Super [illegible] Franciscus de Zabarella
et duo libri contra Iovinianum Ieronimi

I

[illegible]

N. Inv. 358.

358.

[illegible]

CC III
33

Huius libri continuacio ad precedentes
colligitur ex[?] in prohemio in prima glo[sa]
¶ Vel secundum Gof. tractaturus ca[nones] / ad clericos
que spectant / ad laycos stilum vertit
et dicit quod cum in hoc quarto libro de spon
salibus et matrimoniis et impedimentis
eorum tractetur et quecumque sunt per
tinentia de sponsalibus et matrimoniis
que se habent tamquam subiectum et
principale ad sequencia. Principale ante precedere debet acces
soria. ar. de elec. si confirmacionem li. vi. accessorium
eo. ti. ¶ Quamvis hic liber prescriptum contineat approbo. ca. tamen
ad finem tamen interposito tractatu de penitencia. ad rubricam
hanc specialiter facit xxxiiii. q. ii. inpu. xxxvi. q. i. c. iiii.
repetitur in vi. et clem. / ¶ Queritur quid sit sponsalia. dicitur
quod sunt futurarum nupciarum seu futuri matrimonii promissio
ff. e. l. i. xxx. q. v. nostrates. Dicit Gof. de cal. quod sponsalia
interdum dicuntur proprie et stricte. et tunc dicuntur ut iam dixi. nam
sponsus et sponsa olim emittebat cauciones quibus
spondebat se in iura matrimonii consentire. et fideiusso
res dabat quibus id se servaturos obligabat ff. e.
l. ii. ¶ Et tunc dicuntur sponsalia matrimonium. xxvii. q. ii. inpu.
et tunc solet addi de penitencia. ¶ Gl. sr. infertur quod superflua
est quod in decreto ca. xxvii. q. ii. an inter sponsos sit matrimonium
et Gof. dicit quod non est inutilis dubitacio. nam proprie sponsi
futuri matrimonii dicuntur iam coniuncti. nec queritur ibi an inter
eos sit matrimonium sed an sint coniuncti. et videtur quod sit quia sunt iam
coniuncti consensu de presenti futuri matrimonii quod dicit ut ibi ¶
Secundo quare dicuntur sponsalia dicit quod a spondendo ff. e.
l. i. ¶ Tercio quod qui est matrimonium dicit promittendo et Gof.
quod interdum matrimonium appellatur sponsalia ut dixi. et q.
i. c. iiii. ff. de. iunctis. ibi supra et de hoc ibi / Et quia dictum

nuptie xxxii q. i. nuptie iusti & pat. pote. inpn̄ eciā tñ nube pom. ptrahē ibi nuptie siue mīm. xxvii q. ii in pn̄ ¶ Secūz tñ nube pom. pcontrahē sponsalia de futuro. ꝫ ti. i. & ill. i. ubi sic expo. in glo. penul. spē tñ nuptie pnt dici solempnitas nuptiarꝫ xxx. q. ult.

¶ Secūz mīm appellat. coniugiū xxvii. q. ii. dū inciat ibi cū inciat. coniugiū coniugii nomē assisti. / Et i co. c. dr. qꝫ defloracio virginitatis nō fac. coniugiū s; pacto coniugalis Et in c. sc. coniuges verius appellant. a pma desponsacionis fide. ꝫ. c. q. ciux. / qꝫ dr. cōquibus p. ꝫ nuptie coniugiū ꝫ mīm pnt dici sinonima / Et ꝫ cuix. cuiꝫ dr. sponsa dco. c. inuenis pt infr. qꝫ nuptie sponsalia ꝫ coniugiū appellant. mīm xxx. q. v. qualis, pt tñ dici ꝫ in mīm. e ꝯsideraē ecucia ꝯ qualis, pt tñ dici ꝫ in mīm. e ꝯsideratio ... cōiunctione duorꝫ ꝫ absꝫ dr. coniugiū. est ꝫ considerare solempnitates exfor. seu mō ꝯtractꝫ. / ꝫ dm. nuptie solempnitates ꝯfor. seu mō ꝯtractꝫ. / ꝫ dm. nuptie. tamqꝫ nube. / qꝫ in solempni bndictōe velabant. ꝫ tamqꝫ nube cooperiebant. nubentū capita. 30. q. v. nuptes ꝫ c. femine. / Est ꝯsideratē effcm ꝫ app. mīm ꝫ ꝯ qꝫ scribr. in diffinitione

¶ Hoc pmisso diffinit. ꝫ mīm e maris ꝫ femine coniunctio indiuidua vite ꝯsuetudine retinens alias sic i. d. ius nale xxvii. q. ii. inpn̄ xxvii. q. i. s. i. & pfinꝫ illud / & qrez i sti. c. ii / isti & iure natu. inpn̄ ꝯsti. tñ i sua co. s quid sit mīm addit diuini ꝫ hūani iuris cōmunicacio que addicō nō e necīaria compndi. cū in vbis pmiss

¶ In diffinitione dr. maris ꝫ femine qꝫ vnꝫ dꝫ esse maritꝫ vniꝫ vxorꝫ ꝫ eꝯ. & diuer. gaudenꝫ Et dic maris ꝫ femine nō phibitorꝫ / vba cū dent intelligi mō ciuili i. & ydoneis / & i sep. cū adco / & pben si cui. l. & ꝫ. v. Item maris ꝫ femine hoīm nō brutorum qꝫ denotat vbum ꝯsuetudine i. ꝯuersacionꝫ ad vonc

¶ Coniuncto ꝯ ꝯsensu ꝫ ꝯmixtione / & liga. & bitum

¶ Indiuidua vite ꝯsuetudine retinens / est cū indissolubile xxvii q. ii. sūt qui ꝫ c. sepsit. & ꝯsan ꝫ aff de infidelibꝫ, vel dr. indiuidua quo adpposita / dent cū ꝯtra hac intencōe, xxxii. q. ii. solet / Et ꝯ vba indiuidua vite ꝯ tangit. vnū de bonis mīm. / quod appellat. sacrū & qꝫ. ap. c. fi. ¶ Potest ꝫ alr. diffiniri ꝫ e vnio viri ꝫ mlierꝫ qua alt. altem vim ꝯtraria bona coniugii que sūt fides ples ꝫ sacramentū

Copym(?) matrimonium

de quibus in dicto c. si. et hec diffinitio in idem recidit ¶ Opponitur ad
primam diffinitionem quia si matrimonium est coniunctio sequeretur quod plures essent
coniunctiones inter virum et mulierem quotiens tot essent matrimonia quod
est absurdum et ante vero quia multiplicata causa multiplicatur effectus
ff. de. v. ob. si certe. in q. iii. c. nondum vero si plura de
cla. in genesi. de presump. si duo. li. c. ¶ 2° adicitur quod
sequeretur quod inter mariam et ioseph non fuisset matrimonium contra id xxvii.
q. ii. c. i. vero beata maria / de hoc i. c. cum locum ¶ 3° ad
id quia sepe vir et uxor non habent individuam consuetudinem
immo se habent odio et separati habitant ¶ Secundo diffinitio premis-
sa declarat personas que dicuntur et nominantur debitum debitum. cum
presupponit dicit quod matrimonium est coniunctio id est vinculum sacramentale est
enim unum de vii sacramentis ut no. de transac. te. in
glo. i. / et sic cum dicitur quod est coniunctio intelligitur maritalis / quod
ponit contra coniunctionem sui ipsorum di. xxvii. in prin. et non oportet
hoc apponi quia submitteretur ar. de resp. c. ii. / Item per id quod
dicit individua vite etc. excluditur coniunctio concubine que pro
libito abicitur xxxii q. iiii. dicat etc. nec tales ¶ Tunc
ad contraria dicit ad primum quod pro multiplicatione copule non
fit multiplicatio coniugii quia copula non est genus matri-
monii sed sacramentum est genus quia omne matrimonium est sa-
cramentum non autem si copula est effectus sine vero matrimonii
vir sicut sepe vir iterum non facit quam censeri plures
homines ita nec frequentatio copule inducit pluralitatem
coniugii ¶ Ad 2m de maria et ioseph dicit ut dicto i. co.
cum locum in 2° questio / Ad 3m dicit quod cum dicitur individua
vite consuetudine habetur respectus ad id quod fieri debet quod debet
attendi non quod fit de ele. cum tam ¶ Quarto que-
ro unde dicatur matrimonium dicit quod dicitur quasi matris munium quia
munium est officium de qui. infide. c. ii. Et dicitur matrimonium
non patrimonium quia maiora sunt onera mulieris in matrimonio
quam viri dicto c. ii. ¶ Opponitur adhuc quia denominatio debet
fieri a digniori xxi. di. cleros. et pbr. sed in matrimonio
dignior est vir xxxiii q. v. hec imago etc. cum cap.
et c. si. etc. est ordo et sic ¶ Secundo adicitur quia si
attenditur causa finalis magis a parte viri facta est non autem dicto
c. est ordo et c. si. Si causa efficiens similiter principium est in homine
viri primo interrogatur i. co. si inter. Si causa matrimonialis
adhuc viri est proprium ex quo tamquam ex materia formata

est mlr non eq. 33. q. 5. nec illud. Si causa formalis ad
huc vir magis se habet per modum forme cum se habeat tamquam
agens mulier ut paciens que eciam est pene famula viri
de qua c. hec ymago et c. cum caput et c. mulierem et capitulis se-
¶ Soluit gaufridus quod quamvis predicta quidam dicunt quod matrimonium non
dicitur matrimonium sed matrimonia et monos quod est unum quasi ab una
materia vel uxore sed communior est modus predictus quod dicatur
matrimonium de quo per ysidorum in ethimologiis et pertinet ut fiat de-
nominacio a fine finis enim principalis matrimonii est bonum
prolis in cuius procuracione mater magis laborat de qua
c. i. de cognacione spirituali. ¶ Ad contra dicit ad primum quod hic fit de-
nominacio a digniori id est a fine qui est fructus prolis ut
predixi. Ad secundum dicit ut predixi quod attenditur causa finalis
modo predicto et a causa finali debet actus denominari xxxii.
di. clericus xvi. q. i. si cupis ¶ Exinde quero que
sit causa institucionis matrimonii. Dicit hostiensis in primo. Invenies quod
cause principales fuerunt due susceptio prolis et vitacio
fornicacionis xxxii. q. ii. § hiis ita. ¶ Alie cause sunt
multe scilicet reformacio pacis pulcritudo mulieris et multe
alie, hostiensis eciam dicit quod attento statu primevo vel naturalis
creature in paradyso causa fuit multiplicacio prolis ad reparacionem ruine
angelorum lapsorum ezechielis iii. sed attento statu post peccatum
vel ... fuit secunda causa vitacio fornicacionis. ¶ Ex hoc
infertur quod matrimonium fuit institutum ante lapsum 32. q. 2. §.
hiis ita de voto c. vno li. vi. ubi de hoc et xxxii. q. ii.
in sua et in dicto § hiis ita ¶ Contra ad hoc quod sacramenta
sunt remedia contra morbum de con. di. ii. cum omne et quia ibi
non in tempore innocencie nullus erat morbus nec peccatum.
¶ Soluit gaufridus quod institucio respicit vel ... matrimonii et ideo hoc
sacramentum differt ab aliis quia non est tantum in remedium sed eciam
in officium xxvi. q. ii. nupciarum ... scilicet prolis ut
predixi, et dicit quod eciam ante peccatum fuisset causa reparacionis
angelorum lapsorum ut predixi debuit tunc institui de hoc
in summa ... di. xxvi. ¶ ¶ Exinde quero a quo fuit in-
stitutum dicit quod a deo ut dicitur in dicto § hiis ita et dicto
c. vno de voto et de frigi. c. fi. ubi dico in prima questione
¶ ¶ Contra ad hoc quod ymmo ab homine per illud hoc nunc

os re de biga debitu. de diuor. g[ra]dibus / Coli[gitur]
deus d[icitu]r instituisse q[uia] ada[m] a deo illustratus dix[it] illa u[er]-
ba xxxv q. iiij. firm[ite]r de biga debitu / Et dic q[uod] licz
glo. ista de iure na[tur]a gen. 2 ci. dicat q[uod] iniu[ri]a e[st] de iure p[ositi]
iure n[atur]ali gentiu[m] 2 alii tu[m] originali e[st] a deo tu[m] dicto
c. vno. de facto / ppot aut dici de iure n[atur]ali quia n[atur]ali-
ter inclinat[ur] in feminaz ff. de iusti. 2 iure l. p[ri]ma 2 i
no[n] 1 di. ius n[atur]ale / q[uo]d[lib]z eni[m] animal appetit c[on]s[er]uari 2 cu[m]
no[n] possit c[on]s[er]uari f[ormalite]r in indiuiduu[m] 1 i se ipso cu[r]at c[on]s[er]uari
in sp[eci]e 2o. de a[n]i[m]a / 2 h[oc] pot ee r[ati]o quare p[ate]r mag[is] d[e]b[et] di-
lige[re] filiu[m] qua[m] se ff. q[uia] me ca isti q[uia] plus in eo c[on]s[er]ua[tur] /
2 h[oc] q[uo]d iniu[ri]a sit de iure n[atur]ali tz iux[ta] de fri. fr[ater]nitat[is] in
r[e]b[us] dubitabilis / Dr[aco] etia[m] iniu[ri]a de iure gentiu[m] / q[uia] p[ro]illo
tamq[uam] p[re]dicta m[ae]c r[ati]o[n]is surgit q[uo]d sit vna vni[us] viri
2 e[con]t[rari]o lic[et] socrates 2 plato dixerint ad bona[m] politica[m] c[on]p[er]ire
ut vxores e[ss]ent c[om]munes / q[uo]d reprobat ph[ilosoph]us primo poli[tica]r[um] /
seque[re]nt[ur] eni[m] m[u]lta inconueniencia / na[m] surgunt lites i[n]
ciuitatibz / que tanto detestabiliores sunt q[uan]to c[om]mittu[n]t[ur]
in p[er]sona mag[is] c[on]iuncta / c[on]cedi g[ra]o c[on]tingit de filiis uel i[n]
c[on]t[r]a p[a]rentes uel consanguineos c[on]tumelias inferunt a
quibz no[n] abstinerent si parentes ignorare[n]t / Itc seque[re]t[ur]
vilificatio nobiliu[m] 2 exaltatio viliu[m] / vn[de] no[n] c[on]s[er]uare[tur]
amicicia int[er] ciues / q[uia] 2a y[ist] ph[ilosoph]us 3o. ethic[orum] p[ro]porcionale
2 equale saluat amicicia / 2 io c[on]s[er]ua[tur] cu[m] boni 2 no-
biles sunt sup[er] viles 2 ignobiles / Tercio quia no[n] con-
tingit p[er]fcam amicicia ee ad m[u]ltas p[er]sonas 8o ethi[corum] /
Si aut filii e[ss]ent c[om]munes q[uia] nemo diligere[t] aliu[m] tamq[uam]
filiu[m] q[uia] oporte[re]t q[uod] omnes filios quorumcu[m]q[ue] dilige[re]t p[er]sui-
vu[m] ut d[icitu]r ph[ilosoph]us 2o poli[ticorum] / Velle q[uia] aliquis p[ate]r paucos
quos suspica[tur] ee filios suos diligat tota[m] m[u]ltitu[dinem]
filio[rum] e[st] ponere parum de melle in m[u]lta aq[ua] q[uo]d si fiat
no[n] causa[tur] in aq[ua] m[u]lta dulcedo / sic g[ra]o no[n] e[ss]et feruens
amor p[at]ris ad filios 2 sic no[n] h[ab]eretur debita cura filio[rum] /
Quarto daret[ur] via incontinencie / na[m] etia[m] cu[m] vnica v-
xore difficile e[st] c[on]tinet[ur] se h[ab]ere / q[uan]to g[ra]o difficilius cu[m]
m[u]ltis / Quinto fiet abusus / contingere[t] eni[m] q[uia] filii cog[no]s[ce]-
rent matres 2 patres filias ex quo no[n] cognoscerent se ibi[dem]

¶ Possit tamen salvari opinio Socratis et Platonis ad bonum sensum
quod uxores sint communes, id est quod homines unius civitatis
habeant uxores aliorum tamquam suas quo ad vitandum ne
displiceat illis, ut C. de filiis et aliis rebus. Habet etiam matrimonium
dependentiam a lege positiva que dat formam matrimonio, ut c.
penult. de spon. duo. c. 1. Et sic variis respectibus potest dici
de iure divino, de naturali, de iure gentium et de iure positivo.
¶ Septimo quero quid requiritur ut sit verum matrimonium. Dic
quod consensus, ut c. 1. xxvii q. ii. sufficiat. ¶ Octavo
quero quis potest contrahere matrimonium. Dic in summa, ut c. invenies quod quilibet
qui consentire potest in carnalem effectum nisi prohibeatur, ut
minor xiiii annis, ut c. tue, et qui utroque testiculo caret
de frig. quod sedem. Et furiosus xxxii q. vii. neque furiosus. Est
enim eorum de numero prohibitorum, ut c. cum apud. ¶ Nono
quero an per timorem contractum possit. In summa, ut c. invenies
quod sic in quo instat in eo quod de casu et de sponsalibus. c. si
li. vi. ¶ Decimo quero si contrahens matrimonium non habet intentionem ad
causas propter quas fuit institutum, de quibus xxxii q. ii.
an sit matrimonium. In summa, ut c. invenies quod sic nisi contra illas causas
intenderet, puta quod non nasceretur proles xxxii q. ii. solet
de cond. app. c. si. ¶ Undecimo quero an primum infundatur
gratia sicut in aliis sacramentis glo. i q. i. quod quidam. quod non. Dic
… de sacr. unct. c. uno. Hostiensis instituit non eo verum quod dicit
Aug. xxxii q. i. quo, ubi dicit debitum matrimonii non posse
adimpleri sine peccato saltem veniali quia immo potest esse
meritorium cum sit bono intuitu sicut fuisset in statu inno-
centie. Et potest ut dicit Gauf. reduci ad actum virtutis iustitie
quia reddit quod debet xxxii q. ii. cum devotissima, vel religio-
nis quia vult prolem deo dedicare. Si autem intenditur soli
concupiscentie modum excedendo potest committere veniale xxxii
q. … in … ¶ Duodecimo quero quia xxxii q. vii. aliquos
impediunt contrahere matrimonium quot sunt impedimenta. Dicitur in summa, ut c.
invenies quod xii. Primum furor xxxii q. vii. neque fu-
riosus. ¶ Secundum si est frigidus et impotens coire xxxiii q. i.
illi. ¶ Tertium affinitas de eo qui cognovit consanguineam uxoris (?)
¶ Quartum error in persona. ¶ Quintum error in conditione servili de his
duobus in c. ii. de cui ser. ¶ Sextum votum solempne ut

Impedimenta matrimonii

pfessio q cle vel bo insinuate de bo c uno li vi ¶ viiii
si machinatus e in morte sponsi vel cu duce pmisit
qd tu dic ut j de eo qui dux i ma c i z c significasti
z c si z ptotu ¶ viiii si e altius cultus ut sarracenus
vl iudeus xxviii q i cave ¶ xo si p vim coactus
est qhe j c cu locu z c veniens ¶ xii ordo sacr q
de vl bo c i vij de bo c uno li vi ¶ xii si e alti
nupta de spon duo c ii xiii pub honestatis iusticia
bo c iuuenis z c ad audiam ¶ Sunt z alia duo im
pedimenta que impediunt s no dirimunt scz tpe feriarum
de feriis capellanis z interdictum ecclie & de spon impu ad
dissoluend de mat q int et qeptotu tu perquit Jo
an in sua sma qu et dant vs Error condicio votum
cognacio crimen Cultus disparitas vis ordo ligamen ho
nestas Si si sis affinis vl si coire nequibis hec soci
anda vetat conubia iuncta retractat ¶ xiii queo
an in qhendo non requirant uba int eos qui fari
put vo ut dico j c tue ¶ xiiii queo an non
sit sub precepto vr qd sic p illa uba crescite z multipli
camini gen i xxxii q ii in pn in qrm quia fuit
institutu in paradiso ut dixi b q b uba aut pmis
sa crescite tc dca sunt post lapsum Cte melius e
qtine qua qhe xxvii q i nupciarum xxxii q i nup
tie ¶ 2o qz si fuiss in precepto abel peccass qui no
qiunt uxore qui tu de fuisse iustus mt 23 sac ii q vii
in gravib de pe di b qsidt eta mediu ¶ tercio qz
requit ad hum lib consensus j c cu locu vz si esset
sub precepto no eet lib ar de qdi apo ptuas ¶ Solt
gas q a pncipio fuit sub precepto z etiaz p qca statim
post diluuium quasi aut fuit cu sub precepto quia tu
est preceptu affirmatium obligat semp s no ad semp pt
qd ndt Jo an de hec cu commicto qtu aut fuit olim
hodie est mere voluntatis z virginitas pfert de su
tri c i xxxii q iiii quis ignorat de pe di ii si
enim v meineto ¶ Ad qria dic ad pmu qd tpe
illorum uborum crescite tc fuit sub precepto z no tm in
dum p illa uba s etia mr natis z mr genou ut
dictamine racionis ad qsuad suam genus ¶ Ad 2m dic

qd eo tpe quo fuit in precepto no erat melius ptinere qua
nube. S ergo ppt nimia obedie Vm q. 1. sciend ¶ Ad
3m de abel dic ut dixi qd cu fuit preceptu affirmatiu
obligavit semp S no ad semp. i. omi tpe vna deus
puidebat ocasionem abel multu nasci debe. Jte morte
puentus no contigat ¶ Ad 4m de libtate consensus
dic qd preceptu no aufert liberu arbitriu i voluntate et
caritate l. di. pbros Jte preceptu obligabat ad co-
trahend S no cu eta zsit erat libtas cu hac ul illa
no de pben relatum

De sponsalibus et matrimonio

Etiamcia matrimonii consensu otrahi-
tur consuetudo patrie no fuerit ¶ Vel 2m
gas pq vir cu vna cotractu si alia sup
induct pma iniuncta relicta 2a ad prima
reddire cogitur summarie lereg ¶ Primo sup
2o diffinit i diffinivit francia tra e in alamania
qpe saxonia poss tn intelligi de regno francie Causali
i in tan dubit vl octom invenit de hoc libo i. q in
audivimus in glo. vl. ff de institor l. S 2 si pupillo
S de quo palla i causan possit desponsaverat zsit
no putabat se tenu observare tre vim pme z ad hoc
opella . J. eo. ad audiam separe est de fta adhe
ei ¶ No qd cone inim laici efficiunt de iudicio
ecclie ut hic etia si sint reges J. eo. no e ¶ 2o no
qd tz vim cu alienigena de hoc J. in 2o glo ¶ 3o no
qd no e dimittenda vxor lerma de hoc in glo. pemil.
¶ 4to no qp olim cause tractabant in concilijs xbm
di. ppt ecclas xi. q. 1. si qui clericos de iudi. c. 1. vbi de
hoc ¶ Quinto no qd qui dimittit vxore trasgressor est
legis dne de hoc in glo. vl. Et in ea ibi qua dr in
xix. Et in fine S hoc no abstant inibi fornicatio cum
etia vir fornicatus erat de divor. significasti ¶ Op
in eo qd dr lege saxonie ex lo dr ee omes omibus
de osti. c. i. ¶ Glo. i. soluit exponendo lege i. osuetudie
vl dic lege i. municipali ¶ 2o op ad hoc z ad textu
qz osuetudo lz vim legis de osue cu dilcus z c. cum
cosuetudis z c. si. e de legi no dubiu de postula c.

s[ed] g[ener]ali[ter] [con]sue[tudi]ne ¶ Confirma[tur] quia ea q[ue] i[n]stitui[n]t [con]sue[tudi]ne
s[er]ua[n]da e[st] de [con]s[ecratione] di[stinctione] iii de t[ri]na [et] spali [et] [con]sue[tudi]ne
in m[atrimo]nio xxx q v honorant[ur] [et] c ali[as] [et] cog[natione] spi[rituali]
sup[er] eo ¶ Ho d[icit] Jno q[uod] quo ad s[ub]sta[n]tia[m] m[atri]monij
[con]suetudo nil potuit statue[re] s[ed] quo ad accidentalia
fere posse p[ri]u[ilegi]u[m] c[er]ta dotem a[ut] de testa[mento] ra[tio]n[e]magis [et]
id laud[at] de v s[ignificatione] clem[entina] sepe § [et] qr vbi dixi in
[quaesti]one ¶ Et i[de]o q[uod] d[icit] l[itte]ra q[uod] no[n] e[st] legibus vtu[n]t[ur]
saxones [et] franci d[icit] Jno q[uod] alias solempnitates
h[ab]e[n]t saxones alias franci que t[ame]n no[n] sunt de s[ub]sta[n]tia
m[atri]monij lic[et] pc[cat]um sit omitte[re] xxx q v nullates vbi
d[icitur] [et] c femine que no[n] [et] de h[oc] vltio J. [con]cl. i ¶ vel
dic q[uod] [con]t[ra] [con]u[enire] p[er]dit de [con]sue[tudi]ne bona s[ed] cu[m] no[n] e[st] ra[tionabi]l[is]
p[re]di q[uod] dicit[ur] i q v Et v[ide]t[ur] solu[ti]o[nem] s[ecundu]m sustinui s[ed]
q[ua]n[t]o ad v[ltim]am t[ame]n d[icit] gaf. q[uod] si [con]t[ra]here m[atri]m[onium] subco
dit[i]one [con]suetudi[ni]s no[n] bone puta q[uod] possit vir di-
mitte[re] vxore[m] cu[m] voluit potest dimitte[re] q[uia] no[n] tenet
m[atri]m[onium] de [con]di[tione] ap[positis] c vl. q[uod] pla[ce]t p[er] d[omi]n[u]m c [et] dic q[uod] h[oc]
no[n] [con]t[ra]it h[ab]et lege s[ed] simplicit[er] i[n]t[r]a ip[s]a[m] [con]suetu[din]e
tacitus e[st] volens dimitte[re] dimitte[re] ¶ 2o op[ponitur] ad id q[uod]
dixi in 2o no[tabi]li q[uod] i[n]p[ri]mo no[n] teneat m[atri]m[onium] cu[m] alieni-
gena fidei no[n] p[er]ue[r]e vl ge[n]t[ili]s vt s[upra] ¶ Mu[n]d[u]s in
eo q[uod] dixi in p[ri]mo [con]t[ra]rio q[uod] pc[cat]um e[st] omitte[re] solep-
nitates [con]suetudinales in m[atri]mo[nio] q[uod] pc[cat]um sit d[icit] i[n]
ala [et] guff[redus] q[uod] mo[rta]le e[st] omitte[re] [con]sue[tudi]nes p[er] quas
ecc[les]ia relinqu[itur] i[n]c[er]ta de contractu [et] d[icit] vin[centius] qui
addit q[uod] si p[ro]p[ter] ho[c] poterit ip[s]o[rum] publicacio[n]e de testi-
significavit [et] c albricus q[uod] e[st] ve[rum] s[ed] no[n] e[st] ad p[ro]po-
situ[m] hug[uccio] [et] arch[idiaconus] 30 q v nullates d[icun]t q[uod] si quis
omittit t[a]les solempnitates cessante contemptu no[n]
peccat q[uia] sunt de consilio pocius q[uam] p[re]cepto q[uod] p[ro]ce-
dit n[isi] [ex] tali omissione s[e]q[u]at[ur] scandalu[m] ut q[uia] ecc[les]ia
relinqu[itur] i[n]c[er]ta ut p[re]dixi ¶ Sed q[ue]ro qualis
e[ss]et [con]sue[tudi]o s[ecundu]m Vol[aterranum?] ab[bas] q[uod] forte e[ss]et de suppone-
do pallio int[er] sponsi[s] t[em]p[o]re [con]tract[us] vl p[ro]ut es[se]t spo-
se aliquid donaret sponso vl [con]t[ra] opti[me] dicebant

frana legem sibi data a karolo qd si uxor displicet
prima nocte possit remitti al' ivent ad eccliaz vndicadi
2 dt se ab indigenis h' audisse tpe quo vxo willus
qui fuit comes hollandie duxit filia ducis de brun
swich in uxore pbt qd dixi in pmo dio 2 h' 9sue^do
repugnat iuri diuino q quos deus 9iunxit rc. 33. q
.ij. quos deus et de testi. lis 9quiada ¶ 3° quero si di
uisa e 9sue^do viri 2 mulier que suabit^r dt fran. vsque
qd suabit^r 9sue^do loci vbi 9thi^r .xij. di. illa .viij. di
q 9 .xli. di. quisquis ¶ q^to queo si 9thit^r in 3° loco
vbi nulla e consuetudo dt in qd suabit^r 9suetudo
viri qui e capud mulier de fir. c. 1. de ambabus
9omibz dic ut no de 9sue. c. fi. Et pcedut h' decon
suetudinib; bonis pid qd dixi s. in p^o q^o ¶ Quinto
quero si 9suetudo e par de lucranda med dimidia
p dote soluto matrimonio 2 vir alr. si par 9trahit
cu muliere vir^r ep loci 9suetudo suabit^r soluto mat^o
vir q 9sue^do vbi cotractu fuit matrimonii pid qd di
xi. q. 3 2 h^c tz gas qui pcquit^r lacius sufficiat re
mitte ad nota in dco c. fi. ep bar. C de sioma tri. l. i.

Parentes sponsi monendi sut ut sponsalia
pficiant si sy nolut tollerat^r ut
sibi remittat pmo iubet monei / 2° diffinit / qd
iuris si no pareant addita roue 2 similitudine ibi
si aute pure 9thue 2 pcedit ¶ No ibi 9monendi
qd pmitti det monitio ante copulsione qd pcedit
indistincte in ciuilib; 2 in crimalib; de 9sti eccla vnd
etia in penis latae si pena e imponenda pmitti^r mo
nitio xij. q. ij. indigne de sen. 9sacrata / Ite etia si
e imposita apo iure cu in h' declando etia pmitti^r
ar de psep. c. ij. li. vj. de pben. lig. ij. ij. q. 1. nob
in quoqua ¶ Sc^o no qd u^d e pure u^d 9dicona^r
9the de pig^o illo. vos de si iustu cu sollees de 9di
apo. c. 1. rsptotu ¶ Tercio no qd sponsalia put
9trahi pure vel sb 9dicone sm q^r h'. ex. ij. de 9di apo
ptotu ¶ q^to no ibi noluerunt iuncta glo q nolo

6

nōt perīculam resistencia dē hᶜ dixi de dolo fine ¶ 7º nō
qd ad pmittit nca dcius stringat ⁊ sit nunquam ma
lu pmitti ut cum tᶜ manus xxij q i qsidera xxvj
q ij lex qui ¶ 8º nō qd ar. asumili validu est
de qsti translato de resep. si qui ¶ viij nō qd socie-
tas dissoluit p dissensu dē hᶜ in glo. an penul. Et
in ea in fine in fi. isti opposicio q̄ manet ¶ op
qd quo isti dedimt fidē sub qdicione debent qpelli
ut obsuent xxij q. vi. c. de. xxij q iiij. int ceta
Glo prima no sol. Et solᶜ pt colligi ro dubitandi dic
qd qdico fuit submtelta de iur. int quemadmodū ad
c. vnicu dic gas. qd loquitur de voto ⁊ sit de fide data
deo qd votu simplr emissu debet omnino impleri s3
fides data homi pt ab homine remitti ut hᶜ. Et dt
Jo. cal. qd ibi de matrimonio in contracto l̄ de sponsalibȝ
qd ⁊ si verū sit tn̄ no solᶜ induci dubitat quo ad
id qd hic dr ⁊ verior est precedens solucio quia ibi
de voto qtinetie qd c suanda qr purit nō habȝ
qdicionē submtellam. ad c. int ceta dᶜ gas. qd mo
dicu fac quia loquitur de illo qui coactus contraxit
cu concubina qui no cogitur obsuare dic qd fac
qtrario qr ibi no cogitur obsuare qr fuit coactus g̃ secus
si spontaneus quia tunc coactus cogitur qd intellige ii
ambo sibi remittant ut hᶜ ¶ 2º op. ad hᶜ qd cum
si no submtelligatur qdicio no debat fides vl iuramentu
ipm impleri 13 dis. ne mi Ro. ut i no in glo qr
i iuramentu fuit illicitu ypocras fac id c. p. qr si
pmitto vl iuro qd plenaio tegam sca tua no te-
neor suare si hᶜ vergit in peyore exitu xxij q.
iiij. si aliqd Et sit cum in puir pmisso intelligitur
qdicio ii vgat in peyore exitu ¶ 3º op. qd isti
no tn̄ sunt monedi ⁊ inducendi ut suent pmis-
su s3 ecia cogendi 7 c. ex litis. ij ¶ Glo. ij. sol.
qd illud qui intcessit iuramentu ⁊ sit dr velle secus
ec si no intcessit ¶ Glo tn̄ penul. ⁊ vlt. in fine
sencaut qd no sit dria an intcessit ul no qd est
verius qntu ad hᶜ. t. plsᶜ lia i. iuramento ul int pos. c.

fidei prestet etiam quia inter simplicem promissionem et iuramentum
deus non facit differentiam xxii q v. iuramenti licet maior
pena imponatur fractionem violanti iuramentum ut no. glo.
de iur. iur. c. et si christus et ad c. quoniam ut in h. q.
et in s. dicit gaf. quod licet archi. de sepul. c. i li. vi. i verbo
fide interposita dicat quod non refert an dicat iuro ad
sancta dei evangelia an dicatur iuro sub fide mea vel promitto
sub periculo anime mee. de frigi. sunt tamen tota tenet quod
iurans ad sancta dei evangelia sit puniendus et privari possit
beneficio de iur. iur. querelam de fideiussoribus preveniunt non sic tamen
contravenit quod fidem simpliciter promissam tamen pene sunt restrin-
gende et licet non inveniatur iure expressum contra magis
contempnunt iurantes super evangelia ar. C. si minor se ma. di-
xerit l. iii. gaf. vero dicit posse dici omnia fore iura-
menta ar. de iur. iur. et si christus et c. et si christus. primo facit
quod not. Inno. in dicto c. et si christus ubi dicit quod magis est
peccatum fallere iuramentum factum per creaturam vel per sanctiores
creaturas quam per minus sanctas. et possit non improbabiliter
dici quod nunc locum habeat pena periurii nisi quando violatur
promissio iurata expresso verbo iuro ut fiat restrictio
in penalibus predicta quod salve et tuam ¶ secundo op. ad
id. in c. requisivit glo. e ibi remittit ¶ tertio op. ad
id. in e. c. glo. e non solvit nec inducit volt dic quod
in fine cap. de patientia tollerantur et sic non sunt compel-
lendi si iuravit ad quod dicit ut in se q. ¶ v. h. sp. ad
id. quod immo sunt compellendi in c. quoniam in. de q. etiam
oppositum b. in iii q. ¶ glo. ulti. solvit legendo
duobus modis h. t. primo et in c. quod continetur ius et tunc
reddit rationem que est in littera quia coniugio non est contractum
adhuc potest se absolvere quia omnibus rebus integris in. de re iur.
c. i quia ratione improbat ostendit licet dicam sibi placuerit
quia si esset littera sequitur quia etiam tunc possit consensum
resolui dicit tamen quod glo. habuit bonum intellectum ut illa
ratio non licet locum in matrimonio ut not. glo. in dicto c. i.
dicit etiam ostendit quod tunc vinculum matrimonii contractum est.
adeo adheret sacro baptismi quod communi dissensu solvi
non potest de divor. quanto iniciatum vero licet tacitus co

dictis & quibz una e dcpua h' in glo. si psistunt
in consensu contractu uo nulla lz qdonez ideo no
mirz si qu nodum gtractu e id qd gtacita qdone
pendet illa ponte dissoluit' & qdi. dppo. si co z c.
ptuas cu h' sit tm spes gtrahendi que no e ad
huc radicata gbinculm gugij jdo d facili remitti'
Justi. & rem di. ¶ si ctius alienarz. d pbe . c.
ij qd fac gr ordinato ad sacros sine tytulo cogit'
epus puid' secus si ad minores tm qr nodum est
in clicatu radicatg cu possit ad ed discede' d h' ibi
z co. ti. si eps li. h. Sit etia dicig qd cu gfirma
tam eclis pot renunciare libe no pgcia d renu.
c. ij. Colligit inst' plura pdicta. Sz q' tam e qr
lira b. belle qd gspacia isti tollent' qd dt ut in p'ti
lectione ¶ Sz modo legi' in glo. qd h' c. loquat'
d gpatiua pmissione . i . ut pmitta' z dispenset'.
put hic dr gpacone maior mali euitandi ne
d'tius mde contingat pl' xxxi . q . i . hac roe ibi
qd eu pmitting rc al d iure debent compelli
dco c. qr lits pl' xxx q . ij . c. vno Et h' vltima
lec. magis gt. lre ut supra in pcedenti lec. tm etia
pcedens ld e Nam sponsalia d futuro no s' d me
dinio qr no repit' in lege diuina nisi d ivriomo sit
g° sponsalia mutuo gsensu gtrahunt' ita z mutuo
dissensu dissoluent' h' eni cmune e in omnib gtctibz
bt h' . z ff d pac. ab emptione z qd h' no sit pmis-
sio dispensatiua pz qr h' gnalr pmittit ne d'tius
mde gtingat. si eni debet intueni dispensato p
cedi opptez gaiqua ca spali z cu cause cogtone
vt no. d fili psi. lennes Cu saluado z'. lec. dic.
qd no loquit' pmissione que requirat dispesacoz
faciendam a Judice s' e ure pmissio pl' d eta z
qualr pbta z h' voluit fran. bal. qui dit qd h'
c. lo' d gpatiua pmissione tm gtinz ius gc qr
ppsant gpatiua pmissioz fac h' ius gc cfdz bn
belle dicto. d albega dicebat qd qu etia vidz qd

sponsi sibi invicem displicent d. t. dissilare et hec ex . . .
ptz gaf. Et prodit q. cum sponsi ambo dissenciunt
et cum sponsalia fuerit non iurata q. 2o si alter tm dis-
senciat vel si iuramentum intercessit dic ut j. in e. ti. c.
ex parte ¶ Queo in eo quod hic pmittit dissolucio
sponsalium ne detius inde contingat quod e illud de-
tius glo. in . . . exemplificat in adulterio vel homicidio
Gof. non quod adulterium et homicidium e gravius per-
iurio quod tolli- intelligendo hanc lram eciam si sponsa-
lia sit iurata quod dic ut j. q. 2. 3. e. ¶ 2o quero
in eo quod dixi in ultimo qo ibi q. si alter de sponsis
tm dissentit d. t. gof. quod quocius alter consentit dissenciu-
entis pcise compelletur donec in eodem statu pmaneat sed
si cum alio contraxit pruba depuni cessabit coactio quod
not. fuo. j. e. sic quod dico j. e. requisivit ¶ 3o quero
quod dixi in dco qo ultimo quod ibi dca procedit in spo-
salibz non iurat. q. in iurat. Glo. vl. ibi quod intersit fide
pstita sive iuramento d. t. id bin. d. t. respice an iurame-
tum dirigatur in deum an ad hominem. primo casu nullus pt
absolvere 2o casu ho cui iurat pt absolvere de reg. iur.
c. i. decensi. significat. C. de act. et obli. si. ff. de reg.
iur. nichil tam nale de fui. spur. c. i. quod sponti de iu-
iur. ad si v q. si is Et plenius ti. in c. inc. sudens
v. hec quaque cum aut pmissio dicatur dirigi in deum vl.
ad hominem dic ut in sc. ti. glo. ¶ 4to ques cca dca
in proxima glo. cum dicatur iuramentum dirigi in deum
et cum ad hominem d. t. fo. an quod dirigitur ad deum cum is qui
iurat magis intendit placere deo quam homini sive sit
in faciendo aliquid meritorium sive in abstinendo ab aliquo
illicito exemplum pmi iuravi epo ingredi religionem vl
ire ultra mare Exemplum sedi iuravi epo non frequentare
inhonestas seu pondera de emp. et ven. c. i. vl abdica-
re adulteram de eo qui dux. i. ma. cum hunc talia non
potest epus remittere Ad hominem aut dirigitur iura-
mentum si iuravi tibi libros scribere vl quid simile de io.
de lig. d. t. quod omne iuramentum dirite principaliter garit

deu͠ q͠ in Bim͠ ɔpatate hominez de l͠r dit ut dico de isti
tu benuss͠ in sūma qoe Et quo ad ppositu͠ dic q͠d lic͠
omne iuramentu͠ ɔtenctat d͠m quia pmitti͠ p rlionez
que debe͠ sed tn͠ qu͠ iuramentu͠ ɔtenit comodu͠ eius
cui iura͠ pt ab eo remitti de c. 1 de iur iur q͠d
etiam tz gal dicēs q͠d sponsalia etiā iurata mutuo
dissensu tollut͠ qr sublata obligōne sublatu͠ e iu-
ram͠tu͠ sic dr de statuto iurato ut no͠ de pben dilca
et q͠d licet remissio fieri possit facit ia q͠d fauor-
li ch et q͠d ibi no͠ xxxi q. vl. c. uno in glo pemlt
ubi dr q͠d parentes sit pnt frange sponsalia filio͠ʒ sic
et remitte͠ iura͠ta licʒ de h͠c dubitauit xxx q. ii c.
uno in glo͠ et osti. de iur iur ɔtanall p h
dic quo ad l͠r c. q͠d si quis iurauit sponse eius
ɔtemplōne pot sponsu͠ eu͠ absolue͠ secus si ɔ te-
placōne dei ut ob pprietate eu͠ sponsi eet diues et
sponsa paupcula tn͠ etiā l͠r ultimo casu posset
sponsa absolue͠ qr licʒ iurauit ɔteplōne dei tn͠ p-
quo comodu͠ ɔtenit sponsam ipa pt remitte͠ p
pdicta et sic gnalr obsuat͠ ita etiā no͠ se intro-
mittit de sponsalibʒ de futuo nisi ad instanciā al-
terius de sponsis et l͠r etiā raro sit ambobʒ aut dissen-
cientibʒ statur indistincte huic c. et l͠is que dixi
s. ca. qoe q͠d etiā si sint iurata dissoluantur

Iuuenis si maior septennio sponsaliā ɔtrxit
cū pxima septenio in qua malicia
supplet etate oi͠ publica honestas maxime si tep-
tauer ɔmiscri sit quit͠ sūma͠ Vl melius si ma-
ior ɔtrxit sponsaliā cū puella minore septennio et
surgit dubiu͠ an temptaueri ɔmiscri no pt ɔtrhe͠
cū eius ɔsobrina obstante publice honestat͠ iusticia
h. d. et quid sit publice honestat͠ iusticia dico i. qoe
i. Primo de cāse narrat casu͠ 2o. pmissa duplici d-
cōne diffinit ibi quia ¶ No͠ pmo iuuenis dicto
q͠d dixi in suarijs q͠d iuuenis dicit͠ plene pubes
et dr iuuenis a xxvi anis usqʒ ad l. ut no͠ in p
hemio sexti libri tn͠ quo ad l͠r c. dic Iuuenis i.
abilis ad um͠ etiā cit͠ xxv anu͠ ¶ 2o no͠ q͠d

nondum septennis dr̄ ea que proxima ē septenio ꝙ
colligit̄ ꝯ lr̄a ibi Nondum septene quecto qđ dixi ĩ
ꝑmo summa° ⁊ h̄c procedit ꝯsuetus aliorum qui attendit
ꝯ sc̄ ꝯ litt̄ ĩ na dr̄ ea que est tennis nō dicemus
q̄d sit nondum septennis tn̄ ꝯ vi vocabuli etiā ea q̄
est vnius anni dr̄ nondum septennis ⁊ de h̄ ꝯ in ⁊ q̄io
⁊ in ꝯ ¶ 3° nō de dote forsan que ē nō dubi-
tationis tn̄ quia po° affirmatiue deuenit ut in p̄n̄ sibi de
h̄c in in glo ¶ 4to nō ꝙ actꝯ actiuorum sunt in paciente dis-
posito ĩ q ĩ pissaya ff ſ ꝯdic. paup̄ l ĩ ꝯ cu an
etes ad l ar quil si ꝯplagi ꝯ tabernarijs de pe di
ĩ q̄ dnitatl ⁊ c medicia quamꝯ eum ꝯuenientis h̄ eet
abil ad copula tn̄ nō potuit pfici ob inabilitatem
mulieris ¶ 5° nō qđ in dubio tucius ē eligend̄ de h̄ ꝯ
cottidie alle° de h̄ in glo ĩ / Et in ea ibi indicatur fac
qđ nō° in q w de eius ⁊ de t̄plici ambiguitate ꝯ
xiij d c vl. Et de ttitudine sine aliqua nouit h̄ vin-
que posuit spe de sūma ꝯ quali ꝯ ꝯ ꝯte de h̄ ¶ 6°
nō ꝙ in matrimonijs attendi° honestas ꝯ sicut eum sunt
impedi°tur iustic pu°ce honestatl vt h̄ 27 c ppr ⁊ c
sponsa ꝯ ĩ ĩ litis accessit duo pueri / ¶ 7° nō qđ
affinitas de qua plene nō constat / impedit ĩnit ita
colligitur aliquid ſ; nō plene ꝯ h̄ ꝙ nō sup affini°te
ſ; sup pu°ca honestate fundi° sūma de h̄ qđ ꝯ ꝯ ĩ 12°
q̄io ¶ exp ad id qđ dixi in 7° nobili qđ ĩ dubijs
nō possit ꝯta fieri sūma ꝯ q in ꝯue Glo ĩ instat
vsq̄ ibi ſ; ꝯtr̄ Gas dr̄ qđ c ꝯue lo° in re dubia actꝯ
ꝯ ꝯsone tue eum nō pt̄ fieri sūma que debet fieri ꝯ etiam
ꝑsona / vl ꝯ° eu nō ſt ꝯta sūma ac si eet actus
ꝯtus / vl nō ſunt ꝯta ab homine ſ; iure vl statuto
sit / dic qđ c ꝯue lo° in re dubia nō plene cognita
qđ ꝙ° ꝯ ꝯ ꝯte sūma qui procedit quo casu sūma nō
tenet de ꝯsti ꝯtra de ꝯsti in iure cu ꝯlitt h̄ aut lo°
de re dubia nō ꝙ nō eet cognitu ſ; ꝙ nō potuit
plene de fc̄o ꝯstare ⁊ determinat° h̄ ꝙ iure in h̄c du-
bio / ¶ 2° opp ad h̄c ⁊ ad litteram h̄ eum nō bn̄ esse
dubium aut eum puella ante septenium ducta vbi
ꝯsensit pꝯ ꝙ septenium ꝯtum ē qđ sponsalia nō tenet

e. ti. p. pri. licet accessit aut consensit post septenium et
sponsalia tenet dictis iuribus et sic utroque tamen tex. est dicta
quod primo tamen non impediunt secundo sic dictus iuribus ¶ Glo.
i. i. § quare sepe contrahere quia voluntas omittit glo. secundum in mem-
bris cum dubitatur an consenserit post septenium an non quo
tamen adhuc non est dubium quod facta non presumuntur ff. de pu-
bliciana quecumque § si de offi. dele. cum in iure ¶ Solo
generat hic contra videtur hoc c. difficile et legitur sane legitur
aut duo modo in glo. quod hic puella non consensit post
septenium vel non constabat de consensu sed quia vir forte tem-
ptavit quod compleri non potuit presumuntur ubi fuisse doli
capax ita quod malicia suppleverit etatem quo ad spon-
salia et hoc ut dicit glo. fuit lex tamen qui etiam dixit quod
ante septenium hic fuit data sed complevit septenium in-
duitum e. ti. i. duo quod non procedit quod tunc non esset du-
bium de sponsalibus si post septenium non immediate dissensit
e. ti. ad id quod dicit autem consensit fructuosus post cum complevisse
septenium in domo alia lex collii. contra vobis Jo. qui dicit
quod puella erat proxima septenio e. c. sponsa sed ibi loquitur
de ea que est proxima etati nubili et sic pubertati fa-
ta hic immo quod sit in matrimonio malicia supplet etatem e.
ti. i. continebatur sic videtur in sponsalibus de quo dictum e. quoque
in dicit etiam Jo. quod si non fuisset septenium vel proxima nec
in domo post septenium retenta potuisset iste dici contrab-
ua e. ti. i. habes etc. duo Hec lex. differt alter glo.
quod glo. non dicit quod esset proxima septenio sed quod presumitur doli
capax contra quod temptata fuit et hoc etiam dicit Jo. e. ti.
i. continebatur ubi dicit quod cum ubi prevenisset si se dixit aste-
re sit interpretatio in partem tutiorem ut hic c. ¶ Tercia lex
ponit casu dicens hoc c. intelligi de nondum septeni prout ibi
sonat etiam si non sit doli capax quoniam quo potuit copula-
ri et in matrimonio quod aliquando accidit ff. de adul. si stuprum
quod facilius est pati quam agere ideo si temptata fuit oritur
ex sponsalibus publica honestas et dicit quod hic vult hic ipsa
tamen credendum est in talibus cum esset alias non inducantur prohibi-
tiones publice honestatis et legalis cognationis habere
in ultimum vocis dicit tamen quod si puella inspecta reperiatur
virgo forte non in ultimum obesset temptatio ar. e. c. proxime

de proba. Item dicit contra quod dubitatio que fuit hic super eo quod est co-
niugio potuit enim esse quod nuptie sunt cognita si ti. i. de ill-
to in id quod etiam est declinare voluit. Dic quod c. de ill.
non probat illud ibi enim non de infante qualis erat hic puella
sed de impuberibus loquitur. Item in eo quod dicit contra dubitationem fuisse
super coniugio hic non probat litera quia hic non fuit dubitatio
de primo coniugio sed de secundo ¶ Quarta lectio colligitur quarto summa-
rio supposito quod declarando dicit quod an puella esset proxima
septennio vel non fuit hic investigatum sed quod eo quod dicebatur
dubium esse an vir temptasset coniungi presupposuit ipse quod
fuisset intra proxima quod vir putavit posse consumare
post quam dicebatur nondum septennis et sit proxima septennio
ut dixi. c. in secundo notabili. Et in hoc dubio sed hic summa et sic
potest intelligi prima lectio supposita quod in dubio presuppositum com-
probat temptationem quod fuerit doli capax ita quod comprobatur
publice honestatis iustitie constabat enim quod vir eam dixerat
non copulationem dubitabatur de illa dubitatione que di-
cebatur intervenisse. Si autem certum esset quod vir non temp-
tasset nullum esset impedimentum quo ad consobrina. Item
si temptasset et constaret eam virgine posset dici ut di-
xi in prima lectio. Ut sic stetur huic capitulo solum in du-
bio et in casu in quo loquitur. Et secundum hoc litera in verbo temptavit
potest legi dupliciter. Primo construendo verbum forsan cum verbo
temptavit et tunc procedunt que proxime dixi. Vel construendo
cum verbo non potuit et tunc probatur hic quod certum erat temptationem
intervenisse et sic cumunit intelligi. Et propterea hic dicit glossa quod
non procedit summarium primum de quarto est in eo quod est ibi verbum
maximum sed procedunt exposito ut construatur verbum forsan cum
verbo temptavit. Magis constabat litera et secundum eam procedit hic lectio et
summarium secundum suppositum. Collige dic quod secundum compositum lectio de
premissis in dubio sit interpretatio quod orta sit publica ho-
nestatis concurrentibus his de quibus in textu et que nunc dixi.
¶ Tertio oppositum ad hoc quia in dubio debuit iudicari pro secundo
matrimonio de re. ind. e. si quis. c. solite. quia ma. at. pos. Dic-
unt fortassis et papa verba sunt. c. solite sive loquatur de primo
sive de secundo. Solvit autem contra quod hic dubium erat predicta et
contra ante si pro secundo matrimonio pronunciatur ideo iudicatur quod
ipsum aliud proposito iudicaretur. Dic melius quod hic non remanet

dubiu quia sp declarauit qd pu[ca] honestatis surget hic
ex sponsalibz puris ghente eo qd dicebat[ur] vir temptasse
¶ q[to] op qd no debuit considerari an vir temptasse
quinsi xxxv q iii q[ui] ordinauit ubi q[ui] ordinaria pollu
co i sta q[ui] n[atu]ralia no impedit inim ¶ Glo vel solvit
qd ibi no maritali affectu hic maritali / dic melius qd
ibi de affinitate que no surgit nisi intercedat ba co
pula vel pollucio int[er] claustra hita de eo q[ui] cog[novit] consan
guinitati hic de publica honestate que surgit ex consensu spo
salium etiam sine copula ¶ e[st] ancio q[uod] e[st] publica hones
tatis dic qd e[st] impedimentum qd nec ex consanguinitate
nec ex affinitate perdit s[ed] ex quadam honestate que in
matrimonijs considerada e[st] ff de ritu nup l[ege] ex q[ua] potuit er
ga impellet ecclesiam ad statuendum qd sit impedimentum / eccl[es]ia ex
sicap adduximus inim ex experientia docuit graues
rixas et inimicias int[er] consanguineos oriri qn vni desspo
sata aliquis de consang[uini]tate sponsi pcurat hic et de hoc
impedimento i c iuuenis iuducitur aut ex sponsalibz validis
ex consensu etiam si alio respectu sint invalida et impe
diunt omnes consanguinei sponsi ghe cu sponsa et eo[dem] inter
eum usque ad quartu gradum i c pd ubi dico in d[ict]o q[uestio]ne et iii i zii qec
adde i c c bno li b / ¶ 2[o] queo meo qd dixi in 2[o]
nobili et in 2[o] q[uestio]ne de ex prima septimo que dicitur p[ro]xima
quedam qd ea que e[st] in d[ict]o ano laurf d[icit] qd debet ee
septem completa can bin phi et ino dicit et bius proxima
que tusiuit pro annos et dimidium i ti i attestationes
isti de oblig que eo delit q i sua ff de min et o adre
publica et tue 2[m] / cos si e doli capax tenet sponsalia
et inducit publica honestate qd ultimu dic i sequenti
q ¶ 3[o] queo meo qd dixi in p[ro]xima qoe qd sponsa
tenet an septenniu cu doli capace an hoc sit bom vr qd
no i ti i lic ac attessit ubi indistincte d[icit] qd non
tenet adde qd no 3 q 2 in sua ubi glo d[icit] qd infa
tes no gsunt sponsalia durat eni infancia usque ad
septimu annu C de iur de li si infanti ¶ Bolo gof
d[icit] qd septenniu statu e[st] ad p[re]sumendu doli capacitate
s[ed] puenire pt sit et tardari ut infirmoso / Bas d[icit] qd
nisi eet hoc c duet in sponsalibz pcise nec eum numerus
annorum pdom c lic attessit duo pueri qd pt Et plus

dic qd doli capacitas an septennium pbari no pt nisi ex top-
tatone de qua constat vl salte pbabili dubite vt h' na
alio mo no legem iure oppssum pls dic qd regulare e
qd dr in c. liris 2 similib; fallit in h' cau qui e vald' si-
glar ¶ 4to queo in eo qd dixi in 2o nobili qd de nodu
septems ca que e pxima septennio 2 que annu vij
no compleuit an h' pcedat indistincte dic qd sic nam
dd ut dicat septenis requirit annus cpletus pls qd no
de elec cu i cunctis de eta 2 qua . clem . vl . ot tn gas
qd qn csuetudo detrahit de ppo sigficato ff de fini . inst.
cu de lamois s' asma cj . eo . ut e pluris ut e csuetudo
nonroru qui dicut annu natiui nullo quadringentesimo
octo tn anus no e cpletus vn dnus melius dix floren-
tini qui abanno incarnacionis cpleto incipiut cu co-
suetudo saluat modu pnussu s; solebat dici currente
anno natiuitatis siue nbo currente cpls infitur adsepte
conij ¶ 3o queo eta dca in pxima qone an pbitus alie-
nare an xxv anu possit pq 19 cpletu alienari cbas
qd no ar. xxv di pbr an tgınta 2 qd i no requi-
eit annus cpletus cu dispo sit negatiua secus si eet aff-
irmatiua pls qd no . n . q . bj autor in glo . n . isti . qu
cu requirit annus cpletus vl sufficiat incoatus no de
elec cu in cunctis 2 dic qd h' qo heret nug duby si dicet
in pbibicione qd nondum vigennis alienare non
possit pera que dixi in pxima questione .

Ad audienciam

De sponsalib; ctractis cum | consanguinea omt pu honest' | iusticia pmo narrat facti 2o decidit q' mittit ubi s.
qui / filiorum pubertis consecuencius cj . e . pluris . in
illic forte pmogenitus 2 pxima vxore susceptus tan
mortuus vl alio c de vsu . fruc . l . penul . 2 forte suspica-
bant' de cosanguinitate . ro hoc cpssimit / ctracts intercessit
go consensus 2 orta e publica honestas excluda h' facie
dat quicuq sit impedimentu de clan despon . c . si-
firmauit 2 sit etia pmittauit sponsalia nulla et in-
hibuit ne csent cj . eo cu i tua / filio . de scda vxore
suscepto cui puella nichil attinebat / frat' n' aliquis
consanguineus cj . eo . sponsa qd intellige cj . iiij . gradu
qd dixi e . c . px . q . i ¶ No i' septu palloe gnali bj
q . in septu de h' de cosa . clic . lua ¶ 2o no qd standu

e sc̃ptue legis ul canonis ut ibi ff qui requib; pp̃per
ne asignificatõe uboꝝ ueteribus e ff de l· iii· uo alr· 7
co ꝯtra· i ¶ 3° no͂ qd̃ ꝯco qd̃ aliq̃ reper͂t sc̃ptu ꝓsu
mit͂ autentitati ꝯbis di liber de ꝯsͤ di· i· solempnitates
qd̃ p̃cedit qu̾ sc̃ptu e in legib; autentic͂ 7 qd̃ cu dͭ uim
etiã in columpnis ꝯpouit q· ii· sentie 7 qd̃ si iustitia iii· q·
vii· postulat· etiã si sangue e· de testa· nulli· milites
de elc͂ 7 in vi° q͂o ¶ 2° no͂ qd̃ p̃missio illicita etiã
iurata s̃uanda no͂ e de iur͂ iur͂ sic· i· 2ii· 2c· cu q̃dã
¶ 7° no͂ qd̃ aliu id qd̃ no tenet p̃stat impe͂ͭ sic q̃
sponsalia p̃manno tenebat 2 tn̄ p ipa impediuntur
s̃cda de elc͂ 7 in vi q͂o ¶ vi° no͂ qd̃ etiã imponit p̃nã
etiã laycis de illicito iuramento de iur͂ iur͂ q͂to de sc͂
ꝯtu e· li vi ꝓbͨ qd̃ dr̃ q͂ in glo· ul· que colligit qd̃ ad
etiã ꝑtinet ꝯpelle͂ ad satisfactiõe de quib; timere qd̃ lay
cus ꝯsequit͂ henricus boyc· 2 gas· s; dic ut no͂ de ꝯiud
nouit de iur͂ iur͂ adinuã ii· Et in hac glo· l p̃dicad
dic ut no· ꝯpoui q· ii· queuq; ¶ op· qd̃ soluant
iuramentu qd̃ si p̃nus no posset illa h̾re alt͂ filius cu
ea ꝯtrahe͂t ar· 7 ti· i· lr̃as accessit duo pueri / Glo
i solit qd̃ no tenuit ꝯtra q2 desponsata uni ſu͂ alij
h̾re no p͂t ut in lr̃a / ad q̃ia vnd̃ qd̃ i sponsalia no
tenuerit tn̄ q̃ ꝯtracta an septenniu ¶ 2° op ad
hͨ ymo etiã sponsalia an septenniu ꝯtracta inducut
publica honestatē v· c· ꝯx / Glo e· soluit ꝯcipiendo
illu casu qd̃ dͭ vt· i· dixi in 2° q͂o / Et sic in casu
hui͂ c· dͭ intellig͂ qd̃ ꝯtraheret caut abiles sp̃ecia v
lr̃a v ubo suppleuit filioꝝ suppleuit pubium ꝯpeu
ciendu qd̃ intellige pure seq̃ si s; ꝯdicone uni lic; in
cau isto sponsalia pura que no tenet inducat pu͂ᵗᵃᶻ
honestatē tn̄ ut dͭ gas· secus eet si apposita ꝯdic°
ut si quis dͭ ꝯtrho tecu si possu dimme na si illa no
pͭ ee sponsa nulla ꝯtrah͂ pub͂ᶜᵃ honestas ꝑp͂t deffau
ꝯdicionis que no͂ purificat͂ 2 sic ꝯtract· h̾r p̃ no facto
vt no· 7o· no· 7· c· vno· li· vi· 2 sic ꝯdico etiã de p̃ma
ꝓsh̾ p̃ no apposita qd̃ e q2 ꝯpa insͭ͂ desponsatus ꝯsp̃9
ꝓbͨ qd̃ dico 7· in vi° q͂o ¶ 3° op· qd̃ ymo sponsat;
fris h̾re sorat possit uiri q· i· olym / Glo in soluit
Et in ea i s; Johes· iste s loq͂ de uxore non desponsa·

gaspar Et inst. in · de divor · c · ul · Quarto op · ad id qd dixi
in 2º nobili no esse recedendu a vbis legis qd ymmo
ff de fun · instruc · tu de lanonis § asina vbi no atte=
dit significato vbi set quid testor demutare voluit atte
ta consuetudine regionis / Ego ipsa significatione no
recedit nisi aliud apparat de mente disponentis an ista
dic e · ut in glo 2 in · de v · sign · intelligentia · et de duobus
re · et de · l · in · co · eoluis · i · ¶ in º op · ad id · qd dixi in 3º
nobili scripture standu esse quia monimentorum inscrip=
tiones no dant ius sepulcrorum C de religiosis monu=
mentorum dic qd statur scripture autentice quantum ad ple=
na fidem · de fi · instruc · c · i · xi · no autentice tamen no
computo nisi in his per quae no sit preiudicium alijs in quibus
sufficiat semiplena probatio et not · Ino · de gsc · ec · ul ·
al · sr · vi^ta · et no · de vesti · imp · in glo · fi · Cum alijs sta=
tuitur quo ad presumptionem ut no · in dicta g · fi · et sic loquitur
iura de quibus in 3 nobili Item in his que pendent ex mera
commera voluntate scribentis statur eius scripture etiam no
autentice ff de neg · gest · l · nesennius vbi si invenit
scriptura i rationibus aniae continens expendit in nepotis
alimonia presumitur qd voluit repetere nec fecit ea
pietate ¶ Vi º op ad id qd dixi in 4º notabili
qd h sponsalia prima impediunt secunda qd ymmo no
debuit prestare impedimentu secundis quia prima fuerunt
nulla impediente consanguinitate · et sic fuit sub impossibili
qd subsistent impossibilium aut nulla est obligatio insti
de inutilibus stipula · § si impossibili · vera nemo pt
li · vi · in eo no prestat impedimentu etc · vera no prestat li
vi ¶ Glo in · solvit qd in matrimonio plerumque attendi=
id qd fit de facto et de lege · imp et qd h pub^ca honestatis
iustitia impedit ut c · si quis desponsaverit · alle · in ea ·
vbi de · l · et in · c · uno · l · vi · et sic voluit glo · qd ex sponsa=
libus nullis surgit pub^ca honestatis iustitia qd procedit
dum tamen sint valida ex consensu puro ut ideo dicto c ·
uno in · eo · li · vi · qd dixi · e · in q · 2º glo et ad 3 no
obstat dic qd id ex toto no tenet nullum inducit effectum
secus si in aliquo tenet sic licet sponsalia licet no
teneant in vi sponsaliu tamen tenet ex consensu et ex eis
surgit publica honestas ut predixi ¶ Generaliter autem

tu quitur an id quod non tenet impediat et an et que spon-
salia inducunt publicam honestatem dic ad primum quod aut
quiritur de hijs que pendent a mera voluntate disponentis ta-
cita vel expressa aut de alijs primo casu actus qui non tenet
capaci impedit ut si legauit quis capacitati expressa animo adimendi
reliquit incapaci tollitur primum legatum licet secundum non teneat
ff de adimen. le. l. iij. § fi. Et sic si quis constituit secundum
procuratorem inabilem puta excommunicatum de pba. p9 cessionem
licet non teneat constitutio tamen reuocatur primus ar. de procur. non
iniuste / 2o casu aut loquitur de maleficijs aut in alijs
primo casu quod non tenet impedit licet tantum electio facta
de indigno non teneat de elect. cum in cunctis tamen inducit
penam dicto. c. cum in cunctis § clerici. de bigamia. nup. Et nota
in iiia non prestat / Si aut loquimur de alijs que non sunt
maleficia uel illud a principio tenet licet corpus suo careat
effectu aut a principio non tenet sed postea fit aliquod uel licet non
teneat non tamen ipso iure sed ope exceptionis aut ipso iure
non tenet primo casu secundum validum tollit primum semper valida
lidum licet secundum primum contractum tenere desierit. ista quibus mo-
testa. in fi. § posteriore Si vero illud non tenet sed postea
fit aliquid impedit ut si electio que nulla est confirmatur
collata scientia per papam impediret secundum. de elect. illa. Et idem
et si coniugis sit alia aliqua licet possit per competentem annullari
de elect. quod sic / 3o casu quando ipso iure non tenet aut
est notorie nulla et non prestat impedimentum dicta va.
non prestat aut est dubium aut teneat uel non et dicitur
aliqui quod impedit de elect. considerantes sed ibi electio
prima non fuit nulla ut ibi nota licet h. bost. et gaufr. aliud
dicant in hoc libro ¶ Ad ad tum quiritur an que sponsalia
inducant publicam honestatem. H. bost. et gauf. distinguit
dic breuius aut sponsalia sunt certa aut incerta Si certa
aut pura aut conditionalia primo casu aut tenent et in-
ducunt publicam honestatem ut co. sponsa cum sit. Aut non
tenent et non defectum consensus et non talia cum primo casu non oritur
publica honestas ut si contrahitur ab uel ab impuberibus
ut. ti. i. literas et c. accessit fallit. c. ut c. proximo quod dicitur ut ibi
2o casu quando non tenet talia cum inducitur publica honestas
ut h. de sponsalibus contractis per inducentem uel sacerdote
oritur publica honestas ut dicit Jnno. h. et glo. proxima q. ij.

si quis vxore / Contrarium tamen tenet Host(iensis) (et) Goffr(edus) dicentes quod si monachus vel coniugatus cum aliqua contrahit non oritur publica honestas ita quod mortua vxore coniugati poterit accipere sororem sponse mouentur quia isti non sunt liberi ad contrahendum et hec vide idem vbi dicendum de spon(salibus) et dote / Primum placet quoniam sponsalia valida sunt ex consensu predicta rapte quest(io) in c. vno (et) ita li. vi. vbi dicitur quod ex sponsalibus validis ex consensu surgit publica honestas etiam si sint valida quoad alia quecumque vide etc. Et quo ad monachum dic quod licet non habeat consensum per liberum tamen in minore sufficit quod consensus valeat de iure naturali vnde etiam inter sponsos contrahi animum de qui. s. c. i. apostolicum / Si vero sponsalia sunt conditionalia aut sub conditione de preterito vel presenti statim confirmantur ff. si certum petatur ad presens et dic ut ibi in precedenti modo. Aut conditio est de futuro et hec est conditio que inest vt si vixerit aut deo placuerit et tunc acsi non esset apposita. de elect. significasti quod tenet Io(hannes) an(dreae) in c. vno li. vi. licet Io(hannes) mo(nachus) ibi contra pl(urimum) si ita legatum si ille si volet. ff. de le. i. Seruius Et ad hanc l(egem) dic vt dixi in dicto c. significasti Aut est conditio que non inest et tunc ante conditionis euentum non inducitur publica honestas dicto c. vno per (illum) text(um) de apt(is) s(upra)? s(i) que ... Si vero sponsalia sunt inita non oritur publica honestas dicto c. vno et quod ibi notatur in glo. / ¶ Item nota quia dixi statim quod sponsalia nulla inducunt publicam honestatem dummodo sint valida ex consensu an etiam nulla honestas impediat Host(iensis) dicit quod sponsalia nulla impediunt secundum ius commune etiam in primo gradu cum hic dicatur de spon(salibus) et alibi de sponsis secundi gradus vel vlterioris non habeatur quod sponsalia nulla impediant alios in c. eo cum apud s(upra) li(bro) vi. ibi recipitur et dic quod idem operantur sponsalia nulla que sunt valida ex consensu quo ad inducendam publicam honestatem acsi contracta essent valida dicto c. vno in eo. li. vi. ¶ Secundo queritur an inter affines surgat impedimentum publice honestatis dic quod non nam licet ... et filia solus ... de consanguineis ... non tamen sponsus mortua sponsa licite contrahit cum affine sponse sic et similiter mortua vxore licite contrahit cum affine vxoris s. c. cum esset positio in secundo genere affinitatis que sublata est de constan. non de ...

Deinde Si sponsus de futuro an copula ad re-
mota se transfert sponsa libere cum alio contrahit si tamen
per eum stetit quominus perficeretur nisi sibi penam imponit
Colis dicendo et i hanc tibi ducturus esset fuit sponsalia
de futuro ...ssu quia non inuenit copula vel de spon-
salia de presenti Consummatum 4 contractum ¶ Nota quod
... superueniente quibus soluitur quod hunc fit et sic
... per absentationem sponsi recedit a sponsalibus hunc
reglauit q .. fit hunc li .. ¶ Secundo nota casu
in quo sponsalia de futuro soluuntur de quibus in glo .. vel
alij quatuor nominantur ... q .. ... concedit al
... ad de aliud .. e sic .. et ... nominantur in sua
... ... Et dicit can quod per sequentia sponsalia de presenti
soluuntur ipso iure sponsalia de futuro al in alijs
casibus ... ... dissoluenda sunt 33 q 2 ...
37 q .. multorum ¶ 3o nota quod imputat per quem
stetit ff de ... emp labeo scripsit ¶ Op quod
salui termino debet sponsa expectare C de repud
l ... Glo ... stat ... Et dicit ... leges quod aut spon-
sus est in prouincia et expectatur per duos annos aut
... ... Si est absens ... probabili ... tamen
Si non ... expectetur donec reuertatur ff ... ...
C ... l ... Gof dicit ... qui inter sponsos de-
... tempus non conuenit al .. ... contractus li ..
... et ... terminum spectatur qui non inuenit ... vel
si inuenit nulla necessitas eum excusat vel expectabit
donec cesset necessitas dicta l ... quod dicit Gof .. e
in prouincia ... ... et ... ...
... quia tunc forsan posset ei ... subueniri
... de ... q ... ... sue Jordane de ...
... ... publico dicit etiam ... quod sponsa non expectato
aliquo tempore statim contrahit tenet .. impos sibi pena de fide
mentita .. c penul ... quod dicit ... .. e sic et dic
ut ibi dico ¶ 2o op ... quod ... sponsa ...
debet expectare dicto c in prouincia de sedibus imp dns
¶ Glo ... soluit quod ... procedit in sponsa de fu-
turo ... in sponsa de presenti ... expectat ut hic

no · q · qin · § · Si no alias / ¶ Tercio op · q no deberet
imponi pnia mlri · quoquo dat sibi lina offendi q
qd sit mrs aucte licitu · c · ff · de acq pos · iuste · xxxiij
· q · v · qui peccauit ¶ Glo · vltia soluit qd impo pnia
q · pmlicz stetit qd dic ut oz se · gio ¶ Quarto op
adhoc q si pmlicz stetit no debet dari lina offendi
cu alio ne dcr mia piuro de iure iur · Si vo · c · c ·
verp ¶ Glo ca · soluit qd hc fit ne detius ind · gtin
gat / plr · v · c · ptia ¶ Sed hoc dt · so · de do h' pace qd
c · ptera · c · loq · de gpatiua pmissione · osti · vn · gdic
dicis qd cu dt h' lina alto absente fortius dari
det vtroqz pnte et dissentiente / Et post repheud qd
vbt glo · i · dco · c · ptia vult dic qd in ca · c · ptia e
ius que no dispensacio seu tollerancia / Has · dt qd
lina dequa hic e ptollerancia qd dimittr mlr suc
volutati de pur pur mlri · Et hc qui stetit pmliciz
qd quo cau e gpatiua pmissio · s · si pcca no stetit e
tollerancia approbacionis · plr lica ibi libere et hc teni
pt dcy qd lica incly dt de lina vl tollancia s pmis
sione ecce s soli dt de no phybicione / Est em pmis
ibi libere · qd hc licz q ecca no gtradt / ¶ Quarto an
sponsa tene sequi sponsu / Glo · i · qd no si est va
gabundg · ff · de op · libi · qd nisi h · approbacio vbi si
promus liga / libtas no tene · ad opas salte gopris
fuis ¶ Op · adh · xxxij · q · ij · si quis ¶ Glo · c · solt
qd ibi de vxore ia cognita illa em tene sequi vir
xxij · q · ij · vnaqueqz vbi dh sequ desponsa qd intelli
gr de futuro sequ si depnti et tuc ad qd de vxore ¶ Eras
aut cu queit an sponsa vl vxor tenea sequi vir
dic aut queit desponsa defuturo et no tene · ut hic
aut desponsa depnti vl de vxore et aut vir recedit
ca inhonesta ut q tnsit ad infidelitez et no te sequi
de diuor · qto et c · gaudemg no · de qui · lep · c · i · in
glo · vlo · Aut ca honesta et tuc aio no redeundi et te
sequi dco · c · vnaqqz aut aio redeundi et no tene
pt qd no in dco · c · i · de qui · lepsorum
De mulier · No sumat ad titulu s in gne hc
dt iusto gsto no pt dari ecca rusio / pe · de mi · hc ·

q medic et dimlit / ut simmariu et dat sile de infir
mo interrogato a medico ubi doles / qui vidit nescio
et quali doles / dixit nescio / medicus dixit recipias nescio
q et ponas nescio ubi ¶ 2° no qd contra iuris orit
de sipno et de sponsione ff de pur cavillorum quida
referunt ¶ Op. qd debuit no videri no facta distinc
tione int' viz et vix qr consensus prefat vim e c. i et qd
no pt violari qs q i initio absolo pertractionem condi
tionale no pt violari consensus ut in glo pe prepositam
sit qd in ea patet. ¶ Sit etiam in condicione condicionali
quibus violatur vim c. c. veniens ii de ty consensus
et lib. ut ibi qd dic in sc glo ¶ 3° op. adicit pe
quid qd no oportuit distinguere int' viz et vix qr
in distinctio vim pbiin contractu no tenz dco c. ve
niens ¶ Glo. i. solvit qd distinctio sit qr duplex
e vis sive metus quida qui cadit i constantem qui
coercisat alius vanus qui no coercisat et de multiplica
bi no qd in ea ad audiam et quo casu coercisat no
c. ti abbas pt declat etiam glo. y. et in ea ibi
distinguendo sicut videt e. c. i in fi.

Ex litteris ¶ legitur primo duobus modis et in secundo mo
dola semper t. multiplicit variant ut dico e in 2°
glo Si in genere qr dt si alias apti ad mi contrahunt
pruba obscura quem intellectum verborum proprie tenere
gis dico i videmus sponsalia de futuro ul de pnti
judicia etiam eum sunt arbitraria ut no li c. petra
Cogitat pertinam e c. veniens i et c. propte Recte
quia no pusse ul cavillosa dent interpretari de dei
ad audientiam de puil in his ¶ No qd ca q debali
ditate gestorum considerat habilitas generaliu Dic considerat
sit iudex an contrahentes sunt ydonei pl de spo. di
iii. c. et c. solz i q. vy. dyabtu dispnc. spo de
fund ac si de fine patris qd aut ¶ 3° no qd contra
hentes sponsalia dent ee ydonei scilicet i discretione et
etate de his in glo. y. et in ¶ 4° no qd contrahentes
dent si invice diligere intellige et sic vbi uba esse
necessaria int' fari valentes qd dit inolig ut dico e.
c. iu. Et de contrahentibus vim dt oportet etiam considerando an
hoc fiat serio ul fictive ul ludi ca de his pen a sua

eo sub ti. de matrimonijs ꝙ quali contrahat ꝰ q
si alt dicat re spectibus d. etiam considerandum an
quenient ad matrimonium contrahendum et in etiam solempnit pu
blicand. ꝑh c. litt i. matrimonium contractum ad id faciendum
Hostiensis arguit qꝫ locus tempus et persona docent
ita Innocentius et Hostiensis sic xxix. di. c. i. et xi. de co
in iii. q. ¶ Octauo nota qꝫ ad quem intelligentia
i. ad quem usum loquendi recurrit et in quo differant
quia usus loquendi est credendi est intelligendi nota
bar. ff. de suppellec. de supellect. legata. labeo. Item
etiam d. quod in probando qui usu opportet probare de usu
saltem spacium longi temporis d. l. qꝫ no. ¶ Octauo
no qꝫ ad interpretandum verba obscura attendi quibus
non tantum respicitur ad multitudinem ꝫ ad vere intelligentes
ꝑh. quod prius intellectus vel captiosus intellectus esse
in di. c. c. de dcī. ad audientiam de v. sig. in his. ¶ Op.
quod si alt alterum non intellexit ut hic ꝑponit debuit indi
cari non ee matrimonium quia qui non intelligit non consentit de
baptis. maiores. Ho. opponit litteram ibi non intelli.
i. d. se non intellexisse ꝑh. qꝫ d. in glo. in. Et hec
declarat plenius ut i. sequenti q. ¶ Quo opponitur adhuc
qꝫ aut contrahentes sunt eiusdem lingue et non debet audi
ri allegatio si alt dic se non intellexisse presumitur enim
intellexisse. Aut sunt diuerse lingue et tunc nisi probetur
qꝫ intellexerit ꝑpriis indicari debet esse non. Et locum hic
qꝫ hic d. recurrendum ad quem ubi intelligitur ¶ Solo.
hoc c. le. ut premisi duobus modis. Vno in glo. i. que
ponit casum ꝑ c. i. B. eo. esse intelligit qꝫ erant
diuerse lingue. Et d. pro. hic posse sustineri quod lic.
alt non intelligat vulgare alterius tamen intelliger. h. decre.
quod tractatus tractatus preffit de matrimonio contrahendo et in hic
ipsum cognoscebat qꝫ agebatur et tunc si verba dic. verba
in suo vulgari que sonant putaretur consensum sufficiat qꝫ
non ꝑh. qꝫ dixi B. in z. no. Et d. esse etiam recur
rendum ad intellectum illorum que parentes sunt informatum
de his que agebantur et qualiter consensum et si quidem
intelligebat parentes qꝫ contrahentes voluerunt contrahere puta
quod hic agebatur et fiebat coram sacerdote et in contrahunt separatim

fecerint iudicabis quia vos in eo consultatoris et hoc dicat
tenendum licet alii ut refert dicat respiciat intelligens
in verba sacerdotis vel iuris quod bieni [illegible] intelligunt
que ultima verba dum melius cum scripti lectione
dicit etiam ostendi quod quamvis alter non intelligeret ad literam verbum
vel linguam si tamen intelligat factum responsa inutiliter sufficit
non enim refert an nutu an lingua intelligatur ar. de testa-
mento l. sic. xlii. di. vector dum si sponsus dat anulum
dicendo verba in theutunico et sponsa non teutonica
recipit annuendo dicitur consentire ut in [illegible] ff. de v.
obli. l. i. insti. quod allegatur glo. in que imprimo etiam
sentit hanc lecturam quod contrahentes erant diverse lingue
quo casu sufficit quod per interpretem se intelligat dicta l. i.
et insti. de v. obli. § [illegible] sit et fideiussio committitur per in-
terpretem ff. de fideiuss. [illegible] et tutela datur. C. de testa-
tute l. si et summa fecit. C. de sen. et interlocut. iudicum.
¶ Secundo legitur quod contrahentes erant eiusdem lingue
et hec legitur glo. in. in. si. que fuit addita eidem glose
prime et hec lectura multipliciter limitatur in quolibet [illegible] casu
confitetur de hiis qui intendebant sponsalia contrahere
sed non intelligebant vires vel effectus sponsalium vel quia
forte reputabant sponsalia et [illegible] vel quia non cre-
debant quod per sponsalia se ligatos quin possent cum aliis
contrahere vel aliam ducere. dicit in hoc casu in alia glo.
recitandum ad generum intellectum verborum intellectus non solum
quia nuptiarum contrahendi proprietate sed etiam aure sibi ab [illegible]
quod sine non et [illegible] adulta dicit in hoc non impossibi-
le non excusatur qui non intelligit vim data verbis et effectum
datum aure quia nemini licet ius ignorare sed bene
excusabatur is qui non intellexit vim data verbis quia
est alterius vulgaris quam intelligere non possit [illegible] ut in
practica lec. Et in hoc dicit quod quia in vite vim sponsalium non
licet [illegible] contrahentibus ignorare quod singulariter nota et vero quia
[illegible] omnes homines in hoc usant et sit et [illegible] extra
de postulatione c. i. ¶ Alii 2o. confitetur hanc lec. ut gof.
in de spon. duo. licet ut quia alter protulit verba sophistica
vel duplicitate [illegible] puta donec [illegible] suppona
oculis meis tenebo te pro uxore et sibimet propria su-
pposuit cum alter intelligeret per mortem de hoc xxx. q. ii. nec.

artificioso est in ſpeciu · de adno · § · ia auc inpn v ·
ſtc cautus / de alexandro legi quod promiſit accipere da
in ſolemnes ſacte ſi ſe iudicaret quod pecca fecit ipſis
ſuſpenſis / dic aut gof quod uba duplicia vim in quo
promiſſo lit in foro contencioſo intelligant ꝯmuliter ut h ·
ty in ꝓmali uo iudicabi innu ſi vir no conſenſit ſz
induci dz ut conſenciat · ſ · eo · tua ¶ Tercio ꝯſicat
pe · ꝛ ab in tam que dicut ſicitatio cu vir intro ·
gatus ridet quod placet & tamen ſire in ſpoie ꝛ inh
rides eodem quod placet & ſire cu in biz de quibz ubis
dubitaꝛ an ſapiant ꝯſenſu depnti an de futo ſolo ·
ad quez uborꝫ intellectum reſtrue · de ſpon · ſ · q · i · ¶ Quarto
ꝯexemplificat alij qui alr intellexit uba ſz no iſto ·
tu forte ꝙ ſubmiſſa voce locutus e ſz ſi qñ non ·
ſt ad iuſione ꝯpte ꝓvidencia eo ſic ꝛ omia ſal ꝛ
uari ꝑut nec reſt an tenea in ꝓma lect · an ꝛa
ſtc quo ad ꝛaꝫ no reſt an teneamus ꝓmu modu
loquendi exemplificandi an ꝛm ul ꝫm ¶ Tercio op ·
adde ꝛ ad litꝫ quod no ſit recurrendum ad quez uborꝫ
intellectum ſz ſtandum ſit ubis i ꝓpo ſignificato ff · qui
ꝛ a quibz ꝓpꝑoit · dilo · ꝑemil · ſoluit quod ſtat ubis
niſi conſtet diſponentem al voluiſſe / ¶ Quarto op · adde
C · de · v · ſig · cu quidam ubi diſiuncta ponit ꝓ coniuncta
de ꝯſt · di · ij · in calice ubi ſunt plura uba dubia ſcilla
vel pcucuit ethpa inde gra ſte ibi ſerificatio e celebrte
quius caubz uba inꝑpant ¶ Glo · ead ſoꝛt ꝛ no ſoluit
dic · quod in pdictis ſimilibz uba inꝑpat ꝓpt intencōz diſpo
nentis ul ca ornatus ul ne ſurgat abſurdus intellectus de ſp ·
ꝯꝑobm · di · ſedulo · i · q · i · marchion xi · q · z · anaſtaſ
xxv · q · ij · ſtys aut ꝛ q · v · humane xxiij · q · i · patuis
de ꝑam · ꝯtco de reſti · ſpo · cu ad ſedem in glo · ſic ꝯo
de ꝓinl · ꝓpto de v · ſig · ꝓ · ꝛ in i · cu li · b · ꝛ uba du
bia de quibz in c · in calice i · exponitꝛ in glo · / ¶ Quinto
op · addit na in ambiguis ſacienus acton in iudiciis
ff · de fatis · ſi ꝯs intencione ſm ꝯctibz ſit ineꝑo ꝯ cum
qui debuit apcius loq̄ · ꝛa · ꝯ · cu li · b · Et ſo · ut i glo ·
vel · ꝙ tangt de intellectu intepretat · quod dico ſ · q · iij · ꝛplibꝫ
ſponsalibꝫ / ¶ Quod i eo quod dixi in ꝛo ꝯo in ꝛa lect ·
in ꝫo ꝯo · an ubu placet ſapiat ꝯſenſu matrimoniale

in q° pdicto / ¶ Vo pe. de stampis. qd no q2 h placē
tia ul volūtas manet in suis t̄minis a° aut est cū
michi placet vend' tibi libros a° cū vendo p̄ss. de ro
qui mit. mpos. c. 1. osti. 17. co. cōpte tenz cōtrm dicens
qd p̄ubu volo ul placet cōfit mm̄ quia vox hoc
sonat sz consensū depnti z significatū vocis debt
attendi ff. indi. sol. indicatū z qd vox hc sonat
allē ff. de suppel. lega. labeo. de. succes. abite. c. fi.
q̄fs qd i. no. in glo. in q2 suffic p quecūqz ūba de
intēcone constet ut i. ll. iuribz c̄cd pz e² osti i int
rogaconibz z rn̄sionibz que fiūt in cōsecratione epi
de quib in l° pontificali / que allare liz de ser n
or cōsulit de fur. sur. clem. vna. vn̄ nos itaqz vbi
de q̄ in glo. qd al. nō sepe intrrogat cōsecrator vis
rē z cōsecrandus rndet volo z e acsi dicat faco q°
aut opio de pmiss̄ vior sit ut in pnti q̄o sequi.
¶ Op. ad hc dca osti. C. de cōsen. ve. emp. i vendit̄s
vbi cōdico emendi collata in emptore no facit ve
dicōnem cōnsue facta ut si vendo t̄ cc̄ntū si volueris
eme ad id ff. de acc. z obli. sub hac. de v. obli. ce
tesimus / Solut osti. qd ibi dūs ido q2 in volu
alcg cōnsenciū cōstw cōtracts no cū cogit̄ cōtrm
suac nisi velit io nō valz dcs iuribz z id si prm
cōstw arbit° alcg cōsentis. ff. de cōsen. emp. h ven
dico z l. qd sepe. q. 1. s cōquo. de cta re ecto prio
semel cōsenserint pure cōtracts e pfects osti. de cōsen.
emp. inpn z q. prm z q cū aut z q. empco. ff. de
v. obli. si stipuler. q. in locando e² osti. cuius vr ce
mens qd si venditor dt volo vend' pcentū libris et
emptor dt volo eme p dictis centū libris pfectus
est cōtracts empcōnis qd tenet glo. in dicta in vendic
s. in. l. sui. electōne ff. de l. i. sentit cōtrm pe ut re
fert. Cy. in l. in vendentis reprobat glo. illig l. q2 sepe
volo vend' no t vendo dt q° no ce vendicoz n fiat
p̄uba cōpa. qd dt cy ibi verz nisi cōmunis modo lapdi
pati licet h suffice p l. labeo ff. de suppel. lega. Bar
in l. sui. electone dt qd ūbū volo nil de se inportat nisi
vce adiūcti qm aut aliquid adiūgit̄ distinguūt aut
cū adici²tr̄ ce vnij z induxit dispom ut si dico volo hac
re ff. de opcio. lega. l. ij. aut hoc determinacōnem ūbi
infiniti ut i. cō.^lis pmiss z aut acts venit cōplicādus.

ab alio aut apponendi sic ab alio inducit' dispo ff man
l. i. C. de testa. no dubium ut si dico volo te sic facere sta
tim enim quo ad me actus e consumatus. Si apponite aut
actus no consistit in nuda voluntate z no induct' dispom
ut si volo ire romam no suffic nisi vadam aut consist'
in nuda volute ut contractus z aut actus ille de sui natura
respicit futurum z induci' dispo ut testator volo relin
que x. titio sed quo velinq' ff. de l. iii. papinianus §.
apposita aut actus de consumari stati z aut post' ab eo
qui hunt tpus ad deliberandum vel ad interrogatam ptis
z induci' dispo petit' a legatario opconis suorum an
velit tertium dic quod sit ac si eligeret ut actus sit tertius aut
post' anno deliberato z cessante interrogatione z ad actus inoc
pendus apponite respicit' dispo qoquo inter impedit aut
ab ipso z alio tn quo consistit ut in emptione z aut est
in bu putis tpis z induci' dispo utroque consentiente
ut i q'. l. in vendens quod promisi aut e in bu tpis ptiti
imperfecta ut velle vendere z tunc secus quod etiam tenz glo.
in l. in vendentis que no' tenet quod bar cum glo. illig
l. vlor tm vr opio petri quia ubi volo no denot
actum consumatum. Sed no vr sufficere quod dicam volo ve
de nisi vendam nisi a' hunt gnis modus loquendi ut
predixi z in Cy. vel nisi precessisset tractatus de vendendo quo
casu suffic vti etiam quo ad quod l. promissi de eo qui dt
inlui quod placet et ita hunt in verbo dt es. au quod
pondanda sunt verba quia si vr dico in plac desponsare hac
vel cum ea cotne ripa id dt no e pol contractum nisi
sunt illa verba in loco reapent illa imprecatorum sed cum
dt plac hunt in verbo suffic' in c. capte z quod no'
in c. penul. gas. dt quod si appet de intentione contrahentium
supra illa iudicabit' si no az reaure' ad consuetudinem loci si
que e si aut nulla e consuetudo tunc si verba altius consentium
sunt apta ad ium vel sponsalia etia intelliget' etiam
altius videntur qoquo sunt sca visio pruba depnti ut
p verbum volo etia nacz sunt sbta qualia predicata de fi
nistruc. int' sed si utrisque verba sunt i infinitio vel dico
verba pro cui z tu placet tm etiam cum dt volo contrahe si p
cessisset tractatus ad contrahendum videt' hoc sufficere pia que
et dixi supra que dico in co. tue. quod nulla verba sunt
de fori ut ibi ¶ Secundo quod in eo quod dixi in 2a. lect.
in 2o. q. de illo qui dixit no te dimittam donec terra

cooperiat oculos meos qui hoc dixit dolose unde fit
interpretatio contra eum ut ibi dixi an idem fiat in aliis. Glo.
uo. quod sentit quod sit et distinguere ut in glo. quia aut ac-
tor tantum dolum adhibet aut reus tantum aut utrumque quod dic
ut in glo. et idem no. xxii. q. v. quia et obmittit glo.
contra ineberis quod uenit. § et. dic. in ea. utrumque / dic ca
quod si e. / utriusque intellectum potest intelligi illud fiat al. sim.
sensum quem recte intelligentibus faciunt uerba ut no. in glo.
xxii. q. v. § quia / Et in hac glo. ibi § generaliter.
al. ac sub § si. quoque primo ibi intelligentia et c. preterea
¶ Tercio queritur in eo quod dixi in quinto gio de multi-
interpretatione qualiter interpretatio facienda sit in ambiguis
Glo. vel. distinguit dic plenius quod aut in iudiciis et
de hoc ff. de iud. si quis intentione de re ipsa ... cum ad pro...
/ aut in contractibus et aut dubitatur est circa personam ut quia
necesse quod fuit persona obligata et obligatio non
tenet tamen incerta / aut dubitatur de nominibus et aut
constat de intentione contrahentium et ei statur de v. sig.
intellig. aut non constat de mente et recurritur ad genus interpretationis
ut hoc fit eum potius interpretatio ut res ualeat de v. sig.
abbe ul. et § contra ... i obscura et i ... h. b. et
utrobique de hoc. sunt alie considerationes de quibus i. et h. in glo.
vel dic plenius ut in ... et de hoc de ... can
Et in hac glo. i. in uenditionibus ubi in uenditionibus utriusque
consensus necessarius est § si dissenciunt in precio vel cor
interpretatio de empto / Ibi de simili casu et ... inspicimus
li. d. ibi uolebat ubi de hoc ¶ Quarto queritur circa dicta ipsi-
cedenti quomodo qualiter interpretatio fiat in ultimis uoluntatibus
dic aut constat de uolun. testantis uel codicillantis tacite
vel expresse et testatur ... q. ii. qui recedit de testa.
requisisti ff. de l. i. si fines plenum ... sit temporis ul. contra
ius ff. de condic. institutionum quando testatoris ... c. requisisti
et c. tua ubi de hoc xiii. q. ii. ultima uoluntas aut de volun.
non constat et statur proprie significationi ff. de l. iii non aliter
et fit interpretatio ut potius res ualeat quam pereat unde
si ex intellectu legatarii ualet legatum et non secundum intellectum
heredis statur legatario ff. de l. i. apud Iulianum § si cui
de rebus dubiis quociens et l. ubi et l. vel potius ampli-
andum quam restringendum de dona. cum dilectus / Si uero ex

intellectum verborum potest valere dispositio in verba que cum distinguit aut
est ambiguitas in voluntate relinquentis aut in voluntate
adimentis primo casu sequitur quod est minima dicta l. apud iuli-
anum § fratres seio de l. iii. quod concubina. § cum ita et l.
minimus secundo casu aut est incertitudo verborum representarum aut
personarum tantum aut verborum tantum si verborum representarum in ullo valet
ademptio si personarum tantum valet in toto si verborum tantum valet
in maiori et remanet legatum in minori ff. de rebus dubi-
is fuerit. ubi de hoc de adimendis. le. l. iii. § si duobus
haec dicit quod hec distinctio est potius de ambiguitate incertitudinis
quam de ambiguitate significationis verborum quo aut ad significationem
tationum verborum quidam dicunt quod si est incertitudo legatorum
vitiatur in toto. ff. de testa. tu. duo sunt quod si heredis
ff. de here. insti. in tempore § quotiens dicta l. si fuit
§ item si pluribus no. de offi. de le. cum abbas in glo. penul.
alii dicunt quod si est incertum verborum intellectum potest valere heredis est
electio ff. de con. inde. si quis servum de l. in legato
et l. si domus ubi heres sit in mora quia tunc electio est le-
gatarii ff. de l. i. si duos quod no. glo. in testa. indicante
de hoc per glo. in dicta in verba in obscuris li. ii. et ff. de l. i. le-
gato. et hoc quicumque sed distinguere plenius ut dixi in dicto
c. indicante ¶ Tertio quero qualiter interpretatur ambi-
guitas in contractibus glo. hic distinguit quod aut certum
est quod consenserunt aut certum est quod non consenserunt
aut dubitatur quod dicit ut in glo. et adde quod dixi ii.
q. ii. c. iii. ¶ Quarto quero qualiter interpretatur ambiguitas
in iudiciis glo. distinguit an sensus in exordio litis
... ut in glo. vel dicit quod aut queritur de interpretatione
verborum prolatorum in iudicio aut de aliis actis iudicialibus
si de aliis aut proferuntur ab aliquo collitigante in quorum preiudicio
principali iudicium sustentatur aut ab alio primo casu
interpretatur contra eum ff. de verborum obli. inter stipulantem § stichum
de iud. si quis intentione no. de testi. ipso cum adprobe
et per di. in verba quam cum li. ii. Si vero verba proferuntur ab alio ut
teste dicit bar. in dicto § stichum quod aut est facienda inter-
pretatio ad vitandam contrarietatem et sic potest dicto § stichum
de testi. cum tu. et in prima constitutione codicis § quibus dicit est
facienda non tantum ut evitetur contrarietas sed ut possit illi
vel propter alia tamen fieri non potest de proba. nuncupatam et in dicto

q stictu in glo · 2 de vi[?] bendi · si furmentu iust dic
q[?] in c · cum tu · no in sit interptacio ut litte[?] q[uo]nc[?] 2-
tas s[ed] etia ut testes p[ro]bent qd dic ut ibi dixi et
dic in p[ro]bacoibz fit interptao q[uo] p[ro]bante q[ui]a debet p[ro]bac ·
clare dco c in p[re]sencia / Et p[o]st vide adid qd q[ui]ut
glo de q[on]fessiobz de quibz dic ut in glo · quo ad q[on]fessi 2
ones factas in iudicio q[ui]a fit interptacio q[uo] q[on]fitentem ·
de actu : cu dilca de q[on]f c · n · li · bj · 2 h[oc] si l[ibro] adu[er]sa -
riu si · aut no l[ibro] tut in benigniore pte de tu[us] ac
c · bl · de reg[ul]a iur c · n · ff · de reg iur[is] ff in medu =
biis / de q[on]tractibz aut factis p[ost] iudiciu dic ut dom
c de q[on]tractibus · e · q · p[ro]p[ri]o · 2 · q · n · 2 · in · Si no q[uo] de int[er] -
ptacone faciendi in aliis actibz iudicialibz dic qd ·
in p[ro]ordio litis fauet actori in medio reis in fi[n]e
reo q[ua]m p[lu]s qd d[icit] glo · li[cet] impu 2 in dco c · cu adsedi ·
Et quo ad sinctz an r[e]q[uisi]tu iudex possit interptari dic
ut dixi de actu quali · i · li p[ro]cedit i ciuilibus
in criminalibz aut quo ad pena ep[iscop]o imponendam
a[ut] i fauorabilibz amic 2 fit interp[retati]o in pte durior[e]
de sen · ex · si que no[n] de sturo · c · bnico in glo · bl ·
aut in aliis 2fit interptaco in pte benigniorem
va idia · 2 ia · in penis li · bj ·

Sponsam Breue est 2 loquit[ur] de impedimento
publice honestatis iusticie de quo dic ut dixi · e ·
ca · q[uo]niuenis · q · i · 2 c · adaudiam in · bj · q[uo]io 2 in
p[ri]ma 2 n · q[uo]one maxime olim erat glo p[ro]prima
arguit p[re]c · qd loquat[ur] etia i sponsa de futu[ro] q[ui]a si erat
p[ro]xima etati nubili go no nubilis 2sic no potuit
esse sponsa de p[rese]nti forcius tu[n]c p[ro]cedit in sponsa de p[rese]nti
q[on]sanguineorum ho[c] ad q[ua]rtu gradum de q[on]sang[uinita]te · no d[icit]
qd dixi in dco c · q[uo]niuenis 2 c · adaudiaz ¶ no de
hoc maxie q[uo] porta p[re]c eq[ui]patur deuot id ee i cau q[uo]o
p[lu]s qd d[icit] li glo · 2 de h[oc] ubo de fil p[re]sbi · ad abolendam ·

Ex parte Si bir 2 mul[ier] e[tc] q[uo]mittitur qd ab eo -
q[ue] sic p[ro] q[on]iugibz hebant q[on]tractu e[tc] i[n] p[ri]mo nar -
rat casu 2o diffinicione q[uo]mittit ibi quia igit[ur] Et
ibi p[ri]mo ponit diffonis cam 2o form[am] i · mandamus
p[re]sertim · p[rese]ntibz testibz ad h[oc] bocatis ut i antiq[ua] 2sic br

opte qd sint rogati dicitur in sequenti versiculi ¶ Nota xxx qd
dixi in verbo constitit qd testes debent esse vocati et sic non
debent se ingerere ingerens suspectus est enim qui se ingerit
ff de penis que omnia de electione qualiter dicit tamen alia non esse
necesse qd sint rogati cum ius hoc non exprimat generaliter in quan-
tum si debitum al. e. de hijs xxx q. v. iniustos et de his in
spe de teste § i penul. columpna v. ante qd non sunt
ubi eciam in v. sequenti dicit an presumantur rogati de quo
ad minus hoc qd expediat qd sint rogati ut not. glo.
in dicto c. iniustos et facit antiqua posita super verbo constitit
in verbo vocatis et qd dicit glo. c. de testi. aut rogati et
ff de divor. nullum ubi dicit qd super divorcio debent
esse rogati et tamen lex nullum hoc non probat nisi quia dicit qd
debent esse adhibiti qd videtur sufficere ad innuendum qd
debeant esse rogati licet Cy. in aut. rogati teneat contrarium
sed primum quis intelligas aut exigitur qd sint rogati nisi
in casibus iure expressis quos enumerat Spec. in dicto v. ante
qd non sunt ¶ Secundo nota qd verba de futuro que habent
consumacionem prompta sine intuitu alicuius extrinseci stati
habent effectum sic hic cum dicto promittit qd tenebunt se pro
coniugibus intelligitur qd statim incipient et licet in textu sit
illa verba ab hoc tempore quod tamen si non apponatur licet fuo-
dicat per illa verba generaliter. innuit qd dicit nota lex sed primum
verum qd sentit glo. i. in prin. qd dicto c. in primo dicto
et in 3 qoe generaliter quia apparet ro. quare illa verba requirantur
na verba de futuro promissa scilicet qd tenebunt se etc. statim
debent consumacionem effectum ex quo non requiritur qd intercedat
actus extrinsecus de quo c. in summa et 3 quoibz ¶ Tercio nota
qd vir non potest dimittere uxorem nisi ex causa manifeste forni-
cacionis propter fornicacionem aut potest ut hic et hoc quo ad thorum
tamen xxxii q. i. dixit et dimittere potest sive fornicacio sit
carnalis dicto c. dixit sive spiritualis xxviii q. i. ydo-
latria potest tamen vir uxore sibi reconciliare ut hic et requirere
hoc possit nota xxxii q. ii. omnes causaciones in glo.
hic qd dicit ut nota de adul. si vir ¶ Quarto qd non de-
beret cogi vir recipere dimissam quia non apparet qd causa
quare non enim intervenit inter eos verba per que contrahitur
matrimonium de quibus c. e. si inter ¶ Glo. prima solvit qd per
verba de quibus in textu in eo qd promiserunt se tenere pro coniugibus

contractum fuit matrimonium et sic firmatum per hoc quod dixi in 2°
notabili Et addit si intellige dic quod licet illa verba de quibus ibi
fuit apta ad contrahendum matrimonium tamen et alia complexi potest et suffic
quod constet de consensu extra e. t. i. c. 27 eo tunc ¶ Secundo op
quia presupponendo quod fuit inter eos matrimonium tunc de quo est de
indubio ut infra eodem de offi. del. cum iniunctum amplius ff. de carbo.
edic. quod habeo Ergo non oportet quod hic fuerit dubium quia hic
non est consultatio sed pocius narratio facti premodum processus
Item etiam si esset consultatio adhuc esset de dubio pro id
quod facit in casu glo. quod dicis 7 q. 1 c. xiij. ¶ Tertio op.
quod potuerit vir dimittere uxorem extra eo. de all. Glo.
tamen fortius et non soluit dic quod ibi fuerunt sponsalia
de futuro hic de presenti Item ibi non premisit quod tenet prepositus
ut hic sed quod ducat quod dic ut infra in summa hoc ¶ Quarto
op. quod non debuerit uxorem restitui viro cogendo vir
cum alia fuerat fornicatus xxxij q. 1 de viduis de divor.
significasti Ergo restituitur quia uxor voluit et sic debet
presupponi viro enim petenti non restitueretur si contradicet
ut in simili ¶ Quinto in eo quod dixi in primo et in 2°
notabili quod hic fuit contractum matrimonium de hoc per hec verba Juro quod de
cetero habebo te pro uxore et ergo sit matrimonium Glo. in quecit
et vir quo de eo sed dic quia in textu fuit plus quia addidit
quod ei sic uxorem fidem fecerat et sic nullum est dubium hoc casu
In hoc autem glo. post duas opiniones unam Jo. quod sit
sic alia Hug. contra cum Jo. sentit glo. ala. vin. pl.
et gof. et h. et in summa de clan. des. hic sed quod habent summo rosti.
et pe. gof. ff. de re. Jur. in omnibus vbi dicitur quod in obligationibus
in quibus dies non apponitur presenti die debetur cum Hug. tamen
laurentius et magister quod summa di. presbyteri ...
pard. in hic si quis dimis all in glo. primum vig quia intelligendo
ut voluit Hug. quod sit necessarium ut primo matrimonium contrahatur per verba de
presenti deinde addantur premissa verba de futuro quod tenebit
sed prius coniungitur hec verba addantur superflue ut infra eodem c. iiij. di
cerit aut xxix d. c. vl. de presul. si papa li. vj. Item hic
non est de non dubio ut infra eodem c. de futuris ancille et quod dixi
extra in 2° notabili Et dic quod licet verba hic fuerunt de futuro tamen
habent effectum de presenti per id quod dixi extra in 2° notabili quia
nullus actus contumeliosus cogatur presumitur si coniungitur ut extra
eo. de all. Ibi enim ut dixi in 3° notabili non premisit quod tenet

p uxore sed quod duceret requirebatur interveniens actus
cotusseti a sapientibus iuris ante eum quia ducatur non est
uxor sit autem nullus actus cotussetus sapiens iuris requiritur
quod declaro in questione iiii ¶ Secundo queritur circa quod dixi in
proxima questione de eo qui iuravit quod aliquam haberet pro u-
xore etc. Et quia etiam littera facit mentionem de iuramento
querit an iuramentum addat ad promissionem matrimonialem.
Solvit glossa quod nichil addit ad firmitatem matrimonii vel sponsaliorum
sed violans contractum iuratum magis punitur quam si non esset
iuratus quod dixi supra c. primo in 3o questione contra inducit aliam
confessionem de qua supra eo primo ubi dicto in 2e questione ¶ Tertio queritur
si vir dicit mulieri promitto quod ducam te in uxorem et de cetero
tenebo te ut uxorem deinde consistit cum secunda per verba de
presenti cui adhibebit vir quod prima prevaleat licet dic quod propter
illa verba ducam te etc. proposita quod dixi supra q. prima sunt enim
verba de futuro et requirunt interveniens actus cotusseti et cum
sint futuri temporis sunt extensiva et habent tractum ff. de v.
obl. Si quis stipulatus sticum aut pamphilum ad ceulia
filii. Et presens verba restringuntur sequentia cum dixit tenebo in
uxorem ff. de v. ob. certa § 1. Et dicit Ioannes quod hec verba
ducam etc. non sonant tantum factum sed etiam iuris ut sit sensus
promitto quod tunc statim tua limina uxor quod precedit si
sunt verba mulieri. Illa autem verba promitto quod tenebo te
pro uxore habent sensum ac si dicat vir: hodie tecum iunxi
vel accipio te in meam et promitto quod semper tenebo te pro uxore
ad quod tamen tenetur etiam sine promissione. Et in hoc videtur Ioannes
contradicere ei quod dixi supra pro eum in 2o notabili. Videtur enim
velle quod illa verba ab hoc tempore etc. non sint necessaria. Idem
tamen Ioannes refert alios dicere quod sunt necessaria et repetita in-
telliguntur in verbis uxori et quod hec non habent locum nisi
ubi precessit tractatus de contrahendo sponsalia puto per id quod
dixi in dicto 2o notabili nec requiritur tractatus ut dicunt isti
quomodo verba sufficiant ut patet in littera ¶ Quarto queritur si
dicit promitto quod ego providebo tibi ut uxori et illa idem
videtur dicit ostiensis presumendo iudicandum esse supra eo capitulo in
qui ma. attum pos. vir de iure quemadmodum impu.
¶ Quinto queritur quod si dicit promitto quod non dimittam te pro me-
liori vel peiori dicit ostiensis adhuc in hoc et in similibus iudica-
dum presumendo favore matrimonii de testi. licet ij. de re. iud. c. si

¶ Sexto queo q si dc promitto qd nuq sibo alia nisi
te tu qd no teneat aliaz accipe sufficit et cu qd alia
no accipit ff de act empti si sterilis § penul. In
3ª vsta contrariu q dictio nisi ponit qn precedit negatio ff si ce
tane si cum nisi vbi glo ija pcom vbi dl li bj dcis
in spetiali eo impn dicit qd dispo significato verborum sensus
e qd qualis sit textura aliqua scilicet hanc et no aliam sic
no tenet hanc accipe s dispui cesu loquendi qui est
attendendus ff de co. co libris sensus e qd accipiet hanc
et no alia explicat pte videt sciendum p id qd dixi in
proxima que ¶ Septimo queo si vir dt mulieri
bibamus nomine matrimonij dt gof qd no e mri q si
venit ad declaratiom producitur sponsaliu et hoc nisi
aliud habeat consuetudo dt tn qd si dicat bibamus primo
quarto est mri dicit qd potius e confessio matrimonij sunt enim
verba enunciativa no dispositiva et tu utroque casu
propter tenorem confessionis indicandum primo ¶ Octavo queo
si concubina dt viro nolo qd me cognoscas nisi tamquam
uxorem et vir tacet et cognoscat solvit ho de lig qd
e presumptum mri in e co si inter clas q q no possunt
sponsalia quo causa loquitur in e co 18 q qd ut verius
contrahit qd no in e c proposito in glo in ff q tacet hic prece
dente cum agitur de obligando ipm ut no de presump. none.

Exhibiteris orum iuravit cu aliqua contrahere si no
subest impedimentum presumit ecclesias
tica contrahere compellit. Primo narrat casum 2º diffinie
dum committit ibi quia in Copulavit alium cat in texu
spe pacis inter eos reconciliande Unde cu inducet
hic c. ad probandum q sponsus de futuro posse compellit
contrahere mri c. respondentes dicebant hic ea pacis conci=
liande statutum fuisse qd immo cessat quoniam illa ver
ba no sunt in texu c. s. vbi contraxis filia alterius co
pnomiatis ¶ No qd pr pt contrahere mri pro filijs tn
hic no pt quo adhoc ut iuramento prius obligent
filij expitia hi no tn prius iuravunt s etiam filij pro hoc
quia iuramentum e simplic respectu iurantis de iure pu
nitatis ipe aut filius etiam sine consensu pris se pt
obligare matrimonio p iuramentum ul sine et io qd hic
dt prem consensisse ibi consenciente pre fuit et de hones=
tate expressum q r sufficiat despon impuc c. bno nisi

li. b. ¶ Scdo no qd periculosu est bene q(uod) qsi iurame
tu dt ein fuari si est licitu de iure Ju si ben-
si ymo etia dubite an sit licitu no dt quis ppa auc
toritate qu(ue)rinc de elect. venabile et qu(ue)niendo incurrit
infamia de testi testi in(o) qd ultimu dic ut i(n) dixi
¶ Tco no qd quod(am) venabili soluunt sponsalia de futuro
ut hic dicit et alie cause de quibus sunt ius (crimen
dissensus fuga tpus et ordo sedat morbus et affinis vox
publica cuius reclamat de ls in sua c(on)c(ordantia) libri et qpo-
nunt s(upra) p(er) suos tytulos et in ls tytulo ¶ expo qd
iuramentu no valuer(it) in eo qd pres iuraiunt p(ro) filiis
cu sit de facto altius ff. veru amo marcella § 1.
glo. 1. soluit qd p(ro)miserunt factu suu scz se curaturos
bona fide qd filii (con)sentirent et dic glo. velle qd intelliguntur
ff p(ro)misisse et ls apcius dt s(upra) eo. sic p(er) lib(er)e in glo.
1. dic bene qd si quis simplr p(ro)mittit factu alie(nu)
ad nich(il) obligatur nec intelli(gitur) se p(ro)misisse curaturum
nec in ls quod(am) ma(gis). ff de v(erborum) obli(gationibus) stipula(tio) ista § hec
inplere et h(ec) si quis p(ro)mittat et 1 ls tenet bar-
ba(rus) p(ro)pter dicit qd licz stipula(tio) no teneat tm quia pena
adiecta tz c. l. § at si quis ita etia iuramentu
obligat ut intelliga(tur) eo m(od)o quo melius vale(re) pot
de iure suo cu (con)stringat et qd ibi dixi et sit incep-
tabiu(m) qd iuravit se curaturum etc. et ls ino saluant
glo. p(re)dicte que no sing(ula)r(is). Et q(u)a(n)q(uam) ille q p(ro)misit
pena teneat(ur) indistincte ad pena p(ro) facto alieno dco
§. at si quis tm pena p(ro)p(ri)a no incurrit n(isi) sit in culpa
ut ex. no fec(it) quilib(et) in eo fuit de pigno significate
vl quo adls c. et c. p(er) lib(er)e dic qd pr p(ro)misit factu
filii eo casu quo pt se in (con)stendo iuu(n)i qd pt pr p(ro)
filiis (con)trahe(re) de despon impu c. vno li. b. est enim
spale in matrimonia q pt p(ro)mitti factu alienu modo
p(re)dicto ut no(tatur) 30 q 1 c. vno in glo § poc que c
singlaris ¶ Hostiens dic qd si p(ro) pueris no stat no
sunt puniri et si qua pena p(ro)missa e no (com)mittat(ur)
s(upra) eo (con)cernia Et in hac glo insi. l. ad no(tatur) xxx q 1
c. vno et dls hom. dis tibi in ultia glo xxi di c. i.
¶ Scdo op. qd no tenuer(it) iuramentu filiorum cu cent
impubes xxx q. 5. p(ro)vi(dendum) Glo 1 impu soluit breviter

ibi hic posuit qd potiunt obligari si fuit doli ca=
paces Et de iuramento impuberis no. iiij. q. iij. c. i.
et de delic. puer. c. i ¶ Tto op. qd no liceat g. de quo
in lra dicitur apponsalib; adveniente pubtate. ij. ti. i.
accessit et pro caplis sequentib; (Soluit aliqui qd
iste no dicit adveniente pubtate qr tunc no fuiss
compulsus osti dicit qd imo compulsus fuiss de iu=
re Et no. ij. eo. c. qd e lrag na dato qd ex im=
pubes potuit obligari iuramento ut dixi in pxio
qo (Contrario op. ad id qd no debuerit compelli stare
sponsalib; ij. eo requisiuit Glo. penul. soluit dupli
impu. et in fine tangit tria soloem Soluit qt primo
qd hic de rigore ibi de mia. 2o. qd conditonalit fuit co=
gendi ut hic no finalit ut in qo Et dicitur qd so
lom dampnat qr mortalr peccat veniendo contra
iuramentu go pt compelli finaliter ita dt glo. Et quis
hic videatur contrarie tm scdtz solom tn convit etia sma
qr si mortaliter peccat no debet pmitti contrairemente etia
de mia et hic sentit hec eadem glo. an si eu dt qd hic
e ius que et id not. Glo. xxxij. q. ij. c. sz conceditur
alias confessis huiq dt qd etia compellet per excommunica
tor sz si videbit se no pficere absoluet qd intellige qn
videbit eu contraxisse cu alia vel si videbit impatab
tendi impmicie qr tunc abstinebit dic go qd mo=
nebit ut fuet et no fuaverit excommunicabit ut hic et hic
dicit hic glo. insi: Ibi potius moneda qua cogeda
i. pus qua singit no. in eo qd ponit pocius pprius
qd admulta Et qr hic collige etia solo ad c. requisi
uit que e ba tn ut dt hic glo. insi. si contraxit cu alia
tenet et absolvitur qd etia pdixi 2c. finali no compellitur
Et pls salvatur etia scda solo pmissa ¶ Contrario oppo.
adhuc qd dixi in precedenti qo de excommunicacoe qr no
pt excommunicari insi pctus venit contra iuramentu no aut
dr conveniente ii cu alia contraxit et tunc etia si esset excommunica
tus dz absolui ut dixi in pximo qo Glo. ea. ibi sz
quo soluit qd compelli pt p excommunicacom ut iuram
tu fuet etia si nondu sit transgressus qr etia dt
presbiter peccata etia comittenda plus iuua. alle. in glo.
et xxxij. di. Conventib; Et qr melius e an tempus occur
rere C. in quib; ca. in mite resti. no e nccia l. si deser

no ar. c. i. ¶ Sexto op. ad hoc. qd dixi qd cognitabit
antq transgrediat iuramentu nec cpfutu culpis no fit
cognitaco de sen. co. romana. & cauent. li. vj. / Sed
illud pcedit nisi mora ul culpa pcedat ut ibi & ita eciã
hic no cognitabit nisi pmo moneat ut in lra i. cu
moneat pro qua monitõz aut dr ee in culpa ul mora
¶ Centio inco qd hic dr qd isti duo nobiles iura
nit in gñe qd filij & filie inuice cõtrãhent / qd si quis
iuravit accipe vna de filiabz tiçij & p qua determinit
cu vna illorz an cogit pcise illa accipe ¶ Glom
d. hic posuit. Accz i. arg. arguit qst. qd sit p. l. ff
de cõtrãhen. emp. si in emptione & si empto vbi si emi
stichu aut pamphilu in ptate & venditoris e dare
que velit & vno mortuo alt omnino dandus est
ad id induat ff. si qs caue. l. ij. & vl. vbi q pmi
sit siste si phibit tempestate ul vi fluminis non
venit cõpensat nisi se artauit / iste aut de quo i. hoc
se artauit induat & alia iura / de inde in gñu
inducit alia iura que volunt qd in obligõe gñali
no obligat quis efficacit / deinde glo. i. quida
vest quosda dre. hic no cõpellendum. qr iuntoy
inpetie vt. et hoc tenet bur & phi. qui dnt cu no
cõpellend pcise & pmaz sibi inpom debe de piurio
qr pcu stat ar. v. q. co. de ill. Glo tz gnu & ad ea
lanus gof. & osti. qui dt qd deb cõpelli ut de noi e &
te fiat voles Bnr. in dmcali xxix. dt qd cõtra &
xisse vr sub cõdicõne sz cu illa qua pus elegelt
& qd vr elegisse p copula qd no poss vn iure sus
tineri vn dic ut in scripti sio ¶ Oppoe ad hoc
ut oppoit glo i. & vr quia sponsalia sunt ince
ta debuit em cõsentie in psona certam ar. xxx.
q. v. matris / Glo. psluit qd no cõpellit q ubi spo
saliorz qr no tenet & ppt iuramentu ne de tiq inde c
tingat / vide qd no. j. e. ppo. de ill. in glo. vl. pmo
an stat cõtro dicens qd cu no iuravit inm nec
sponsalia ppt incertitudie pru licite cõtrãhit cu alia
expti. dt qd incertitudo declata e. cõp9 fac ppt co
pula cu vna. pqua ecia pusticant sponsalia
codicionalia. de. cõdi. ap. de ill. & c. sr co & c. ptuas

Jte cu iuravit ducez vna de istis nec possit duce n
ista tene dno redd iuramentu z sic sentit cu glo
so an dt qd pobi sponsaliu nulla fuit obligaco alr
sequerz qd quelz filiar tuaj fuiss sponsa z sic nulla
earu · hre poss ppt publica honestate ij c vno · li vj
Jte sponsalia dent ossistere poptre vtriusqz volt dice nisi vl
tio qd licz viri fuit cti tu incti do sponse vicciat et i eo
qd dt hic no posse cogi pobi sponsaliu vr velle
qd cogi possit ppt iuramentu / dic qd nec pobi sposa
liu nec iurati nec procedit opi osti · na si sponsalia
fuit nlla no potuerit purificari fuit aut nlla ppt
incertitudine ut predixi / z pt qd dixi de divor gau
demus e · quali eo · q · y nec procedit etia qd dt glo ·
qd iste cogatz ppt iuramentu na ut dixi e c · pp qm sedu
hoc iuramentu nichil addit ad sbam unionis ul sposaliu
qre si na ect opio glo · sequerz qd si quis iuravz
duce vna de omnibz mulieribz mdi an cognoscendo
vna videtz elegissi illa qd vr absonu z qt in septi
hoc ¶ Vedo quod etia id qd dixi in ppria hoc i si
q si quis iurat duce vna de ~~or~~ omnibz mulieribz
mundi an cognoscendo vna vr illa elegisse / osti
qd no z qd no deceret contrahendo cu alia licet cquis
faciat contrahendo cu illa s no tucius ppt bigamia de
elect · qui · sane · i · dic · qd no contrahitz ppt bigamia q
cau p id qd no in dto c · sane · in glo · fi · Et procedit
opio osti · contradicit opioni sue dce in ppria hoc no n
refert an quis promittat accipe vna de filiabz tuis
an vna de tota civitate ul mundo s ut dixi in ppria hoc
illa sponsalia no valet ppt incertitudine z ita nec ista
Ty boyc · dt dram ee int vtrmq casu rcliqu na qui
iurat duce vna de filiabz tuis cognoscendo vna det
compelli ut ea ducat q no poss alia de sororibz ducez
ppt affinitate z sic ad evitandu periuriu cogi det ut
illa ducat s qui iuravit ducez vna de omnibz mulieribz
mdi cessat h ro z sufficit ad evitandu periuriu qd
aliqua ducat Et hac compulsioz dt facienda offo su
perioris no ad instancia ptis cu sponsalia no teneat
dic qd cu sponsalia no teneat nec etia iuramentu
obligat · qd accedit sponsalibz ar · vo · accessoriu li · vj
Jt iuramentu e etia ead ro incertitudinis q in sponsalibz

et per hoc tollitur obiectio que fieri posset de c. debitores de
iure iur. cum ar. illius c. satis probabiliter sustentari potest
quod iam dixi quod professio superioris iste possit cogi est
intelligendo salvari potest opinio glo. de qua in prima que
stione tamen potius videtur de equitate procedi qua de iure ut in du
bio interpretemur. ethica quod cum ita plurimum ar. de testi. cum tu
de iure aut vero verius quod predixi quod inclitudo vitiat
etiam iuramentum prestitum iura de quibus in glo. et in proxima
que. Item tenendo quod iste cogatur propter iuramentum dic quod
non cogitur potius quam per iuramentum sunt validata sponsalia inita
sed potius solum iuramentum per decretum c. debitores ¶ Item quero
si ostensis .x. sororibus vel de eadem parentela vel in eodem gradu sibi attinentibus dic verum quod unam ducat in uxo-
rem et ipse simul videat plures vel simul eas iurat de quibus
unam cognoscit an illa sit uxor. videtur quod non propter publice
honestatis iustitiam. Contra quia cum nulla illarum fuerit
contracta sponsalia nisi per quam eligeret et ipse elegit
per copulam verum firmata sunt sponsalia. ar. de offi. de l.
copte i. et per carnalem copulam inducitur matrimonium presumptum quia
ipso facto consensisse presumitur ar. ff. de legibus de quibus
de app. dilecti dilecta et c. ut nostrum et de consti. hac quod
satis solum pronota de divor. gaudemus. ¶ quod vero paganum
et quod qui aut dicit quod preferant copula non consumatur matrimonium
quia nulla sponsa pessunt propter inclitudinem ut dixi in dua-
bus proximis questionibus ¶ Quarto quero si quis iurat iustitiam
inferiorem et absente ducit que postea certificata ratificat
dicit consti. quod firmantur sponsalia ita quod si postea eam co-
gnovit erit matrimonium presumptum de qua sunt copte. de iur.
iur. si vos. Et faciunt illa iura quia matrimonium potest contrahi etiam
inter absentes ff. de divor. ca que not. glo. in dicto c.
copte et per hoc de procur. c. fi. li. vi. Item iuramentum firmari
dicit dicto c. si vero. Hoc procedit si vir permansit in pro-
posito consensum saltem si potuisset antequam illa ratificaret.

Nouellus per censuram ecclesiasticam censura co-
pellitur restituere filio uxoris eius qua
detinet primo notatur casus 2° respondet ibi nos et
primo premonitos 2° propter pena ibi et si baptismum et c.
de sen. excom. per prelatos adulterorum de sen. ex. quam li. vi
primam in qua respondetur tractatum ut in glo. vel moricam

z viuorum seu sanorum qz nulli deneganda e penia de pen.
di. vl. c. vl. c. gof. z viii. falsu dicentes ꝯphetant vir
nouum de sen ꝙ. c. vl. li. vi. ¶ No qd iustu z honestu
e ut vir petat vxore sue eu inuite alligati de gui.
qui. ad apliaru ¶ Scdo no qd attendit no tm qd e
iustu s; etia qd e honestu de voto magne. ꝑst tm
medio iustu honesto. de postu. bone. ij. i. medium
est ut si no soluatur pensio v. solidorum lz iuste possz
no solues excommicari vl etia medici no tm e honestu
ut no osti de offi. or. irrefragabili ¶ Tercio no qd vir
petit vxore e restitui coram iudice ecclastico q de n oi
ca que dependz amr°. de do. int vi. e ho. de ꝑdnaa
de sede vac. c. ꝑlt. z fi. ¶ Quarto no casu i quo
pt ee lis int ꝑez z filiu de hc. ij. i. p° qio ¶ Quinto
no qd anquaz terminet ad sniaz media pmitti monn°
z hc. qm ꝑtinacia fert de offi. or. qto na pemie fir
pt etia no pcedente monicoe ꝑst qd no. i. no. de ꝯ
pla. c. i. vbi hoc dt de suspensione z idz vr i medio
ꝓ ꝑdemptitate ꝗme qd etia vir ꝑno sentie in cod
c. i. in fi. sue glose. ¶ Sexto no qd qz fit medium
sub condicone sic ꝑphybet celebratio diuinorum in loco
vbi sunt vxores. sic de penis clem. si qs. v. terra.
¶ Septio no casu in quo p delicto viri alt puni-
sit eum ꝯtingit i media de hc in glo. ij. zꝑst. qd no.
de postula. c. i. Et ꝑpe no punit aliqs palio qz no me
diat p° s; loca de hc p a. d. xvij. q. vij. sic ¶ Octauo
no casum i q° arepe hct ptate i dioc suffraganeorum ꝑst
trarum i. ꝯpquatuez pmiciarum iucta s; sepcoe q digit
arepis s; quia digit etia alijs platis de hc. i. in 2°
z 3° qio ¶ Nono no qd tpe media pmitti baptismus
z penia de hc in glo. penul. z media i. ¶. s; nouiz al.
v. sub. ¶. si g°. z ibi de hc cca qoe si fuit ibi absoluti-
oe. alij q in penia ne forte nos ducat in desparacom
ar. de pen. di. i. c. i. v° iudas vbi de hc qd vr beg
ꝑid qd. ibi no z. 32. di. ¶. viii tm dt gas no excpacom
celebz sic sepe pmiaz lz sit melius abstine ar. i. q. i.
multi v appaz z suffic ad salute voluntas ꝯfitendi
etia si no ꝯfiteatur qz no hct ydoneu an ꝑbor qd
no de offi. or. pastoral ¶ op. ad id. qd dixi i q°

nobili quod non deberent audiri filii contra patrem ff. de
iudic. l. lis nulla ymo nec filius familias agit contra alium
nisi patre auctore C. de bonis que liberis l. cum oportet § l. cum non
solum / Solvit Host. quod iste casus specialis est quia vestem
propter preciosum amicorum et favorem nimium et eius auctoritatem
dicunt contra quem nulla lex valere potest de consue. c. fi. de maio.
et obe. cum inferior / Gas. dicit quod si per canones filius potest
agere contra patrem ergo xi. q. iii. quevis sta. not. glo. xxx
iii. q. iiii. si contra a dilectionem in dicto c. queritur / Ubi dico quod
in criminalibus regulariter non auditur filius contra patrem vi.
q. i. presbiteri auditur tamen de iniuria sibi irrogata
maxime in thoro vel etiam in crimine lese maiestatis
C. de pa. po. l. iii. de penis. di. i. quoniam / In civili-
bus vero filius non agit contra patrem nec econverso nisi in casu peculii
castrensis dicta l. lis nulla et quasi castrensis ff. de furt.
si quis uxori § i. xxv. Hostiensis dicit Gas. quod in casu isto
debuit filius audiri contra patrem propter hoc quod dico in q. i.
et quod non glo. isti de obli. quod cum obligatio § hii qui et
utraque solo salvari potest. et contra adhuc vivente id
id tamen quod dicit Gas. quod de iure canonico filius possit
agere contra patrem non procedit indistincte sicut nec potest esse
in iudicio sine consensu patris nisi in casibus in quibus filius
habet personam standi in iudicio de iudi. c. si in fi. li. vi.

¶ Secundo oppositio quia licet ibi provinciarum utrarumque iuncta sup-
scriptione que dirigitur archiepiscopis et aliis prelatis videtur velle
quod prelati citra archiepiscopos habeant provinciam contra id. de cen.
c. i. in prin. li. vi. / Solvit Host. quod quodlibet territorium vel dis-
trictus potest appellari provincia simpliciter C. ubi de cri. agi. oportet
aut. qua in provincia ubi dicit proponi in districtu vel
territorio etc. ff. de iudic. omnium iudicum l. si de v. sig.
pupillus § territorium et hoc de consti. c. ii. § i. li. vi. dicitur
de consti. in sua de iure omnium iudi. § ex quibus causis / vide eciam
de delicti / et defendis § apud quem ubi in quo aut loco
et sequitur. Gas. dicit quod est improprium proponere provinciam pro terri-
torio ideo cavendum quia impropriretates sunt pocius potius
fiende quam sequende ut not. de v. sig. p. dicit quod
quia loquitur archiepiscopis et aliis prelatis pocius dixit
provinciarum quam diocesium quia provincia comprehendit diocesum

no g° de pben cōuis i li vi · z dclt quo pūciā pom
pdicto z co° no de rap c · i · pbi · q · in gnectuq in
glo mag in pri vl dic cu oste q vbu puinciarū
respicit arepos tm quia qn delictu tang pbniā
recurrit ad arepm de insti · c · iii · qd no pcedit qr
tuc supsp° ibi z alys plat ce supflua · Vnd
meliꝰ dic qd vbu puinciarū gcinit pūciās no quo
adh qd arepi soli gcedat ut hic ꝫ arepi z aliꝫ plati
quibz in loco sue iurisdicōnis z hꝫ fac ad solonꝫ scptl
gry ¶ Tcio op · adhꝫ z ad liram que vr pbac qd
arepus possit mediate tota pbniam gcingedo vbu
puinciarum cu subscptone in vbo arepis cu tm areps
no hēat iurisdicōm in dyocesibz suffraganeorꝫ de offi ·
or · pastoral in pri · Ro · pnd · qd dixi in pcedti
gsio qr hꝫ delictu gcinebat tota pbniam quo cau
areps pt mediate tota puinciā ar · de insti · c · iii ·
vl ppoc puinciarū ut dixi in dco ppio gsio in fi vl ·
si dicimꝰ qd arepi hꝫ faciat tanq dele ppe cessat
gciu hꝫ tm no vr qr no causa dar nova iurisdico
cu scbit al hūti ptatez de offi or · liꝫ ¶ Oucio
co cau quo maritꝰ petit vxore ut hꝫ q actoe solo
i solut q pnt dari deliber gcibn vl de vxore pro
ibenda z hꝫ si detinet invita ꝫ si volēs p officiu
iudicis qd pmo · dclt · de gul in fid · c · vl · in glo · i
osti dt qd siue invita siue volēs peti qr vxor nec
de actoe curamꝰ de iud dilci · dic qr liꝫ no sit opus
gpōne actōm i libello dco c · dilci · expedt tm sic qr acto
gpetat ut ibi no° rcsit gcedut pmissa · Et dc q peti
vxor p offiu iudicis etiā · plꝫ qd dixi b · iiiz° no
Has dt qd ubi negar ūm ul dr no potuisse gsti
tui etiā c cogm° al ingpellendo vxore qd ad
virū reddat ul palimetis pstandis ul filibz sctāil
cognosat z hꝫ dt Io · an i sse q filij sic lc · super
ipsu gcpetit etiā plꝫ qd de ca vsnarū dr · de iudi ·
cleim dyspendiosa · Commit quocuq agit de aliq
qd pendetamio° recurrit ad eccliy ut pdote de do
na int vi z vx · de prudēcia Et in co qd dixi qd
offo iud eccā petit vir vxore restitui dic vm qd

in ca criminali pocedit(ur) veniri ad cautionem. In civilibz aut(em)
no pcedit(ur) Sz secudario quando iudex sclaris e negligens
de ho gpe. ca tmq missa melius fac. co. ti. lic. 1 et
contenore. dt etia bar qd uxor no tenet in mediam
coi dividundo C qa stuff iudicis possonu. ff. de
edili. edic. plerumqz Et qd no cogit(ur) uxor rudere
pro marito nec eq. C ne uxor pro marito l. 1. et vl. et
aut. et omo. dic etia qd dato qd maritus sit talis q(ui)
possit aufire bona no tn uxore qd pcedit proco qz
in ea no pt hre ius qz liber homo no pt obligari
de pig. c. ii. Ite etia si sit huius tn no dent bar et
uxor separi dicd l. possonu no(n) dequit. ser. c. 1. 1.
contra glo. et dicit qd dixi de uxore qua attor peta(ur)
pro eq gas aliqua que no. Jo. an. sup dco v(erbo) competit.
Ex quibz colligit(ur) qd uxor no e in ptate mariti
Sz i osso C q(ui) potio. 1 pig. ha. assiduis. ff. de opis
libtorz sic promus io no tenditur. Sz petit(ur) modo
pdicto. et ff. de iure tituli Sz de iure lambardo b
uxor e in ptate mariti qd dic. ut no. Jo. an. ubi e
glo. dt gas. qd cu uxor no sit in ptate mariti no
pt eam maritus ppt inopia alienare sic pt pater
filium C de patri. qui filios distr. l. ii. de pig. c. ii.
ubi no(n) in glo. 1. Hec pcedut que dixi de uxore
petenda quando agit(ur) depetitorio. Sz possessorio agit uxor
petendo maritum et eq. de resti. spo. litas porpte pos-
sone. et quid pbari debat hic tam no. Jo. an. s(upra) dco
v(erbo) competit dixi in dco c. porpte. ¶ 3o quero iuo qd h(ic)
suspendut(ur) divina in locis ubi uxores istorum fiunt dete-
te an pro causa inde recesserint possit ibi celebrari
glo. in arguit qd sic ar. ff. de postulan. impator
ubi phibitus postulare quinquennio pro quinquennium
licite postulat in comium p. l. C ex quibz cais ifa.
irrogat(ur) ad tempus ubi ad tempus dampnati ad
opus publicum etia pro tpus st infames glo. tenz
contrarium dicens qd hic e suspensio iuris cum tpis diffinic
ideo finito tpe tollit(ur) ad l. ad tpus dic. Jo. an.
qd no obstat qz ibi civitate et libtate recuperat dic.
qd ymo no pdit qd ut ... dz. plus tn no tollit(ur) contrarium

Sed dic qd i' p9 tpus remanet infames qr debuerat
denunciari inspectiud ut i' dr in glo i. Et infra qd
dt glo qd licet e suspensio iur nr q in lra qr ces-
satio sit aplatis sed dt gtis qd glo hnt bonu in-
tellcm ut sit sensus qd lato interdicto surgit iuris
suspensio et cu tpis psinitoe / vl dic qd licet sensu
qd licet sit suspensio iur i. quia domi sit ibi reco-
res ecia suspendut ius qd hnt in celebrandis
diuinis Et tn si fiat ad tpus elapso tpe no e opus
absoloe ut dt glo et dlt dnia gt si interdic et
c. si. Et qd Jno dicas ut dt glo qd recoibz recedn-
tibz de loco sine absoloe pnt ecia dire offm qr no
e tra interdta sed ecclesia suspensa ad tpo tn irregula-
res fiut qui ibi celebrat qd intellge interim durat
cessant Ex hijs dco Jno colligunt duo pmu qd si
tra est interdta ecia pequa recessissent remanet
interdta cu ur ro qr interdm no suspenditur / Contra
tn tenco de app. ad hc qm. et c. dilect et sic idem
puto ecia si latu est interdm sub hac limitatoe
qd eis recedentibz est sublatu / 2o colligit qd cele-
brans pendente suspensioe diuinor efficitur irregulare
ctm not Jno de offi. or. irrefragabili et de app.
dilectis de lt p. Jo. an. de offi. or. si canonici li. vi. ubi
tz id qd not osti in dco c. dilectis qd si cessatio sit
spalit iniuncta ecca no incurrit celebrans irregularitatem
sic locutur glo. Jno i. c. irrefragabili et c. dilectis
a dam c. si canonici et c. quamuis eo. ti. et li. Si aut
sit gnalis in loco tut securus ut hic et sic intelligat
glo. Jno h' pbat qr cessatio indicta in loco pluritem
ptatez lz dim interdicti de sen. ex. clem. i. q gna-
les cessatoes indictas ab hnte ptatem equipat gna-
libz interdictis spales uo no Et qd dicat gnale int-
dom de v. sig. ad inptibz ¶ 3o quo an pen sus-
pensione pnt celebrari diuina submissa voce clo-
satis i' sed magr soluit hoc dic ut de sen. ex. c. si li. vi.
¶ Quaeritur quomodo aut tpe interdti possit qlr inun-
gno qd sic qr e ecia apud infideles de ppi no.

bap. Item ex eo. di. de iud. qr iuin e actus et tpe
interdicti no celebrent contractus etia spuales ut no de
postula. c. i. ¶ Ite quia etia aput cognitates e iuin
de eo qui duxit in ura. significasti. Osti. tn putat qd
solempnitas nuptias suspendat. de fer. capellanus. s. sic
q no pbatur. rsio ibi permitti ¶ Quito quero an layci
tpe interdcto possint ordinari. sno qd no, s. hn q etiam
clici cu no sint interdti potrunt ad supiores promoveri
qd no lict. verum nisi distinguatur. Aut enim locus e int-
dictus aut psone loci. Si locus quilz de loco pt nupe
alibi ordines s. no in loco qr ibi celebrent etia sicut ut
s. Si psone aut interdicunt pubu qd cotinet clicos et lay-
cos ut qr interdicunt omes paduani et tunc tam clici qz
layci erunt celebriti ab ordinibz qr omes cotinent. de sn
c dilca. Aut interdicunt p vocabulu qd cotinet clicos tm
vl laycos tm ut qr interdicit cleros et no veniunt layci
vel interdicunt populus et no venit clerus de sen. c. si sunia i
pu. li. vi. Et hoc casu pacd dom sno qr interdcto populo
layci celebrent ab ordinibz s. clici no, s. si eet interdictus
clerus eo. dicend est ¶ Sexto quero an tpe interdi
pnt iudicia inibentes. dico qd no. de ferias pla. c. fi

Preterea dom vnus assentes impedimentu impedit
iuin ctrahendu nisi iuramentu int
cesserit Cois dico. et i. tali videntur debere. cu q.
ctraxit pluba de futuro. Impetitur ut cogat iuin csu
mari al' repetit gsanguineus. s. quartu gdu deliquisse
i. cmisisse ¶ No qd ibi petit gravare e c. ex.
¶ 2o no in eo qd coposuit vbu deliquisse i. cmis
isse qd vba gnalia dent coponi scdm nuraz sb
iecta de v. sig. intelligencia sic enim h. coponi de li
quisse de delicto coa iuin qr sumus i cn. de sponsalibus
et ma ex hoc e. in glo. et qd ibi dixi ¶ 3o no casu i q.
dom vnus facit plena fid et vr qd hic stet isti soli
etia no iurato qr de iuramento mcio st. qd e quia
de modico preiudicio agit ut impediat iuin ctrahendi
qd e contra q in dubio ex h. e. c. inveniens. Osti. tn intel
ligit qd iurare dz de h. c. gov. i. repibi no. dic p
mum verus ¶ 4to no qd aliquid tolleratur qd ab si
ciat sacte et no pubce ex h. de app. si iustus reglarit

tn ori suspicio cont. tlcs Ber. ad euge. habent t. qua
le re. ositiuas ut omne qui dic. pala dic quod i au
re locutus e suspectum hat ¶ Certa no quod iuramentum
osiliat de id cui adicit et fac ee difficilior dissolucio
nis nec et si iuramentum intervenit requirit fortior proba
cis in 3o qo ¶ op. quod no debuit admitti consanguineus
qui proponebat se deliquisse cum muliere cum dimissis non
admittit ad denunciandum de testi toyen p. Bo. illud
cum de comisso pecco denunciat et denunciando quod no
gof in sua de accu. 1 si. et sic intelligit q. 27. de conqua
spi tua quod placz pro precibus et ut obiicit pecco et no
Et hoc fac ad id quod dico in secunti qo et in prima qoe
quod stet testi etiam no iurato quod dixi e in 3 no. oq°
no ut testis sed tamquam denunciator proponit Tucius
tu e quod iuvet ¶ Bo op quod ad dem. benigno im
pediatur ium de ospan. s. co. Bo ut ibi 2 J. qoe y.
¶ Terio op. meo quod et ocapit casus quo iuramentum
intercessit quod id sit etiam si intercesserit ut in dubio
eligatur pars tucior prout quod dixi e in 3 no. ¶ ¶ Glo
vl. state lre ut iacet et pro pro sed ad gnum no vi
det ma etiam tangunt osti dt quosdam supple. negatiue
qr probest eadem ro. etiam quo iuramentum intercessit dicit
etiam qr qr poss consanguineus hoc dic ad impediendum ium
iudex de oside rac qualiter testificat psone an sibi
al. displic. ium vel no / et an sit vilis ul grauis pso.
et alias circumstancias occurrentes et 2m hoc aut plus probat
ium aut concedat ar. J. co. cum in tua. de iur iur
c. si p. ti. 1. attestacoes / osulit etiam ut iudex tractat
mulierem ad pte et videat qr dicat et si dic se virginem
faciat eam inspici qr si sic reperit planum e testimonium
illius falsum ee / videat tn que matrone sint pite et
diligent inquirat et si vr iudici quod testimonium consanguinei
sit verum ei stabit no obstante iuramento quod intercessit in
sponsalibus C. ghf. dicens qr qr mina testium e multu
arbitraria de testi. 1 ma et in considerares circumstanciarum
colligere an sit credendum isti vel no Et hoc sive sponsa
sit iurata sive no glo quod dixi e co copte q y.
vbi dixi quod iuramentum no addit ad vi sponsalium et h.
opi. cum prima tn h. bon. ar. agio hui lre quod plac.

quia est c. consobrinitat auunc(u)lo n(on) (con)tendi(tur) (con)tra suos
ternos de elect. statutu. li. vi. gl(os)s(a) q(uo)d dico in s(ecundu)m (con)one
(et) de intellect(u) (e)ius c. dico .7. co. cu(m) m(atri)moniu(m) ¶ Exinde
si (con)sanguineus de quo h(abetur) publice (con)fitet(ur) se (con)cubuisse cu(m)
muliere ¶ Glo. i. soluit q(uo)d n(on) credit(ur) ei duplici r(ati)one
q(uo)d dic(itur) ut i(n) glo. s(ed) p(ri)ma r(ati)o n(on) v(idetu)r (pro)cede(re) q(uia) d(ictu)m v(n)i(us)
suffit ad impediend(um) m(atrimoniu)m (con)trahendu(m) ut s(upra) de testi. s(ed) ex
(con)tra quo ad 2a(m) r(ati)o(ne)m q(uo)d n(on) e(ss)et audiend(us) ta(m)q(ua)m allegans
turpi(tudine)m sua(m) (con)tra. d(icitu)r h(oc) sp(eci)ale (pro)pt(er) p(er)iculu(m) a(n)i(m)e de quo
v(idetu)r belle q(uo)d n(on) ob(stan)te h(oc) r(ati)o(n)e audiend(us) e(ss)et q(ui)a p(ro)p(ter)
p(er)iculu(m) a(n)i(m)e audi(tur) allegans turpi(tudine)m sua(m) ut no(tatur) de
do(natione) int(er) v(irum) (et) uxore(m) .i. glo. ar. q(uo)d (con)tra h(oc) d(e)t(er)minacio n(on)
v(idetu)r (pro)cede(re) q(uia) nisi iste (con)fitea(tur) in iudicio n(on) poterit
s(ed) p(ri)ma nec stabit(ur) in(de) testimonio suo de (con)sa(nguinitate) cle(ricorum)
(et) c. cu(m) q(uo)d v(er)o ti(tulo) h(oc) (con)si(derat) (com)ponet l(ite)r(a)s ibi publ(ice) i(n)
(con)tin(entia) (et) co(r)a(m) mult(is) t(ame)n publice q(ui)a co(r)a(m) iudice (et) quia
pat(ri)s (et) iura(re) al(ia) mo(do) d(i)c(t)o n(on) stare d(i)c(t)o c. tua
s(ed) sic intelligendo n(on) (pro)ced(i)t q(uo)d d(icitu)r l(ite)ra q(uo)d iste recu-
sabat publ(ice) (con)fitei(ri) p(ro)p(ter) metu(m) (et) potencia(m) mulier(is) nam
post(ea) arguit(ur) q(uo)d e(ti)a(m) in iudicio h(oc) n(on) dixiss(et) cu(m) h(oc)
que fuit in iudi(ci)o testan(tur) noto(ri)a de (con)sa(nguinitate) cle(ricorum) c. si
(con)t(r)a puto q(uo)d in eis l(oc)o sit q(uo)d ad d(ictu)m v(n)i(us) (pro)pone(n)-
tis e(ti)a(m) occulte de impedim(en)to m(atrimo)nium impedi(tur) m(atrimoniu)m
(con)trahendu(m) si n(on) est iuratu(m) (et) fort(ius) impediu(n)t(ur) si h(oc)
publice asser(at) ut (pro)cedunt r(ati)o(n)es glo. p(er) (pro)p(ri)e d(i)c(t)a post
q(uia) 2a(m) gof. tenue a(rgumentu)m i(n) impedi(tur) (con)trahend(um) v(e)l h(abe)n(t) (con)suetu(dinem)
dirimit (con)tractu(m) xxxv. q. i. d(e)p(ositi)o fac. d(ictu)m c. s(ed) co. de
testi. ¶ 2o q(uaestio) i(n) co. q(uo)d dixi i(n) (pro)p(r)ia q(ue)st(ione) q(uo)d ad d(ictu)m
v(n)i(us) impedi(tur) m(atrimoniu)m n(on) iuratu(m) an id sit i(n) fama ut
sola impediat glo. v(e)l q(uo)d sic q(uo)d n(on) et d(icu)nt p(ro)si. et
gof. q(uo)d fama plus op(er)at(ur) q(ua)m d(ictu)m v(n)i(us) n(on) i(m)pedit
m(atrimoniu)m (con)trahend(um) e(ti)a(m) iuratu(m) q(uo)d e(ti)a(m) no(tatur) de (con)san(guinitate) s(ed) co.
in glo. i(n). et post cu(m) (con)currerent fama (et) v(n)i(us) testis de
testi. licet .i. vbi d(icitu)r h(oc) v(idetu)r q(uo)d h(oc) r(ati)o sit (con)p(ar)s q(uo)d
suppl(eat) ad l(ite)r(a)s maxi(me) d(e) q(ua) b. in 2o q(uaestio) t(ame)n intell(igen)do l(ite)r(a)s
ut dixi i(n) (pro)p(r)ia q(ue)st(ione) dic(itur) aliud de fama que h(abe)t v(ice)m
v(n)i(us) testis q(ua)m de d(i)c(t)o v(n)i(us) qui n(on) deponit ut testis
ut publice i(n) iudicio s(ed) secrete ut dixi i(n) p(rim)a q(ue)st(ione) ¶ 3o
q(uaestio) i(n) co. q(uo)d dixi s(upra) duab(us) q(uaestioni)b(us) (con)t(r)a de v(n)o teste an

vnus testis faciat semiplenam probationem vel indicium ad tor-
turam quidam indicant licet littera quod sit contra intellectum ut dixi
in duabus precedentibus constitutionibus infra licet ad constitutionem autem dicit quod
sicut duo testes faciunt plenam ita vnus semiplenam ut notatur
de iure iurando c. si in glo. fi. et quod etiam vnus testis faci-
at indicium dico de reg. iur. cum in contemplatione

Veniens Si mulier inuita cum aliquo contraxit vel cum
preceda consentit si alia nubit tamen immo primo
narrat secundum 2o diffiniendum committit l. loquitur Et vnum
quo probari potuit de testi. licet i. Fuerit tamen clandestinum
de clan. desp. cum inhibitio futura quod impedimentum consanguinitatis
non fuit obligatorium ut supra primitam et reclamatum
contrarium intelligitur not. glo. lxxxiii. di. c. i. et no. infra eo. ad
id quod. Alii qui desponsauit cum puba depreciati aliter
erit dubium quia tenet immo scriptis infra contra. secundum titularium
cum 2o vel potius cum primo ut in glo. quod vltimum placet
primo per id quod supra apriori viro iudicio ecclesie ac gemissis
mulieris dixisse consensisse sicut de sponsalibus sig. c. in ostia. contra pro-
statur supra et infra intelligitur quod expulit eum de domo et alia
de ut filio in vxorem Aliqui i. si cum mulier tali cum titulari
noluit contra. ¶ Nota quod non perat impedimentum ac quod
dicit ut glo. plus et i vel non prestat li. ex. ¶ 2o non casu
in quo vere ita alios acta aliis preiudicat hic enim sententia lata
inter eos videlicet et c. virum preiudicat superinducte
ut patet in et superinducta quod est eo certe secundum ius tamen scilicet superin-
ducte licet meritum dependentia a iure primi optimet ita
quod non potest aliter esse sicut infra de actu adueritatis et dicit de re-
iud. c. penul. Et infra in 2o glo. ¶ Op. in eo quod poterat
quod secundus vir detrahat quod enim si vincet quod inuita
tradita fuerat infra c. proximo / Glo. in penul. stat glo. supplens
mapie constituit alia qui dixit sponsum hic apposuisse ut
ordo manifestum esse quod impedimentum non seruat vel secundum
not. ¶ 2o op. in eo quod mandat superinducta cognitam
debuit enim audiri tamen iuris sui de re iud. cum si contra
stat glo. dicens quod cognitabatur si restituit vel comparat de iure
sed quod ipse non sit maritus. cum fi. simul et hic comparere potest
coram ipso delegato vel etiam ordinario licet aliter non sit
vigor ordinarius vel delatus an. ff. de quibus rebus ad eund.
iud. eat. Per totum de officio not. gaf. tamen in quo delata
iurisdictio cotendi ad personas non coppiossa quod intelligitur

durante iurisdictione cae quiuisse al' ptg · cu iudicio sua
no deat adno oppssas psonas cotendi de offi · dele · p
c g · dic qd no dr cotendi iudicio s pocius coua sua
tunt casu qpnd' tamq quouo de offi · del c · 1 · rc · p li
c c · pdnaa s' spota vom quegamis dyxi e · m2o no
¶ creued eta id qd dyxi in pmo qio qd audit
sup inducta opponens de iur suo an pq suaz pt sup
inducta appllac / Sol' quo qd sic c · ph' ff · de vc · iud
adquo · g · si sup · de vc · iud cu sup · ubi dclr / dt tn qd
si agit possorio no ect admittenda s statu tenet
quu dicas qd immo e admittenda z assisti vius ut no
in dco c · cu sup · phc · C · de lrug · aut' aut · si dpcru
· c · y · li b · z qd i' no angelo vlt · ¶ 2o qro si adim
pedicdes i stocin opponit supinducta dcpc ut dt
pz · pus desponsata ul qd no tz vini cu alia qctu
gpt aliqd impedimetu Sol' quo qd no audit n forte
i gtmcti pbare velit de resti · spo · lras a si · bz potit
dic · qd alia mlr · mq fuit in possoe mariti ul qd
dir ca no spoliauit seipso s ipa mlr spoliauit vir
sua possoe · ul alias vinas coceptores · hast dt qd
forte audie etia si dicat despola pcte ut qz dt sc pq
desposata · p pura palle · phc cu negat etia possom
sede vxoris · qz si no potuit ec vxor no potuit tacq
vxor possidi pmu vlus qz cu agit possorio suff
vxor possedisse pma vlus qz cu agit possorio suffic
qd dstet de iugio cohq etia si no plene dco c · lras
z c · copte · ubi dclr no gº audic opponens de petito
nisi velit statim pbare ut pdyxi na al' poter de petito
plene dissenti de testi venies · y · vbi dclr · ¶ 3o qro
in co qd dyxi e · q · 1 · qd audit mlr nolens assiste viro
an pfectu illi i gpetencie cae quo qz no qz ad ca no
ptinz pmo loco defensio cae · quo cau pfectu trig ff · de
vc iud · sepe · ¶ 4to qro si ca q quenit s' uvioio indu
cit testes sup vno articulo qz qui gtraxit cu illo q ca
petit cet unonis etatis cz deffic i pbone an pqca aliq
vir qui eam tenet volens inducere testes sup eod articulo
audic · quo qd sic si ignorat qui pmo inducti testes
pum remittit ad nota de vc · iud · cu sup · ¶ op · ad
hc qz debez pus pbac · de puracatoe pois mlris ff · de
puracat puracatoe / Sol' quo · id · loq · qu suia la
ta e s pcedes dem qu e lata / immo plus vir vi
cz quo qd in ca uirorali 2a dcs etia si sciuit qd pa

nili · inducabat testes tn audiendi e sup eod articlo ad
producendu testes q etia eadem pso admittet circa post
diffinitiaz · b · de re · iud · lator · consanguinei ¶ Qualr aut
circa pmissas cones si quit an et quali sup inducta
pbacio qui ab alia impetit possit se oppone excipe ul
replicatoz sine impedire distinguit Goffr · et gas · dic
Bernardus aut q an admitta ut assistat Gido Aliun ut ad
mitta ita qd Gido in executoe cae pferatur / primo casu
al · assistit mich opponendo ul excipiendo et admitti ar de
pcur · c · q · i · fi · li · b · qd dixi · b · q · i · Aut assistit oppo
ul excipi et aut an diffinitiaz al · p9 · Si an aut agi
petitorio aut possessorio si petito audi · Si possessorio no
audi · cones desperate n belit stati pbac pba · Arg · p
hijs que dixi · b · q · y · Et cones de possessorio excepcoes
generales possessoriu audi · de resti · spo · accepta et c ·
coq · Si no q · an admitta p9 sniam dic qd sic si ap =
pellavit de re · iud · cu sup · et qd si no appella si ponit
tn adque admittet an sniaz et qui ignoravit casu
pricipale agi · dto c · cu sr sup de testi · Bernus · y · ibi
desper · Si bo quit an sit pferenda maito dic q no ut ·
dixi · b · q · iij · ¶ Quito queo iurs q ista inuita tra =
dita fuit nuptui · p de illo cui tradita fuit an possit
cu alia contrahe · vr q no cu ipe qntum in se e consensi
et sic no pt penitere v · mutare · lt · b · Contrariu quia
req amuturis consensus cu inin sit mauf cosenne quinto
qd dixi · b · in vi · q · 3 · Bo · gas · b · ulti · qd placet
ad ontru dic q licz quis possit consentire qntum in se e no
tn pficit act · qui requit substantifice off · etia altius
et sic no surgit obligao · que impediat eu resilire ·

Cum locum

Si timet infri violetia puelle · de cuius uno agit · puidebit iudex ·
q maneat in loco tuto et honesto donec ca timet ·
primo v · 2o · dom in gnic ibi · inni · 3o · in spe ibi quo =
ca legi aut Guo mo in glo · pdta vl · alio modo p ·
alios qd dico · 7 · in bj · hio Et bare exemplificat h
ltra ut i · dico domo puta monastio de pba · c · penul ·
¶ No q met ul coacto excludit consensu adlr · cot =
tidie allegat · cst · de elec · fundamenta · li · b · Et dic
q excludit consensu liberu q req · i · matrio · 7 · c · ps · no
aut simplr n oct bis pcisa qd inc · ca sacris et qd

dixi de metu intellige ut dicit glo. i. quod sit metus cadens in
constante in quo etiam dicit glo. quod minor metus excusat feritz
qua dixi quod sim. non ponit quod dixi de offi. del. cam. i. in
primo que. ¶ 2o nota quod unum solo consensu constit. dicit
in glo. ii. et de consensu cohabitacionis et copule maritalis
xxvii. q. ii. § cum quo / Et in hac glo. i. si ponit quod non
e. t. i. ¶ Tertio nota quod ad dubitat. an intercessit metus
indagat. de actione eius qui dicit consensisse ut i. tex. et in
glo. iii. Et dicit alia quod indagabitur a iudice quod procedit
in iure. et in aliis in quibus convertit officium iudicis. alioquin
¶ Quarto nota quod cuius ex timore dicit quis se placere quod
adit ideo sit indagato dicit in approbatione nota. Iste ostarum tione
pro minor pars capituli vocare maiore ut habeat locum tutum
de elect. bone. i. et in § fo. cum. ibi tamen non dicit quod possit se
re § quod post cedere ne fiat electio in loco non tuto et dicit
ut ibi ¶ Quinto nota quod invite nuptie solent parere ma-
los exitus dicit in glo. antepenul. et dicit malos exitus pu-
ta adulterium vel homicidium ut nota e. t. c. p. i. in. in
glo. ¶ Sexto nota quod ad officium iudicis spectat providere de
loco tuto / dicit i. glo. penul. / Et ita in si etiam sit indige-
ntis sit ap. vc. ¶ Septimo nota quod iudex debet providere ut
sua mandari possit executioni sit etiam providet ne in-
dictum sit frustratorium de iud. cum prima ¶ Op. quod
sit superfluitas in metus vel coactio. quod id e. in prohemio se
quod dicit metus inter. de metu qui possit cadere in constante
dixi pro captiuitate vel pena corporale coactio autem est si ca-
pit. vel tene. vel ligat. vel huiusmodi / vel dicit quod ponitur
tamquam maioris expressionis aliter metus includit coactionem
ut me. ita ad audiam ubi nota in glo. ii. ¶ Secundo op.
quod non requiratur consensus ad matrimonium ut in beata virgine cum
Joseph que non consensit in effectum matrimonii xxxii. q. ii.
§ cum quibus vero beata / Solo consensit subiciens se dispo-
sitioni quod sit potuit esse unum etiam observata virginitate
de sponsa. c. i. q. viii. ¶ Tertio op. adid quod si consensus facit
unum ergo dissensus dissolvit c. i. de re. iur. c. i. quod sed
c. filii quod inseparabile est de eusla. c. ii. So. ut nota
in eo c. i. et illa regula fallit in matrimonio quod etiam dixi
e. eo. p. i. in bo. que ¶ Quarto op. adid quod non consensus
sed copula faciat unum c. i. c. pro. So. ut ibi nota in glo

ꝙ si· qꝛ ibi no͂ ꝯcopula ꝫ ꝯtacito ꝯsensu h͡ᶜ sing ¶
exaito op· adid ꝙꝛ quiꝫ cogit᷑ quis ad ꝯsꝯendu͂ m͂im͂
de adul· c· i· So· ut i· no͂᷑ ¶ Secto· op· ꝙ mlr no͂ debu-
erit poni i mon͂ᵒ ꝫ an omia restitui viro de resti· spo·
ꝯtrꝰ sibi missa· ꝛ c· litt· / ¶ Glo· vl· soluit ꝙ io poni᷑ in
mon͂ᵒ quia timebat sibi inferi violenciā aquibusdā·
ꝛ peteba᷑ aplis io pdisceutit᷑ nisi ꝯsenserit ꝛ sic est
sing modꝰ· leᵍᵗ h͡ᶜ· c· / Alij ut ino ꝛ osti· vir· talle ꝙ
vir tn̄ eā petebat ꝫ timeba᷑ ne eā raperet· etiā si
de iure ꝗre no͂ possꝫ dic· Jo· an· ꝙ leᵍᵗᵃ glo· intelligit
amicat᷑ lite· ibi sine ꝯdictione aliquā forte enī po-
tenciōꝛ qui dicebā᷑· ꝯpisse impedimenꝫ ꝯtractoꝛ sine
lite primꝰ potēte ꝙ pꝫ qꝛ si virꝰ solꝰ petēt no͂ possꝫ
locu͂ ꝗre qꝫ h͡ᶜ dᶜ de ꝯdiccōne aut enī optinet ꝛ sine
ꝯdiccōne alteꝰ fiet ꝯtractꝰ qꝛ nec aliꝗ ꝯdicebat·
aut sucumbet ꝛ no͂ vet locꝰ opꝰ aliā ꝯtractōe· tn̄ etiā
let· pdcā de ipse nā ꝯtē ad ꝯiu͂ dᶜ ḡuo· ꝙ agēba᷑
h͡ᶜ petīco no͂ possᵒrio de· or· ꝯgm· c· i· vl si possorio
timebat᷑ seuicia viri de resti· spo· ꝯtrꝰ sibi missa litt·
ꝯpte ubi de h͡ᶜ que ambo dicāt adherāt lite qꝛ
h͡ᶜ no͂ dᶜ qual· agēt᷑ / tn̄ pdcā de se vā stᵒ· / vl· dic
qꝛ mlr no͂ fuāt traducta nū no͂ hebat locū restiᵒ
ꝙ h͡ᶜ qꝫ no͂᷑ in dco· c· ꝯpte / vl· ꝛ in goff· fuāt muta
ita ꝙ no͂ fuāt possᵒ iuridicā / vl ꝛ in viri pati erāt
pentes stati ꝯbare impedimentū dco· c· litt· / vl· ꝛ in
eū ꝛ pꝫ· ꝛ osti· loqui᷑ de virgine que no͂ restituit᷑
etiā eū satisdacōe quā time᷑ ne corrupa᷑ ꝛ sic pdcā
no͂ sistet in eādē eā· ff· si quis caut· si qꝰ ꝯꝗ· qꝫ
no͂ et debat satisdacōne dᶜ vir· ꝙ no͂ hēt locū· qn̄
vir stat ꝯ m͂im͂ xxxij· q· i· de buditto ꝙ h͡ᶜ qꝛ locū hꝫ
solū qn̄ mlr restituit᷑ viro de quo dubitat / dco· c· litt·
isti / vl si loq᷑ de corrupta dᶜ vir· posse intelligi ꝑ
capꝯ xxxiij· q· ij· sine / ubi qn̄ accat᷑ m͂im͂ / vl roe
adulterij vl vincli poni᷑ mlr in loco tuto ne coga᷑
aliꝗ ꝯ se ꝯfiteri / Goffᵒ mlr leᵍᵗ / licꝫ careret᷑ m͂oꝯ
ꝯtemplādi h͡ᶜ· c· tn̄ no͂ mlrū rest· requirꝫ defendi pt
in tn̄ placꝫ ꝙ loqua᷑ de virgine roe pdcā / licet enī
litē h͡ᶜ no͂ ꝯprimat / tn̄ satis ei ꝯponat ꝛ ꝑ m͂ hanc
pone casu͂ ut dixi· & in ꝑma let· ¶ / cxxiiᵒ in eo
ꝯsilio dᶜ ꝙ metꝰ impedit m͂im͂ an h͡ᶜ sit virꝰ idistincte

dic q no s3 pcedit z h' ea que dixi in pmo q̃o quia si
e leuis no dirimit ipo nec forte impedit ghendiu
ar. q me. ca cu dilci Si atrox impedit z dirimit
ut h' ¶ Scdo quero qual ḡsensus dz interuenire in
mrio° Hol' ofti. q lib' quo aduale ḡsensu z h' que
cuiq3 lz face qdlibz insti de iur. p'rim § i. etiam
si e suus qz inspecto pricipio iure omes nascebant'
liberi insti de libtinis § i. Dn dno pmittedo adhuc
hodie ḡsit de ju. scr. c. i. al' si dnium eu ḡpellat e
gcubinu sit intellige. C. de incest' nup. cu anall' nisi
p'ea suus ratificat nec mirz si no tz mrim sine libo
ḡsensu qz ut' tz ḡstatio ḡcuratoz adimui depeut acte
deus z h' osti dic quo ad l cu anall' q de iure ciuili
indistincte no tenet mrim ut' liberz z sua ut ibi porz
de iure canoico scdz qd tenet etia dno ḡtradicēte de eo
c. i. ¶ Tcio quero si puella morte ul captiuitate pris
timet ppt hoc ḡsentit impeysz dt dno q sive pr h'
timet sive ipa timet p pre ḡtraxit no tz mrim ar. ff.
q me. ca isti quid ubi dr de pre q in eo e insti metz
si timet stuprū ul suitute filioz p'pi q ii c. i. zy.
dt tz dno q illa c. loquit' qn etia sponse erat inuite
s3 stati qd dno dt uidet q i alia de ea inuite non
fuerit nisi ppt ḡpicla coz qui hebant eas in ptate
demde refert alios dre qd mrim tz licet filia timeat
morte pris dic oz pban q sponsi ul alt' coz fuerit
inuiti na si utrz ḡsentiz ualet mrim etia inuitis pn
tibz de despon ipu c. Uno ad si li bi qd etia dico i
ḡsesti ḡoc dnr aut inuiti pbando q h' fecant obme-
tu illatu pntibz z dt dno q h' or no solu hre locu
in pnbus s3 etia in alijs qui filios hnt in ptate
z pone gº in ano pc zi q. y. de nuptis ¶ Qto quo
si pr hz iustu metu cu filia libe ḡsist dt dno. q
mrim tz qd dixi s. ḡoc ~~p'a~~ p'x ¶ Qnto quero
si metz interuenit no sup mrio° s3 sup alio ut si qs
incarcerauit aliquē ut ab eo pecuniaz ḡtorqueat
z iste in vinclis libe ḡsist mrim Hol' dno qd tenz
z h' ff. q me. ca. metu § s3 licz cste quia iste pt
age' p̃pecuniaz c̃sic ḡcauiez ḡstitue' z Bsuccapē ff. de
minor pap ḡquibz caus minor' ait pstor nisi forte
i vinclis ḡstitutz captus eet ab hostibz z ph' eet suus.

na tut ꝯsensu no lꝫ dca l. aut ptor eo. an q̄. p c.
de sedis inupc. doming rep i not. Ubi captꝯ ab hostibꝫ
fidi qui tenpet fuiue ꝯtrahit mrim dr eo cal qd ꝯno
intellgt q captꝯ ab hostibꝫ qui fuius e no pt ꝯstitue
pauem no aut q no possit mrim ꝯtre ꝑsr qd no de-
ꝑu attendens / Vl dic gnali q fuit respectu ad omes
alios ꝯtractꝯ pt mrim quia dicat ꝯstitutu in vincul
posse p pauez age z vsucape lr eu no lꝫ locu si est
captꝯ ab hostibꝫ z sit e fuius ut lꝫ ꝯsensu dca l. aut
ptor. ¶ Sexto qro si coactio e ꝯdicionalis an impedi-
at mrim dr eo an q no distinglr quo admiradm
an sit absoluta ul ꝯdicional. ꝑd qd no e eo dunlic
ꝑ hoc quia metꝯ e coactio / condicional tn impedit.
mrim ut lr. z a c. sc. ¶ Septimo qro cu metꝯ im-
pedit z dirimit mrim cu tn iuglant teneat q fuit
ꝑ metu qd inc. ca. abbas. Vn ecia iuratu metu ex-
tortu obligat dumodo id s q ꝑsta sit al licitu
de iur iur Veri. de lr. xv. q. vi. auctc xxii. q. iiii. int
ceta. dco. c. abbas. Solut gas q io no tz mrim me-
tu ꝯctu quia si tenet resolui no poss q quos de ꝯ-
iunxit rc. xxxiii. q. ii. sr qui xxxii. q. ii. quos deꝰ
z sic no poss fuamri metu passo sicꝰ in alys na
ecia iurati ꝑ metu suctruit dco. c. Veri. dr tn q l io
no vir pcede na cu mrim ꝑficia ꝯsensu e. c. i. z me-
tus no ꝯcludat ꝯsensu xv. q. i. mito debez tene
mrim ecia metu ꝯtractu. In quo reft quosda theo-
logos dic q p sua indulgencia pur lr fuiꝫ. q mrim
metu ꝯtractu no teneat z io indulgedi e q co-
acta inrromia solent lre difficiles exitꝯ ut l / q
rom inpbat qz si teut ꝯiuncti no poss eccia indulgē
q sepent qz quos deꝰ ꝯiunxit rc. ut ꝑdixi. Vz si bel-
les sustine dic q ius indulget no ꝯdissoluat
s q no ꝯtrahat. Alij ut reft gas dic q io est q
ꝑua ꝑsumit metu passu no ꝯsentie cord. s ꝯtra-
riu qd sibi no plac qz coacta volutas volutas e
dco. c. mito poꝰ g. ꝑsumit ꝑua q ꝯsenciat
ecia cord. lꝫ ꝑ metu xxii. q. v. luane. / Ite ipse
ꝯsensꝯ in cord retenti no pt in foro iudiciali iudi-
cari s in ꝑniali tm ꝯ. c. tua / dr aut gas. q io est
exemplis que surgit ꝯpplica bono mrimonij de ꝯdi. apo. c.

signum
vl · mtm em est sacrm vnionis xpi ⁊ eccie · de biga de-
bitu vbi aut interuenit metus no est tle signum · i · tlis
vnio vel · q · i · no est ⁊ sic metus est qtra illud bonu qd
dr sacrm liba em volutate corpus sibi copulat eciam
Sca vo qr metus fac displicenciaz ⁊ pciis impedit affcom
ad ple qnandu ⁊c · est qtra bonu vnionis sc̄z plis
Tcia vo qr tuc mtm no eet in pcti remediu ⁊ ad qd
tm post institucone fuit institutu qd dixi · i · q · in
q · i · eet em pocius incitamentu ad adulteriu quia qd
quis no diligit facile qtempnit · xxx · q · iii · pces · ⁊ sic est
qtra tcium bonu sc̄z fidei · Eo lt̄s statuit ecca mtm metu
qtcu no tene potuit aut lt statue qr pt dare forma
sacris qd not̄ Jno · de bap · c · i · ⁊ de ospic quanto ·
vecto quod eciam id qd dixi in 2º qo an in mtmo rcipa
qsensus in carnale copula an cohitacoinis an vtroz
Vo ut lr · xxvii · q · ii · c · cu go · qd prosqr gras ⁊ facit
hinc inde argument que colligunt ex auctoritatibz
quas adducit gracianus p̄ 2 q̄ · xxvii · q · ii · refert qsdaz
theologos dic q̄ ineffe est pasf qsentie in carnalem
copula ⁊ isti dnt q̄ bta virgo consensit in carnale
copula sine pcto · Sz hec opi fac iniuriaz virginitati
bte virginis quia quamvis mtm contrx̄ a culpa · xxvii ·
q · ii · quis ignorat tm minuit virginitatis gliam
Alia fuit opi altisiodoren q̄ oz qsentes qsentire
in copula no in pticlari sz in vli ⁊ hec qtinet quaer
sc̄z cohitacom mutua obsequiu mutuu · mutua cor-
pis ptate ⁊ carnale copula · h nec naqz st leges
sut leges qiugu h opio tollit ut pcedes · quia bta
virgo sciebat lege qiugii qtrahendo · go i qiugiu
qsensit in copula ⁊ sic incidimus in id qd pxime
dixi qtra pcedente opi · Tcia est opio adqua accedit
gracianus in c · cu go · pall · q̄ oz qsentiri in copula
vl salte absolute vl salte sub condicone tacita ni
ds alr disponat vl si deo placuit ⁊ tli modo vid
qsensisse bta virgo ut in dco c · cu go ⁊ dixi s · i 2º
qo h eciam no vr pcede quia deus nolebat btam
virgine carnalr coplari viro · ⁊ hec verisimilr ipa sci-
ebat qr spu sco repleta inspirata iam votu virginitatis
emiserat vn dixit quo fiet istud qm viru no cogsco ·
q · dicet nolo cognosci h tn opio pt defendi ⁊ dici q̄

bta virgo se subiecit voluntati diuine / ceterum est opinio
que placz graciano in fine dti q. q consensus qui facit
matrimonium e consensus i mutua copie potestatis et dr consensus
cohabitandi et indiuidua vite consuetudine retinendi et se
ponat verba accipio te in meam etc ij. c penult. vnde oz q
expresse vel condicionaliter consentiat in copula carnalem et sic
consensit bta virgo et sic tutor et sanctor quo ad btam virgi-
nem ts etiam precedens saluari poss. ut predixi / voluit g
bta virgo castitate ut dr in dto c. cum g. de bita et hoc
ut eet dotes spiritualem cum enim sapia incarnata i filius
dei sit candor lucis eterne et speculum sine macula decuit
ut conferma mundissima et incorrupta re et voluntate
conciperet et nasceret. conserta vero mundicia in beato virginis
consistit xxxij. q. v. tolleralibilius tn ebus. c. se. etc. ille
cum filiis decuit etiam ut eet nupta primo propter significa-
tionem quia ecclesia e tuptiarum e spiritualis sponsa dei et virgo
xxvij. q. i nuptiarum / est enim virgo propter eius puritatem
na in ea non e macula neque ruga de pem. di. i. ecclesia
xpi. est et mr propter eius fecunditate xxxij. q. i. loquitur
et c. omnibz de sua tr. cle. i^a et hoc significari debuit
et nulla fuit apta ad hoc significandum nisi bta virgo q
simul fuit virgo et mr / 2o propter vitacionem infamie ne
crederetur ex adulterio peperisse / 3o propter occultacionem diuini
consilij quia hoc modo dyabolo misterium incarnationis et redemp-
tionis incognitum fuit occultum xxxij. q. e. ij. inuenta redu-
tur et alie cause sed hec sufficiunt /

Veniens / Sponsalia de futuro si secuta e copula
non soluuntur per sequencia de presenti al tenet
sponsalia de presenti n premetu qui potuit cadere i constante
contracta fuit primo poit casum 2o diffinitio committit i ibi q
Coegit / Unde dubitabat cum debet ad here ut pz in
antiqua / compilacio et prius qua con^{xit} cum scda aliquin
i pp fidem prestita non cognouit prima antequam contraheret
cum scda ¶ Nota q per copula precedenti sponsalia de fu-
turo transeunt in matrimonium qd dic ut in glo. ij. c. iiij. et i co
qd dt glo. in q per copula contacito consensu glo^{n} matrimonium
etiam si hoc non intendat q^{o} est qd non c. e. delato in glo
ij que dt q traderet possom fun^{o} non transisse ea i ipm
s vero pdit si existimat se transisse et sit pocius attendi
animus qua sermo dolo ut ibi ¶ 2o nota q forcius vin-
culum superueniens tollit precedens de hoc in glo si et in ea

i. ff. 2o. ubi si filius meus illa que tua pupilla fuit du-
xit uxorem deinde ipsum filium uel me adoptas impedit
adoptio resit i. est. tamen contrarius quia precedens dimalia
tollit sequentes sed id e contrario quia precedens e foriam. ¶ 3o
no quod per certam compelli- uir etiam nemine agenti uxori ad
here licet enim non con quod agetur v. immo ipse uv. ad sponsum
accessit ut l. quest. dequi. quin c. i. ¶ Op. in eo quod dicit
uirum excusari si tamen puella conpcit premetum nam cum quis
sua culpa incidit in metum non excusat metus ff. quod me-
tus. si mulier ubi si ingratus dedit aliquis prono. me reuocet
in seruitute cessat edictum quod metus causa quod sibi fuit metus
ca. ¶ Glo. ultima fort et non soluit ab. dicit illud regulare hoc
spale ut no. quod me. ca. abbas. Hos. dicit quod hic induat per
rogatiua unionum que ambe soloes i. rei tendunt sed hec
spalitas seu prerogatiua non uidetur potest iure probari vel secundum
Hos. cum metus puenit ex culpa si est legittimus et suum ius sit
non excusat si iniuriose sit. Goff. dicit in questio iuste fuit
promus comminatus l. iniuste dicit in se questio ¶ Sed op
adulter quod permittitur patri occidere reptum cum filia ff. de adul.
quod ait fuit ergo hic illatus iuste metus Hos. soluit quod ca-
nones non admittunt permissionem legis xxxiii. q. ii. inter
hec ubi dicit sed uidetur potius standum legi cum queritur de pena cor-
porali sed si de spirituali standum canoni. Hos. quod not. glo. in
dicto c. inter hec. Obsti dicit quod licet pater inueniet in uno lecto
non inuenit cum sacerdos quo tamen casu licet occidere dicta l. quod
ait dic quod immo ibi dicitur quod etiam hoc licet si inuenit uirum i
rebus veneris cum filia. Et exponit i. glo. res. ueneris i.
antecedencia copula ut colloquia locus constitutus cum iam
basia et tactus sed dato quod pater possit iuste interficere i. sine
pena non tamen iuste i. sine peccato peccat enim ut supra proxime dixi
pt. inter hec. Goff. hic ad contrarium precedens dicit dicit quod pater non fuit
tam iusta incuciendi metum Item etiam si posset iuste occi-
dere non tamen cogere ad consentiendum inuitum quia non recipitur hec permissio
et in iure libro de eo conpensus e. c. pxo. Et in l. mulier
comminatus fuit pronus id quod facere de iure poterat scilicet in ser-
uitute reducere et hec uisio sine sufficiat siue non tamen fuit
licet stari optz quod hic casu metus excusat etiam cum qui sua
culpa incidit in metum quod sine iure uro et tunc iudicium ina-
de in id quod dixi in precedenti questio quod licet sit spale
fauore uiro i. ¶ Tercio si post contracta sponsalia de futuro
uir cognoscit mulierem sed contestatur quod adultino affectu uidetur

No. singlant

imu no tene ar · I · co · tua · ubi hoc tenet · Jo · Et contrarium
tenet de condi · appo · ptuas · ely ut nest · Jnno · dicit · quod protesto
no potest cum no fuit iusta ca protestationis · de consti · cum ui
deo · c · tua · videt quod hoc protestatio no e desbna coniugii et p
cod · cedut hoc nisi mlti contrarii protestare tut enim videt
posse uno contrarium tum dicit quia no admittitur probatio in contrarium
hoc cau I · c · is qui et hoc in glo · in · cete hoc protestatio tamquam
turpis no potest fit nec turp condicio qua reiecta tenet
imu de condi ap · c · i · et in Jnno · Jo · an · dicit quod nisi sponsi
prius se absoluat protestat no impedit imu in foro iudi =
ciali / post absolonem uo copla no fac imu cum no inue =
nit sponsalia que confirmet ad hoc ista lita et dam · c · ptuas
quod plac · / hoc vera ld e solo pardens quod hic probatio contraria
no admittitur · ¶ 2° queo si uir post copula cum mlre
contraxit sponsalia de futuro dicit · Jo · quod hoc no transeut in imu
quod e uim et casus e hic na hoc requiritur quod copula secuta sit
sponsalia et no suffic quod precessit ad idem I · c · is qui / dicit
tum Jo · quod sponsalia que secuntur copula licet no transeat
in imu tum legittimat prole qui filii sunt · lc · tanta quod
no procedit et in Jo · an · qui · c · tanta loquitur in matrimonio ·

Commissum

ezm iuravit cum aliq contrahere si
uolt religione ingredi debet
prius contrahere · ut iuramentum fuet et an copula ingredi
poterit · Cois dio · i · videmus meliore i · religiose que
melior e quia tucor no qui fecundior · de venu · nisi · ad
fine desponsationis prima ul 2ª / / No quod repit loco p =
uata · i · qua quis regitur tanquam puata · i · suo sensu de ·
hoc in glo · i · Et dicitur puata quia e loco carittatis que est
fons cui no conitat alienus de regular · licet ubi de hoc ·
¶ 2° no quod uita religiosorum e melior quam coniugatorum
xxvii · di · si inupserit xxvii · q · i · c · i · cum plibus caplis
se dequ · conu · uim · xxpublico ¶ 3° no quod iuramentum
puadum si est licitum nec debet omitti propter maius bonum
et hoc qui purum contrarie est xxii · q · i · hactenus et c · pdica =
dum et bonum sequens no excusat malum pardens · ne · cle ·
ul · mo · c · in · ubi de hoc · ¶ contrario uo quod copla transfudit
sponsalia de futuro · i · imo · et B · c · xxx · I · c · is qui ¶
contrario uo quod imo · consumato no pt alter ingredi reli =
gione quod intellige alto inuito xxxiii · q · B · quod deo pari
et c · voluit secus an copula · de cu · conu · cum sis uim ex
pu ¶ ex pomeo quod dicit tucius ec ut nubat antequam
religionem ingrediatur na qui nubit bene facit et qui no

inibit melius xxxviij q. i. sic enim gº tutius e nō inibe
Glo. ij. soluit q hic suat utrumqz sz iuramentū ꝑpo
situm q̃ dicat q melius ē suac utrūqz q̄ua omisso
ꝯtractu religiōis ingredi. 2º soluit glo q tutius est
inibe quo ad opinionē de hc in se. q̃o ¶ 2º op. ad hc z ad
litteram q nō infringit iura. s. qui in melius illud co
mutat de iure pur ꝑmutat g° tuti9 ingredi q̄ inibe
ꝑht q intrādo religiōis suat iuram̄tū etiā si iurasset
ꝯtrē a cognoscē xxix. q. ij. duc. Glo. ea. ibi sz dicas
q iste nullū votū emisit z sic vult q si emisiss nō
ꝯsulet ei q prius ꝯtrhēt dest ej. eo q̃o. Glo. dt q bo. ij
fuit ꝯsiliū ut adimpleat qd ꝑmisit iurat. qūauis
nō obstē iurato poss intra monachale elige q2 meli9
ē utrūqz suac q̄ua alterū de iur. sui. debitores xxxij.
q. iij. ꝑmottes qd recidit in id cū forma soloe data
in precedenti q̃o. Alij ut rest. iuo. dicut q vir erat
hic cū sino bienni int qd iurauat ꝯtrhē z cepit sus
pirare i. cogitac q in futurū sz p9 biennium intret
mo. s sz forte eū volebat in domo ꝑbare ona ordis
vl forte tenebat aliquibz debit ꝑquibz volebat prius
solue vl ꝯsilibz caus ingressū mo. i ꝯtrahebat vir
bū ꝯsuluit ei ꝑpa q ꝯquo nō ē alligatus mo.
ꝯtrhat q2 dubiū ē quid futa pariat dies vl ꝑmox
te vl ꝑmutacoz volūtat sz si dixiss ꝑpe si statim
velle ingredi mo. i audiss ei intra z nō ꝯtrhas cū
ille ꝯtus eet ad decipiendū tūc. Sm̄ Ino. que v̄ba
ꝯueniūt cū glo. ij. i. sz que dt q sine pctō potuiss
intrare religionē z nō ꝯtrhe ꝑpt. oēa ꝯponit litterā
v̄. tuci9. i. tutū z dic tutū v̄l nō oblto ad inibend
vl nō valenti ꝯtrhe al nō ꝯpedit inibe ꝑp ona
iniuriā euitanda. xxx. q. v. tūc saluabit xxxij
q. v. omes Et hc ꝯcedt q2 ut dixi e. eo. q̃o iste
nō erat obligatus religionē ꝑ aliqd votū z sic n° etiā
ꝑsimplx al nō debuiss frange si tū fuget valere
mim q. ele. vl. vo. iurisj. de voto c vno. li. vj. dest
ꝑ ar. d. xxxij. q. ij. oēa. Et ꝑ hc ultimo v̄r q votū
etiā simplx ꝑfera ꝑuato. dq° dic q aut utrūqz
suari pt aut nō. si sic utrūqz suabit sm̄ host. ꝑ
glo. z Ino. q̃ ut ꝑdixi cū ille ꝯtractus sit ad decipi
end sz dt host q nō ad decipiend. sz ad fidē z ꝯsictz

saluandum et iuramentum implendum premium quia licet
etiam dum bone saluari possit cum tamen licitum non sit periculo se
potius quam quia si non emisisset votum cum enim emisit votum vel
obligatus adimplendum nec potest violare iuramentum ut dixi vi
e. § io inpn. Si autem votum seruari non potest aut est votum re-
ligionis ad aliquam rem premio cum potest iuramento vel si iura
nubere et consumare et postea vouit continere stabit voto ar.
xvii q. i. § quia vota et foraius si votum precessit quam cle-
ul (?) vo reuersus. Si autem est votum aliquis puta peregrinationis
aut iuramentum precedit et seruandum est aut votum precedit et
sibi iurandum est ar. xx. qui post: li. vi. et de vo. voventes
et si vtrumque est licitum vel licitum preferendum illicito ¶ Quo
iuratur etiam in minoribus fieri miles antiquam missam cantet
postea parochiale ecclesiam adeptus coactus erat fieri presbyter
de eta (?) et q. c. i. et c. quero sed antiquam missam canta-
ret seruus est miles postea missam cantauit hanc quoniam
dicit osti. secundum (?) fuisse de facto et vero quod in nullo peccauit quia iuramentum
fuit licitum tempore quo iurauit ar. xxii. q. iiii. § si ergo
seruandum de iure iur. Vi. vero. Cum in contrarium quia milicia clerica-
lis consilio vero quia li. di. quod in aliquo xxxiii. q. viii.
§ i. de cle. qui duellum et c. si de vota coniuncta est de epi.
et cle. repetita detesta consulta diualia ergo non potest ex
in eo secundo debaptismo maiores. § adhuc in si ecclesiam
seruus presbyter si sit miles vel retrogradus et apostata de-
apo. quidam et vero descendere quod non licet xcii. di. legimus
de tursla c. i. de imm. et honor. ut gradati (?) contra pura
incepit ex illicitum ex quo est in sacris ar. lxxxvii. di.
fornicari et abeo vero absolutus ar. ff. de acli. non
distinguere. § sacerdocio quam peracta ex eorum in prius p-
motus fuerit ad sacros et hac parte tenet osti. dicens quod in p-
motore si non debuit tacere de cor. vici. proposuisti et
quod si peccauit ut ibi sed an promotor debuit iuramentum
implere et postea si abstinuisset sicut potuit promo-
ueri ar. li. sed ex quo prius promotus fuit non excusat
cum osti. ex eo quod iuramentum seruauit accipiendo miliciam
ar. de voto peruas sed quia in promotore si tacuit debet
puniri xxviii. di. c. si l. di. de penitentibus. Dic quod de-
buit non acceptare beneficium et postquam acceptauit debeat
renunciare et seruare iuramentum quod seruari potest sine periculo aie

de iur iur. dico. et si autem pmoueat ad sacros si tn
fuis e miles retento bnficio no vacat bnficiu qr li no e
iure tn ymo fuis miles potit tene bnficiu ex de cle
q. c. si no exercendo milicia s ea que spectant ad bene
ficiu ar. de cle. q. c. si et perceptam milicie quo ad eius
operis huius satisffeat iura(to). s lic asti dicat qr no pcat
recipiendo milicia vi. tn q. qr actus milicie no e quemes
sacerdoti et culpa e se immiscere vnu sibi no quemeti de
homi gtineba(tur) vbi no(tatur) in glo. nisi dicamus hic pmitti ut
satisffaciat iura(to) in forma licz no in effectu durabli qd
sufficit exta de iur. iur. adnrraz. i. vbi tant singlas

Cap(itu)l(u)m (?)

Requisivit orue nuramit cu aliquo quoe monet
dit pocius qua gpelli ut gfhat vos
dio ex. i. eundem / difficiles. i. pnitosos et malos. s.
co. cu locu. et c. p. i. ¶ Nota qr qui negligit iura
monet ut observet et sic vr qr no observacia iura no
obligt ad mortale qr monito no obligat ad mortale
de eta et qua ad aures. vbi no(tatur) in glo si. s illud
procedit ut dt glo cu monito e sup indifferenti ad bonu
et malu ul cu e gsilij. Ioh. aut qui negligit iura
dic qd si e licitu peccat mortalit et cogi dz ad pniaz
s. co. ad audiaz et c. se. sed si temerarie expp. q. in
q. illicitu ¶ Scdo no qr inuito dent cc liba defh
in glo. ¶ Op. qr precise deat gpelli ad inui no cui
gsfirit inius liber quo se sponte ad hoc obligauit
sic etia ordinatus gpelli(tur) ad supiores ascendere de eta
et qua quis. Glo soluit exponendo precise i. pus gsl
collig(itur) .. s glo in li no gsistit s remittit ad
nota s. co. gsultis y. et dic ut l. dixi in q(uar)to gro osti
dt qr cogi(tur) nisi rronabil ca impediat et que sit rrona
bilis remanz arbitrio iudicis quid cum si bn adto ppr
inilez vel ex(empl)o qr timere si gsut sequi homicidiu vel
gtieria tuc cum no cogetur ymo ecc(lesi)a restingz censura
que no est medicinal s mortalis nec ad correctionem s
ad destructionem q. apls ii(i) ad chorint. xi. et iste est
casus in quo quis in mortali precise no cogitur ad pniaz
ar. q. cle. vel ho. benties s si indispo llia no appendit
catiue distinget i. pmonitionem et censura et sic gcordat
nota h(ic). et s. co. gsulis dimittendo arbitrio iudicis de tusac

c. si quis plag. de sp. l. i. t. ij. de ill. i. Et dicit quod dato quod
non timeatur scandalum tamen si appareat de pertinacia resistencia
non debet cogi per arduam penam propter quam evitandam possit
induci ad contrahendum contra voluntatem quia timeri potest de scan-
dalo quoniam multa contrahit que multe inveniunt exitus ut alia
si debet imponi pena per quam inducatur ut de nolente fiat
volens quod autem timetur scandalum nulla pena imponatur
ymo pocius erunt prohibendi ne surgat mali exitus
ut in litera de sp. in parte secunda. Et in hac glo. i. quaeris
de cle. cum in curia i. non inveniuntur isti i. de clericis aut
lecta vero e qua pocius admonendum aberracionem dicte
de qua per errorem puniuntur ¶ 2o op. adicit quod ymo
debeat omnino cogi nam si contrahit cum alio incurret infamiam
ff. de his qui no. infa. l. i. §. 2m aliquos ibi
de illa que contrahit cum uno et quia cum alio licet de causa quod
nondum cum aliquo contraxerit sed contrahere promiserat C. de spon. l. i.
ubi tamen contra dicit quod causa si est sponsa de futuro nubendo
alteri sit infamis nisi primo renunciaret sponsalibus
de sp. et ficacione sponsione quod sibi licet dicta l. i. de spon. ponit
dicta l. i. ibi de infamia que dicit contrahentem bina sponsalia vel
binas nupcias infamia notari / dicit tamen ponit non colli-
gitur tenere nisi si cum alio contrahit et solvuntur sponsalia de
futuro et sic ideo sit necessaria etiam ponit infertur quod debeat ipse cogi ad
contrahendum cum isto per ea que dixi in primo contrario

Cum in apostolica litis pendencia super minori
non impedit. 2m contrariis
si communicat nullum quibus dicto 2a ~~benu~~ / villicum quod dicitur
is cui commissa est administratio villae vel qui in camera
moratur contra summitur pro cui administratio committitur que-
cumque sit illa de actu qualiter in tractatur forte coram
ordinario qui multa distabat publicacionem fecit nar-
rat necessariam scilicet quod nondum erat lata sententia protulerunt
forte 2m partes attestaciones de proba. c. vel. de testi. cum
i. et dicit protulerunt et bene ut patet in litera postmodum i.
elapso tempore arbitrio iudicis statuto ff. de iur. deli.
l. i. de offi. del. de causis remanent ita quod uterque porrigat
et reddat nam tempore premie suspensus est bene ab porrigendo
¶ Nota quod ista causa seu error non impedit nisi de sp.
et de quibus sev. c. si ¶ Vide non casum in quo gesta

pendente lite tenet contra quod dico ut j. in primo et 2o
q. ¶ Tercio nota quod quamvis medicatur coniugibus carnalem co-
miscendi de hoc j. in 3o et 7o q. ¶ Quarto quod non fuit
excusata mulier que contraxit pendente lite cum eo tempore vel-
lebat innovari ut lite pen. c. 1 et ij nec credi debuit
viliter sine litteris iudicum vel. q. b. c. vel. Glossa 1 solvit
quod excusatur quia omnes ita credebant non tamen persistit in hoc
non enim sibi sufficeret communis error ad validandum 2m matrimonium
si primum tenuisset ideo glossa 2a solvit quod tenuit 2m quia
primum erat nullum et hoc solo non excusat mulier stat
enim quod 2m matrimonium teneat et tamen mulier non excusatur et quo
ad excusationem mulieris magis prodest communis error de quo
in precedenti solutione et dicit Goffredus quod ad excusationem adulterii
sufficit communis credulitas quia non fit adulterium sine dolo
ff. de adul. l. penul. et vltima glossa i. littera de hoc de
clan. de s. c. fi. ¶ Vltimo oppono ad id quod dixi in principio
q. in 2a solutione quod litis pendencia inducit nullitatem
eorum que contrahuntur pen. lite etiam si iuste alias fiant ut
lite pen. c. 1 et ij. Solutio predicta litigiose alienationis
vel pendencie litis non habet locum contra mulierem sedatam que ignoravit
et putavit litem sublatam ut dixi in principio q.
predicta quod non ut lite pen. c. 1. Secundo ad hoc autem
videtur locum habuisse pena litigiose alienationis quia
corporis alienatur contrahendo cum alia. Sed ut dicit Innocentius de consti-
tutionibus c. qui agitur personali quando litem non facit rem litigiosam li-
tigiosa eius pactionem personalem non contendat de dominio
rei quod non fit autem hic quia vir petit uxorem et consortium
contra quem concedatur ut dixi de resti. spo. quia preter omnes alie
conditiones personalis est actio iniusti de actio. Et in personam
quo autem ad penam imponendam vice pendencie litis videtur
quod vir potuisset puniri pena extraordinaria propter inno-
vationem factam tamen non debet quia hic inciam matrimonium 2m quia vir
contrahendo vsus est iure suo ex quo primum non tenebat sicut
etiam lite pendente super electione que non tenet. Valet 2a electio
de in inte. resti. c. ij. Contra hoc non videtur innovato quia nec
prejudicat liti quia non unquam optinebit mulier prima si de-
iure suo docebit quo ... attento non videtur vir in aliquo
puniendus hoc respectu tamen hic puniatur ad tempus et hoc quia

i contemptu ecclesie lite pendente committit ut dico in iiii° questio
¶ Tercio oppo. quod non valuerint littere impetrate ad delatos
non facta mencione de processu pendente de re. Quidam int-
(ellig)unt conti(n)u(e) intelligendo quod facta fuit mentio de processu. 2° vel cum
forte veliquid propter aliqua iusta causam appellaverat vel
etiam cum appellationem impetrauit quod potuit facta mentione
de processu ut in iiii dixi. vel dicunt 2° aliquos quod forte
iurisdicio principis iudicis expirauerat quod non procedit in-
telligendo quod causa tractabatur coram ordinario ut dixi in littera
ipse datis quod iurisdictio expirauit non expirat acta de
probacione c. si de testi. causam i. ubi dicitur. Sed verius est solo
procedens vel melius hic loquitur de litteris ad lites que
iure sunt obreptitie tamen si non oppo. valet iudicium de-
(c)resp. si litteras et frustra post sinam lata ut dicit hic
decretum inquirit. ¶ Quarto oppo. quod non debuit sibi imponi
penitencia cum primum matrimonium esset nullum et non delinquit contrahendo
cum 2° vero non prestat li. h. et dixi s. in 2° questio. Glo.
in(fine) soluit quod deliquit quia in contemptum ecclesie committit quod etiam
dixi in dicto 2° questio ¶ Quinto oppo. ad hoc quod mulier que
in nullo deliquid non debet puniri. de his que fi-
unt a pre. c. quesiuit. punitur autem pocius quod mediatur
bis coniugium carnale et sic peccatur mulier. Glo. ca. solt.
¶ Sexto oppo. in eo quod ponderatur ignorantia 2° mulieris viri cum
id etiam si sciuisset quod primum matrimonium quod nullum erat non
potuit impedire contrahere in quia non prestat. Glo. vel stat
questio et ad litteram supplet maxime Quod pro. sibi videtur
tenere contra dicit enim quod si alter contrahentibus credebat pri-
mum matrimonium tenere non valet 2° in ipso non ex consensu et
presequentia constiterit primum non tenere quia propter iuris impossibilitate-
tunca non intendebat consentire contra non glo. proxi-
mi q. i. a sua que concordat sequitur glo cum standum
est cum etiam decretum sibi saluatur pretextu ut dico 11. q. 2. in text.
contra dicit glo. quia glo non presupponit quod mulier credebat primum
matrimonium tenere. Sed etiam ipse sibi dicit quod licet non teneat
matrimonium in casu predicto ille tamen qui credebat primum tenere
cogetur consentire 2° pro nouo consensu de eo que dixi
i ma. c. i. ¶ Septimo oppo. adhuc quod in primo id quod non
tenet propter impedimentum s. c. ad audiam. Glo. ca.
sort et non soluit dicit ut ibi nota quia in sponsalia fiunt

valida ex consensu ¶ Octo op. ad id. 6. de biga. imp.
/ illo ca. fort. et no solvit dit q ibi ppt affem cu ope
subsecuto spale e q punit ut bigamus qui bigamus
no est ¶ Nono op. ad id. 6. de elec. considerantes
solvit osti. q ibi in vinclo q ex hoc canonica vires
assumunt etc. q. i. ecclias vin. spi statuere pt in illo quod
sibi plac. de elec. innotuit. Hic in vinclo q vires le.
ex l. dta et in quo dissolucio spi no pt aliquis statuere
de tusla. c. n. et qd no de ecc. p. proposuit qz e de iure
nali qd dixi 6. in vi^ca hoc le. et nalia sunt immuta-
bilia insti de iure natu. § sz nalia no dispue. c. si
de hoc posti. in sua de spo. du. § que quibz / et si uba
sunt va tn quo ad primu dic melius q ibi prima electo
no fuit ulla lig fuit annullanda ¶ Decimo in eo qd
de pendencia lit. dixi 6. in pmo. c. 2°. qo quid si pe-
dente causa accusacoe matrimoni super impedimento ab altera
parte impetrat dispensaco papalis an eo ipso erit
matrim an no neccarius e nobus consensus ¶ Hec qo p-
supponit alia an dispensaco teneat et dic q sic ut
no. Inno. Jo. mo. i vi^ca. ut lite pen. li. le. Decimo propo-
posito ad primu dic Jo. de lig. ut lite pen. c. i. q ex quo
sublatu e impediment tenet matrim / Gas. g. et Berns. no
ein tenuit an dispensacoe ex consensu tunc prestito ex quo
erunt inhabiles et sic e neccarius nobus consensus ex quo
post qd no depin sen. c. si in glo. si. Et forte Jo. de
lig. eciam tenuit hac mente q ex consensu p durante
tenet matrim statim sublato impedimento ¶ Decimo primo
in eo qd dixi in le. qo de eo qui contraxit et matrim cre-
dens primu tene q si errat in iure credens licere bi-
na sponsalia contrahe. videt qd sedus consensus sit legittimus
ex quo primu matrim no tenz et sic credit vin / Gosfr. appz
cu bello q plus impedit error fci quam iuris. Ideo ut
dixi in. le. qo et cum si quis contrxit matrim et errans
in fco qz putat primu tene no tenet et sic secus aut
si errat in iure ut nunc dixi et tn alibi dicimus q
plus impedit error iuris quam fci qz de le^ci pt vero
tac sniaz lata p errore fci no si p errore iuris Vt
no Jno. de re. jud. si. vi^ca. sz salvando dcta vin dit
q qui putat primu tene no videt ture contra matrimoniale

qr p̄ quis sat q no pt ꝯsentie in 2am secus aut qn
credit in iure quia tunc ꝯsensit et no erronee ipse
qr volt in 2am ꝯsentie ¶ Tercio quero si quis ꝯtraxit
cu 2a eo casu q cu prima tenuit nun / Glo. vel solut
i. Si vero cotrahat usque ad fine ¶ Quarto quero si
quis ꝯsensit cu prima deinde cu 2a prima vidua adultera
pcciaz deinde fuit sna divorcii int ipsu et prima Vin
arguit q ad 2am reddie no dat deque qui quidu ꝯiu
tz prima dr melius distinguendu an erravit in iure co
trahendo cu 2a an in facto pud qd dixi e. q. i. volt
dice q si erravit in facto no cogetur cohitare 2a secus
si in iure ¶ Quinto quero in eo qd dixi si lite pen
alt platus instituit deinde fit sna q porte Vin dr
q 2o institutus pg dimitte ecclesiam si qn fuit institutus
credebat prim ia depositu pbabili credidit et non
intelli sump ꝯsensisse, dic tn Vin q ille qui elegit
fr. n no pt age ut removeatur Jo an. dr. ex dicc
ut in c. i. li. vi. ut lite pen. fac eciam c. i illig. ti.
quque dic q institutus scdi no tenuit an aut q ille
elegit possit venire ꝯtra suu impugnandu 2o insti
tutu dic ut no. de ele. qui divis et de re. ex. no ali si ꝯs

Inp̄sencia

Uxor no certificata de morte mariti
ꝯtrahe no pt quis ignoret q sit de
marito qui longo tpe absfuit Extra de spo. c. i. talia
videlicet sup hoc ut sciri possent utrum mortui sint
vel vivant et hoc viri pmulieribus facere no tn pdesse no
pnt i. no debent viri requiri canone ¶ Nota qr iuve
nili etate psumitur q facilius mulier labatur ad incoti
nenciaz de psump. tn in iuventute ¶ Secundo nota q
fragilitas carnis pna est in pcatu ꝯ proxim. di. fraternitas
de pen. di. v. c. i ꝯpt hanc tn causa vel eciam ꝯpt causa
de qua in pximo nota no dat istis mulieribus licencia
ꝯtrahendi cu alio ps hoc ut lite no. q. cum. s. si vero istic
pnitas peccandi no dat auctem peccandi de hoc in
pmo et 2o ꝯsio ¶ Tercio nota q uxor tenetur expectare
viro ꝯstociuus est. et C. de repu. aut. Hodie ibi ꝯ
tisaiqz anis etc ¶ Quarto nota ꝑ eo qd dixi in lra
in verbo no pnt qd id dicimus no posse qd no licet
in q. vi. hoc quippe xxxii. q. ii. faciat ff. de v. sign

nepos cum paulo C. de leg. non dubium ¶ Tercio non peccat
presbyter nec uxor viventis ad alium contrahat donec certum nunc-
cium de morte viri receperit. Et dicit nuncium vel litteras vel
alia iusta probatione arg. de offi. del. prudenciam in prin. &
extra de presb. c. ubi de sponsa duorum in c. iii. in fi. de sponsa duorum et
si mulier habuit nuncium sic paravit punitur de adulterio
ff. de adul. miles § mulier et nunccius in x. libris auri
condempnari potest aut. ut liceat matri et avie § quod autem
tollerabimus. ¶ Contra in eo quod dixi in 2° nota quod paritas
peccandi non dat audaciam peccandi quod ymmo est contra ff.
i. q. de ele. vel de ro. de mutuis Solvit glossa quod in contrariis etiam
non datur licencia contrahendi sed contollerancia dissimulatur vel quod
in c. peccata non est peccatum si sponsus se invite absolvit
sed in c. de mutuis habuit licencia i. non denegatur dicit etiam
quod in utraque c. loquitur de sponsa de futuro hic autem de
sponsa de presenti et de sponsa in deo c. de mutuis in glo. ubi ¶
Secundo op. ad idem de cohab. cle. clericos Solvit glossa quod
paritas vel verisimilitudo peccati ubi est causa contrahendi presby-
terorum seu ancillarum peccandi ut ibi quia ibi non contingit
quandoque quod quis non cognoscat mulierem cum est verisimile
quod propter iuramentum non abstineret tamen si cognoscit peccat
hic autem non prestatur peccandi audaciam vult dicere quod casus
fuit dubius ¶ Tercio op in eo quod dixi in 3° nota quod
uxor tenetur viro expectare quantocumque tempore quod ymmo non
nisi per quinquennium ff. de divor. uxores ymmo nisi
per quadriennium C. de divor. uxor. (Solo 1 solvit quod
l. uxores et consiles non tenet parum hodie C. de re-
pudiis et sic vult glo quod standum est illi auten. (dicit
tamen c. gof. et phi. quod solempnitas illius autentice ab-
rogata non fuerit tamen est ibi quod mulier accedat ad du-
cem belli proprie vel alium et iuret aliquid apud acta
de morte primi mariti et tunc post annum poterit contrahere
sed secundum canones qualitercumque constet vere vel verisimiliter
de morte primi mariti ut quia navis in qua erat pas-
sa est naufragium possit uxor contrahere de sedibus imp. c.
in et ibi etiam vult hic glo. in sed glo. ubi dicit contrarium quod
vult quod mulier numquam debeat nubere nisi certa sit de morte
viri (primum verius est ut lite non contestata qui § si autem ubi

dr sufficit qd de morte dissimulr presumat. Contra presumpcio
illius auten. no habet locum contra de iure ciuili nisi in
eo qui mortuus est in bello vel propter bellum erat vel absens
quacumque aut secundum canones sufficiat verisimilitudo ut
nunc dixi tamen debet esse tanta que habeat certitudinem p
hoc bva i. contra mictur et dein c. dure plus qd dico
xxi q. i. contrarium aut ad id qd dixi de solempnitate dote
aut dic ut predixi non esse necessariam dotem solempnitate
secundum canones nec firmari et ff. quo ad validitatem sacra
menti si tamen firmaretur tucius foret ad evitandum id qd
abi de myxo quod mulier et vir sedis consentes non firmata
solempnitate illius aut. puniuntur ut adulteri. Et consi
milis sedare procede possis quod tales cum illa autentica non
sit correcta non probat tamen illa autentica quod non valeat
secundum ius immo valet si primus vir mortuus erat ut ff. et
b. c. ppo. sub pena committitur nec potest dici secundum ius non va
leat tamen factum contra dictam autenticam. C. de legi. non dubium
de postu. c. si. ymo valet cum illa autentica non prohibeat
simpliciter secundum ius sed sub pena et sic contra forum valet qd dixi
in dicto c. si. quis aut teneat secundum ius tamen ut predixi
locus est pene dicte autentice propter amum et vir et mulier
qui contrarium in eis fuit commiserunt adulterium in quo committen
do considerat animus C. de adulter. cum quis ff. de adul
ter. l. pe. sit et in aliis delictis. C. ad. l. iul. de vi
pu. cum deser. qo. cum voluntate plus qd notat Vi. in
dicta l. quia ¶ Quarto op ad id b. c. de illis ubi dat
mulieri licencia cum alio contrahendi. Secundo ibi de sponsa de fu
turo plus qd dixi b. in primo qo ¶ Similiter aut
cum qui an sponsi debeant inuicem se expectare et per contrarium
tempus prolixe distinguit Boyc. dic breuius aut sunt
sponsi de futuro aut de presenti. Si de futuro aut alter agit
de federe sponsaliorum proponendo impedimentum reddens
sponsalia nulla et audietur et audietur contra parte absente
de iud. clem. dispendiosam aut non agit de federe
sponsaliorum et ad inuicem dissenciunt et erunt dissolvenda a
sponsalibus b. c. p. i. aut alter tamen dissentit et aut con
uentum est certo tempore se expectent et servabitur convencio
ff. si. eo. sit de pac. c. i. aut non fuit conventum et tunc dic

ut dixi e. in dco c. de illis in 2o qo / Si aut sp sponsi
depuli aut vnu no e 9suatu 2 alt pt ingredi relig
de qui qiug acrud 2 c. pposu(it)co. Et si no ingredit a(l)d.
dit qd i miro 9sumato / Aut c 9sumato 2 a alt
no vult ad 9pone q in vl q qiuge ppetuo te
ppetuale donec etiu muciu recipiat de morte qiugs
ut h 2 de 2s inupe dno. / Aut ad 9pomt 2 a 9poit
adulteriu vl aliud qd no tangit vmit vincl in mro
male c no audi q abutet q nec pt pcedi lite no
9tf ut lite no 9t c. i. Aut 9pomt q ipm vini puta
9sanguitat 2 tuc q abutem 9tumacit pcedi pt ca
lite no 9tf ad simil ut lite no 9tf qm l. porro 2f
siue agat ad vini impediend siue dirimend siue q
tend pfe qd no in dca clem. dispendiosa in glo
si queri 2 hoc ca si ps sit pns no e necia 9test
lf cau de v. sig. cle. sepe. inpn. Si no abest no co
tumacit no pcedi q abutet si abe sine c(u)lpa ut lite
no 9tf qm l. si aut. scius si pculpa q ma ac pos
c. i. ¶ Queo in eo qd dixi in q(ua)nto no(ta)li q sufficit
pbac de morte mariti pmitten vl vrab it an suffi
ciat pbari p fama / quida q sit ar. ff. de his qui
sut sui vl alie. iuris filiu ubi hc no pfc qd no
ut lite no 9tf qm l. si aut in glo p fama de h
p 70. an. in specu de notor cim l. fama ubi q si
agenti / Alij alit dnt qd pcepit boys. q 9clu
dendo dic q aut 9pomt aliquie ce defunctu ad
effecu in quo lic vitab sit in 9rin no ta immin(ent)
piclm aie puta ad fine succedendi 2 suffic pbai
semiplene sc p vnu teste vl alia psuptione ut not
glo ff. q(ua)drimo. testa. apr. l. in l. si dubite. Aut
ad effectu in quo si vitab se hrct in 9riu imminet
piclm aie pu ad fine 9hendi cu alia / 2 aut dr
quis mortuus in loco de quo pt pbari p testes pu
ta rome 2 vers plena pbaco sic al. regulariter
de pba. in pncia / Aut dr mortuus in loco de quo no
pt liquide pbari ut i aliquo 9flictu in remotis lo
co in quo multi mortui sut 2 suffit pbao p fama
vl al 9iecturas ff. de re. mili. no omis l. ab arbarl

sed in cau sili ut e. de mortuis vlt mare et alt ita
antiquus qui recessit q si viuet transgressus eet centesimum
annum et eo ipso de morte pbatur quo depime vitam
audit nec ultra tpe C annorum de terminis longissime vite ho
minis ff de usufru. an usufructus et de sac. sanct. et ut
inter diuina de ff. e. C. so. nia siquidem et q supradixi de
iecturis intellige q sint non leues sed tales que habeant
certitudine ut dixi b. in 3o. que. ¶ Secundo queo si uel
lita presumpcione verisimili de morte coniugis alter nubit
deinde certificatur de uita primi. So. ut in glo. ij. ¶ Ter
queo si non lita verisimili presumpcione ad sola fama de
morte viri uel nubit sol. consti q non publicabitur
inuu in eccia propter scandalum qd induci posset de presump
cione sed sufficeret publico ipsius facta apud epm de clan
de sp. c. ij. cum inhibitio et iungit rationale quare suppe
dat adque cum utraque recipiatur in culpa B. c. ppo. sit
lo. consti in originali qd dico q. so. an alter vir uel
tare et alit gal. et de fi. B. c. ppo. et qd ibi no. in glo.
ij. dit q si fama cat talis que sufficeret et ita que
dixi e q. i. publicabitur etiam in eccia si aut fa
ma non est talis que sufficiet medium inuu ut h ad
c. ij. de clan de sp. dit q lo. in alio cau ¶ Quarto
queo si uel que ipsit cum 2o. vult probare primum viuere
Soluit guil. naso q non audietur nisi prius pucipa
liter appareat prs xxxiiij. q. ij. cum pbellica de 2is nup
tius et qd h no. in glo. ij. so. an. dt. q licet illa uera
dicat q det reddie ad virum verum non potest tolli quin
eo non renso pbai possit impedimentum iuris q e Verum
potest qd dt glo. ij. in si. et dem c. dus et qd i no. ¶ 7o.
quero ut quit glo. vel. i. sepene So. ut i ea et in eo
qd dit de certificatione hunda pinguium militum sat. C.
de repu. aut. hodie et qd dixi B. i 3o. qo et dit ut ibi

Inter opera
liatum expm opus e cum inetteo
he h dt et ij quos intellam ul et ij
lonam de aqua 7. in 3o. que ht dt contrahenti uim ciny
ictuia indulge presant dare. remissio peccatorum, sco
ca statuti, et eo statutum i. statuimus lupanar. sed
ubw xxxiij. q. b. c. i. remissionem eis efficiat inre
glare tamen maritus corrupte de biga. c. i. et. debitum

z c penul ¶ Nō ṗīc̄ q̄ int̄ opa caitatꝭ sit z nō de
opibus caitatꝭ z dīc glo · i · q̄ h̄ opus ē bnū gen̄
ēt̄ cuꝫ dt̄ glo · ce ta gr̄a de h̄ c̄ · q · ij · Et in hac
glo · i · dictū ecc · 3o ¶ Scdo nō q̄ ille qui fac̄ actū
mitoriū incit̄ q̄d ꝑcedit si fac̄ bono zelo ul̄ ꝑtē de
ꝑen xx · cū volu ¶ Tcio nō q̄ cuꝫ ꝑactu mitorio ꝑe
incīt nā ut dixi in t̄ḡ ꝯhens cū inētie q̄d ē opꝫ
mitoriū efficit̄ irreglaī z sic idꝫ actꝫ vir opaī ꝯ
rios effcus de h̄ c̄ · iij · 2o q̄o ¶ Quarto nō tantū
i quo aīme ꝓcedit̄ remissio pctōꝝ de h̄ c̄ · iij · 3o q̄o
¶ Opꝫ q̄ nō sit opus caitatꝭ nec laudabile ꝯhē
cū inētie xxxij · q · i · c · i · Glo · vl' soluit q̄ ibi de
ca q̄ue nō desinit inetcari que nō est vet inceda ne
videat̄ pronus turpitudinis Et de h̄ dt̄ q̄ si ꝯhst
subpacto donec inuenit aliū nō ē inīu de q̄di ap
c · si · Sic aut̄ de ca q̄ vult ꝯtinē sic soluit ꝯtrariꝫ
xxxij · q · i · ꝟ · vltꝭ · Et in hac glo · ibi nō ē culpa
dūs · C · de inupc · ꝑupial ¶ Ad q̄o · op · ad idꝫ q̄d dixi
in 3o nō q̄ idꝫ actꝫ opat̄ ꝯrios effcus z sic ē ꝯ
ff · de q̄di inde cū res · hꝭ · ꝟ · i · xxxvij · di · de inde de pe
di · i · ꝟ · h̄c idꝫ · de bap · debitū · Solo q̄ hꝭ ꝯhens inē
at̄ z q̄ irreglaritate incīrat nō fuit ḡra induc̄ eni
irreglaritas etiā sine culpa ut i mutilato de corpe
viti · ꝑ totū · z in iudice iuste occidente · l · i · di alignitꝭ
¶ Tcio op · q̄z h̄ lr̄a reliquid nos in incto ꝯ · id · c ·
ro · de iube de ꝯsti · c · si · dt̄ eni hic q̄ id q̄d agit
ꝯhentes cū inētibꝫ eis ꝑficit in remissionē pctōꝝ
nec dt̄ q̄ntam · cū tn̄ remissiones sint varie q̄ua
q̄da xl · dieꝝ quedā ampliorꝭ tpis q̄da plenē de
pen · cū ꝑcio · de sn̄ia ad delibandꝫ in decisa · Ubi h̄
de h̄ · Dō · pc · z ab · dic q̄ ꝑfic̄ i remissioꝫ pctōꝝ nō
tn̄ q̄ omnia pctā remittat̄ s̄ ꝑlꝭ nō tolli īmo auge
ꝯtiū nā sit intellō nō vꝫ h̄ lr̄a ad nouū induc̄
q̄d etiā sonat summaꝰ ꝯnis dc̄ā · c · Et ꝯ ē lr̄a i
statuimꝰ · q̄d vbū inducit uīs nobis ut nō de sn̄ia
decimus · vn̄ posset attemptari q̄ ꝑbat lr̄az indulge
remissio om̄ pctōꝝ ut lr̄a ista ad inducat ꝑlꝭ q̄
indistincte indulget remissionē pctōꝝ z sic om̄ de
ma · z o · solite · Cont̄ tn̄ fac̄ lr̄a ibi ꝑficiat q̄ sonat

q hoc opus adiuuat ad remissionem peccatorum et sit non
per totaliter inducit tamen quod in talibus facienda est lata interp
tacio de dona. cum dilatis cum hoc sit buscam principis
de ber. sig. olym et nemini preiudiciale per tute hoc lita
Casus singularis tenen et tut est casus singularis ¶ Queres in eo quod dixi
s in primo notabili quod hoc opus quod in lege dicitur opus caritatis
est unum genus elemosine An etiam sit opus caritatis dic quod sit
quod patet Thomas 2a 2e q xxxii arti.lo 1 dicens quod actus
potiores ad illa uirtute referuntur ad quam pertinet motiuum quo
mouemur ad agendum. motiuum autem ad dandum elemosinam
est ut subueniamus indigentibus patienti et hoc pertinet ad amiciciam
que est effectus caritatis ut dicit idem Thomas 2a 2e q. xxx. arti.lo
primo ex toto et postea uiso de quibus elemosinam est etiam
uisum de aliquibus operibus caritatis et de hoc in se. quone.
¶ Secundo quero quot sunt genera elemosinarum Respondeo colligitur ex glo.
1 i eo quod allegatur xlv di. tria sunt genera. ubi dicitur quod tria sunt
genera elemosinarum prima est corporalis ut egenti dare quod potest
secunda spiritualis dimittere a quo lesus est uel fuit. tercia
delinquentes corrigere et in uia ueritatis reducere ut hic uel
formaliter dicit concorditer Thomas in dicta q. xxxii. arti.lo ii quod duo
sunt genera elemosinarum scilicet cum elemosine corporales et spirituales Corpora-
les sunt septem scilicet pascere esurientem. potare sitientem. vestire
nudum. colligere hospitem. visitare infirmum redimere cap-
tiuum et sepellire mortuum versus. Vestio poto cibo redimo
tego colligo condo. Spirituales etiam sunt septem. docere
ignorantem. consulere dubitanti. consolari tristem. corrigere
peccantem ut hic remittere offendenti portare onerosos
et graues et sustinere et pro omnibus orare versus. Consule cas-
tiga consolare remitte fer ora. Et subaudo consule uitam
doce ¶ Tercio quero que sint potiores an elemosine spiritua-
les an corporales Respondeo Thomas in dicta q. xxxii. q. arti.lo
iii. dicit quod comparacio istarum elemosinarum potest dupliciter attendi Uno modo
simpliciter et sic spirituales preeminent triplici racione Primo quia id
ad quod exhibentur nobilius est scilicet donum spirituale quod pre-
minet corporali propter quod dicitur. Donum bonum tribuam vobis legem
meam ne derelinquatis. 2o racione eius cui subuenitur quia
spiritus nobilior est corpore unde sicut homo sibi ipsi magis debet
prouidere quantum ad spiritum quam quantum ad corpus ita et proximo
quem debet tamquam se ipsum diligere xxxiiii q. iii. Si quis.
3o quantum ad ipsos actus quibus subuenitur proximo quia

spuales actꝰ sᵗ nobiliores corꝑalibꝫ qui sᵗ quodammº
ſꝑuales. Uꝺꝫ ꝛ 2º attendi ꝯꝑato corꝑ 2ᵐ aliquem
ꝑticᵉ casum in quo queꝺam corꝑal elia ꝑferri alicui
spuali puta magis ē ꝑascendum famē morientē qua
docendum, sic enim indigenti 2ᵐ phm melius ē ditari
qua phari. licꝫ phari sit simpᵍ melius. & hᶜ ꝑ arist.
phi. di. tria. ¶ Ceterũ queꝺ an teneam adhᶜ opꝰ deoꝫ
hic ut revocemus errantē ab errore. ꝫ ꝗo ꝑsupponit
alia an elia sit in ꝑcepto qꝛ deꝰ ē. 6. quoꝫ i. ꝗ hᶜ
ē bonū gnꝰ elie. Et ꝫ an elia sit in ꝑcepto ꝑscrip
tio. sta quoꝫ arlᵒ. a. dicēs ꝗ cū dilectio ꝑximi sit in
ꝑcepto neceᵉ ē omnia cadē sub ꝑcepto sine quibꝫ di
lectio ꝑximi nō ſuuatᶻ. Ad dilectionē aūt ꝑximi ꝑtinꝫ
ut ꝑximo nō solū volumꝰ bonū ſꝫ etiā operemur.
Sc. qo. 3º nō diligamꝰ ūbo neqꝫ lingua ſꝫ ope et
ūitate. Ad hᶜ aūt ut volumꝰ ꝛ opemᶻ bonū alicꝰ
reqᶻ ut eiꝰ neccᵗⁱ succurramꝰ qꝺ fit ꝑ eliaꝫ largitoꝫ
est ꝗo eliaꝫ largico in ꝑcepto ſꝫ qꝛ ꝑcepta dantᶻ
de opibꝫ ūtutū io elia cadit sub ꝑcepto ſᵐ qꝺ est
actꝰ ūtutis. i. ꝗo fiat ſᵐ qꝺ recta ro reqᵗ 2ᵐ qua
ē aꝗ ꝯsiderand ex ꝑte dantis ꝛ aliqᵈ ex ꝑte eiꝰ cui dat
ex ꝑte dantis ꝯsideraᶻ ut i. eliam erogetᶻ qꝺ ē danti
superfluū luc. 6. qꝺ sup ē date eliam Et dic sup
fluū nō solū ꝗ ſuimet ſꝫ etiā alioꝝ quoꝝ cura
sibi incubit, ꝑꝰ enim oꝫ ut sibi ꝛ hijs ꝑuideat pꝰ
ea alijs, ex ꝑte aūt recipientis reqritᶻ ꝗ neccᵗᵗⁱˢ hᵉat
nec omis neccᵗᵉˢ obligat ad ei dandū ex ꝑcepto ſꝫ illa
sola sine qua neccᵗᵗⁱˢ paciēs nō pᵗ aliᵗ sustentari
hoc 1ᵐ di. pasce. ex quo sequitur ꝗ elia ē in ꝑcepto qu
quis hꝫ superflua m° ꝑdco ꝛ aliꝰ indigꝫ ita ꝗ nō
pᵗ aliᵗ sustentari al ē ꝯsilio. hᶜ ꝑsuppoᵗᵒ ad quoꝫ
dic ut in glo. i. ꝗ corrige ꝑtinꝫ ad quibꝫ incūbitur.
nisi est ſꝫ ꝑcipue ad platos dehᶜ ꝑositi i. sua de pena
ꝗ quis sit effectus hic pūnc sub ꝗ elia. Et inco qꝺ
glo. dᵗ ꝗ debes ac te incipe vult dic ꝗ hō dꝫ ꝑmo
misereri sui qꝺ fit ꝑ penitaꝫ de pem. di. in. ꝗ. hec ūba
Et ꝯsequenter pꝫ quare glo. dᵗ ꝗ sine hac elia nulla valꝫ
ad uita qᵢ dicat ꝗ si quis nō ē contritꝰ nō valet ei
ad uitā etiaꝫ valet tñ ad uiuū suppliciū ſꝫ cundū

de pen. di. iii. antiq. pdest. de pen. xv. q. quidam.
Et qd dt glo q pcipue plati ad hec tenent intellige nõ
q teneant spalr ad hec opa s; potius gnalr ad omne
opus caritatis tenent tn pcipue i. plus q layci quest
qd no. de iud. nouit. de his. cu contincto ubi p
cco. cal. ¶ Quinto quero quia ut hic pz in lra me
tricum et peccatum quale sit dic q mortale xxxii. q.
iiii. meretrices. z c. in eo. z c. salomon. Exo. auct. de
leno. Et statuimus tn ut dt glo. i. in fi. ff. omen
etia pmisit sb dissimulacone z dt ost. q pmisit forte
ut euitet maius malu qr qui minus cumgit ut. iiij
di. denique. de iiii. ins. ff. pt malicia ¶ Sexto quo
an necessitas coartat meretrice glo. q. soluit q no
¶ Septio quo que dicat meretrix Et. ut cas. glo et
text. q dicit q illa que multorum libidini pz ul cuiq
uenalis e turpitudo iust ad comi scripta z de hac etia
loc dic ut i. scripti ¶ Octo quo etia id qd dixi i pri
ma loc si statuatur punit meretrice etiam caritas sit
neccit q admiscet ad ul aliud magnu num ut xxxi
milia qd. Sr ut no glo xxxiiii. di. vidua. Gaspar.
dt ff. no e meretrix s; si mora in loco ubi alie morat
indicabit meretrix licz no pbet pecunia recepisse na
p loco psumit p aliq ul h aliqua xxxiii. q. ii. diffinim
sed si pbet de hiic qr solent distingui ab aliis desen
dum audia z maxime si fama coadiuuat nam
etia carnalis copula pbat ex psuptionib. de psump. tercio
dic q etia si no pbet pcta tn si pbet q cu duob se
qui sciut ppte censet pala questu facere ff. de ritu nup.
pala. de hi. q. C. l. C. de adi. obcau cam l. ii.

Ad id quod quomodo pbin tertii scripti cohita
cone spontanea qualis sit pmo
pz fti 2o visio i qua reliqui fcm ibi videmus 3o ma
datu i mandamus Remitens i reclamas penul
producta s; si penultia breuiat fulgore ul claritatis
nota vi Est ergo remittes ad amanati verba remittes
dimidiu fcm mutat de hec. l. q. 1. videt i psupmit
psuptone iuris z de iure ut in glo q. z dico. l. in
textu noli ppt hec. s; qr nihil offtat se pbatura q in
uita fuit tradita Consolari ul in domo pit co
time xxxiii. q. v. qd dico pma. s. eo. ad audiam

¶ Nō q puella an pubtate pt ee ux(or) si malicia
suppleat etate de hoc in glo. i. c. 7. in primo qo Et nota
q hic dicitur contrahit cum puella dt primo q in illis casibus sunt
vata sponsalia licz contra(rium) velle gta de hoc dico de mino(ribus)
9. c. iur. et c. i. in 2o qo Et quis possit contrahere spon
salia p alium dico J. ti. i. c. i. q. 4. ¶ Scdo no q co
sto psumitur de aio hic cum p cohabitatione psumit co
sensus de hoc xx q. in estimat de regular. vidua
¶ Tercio no q metus et coactio psumitur paciam p
gantur de hoc in glo. 4. ¶ Quarto no q no admittitur
quis ad pbandum qd no est sensibile seu contra psumptionem
iuris et de iure qual erat hic ut dixi in lra pat J. co. Ja
qui. no enim debet quis admitti ad pbandum qd pbatum no
relevat. C. de pba. ad pbacionem de offi. del. cum contingat
¶ Quinto no i(bi) appellans q etiam possit etiam nullo age
te debet vectigaliare conductos qui vicinos vel odio aco
stitucionis aucte gra recessit pat qd no de iur. iur tua
ex pno. co. ti. admirari. 4. ¶ Sexto no q vir et u
xor debent se tractare maritali affectione de hoc J. in 3o qo
¶ Oppo in eo qd dixi in primo nota q puella an pub
tatem pt ee uxor qd immo no J. ti. i. c. 4. Sco fo
renmonensis stat dicto dic bene q in mino pubtas no
inicium attenditur corpore qui possit pucniri si malicia
suppleat etate ut dt glo. i. c. 2m no malicia no suppleat
etate vera pubtas carnalis copula nato ut in qo in aliis
aut ut tutelis et similibus pcedit opi fo. et in illis
no suppletur etas p malicia J. ti. i. c. 4. et 11. ¶ Sco
op q debuerit mulier audiri volens pbare q no consensit
qr sine consensu no e matrimonium 6. c. i. Solo colligitur solum
qr p cohabitatione psumitur de consensu et an sola coha
bitacio hic suffecerit dico J. in pa qoe Et dt pro co
tra verba in eo qd dt q mora tanti tpis pbacionem excludit
pcedit nisi vis et metus indebitus intervenisset C.
q. iur. ca. l. 4. Ex hoc dic q mulier hic no admittitur
qr solum volebat pbare q ab inicio no consensit sed nunc
si voluisset pbare q nec copula secuta ut qr invita detenta
fuisset et hoc qd dico J. co. consulta et in 4o qo ¶ Tercio
op in eo qd dixi in 6o nota q vir et uxor debent se
tractare maritali affectione uxor enim no tenetur marito
affectione maritali sed uxorali. Solutio dicitur q verbum maritali

ponitur hic tempore quo ad maritum in tempore quo ad uxorem vel pro
corporum maritali et coniugali et sic etiam dicit corporum et co-
heredes in isti et c. soluto in isti et c. corporum in fine et valet
hoc ad formandum libellos in ti. cam. 2ª ostendi vel dicit quod forte
litera ibi maritali retulit se ad vulgarem locutionem quia in qui-
busdam locis etiam de viro dicitur talis est maritatus id est factus
maritus et sic uxor tractat virum maritali affectu id est tamquam
sibi maritata ¶ Et verum in eo quod dixi in 2º questio quod hic
per cohabitationem presumitur de consensu an sola cohabitatio suffi-
ciat ad purgandum metum glo. in quod sit [illegible] hic tamen
quia ista non poterat probare se virginem tamen erat corrupta
ut hic in fine [illegible] in fine glo. quod sufficit tacitus consensus
in q. i. constat ubi de hoc [illegible] aut dicit quod mulier fuit ab viro
cognita et quod alias per sola cohabitationem non indicatur matrimonium
[illegible] ti. i. attestationes ostendi tamen primum dicens quod etiam
si non steterit per annum et dimidium non refert dummodo
etate compleverit quia si tunc capitata hora non fugiat con-
sentit [illegible] quod dixi in litera in verbo dimidium dicit tamen ostendi
hic arbitrium scilicet quanto tempore debeat stetisse ut consensisse pre-
sumatur [illegible] intellige litera ibi cohabitans et ibi mora [illegible]
[illegible] c. quia hic permittitur quod utroque possit ad religionem
transire et sic videtur velle quod alter solus hic non possit quod
tamen posset si copula non intervenisset de conversione coniugatorum
michi placet alia opinio [illegible] c. quod inc. ca. [illegible] de re-
[illegible] et dicit quod per cohabitationem presumitur
consensisse presumptione iuris et de iure ut dixi in litera et
in [illegible] nota. Ad literam autem contra inducitur [illegible] dicit quod utroque
intervenisset copula forte dubitatur per cohabitationem ita diu-
tina et si intervenirent quod hic dicitur quod utroque possit ingredi
religionem et sic non alter solus procedit de iure [illegible] in dubio
sic videtur papa quod ambo possent ingredi [illegible] quod sola
cohabitatio sufficiat quia in matrimonio sufficit consensus sine for-
malitate vel solempnitate [illegible] c. i. [illegible] ubi de hoc et sic
statim cum cessat metus perficitur matrimonium per libero consensu per-
severante [illegible] infertur que sit [illegible] dubitandi et que deci-
dendi [illegible] quod non erat matrimonium cum [illegible] non tenetur
[illegible] non firmatur [illegible] quia ut nunc dixi potuit
tamen matrimonium per consensu perseverante cessante metu [illegible]
etiam inferitur ad sequentem [illegible] ¶ Secundo quo statuto
caveatur quod desponsans alteri desponsata de voluntate sua

puniat^r in mille solidis cum alteri desponsata desponsavit
invita que traducta dona recepit a sponso et consang-
neis sponsi quod an sciens incidat in penam et fuit dicto
quidam doctor consuluit quod non quia e. non desponsavit cum de
volunt^te sua et licet ipsa postea dona recepit potuit veri-
simile non animo consenciendi in viri contra verba statuti stricte
intelligenda sunt. ff. ad consul. l. penul. de summ. in nova
quod dixi de consuetudine. cum dilectus. Item consuluit quod ista de
de voluntate sua desponsata quia postquam secute consensio presumptu
commora in domo sponsi et perceptione donaciorum presumat
liberi et ff. de acc. l. quod proposite ubi administratus verum hereditate
adire et quod presumptum statuta intelligantur stricte tamen recepitur inter-
pretacio declarativa et inclusiva ut notat Jo. an. in i^a. glossa super
sexto. li. vj. primo et extensiva ubi eadem racio ff. de ver-
sign. in. de consanguinei. veri. cum dilecta de elect. sed propria li. vj.
primi verum levius quod presumptum cum et ratihabicio sequens perficiat
matrimonium ut hic perfecto tamen commune ut dixi in proxima que presumptum
quia metus reddit matrimonium nullum sed ea levitas in casu retro
non est verum dicere quod hic fuit de voluntate sua desponsata
quod vero ut sit locus verbis statuti sequitur cum sit penale
quia de se stricta interpretatio in penis l^a in penis li. vj. si
concedit formando consciencia ut e. Sed quid si verum stuprata cor-
rupta forte fornicata fuit quo alii ut quod cum fuit de-
sponsata tercio invita sed postea traducta in domum tercii
et ibi dona recep^t a tercio et a consanguineis tercii deinde se-
iens eam desponsat^r et tunc est hoc licet magis dubium et verum tunc
levius quod dicit glossa quod sciens incidit penam quia eam habent
desponsat verum est dicere quod est alteri de voluntate sua
desponsata et hoc in ratificacione sequenti

Sunt sponsalia de futuro eciam iurata solvi^r
per sponsalia de presenti sed non per sponsalia de futuro coniter dicto
et i. in idem et illa continet tria dicta. ij^m. ibi que si
iij^m ibi quod si deferre. defferunt tamquam denunciatores et
an possint testificari dic ut detesti. si. eo. qui. ma-
trim. pos. verum nisi concipit ab eo quod dixpat primam im-
ponendam Compellas nisi in casu predicti in quo solvi^r
prima sponsalia de futuro notat hic Jnno. de hic. e. eo. de ill.
Adplenum forte testes obstare vel metus deposuerat
Nota quod per consensus sponsalia contracta intellige presente
et non contradicente vel postea ratum habente de. de. s. impu. c. uno

li. b. ¶ Secundo nota quod si per eum non stat in non imputatur de hoc
in glo. ii. ¶ Tertio nota quod imponenda est pena ei per quem stat
quominus fuerit contractum ut C. eo. l. ¶ Quarto nota quod impa-
rem obligationem perficit pena hic enim ... quod si facte
mandat quod si utraque sponsalia sunt de futuro fecit pri-
mis ... de iure iur. ca. ex. et intellecto ... qui prior
li. b. fit secus si sint obligationes impares ut quia prima
sponsalia sunt de futuro et de presenti quia tunc secus ... pre-
ualet ... in dicta ... ¶ Quinto nota quod iudex non debet fer-
re sententiam nisi sit plene instructus ut ... si ... de sen-
tentia et quod ... not. glo. ... super uerbo non est pronunciandum
C. eo. de iudic. ¶ Sexto nota quod post multa disceptationes pre-
ualuit aduocatia ut hic et infra xxx. q. v. c. si xxxiii. q.
iiii. accidit de pen. di. v. c. i. de fide instru. c. ...
¶ Septimo nota id quod not. glo. quod in ca. ... secundo indu-
citur testes ... Et ... glo. quod producantur
etiam publicatis attestationibus quod est ... de testi. ...
et c. ... in tua colligitur aut hic intelligendo quod erant
producti testes et publicati ¶ ... in eo quod dixi in p...
nota quod ... alter alteri ... non pot-
... de inutili stipu. ... alteri et ... si quis alii ...
de v. obli. stipulatio ista ... alteri ¶ Glo. i. soluit quod ...
solum ... iurasse se ... et curaturum quod filia ...
quod ... C. eo. ... in glo. i. dicit melius ut dixi
in dicto c. ... in primo ... Et in hac glo. ...
xxxi. q. ii. c. ... ¶ ... quod ... non stetit per
... ut hic ... non debet sibi imponi pena que
imponitur ff. eo. c. cum enim per eum non stat in non im-
putatur ut hic quod dixi in secundo nota ... allantur
in glo. ii. Soluit ... quod in hac littera ... steter-
int uerba narratiua quod non ... quia non est nar-
rato ... dicit ergo quod etiam si ...
non steterit ... sibi imponitur pena quia ...
... fiet et hoc eo casu quo sponsalia de futuro
non ... tantum ... si ... ut
... in littera quod ... melius ut ... in ...
¶ ... in eo quod hic ... de ... uel ... ante
... adice sponsaliorum non enim tenebatur sponsus tam
diu expectare C. de spon. l. ii. ubi sponsus ... spon-
sa non tenetur expectare ultra biennium ¶ Glo. iii. ...

q non tenetur expectare nisi ca subsit ff. eo. l. sepe que
e per iul. ubi agit valitudine sponsi vel sponse mortis infirmitate
perictu capitalia crimina vel peregrinationis necessariam etiam
vel quadriennium contrahit sponsalia. Et hoc dicit glo.
precedens si terminus est appositus ut .s. eodem ubi iura. vel intuicio
sit iam glo. vult dicere q tunc post terminum non obligatur iste ex
iuramento secus si nullus terminus est appositus quia tunc si iura. vel
intuicio videtur valere glo. q etiam si per eum non stet in illo casu
dicit quod etiam vult biennium expectare. Hec dicit de anc.
glo. licet obscure loquatur. i. glo. usque ad finem Hostiensis
dicit q glo. intelligit l. ii. qui iura. vel non interessit ut sit
dicta an sponsalia sit iurata vel non que dicta non
bene potest sustineri et g. quod dicit Io. Andreas q id quod hic dicitur
in d. q si forte ibi iura. vel premi hic locum etiam si spon-
salia prima non fuerint iurata et secunda sit. eo. de iur.
iur. c. sto. ex quo colligitur q iura. vel non addit multum
robore sponsalibus quod dixi s. eo. c. ex parte q. ii. declaratur
dic ut in 2o notabili. Item eo etiam quod glo. distinguit an
sit appositus terminus an non dic ut .s. in 7o notabili. ¶ Circa
oppo. ad ad. quod dixi in principio notabili de biennio q iuxta
sponsa teneatur expectare triennium. C. de repu. l. ii.
s. eo. de ill. Dicendum aut sponsus est presens et procedit l. ii.
C. de spon. de qua in primo notabili aut absens et procedit
l. ii. ff. C. de repudiis. Contra dicit glo. in dicta l. ii. de spo.
et hoc procedit ubi sponsus abest ex causa necessaria tunc enim ex-
pectatur etiam ultra triennium ut dixi in principio notabili et ex-
pectatur donec durat necessitas ut .s. statim dicetur. Cum
in dicta l. ii. de spon. dicit q aut sponsus impeditur ex causa
necessaria sive sit presens sive absens et expectatur donec
durat necessitas dicta l. sepe ff. e. Aut enim non impe-
ditur ex causa necessaria et non expectatur nisi per biennium ut ibi
et quod dixi l. ii. de repudiis de triennio non secus non puto
iniustum cum eum. Antonius placet opinio Hostiensis in dicta l. de
in de spon. quia l. ii. de repu. ponit decisionem de triennio
et per hoc videtur non esse locum huic capitulo ad hic esset lapsum
quadriennium vel quinquennium de quo dixi in principio notabili
nulla ergo pena debuisset imponi sponso propterea non stetit
dic ut in proximo notabili. Vel melius quia non discussit
utrum tamen tempus transiuisset et utrum sponsa impedita fuisset

al' si constitisset per iudicasset arg. illas l. ita quoque per virum
non stetit hic conditio completa ff. de condi. et de. mo. l.
q. iure civili allegat glo. ii. ubi in institutionibus hic dum
legatis stipulationibus intelli. paritum conditioni quoquo stat
per adversarium quominus impleatur ergo hic quia non est visibile
quod ipsa voluit corrigere leges premissas de elect. cum in
et c. cum coperdiat li. vi. C. de in offi. testa. Si quis et
sit ubi quod etiam si sponsalia sint iurata locum habeant
leges ille ergo hic quod dixi in primo quo possit tamen dici quod
quia sunt iurata etiam si non stet per virum sed simpliciter non
tamen debet quemcumque auctoritate propria sed superioris de elect. vena-
bile et secundum hoc salvare glo. et hic tunc et procedunt hic
quia terminus non est appositus si autem appositus esset terminus ci-
terior biennio et non stetisset per virum quominus intra tempus
contraheret locum est huius capituli quia lapso termino videtur tunc alia
libere contrahit et hic declarant plenius in secunda questione ¶ Circa op-
ad hoc et ad litteram quod etiam quando terminus est appositus teneatur
videtur post tempus adherendum quia duplex est obligatio una de co-
herendo alia de adherendo in tempus et secunda sublata rema-
net prima ff. de arbit. (arbitr.) celsus de dolo cum dilecti
hoc contrarium est fortissimum / Glo. in solvit dupliciter
primo quod aliud in matrimonio quod non capit dilationem propter periculum
fornicationis ideo post tempus non tenetur adherendum et sic vult
hic solo quod id quod hic dicitur sit speciale in matrimonio quod placet
Osti qui etiam dicit speciale quia propter carnis fragilitatem periculum
est in dilatione ut li. no. q. quis. § 1. C. co. l. ii. / Contra
hoc est quia non apparet in littera quod voluit inducere specialitatem
in matrimonio nec sponsalitiis sunt ponenda nisi contrarietate
sit nec inspectates ergo hic quod non glo. de. c. sig. q.
ante hic glo. ubi absque veniat reddendo vero alia quod hic
operatur oppositio termini ut aliud capit ergo hic de pu.il. in hiis
et c. si ipse li. vi. que vero locum habet etiam in aliis causis
quam iuri / Secundo solvit glo. quod aliud in obligatione de puti ut
in contrariis aliud in obligatione de futuro de contrahit quia quando est de
puti non debet tolli per lapsum termini sed prolongari debiti
ergo hic inducit Gof. quia in textu erat terminus appositus
ad tollendam obligationem prolongatum videtur si non sit solo
remanet prima obligatio hic aut erat terminus ad obligationem
contrahendam videtur si non stetit per virum virum non imputatur ei

ad c. cu dilci dt gof. qd loqr in indo qd redd r i mutu
ff. de v obli. int stipulante de fud. c. i. osti dt sfac
solom detmio data ad obligatoz ghenda no gced
p l. y ff. de in diem adiectone del ff. de l. gmissoria
Jo. an. stat cu gof dices qd dtu l. y no obt qz ad
e cu gmitto vende. J. dic ut h' ad vend' sub gdone
tal pure s; sub gdone resoluend ut ibi dl' de pig.
illo. bos. lste ad c. cu dilci aidet osti alr qd aliud
in pcepto iudic cui ff parend e etia lapso tmio rsic
loq ibi aliud cu tmi int ptes appont ad aliquid
faciend na tuc si e appoitus cu gectone ut oblia
dlt no potendat vl si no e appoits oltia smora noz
ff. de piclo z gmo. l. rei vendite illud. de ver. obli.
ita stipllatus. z l. si. z l. stiplatones no diuidutur
§. si quis a l. si insula. z l. geminis §. Item qui
z stipla gmitti interesse insti. de v. obli. §. no solu
z §. si. dic gtrr ad lr. c. qd is qui gmisit gtne min
stati e lib gmissione ty oz qd stat pmacz qz sbmitth
gdico si mlr gsensit sit z mlte alie de iur su qd =
admo l. b. eo ps. i. z qd hic dr detmio adiecto ad.
ghendu dz ad detegend anim mlicr. Bz etia si nllu
tmi e appoits id dr. eadz roe qz gquo stat p
mlic libats e dr pquc no stat Et ad l. celsg
ltu e sol gof pmissa lte subtilig dic qd ibi tpus
pe hec tamq qd gotinecu obligoi appon eni satis =
factioi h' aut tpus pe hz tamq qd gotinetu ad dete =
gendu anim eius pquc stat z ne ille pquc no stat
ppetuo maneat obligats tm etia p appoitom tmi
gmidr ut facilius gstet pou no stetisse s; p alterum.
Constat em eo ipo qd pe obtulit J. tum z mlr no
assensit qn aut tmi no e adiects no sit facile
gstat s; tuc vtile e ei pqq no stat fac p iudice tm
statui int que gtha at si palterz steterit ne int
tmi ftez, is pquc no stetit pq tm sit lib' sic et
al statuit tmi lhuti elige ul gfre in etia no lhu =
te min ut no de elec. cu etia. degte p. gopte. ad.
c. cu dilci gradit insio gof. data. ad l. celsg na i
illo c. erat iusss venire i tpe cat apposita ut lapps
tpis eu libaz s; ut p gpitom pe libaz si ergo no

cepit obli° ad comparendu manz efficax ¶ Sexto op
q no debuit iste ullo tam compelli ad consentiend s. eo. i rescript
glo penul remittit ad nota s. eo. eo potius in dic ut ibi
dixi in q° q° z in octo c. rescript in septimo q° ¶ item
in eo qd dixi s. in quinto q° q qui no stetit p eum s p
mulier dic e liberatus item qd si pueri p stetit s p casu
ul quo tamen Hostiensis Io an q lic dic tuc no peccauit
cu p se dic remanz obligatus dc ff. pen in i° cu stat li. vi
z sit consentiendo cu alia peccauz Host soluit s facies qo ¶ z°
sexto ca id qd adiecit in p°ma q° eod q si consti tutis inter
religioz z tam impeditus no potes dic q remanet obligatus
pro qd dixi in p°ma q° pl° qd in ot a ad eod xxxvi
q i nupciaz ¶ Octo quo dc tam in q° hic qui quis
contrahit cu p°ma de futur cu seda de p°nti si sponsa de p°nti
ingredi religionem dic tec. dic reddit ad p°ma dic q
no q obli° de futuro fuit contracta pspona sponsalia de p°nti nec
renascit ar. de cu qui quod de qe di in qui ¶ /°nto
quo retento eod themate si dissoluunt sponsalia de p°n-
ti p consang dic q remanz obligatus p°me q seda spo-
salia nullus tenuerit s. eo cu i apostolica z c. Benice
i ist c. j c. duo li. vi dcff p Io an in v° no prestat
in eo li. vi ¶ item q° l. [illegible] conf[illegible] unni cu
clara z an copula religioz consit de inde secu p prium
dispensat q unni contrahe possit uolt contrahe cu ea clara
cu repetit q° an sit audienda Gaf. disputa et conclusio
hinc inde dt duo ee dubia p°mu an ualuit dispensatio
c. deff de sta mo cu admonet ubi concludit q sit a d
dubiu an p professione solua unni an solu effectus vi-
culi /z dr q soluat ipsum vinculum. aut de statu epi
q si no adhuc constante pl° glo. de qui cu . c. i ubi
etia pro dt q vinculum unionis penitus frangit Brix
contradicit q no soluit vinculum s effectus qd vr placere glo.
vi ¶ q i pastoralis clavis xxxvi q vi licite
qd hu z Io xxvi q ii desponsata Gaf dt q si
post professione clara tusiuit ad seda vota ruptum fu
unni p°mu etia q° ad vinculum z h tam no admittet
repetens l. Ce si no tusiuit putat q l tenat eaz
recipere no q clare spectat actio que pcompta fuit p
professionem /s potit implorare offim iudic q lic professioz

soluta sit ꝯcām vinculi nō tn̄ ipm̄ vinculū qḋ vlti
ꝓcedit magis de equitate qua de iure / na volo c̄ opio
q̄ p ꝓfessioē solu᷑ etia vinculū al nō possꝫ renūciās
in sc̄do licite trāsire ad scd̄a vota qḋ tn̄ pt dē c. n.
de cō. ꝯiug. ¶ Sexto quero in eo qḋ dixi in. vi°. nō.
q̄ i ca matrimoniali publicatꝫ attestaconibꝫ ꝓducūt᷑ testes q̄
sit renūciatū c̄ ꝑtibꝫ ⁊ ꝯclusū Solucit osti q̄ ymo
etia si c̄ firmatū potest iudex ex offo instruu ⁊ de pla-
no etia ꝑtibꝫ inuitꝭ adlꝫ qḋ nō de ꝯsang. c. i. na
cū piculū aīe tractaṫ nō de iure diuino fuit᷑ nō obs-
rigor ul sbtilitas que in aliis suat᷑ ymo i ca matrimoniali
q̄i omia ꝓcedit ex offo ar. J. eo. cū i tua. i. vl q̄ fama
⁊ c. sꝫ. ait fine. de ꝓba. cum. de cogna spi. c. si. Et
in hac ca ꝑcipue locū lꝫ qḋ dr̄. iudicatūꝫ oppte auctu
rumari desi instru cū solūmēs J. ti. i. attestacones
¶ Expo. adlꝫ de app. ꝯsti·g. n. osti ibi remittit / dic
q̄ i nō audi᷑ excepto q̄ ꝯfirmatꝫ erat ꝯsensū plenū
ius ⁊ nichil iuris petebat ⁊ dic ut ibi / . Septimo
quo i eo q̄ iste iurauit ꝯtrahe ⁊ nō ꝯtrait q̄ ergo si iurat
nō ꝯtrahe ⁊ contrahit / Solucit gaf q̄ tn̄ iuri licꝫ sit ꝑ
iuriꝫ puriꝫ ꝑlꝫ qḋ nō i i.a. q̄ si semel. le. vꝫ. in qōe
⁊ quod dixi de ꝓben. dilco.

Cum apud — cautꝫ ⁊ surdꝫ ⁊ oēs q̄ nō ꝓhibē᷑
iuri ꝯtrahe put / Primo de casū sceor-
dum. 2° ꝯsul° i. sane. 3° visio ibi adqꝫ. vbi primo
ponit duas rōnes. 2° vidt i. vidt᷑ 3° soluit ob-
staclū i. cum qḋ / Et J. de cadit᷑ q̄ apud sede ipaꝫ
ꝯsistit ꝓncipatꝫ ⁊ magistratꝫ cetāte discipline vn̄ in du-
bꝫs est iudiciū requirendū. ꝯtor. qui fili. sit le. ꝓle-
nabile ad fine / Quarꝫ supplent na masculinū ꝯpndt
femininū ff. de ꝯb. sig. l. i. vbi. ꝯpossu c̄ mitatꝫ delꝫ
de app. q̄. n. q̄ ma at pos. ūr. nō possit and᷑ sup-
fluit qḋ sequi᷑ / vel dat pid qḋ not᷑ in ia. sa. glo.
n. li. vꝫ. li dicas nō possit de iure vl dat de sto. qo-
an. / vl dic nō possit generatiue / vl dat ꝯhocstate
¶ Nō q̄ edictū de murō ꝯtrahendo c̄ ꝓhybitoriu ⁊ dic
ꝓhybitorū / cetarꝫ ꝑsonarꝫ ut sequi᷑ ⁊ delꝫ J. in primo q̄o
¶ Secūdo nō ꝯpolꝫ q̄ ꝯstitūo siue decretal quecꝫ dr̄ edcm
ꝓpe tn̄ vꝫ dici edcm regis ul imperatorꝭ. daniel. vꝫ.

Ex ꝯposuit eodem. Ext. ii. Ꝯponit eodem accepisse. ii. di-
ꝯstitu° ubi de h°. ¶ Dicto nō i° solus. q solus ꝯsensus
pfit m̄ dic. tn̄ Io. an. q p hoc nō ꝯcludit v̄ba in
hijs que fieri p̄nt c. i. vo. tue. qd dic ut i° dico s̄ sedm
Io. an. ꝯcludit solempnitates ff. c. i. et ꝯsensu ducere de
qui sec. c. i. et p̄ntu licz ꝯmun verba et v° leges de h°
ultimo xxx. q. ii. sufficiat de de. spu. c. uno. li. vi.
et nō glo. in. de ann. ꝯt. q infdic ex. c. i. dixi de re-
sti. spo. ꝯpte. ¶ Ex nutu nō q loco verborum sufficiunt
signa et sic nutu ꝯsensus ut h° et legamus ff. de lega-
in. nutu / revocaliari et baptizari petimus xxx. q. vi.
qui recedunt et c. sc. s̄ pro. de spale in mrio° ut nu-
tibus ꝯhi possit ꝯpt piculu qd c. si ꝯhi nō poss eu
nō possit ꝯhi nisi intuemiat ꝯsensus. Ꝯveniens scum
in aliis ꝯtractibz qui p̄nt ꝯpaucum celebrari / dic
q prim in quo de spale in mrio° nō pcede quia et
in aliis ꝯtractibz quics suffit fieri nutu ut ꝯmune
dixi supra in eo qd dic secus in aliis ꝯtcbus q p̄nt
p ꝯpaucum celebrari. Vr inmuc q m̄ nō possit dic
q de pau. c. si. li. vi. ¶ Ex hoc nō q id qd nō ꝯhi
bet' viro concedi de h° in iii° gñio ¶ Oppo. q t. sit
de nō dubio q surdus pt etia actus linnos face ut
postulare ff. de postulan. l. i. § ꝯpt tamen / Glo. i.
solvit intelligēdo hoc de surdo qui ꝯpsus nō audit
s̄ si ad audit ꝯcedit ꝯmun q postulare pt. It tes-
tari. C. qui testa. fa. p̄nt discretis §. si aut Et eodo
intellige de muto qui ꝯpsus nō loquit nō de illo qui
tarde loquit de q° nō suiss dubiu nisi q testa. fa. pos.
§. Item muti / na verbo fracto nō nocet de q. dixi
retulerunt Et in hac glo. i° ꝯp casu sequit surdus
qui ꝯpsus nō audit postulare ꝯhibet Ubi de sur.
de muto sequit surdus recte dotis nomie obligat
q impedit ꝯhe p̄nt ꝯhi ff. de vel. et pu. ꝯsto ubi
de thc. qm baptismo loquit in quo requirit verba ut
dico c. i. q. vi. ¶ Scdo op. in eo qd dixi i. p'mo nō li
q eodem de mno° c. ꝯhibitorum ctarum ꝯponarium
h° cum ve° nō debeat dici ꝯhibito s̄ potius p̄misso
riu ꝯquo regulant p̄mittunt ff. de pau. muti. § i.
Ro° ut in glo. i. ꝯa dic q taliomodo accipi hoc

uerbum prohibitorum et quo ad hanc literam dicitur prohibitori quia una predita ad determinandum qui sit abiles adminis-
trationis prohibent aliter edictum est prohibitorum sed in effectu premis-
sorum quia omnes premittuntur qui non prohibentur et in hac
glo. i. muta § i. ubi de edicto procuratorum quo quibus
non prohibitus admittitur. Ibi l. i. ibi de edicto testium quo
etiam admittitur quibus non prohibitum. Ibi ff. medium sequitur
prohibitorum est ne quis prohibeat voluntate sua facere cum
qui satisfecerit et dicitur ostensum quod i. medietas vult dicere quod in illis
accipitur improprie uerbum prohibitorum ut in exemplo nunc dicto.
¶ Tertio oppono contra quod dixi in 7o. notabili quod id quod non prohibe-
tur concedi quod primo contra ff. de collegiis illicitis l. i. in q. s.
consuluisti. Glo. vel remittit ad notata de tutela. inst. ubi de-
terminatur in glo. arguitur quod non, et ibi dixi ¶ Quarto quero que fuit ratio
dubitandi. Secundo pro eo quod dixi in primo quo et quod C. q. in.
et pro id quod dicit glo. i. dicens quod dubitacio potuit esse que
certa forma est tradita in conscribendo instrumento C. eo. si inter qua
non prohibentur muti firmare. Et vult dicere glo. de forma uerborum
de qua in dicto. tit. inst. plus etiam quod sequitur in glo. dum dicit
contractum ad certa uerba requiri quod dico ut C. eo. tunc.
Secundo quero quid dicitur mutus. dicitur amugitum quia vox eius non
est firma sed mugitus ¶ Tertio quero quid dicitur surdus dicit a sor-
dibus humorum opilantium aures. Ubi sciendum quod qualiter
naturaliter surdus est mutus quia quicquid non audiuit non potuit
instrui ad loquendum doctrina vel acquiri per instructionem
et non habet anima de sua tri. clem. una quod dixi de sententia
t. uno. Contingit autem aliquando quod per resolutionem humorum
tollitur impedimenta audiendi vel loquendi. Unde Vale-
rius li. i. de miraculis refert quod eschyles samius ad-
athleta mutus cum ei victorie qua adeptus erat ti-
tulus et premium eriperetur indagatione accensus vocalis
euasit et idem li. v. de pietate erga parentes cresi filium
loquendi usu defectum ad protegendam patris incolumitatem
vocalem effectum cum unus e numero persarum in cedem patris
[illegible] ferretur qui mutus proclamante ne cresso regi occi-
deret mucronem reuocauit ¶ Quarto quero an lita
que dicit de muto et surdo debet intelligi de eo qui est
simul mutus et surdus. Glo. enim uidetur velle quod intelligatur
de muto et surdo separatim dicit quod mutus et surdus

put ꝯhē si eum intellexissꝫ de eo qui eēt mutꝰ ⁊ surdus
dixissꝫ pt̄ ꝑ ꝑe ⁊ egi intelligunt de eo qui laborat bꝰ
morbo · qꝫ magis ꝯt lrē i · mutꝰ ⁊ surdꝰ alicui possit
nō dt̄ possint dlr̄ cum dubitat̄ qꝛ vigilant testari nō
pt̄ qꝫ dicto · 3 · q · vij · Et si intelligeñ qui laboraret
alio tm̄ eo dubi̇ᵈᵗ de qua · c · q · 1 · ⁊ qua ponit glo ·
· i · in eo qꝫ dic · dubitacōis fuisse ꝙ iste nō put ꝯfite̅ ꝑ
ūba nō ꝯcedit quo ad surdū qui pt̄ ꝯpime̅ ꝫ glo ·
fuit ꝯᵐⁱ ꝙ nō possꝫ surdus ꝯfite̅ ūba sꝫ rndendo ad ·
ūba sibi ꝓlata que nō audiuissꝫ · dt̄ aut̄ osti se vidisse
surdū qui ꝑfc̄e intelligebat vidēs moui labia qꝫ dt̄
ꝓ an̄ de quodā alio se vidisse est etiā de surdꝰ ·
qui audit si quis sup̄ cerebꝰ eius fortit̄ loquat̄ ·
C · qui testa · fa · pos · discretis ¶ Quito queᵒ in eo qꝫ
dt̄ de surdo ⁊ muto masclo quid de femia dic id ·
ꝓcipue in mrīoᵒ in quo nō ad impotēa iudicatur ·
de diuor · gaudemꝰ v̄ · s · gᵒ · qꝫ in aliis ꝯpetentibꝫ
etiā mlr̄ eca · l · discret̄ · C · q · testa · fa · pos · ¶ Viᵒ
qro ꝙ de muto surdo ⁊ ceco a natiuitē vr̄ ꝙ nō possᵗ
iuri ꝯhē cū illud nō intelligat qꝙᵒ nūꝙ audit nᵉ
audiuit iuri ꝯhi qui aut̄ nō intellat̄ ꝯsentire neqꝫ
neqꝫ ff · ar · de ꝯhen̄ emp · in lege ꝯᵖᵃᵘ · q · 1 · § · 1
Argumēt ꝙ tālis pt̄ mlr̄em cognoscere ⁊ nāli vtit̄
rone licꝫ illā nō possit ꝯpime̅ ꝙ cum si cecus si ·
mul ꝯcitatꝰ ondit genitalia ita ꝙ pꝫ ꝙ mlr̄em
quit vr̄ ei ꝯᵈ descendendꝰ ne peiꝰ faciat ar · insti ·
de iure nāli · 1 · ℣ · nā etiā baptizat̄ sit puluꝰ de q ·
dr̄ in · 1ᵈ · ꝑscrutari de diuor · ꝯpto § · penul · osti
tuiᵍ sꝫ ūba dt̄ ꝙ si p aliqᵘ signa pt̄ de ꝯsensu mrīoiali
pate admittet ut hic al ꝯpat furioso ul bruto · ff
s · qdᵒ · pau · l · ij · vl ⁊ᵐⁱ · cū ꝯpula ꝑncipꝫ sit hic
stm̄ fuit dic ꝙ raro homo occurret tm̄ possꝫ ee ꝙ
ꝑ signū manū tangendo ipm̄ edoctꝰ eet ꝙ sit
iuri na sepe videmꝰ in cecis ee spm̄ subtiliore̅ ꝙ
in videntibꝫ ⁊ tūc ꝯcedit spm̄ dan̄ osti ꝙ si ꝑꝑ ꝯ
ꝯstat de ꝯsensu mrīoiali erit iuri ¶ Septio queᵒ
an qꝫ hic ~~dicit~~ dt̄ de mrīoᵒ ꝯcedit in baptīo ut mutꝰ
⁊ surdus possit ꝯfite̅ ul recipe baptm̄ ul leuare de
sacro fonte de vltio nō de cog · spi · c · 1 · li · vj · vbi ·

arch' dicit quod verba sint pocius de celebritate quia de substancia sit
Ubi quod eciam mutus et surdus possit leuare et idem ibi Jo. an. vbi
concordat quod verba sint de necessitate de c. q. di. iiij. prouidendum et c. cum pro
uobis et c. michi quod est contra cum in primo probabiliter de sacramento
pt / et ipse eciam Guil. dicit quod licet verba sint necessaria propter leuatorem
tamen eciam si non interueniat puer videtur baptizatus in fide
ecclesie que tota videtur induisse eorum actum de c. q. di. iiij. que
de primo dicit Jo. an. quod surdus baptizare potest mutus non cum
necessarium sit verbum et elementum i. q. i. de Thoma de bap. c. plus
et quod dixi s. in primo quo Jo. tamen in c. de Thoma dicit quod licet
mutus non baptizet secus in mutatiuo scilicet qui aliquo
modo potest loqui / de ipso autem muto qui nullo modo potest loqui
idem Jo. Gw. et plures dicunt quod eciam si per signa volens baptizare
exprimat personam trinitatis non tamen est baptismus quia per se ne-
cessaria sunt verba per unam predictam sile de con. di. iiij. eciam i.
vbi consensus debet exprimi verbo et non sufficit consensus sic et alia
similia / de 2o. dicit Jo. an. quod baptizari potest surdus et mutus
eciam qui utroque laborat quocumque per signa potest exprimere
consensum ut in littera quod eciam dixi in precedenti. quest. ¶ Octo-
quo de sacramento confirmacionis dicit idem quod in baptismo quia
ibi eciam requiruntur verbum et elementum propter quod sicut de sacramento
non iterandis c. i. et c. si. et utrobique non ¶ Nono queo
de eucaristia dicit quod a surdo confici potest non a muto quia
necessaria sunt verba de cele. miss. cum marthe in principio de c.
di. ij. quia corpus et c. panis et c. sed sine quibus eciam cum
toto officio misse non est sacrum de cele. misse de homine
recipi autem potest eciam a muto si apparent signa xxvj.
q. vj. is qui i. licet autem mutus non conficiat eucaristiam
tamen ab alio confectam si est sacerdos qui est surdus mutus
et qui solus est in ecclesia potest in summo conficere quia nullo iure
prohibetur. xxiij. di. dyaconos et c. diaconi in. et s.
et quia verba que dicuntur per dictum sunt digniora dicuntur conducere
non conferendum et sunt art. xxiiij. ¶ decimo quo de prima
Ubi quod mutus si est litteratus possit confiteri per scripturam Jnn.
de pe. di. i. quam penitus in principio. vbi dicit quod hoc non debet fieri
communiter vel scriptura que dicitur aliquem venire in aduerte-
ncias in prime / vel cum sit sine eam secus si tota alis
xxx. q. v. qualis ista quod plag. Gw. verum et Jnno. de pe-
nis et de Hostiensis eciam in s. quest. / ¶ Undecimo quo si nullo

pt fri cofessio eius dt osti. gillo oritur deht penni
ncsia de peni. d. penul. v. penul. Suffic aut qtio
psigna xxvi. q. vi. is qui. i. z. y. z c. qui recedunt
de scn. qo. anob. ii. ¶ Duodecimo quero de sacerdote muto vl
surdo an possit audire cfones dic q no q si e surdus
impeditur ne audiat. Si mutus ne uba absolonis p
ferre possit nec pniam imponere. Et dt fo. an. q necitas
plus urget in cfitente qui no pt morbum deponere
qua in cfessore qui pt omitti z alius adiri deht de
offi archpbri. c. si de peni. omis. Host dic q ullo cau
licz confiteri tali. nisi in cau necitat in quo etia laico
cfitemur ecia qsit no de offi. or. pastoral. in glo. quo
cau poter aut talis si cfessio psigna vl cscriptura
¶ Tredecimo quero de cfirma brictione dic q illa da
mutis z surdis qui ppt egritudine nec loquntur nec
intelligunt fiat. de here. fili. h. vi. de tornea. c. i. It
surditas no impedit cfentem si obmutescencia sit dz
eni intuemur oro facto. vl. xcb. di. d. si istud de
sac. unc. c. uno. pg. pu. quia mutus dre no pt lig
brictionem facere possit que etia intuemine det dictis
uerbis si no suffic sine ubis ¶ Quartodecimo quero
de sacro ordinis dic q surdus ordinare pt mutus no
qr requirunt uba de sac. no iter. in rub. z c. i. z si
de volente ordinari dic q repelli no possit lex eni
leuitici xxxi. enumerando qui impediatur cprimit cecos
claudos gibbos etc. plus. di. c. i. hup. z nichil dt
de muto ul surdo nec dici pt q fuit omissio no
studiose eu ibi c. xxx. dupit no maledicas surdo
maledicet aut uidetur qui eu a sacro repellet xxxiii.
q. iii. d. si qui. Itc. lxx. clam. no prohibet tales. lv. di.
ptotum. de cor. uici. z de cli. egro. Et pt ecoro quia
isti defectus no patet omibus sicut in ceco claudo gibbo
z silibus. io in leuitico de ultimis cprimitur q tales de
formites pt nobles z inducant scandalum de cle. egro
pbro. no sic in illis na etia relig sacra geduntur
ut s. go istud negari no pt dz. xcv. di. illud. Io
an tenz cim dicas eos prohibitos pt. i. l. di. q. gna
prohibet corpe uiciatos z c. penitentes. c. di. prohibet
passos aliqua membrorum dampna. hufat. i. q. i. s.

esse si electus insti. Item electus prohibent iudicare ff. de
iud. cum pretor et postulare ff. de postu. l. i. § pre tasu
pz utraque in q. vij. § lxij et § tria et § sed. Ergo fortius
ordinari vetatur de ele. egro c. si ubi ei qui post
consecrationem obmutuit datur coadiutor ergo prius non debuisset
promoveri. Ad glosa dic quod lex levitica prohibuit ceteros prohibi-
tos sed non omnes. Item ibi Christus prohibet omnes homines
habentes macula. Item si electus vendatur competit redhibito-
ria aut actio ex empto ff. de edili. edic. l. in et l.
mutum. Ad id quod dicitur non maledicendum surdo, dic ad
dictum quia non peccavit ut de eccl. dis. xl. sic. xx. fac. xxxij.
q. iij. si igitur non aut maledic. cum prohibetur ordinari
ad id quod non recipit peccatum prohibitum quod ymo ut nunc
dixi. Ad ultimum cum dicitur cum non repelli ab aliis sacramentis
dic quod non repelluntur ab hiis que consistunt gratia recipien-
tis set bene in sacro ordinis quod est dignitatis i. q. i. §
si ergo et § ecce non. de cogn. spiri. c. i. in glo. in
Quaeritur quo an mutus possit esse testis, dic quod i
testo non pt. insti. de testa. § testes. In aliis dic. bin
quod pt si est litteratus iurabit cum scriptura sebet testimonium
Cont. c. in q. xx. testes. dic bin. illud in absente
qui non pt testificari per litteras per hoc quod dixi. et quae p
de his in specie de teste. § nunc tractandum ad. quod de mu-
to, ubi tamen quod non possit esse testis per hoc quod dixi de testi
c. de testibus ubi dixi non sufficere quod testis scribat tes-
timonium etiam si prius iuravit. Quaestio quo an
surdus et mutus possit testari, dic quod de iure ff. quod
laborans etiam alto morbo tamen non pt nisi impetrato
a principe ff. de testa. si mutus vel cognati attani
§ i. de iure Codicis distinguitur C. qui testa. fa. pos.
discretus aut laborat utroque morbo aut altero. Si u-
troque aut ab origine aut casu. si ab origine irre-
stabilis est fallit in milite qui diu militavit in castris
ff. de testa. mili. iure mili. insti eo. § sinjmo.
Item in eo qui impetravit a principe pro iure pallium. Si casu
dic quod si novit litteras testari pt et codicillari si ma-
nu sua scribit vel si per alium cum hoc impetravit a principe
ff. de testa. si mutus. Si aut laborat alto tamen aut

e surdus sive ab origine sive casu et testari pt aut
mutus et aut scit scribe et testari pt sive morbus sit
ab origine sive actu aut nescit et no pt nisi i casib
de quib; e. expressa dr insti. qui. testa. fa. pos. § ite
mutus et surdus q hij no pt testam fac put et hoc
de muto qui penitus no loqui et de surdo qui penit
no audit qui enim loq nt pt dr mutus no q tarde
loq sepe enim etia eruditi variis casib audiendi et lo
quendi facultate amittut et ut dr in § sz si quis
ibi pe hij morbi supuenientes pcedes testm non
viciat sic xxxv. q. v. si vxore et ff. fam li. vi. ff de
manuss vindicta surdi vbi filius surdi et muti iussu
pris manumitti pt. ¶ Decioseptio quo an surdus
et mutus possit heredes institui et adire q sic insti.
de he. qli. et diffa. § vl. et ff. si pt intellige qd ag.
ff. de bo. pos. furioso. de acq. her. mutu et l. fi. §
mutus. ¶ Decioocto quo an clericus succedat in feodo
solo de muto dr q no p. coll. epm ul abbem. c.
uno § mutus. vbi tn distinguit in glo. id de muto
et surdo ul ali impfecto dr. p. colla an mutus vl
ali impfectus feodu retineat c. uno vbi etiaz
ponit in lra opus. qra que est. ego na credi i dto
§ mutus dr q si feodus e magnu quo ablata no
possz se adhibe. det tn ei reliqui vnde hic posset
deffendi dco c. vno pbat. ¶ Decionono quo an clericus
possit constitue pcures. dic q sic ff. de pcur. mutus
sic dt. jo. an. etia vos forte posse pcures institui
no ad agend sz ad cuistudie qd pz q in adminis-
trando no requirutur verba pbet solutur alia
plura que similiter de istis qri put.

Dilectus ¶ furiosus inin qhe no pt p° de casu
fm a° cas in fine do ind; .i. ca at.
alienatom furor. al ment et melius ab. prima
tn lra qmior et dic alienatom furor .i. qfuro
re surgente. ¶ No q furiosus casz qfu io inabil
e ad ea i qb; qsensus exigit vnde ilam qfiteri no
pt de regu. sic tenor. ¶ No no q i unio° dz
interuenire qsensus h. c. i. et c. in loca ¶ Opo. q
no debuerit isti separ q no debuit admitti pri-

remotis que sunt sunt de cle. qui. diuersis ¶ Glo. i. soluit
quod copulauit alii filiam ignorans quod esset furiosus p-
hoc quod dico in se questio. dic tamen quod si sciens hoc fecisset audi-
retur remotis que sunt sunt quia matrimonium non teneret quoquo modo de facto
contraxisset ut in litera et quia hic uertitur preiudicium anime quo casu
audietur remotis que sunt sunt etiam si allegat turpitudinem suam
de dona. int. vi. et uxo. l. in glo. ar. quod ¶ Secundo op. quia
non uidetur posse contingere quod mulier contrahat matrimonium cum furioso et aut
cum mulier sciuit de furore et non est uerisimile quod contrahat aut
ignorauit et sic non uidetur quia furor latere non potest nisi sit
talis qui habeat interualla et tunc tenet matrimonium cessante fu-
rore contractum nec debet separari superueniente furore quod consideratur
in ea xxxii. q. vii. hic qui ¶ Glo. ii. soluit intelligendo
quod tempore contractus durabat furor et tamen mulier ignorauit et idem
uult glo. i. ut dixi in principio questio naturaliter ut dicit glo. ii. sepe
furiosi sunt constituti in aspectu in urbanitate quieti ff.
quod di. i. antiqui. Ubi patet quod mulier et reus fuit ignorauit
et de [illegible] idem dixi in questio contra. Si aut aliter fecisset uel etiam
[illegible] i. pater et filia non expresse teneret matrimonium quoquo modo de facto
contraxisset quod dixi in primo questio. Sed ille qui sciens contraxit
conueniendo perdet actiones. C. de [illegible] l. vl. § [illegible] iuncta glo.
in uerbo reddi et in hac glo. i. que furore ff. de
[illegible] iudicio ibi uerisimile. Alicubi tamen ut Bononie ut
in festiuitate dic qua incipit lxx. quod demane [illegible]
tractus de uino et finitur in [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fictilis probantur [illegible] quod emantur sola
[illegible] non ostenditur ne [illegible] displiceat quam ducat ¶ 3o
op. quod ualeat matrimonium cum furioso nam potest generare ergo et contrahere
[illegible] ti. 4. pubes. Item furor est morbus accidentalis [illegible] q. i.
aliquos sed matrimonium est de iure naturali i. di. ius naturale dixi [illegible]
e. in [illegible] q. vi. naturalia aut tolli non possunt quia sunt immuta-
bilia v. di. § naturale. Item impotentia coeundi non impedit
matrimonium nisi sit impeditiua perpetua de fri. laudabile. sic
ergo nec furor qui quandoque durat ad tempus tamen. Item furio-
sus potest baptizari de con. di. iiii. queris. de bap. maiores i.
sed ergo et matrimonium contrahere quia cui uinum [illegible] sacramentum concedit
aliud negari non debet [illegible] di. illud. [illegible] q. [illegible] fateor
¶ Solo furiosus matrimonium contrahere non potest quia caret consensu ut i.
[illegible] et dixi in primo no. Item non habet potestatem sui corporis.

xx q. i. illud quod requiritur in contrahentibus ut tradat inuicem
potestatem sui corporis & consang. et affi. non obstat ¶ Ad quartum
dicit ad primum quod licet furiosus possit contrahere generare non sequitur quod
et contrahere propter defectum consensus nec est pubes probat quod quamuis
potest generare possit contrahere alias bruta que possunt generare possent
contrahere sed solum probat quod quia etate non impeditur ad generandum
contrahere potest id est ratione etatis non impeditur licet nondum sit pubes
unde amorem ¶ Ad secundum dicit quod licet furor sit morbus accidentalis
talis et causa possit desinere tamen dum durat impedit matrimonium
Et ad illud quod naturalia sunt immutabilia dicit quod ipsum vinculum
matrimonii est de iure naturali tamen quod iste uel ille sit abilis uel inabilis
abilis est contingentia ¶ Ad tertium de impedimento coeundi dicit
quod consensus concernit contractum matrimonii qui perficitur in tempore instantaneo
taneo dum contrahitur et sic si tunc subest inabilitas consensus
matrimonium est nullum sed impotentia coeundi impedit concernit rectum
matrimonii qui respicit totum tempus durantis matrimonii ut
ergo impediat perpetuo requiritur quod sit perpetua ¶ Ad quartum
de baptismo dicit aliud in baptismo in quo sufficit quod non
contradicat baptizandus dormiens est maiores sed in matrimonio requiritur
consensus positiuus ¶ Certo opponitur in contrarium quod mandat eos separari
parari quia matrimonium fuit nullum ergo reparari non potest id est ti-
tulus ad dissoluendum Respondeo separabuntur a quoniam cohabitatione uel
de facto sic de facto comparuit uel separabuntur quod fertur sententia di-
uortii per quam iudicabitur matrimonium non tenere ¶ Certo quod
dixi in primo notabili quod furiosus est inabilis ad ea in quibus
consensus exigitur quid si si traditur ei possessio / Glo. in ibi et
qui tibi. Soluit quod non transfertur in eum sed tradens eam
perdit si constituat se transferre uo primum quod requiritur animus in
apprehendenda possessione de re sit spo. ob. i. ubi de hoc de acq.
p. ad. mis. C. de acq. pos. licet / Respondeo secundo quod sufficiat
animus transferentis in perdenda possessione licet aliter non acquirat
quod per eum acquiritur animo et corpore tamen perditur solo animo
dictis iuribus secus in matrimonio in quo requiritur consensus utriusque
sed xx. Secundo q. ¶ Secundo quero si furiosus laborat per di-
lucida interualla Glo. ca. ibi quamquam tamen. soluit quod si tempore
quo redierit ad sanam mentem contraxit valet per l. ff. de offi-
cio pre. diuus ubi per laborans furore per dilucida interual-
la si tempore sane mentis accidat punitur Adicit indicat

glo. C. de cura furi. l. ult. ubi dicit quod furiosus per lucida
intervalla dum sapit hereditatem adire et omnia facere potest que
sanus competit. ¶ Item quod mulier contrahit cum furioso qui
reversus ad sanam mentem consentit. Glo. eadem ibi sponte ar-
guit quod sit unum debitum refert opi. Jo. et can. contra Jas. quod et
// quod tamen concludit unum ut conveniunt non ut contrahunt. Item Bern. et Gof. quod
dicit isti concedere ipsa muliere consentiente postquam ille reddijt
ad sanam mentem et videtur sufficere tacitus consensus. Sed si mulier an-
tea dissensit et aufugit non tenetur isti mutuo consentienti adherere. Ju.
ti. i. de ill. i. et ij. et c. duo pueri et ibi in litera i. linguas non po-
tuerunt. Item usque in fine que iura probant quod debet esse consensus
linguas utriusque simul intuentes ¶ Ego addo quod semper requiritur
quod simul consentiat ut cum contrahit quis cum absente per procura-
torem. e. ti. li. vi. Item etiam tunc oportet quod consensus viri perduret usque
quo mulier consentit et eo usque ut ibi ¶ Queritur quero si furiosus
eligitur in prelatum an valeat. Sol. Bern. quod non arguendo per hoc c.
de minoribus ca. ad spirituale. dicit tamen quod qui elegerunt sacrum
priventur potestate eligendi quia male fecerunt xxxiij. di. ma-
ritum sed si ignorant non punientur de elect. innotuit qua
autem pena puniantur qui eligunt scienter indignum dic
ut s. de elec. cum vacante et dyoc. eo. ti. per inquisitionem ¶ Op.
addit quod datus tutor tempore furoris si fuerit sane mentis accep-
tat valet. Insti. qui dare tu. pos. § si furiosus et furio-
sus potest etiam delari ff. de iud. cum furiosus. Eo. talia confir-
mari potest etiam in invitum et sit etiam in absente et furiosum ff.
de regu. iur. potest sequitur in electione in qua requiritur consensus electi
de elect. cum inter canonicos. Generaliter autem furiosus nullum
negocium agere vel contractum inire potest. ff. de regu. iur. in
negocijs sive verbis expressis consensus. ff. de iure codicillorum
l. ij. § furiosus i. glo. sive tacitus ff. loca. qui ad certum not.
glo. in dicta l. in negocijs nisi sit casus in quo non possit
contrahere si fuerit sane mentis quia tunc licet furioso contrahere. ff.
so. ma. l. ij. § voluntate contra furioso actio obligatorio si quis
gerit eius negotia tenetur enim furioso actione negociorum
gestorum ff. de neg. ge. l. iij. § et si furiosi et i. glo. et eadem
l. § curatori quod est ideo quia sufficit in hac actione quod non
interesse prohibito ff. de neg. ge. § si quis duobus not. glo. i.
dicta l. in negocijs contra quibuscumque casibus ignorantibus
nobis actiones queruntur pociis etiam furioso ff. si cer. pe.

si a furioso. ¶ Item quero quid in collatore, dicit idem quod de
electore. Et licet sufficiat quod electus vel is cui sit collatio conse-
tiat compromisso de elect. quod sit. li. eo. de preben. si est absenti
bus. li. tamen requiritur quod tempore electionis vel collationis sit a-
bilis ad consentiendum vel non penitus inabilis quod ultimum
dico propter minorem qui licet non sit omnino inabilis tamen requira-
tur licentia superioris de elect. si religiosus li. eo. non tamen est
omnino inabilis secus de furioso qui est talis tempore inocatus xxxv.
iij. di. manachi li. di. qui in aliquo consistit est penitus ina-
bilis nec idoneitas superveniens confirmat electionem quae non
tenuerit de elect. dudum. i. de iure siquis si eo tempore li. eo. ¶ Op-
to. quero quid de ebrio dicit hostiensis quod si est ita ebrius quod nullo
habet usum rationis et nescit omnino quod agat idem dicendum quod de
furioso secus si non est tanta ebrietas per quod non xv. q. i.
in sua. et. inebriaverunt xxxv. di. § ecce .

Tue legitur tribus modis. Uno quod unius prestitit consensum sed verba
sunt necessaria ad comprimendum consensum in hiis qui fari
possunt. Et est ratio quod in sua dicit plenum consensum confert. unum tamen
inter eos qui loqui possunt dicit consensus verbis exprimi. Se-
cundo. legitur quod etiam sine verbis confertur etiam inter eos qui fari
possunt et est ratio quod in sua dicit plenum consensum confert. unum sed verba
in fari valentibus sunt necessaria. i. utilia. Legitur et tertio modo
quod dico c. q. i. et est quod non requiritur summam. Tertio dico
est tali veritate et sit iudicatur in foro penitentiali. i. quo attendi-
tur veritas c. e. pro. Nam hic probat quod confertur sine verbis pro
dicitur. c. in contrario dico. puer probat quod non quod verbis ex parte pueri
et pro. ¶ Nota quod unum confert consensum. dicitur in glo. i. et dicitur
consensus unum ut in litera et dicitur unum quod sit ydoneus vel etatis
c. ti. i. de ill. i. et. in. et quod libere consentiunt c. eo. gemma et
eo. cum locum. ¶ Secundo nota quod consensus predictus debet esse duorum dis-
parium. i. viri et mulieris xxxv. q. i. §. i. per hoc dicitur matrimonium
de qua dixi s. in viii. cor. in. ¶ Tertio nota quod etiam non
iudicat de occultis. aliquis in contrarium declaratur propter prescientiam puta per
verba ut hic per hoc quod dixi in litera in verbo etiam. Et dicitur
etiam. i. forte concedendum in quo etiam non iudicat de occultis
et perpenditur ea quae apparent licet non sit et fallit et fallitur
xxxv. q. v. christiana de sen. ex. a nobis in vero iudicium
de occultis est solius dei xxxv. di. erubescant xxxv. q. v.
quam ne dico et a nobis ¶ Item nota hic quod nomine etiam

Sui [illegible] noie [illegible] intelligitur
de nubilitate

intell· de unitate et quo ad corp· concessio qd singularis sic
pba· ¶ Octavo no ar· ad qua destructo seu ad destructionem
quens ad destitcom antecedens sit arguit lra q̄ i̇mi non·
qua solis verbis quia tunc muti q̄he no posset et pueri
potētes ad loquendu posset qd utrūq3 ques ffny e ꝗ° et
antecedes· q̄ ꝯbo no pt sequi ffny de pe· di· i· q̄· sic id·
v· resuscitatu· al· c c· dest ar° dixi de pue puer· csi ꝓpe
adsi· ¶ Septo no q̄ no pbat ꝗ ce ce de tusla· c· i·
qd p̄ ꝯbo na· et muti in eo qd sic arguit vba no
paste necīa in uno° cu muti q̄he posset ¶ Septio no
q̄ ꝓsola vba no q̄he i̇mi s3 duo sut necīa s3 vba ul
signa et ꝯsens dest in glo penul· et i· a· i· q̄io et i qoe
i· ¶ octo no q̄ pueri no q̄hut i̇mi ꝯm reddit glo·
ulti· ¶ expo· in eo qd dic vba ce necīa quo ad eccam
q̄ ymo no cu sufficiat solus ꝯsens ꝯ· c· i· et c· cu
locu et c· cu aput· Glo in mp· solvit q̄ aut q̄ de
mutis et suffit ꝯsens solus dco· o· cu aput· aut de hijs
qui loq pnt et requirit vba ul aliquid aliud p qd
intelligant ꝯsentire et sic vr velle glo q̄ etia in hijs
qui pnt loqui pt q̄hi sine vbis ꝯ3 tunc ob° ꝗ vba et
alia pla de quibz i· q· i· et dic ut i· Cste in eo qd glo
dic de mutis dic melius q̄ etia in eis requirit signa
ut dico i· in ꝗ· q̄io ¶ Sedo op· adid i· c· ib· qui
ubi etia sine vbis ꝯꝑmetibz ꝯsens i dupnt q̄hi i̇mi
Glo c· i· ꝑzht solvit q̄ hi loq de unio qd vbis q̄hit
pc9 in uno° psupto de quo in q̄io volt dic· qd hi loq
de unionio vero qd hic lra i· in unitate pc9 in psupto de
quo loqut q̄iu ¶ Octo op· de incongruite ꝯsu· ꝗ p id
e· co· de rulic fuit eni petitu de duobz s3 an ꝯsol vbis
q̄hat i̇mi et ꝯ quibz ꝯ no vidz nisi ad pmu· Go pat
vidz ad ꝗ in eo qd dic i̇mi q̄hi p ꝯsensu nulla ꝗ vba
sut necīa et sic supflua remanz ꝯ qo· du· ty ꝗ sit
vero q̄ vba no sint necīa dico i· qoe i· ¶ Octo op·
q̄ lra vr e ꝯdic dt cu pmo q̄ vba st necīa deinde i·
na et muti reddit vom dt q̄iu· Glo in· solvit q̄ istud
na respic qd e· dixi i̇mi q̄hi ꝯsensu ¶ Octo op ads
q̄ rela° ds s· adpxima de app· inquisitom et vnisunis
dt ce intellaus uni9 ronis de baptis· maioris v· ple ds
ubi no i glo· vnisdenus ꝗ e singlar ꝗ aut e vna vo

Glo· sin·

cu. d. nec et muti benunt quibus interdicitur connubii. Sed cum
procedit quia non fugit absurditas vel pecm ut hic et de dona
cu dila. Respondeo quod mutus non possit contrahere sponsalibus vel
signis per nutibus que verbis equipollent ar. eo cum aput
glo. sed non sine fiat quoniam et supplementum habent literam. ff. de v. o. c. cum
aput. Queritur in eo quod hic dicit quod verba sunt necessaria in matrimonio
qui et qualiter hoc sit verum Dico preter que dixi in principio quoniam de
ele. et que ibi dixi quia in hoc sunt varietates doctorum plenius
maiore ut conjuncionis lex de quibus premisi in pri. c.
Sunt aut tres ut predixi circa dictam intelligentiam hic c. quod in fan-
dis valentibus verba requiruntur vel consensu vel corporis qui per eos con-
fitetur et hunc intellectum ponit glo. in lig. non constat pre qui
dixi in summo quoniam primo sentit quod sufficiant signa et id sentit
glo penul. que dicit quod verba vel signa reciproca sunt necessaria
sed alii dicunt quod in fari valentibus non sufficiunt signa sed requiruntur
verba vel consensu vel corporis qui per eos confitetur quod tenet tan-
gos et sup. et mdue. c. ple. ua et inni spuale confirmatur con-
sensu eligencium et ele. de tusla. mut. tamen necessaria sunt verba de
elec. cum mut canonicos et c. quod ff. et c. ecclesia. i. plus quia
poquo quis potest fari non baptizatur in videat de con. di. iiii. cum
p ptol ff. ex. j. co. si inter despon. duo lig. ibi verba dicta
Et quod non solum dicit sit vera Et in hoc plus verum ff. in fine
quod etiam si constet modo si adinvicem consensiunt ut quia sic
consenciunt tamen non est matrimonium sine verbis ut hic et hoc quia sic
statuit ecclesia licet sit contra ius naturale et in quod solo consensu contrahitur
matrimonium sed fuit iusta causa huius statuti ne tamen scilicet esset in
incerto et si contrarium diceretur sequitur absurditas quod si vir et mulie-
ribus prius invicem desideravit in corde suo ex cingeres
inter eos esset matrimonium quo nichil esset periculosius quod tamen sup. dicit
quod si parentes consentiunt sufficit taciturnitas filiorum xxx. q. ii.
honorantur ff. despon. sed que prius j. ti. i. accessit et c.
de ill. et hoc etiam dicit glo. in. Et pro quod dicit supra de absurdite
que sequitur sit quia in contestibus non attenditur quod in mente
gerunt consentientes sed quod exprimunt C. de trasac si maiores
quod me. ca. cum te de con. di. ob. causam si repetendi. Et hec
opinio quod verba requirantur tamen magis est communis di. xxx. vbi
tho. q. ii. ar. ii. dicit quod cum in matrimonio sit admodum obligatio
que sit in contractibus, contractus aut non potest sit nisi contrahentes sibi in-
vicem voluntatem suam verbis exprimat dicit et in matrimonio verba requi-
runt que se habent ad matrimonium sicut ablucio exterior ad baptismum sed illa

e medium i q i de the g' et uba in mrio et quis voto
obliga quo ad deu sine ubis xxxii q i qui bona post
ti in mrio quia i voto no e aliqua sacramentalis oblio
s spualis tn io no oz q fiat admo i matialiu g
tractatu pls etiam q in voto e oblio vinq tn i viu
duorum et deo no expedit fieri sed quia ipe intuet cor
xxii q v si quid invenisti / et tn elo q in puellis
tacitibz obtectudiaz uba pentu sufficiunt que reputa
uba parum / vt q' lrat opi st iura de quibus in primo et
scdo que probat assum sufficere sine ubis / tenendo tn lrat
opi ad c i e xx dic q bn efficit vnum assu ut ibi
s assus de prior ubis si fari pnt adiutandu absurda
pmissa / ad c ca apit dic q i demuto deqo dic ut
dixi in hi scdo / ad c is qui n xx dic ut dixi in dco
2o scdo / ate i pfessit uba apta ad sposalia qhenda
vel vnum si apt ad impeditum no valet sposalia vel
vnum pgera tn sponsa copula psumit vnum n de co
qui duxit in ma vemcs de qui sen c vl / ad id qd
dixi pxoe q pentes psut psilyt / dic q i inueniuut
uba pentu qd suffit ¶ Scdo le ut etiam pmisi
q mult sit media uba etiam in fari valetibz qd vid
sentire glo in et penul e dixi e xx q impu et hoc
tz vin n ti ppo c vl dla desspon duo liz et osti h' qui
inducit ff dlo in mitu qz si is qui loq no pt ap et
tus e the nutu forcius hy qui fari pnt no enim q
ving an uba sit apta s qucning ssensu ff de ver
obli si stipulor q si in locando vz melius fac dla l
nutu indicando ut dico n xx goe in z lec sudnt
etiam osti qmulti etiam tacendo dr qsentire ff xx i spo
salibz i et l sposalia et l pc devitu imp l n vbol dic
q qpuis for ulorum desiciat si tn de uiolenta psumptoe
sstat euident in foro qtencioso qmo iudicat qtqs sit
de pniali n c px et de lf peni in sua xx fb pta de
matrimonio sub q eslit qhat q i n in xxiii ubi ad
¬ pon | pcta mdnc declam de si c ii ubi sola publico vir face
vnum plz qd suffic q quis sclat voluntate sua esse uba
no req C de testa l iubemus impu et h vl ist iste
pceptura qhi vnum spuale i q vi salubrimu eo q i
vidua et a q i omnes femine replus e qsentire facti qua

ūbis ff. de legi. de quib; de app. dilā. ij. de ed. de qui. per.
t. vl. i. nec fco nec ūbo gentit i caus; Cōtrā opi. tū
hugo. de fco dic. qui ut refert Jo. cal. dic q oz cōs q
jungūt gentire inuicē ut se spontanee recipiant qd
indicari fieri si v desponsacōe nō adiciat. Ad rōnes in
ductas p parte i. lect. vid; osti ad pmā cū dr q i mri
spūali requirūt ūba dic q nō ē parit ar. de spūali
ad carnale. 1 2 q. 2 de lib. 7 q. iij. Ad illud de baptīo
vid; q in baptīo forma ūbor ē de sbā. 1 q. 1. dē
he. de bap. c. 1. Sz in mrio nec ūba nec forma ūbor
ē de sbā ut hic 27. c. p. 2 c. penul. 1. ff. ibi ul
aliā 2 ij. Rn. i. seu ūba silia. Sz illud fac potius
q ūba sint ncīa lz nō refrat qlia sint. Tenendo
tū hanc opi. dic ad de signis que succedūt līe eū loco
ūbor p id qd dico 1. ea. qone. Ad absurdū dr q indue
reo. de euit; puatz vid; osti se fateri q etā nō in
ducabit p mrio. nisi ei gstet p ūba ul alia equipol
lencia. sz in p° reo nō poss; fieri fides etc de consensu
neq; dur gentire cū alt ignoret de reliquo. Vnde
lz de utroq; sit sensus nō tū gsso; qz nō inuicē q
iugit utq; gssio; qd req; ut de spō. e. c. p. q. iij. Sz
hanc lec. c. hic līa que dt q ūba sūt ncīa ul
aīd q id impz. puta sig p que gstet de gsēsu ncā pāia
sit aliq; coprim p ūba ul p circulocucōes de testi ligij.
certo lc. q q; cessit tractatu de gsēndo mri°. q
nō sūmo tam p cedit. in lc. 2°. tam sūma p hē. qd nō
de qui. per. c. vl. in glo. ij. Induat etā aliqū qd
nōt arch. xxxij. q. ij. in palea duob; vbi dt q p os
culū q; gstt mri qd nō 7. c. penul. in glo. 1. q
dit etā in eo qui pt loqui sufficit gsso 1. coprim p sig
Et h opi. arch; 2 p dīca glo. in c. penul. melius facit
pr. lc. Sz id arch; plus. dic. sit veer adsi dt q si
ūba aliq; p cessit lz tūc nō hierit effm p eā tū
ipo fco gtr mri de qui. ser. c. si s; sicut si nulla ūba
2 p 1 cū qu nō p cessit tractat; qui adnotica de utroq;
puenit nō sufficit gsso; al sit de quib; ūbis colligit
hec 3. lc. quā tz Jo. an. Has. dt q int istas opiōes
pma ē drīa ncā opio sūma wlt q nō gtra mri sine
ūbis ul signis. 2a. wlt q etā sine ūbis qd ē intelle

qui sta sut equipollētia ūbis qđ nō padit ꝙ pma
opinio inclī đt ð signis ſ; pase đt ūba ncīa Et for
te gas ſuit respectiu ad glo ·n· ⁊ p̄cmil que đt ð ū
bis ul signis qđ dixi ·ꝰ· ea q impu° Et in h° acced t
glo ad 2 ā opinione lic; ·ꝰ· c pp° in glo pl; adpma
⁊ in hac tāta ualetate nō ē tutu papitac ſmaz tn
2ᵃ lct. bꝛ leiōr na ſinc pceſſit tctatus ſinc nō du°
signa ſufficient indicāt ꝯſenſu ꝯtēu cēt mīn cum
eni nō ſit ċta forma tradita in ꝯpimedo ꝯsensu
mīonialē ſuffic quocūq; ð tegā coſſꝰ bēuſq; ꝙ hoc
qđ dixi ð iudic c·1· Et bꝛ caus ð iesti ſpo ꝯpte
r· cu ppola traductōm qua nō pceſſiunt ſponsalia ul
ꝯſensꝰ· it na altnatiua cadit int diuſa ⁊ ſufficiat
alteꝝ ee bin· ð iesꝑ int actab ra in altnatiuis li
bi qđ g° đt ul ꝯſenſꝰ đz intelligi ſinc ūbis ut diffulat
aulo ſponſalia qđ padit / Et ē ille tyꝰ adhoc ſimⁱˡᵉ
ꝙ hᶜ etiā ·ꝰ· c pp°· ubi ꝯ deſpoſatōne inſtᶻ mīn Et ibi
etiā đt ſuo· ꝙ deſpo° que aꝑbat ſuffic ꝑ ſponſalib;
etiā ſn ūbis lic; nō ſufficeret ad mīn Et dic ꝙ ymo
etiā ad mīn rn ea que dico ·ꝰ· c· ꝯoc ld ad id; ē ff ð l·
·n· mutu ⁊ l· in ꝯpla all· in glo ·n· que dic mutu le
gari poſſe bi tn is qui legat ſit tlis qui poſſit loq
i ꝙ nō ſit mutꝰ anatiuᵗᵉ ðquo muto an poſſit teſtari
dixi ·ꝰ· co· cū aput q xbi· Bi aut impedᶻ loqui mor
bo bn legare pt đta l· mutu ⁊ qđ ibi nōt glo ⁊ dixi
in đta qoc xbi· ꝯbat g° ille leges ꝙ etiā in hijs qui
fari pnt ſufficiant signa Et quo ad mīn finge ꝙ erat
ꝯſuetudo ꝙ lolentes ꝯhᵉ ad etiam ⁊ ſacdos bndiāt
etꝑꝙ ul ponēt eis manu ſup caput ul ꝙ aliud q°
fco reputabaᶻ ꝯtractu mīn ſinc dubio h° ſufficiat ꝯſ
ð deſpoſacōe ul alio ſig°· ſi hobat ꝯſue°ᵈᵒ ꝙ eo intuicioi
te acepatᶻ ꝯtēu mīn ꝙ h° qđ dico ·ꝰ· ti·1· c· ſi q ·n· ⁊·
·n· ꝙ tn baictab ē i ꝯſuetudinib; ⁊ ꝙ difficltab ē in ꝑ
banda ꝯſueᵗᵘᶜ· q ceſſatē difficile ē ꝯexemplificaē quo
ꝯſtabat ðꝯſſu int eos qui fari pnt ꝯdo lic; 2ᵃ lct·
ſit bn· tn tucor ē pma ut ūba intueniat ⁊ita obſ
uatᶻ ꝙ ſalti intueniat ūba biri quo cau ſi mlr int
rogata an ꝯſentiat annuit capite qđ ſit h° ſufficiat
ut ſuatᶻ paduc· na etiā ut dixi ·ꝰ· c ꝯoc/ quꝫ etiaz

Tex9 sim^l

sine verbis contrahentium sufficiant verba aliorum puta parentum
quo casu taciturnitas contrahentium etiam sine signo annuendi vel
alio sufficit pro approbatione de desponsatione impuberum c. unico li. vi. preterea pon.
in aliis quia in parentibus quod tacet consentire videtur quod postea ratificet de
c. ubi de sponsalibus / Teneto autem 2am lect. ubi notatur quod est in
lib. de corpore ut dixi b. eo c. impuberes i. utilia et hec sunt
ad presentem questionem. ¶ Secundo quero circa ea que dixi in prima questione
nisi dicit statutum quod talis contractus possit consensu celebrari sed
verba adhibeantur ut probari possit an probari potest per a-
lia signa. Videtur quod sic per ea que dixi in proxima questione. Con-
trarium quod non debet recedi a verbis statuti C. q. iii. scriptum
ff. qui et a quibus manumissi / et hoc ultimum tenuit quod statuta
intelliguntur secundum [illegible] in [illegible] in dispositione universalis contractus
ut hic quod lex dicat verba necessaria nostri est [illegible] quod hec lex
voluit restringere facultatem detegendi contractum matrimoniale
seu probandi ad verba tantum. ¶ Tertio quero in eo quod dixi
8. q. 1. quod non procedit argumentum de matrimonio carnali ad spirituale
quod et quo procedit solvit Ostiensis per versus / Munus coniugium expressis
pecunia pura / iuvenis concors distat spiritus atque caro
i. matrimonium carnale et spirituale / et remittit Ostiensis per alia dicta in
de compen. non debet c. quemadmodum Jo. an. addit versus sequentes
iuvenis concors sacratus persistit illa simul etas et qualitas
tempus circa plures / Unus coniugio una quod in carnali debet esse
unus unius de divor. gaudemus in spirituali una ecclesia genera-
lis habet plures sponsos ut no. de [illegible] et unus
plures sponsas [illegible] de preben. de multa Consensus
quod carnale solo consensu contrahitur / spirituale non quod dicit ut 8.
q. 1. in 2a lect. / Convenit [illegible] quod neuter sine lima [illegible]
iungi vel dissolui potest de [illegible] de fri. [illegible] c. in frigidus
et castratus non est aptus matrimonio carnali sed in spirituali ut
no. de [illegible] c. 1 Cupiens quod [illegible] non debet quis contrahere carnale
nisi mere voluntarius et appetens xxvii. q. ii. institutum
in spirituali debet esse non se ingerens C. de epi. et cle. si quis
viii. q. 1. in scripturis de elect. qualiter Pecunia quod in spiritua-
li non debet intervenire de elect. si aliquis. In carnali potest
xxx. q. v. nullum iii. q. iiii. [illegible] de [illegible] de preben.
cle. c. 1 Pura quod carnale admittit conditionem spirituale
non de condi. appo. super eo de elect. c. ii. li. vi. Iuvenis quia
in carnali debet esse [illegible] alia non [illegible] de q. di. ap.

c. fi. In spuali pt in mente gere q ab vna admistratione ad alia trusferat. cessante tn ambitione de trusla. c. fi. viij. q. i. qui cepatu / Concors qr carnale nc tusaccion nec amicabile cpositione admittit de trusac. c. fi. Secus in spuali de elect. cu int. et de prebn nisi spuale tn fortius e de trusla. int. qncz tn facilius soluit ut no. de qui. lep. c. i. i. vs infine / Sacrus qr pmioniale cssm in carnali stati e sacrm s. c. pmo in spuali no qr nq cfimato de elect. trusmissa et c. cu int. canonicos / Pficit qr carnale ratu est copolo cssu ut cpmne dixi spuale no. dest de trusla. c. vl. de elect. qm fit li. vj. Et licet dona satis comedit cu precedenti / Simul qr carnale vno momento pficit qd dixi s. c. px. q. in. Spuale co intuallo de elect. qm sit li. vj. de preben si tibi absenti co li. Etas quia alia etas in vno qua i reliquo de elect. cu in cunctis vbi de spuali q. ti. i. ptotu vbi de carnali / Equalitas qr tlis ad vnu admitti qui no ad aliud ma alliing repellit a spuali de fili psr pre toto et ad carnale admittit de pba ptnas / de frigido et castrato dixi s. ea. qoe in a. cfensy. / Tempus dispr qr carnale pcessit pinstitucon. i. fuit prius insti tutu de eo. c. vno. li. vj. Ite quia ad spuale pssp in certu tpus de elect. ne p defcu de qo. pt. c. in ad carnale no. Causa alia ca institucionis in carnali scz ad plem vl uitanda fornicacoin xxxij. q. ij. ſ. hys ita in spuali ad regimie katholicorum et cura animarum. bet tn e spualis gnacio de qua in pc. vbo. Colleb. Coe carnali carnalis cospuali spualis viij. q. i. olim xxxij. q. i. impac. forte posset et alie dine inueniri Hostiens dic q argues de carnali ad spuale vl ec. dz allare ius a quo pbe. illa silitudo ad csfect co pdictis q in illis dnt pslt qd no dc ti truslato iu dicas q ar. i. pcedat nisi ondat dissilitudo vt sic spuale et carnale regulariter compareantur de trusla. int. qd vir veius no e tn multa vis

Tuu legit cmit q loquat in foro iudiciali vsqz ibi nos aut. et abinde vsqz ad fine i foro pniali e sm Itr in pcia dic. Si vir desponsat aliqua

lig se vocet alio nomine quam vocet² tunc secuta copla
iudicabitur mrim nec ei dicenti se non consensisse credit²
in foro iudiciali saltem in penitenciali secus 2° lectum ut dico in
4to q° q totum loquitur in foro iudiciali et s(ecundu)m hoc i. sua
dict. Si quis aliqua nullo pretio desponsat sub nomine
alieno et cognoscit prima facie presumitur contra ipsum sed for-
te non potest iudicari contrarium si ille asserit quod necessitate ut
propterea in illa consensit ut coniungerentur / vel generaliter su-
ma sit non est mrim ubi alter contrahencium non consentit / sicut
dicitur e. super quo. Ubi 2m prima lect. solvit primo quo
ad forum iudiciale 2° quo ad penitenciale i. nos aut. et unde
contrariatur mutatione nominis infert contra quod agebat² in foro
penitenciali al fuisset confessa et ideo sit et c. cum in apostolica
et ideo contraria quod 2m non dirimo concludit / nulla solempnitate
vel quia sine presencia sacerdotis et sine auctoritate etc. Aliqui
p(er)uriam... possunt dici quod certum quo fori penitencialis et iudiciali
non possunt dici contraria sed ipse confitebat² in foro penitenciali
vel dic quod agebat² in foro iudiciali in quo eciam
statim confessa fuit eo modo de quo in 4to q° Substan-
cia i. consensus. Forma solita verborum de qua et c. per
cetera carnalis copla et huiusmodi ¶ Nota quod non requiri-
tur contractus esse celebratur in prima parte an 13 dist. et in
2° q° ¶ Secundo nota quod mutacio nominis non obest con-
tractui ¶ Tercio nota quod desponsacio non facit mrim nisi sequatur
copla quod intellige quando desponsacio fit per verba de futuro
et sic debet hic intelligi secus si per verba de presenti et ti. i.
c. si ubi dicit tunc tum non desponsacio sed verba faciunt
mrim ¶ Quarto nota de dictione forte que hic ponitur
affirmative et in io. glos. et pro. per xxxiii. q. ii. admo-
neri de pe. di. i. quam obiciunt de penitencia tunc ubi dicit in
glo. in. vel si non q. accedens in. Et exponit contra
forte i. fortiter quo ad forum iudiciale quod est contorquen-
dum nec dic ut in glo. in. et dic et in 4to q° ¶ Quin-
to nota diversitatem inter forum iudiciale et penitenciale / intelligendo
literam 2m prima lect. sicut de offi. or. si sacerdos ¶ Sexto
nota 2m aliud lect. quod in foro penitenciali auditur allegans con-
trarietudine sua in preiudicium alterius sit cum creditur contra di-
centi se consensisse non vere sed ficticie et ea dicuntur per hoc
quod nota de dona. inter virum et uxorem in glo. ar. quod quod melius placet²

de pen. omnis qz indistincte credit͛ ꝯfitenti ut ibi nec
p͛s alti p̄iudicat͛ qui possit in iudicio ꝓsequi ius suu͂
xxxiii q. ii. admone͛ no͛ de actu deliys in glo. ¶ Scḋo
no ꝙ in ꝯiugio requirit͛ m̄ia seu s̄bua i. ꝯsensus et
forma i. ūba ꝓl͛s qd dixi in lra ul ꝯpoc ut. i. q. iii.
et ꝛ.m precedente ꝯpoi bur ūba oc de s̄bua in ꝯiugio
qd sentit glo. penul. sibi qd si alterꝫ deest dic melius
ut dixi s. c. ꝓx. q. i. ꝛ dico. i. q. iii. Et in hac glo. in
fi. ut no͛ i. co. is qui in vl. glo. ¶ Certo no ꝙ s̄bua ꝛ
fora͛ s͛t duo p̄ria͛ que requirunt͛ in aliquo ꝯponendo
quorꝫ si alterꝫ deest nichil reg͛ i. q. i. dethe. de elect. s͛
co. ¶ Oppo. ꝙ debuer iudicari ꝑmisso͛ quibuscumqꝫ u
bis usus fuit ur. dec. cum attendi desponsa͛ que in
ducit uinc. ipo s͛co ar. de app. ad audiam Et silaco
no impedit uinc spuale xxvii. di. ꝙ intirogasti ꝯo
nec carnale ar. s. c. ꝓx. Glo. i. soluit ꝯꝫ. i. s. ponit
Et quo ad p̄mu ꝙ no est curandu de ūbis ur sciat q̄o
quo ad aliud de silacone d͛r ꝙ silaco impedit͛ qz silatr
impac no fuit impac ꝓp͛ verum que insius reddit͛ et
dic ꝯas ꝙ vult dic insius sꝫ in toptu ubi dr ꝙ licet de
sciat ꝯsensꝰ suu quo ceta inrqueat ꝓfice ꝯiugiu vel
dic ꝙ vult dic insius in hac glo. Cꝫ illud fac q̄ inco
qd dic glo ꝙ si iste dicat se no ꝯsensisse no cred͛ ei
Et ꝯ ley duab solonib ur glo ꝙ inuice ꝯdic ꝓmo
dicat licet ꝯtra fuisse uinc ꝑquecumqꝫ ūba ꝛo dicat uinc
no tenuisse ꝓp͛ simulacoꝫ ꝛ licet glo. ibi s. licet no
pcedit c ali. porta qua fuit glo. antiquorꝫ dꝫ cum
dic s. licet no ꝯsciat dic stabat glo. io. ꝛ bin qui
dicebat ꝙ silaco impediebat qui ꝑcessit ꝯtestaco cora͛
aliquib s͛ca p qua ꝓtestatus fuit se no animo ꝯtrahendi
fac. xxxi. q. ii. lothariꝰ ꝙ inc. ca. c. i. tn ecia pu
ba glo. suꝑ ꝯfꝰ cu aut si. uy ꝙ ꝓtestaco iuuet
dico i. q. i. Sꝫ p͛ls no iud͛ adqo dic ad p̄mu qd
attendi͛ s͛cy qz ūba nulla interuenint ul si interue
niunt no s͛t ꝯia s. ꝓxima s͛co ut in c. ad audiaꝫ licet
aut ūba ꝛ s͛cy fuit quod inꝰ ꝯia ul salte mens ꝯ
trahentis fuit ꝯia s͛co i. desposacoi Et ls s͛cy i. desposa͛
no suffic ad uinc ut dixi in ꝫo no͛ uli. Ite ꝛ.m ꝑma lect
ls in foro ꝑuiali in quo iudica͛ ꝛ.m mentem disponent
ꝛ stat͛ eis ꝯfdi qual fuit eis mens qd dixi s. in bi no͛ uli

ad illud de c. qd in tua grauiter dic ut no dirigit c. in q
cle. al bo. benicis / et dic q licet in foro iudiciali no au
diret precepto simulatoris q no simulauit consensu cum pcius
sit consensu ut in iuribus proxime allegatis ¶ Sed q p rursum
q indistincte debuerit iudicari q̄ nunc etiam in foro iu
diciali licet cum bn dixit uba tertie psone et sit bidebat
potius alienum factum pmittere q̄ suum et sic non ualet stipulatio de in
utili stipul. §. Si quis alij et potius bn distrahe quam
contrahere stipulatio quibus modo re contrahitur obl. § ib quoque Soluit
osti q copula secuta facit iudicari nunc incuenmente
de proposicione facta in prima psona / et 3ª psona trahitur ad
pma psone q no refert an uba sint prime ul 3ª psone
dummodo no putetur forma ueritatis de qu. qui dubio quo
aut ad id de copula dicit osti q multa operatur nam uba
futuri tpis ad pns retorquet i. co. de. qui de conpresso
dissensu fac. assp i. 6. co. benices 1. et q ibi no pos.
inssup in glo. 1. et ad c. ad id q i. co. consultacom
q ma. actor pos insup condicionale pmissionem purum
reddit de cdi app de illis et c. pactis cetera ius non ce
mirum si uba tercie psone trahit ad pma ut b q conquo
sponsalia ul aliqs iniuale precessit omnia ratificat
et supplet 6. co. de illis et c. comissum de eo qui dux in
ma significauit contra ad rursum cum dicit q iste uidebatur
alienum factum pmittere dic q imo pprium licet se uocauit
alio nomine quam uocaretur ¶ Teo op ad h c. de here
insti l. si ubi si testor duo sempronius plocius lieb esto
si testor no uocabatur plocius nec plocius heres fuit nec
plocium heredem instituit cum posset sempronius ee substi
tutus nullius momenti est institutio licet error nominis a
pedit dispositionem de iure p significante et c. rodulphus ibi
h potuit licet face dubium Sed dic osti ut cum dixi i
pximo q̄o q copula ratificat qd intellige ut i pprio
q̄o et dico j. co. q̄o / Et refert ab. quendam uolente decipe
quandam puellam contraxisse cum ea clandestine mutato sibi
nomine sed puella cauta adhybuit testes occultos qui
deposuerunt de questu suum ille succubuit in foro iudiciali
Jt in eo q iste mutauit sibi nomine dicit osti no curad
dum de nominis mutacione quo constat de psona ff.
de hedi insti quociens ubi ts institutio no expsso nomine
heredis dummodo alr demonstretur dicit tu osti q iste p b nomine

dolose mutauit te de sp̄o ꝑ· demuta: nomis l. i no
debz que si apta· c̄pto dixi ꝑ· in p̄hemio ꝫ p̄st no
e solutū ꝯnūd l· si quo dt ꝙ h' si iste vocatꝰ fuisset
iohānes v̄ba erāt satis apta p̄mo ꝫ quia sic no
vocabat no fuit p̄uata for ꝯhendi cū suum p̄mo
ꝙ desposato appbat que suffic p̄ sponsalibz etiam
sine v̄bis licz no sufficiat ad mīm qd vltimū dit
alr ut dixi ꝫ· c· p̄x q· i· vz p̄supposito ħ· dto quo
ꝙ ħt fuerit sponsalia de futuo dit ꝙ h' copla tñs
fundit sponsalia in mīm ꝫ· xo ꝯs qui c̄ste xi quo
no licebat isti allare ꝙ suū nome fraudulent mu-
tasset de dona· mt· ꝛ p̄tꝫ solut' ꝯnūd l· si maxime ꝫ
id qd dixi de desponsatione ꝛ copula qꝛ h' induerunt
certitudine ꝛ mīm ut mt dixi / vel melius dit ꝙ i dta
l· si no e caue similis ħuit qꝛ ibi nec h' fot testor
insi ꝙ v̄ba p̄tulit ħic aut intcessit actꝰ ꝯcubitꝰ
vlēra v̄ba quia desponsauit ꝛ sic c̄tificata fuit p̄sō
ꝯ quo dixit ꝙ facit nomie albꝰ ꝛ ħot suffic p̄ dtaꝫ
l· quotiens ꝫ· si quis dehere insti ꝯn· l· aut si no
fuit aliud sīn p̄ qd c̄tificari posset p̄sona disponetꝫ
seu quis erat ille plocius qd si ꝯstitisset valuisset dispo
no obstāte errore nomis p̄t qd dixi in dto c· signi
ficate de rescriptꝫ et sic vr ꝙ ħic etiā no interueniēte
copula debuisset in foro iudiciali p̄mo iudicari qꝛ
no licebat isti ut mt dixi allare fraudulentiaz mu-
tacoīs nomis et ħ· p̄cedt intellido ꝙ desposatō cū v̄bis
ꝯplatꝫ cessante mutacone nomis induxisset mīm de
p̄nti vt aut solū induxisset sponsalia de futō p̄cedit qd
p̄xime dixi de copula· de qua etiā dt osti ꝙ p̄ea ꝯstat
de ꝯsensu / dt etiā ꝙ ħuit visionem de qua in lrā ibi ꝙ
qualit̄ t' cosatur no videmꝰ / silis e visio iuliani
ff· de pau no cogendꝫ in si· ibi no animaduͤto ꝫ caū
ꝯmittaʳ stipla° et volt osti indua ꝯcordantia quo
ad v̄ba de quo modicū curandū est Gof dt ꝙ p̄mitte
fac ꝯcetus p̄cedꝫ cū copla sequti que duo solent
mīm inducē de q· di ap· de ill· dolꝰ viri ꝯpt ꝙ etiā
si no sit mīm cogi debz inmoniali ꝯsentire de co-
que dixit in ma c· i· ꝯn ħ· tn̄ viād dt Gof ꝙ dolꝰ
in cau ħuiꝰ c· no ꝯpellᵉ ꝯsentire vna in p̄allc· t· p̄mo
fuit ꝯsensꝰ licz illiꝰ ꝛ v̄ba apta h' neutꝫ p̄bito aut

et in goff. faciunt alia tria quia non opposuit illa duo
Item nunquam consensit in coniugium Item quod non fuit observata
forma concilii et habet rationes contra superioribus pertulit et hec
in foro penitentiali quam iudiciali. autem dicit hostiensis pater lippis
et ossibus quod efficaciones sunt rationes mulieris predictae et etiam
quod dicit Jo. de dom. in ultima sua quod dicit enim ut videtur non
est audiendus ut separetur a viro quia non est verisimile
quod non consensit in eam nec per eius confessionem derogatur iuri
dicenti quod non debet dimittere virum sine iudicio ecclesie sed in
foro penitentie debet confessor sibi dicere quod non cognoscat eam
nisi consensit vel consentiat in eam ut virum et ad hoc
eum debet inducere. debet etiam ei dicere quod illa non dimittat
eum hoc non spectet ad forum suum sed ad forum iudiciale
post omnia patet solo ad quintum l. si. s. inducte Item patet
quo debet intelligi hec c. et in prima lectura et dicit etiam dicit
ut in se. quo. Conventio opponitur quia videtur textus sibi contradi-
cere primo dicit forte coniugio presumendo deinde in v.
nos autem dicit contrarium Glo. in ii et iii solvunt et per glo. que
tollitur quod in littera in v. videlicet forte est allegatio non verba et sic
et in glo. dicto forte non ponitur affirmative cuius contrarium di-
cunt alii ut dixi s. in e. ca. non vult Et dicit hostiensis in ec. quod glo.
autem iiia dicit quod in foro penitentiali standum est dicto istius dicentis
se in illa non consensisse in iudiciali non non Et in hec
potest intelligi quod dicto forte stet affirmative in foro iudiciali
ut dixi in e. ca. non vult et in hec etiam sequitur littera usque ad v.
nos autem quod in casu huius c. in foro iudiciali presu-
mitur pro coniugio Et ita etiam iudicatur quia licet ille
asserat se non consensisse non tamen ei creditur sed in v. nos
autem loquitur in foro penitentiali in quo creditur confitenti sibi
distinctio in de pen. di. v. Et in hec exponitur litteram
in v. si res ita se habuit scilicet quod hic fuit in prima confessione et ita
quod constet eum non consensisse vel et in hostiensis dicto si ponitur
causative in quod ita se habet non ordinatur de s. in foro penitentiali pro par-
te exposito ut dicto si stet conditionaliter magis placet licet
in hoc non multum intendo in hoc fiat consilium applicata est per lectura
quod bene legendo cum distinctione premissa videtur sed contortio littere
que non distinguit inter forum iudiciale vel penitentiale potest
legi hec c. quod totum loquatur in foro iudiciali cum enim de
depositione non constaret in processu videri quod nullo pacto

desponsauit ut d. in gl[osa] ma[gna] z cu vir dicet q no fit animo c
sentiendi sit stat[ur] cfes[sioni] c[on]tra ipm ita etia[m] stari d[ebe]t p[ro] ipso d
tensi tu oliu q[uo]d dixi de positu bone m[emorie] de insti tu de
missi z sit legendo d[ic]to forte stat ipse z est s[e]c[un]dus ut dixi
in 2o summario q forte p[ro] cgnicio viri psumeret p[ro]pt[er] despo
sation[em] cu[m] copula no obstante nominis mutatione z h[u]i[us]m[od]i
ti indicat[ur] q[uia] qo quo iste dicebat q desponsauit no[n] a[n]i[m]o
c[on]sentiendi no p[otes]t p[ro]bari c[on]fessio tota iudicatur p[ro]uisio lic[et]
seculis vet si staret c[on]fessi solum c[on]tenius c[on]stetur de despo
satione z copla no aute[m] q[ui]t[us] dicebat q no animo c[on]senti
endi s[ed] h[oc] si no p[otes]t ut p[ro]pter tu[n]c t[ame]n p[er] iura p[re]allegata
quecu[n]q[ue] ti[bi] lectura tene[tu]r s[ed] s[e]c[un]dus hec in effectu p[ro]ut supra no
mutat[ur] z p[er] m[edium] p[re]dictor[um] faciunt que d[i]c[t]o c. [qu]oc se
¶ Quero in eo q[uo]d dixi s[upra] in p[ri]mo d[ict]o de p[ro]testatione
si quis p[ro]testat[ur] cora[m] plib[us] q omnia q[ue] dicet ul faciet cu[m]
tali mulie[re] no dic[et] ul faciet a[nim]o c[on]trahendi p[ost]ea publice
dixit c[on]sentio in te / Glo[sa] 1 d[icit] indicat ad p[ro]uisio[ne] z q
v[ide]r[etu]r a p[ro]testatione recessisse c[on]sentiendo in ea / c[on]tra d[icit]
h[oc] d[ominus] q[uando] p[ro]testatio fit sine iusto metu ul alia ca[usa]
que p[ro]testation[em] corroboret secus si c[on]tra q[ui]a tunc va
let p[ro]testatio nec videt[ur] ab ea recessu[m] p[er] actu[m] sequenti
q[uod] no[tatur] e[xtra] t. 1 xxxi q 1 lotharius Di[cit] ti[bi] sequa[tur] copla
d[icit] in distincte recessu[m] a p[ro]testatione etia[m] si ea p[ro]mis[s]a ca
q[uia] h[oc] de copla e[st] ut dixi s[upra] in 2o d[ict]o et quo ad casu[m]
h[ui]us c. d[isp]onit Jo[hannes] z bin q vir fuit p[ro]testatus cora[m]
aliquib[us] q[uod] no intendebat c[on]trahere cu[m] muliere s[ed] simulate
facere p[ro]pter iura p[ro]xime alle[ga]ta Gof[fredus] d[icit] q h[oc] e[st] c[ontra] v[er]itate[m]
z q[uia] tacitu[m] d[ic]it q[uod] i[n] toto nil de p[ro]testatione d[icit] n[ec] e[st] colligi
p[otes]t vir dicit q intercessit e d[e]mare I[ste] e q[ui] l[itt]eram in
eo q d[icit] ip[s]a q no videt[ur] q[ua]l[ite]r c[on]sentire q ille voluisset
in muliere c[on]sentire c[on]stituisset aut si potuisset de p[ro]testatione
docere p[ro]testatori t[ame]n no staret[ur] nisi iuste sed etc ut m[ihi]
dixi d[icit] etia[m] Jo an q ma[gister] Jo fuit q q[uando] vir multo
nomine d[icit] tibi te desponsat iuvat p[ro]testo si p[ro]tessit
secus si in p[ri]ma p[ar]te dicat c[on]sentio z te desponso q[ui]a te p[ro]testa
p[ro]cedebat no[n] releuat p[ro]pter q[uo]d verba c[on]trarius clarauisse dic no
versa[tur] an i[n] p[ri]ma an in 3 s[ecundu]m p[re]d[icta] q[uo]d dixi s[upra] in 2o d[ict]o
z d[icit] q indistincte p[ro]testatio no[n] iuvat n[isi] p[ro]missa ca[usa] fiat
ut p[ro]xime dixi z sit si sed e s[e]c[un]d[u]m ca[usam] m[ihi] supra p[ro]missu
s[e]c[un]d[u]m c[on]tra si meus refrage[tur] q no sed c[on]trahi dicati demonte g[rati]a
z d[icit] 1 se q ¶ Go quo i eo q[uo]d dixi i[n] p[ro]x[imo] q 1 si q m[ihi]

suis ex consensu verbali etiam sine mentali an ipso sit verum et
sic quod sit quia sit in iuramento contrahentes atque verborum quibus
iuncti acceperunt verba sic ille intellegit qui iurat xxii
q. v. quacumque arte ista ita licet verum et in inrio iste ut dolus
non prosit doloso de iurisp. scilicet ergo ista vera est primam
lectionem in eo quod loquitur in foro iudiciali In quantum quia sit in
aliis sacramentis neque intentio ut in baptismo de c. di. iiii. post ita
et in inrio ergo ista vera est in prima lectione quamvis hic loquitur
in foro penali Solvit gaufr. et bernardus quod hec quo solvit hic
in lectio et dicit quod in veritate non est matrimonium sed quantum presumptio in foro
iudiciali non autem in penali ¶ Ideo quod in eo quod dixi in
versu notabili de sponsalibus et forma coniugii que dicatur sponsalia et que forma
Glo. penul. solvit exponendo ut in dicto versu non quod sponsalia
est consensus forma sit verba Gaufr. dicit licet non procedat quia tunc sine verbis
non esset matrimonium cuius contrarium dixi s. e. proximo q. i. Dicit ergo quod hic
sponsalia appellat personas contrahentium forma autem eorum consensum
quod non procedit quia persone non sunt sponsalia coniugii sed s. eo. ti.
c. cum locum sed coniugium est qualitas que predicatur de personis
coniugatis ar. de bap. debitum iste quod consensus sit sponsalia coniugii probatur
s. eo. ti. i. c. cum locum et s. e. proximo Ber. verborum expresso glo.
cum qua concordat Inno. et omnes Et tunc dicit quod verba non
sunt de forma quia sufficiat quod loco verborum interveniat signa
ut non s. e. proximo in glo. ii. et penul. Ubi etiam dixi in prima
que et secunda lectio cum glo. hac penul. dicit quod si alterum desit non
est matrimonium dicit quod verum est intelligendo quod desit alterum i. consensus vel
verba et signa ponendo verba et signa pro uno quia si nec verba
nec signa intervenerint non est matrimonium s. e. proximo

Cum in tua Ad denunciationem unius honesti viri
quod defert consanguineitatis et de fama vel
scandalo debet impediri matrimonium contrahendum Continuis dio. est
nos autem utramur stilo de here. accusatus c. ii. li. vi. et
iurisperitus peritus vetus clientibus rusticorum ff. de l. iii. si chonius
Edictis al. edictis i. frequenter dictis vel expositis xxi. q. ii. nichi
genere cum ista p. a. quamvis publice sed privati sit ut in contrahentium
i. contrahentes videlicet contraria morbis non honoribus de hoc de testi. licet
ii. in. iii. glo. Edocet nec tu pre de plano certificare po
tes etiam si persona denuncians sit gravis ¶ Vid de bannis
dicit hoc in glo. i. et in ca. infra Et forte dicebantur banna quia
sub banno vel sub pena excommunicationis perquirebat sacerdos quod nullus
impedimenta celaret ar. xvi. q. i. statuimus ista ¶ Ergo non

q fama nō fac ad dfinē ex occultu seu puatu dlr̄
in glo · ij · r dicto · i · in 2° ġrio ¶ dco nō q denūciantes
dz ex ġuis psona dlr̄ in glo · iij · r dico · i · in q̄to ġrio
¶ q̄nto nō ibi de fama ul de scandalo docat q fama
r scandalū equipant̄ quo ad hr̄ r dlr̄ · i · in · i · to gig / q̄to
nō q fama pba dlr̄ in glo · iiij · r dico · i · in d / ġio
¶ Sexto nō q ppt scandalū impedit̄ ṁrī · de hoc in glo
s · ¶ Septimo nō q iudex ex officio se informet de fama
dlr̄ · i · q · ij · r iiij · / octo nō dubo de plano · qd ut
dt glo penult impttat sumaria cogniccoz · de hr̄ · i · q · iij ·
¶ Nono nō q pbatō pendet ex arbitrio iudicis phoc
bād · · cū tuc discrecōis arbitiū dlr̄ · i · q · i · ¶ decio
nō sm̄ r nō id qd nōt vltima glo · r tam signa qr sm̄ hyro
qd dt q pbata mala fama q̄ aliqui ipe pt pbare
se ex bone famē dlr̄ · de actu · tu optat · r oz intel
ligi q testes sup mala fama nō erat publice detesti
ficultatis r · ex · ti · de testibus ¶ Opo in eo qd hic dr
q nullg ġdictor publice cparebat / debuit ġ° pmitti
q isti ġherent pepue cū ppinqui pati erent ad pband
iurand peis de pbac iurauit / Soluit sno q hi fuit
ca dubitacōis an hr̄ cau licenc recipe iurameta p
pinquoz qui iurare volebat no subesse impedimentū
videbant̄ enī recipiedi cū nullg accator ġ ṁrī appez
r sic videbant̄ sine ca iurare / vl rñ / cum dubiū fuit
q videbat̄ q ptlen̄ denūciacōe r fama no deberz
epus p̄pone iura̅ta nec phybe ṁrī sz phoc licz ed
no soluit̄ ġriū c · puraut ġte remanens i ambi
guo quare no admittant̄ ppinqui qn docet de fama
ul scandalo al sit / dic ad c · puraut dt no̅ detesa
ienes / Ad aliud dic q qn de fama ul de scadalo doce̅
no admittut̄ ppinq · qr dz satis pbatū quo ad im
pediend ṁrī ġhendū qd impedit̄ ecia ad ctey dmg
s · eo · pa · ij · ita in dubio tucig e impedire ġhendū
cū in hr̄ nullū piculū ph̄ s · eo · puenus ġte hic no
sup̄ recciant̄ iura̅ta ppinqz sz relinqui̅ arbitro iu
dicis ¶ Sedo op · in eo qd dixi in 2° nōli · q fama no
fac ad dfinē ex occultū seu puatū qd ymo de colla
cle · tua · glo · ij · induc hr̄ · c · psūlt sz poans fac gtra
i eo qd ibi dr q ex fama qd effica publicaū · / Co° ut
in ead glo que dt q fama dr puatū impedimctū
qr pcā no ġstat de impxto nisi adsit alia pbacō dco · c ·

tua qd videtur esse contra illam literam que dicit fama sufficere
ad impediendum matrimonium ad quod dicit ut in secunda questione et dicit quod
litera illa loquitur de parentela satis clarius si dicit parentela et facit
facit illud publice quod precedit et tunc est sensus quod publice
in iudicio nemo se opponebat sed parenti quia quod iudi-
cium fama differebat impedimentum et hoc vult id quod sequitur
in glo. quod dico in secunda questione (Item opponitur adhuc quod quando
erat fama de consanguinitate debuit non debere matrimonium de consan-
guinitate contrahendum (Glo. tamen soluit quod hic non constabat de fama
sed fama parentum impedimentum deferebat Unde primo
debet inquiri de fama et debet constare quod iudex non debet reputa-
re famam nisi coram eo probetur per hoc quod dicitur in glo. in
2. dico 7 in vi questione ergo talis contrarium ad quod parentela dicit
quod fama facit quod esse publicam que est probata aliquis sicut illa esse
etiam que est probata non tamen per eam constat de impedimento nisi adsit
alia probatio ut dixi in proximo questione quod intellige contrarium
ad plenam probationem que sufficiat in casu quo ageretur
de dissolutione matrimonii sed quo ad impediendum matrimonium contrahendum
sufficit sola fama ut in litera que in hoc sufficit semiplena
probatio extra de eo. c. prima ij. (Contrario opponitur in eo quod dixi in 3º notabili
quod denuncians debet esse persona idonea non debet admitti
etiam non idoneus extra de eo. per ij. Glo. in soluit quod ibi ad im-
pediendum vel ante matrimonium denunciante hic ab alio constituitur hic impugnat
matrimonium tamen debet admitti ad accusandum contrarium de consanguinitate c. i. de testi-
bus c. i. debet igitur quod hoc arbitrarium ut episcopus possit ad-
mittere etiam turpes hic denunciantes si sibi videbitur
expedire periculum anime ij. q. i. si peccaverit ubi de hoc et si sibi
videbitur expellere per hoc quod dico 7 q. i. Verum melius posse dici
quod in c. per ille deponit tamquam testis ideo facit fidem
hic tamquam denunciator non secus vel in contrarium intelligatur
etiam ibi in denunciante dicit quod ibi denunciati non obstante
tamen suum quod denunciat tamen committendum quod est dixi vel per
questionem aliter debet esse idoneus per ut hic. Contra ipse denunciator hic
ibi loco testis per rationem predicta que deponebat de impedimento
contrario accusare restit quod clare sciebat sed ante secus non dato quod
esset idoneus non statur eius dicto ut hic tamen statur contra delicto
suo etiam si sit non idoneus de eo c. prima que non per hoc quod dicitur
in glo. in nisi tamen debet quod iste denuncians non testifica-
batur (Contrario opponitur in eo quod dixi in quarto notabili quod fama et
scandalum equiparantur quia sicut esse scandalum paucorum fama

aut no insi comacioni pte ppli de actu. ad optat bbi
dlict. So. licz no pp equiparet tn h appart. qr pmo
dt de fama ul de scandalo. 2o repetit solu de fama
ibi. vel d' fama hmoi sub quo ubo cpndit scanda
lu al diminute loquet. vn ou fama stat bng
bng testib ut no glo. de app. c. 1. r sit fat semi
plena pbacm. dbt h intelligi de scandalo. qd sit i ma
iori pte ppli vel vicinie no aut in minori sit est
rumor de eo qui tog. ospan sup eo qr tuc no suffic
ut ibi vn hic fama r scandalu qd imptat r sit in
lra ibi de fama vel de scandalo. ul stat quidqt q no
diligut. ¶ Sexto op. meo qd dixi in qnto no
fama pbat qd imo qr no de actu indificoib. insi
vbi dta paucorz no infamat. dlo in fort r non
soluit. dic qr licz pauca no infamet tn duo pbat
fama inductam ee ut i. no. rsio etia dz h intelligi.
¶ Septio op. qr vr lra sibi cotre nam p° dt iura
pentu no recipienda. 2o dt arbito epi ee an recipi
ant. Soluit pe. r ab. qr pmo loq. de his qui se
ingerebant qui qd epus hrit eos suspectos ff. de.
pcur. que omia. 2o de his qui no erat suspecti
pp qd quo ad pmu dam c. lra i. sponte oblata.
Boatinus soluit qr iurata ppinquorz nolencium cpu
tare gradus no admittut ut i pmo dto h si cpu
tare volut sic ut i 2o qt c. dinumare. vel r. Jo. an
pmo loq. de pntib. i. pgenitorib. tm in. q. in. pntes
de his qui filios occidut c. si. alibi tn pom pgenia
ueis in. q. b. c. 1. xxxv. q. 6. de pentela r 2m hoc
in pmo dto repellut pentes i. pgenitores q suspti
st de testi. si eo ii. qd dic ut i. in 2o dto admittut
ppinqui i. alij cosanguinei. Et distinctio licz vra in se
tn vr extorque lram cu sup ppinquos seu pgenito
res indistincte lotuerit maiores. dic go qr ppinq p° re
pellut. pterea admittut arbito epi ut in h. c. aliqua
suspicatis nam n epi arbitrio coniectura eos admittedos
repellet ut i p° dto al admittet ut in 2o r dlct in
sc. sor. ¶ crio i eo qd dixi i pprio qrio qr c. i ar
bito epi cu admittat ppinqs i q° usabi arbitriu
Solt. ossi qr usabit ut pensat psons cais r tpib
faciat ff ul illud ar. de hom. sic de tusat c. si ff.

de vsur. mora de testi. l. ex. i. de v. obli. ?tinuet
no. e. co. pa. y. 2c. sit insti. 2 7. c. se. et dt. osti. q
ss9 hec i. 2m tue discretionis arbitrio ?. acsi dicat
licz multa dixim9 2 te instruxim9 2 multa dicant
in iure tn hec tm q3 p varijs caus varia psumunt
nec ppt malicia hoim 2 varietates tempoz tn vl
dari poss3 finalr arbitrio tuo relinquim9 ut pen
sats psonis zc ut pxime dixi ¶ Scdo qro in eo qd
dixi in ver. no. q iudex possit se informet de fama
an hec sit ver. dic q sit hec cau quo agit de inno
in quo pcedbat officio iudic. p hc. e. co. ad id qd 2 qd
ibi dixi in gnto no. q aut in alijs caus dicto 7 q
in ¶ Tercio quero in eo qd dixi in ver. no. deplano
q importat. Glo. penul. sol. q summaria ?gtom que
hc cau suffit sn iudicioz strepitu de hc v. dic ut in
clem. sepe impn. de v. sig. ubi dixi dixi in ij goc
¶ Quarto qro in eo qd dixi e. q. y. q iudex hc cau
possit se informat de fama an hc possit in alijs caus
Glo. c. ibi. 2 sit ?odo. sentit q sit in eo. q dt iudic
posse de fama aliq inquire de plano sn iudicioz
strepitu id3 imo dicas q sn ordine iudiciario 2 sn
testibz pt quis cacionari de fama qd sm no phot
No sing. qd no. de postula. c. i. et intelligo qd dt imo posse
pcedi sine testibz sz iurats et hc pcedit i inqsitoe
gnali vel etia spali qua fac ordinari9 ad suam
instructioz pte no citata secq si pte citata q3 tuc p
cedi cu testibz iurats de actu. qualr y. e. dz. de h?
p land. de offi. or. cle. vna. ubi dixi i eta q. 2 ibz sceptibz

Consultationi

cohieri que negat se a viro
?gnovisse no cred. vir pbate
?viu b si pbat se ?gnovisse pmetu qui potuit ca
de in ?stante no tz viro ¶ Vel ad id sit pbato viro
no audi. negats simpr ?ssm b assens meticlosu 2
pbare voles audi. hc duo dta 2m in b sane et
?? poss3 legi illa pte sepatim tn q3 utraqz dcm
e de eadm re io lego totu caplm sil. Venient viro
la ?tito et in quibusda loci e ?sue. q mlr p°
desponsa. deinde dic qua tradita dz vidit. Galuat
i fores scrptas. l. di peniteres de cler in causis
Recepta forte ad hc coacte p parentes Audiende cu
effcu ut sz viro sepet. e. c. tuc. 2c. Venies 1. 2.

c. ad locum. ¶ No. de benedictione nubentium et ut h'. az
benedictum benedicatur sponse et sponsi. phe. lra. i. benedic-
tum sponsis. Et alicubi benedicitur sola sponsa ut paduc mo-
nent. aut cum benedicuntur ut triduo vel biduo vel salte
eadem nocte in virginitate maneat. xxxiij. di. c. bl. xxx. q.
v. qualiter tobie. vij°. sed non servatur ¶ Secundo no. quod plena
probatio prefertur simplici assertioni de hoc. j. in p°. questio. primo etiam
plenior prefertur plena et plena simplicior. ar. de proba. pro-
cessionis de testi. in una de fi. instru. cum Johannes ¶ Tercio no.
quod negativa non coartata est improbabilis de hoc. j. in 3°. questio ¶
Quarto no. i. mox quod presumitur quod non consensit ibi quando mox
contradixit. ar. i. q. i. constat. xxxi. q. ij. de neptis. e. eo. ad id quod
et quod i. no. in glo. ij. ¶ Quinto no. ibi multum vexat consensus
se. quod negativa pregnans. i. que implicat affirmativa probari
potest. de hoc. j. in 2°. questio ¶ Sexto no. quod adhibenda est
diligentia in investiganda veritate principue in causis matrimoni-
alibus de hoc in glo penul. et in ca. i. t. vi. de elect. ubi li-
be. ¶ Septimo no. quod metus concludit libertatem consensus et concausat
si est talis qui cadere potuit in constantem de hoc in glo. fi. et i. hoc
no. tempus in quo dicitur in constante et non in constante virum minor
eum metus concausat inducens qua virum ut no. e. eo. cum lo-
cum in glo. i. ¶ Opp. quod primum deinde contra dictam 2°. fuit
forcius debuisset audiri mulier in p°. dicto quia in 2°. cum in primo
reclamaverit cum benedictionem in 2°. post. Solutio. colligitur ex glo. i. et
dic quod iste mulier simpliciter reclamavit nec volebant
aliquid probare in primo dicto in 2°. probare volebat. phe. ubi
simplex assertio quod est in primo dicto. Ex quo arguit eadem
glo. quod audiretur volentes probare contrarium et quod assertioni ex parte
non est credendum sed potius testibus iuratis. phe. contra v°. iudicis ass-
ertio prevalet. vij. probationibus de proba. quam. ij. de testi. cum a
nobis ¶ Secundo op. adhibetur quod in primo dicto non debent audiri
etiam si velint probare contra hoc est negativa pura quod non conse-
serit et sit improbabilis de elect. bone. i. Solutio ea. solvit quod
potest probare probando metum in quo dicit quod hec negativa
tunc resolvitur in affirmativa intelligimus enim quod dicat
se non consensisse libere sed per metum ut dicebat in 2°. dicto
phe lra. i. multum vexat. i. non libere. et de hoc e. in ve. no.
et sit est negativa pregnans que probabilis est de renun. sed
hoc. Ex hoc no. ab. quod violencia illinc apposita non concausat
sed hinc apposita sit quod non bene colligitur hec deinde in est vera

vel ad primu dic alr z melius ut in sc^a. q^o ¶ Tertio op
adu^s q^r inhendo soloi pmisse primu dcm coincidit cu 2°
z sic e superfluitas q^i id . e . in glo^a . qr in primo dco agio
vir velle q^r asseto mulieri dicenti se no consensisse si no
erit simplo admitter^e . i . si pbare velit . z sic stat primu
precedens q^r negat^{ua} pura est inpbabilis . Rn^o ad primu
dic q^r primu dcm no coincidit cu 2° q^r etia si sit i verbis
dco id modu pbandi no tn id modu ppondi q^r i primo
dco ppomit simpl^r se no contraxisse consensisse in 2° se co
sensisse p^r pmetu . Ad 2^m dr pbis q^r in primo dco audi
ret mulr pbare voles forcia qua p^9 visitatom p^9 ea
e audiut^r . p^r ppetuas nil pbant etia cu iuncto p^z tuc
stat primu quo admitti^r ad pbandu simplice negativa
Ad qd dic hac n^{ras} er coartata refendo ad id qd ac
cid' pot q^r deponetes sup iniro^s dnt de tempe ptius
de tesi potenore . qr dato q^r no dicat cu . xij^o anis puelle
colligi pot ut finge q^r erat in xiij^o ano oportebit intelligi
q^r fuit pactu inm abanno cat^r insi pbet^r mulier anca
fuisse viri potente . quibz ppositis mlr audiet^r indi
rec ad pbandu se no consensisse ut quia fuit absens a
loco toto illo tpe dco t . potenerit q^r no q^r nemo tang^t
z pts saluat^r diversitas int' primu dcm z 2^m ergo dr q^r
no audi^r in primo dco q^r p ydoneos pbaba^r de ppensu
forte p parentes vel alios z eius asseto erat simplo ergo
forte ctiu erat ex^o ea longo tpe cohitasse sponso ut co
sensisse in copula z sic poss^t iste casus variari ppenti
tm cu q^r no pcedit quia hic dr in primo dco erat no
reclamasse in actu visitacdi pls lra i . Ad Saluas cone
visitacdi / z ibi i in Saluis ecce Verg g^o qd pdixi
¶ Quarto opo q^r in 2° dco nullo^s debuerit audiri
coquo cohitavant sponse . e . eo ad id qd / Solo n polt
q^r ibi p^9 copula aufugit h' pus dr vni ecias audiendas
etia p^9 copula si az ecias inuitas detentas z cogitas
qd no fing^t . s^z valde difficile e h^r pbare tn si pbari
pt admittut^r qd etia dixi e . eo ad id qd in 2° primo
¶ Quinto op ad id q^r coquo p cohitacom aufugiunt
dent restitui viro an omia . de resti . spon potissima
Rn^o no az hic q^r aget^r possorio dr tn pno q^r etia si a
getur possrio no e denegada audia dco ea c . de
tusinita z c . popte Alij ut refert pno q^r dic primu Verg

No fing^r

quia no poss vir pete restitui n dictum spoliatus cu q
no intueniet copla p3 qd dixi in dco c oppte z b vo
tu locu in h ꝗo ¶ Quero in eo qd dixi in primo
ꝗo de cohitatione et copula si mlr cohitauit viro et se
cognouerit an psumat matrimoniu Soluit osti q no nisi
pbet. s psumit fornicato xxx. q. b. ali qd intelt
in feo retenti si eni longu tpus lapsu est puta x vel xl ta
annorum a tpe quo dr ꝗctu matrimoniu sufficient psuptiones
sz q ipam tenuit pro vxore in mesa in lecto z alijs na
eia ptes psuptiones impedit matrimoniu z etiam sepat de
psup. lris ex in. z yz no. eo. ti. illud z dic ut di
xi. de testi. spon. oppte ¶ Sedo quo in eo q iste illa
mauit i pmo dicto eu ducebant Vnde quid si
mlr traduci ptestat sibi matrimoniu displice tn psea re
manz Soluit vir q sibi pindicauit a ptestatone
recedit de app. sollicitudine ¶ Quo ad h. e q me ca
c. i. Vo. excusare. si ca ptestatonis fuisse iusta z
si dixit q p potuit ut i al pars qd dixi b vo. tua q. i.

Gemma

Stipulatio penalis in sponsalibz rep
ba ne impedia libtas ꝗiugij immedia
lis p. mlier quela r dat iudice. i. cu itaqz Con
traxerit sptis sponsalibz que ꝗtraxerat cu filio. b. ut
ps abipa t. filia gemme vel ipa gema ¶ Nota q
inr audi ꝗsilia Et dic q audi tamq ꝗiuncta psona
ff. de ptur. s hec de i sep. no imlli nisi z maxie
sic debuit audiri cu puella ext impubes ar. 7. ti
i. c. i. Et colligit h intellco q pena petebat ab fi
lia gemme s si abipa gema tuc no colli. p3 q dixi
in lra in v abipa ¶ Sedo no q 7. septenniu no
tenet sponsalia de h in glo. i. 27. i pmo ꝗo ¶ Sedo
no q sit no tz pene stipulato in sponsalibz int ꝗtra
hentes ita nec int parentes Et h colli. ꝗponendo lraz
abipa sz gema ut dixi in lra Et lz pareat dica
it qui h filiu in ptate. C. de rei vx. act. l. vna. s.
accedit de pactis ꝗuentis sup dote ꝗmorte. tn h cau
dr etia de illo qui ꝗtrahentibz in aliq attinz z ey h
ꝗiuncus e qui in nullo attinz de h. 7. q. iij. ¶ Terto
no q adinuicem etiae recaurit sup matrimonio vl de pnde
tibus etia si qo sit int laycos ut h de h. 7. in b ꝗo

¶ Tertio no q̄ matrimonia debent esse libera de hoc in glo. ii. p̄h xxxi q. ii. de neptis de hoc .i. in 2o gn̄o ¶ Item in eo q̄s dixi in 2o nota q. ii. septennis non tenet sponsalia q̄ hoc est frustratorium remanet h̄c c. q̄r ecia si pena posset in matrimo tu h̄' no potuisset compingi q̄r no valent sponsalia int̄ minores septennio ff. ti. i. hoc rem accessit. Glo. i. stat ḡo si dic̄ q̄ forte p⁹ septennium consensit q̄s e dubitare. Hos̄ dic̄ q̄ tria faciebat pene pena compingit̄ sꝫ libtas matrimonij ut in lra principale q̄ no no tenuit ut dic̄ hec glo. C̄tte etas infantil in qua no cadit obligaº eciam naturalis ff. de ac. ꝛ ob furiosus. vl ii q̄ eo c̄tu pupillus fiat locupletior ff. de gdi ind. naturalit̄ p̄lr no solutur. Contra dic q̄ an subesset h̄ eo de infancia no constitit pape nec se moneꝫ contra sꝫ racione iuris q̄r ecia si puella fuisset apta pene tm̄ adiectio no tenuerat ꝛ in hoc no coproduit informacio fa de app. sepe. ¶ Sc̄do op in eo q̄s dixi in c̄o nota q̄ matrimonia debent esse libera na ecia fui contrahit de ṡu. ser. c. i. Glo. in metu ḡui dic̄ libera ab omni coaccione ecia pecuniaria. Hostiensis ac glo no q̄ no dr̄ lib' qui metu pene ecia pecuniarie ad fac. Et e add̄ ista glo valde singlr̄ ꝛ dic̄ q̄ no e lib' respectu libtatis plene ꝛ p̄cise que req̄ in matrimo ut h̄'. Hostiensis no q̄ in matrimo no h̄t locum illa r̄o coacta volūtas, volūtas e q̄r ut h̄' dr̄ q̄ssi⁹ coactus metu pene non est sufficiens ad p̄ficiendum matrimonium p̄hc B. eo. veniens. ii. ¶ Tercio op ad id xxxi q. ii. c. i. ꝛ c. de neptis ubi tm̄ matrimonium ecia i quo intercessit coactio. Soluº ibi p̄sequitur consensu purgat̄ coactio precedens p̄hc B. eo. ad id q̄s. p̄ꝯqua aut intercessit consens⁹ lib' cogitur p̄sistē in matrimo quia licꝫ ab inicio fit volūtas tm̄ p̄p⁹ fco e natū, licꝫ p̄ꝯ in sponsalibꝫ B. c. p̄. i. ¶ Tercio op ad id q̄r eo posita h̄' no inst̄ de id de q̄uo querebat̄ na querebat̄ de sponsalibꝫ ꝛ videt̄ q̄ stipulacio penal no tenuit q̄r matrimonia debent esse libera. Cum tm̄ aliud sit sponsalia aliud matrimonium contrahere q̄s dixi in p̄ximo ḡo inst. ꝛ B. eo. in rub. q. i. ii. ꝛ iii. de sepatis aut no e illato de tuisla inst. de offi. or. delectus. Soluit gas q̄ in omo diuiss no dr̄ instur de uno in aliud secus in diuiss in quibꝫ e eadē ro sit e h̄' quia sit matrimonium debent esse libera ita sponsalia in quibꝫ e eadē ro. B. eo. cum locum. na dispo sita de causato locum hꝫ in sua ca. arg. de peni. di. ii. pot de offi del. p̄. Sunt aut sponsalia ca matrimonij et

glo singlr̄

ppatoria iuriosio z id iur dt ee i ppatorio z i ppa
to dict puribz z ff de pen ad legatu z l ad re uo
bile. ¶ Quinto op q no debuit ppa iudicare inter istos
qui erat laya de sudi nouit. Solo rerit s ad iudiciu
ecce sr pena que e attesso iurio sit z sup dote de
dona int vi z ux de donacia z dest ecia e in e uo ulc
¶ Sexto op q in iurionis possit appoi pena ff de
condi z demon ticio c ticio i Solo ibi in legato rello
to alicui ut oshat cu tli in quo tenet adeptio si no
gtrahet ita ut i de aliud e i iurio metu pene li
btate aufri aliud ad testud i lf cau ad legatu in
testo eta lege imitari ¶ Septio op adidi C despo
l vl ff de vbo obli ticia Glo vl solut q pene appo
no tenz ut lf s arre bn pnt dari pspolalibz pstacedo
quas amittit qui resilit su ca dm aut arre are
gqua dant no ut reddant tamqs pignus s ut sit
de uio pay z dit q qui resilit pdit arras si est is
qui dedit eas vi lo recipiet resilit reddit duplicatas
idest id qd recepat z tmdem ii dem sit q duplicatas
ul quadruplicatas reddat qz tuc stat quectoni C
despo iulr i fo z c quadrupli ¶ Octo op adst
qd id sit in arra qd in pena q vtrobiqz eadem ro z sit
id ius desfir uti cu dilecta Glo eadem vi stare gno
dt cu scis ee zm leges z sic vi velle q ad zm ca
nones gtra uot de pen actede in glo i z dem gin
gopte in g glo que dcut id ee de iure canonico z hc
vltimu vero Et adhant glo dt Jo an q allando loq
volt dic q no decidendo gtr cu dt scdm zm leges no
intelligat q velit aliud dic zm leges q zm canones
s scdm zm leges i qz zm leges no e id in arra
qd in pena que aut sit ro diuisitatis int arras et
gpena dico q q i Et in hac glo i l vlt etiam pot
in sposalibz interuenire z duplicatur pcu qui accepit e
as si pcu stat z lig ulqz ad quadruplu supplari Jtem
ibi ticia Inhonestu e iurionia siue futa siue geta
vincl pene gstringi ¶ Quero in eo qd dixi iuxorio
gno q ad in arra q in pe que e ro diuisitatis dic q
pena solu gmittitur arre aut dantur s faciliores sunt
ad pmittendu pena qua ad dandu arra gtra arre dari
solent in pua gtitate pena uo pmitti in magna z io
timore magne gtitatis quis poss gpelli ad iurin ¶ Op

ad hec quia arra potest peti quadruplicata ut dixi s. contra
promissio pena non non quia non petitur vel quod misit. C. de h.
sup. eius allegatis et quod ibi not. et de arbi. dila. et de pen. quo-
satro. consti. stat contra reddit quo alia ratione quia arra datur
et in traditione rei sue quibus potest pactum apponi. ff. de pactis
in tradicionibus de cedi. apo. Vero item non peditur si quis exigit
animi per pena nil datur et si committitur nulla retentio prestatur.
ubi in arra promissit lex quod consensus amicabiliter inducatur
ad animi propter lucrum in pena non non est liber consensus propter ti-
morem incussum constipulatione penali dicit hec pen. in sua
co. f. et ubi dicatur dicit Jo. an. quod pater utrobique habet timor
timor perdendi vel restituendi arras quas quadrupla-
tas videtur etiam impedire libertatem et ad consensum inducere
vel non decturum dicit etiam Jo. an. se vidisse constitutionem arrarum
et pignorum fieri in maximis quantitatibus propter quod dicit equi-
ponderari quantitatem arrarum et qualitatem personarum quod etiam
habet . C. de spo. l. fi. Si enim pauper dat magnas arras
quis dubitat propter hoc impediri libertatem matrimonii non dicitur
ergo teneri ut hic quorundam consideracione ut refert per Jo. an.
dicit quidam pene stipulacionem teneri quod inter locupletes
parva pena committitur Et contra istos l. fi. palle. ponderauit
id quod committitur fieri solet propter hoc ff. de ver. sig. si stum. vel
stichum. f. i. et quod ibi no. Et hic consideratio tamen in arris quod in
pena est equa sed non propter legem ymo reprobatur quod l. fi. palle.
indistincte prohibet pena et sic prohibetur etiam si sit mo-
dica. C. de spon. nec non iuncta glo. et ita indistincte loquitur
hic ergo indistincte tenendum ff. de publiciana. de pacio. de qui-
bus omnibus quod habet bar. in dicta l. ticia. de v. ob. Item i co.
quod dixi s. ca. hoc contra consti. quod lex in arra presupposit quod
consensus amicabiliter inducatur ad animi propter lucrum vero velle
quod sentio uniro it ea dante sit ante etas lucre contra
non in sua co. f. i. quod est verum quia debentur tunc tamen quando
animi non perditur. C. co. l. vl. dicit hec prestandum in consil. c. C. hom.
Item quod dixi et arras posse interuenire in matrimonio
intellige quando re vera interuenerit secundum quod si tamen pro coniectura constat
sit quia tunc obstant ea que obstant in pena ut s. e. hoc
impu. et dicit hec prestandum in dicto consilio ¶ Secundo quo in co. quod
dixi in verbo contra et in prima hoc quod qui resilit perdit
arras que potest esse iusta causa quo exemplificat puta
quia alius infra biennium nuptias contrahere noluit. C. de spo.
l. ii. vel propter mortem alterius desponsi. C. co. arris item

psona sponsi cui quo nimi interdicit C eo. null § q bo
2 § is quoqz certe ppt minorz etate no eni tene sponsa
ad reddendu arras duplicatas si erat minor xxv
annis s in simplu du tm dca l. fi. C eo. dn secuius
e arras parentibz dare qui ita obligant ad duplu
dca l. fi. no aut ad penam ut h litt secus in sponsos qd
dixi e in 3 no. 2 de h in se. que ¶ Eo quod in eo
qd dixi in 3 no. 2 in pxima que insi q pena q
hybet interuenire in nuo int 9hentes ul correspon
tes no aut int sponsos qui dicant sponsi 2 que sit
ro diuersitatis. Ro dni. vi. bellle q sponsi sit omes
qui no hnt sponsos in ptate distinguit eni q aut
stipulo sit int psonas hntes ptatez in sponsos 2 no
valz ut h aut int sponsos 2 valet C de indic. vidui tc
l. 1. ff. de 9dic 2 demo. l. hredes § 1. qz cessat ro
ibiq c. cu sponsi no possint 9pelle sponsos ad 9hed
ersti. h apbat. qu sponsi licet sit bona fide faciant spo
sione ut si duobz loquetib despoinsalibz vnq pmittit
p. si fiant alt totid si no fiat secus si 9mittat spo
salia nomie mulier adiecta pena nomie suo si no
fiant qz tuc no tenet pene pmissio attesa nuo
qd dz ee liberz s h mch est. qz etia h cau pcedit ro
dni dcit eni mu liberz cu isti no possint coge 9hetes
vn glo ff de v. obl. ticia. dt simplr pena tene int
sponsos. Et pls est visu qri cu quit de roe diuersitatis
int parentes 2 sponsos s no e visu sufficient in eo qd
quit qui dicant sponsi quo ad h qd dic ut i se. distictione
aut eni vnq 9hencu pmittit sponso 2 pmissio no tz
aut sponcus sponso i. duo qui no 9hnt pmittut int
se pena 2 aut 9hentes st subiecti hijs qui 9mittut
pena 2 no valz cad roe ff de in is. vocu l. 1. 2. y
aut no st subiecti aut tata e 9iunctio ul amicicia
int ipos q visibile e illos ppt h no debe resilire aco
tatu Et id ff de here. insti. heres meus ad fi. 2
hic aut st omo sponsi 2 tz pene pmissio ff de 9di
2 demo cu ita dca l. 1. C. de indicta vidui tc que ho
Et dt ab. q sepe 9opinu q vbi dubiu e de obligoe
9mittetiu pmittut sponsi pcis de h p io an in
specu de arbitro § fi ro quid si 9pmissu i suppletoe
que incip diximus vbi ponit dcus dy qui dixit q

obli° penalis tz int̄ cōmcos sup obseruatione laudi se-
rendi int̄ a · 2 b · qr no ē mēte m penis qui mesit eius
qui sibi stipla² ff · de vbo · obli · stipla° ista · q̄ · alti vt
at si quis 2 v si quis dolū · Si ḡ no obseruabit̄ pena
comittit² siue laudū teneat siue no ¶ Qrito quo an
sit pōt interuenire arre in mrio° ut dixi s · in ay · q̄o
ita etiā pigra · quo · qp sit qr pignora dicut² arre · C ·
si ūtor pōmcie · l · 1 · Et in glo inuenit² quo · corruptus
qr loco · l · pall allat C de remi pig · l · 1 · q no fac ·
s in dca l · 1 · si ūtor pōmcie bu q² adich ff · de ritu ·
nup · siquis offm cōsti dt melig fecē ¶ · de dona · int̄
vi · 2 vo · 2 si mēte de arbi · cōpoita / s idz de eo qui q̄g°
cōfang · vennes · y · pdōm · c · 2 si mēte dt · pignora hat
ōcone data retineri no posse Spe° · co · ti · § · pmo ig²
insi · tz cū quo · 2 id arch xxx · q · y · c · vno · · Glo · ff
de · v · ob · ticia dt qp si pignus dat² parra tz si ppena
no facto · de arre · dt · qp si pignus cōstituit² pquentor
no tz sit nec quento pene · si ptraditom tz · sit 2 tra2 -
dico arrap vt sit si stat parapiente pigno resti -
tuat duplicatū vl si ulcz dedit ib pdit pique stet ·
Jo · an · dt qp concordando opiones · eque vr distigbuch
de qitit·lr · pignor sit dixi 2 ¶ eū de arris · s · q · 1 · s ut
ibi dixi illa distincto no q² iure vn tenenda vr dis -
tinctō glo · in · l · ticia · inctā distinctoe · facto · de arena ·
Et dic qp aut da² pignus parra 2 tz aut ppena 2 ·
no tz · aut simpli · 2 aut pquentom aut ptditom
pmo cau no tz 2° sit / vl dic alr tn ad cuius effcm
qp dacio pignorl tz qn tradit² pcaus si tn cōstituit²
ut volt opinio facto · de arra · Et qn tradit² cedit loco
arre · qn tn cōstituit² loco pene · Et sic volt glo in dca
l · ticia · ad c · 2 si mēte · dic · qp ibi sposalia sunt illici =
ta · io no tenuisse etiā dato arrap · C · de spon · inli · 1
ffuso sic delictis loquimur · psic qd dixi s · in pmo q̄o
2 qd not sr · in cōsil · c · C · hom · ¶ Qrito quo modo qd
dixi s · q · cōtria qp pignora pōt interuenire i mrio°
lz pena no possit quare ro diuersitatl Spe · co · ti · § · p°
igit dt qp ē qr qui tradt pignora no se obligat si illa
pdit 2 sic pretentom cōsulit² s cōmittes pena se ob -
ligat · 2 pleruqz cōsulit² alicui pretentom cui no dat² ·
acto ff · de doli · excep paulg ¶ in cōtracto qui pt

pignus retinet non tamen ad illud agere de iudic. intelligimus
et eciam io e in arris que in pignore psf qd dixi s. q. i.
¶ Sexto quo an sit prohibe. sit pena in sponsalibus ita
prohiberi agi ad interesse qr eum perque stetit ne stipulacio spon-
salia stipulacione vallata efferri conferunt glo. ff. de v. obli.
ticia dr q non res pt agi fac qd no. ff. de spon. l. ii. ali-
bi glo. ff. de v. ob. si stipuler dic quid r hic quis al-
sequet q possit agi ad pena quanti interesse q h iura que
prohibet pena indistincte ar. ff. de ser. corpor. ticius
Dy distinguit aut agit ad interesse rone dampni r tunc
in eo qd abest pt agi qr non e pena respectu agentis s[ed] so-
lum pccauo aut agit roe lucri qd futurum erat commo
qd lucrum a non adest ennio non contra r non agit cum sit
spes pene ff ar. ff. de damp. infe. paulus. erunda
ut refert fo. an. dic q eciam ad interesse roe dampni
non aget r imputet sibi qui dampnum sustinet cum sciat
tal sciue dat stipulacionem non tene qd plag C. de spo.
l. i. r bar. in dca. l. ticia pilla. l. que dic stipulacio
non vale qr e contra bonos mores. ff. de v. ob. generaliter
que io peravi viz qr l. ticia loq in stipulacione penali
r illa bn e contra bonos mores set qui sunt simplex stipla
perqua confirmatur sponsalia qr illa tamen bn vi. cum distincto dy.
¶ Septio quo si contractis sponsalibus alter commisit dolum e obstit
alter fac copensat an possit agi actoe de dolo ad interesse
contra eum. bar. in dca. l. ticia q sit psf qr lex non prohibe. go
intelli. promissum sit in alijs contractibus r de pluribus pluribus
coribz dic. ut pbar. in dca. l. ¶ Octo quo an sit non valz pena
in matronijs contrahendis ita nec in dissoluendis. vim q sic
bn non tamen pene promissio cum promissi non attare sponte de
adulterio specta pena. C. de inutili stipu. l. ii. ar. de iur.
iur. cum ad mo. r qd no. eo. ti. tua ii. r hic qd dt vim p[er]
in dca. l. ticia que dt mrio[nia] sive futura sive contracta non
debet obstringi vinculo pene ut dixi s. in vnj. quo complet
eciam ar. i vim qr stipla contra bonos mores non tamen qd eciam
dixi s. q. proxima r psf ra in malis li. vi. ¶ Nono quo
in eo q pena sit prohibe in mro. q si statutum ciuitatis
imponit pena contrahenti cum filia fam sine consensu patris
r c. contrahat a quo pretio sclaus exigit pena an potest

cler. hoc inhibere ne hoc faciat Jo. an. de his statutum
li. vj. dicit quod Bon. disputata et terminata fuisse quod non possit
inhiberi et quod statutum valet tamen contra utrumque jus xxxj.
q. ij. honoratur et c. dei in c. uno ff. de ritu nup. l. ij. et
iij. et per alias voces de quibus ibi. Spec. aut Jo. an. ibi dicit quod
licet sit equitas quod pena possit exigi tamen etiam in contrarium poss
est casus ut si filia xxx. annorum eligit maritum sibi y-
doneum cui pater non vult assentire nam semel inducte metu
pene impedire imm. unde sit pena quencumque non impedit
quin potest filia contrahere cum alio vir. contrahere ita non debet im-
pedire statutaria et consequenter iudex cler. adque spectat causa
matrimonii potest inhibere ne pena exigatur et hoc verius ut
sit non simpliciter judex cler. inhibeat sed qui subsistunt contrarie
similes exquibus timetur ne impediatur libertas matrimonii possi-
bit indistincte dici quod potest inhibere quia statutum istud videtur contra
jura que canonica permittunt filiis familias contrahere matrimonia etiam sine
consensu patris ar. J. ti. i. c. i. et per de clerico coniug. de des. impu. c. uno
ad fi. li. vj. nec obstat quod matrimonium spectat dispositio ad iudicem secularem
sed ad ecclesiasticum de 2ie. mup. c. fi. preterea quia statutum laycorum non
debet indirecte preiudicare juri ecclesiastico de imm. ec. c. fi. li. vj.
et hoc in coaliquam causam iustificatur statutum ut quia scandala que occu-
rrebat si unus de una parte contrahebat cum filia eius qui erat
de alia parte ut quia forte in civitate erat guelfi et gebelini
vel ex alia causa simili preterea quod dico J. de clan. des. c. ij. q. vij.
¶ Decimo quarto in eo quod dixi s. in vj. questio quod licet non possit
pena in matrimonio apponi tamen potest quis ad consentiendum et testamenta
inmittari pone testator instituit filiam heredem ita tamen quod non
contrahat matrimonium nisi cum filia mercatoris alias si contraxerit cum alio insti-
tuit in ijlima tunc videtur testum non tenere probante licet ne
metu hereditatis perdende contrahat cum illo cum quo non contrahat
vel contrario et sit non liberum contrarium in facto consultum fuit quia
hoc preceptum non continet penam proprie nisi contra aufertur ff.
de damp. infect. damnum. ij. ubi dicitur quod damnum et damp-
natio ab ademptione et quasi diminutione patrimonii dicta
sunt preterea quod notat Jo. an. de elec. c. fi. li. vj. et optime
per in l. ticio. c. ticio allta in vj. questio ¶ Undecimo quarto
in eo quod dixi s. in vj. et vj. questio quod in matrimonio potest inter-
venire arre quod in aliis contractibus si arre intervenerint

puta in contractu venditionis et demum per venditorem stetit quo-
minus contractus perficeretur ita quod tenetur restituere arras duplica-
tas C. de fi. instru. contra an michelonis pt emptor quis eum
agere ad interesse et in dicta l. contractus in vi. col. e. quod sic lig
aliqui quod ut ibi resp. s. primum verius quod cum predictis arrarum
sit pena legalis gravis pt cum rei persecutoria ff. de condi. furti
l. presume. § 1. ¶ Quodlibet quero vetito premisso tenetur si emp-
tor non vult recipere arras s. agit actione ex empto ul interesse
per l. i. ff. de act. empti an pt. so. an psc. in spe. de
emp. et ven. § sacrum vero ite non quod quantum ubi ponit ar-
ta
martini de fano. per rio. s. h. quod tollitur perpendente nam
si pt emptor petere arras et interesse fortius potest
petere alterum scilicet interesse vel rem

Is qui fidem vel et pulchre in sua dicit sponsalia de futuro
transeunt in ius propter copula hic dicit s. non per-
mixta capitula hic dicit c. fi. 7. eo. primo dicit 2o ubi quia
3o illa que corpore consentiendo et sic erat sponsalia de fu-
turo si non fuisset vel processum et valuisset et in iure c. t. p.
subsecuta et sit ipso facto consensit s. eo. tua quod quod ad alia
transire non potuit unde vulgo dicitur non pt quis de una filia fa-
cere duos generos etc. et si primus quod lig. solvit ta-
cite obiectum si quis diceret iniquum esse primum iure quod est
presumptum preiudicari 2o eo. ¶ Non casu singulare in quo
ipso facto surgit presumptio iuris et de iure contra quam probatio non ad-
mittitur de hoc in glo. n. et 7. in n. et 3o. glo. ¶ Secundo non
quod presumptio iuris et de iure hic vim veritatis de hoc in dicta glo.
n. et in dicto 2o et 3o glo. et in prima col. ¶ Tercio non quod quis
non pt habere duas uxores et hic de iure nisi per dimittat verum
le... de divor. capitulo Quarto insurgit quod si primum iure tz. et in
te nullum ut hic sic etiam primum iuramentum de licitum derogat
2o glo. de iur. iur. ca. ce. reglavit in pacta novissima
servari debet C. de pactis pacta s. illud io quod patisfacere
pnt recedere a pacto ff. de pactis ab emptore scilicet in matrimonio
s. eo. p. 1 ubi de hoc et in simili dicto c. ca. ce. in intuemur
quod eius cum sacramento et de iur. iur. c. 1 et sic iuramento
seorsum presito recedere pt scilicet tamen in matrimonio per predicta op. q.
primum iure hic tamquam presumptum debeat tolli per et v. veritas quia
veritas prefertur presumptioni c. ma. ac pos. c. fi. et quod non
de presump. capitulo Solo hic potuit esse ro dubitandi ut dixi

in lr̃a vo decidendi c. qr p̄sūptio de qua h' tr̃ p̄ veritate n͛
admittit p̄bacōem in ɔ̄riu(m) ¶ Scđo op. adh͛ q(uod) i(m)mo ɔ̄tra
p̄su(m)ptōem de qua hic dicit admitti p̄ba° de p̄ba. ɔ̄posit(um)
Glo. i(n) i°. est et alia p̄su(m)ptio / Solu(i)t q(uod) ibi erat p̄su(m)p°
iur(is) t(antu)m et vult dic(er)e q(uod) aliud de tali p̄su(m)ptione qua de p̄su(m)p-
tione que e(st) iur(is) et de iure ut h' ɔ̄t(ra) d(icit) ead(em) glo. i(n) p̄n
¶ t(er)tio op. adh͛ q(uod) i(m)mo etia(m) p̄su(m)ptio iur(is) et de iure re-
cipiat p̄bacōem in ɔ̄riu(m) C. de dona. an(te) nup. aut. s(ed) ia(m)
necesse vbi h' no. Sol° rigl(orio)s(us)? no(n) recipit ut h' fallit
in ɔ̄fessione p(ar)tis adu(er)se que suffic(it) ad p̄band(um) ɔ̄(tra) tale(m)
p̄su(m)ptōem d(i)c(t)a aut. vbi h' no(tan)t Cy. et azo. in su(m)a illi(us)
ti(tuli) et glo. in aut. de equalit(ate) dotiu(m) § p̄mu(m). p(re)t(er)ea aut(em)
no(n) admitti(tur) p̄ba° ɔ̄(tra) tale(m) p̄su(m)ptōem ut d(icit) glo. in d(i)c(t)o §
p̄mu(m) et sic intellig(itur) glo. 2a h' i(n) p̄n° i(n) eo q(uod) d(icit) q(uod) h(ec)
p̄su(m)ptio no(n) recip(it) p̄bacōem i(n) ɔ̄riu(m) (con)tra i(n) cap. hui(us) c. d(icit)
q(uod) etia(m) p(ro)fessio(n)e no(n) admittet(ur) p̄ba° i(n) ɔ̄riu(m) q(uia) no(n) sta(tur) ɔ̄fes-
sioni ɔ̄iugu(m) in p(re)iudiciu(m) matrimonij de eo qui ɔ̄g° ɔ̄fiu(n)g(it)
s(e)c(un)d(u)m eo / aliquo t(amen) modo p(otes)t ɔ̄cludi h' p̄su(m)ptio q(uo)d dico i(n)

no(n) sing(ula)r(e) q. i(n). Et h' no(n) sing(ula)r(e) ¶ q(ua)rto op. q(uod) no(n) sufficiat copula
ad i(n)ducendu(m) sponsalia de futuro i(n) m(atrimoniu)m q(uia) i(n) m(atrimoni)o duo
req(ui)r(u)nt(ur) ɔ̄s(en)sus et v(er)ba de p(rese)nti. h' a(utem) defuit v(er)ba ɔ̄p-
metia ɔ̄s(e)n(su)m de p(rese)nti Glo. i(n) i(n) fi. i°. Sz hic no(n) fuit s(er)uat(um)
Sol(uit) q(uod) sufficiu(n)t v(er)ba sponsaliu(m) p(re)ced(e)ncia q(uia) lic(et) fuer(unt) de fu-
turo t(amen) p(er) carnale(m) copula(m) secuta(m) p̄su(m)unt(ur) ɔ̄s(en)sus de p(rese)nti
¶ q(ui)nto op. i(n) eo q(uod) d(icit) q(uod) iste cogit(ur) reddire ad p(ri)ma(m)
na(m) p(ri)ma mul(ier) no(n) te(nea)t(ur) cu(m) raptore ob(stan)t(e) adult(er)io de diuor(tio) sig(ni)ficasti
xxvij. q. ij. agathosa si cu(m) p(ri)mu(m) m(atrimoniu)m tenuit fuit adult(er)iu(m)
cu(m) 2° / Sol° h' no(n) d(icit) q(uod) mul(ier) p(ri)ma tenea(tur) cu(m) raptore s(ed) q(uod) rap-
tor ad p(ri)ma(m) reddire (con)tra an t(em)p(or)e hui(us) c. potuit teneri
q(uod) etia(m) p(ri)ma mul(ier) teneat(ur) cu(m) raptore ɔ̄t(ra) p̄babile dubiu(m)
q(uo)d erat an 2m m(atrimoniu)m h(abe)ri deberet p(ro)seru(ar)i p̄mo p̄su(m)ptio de q(ui)b(us)
e(st) in p̄mo ɔ̄(ntrari)o ¶ q(uar)to vero in eo q(uo)d dixi in 2° ɔ̄rio de
duplici p̄su(m)pcōe an sit plures sp(eci)es / Glo. i(n) i(n) p̄n. petit
q(uod) sit enu(me)rat eum qua(tuor) et deinde ponit q(ua)rta(m) ibi est. et alia
et diuid(it) glo. q(uia) p̄mo enu(me)rat q(ua)tuor sp(eci)es p̄su(m)ptionu(m) quia
alia e(st) p̄sup° iur(is) que etia(m) d(icitu)r canonis seu legis q(ua)m etia(m)
glo. p(ri)ma vocat p̄su(m)pcōe(m) iur(is) et de iur(e). Alia hominis Alia
nature Alia f(ac)ti / S(e)c(un)d° ɔ̄p(re)h(en)d(it) p̄ma(m) sp(eci)em i(bi) p̄su(m)ptio iur(is)
3° 2am ibi p̄su(m)ptio hominis q(ua)rto 3am ibi p̄su(m)ptio nature

7° ꝯtitaz ibi psupto sti Et hanc sb diuidit in duas sb°
ponit v^tas specie que dr psupcio iuris tm ibi ꝯsr z alia
Et de hac ꝯticla formaui 2^m ꝯtriu ā m° op z soluit ı
s3 hic no fuit diuid aut formalis psupcōz ut dico 7
ea ꝯoc Et in eo q glo enūat impi° psupcōm iur z dein
cand bocat psupcōm iur z de iure z pꝯea in hᵃ ꝯticula
ponit de psupcōe iur tm ꝯr glo sibi ꝯdre s3 colli ꝯ
dicto ꝯ pmo dr de psupcōe iur que no e iur tm ey
ea e iur z de iure 2° de psupcōe iur tm Et qd diff
aut psupcio iur tm a psupcio iur z de iure p3 ꝯstis q
dico 7 ea ꝯoc z plr qd nōt alr vj q 1 omes ꝯte glo
bolens ꝯexemplificare de psupcōe iur z de iure ꝯexempli
ficat de fictōe in mlie que fingit stiplata dotem sibi
reddi p l bnica ēta pn C de rei bx act lit glo no allegz
Et in arrogato qui fingit stiplatis ꝯtas de bonis arroga
toris si emācipa° ff de adop si arrogator Et in q dicunt
psupcio z ficto dico 7 xx ea ꝯoc bn alr dnt alij ꝯ glo
Et q ad id qd dixi de psupcōe iur tm z de psupcōe iur z
de iure ꝯsti dr ꝯ psumpcō iur tm dr iusta s3 no oino
ēta Et e psup° aiur sup aliquo dubio inducta firmata
z informata ꝯ alīq iusta ca s3 iur z de iure e indubi
tata z omio ēta iure septo sine impbacōe aliq appbat
dlr poni in sua de psup q in que uba st inuoluta
Speca de psup q y psupcōm iur z de iure bocat mēras
plr distingwēs alia atemeraria pbabili z biolenta alij
ea alr dnt de hoc p Cy C de pba sue dic formalis
ꝯrepit psup° z ficto Et lit glo ut ꝯprime dixi ꝯ ponat
ꝯcordz tm dnt na psup° no e ꝯ plena pba° ficto aut sit
ut in ꝯexemplis stati poitis de mlie z de arrogato 7dem est
in ficcōe pos liminij ꝯqua fingit reūsa ab hostibz nūq
fuisse captū ff de capti l pos liminij ꝯtotu qd dixi d
clet cle ꝯ ēta q ꝯm z p i no ponit z alia ꝯ ꝯte
psup° ꝯsa ēta bisimile ficto aut ēta id qd ēta e non
ꝯstitisti z fingimus ꝯstitisse ꝯtuplos aut sit ficto dixi
in dca clem q xx q no ꝯpedt ꝯ ꝯtepu ꝯ hic loqr no
de fictōe s3 de psup°e plr lra i psumptu z i q psupcōm
de ipa no psup°e dic q lit dnt baric diuisiones ut p3
ꝯstis que dixi s e q impi° z de psup litas tm alr nulla

vocabula sunt in iure supra/ vn dicit Ino de psump. ex visibile quod
psumptiones sunt probabiles de quibus ibi exemplificat aliqui
dicunt violentas dicit etiam ibi non esse unum in lege iuris in alio quod
dixi in dicto c. litteras / sed ut intelligere hanc glo. et ea que de
psumptionibus scripta inveniuntur/ dic quod quedam est psumptio iuris
improbata quedam approbata quedam nec approbata nec improbata
de ultima dicere non expedit sed si aliquis scire vult de ipsa indi-
cando est plura scilicet ff. de legi. non put. de consti. tuplacio.
/ psumptio autem iuris improbata potest dici temeraria et non est proprie
psumptio de hac. vi. q. i. omnes nota de psump. ex tenore. quarto/ psump-
tio non iuris approbata dicitur ex quibus facit plenam probationem
quibus non primo casu quibus non admittit probationem in contrarium
et hanc possumus dicere violentam. de psump. afferte/ vel psumptio
iuris et de iure ut hic quibus admittit probationem in contrarium et hanc
possumus dicere iuris tantum de quibus e. in 2o questio Et dic quod nunquam
psumptio est violenta seu iuris et de iure nisi quando reperitur iure
expresse quod ei statur non admissa probatione in contrarium dicto c. afferte et hic
/ et tunc etiam non statur nisi in casu expresso ut dico C. q. vi. quod non
sunt/ 2o casu quando non facit plenam probationem reperiuntur varia
vocabula quibus vocantur tales psumptio quod psumpne ut dixi i dicto
c. litteras Et dic quod quibus facit semiplenam quibus minus semiple-
nam quod dic ut dixi in dicto c. litteras et hic dico esse respectu affectus
expsumptione provenientis / potest etiam dividi alio/ sive seu iure
ex qua surgit et hec variatur et media ex quibus surgit /
Et 2m hic procedit dicto glo. in eo quod dicit quod quedam est psumptio
iuris quia etiam dicitur legis seu canonis seu iuris et de iure quod
primus inducitur et iuris approbatur item quod ei statur non ad-
missa probatione in contrarium/ quedam hominis id est de homine/ quedam
nature id est ex causa naturali surgens/ quedam facti id est ex facto surgens/ quedam
iuris tantum id est iuris quod licet iuris inducta non tamen iuris in-
tantum approbatur ut ei statur non admissa probatione in contrarium/ Hostiensis
infertur quo ad psumptionem hominis vel facti quod formalius
dicitur de homine vel de facto talia membra bene stat/ et licet
psumptio hominis facti et nature etiam inducatur iure non tamen
dicitur iuris quia hic alia causa immediata que debet attendi ut
dixi de elec. quali. Hostiensis etiam infertur quod psumptio huius est
cum faciat plenam probationem nec recipiat probationem in contrarium et
cum surgat ab lege iure potest dici violenta iuris et de iure
etiam dic ut in glo. et ut dixi in dicto c. litteras Et in hac glo.

Non sunt

i. qd id e de lr dic ut s. ea. qoc. ibi lex psumit melius
dicit fingi z l. lr fingente allam s. ea. qoc. ibi frm^{tez}
ubi de lr z l. di. frum. ibi no e visile ubi h glo / ibi aut
no liceat al aut s hodie no liceat / ibi sebia ubi de
lr plenius z plny. di. ultr ibi g. intelli ecia fine si fi
lius famie recep pecunia qua pcta in re pris utit ces
sat macedonianu z si abinito no ad id recepit ibi si
cyrographu sile de remd. si lr de psup. qz visile z dr illa
l. q cancellato cyrogphi fac psupcom de solue debiti
recep ty pbacom ingruu ¶ Sco queo i eo qd dixi in 3o
dio z s. q. pxia q psupo de qua lr no admittat pbom
ingruu qd si vir vult pbare q an copula recessit a spo
salibz dic q audie qd dixi s. eo. lemes. iq. 1. qd eni
lr dr pcedit xm vir. qui ulr remanes sponsa fuit
cognita et xm eu lr c. intendit q g. viui psupeu no
audi pba qu ista no indicat viui Sz q pbaci uxo i
vir audi vult dic q si vir ul ulr volut pbare q co
pula no suffic ad cusfidend sponsalia in viui no au
dient qz lr e g. ius lr determinatu s si alio pbant pu
ta q desierit ee sponsalia audien / z cod dic q vir
audie ad pband pan copula qpit eu alia pluba depu
ti z id demlic regnali audient. dr vir. q si vir for
micario affectu sponsa cognouit no e in ueritate viui
nec det eu illa remane s potis pcocem pati ecia. ty
stabit pmiro psupto z filis censebit limi z si ipe co
trahat eu alia censebit bigamus eu in ueritate no sit / ut
audie pbao q bigamia sit ut g. psupeu viui ut lr qd
intellige in foro iudiciali secus in pniali s. eo. tua. Iste
qd dr vir de bigamia pcedit si vir huiss alia uxore
secus si no huit qz tuc vincte ulic eu qua e viui psup
tu si aliqt rcsumat viui eu alia viui cense ullum
ce no indut bigamia s pena bis bigamie sit de biga
ius ¶ Tco qro si ps sponsalia no iuuenit copla s so
la coabitaco ul donaria ul dotis qstitu. Volut vir
quod no dici viui psuptu p lr q. c. si z demu. qr. g. ut
dic. ex. c. si. p lr ecia qd dixi s. q. i. qz causa hug. c.
no dz qcedi Sz pios termios ¶ op. adlr de d. s. ipu
c. vno. li. vj. vbi sponsalia de suto p coabitacom transeunt
in viui. Vo. i. de sponsalibz que ex m metez z uba rlitenau erat

depnti lic; iur interptatone ppt defectu etatis intelligant
desusto ſʒ adueniete etate hnt robur ꝯcolitatõe ſit et
indicato pſumit ꝯcolitatõez de regu. vidua ꝛc. ꝯpte
¶ Qo2ito qro ſi mulier cu qua ꝯtta erat ſponſalia ꝛ ſcuta
copla dt ſe ꝯpſſa voluit oſti q admitte adhuc ꝓband
ſcitq dt ꝯpte vir in quo no pt ee abſoluta ꝯpſſio q me-
ta facte ꝛ qd ibi no licz ꝯiugalis interuenire poſſit q tn
in foro ꝯtencoſo no ꝯcuſabit ꝓ ſpotanea ſponſalia que
pceſſit ꝛm oſti q no ꝯcedit Et ipe id oſti tz ꝯtra i-
ti. i. ꝯtincbat ubi dico in ꝯta qoe dt om q ꝓbato q ꝓſuf-
ficiente metu ꝯſenſit vir in copula qui al no ꝯſenſiſſet
no et locus huic c. ma etia ſi ꝯpſſe ꝯſenſiſſet no va
lez iuin obtm metu ẞ eo. lenies in / dt etia oſti q ipa
in cau iſto pſumit ee iuin qd forte no e vi cu vir
nullo ꝯſenſit in forma ẞ in eo quo ipa ſit ſuſpius tn
ꝯffam. volue no pt [illegible] ꝯſtam heminz vge ꝛ in foro
ꝓnali alit iudicabit qua hic ẞ eo tua / dt etia q ipa
debez ſubuenire iſti ꝓ ꝯſtoem ꝓqua hnt inabilitaz ad
ꝯtrehend cu oim mlie ꝓt qua cu hat qua ſit dcep ꝛ qd
ſi cu alia ꝯtrat no ſit iuin ht cu ipa in talibz ꝓtatem
d ꝯſan no dz ꝛ ronablior vr oſti ẞ ca qua legal ꝯgnã
vl publica honeſtas / dt tn obediendu ꝓpe eta iuin in
vtroqz foro qz ſtatue ꝓt in nodu ꝯſtimato ꝓp ei plag
de qua qui ꝯpnto Et qd i no / Hoſti dt q ipa potuit co-
ſtitue ut hi q cu cognoſcat ſponſa hi ipo ſit vxor at-
ſi in ta depnti ꝯſenſiſſet ꝛ ſibi obediendu e ut pdixi vel
ſi mandatu ſit duro. xix. di in memoria decepti
ſi qui ubi no / ¶ Qrito qro qualr dz ꝓbari deſponſalibz
ꝛ copla in cau huig c. voluit oſti q in foro ꝯtencoſo
dz euident ꝓbari ꝓteſtes ydoneos de qo. apo ꝓtuas
net ſufficit ꝯfo ꝯiugu ꝓpt ꝓiudiciu ſcriptis iuno
de quo in lia ꝓbt de eo qui cogno ꝯſang ꝯ eo hoſti
dt oſti q ſi no poteſt fieri ecie fides d copla vir ma-
nebit cu ca impeditg cu tn no ſit vxor ꝯ ꝯſenſit
in forma ꝓcopula ſctq ſi no hnit aius ꝯtrahendi ꝓnic
ꝯtra tut tz iuin cu ꝛ ꝓlf qd dixo ẞ. q. i. ¶ Quoto qro
in eo qd dixi ẞ qoe i. ꝛ ꝯ q no ſtatr ꝓſumptoni vio-
lente ſeu iuris ꝛ de iure niſi in cau ꝯpſſo pone dt
ſtatutu ꝓ ꝯtrens iuin depnti [illegible] dic puniat i certu

An ꝯsumat sponsalia de futuro ꝑ copulā. inãdt ꝑetr
dic q nō q lȝ copla sit sufficies ꝑsup° q̄ mīm sit
ꝯtctū nō tn̄ ꝯ ꝯtendi ad ꝑbandū mrīe in quo debent
ee ꝑbōes luce clariores. C. de ꝑbā. l. fi. ꝯ. q. ꝯ. ꝯfirmād
ꝯte ꝑsup° ista qd intelligant ꝯsentire in mīm ē q̄ ꝯdā
fitto ut dico ꝯ. c. fi. q. ꝯ. que nō lȝ locū in statutis
ff. de neg. g. l. ꝯ. §. hec ūba ꝑlt qd nōt Jnno. de ꝑsup.
q visilo ubi dt qd ꝑsup°. c. affte que suffic ad ꝑba
dā filiatonȝ nō suffic ad ꝑbandū mrīe q̄ nō singlant nō sūt
C Septio qro an et qn̄ sponsalia ꝑ secutez copula
trāseant in mīm. Solo aut q̄. de sponsalibȝ de ꝑnti z nō
ē bis an secuta sit copula ul nō quo ad efficaciā
mrionȝ qd ꝑsta ꝯssu. e. c. i. §. ē uis quo ad ali
quos effcus puta quo ad sufficiētoȝ q̄ lȝ ꝯsumatū
z nō ꝯsumatū nō debigā. de bitū ul quo ad ꝑhibēdū
ingressū rlionis alto ꝯiugu dissentiēte de ꝯu ꝯiu. ꝯ
pu°. ul quo ad petendū restōm ꝯiugs que ꝯcedi. post
ꝯsumatoȝ nō ꝑbs ut dixi. e. co. cu locū in ꝯ. ꝯrio
Aut q̄. de sponsalibȝ de futō z aut nō tenēt et copla secuta
nō trāsfudit ea in mīm ut si quis ꝯpit cū ꝯsanguīea
ul affine ul apposuit ūba ꝯ sbnam mrionȝ. de ꝯdi.
appo. c. fi. q cū nullū ē ꝯsto ꝑpiti nō ualidā. v.ᵃ
nō firmā. li. ꝯ. Aut sponsalia tenēt an coplaȝ intuēt
impedimētū ꝑpt qd recessū ē a sponsalibȝ aut nō si
sit nō trāsfudit in mīm ut si an copula sponsi se ab
soluūt a sponsalibȝ e. co. ꝑ. i. ul si uir ꝯpit mīm de
ꝑnti cū alia qd dixi e. q. ꝯ. ul si superuenit affinitas
que soluit sponsalia ꝑcedētia de eo qui cog°. ꝯsang. lec
ines. i. z ꝯ. ul ꝯpternitas siue adopcō de cog. le. c. uno
nō de ꝯg̃ spi. Remcs Si aut nō interuenit impedimēm
dissoluēs sponsalia Aut copla fuit uiolent ꝯtorta Aut
nō si sit nō trāseut in mīm qd dixi e. q. ꝯ. Si aut
nō fuit uiolent ꝯtorta Aut in foro iudiciali z iudicā
mīm ꝑ ꝑsupto ꝯssu ut lȝ. Aut in ꝑnīali z aut uxo
rio affectu ꝑsta ē copla z lȝ ꝯstat aut fornicario z lȝ
ꝯstat Aut dubitat. ꝑmo cau ē mīm. 2°. cau nō z ꝯ
ea. q. dixi e. q. i. 3°. casu ē mīm quia in dubio nō ꝑ
supm̄ mrīe ꝑlt qd dico ꝯ. c. fi. ꝯoc. i.

Sinter sponsalia de pnti non solvunt precedentes
mrim etiam consumatum sed sponsalia de futuro
etiam iurata solvuntur per sca de pnti licet duo dicta c. si vero
bedem mrim primo verius adulterum separari quis e de
sto contum desponsaverit secunt desposatam vel quod mrim
per de pnti et inter personas aptas ¶ No i accipio i mag
p ordine vir quod primo dz loqui vel interrogari vir contra
despon duo licet quod tunc non e de substa consuetudo servatur alicubi
ut padue ubi primo interrogatur mulier forte quia facilior ad
variandum vel quia alia ca in quo non e vis ¶ Secundo no quod
in mrio debent intervenire verba dicit in glo c. 2. q.
1. ¶ Tertio no quod verba in mrio debent poni usque per sca
ubi accipio tunc licet non e de substa ut dixi s. eo. tua in 2o
quo ¶ Quarto no ubi vel alia verba quod formalitas verborum
non e statuta in mrio et sit verba licet posita i accipio i
mag etc non sunt de substa et que sit alia verba apta ad
mrim glo in remittit s. eo. propter quod etiam in sponsali
bus de futuro ut licet in 2o dicto i seu verba filia et proposit
primo filia pri consuetudinem s. t. qui etc. requisivit et de
licet. q. in ¶ Quinto no quod licet quod non requiritur quod coram pollentibus
fiat ff. si ter. pe. etiam de testi. licet proquiacida ¶ Sexto
no quod iuramentum non e de substa mrimonii dicit in glo in soli
dius tunc subsistit quod iuramento roboratur 22 q. 1 dmc quod
dicit dixi s. eo. propter in q. quod ¶ Septimo no quod copula
non auget efficaciam mrimonii licet enim et consumatum non preferat
primo non consumato licet tunc copula aliquid efficit s. t. qui
de licet dixi s. eo. tua in 2o quo ¶ Octavo no quod qui contra
rie due obligationes seu dispositiones imparentes non e locus regule
qui prior. li. vi. licet enim sponsalia de pnti preferunt spo
salibus de futuro precedentibus qui licet de plen. si apud. li. vi.o
¶ Nono quod no quod fortius vinculum superveniens solvit
precedens in compassibile dicit in glo vel et in ca i mrio
et per 2m votum solempne de regu. t. penul. li. vi. Op
in eo quod dicit post contum mrim non licet alteri coniugum ad alia
vota transire quod primo dispositum contra propositum / dilo in solvit
quod bene licet ante copulam ad religionem transire ut in quo et dicit
quod licet ista solum prohibet transitum ad alia vota i desideria
perioribus contraria et eiusdem generis / ad aliud mrim ut sit sensus ad
alia vota i desideria prioribus contraria et eiusdem generis

¶ Scdo op. in eo qd' insi dt. imponeda pinaz e. eo. sit
so. ibi gtusa. ib. pque no stetit qd dic ut ibi dixi in
qto. sio ¶ Tercio in eo qd dixi in 2o. no. vbi q in mio de-
bent intueniire uba an sit opus q vtqz qhenad lo
qua. Glo. pma arguit q sit dem solut tenedo
qria. i. z si gensu. dem arguit in qria i. av. g. de
inde i. muti. vr. gentire q in mutis sufficiat sig
in alijs no. deinde i. z ita. dt. q no rest dum. qssq
popma. etia in loqute na mlte gpt bedias potius
ammut q loqut z sit Volt glo. ss. sufficie ad mu
addit tn q scauta sit sbarato pmissioz amuli qd
vltimu no e de ee mioni z dcl. q. ti. 1. c. si in alio
aut in quo glo. vult suffice tacitu gensu qhc qd no
dixi. per. c. si. in glo. vl. Et lz glo. ista soli di-
cat suffice tacitu gensu respcu alti9 qhenad tn id
vr etia respcu vtriqz qd dic ut dixi e. eo. tuc. gpe
1. Et in eo. q glo. ad pbandu uba ee neccia aduc
qz stipla. no qhi nisi vtroqz loquete dic aliud in sti-
platoe que ubis qhit. ad in mio qd pficia gensu
e. c. 1. z qhc. qd dico in se. qoe ¶ Scdo qro si alter
qhenad pfert uba de quibz h. i. accipio in mea. vl
filia z recessit an rnsu altius qui pca vnqz gen
sciendo. vr q sit mu. ff. de ver. obli. l. 1. § n. vbi
si pns intrrogauit mox discessit si stati respo vide-
re stipla. Ad id qz in hijs que gensu qhit. rnsio etia
ex intuallo. tz ff. de ver. ob. si stipler. §. si. Cn qriu
pbat lrm i. mutuo gsu. z sit oz q sit gte qz actz
pfici dz sine intuallo. de elec. qz gpt. z. c. cu. pq.
Bonagui. dispon. duo. tuas. tz 2us. dicas in mionio
rcpi q qhentes sibi muicez videant anqz ad alia di-
uitant ff. de ver. obli. gtinuus actz z a. q. n. suffi-
ciat tz. pmu q pura dcl alta qd tz gas z e regis
dumodo pmus gentes no penituer an rnsionez
scdi av. dispm. c. si. li. bz. scus si penitujz. de gdi.
apo. supro. vbi dcl in glo. n. ¶ Ad qria dic ad hat
lrz q gsy e mutuus du. alt no pentu penituent

an visione sed nec e vis q fiat visio continualis
ut predixi predictam l. si stipler q. fi. petis vr in stipulacione
dicta l. i. § n. de ver obli tn etiam de stipulacione dicit idem
dummodo aliq actus no interveniat ut dicit glo in dicto §
n. Sz in matrio vr sufficit q primus contrahentes no peni
tuer etiam si ad actus contrarios diverterit p predicta / de illud
de elec. dic ibi ff. io q2 electio est contractus totus constans
contrariis ptibz ad hoc go ut apparet ca ve ptes binus
tacis debent simul concurrere / Tertio quero in eo quod dicit
sufficit ad unum verba solum illis de quibus h. / q enim solum
ho pertinet que dixi in 4to no / vel 2m conti pone q vir
dicat accipio te in meam mulierem dt plz vel generico / 2 dt ab se
vndisse vir fit indicari plz lucc 2o. beata virgo undt fiat
m 2m verbum tuum verbum aut fiat dne tecum nec refert q
cum impotentibz fiat de gracia tua quod dixi in 4to no.
illud tn de beata virgine no e ad propositum nisi in simili q2 ibi
inter anglum et virginem no fuit actum de matrio ¶ Quarto
quero in eo quod dixi in 6m no. q copula no auget
efficaciam matrimonii si duo mulieres petunt aliquem in virum
et equaliter probant sz alia probat copula dt vir presumendum
p pro illa de qua probatur licet / dt tn q parum operatur copla nisi in matrio
presumpto de h. p quo despon. duo. si. vt ca. ubi dico q. n.
2 m. et dic coplam no sufficit ut probatur matrimonio indicari
q reliqua potius go vr defendenda sua quousque alia probet
de anteriori que ut dt quo in dicta vca ¶ Quinto quero in
eo q in 2o dco ponuntur verba per que contrahuntur sponsalia si vir
dt promitto q te desponsabo dt vir q no contrahunt sponsa
lia etiam p defectu ff promissio de sponsalibz contrahendis / q est
q2 in multis locis desponsatio fit tpe matrimonii de h. n.
ti. i. c. fi. 2 cu dt talis desponsavit eam multi in talibz
locis i. vini copit mulieris g locus idest dic promitto
q desponsabo sit promitto q contraham vnum dz go attendi
consuetudo interpretacionis talium verborum s. eo volunt / cessante
aut consuetudine procedit dictum vir. h. perdut intelligendo
illa verba promitto q desponsabo sz parvulos ff si multi de
sponsalo i. sponsalia contraham indistincte procedit dictum vir
et plz ultimo est quod dico. n. ti. i. sup vca

Adolescens Summa ut s. eo. is qui alf. ex^m lec
gnem / Has aut ali legit ut dico
q. qoe. i. eo lectura qz no apphobo io. ex^m ea no sumo
ponit dum tam interpres i. cu qua / cu alia no ostan
gnea spons al no valuiss. s. eo. sponsus ¶ No q spo
salia depnti pservit sposalibz defuto etia precedentibz
s. c. pro. ¶ Sedo no q psupo. c. is qui no potendit
sos suos tmos qd i. dixi in prima z. r. by. gonlz ¶ Sco
no colf q disspo inducta o. reglas iuris mtelli insuis
tmis tm qd ps. h. ueto. c. is qui palle. ¶ Quto no
q volutas seu conatus sine effcu no ht effco de hoc
in glo. vl. z. q. in primo gno r. i. prima qoe ¶ Quito no
q uba st accipienda cu effcu delt in ead glo. ¶ Op
ad id qd dixi in duobz nobilibz proximis q primo vo
lutas r conatus h'ettur pfco de biga. nup. s. eo. is
qui r alijs iuribz allegs in glo. vl. i. av. g. Resp ad
fine Glo no soluit / solue pera que dixi de eo. q. mit.
impos. c. i. Jte h' no negaz qn volutas possit hri p
fco in piudicium faciens sic htr depsump. c. i. s. no
ht pfco quo ad effcum iuris in cau c. is qui ut primus
copla sit locq illi c. ad c. puenis dt osti q conatus
h' no psumat ruin qz opus e fco ut dr defacto q no
osstit ubs ul septua s. octatone ff. de fur. si qs uxor
vi. s. mez tn iste nixus fortificat pu^m honestate
que coessu sunt r honestate respit no effcum ut i.
c. puenis s. solo qtu ad c. puenis vona e. z. dic
plenius ut i. dixi in z^o gno s. qntu adls. c. pet. pn^m
hc eni e q qruus que h' c. opus fco dn dic ut q.
in prima qoe. Et in hac glo. i. s. copulata ubi dlt
¶ Bo^o op adid qz in dubio debuit psumi q copla
intuenit q. ti. i. gtineba^z. Sol. pmo q h' gstabat p
gfom q vir no cognouat prima secq si dubitare^z qz
tuc psumet^z copla intuenisse dco c. gtineba^z dic
q no psumet^z q^o adls. ut rcl locq c. is qui. ut ce
sca^z nuu psuppetum in piudicium r^t. na quo ad hoc
dz s' euidens pba^o qd dixi in dco c. is qui. q. v. s.
si no agetur de piudico altius uniouis procedit dum

primo quod est nondum presumptio tamen quod dicit quod constabat per confessionem
quod non intercesserat copula hoc est divinare ut ar. de confes-
sionibus licet dicitur sed dicit quod hic presupponitur quod copula non interces-
sit [illegible] servat. ¶ Decretum ap. ad idem quod etiam sine copula pos-
sit censeri matrimonium presumptum ut notatur in c. i. de attestationibus
soluit Iohannes quod hic loquitur quando consentientes ambo erant pubes
quia tunc non fit matrimonium nisi vera copula interveniat secus si
ante pubertatem contraxerint quia tunc perveniendo ad pubertatem
ratificantur sponsalia et fit verum matrimonium ut notatur in dicto c.
attestationes. Alii ut refert Iohannes quod dicunt dicit quod hic loquitur
de consentientibus sponsalia pura de futuro et illa nunquam fiunt
matrimonium nisi per copulam extra eo. is qui fidem quam concluditur pura
de presenti et si sint habiles statim tenet extra c. pro. Si nunquam
habiles ratione etatis ut quia impubes non tamen infantes va-
let ut sponsalia de futuro et ad veniente pubertate fiunt verum
matrimonium de desponsatione impuberum c. unico li. vi. ubi approbatur dominus
Iohannes ¶ Ceterum de hoc decretalibus [illegible] nemo tangit cum
tamen sit decisio valde dubia propter ea que dixi extra in primo questio
et dicto c. tue. Dicit quod ratio est quia si conatus fuerit virum
copule optentum duo sponsalia ponunt certa idem quod non licet ut
notatur C. de dotis promissione l. i. glo. fi. et pro quibus de timo.
ff. de pac. ab emptore probat ff. de usucap. si is qui
pro emptore. poterunt autem hic duo sponsalia primum in eo
quod per copulam presupponitur consensus et hoc sponsale inducit c. is qui
2° quia minori copule fuerimus per copulam cum tamen vere non
sit copula plus etiam quia dispositio dicti c. is qui non debet
extendi ad suos terminos ut iam dixi in summa 3 et 4 ex-
no sing. contrariis et extra in 3° articulo que singularis non. Has tamen dicit posse
dici quod etiam minoris copule sufficit ad effectum ut dicatur matrimonium
presumptum copula enim facit presumi matrimonium contractum quia verum tacite
te consentire in matrimonium quia non presumitur crimen et sic potius
presumitur quod consensum erat [illegible] affectu que ad locum licet
etiam in minori copule [illegible] q. v. nec solo et c. quod incidit
de adulterio c. dicit quod loquitur in viro pubere qui conatus est cognoscere
impuberem quia tunc propter defectum etatis non potest presumi matrimonium
secus si pubes cum pubere vel cum proxima pubertati vel si
duo pubes vel proximi pubertati intendunt in copulam
quia tunc precedentibus sponsalibus de futuro presumetur matrimonium ar. c. vima

de des impu li. bi. pbat etia induc quod fauendu e mrio
de re iud. c. vl. ecotra probat quod no. 37. q. 2. extraordinaria
in glo. nam si et quod dixi e. in c. contrario / Hec lectura
destruit litteram que vult quod commixtione copule non
possit dici mrim bin nec psupt. / Eo quod conatus non
fuit effectum Et sic aptat vult quod ads ut mrim pficiat
p psuptionem c. is qui vero / Vera copla probat glo. in h.
et quod dico in eoc fe. / Ite diuinat h opio adstant litteram
hic cum no dr quod inlt cet impubes simpliciter quod ado
lescens minus fuit cognoscere desponsata sibi pubera de
futo / Ad contraria dic ad c. qui audierit et c. nec solo quod
lic plent quod voluntas hic posito non tamen hic procedit in cau
sing c. apt vom pupdicta nec duo spalia cca id indu
cant / Ite in dco c. qui viderit glo. in. dicit quod lic impo
nat pena de pena volunt. non tamen adeo grauis ac si fuit
intueniss q e nobilis / Ecotra in eo c. in si. dr quod licet
violent oppsse pudicitia no amisint non tamen debent
se integrameat virginibus corporare et sic attendi ibi etia
fem sine volunt. / Ad illud quod dicit fauere mrio dic
quod fauor ibis no dz opari ut dispo c. is qui que e
g iuris reglas potenda / Ad glo. c. extraordinaria. dic quod
loq in cau c. iuuenis. e. eo quod etia ibi allet. In c.
aute iuuenis no ci demductis mrio psupto s de indu
ctis sps psupto qui sufficiat ad sposalia de futo. des
e in primo dio ¶ Secdo quero in eo quod hic dic quod no fuit
bin mrim nec psuptu ecotra hic / Glo. in solut quod no fuit
bin quod no fuit ibi consensus de psnti nec psuptu quod no int
cessit copla et sic fat h glo. ad id quod dixi in proxima
qoe / Vel h appellat bin id in quo consensus psuptus interdet.
Expssum psuptu id in quo etia interptatur consensum intercessisse
ex aliquibus coniecturis puta ex copula e. eo tua. et c. is
qui et in ostí quod in id redit cu glo. dicit etia ostí quod
psumimus aliquem consensum etia ex aliis coniecturis puta ex traduc
tione ff. de sps questiu uia sit traductio cu copla opari
liat psuptoz i ea q pubs erat ingo sit incorrupta sola
traductio ar. e. eo. veniens. ij. de qui legit c. si. de isti ex po
pte desyba iurauit ii traducet inuita et stati fuget
e. eo. ad id quod. c. 2. no pbz ex to. cal. qui dicit quod h una l
no pbat ni facto potendi dt adhuc casu ul aliu non

copulam in fine. ar. viii. di. veritate. vult dicere quod debet
stare veritati non fictioni in in casibus copule quod non est sat
certo quod dixi in principio. q. oc. et tamen ut dixi in c. is qui et est
potius presumptio quam fictio sed est quedam fictio ut i. etiam dixi
in h. q. oc. Hos. dicit quod primo bene potest surgere primum presumptionem
seductione spontanea que purgat metum ut i. pluribus sed
alius primum vius quod seductio non operatur effectum de quo c. co.
is qui ut alia quecumque post copula ut dixi in propria
q. oc. dicit etiam consensus quem presumunt consensum. cohabitatione ut
no. et ti. i. c. si quis contemplatione ut no. et ti. i. attes-
tationes quam cognitione carnis dedi. apo. si. co. s. i. quem
corporis diuturnitate etc. quoniam et ti. i. de illis. i. ubi de hoc
c. co. consultationi et quod ibi dixi in ea. et cetera et i. prima
q. oc. ¶ Dico quod si commixtio copule apta sit claustra
mulieris et membrum viri ingressum est sed semen non fuit
emissum an sit presumpta consensus deputi cum et Baldus. s. v. quod
sit cum non sit consumata unum cum prima sit enim consuma
premissis conjunctionis sed tamen est difficillimum presentari stabi-
lis testio matronarum que si eam invenerit alias apta in-
dicabitur presumptio facit quod no. xxxv. q. iii. extraordinaria
ubi dicit Jo. quod talis commixtio non inducit affinitatem. Hos.
dicit quod tenendo sua opinionem de q. c. q. oc. indicatur est indistincte
presumptio. dicit quod si constare possit copula vere non intercessisse
non indicatur presumptio prestat literam que requirit veram co-
pula ut dixi i. pa. c. q. oc. ¶ Certo quod si vir seminat
in vas mulieris sed membrum non ingreditur dicit Jo. quod sit consumma-
tum. quod dicit ab. c. co. is qui. io. et et carnis commix-
tio intervenit tamen etiam si non indicat de occulto partu
indicaret eam virgine vel de conceptione constaret de
hoc etiam et de eo qui cognovit consanguineam sue mulieris

De desponsatione impuberum

¶ Visis desponsalibus in genere subicit de sponsalibus sponsali-
bus sed que ab impubibus contrahuntur. Dama. regis. vel. xiiii
q. c. certa etas requiritur in sponsalibus io. cc. Et iam magis
tractatur de impedimentis minorum prima consumacio plus
bis etiam est possit sustentari tamen in eo quod dicit quod in mino-
re certa etas. dicit quod etas quantum ad unum magis attenditur
ex viri potentia quam ex annorum numero et co. puberes i. fi. de
ninia xxx. q. ii. fac. xxx. q. i. c. i. et repetitur in sponsalibus.

Quero de intellectu istorum rubrice. Sed quod dicit de despo-
satione impuberum idem importat ac si diceret de sponsalibus
impuberum nam desponsacio dicitur a despondeo quod componitur
de spondeo, i. valde spondeo, a quo dicuntur sponsalia
ut dixi e. ti. i. § videndum q. ii. quidam autem vulgariter vo-
cant desponsationem illa que fit per anulum quod dixi e. ti. c.
penul. quoad vero Et nunc traditionem anuli vocant subar-
rationem in eo c. si. iuncta glo. v.° Secundo quero qui
dicantur impuberes dic ut in c. ii. et iii.

De desponsatione impuberum

Tua pro consilio impuberum sponsalia contrahit compubes non
nisi consentiat. Item tua dicta c. in § i. potest et in ibi
circa pupilla adulto i. pubere pro de illis in c. pro. nondum
adultum sed infantem pro id quod sequitur cuius voluntas discerni
non potest que tamen litera potest dupliciter intelligi ut dicit in g.
e. Nota quod in matrimonio patria potestas locum non habet compositum
xxxii. q. ii. c. si. ubi glo. de hoc in ultimo § et i.
prima et ii. omnibus. Oppo. in eo quod dicit quod pater potest tradere
matrimonio filium nondum adultum quod ymmo non posset tradere
matrimonio carnali sed nec spirituali de virgine ad. vero et c. ad-
sumus. Sed nostro opponit tradere i. tradendum promittere et sic
contrahit sponsalia pro eius opponit i. sponsalia proprio contrahere
quod in idem redit quia non intelligit tradere traditione facta sed filium
non potest astringere si nullo consentiat sic ut in matrimonio spirituali
ut in contrariis quod placet tamen certa premisse soluciones etc. sed ut So.
op. ad idem maxime adultima solucionem datam in principio § no.
quod non tradatur uxori sed e contrario e. ti. i. ad id quod. Solucio
potuit esse quod puer fuit traditus per sponse licet non nunquam
fiat e contrario eo autem tamen quo puer traditus fuit ante puber-
tate non potest contradicere ut innuit hic litera et probatur in eo de illis
i. in principio adueniente autem pubertate dicitur impleri quod fecit pater
ut hic quod ultimum dicit ut in pre. § Tertio op. ad id quod
dixi in principio § et quod dicit hic in litera quod filius dicitur adimplere
quod fecit pater quod alibi dicitur contra in c. xxi. q. iii. Tollentes de appel.
Proposuit ubi de hoc in glo. in. Et sic tenetur filius stare spon-
salibus contractis per patrem tamen in matrimonio requiratur consensus liber
e. ti. pro. tamen locum. Glo. vel metu contrarii opponit de per debi-
to honestatis quod non requiritur. Et de bonis quod libere tamen omni. de hoc
de regula tamen vero in glo. paterna xxxv. q. i. c. i.
Sed ad intelligendum dicit ipse et dicit quod adueniente pubertate puer

reclamare pt ꝫ si no reclamat tenet sponsalia ꝯ. co
lit(er)as z c. de illis. i. z c. sc. adeo q ꝑcta ꝯpelle(re) stare
sponsalib(us) & h(oc) plenius ꝯ duabz sc. ꝙoibz / Q(ue)ro
si filius tractac(i)o(n)e p(at)ris ducts ꝯsenciat in aliq(ue)m q(ue)m al.
no erat ducturus / Glo. i. arguit q sit inui. ff. de ritu
nup. si p(at)re. ubi si p(at)re cogete filius dux(it) uxore q(ua)m
no duceret si sui arbitrij eet tz inui. d(icit) ti glo. q p(at)r
no dz filiu cogere. ff. de ritu. nup. no cogi(tur). ubi d(icit) q
no cogit(ur) filius famil. uxore duce(re). d(icit) et(ia)m glo. q no
pt eu inuitu ꝯpelle(re). ff. de spon. filio ubi ~~glo~~ d(icit) q
~~no pt eu~~ filio dissenciete sponsalia eius nomie fieri
no ꝑnt / Q(ue)cp. ad h(oc). ff. de spo. ꝫ que p(at)ris ubi d(icit)
q tuc tm filia dissentire pt. p(at)ri cu tradidit ei spo
su(m) indignum suis morib(us) vl turpe. / Glo. soluit q
aliud in filia z dic q filia no pt ꝯdic(e)re sine vico in
ꝯtitudinis z ꝯdices pt ꝯsiderari in aut. ut cu de app.
cogno. § si alicui ꝫ inui no tz. ita d(icit) glo. in d(i)cta l.
ꝫ que p(at)ris. et ꝯs(ilium). l. no cogi(tur) z l. filio palle(tur) z C.
de imp. n(on) filiu ex(tra) alle. in glo. ubi d(icit) q filiu fam
inuitu cogi ad uxore ducenda legu disciplina no
ꝑmittit / Q(ue)sti eo d(icit) q et(ia)m no pt ꝯsiderari ꝯs(ilium) solo
q ꝯdix(it) p(at)ri nisi luxuriosa(m) vita eligere d(i)cto. § si ali
cui ubi ꝯiunctim h(oc) ponit(ur) q cu si ꝯdicat z i(n) luxum
no ꝯs(ilium) potit ꝯsiderari aut de stiss. cpi. § mullam
induc histona rebecce. gen. xxvij. ꝫ m(u)lti intelligut
§ si alicui palle(tur). q sine filia an. xxv. annu peccz
in corpus suu. sine no ꝯsenciat p(at)ri volenti ea trade(re)
nuptui censet(ur) ingrata z sit alterum suffic(it). q(ui)d ꝯ
sentire glo. xij d(i)cto. § si alicui z h(oc). tenedo dic q n
filia ꝯdicat p(at)ri ꝑ(ro)cta vonabili censet(ur) ingrata pecc(at)
de filio de quo no inuenit(ur) ꝯpressu z te tac ingtitudis
emiane in glo. de pu. pu. quitanall. tenedo aut
opi. asti que magis ꝯsonat illi § si alicui z que e
equior ad l. ꝫ q p(at)ris videt asti. q i. no pt ꝯpo(ni)
i. no dz ꝯquo traducta ꝑf(e)ct(e) etate n(on) reclamauit
vl no pt. i. no dz. i q(uod) no ꝯpedit inpsse ꝯtra l(itte)ra no
pot no e ibi ꝫ solu d(icit) q q p(at)ris voluntati no re
pugn(a)t ꝯsentire mittit z q tuc tm lz liciam ꝯdicendi

pri cui dat sibi indignum vel turpe licet procedit de legibus
et in canonibus aut dicit glo. preterea Et videtur velle quod si filius
vel filia coacti patrem consensit non tamen matrimonium quod procedit si
esset coactio precisa vel metus cadens in constantem ut ti. i. cum
locum et c. veniens in fine si compulsio solum quadam
reverentia quia tunc plus non concludit consensus. Et dicit quod in hoc le-
ges non contradicunt immo idem etiam de legibus dicta l. si patre
allegata ut c. q. impu. ubi dicitur quod si pater cogerete filius ducit
quam non duceret si sui arbitrii esset videtur hoc maluisse i.
magis voluisse patri obtemperare quam contradicere sit exponit glo.
vel in dicta l. si pater et sic tamen ibi matrimonium quia filius non videtur
coactus preterea quod si esset coactus Et quod hic c. ff. de re iure
velle. ubi dicitur quod velle non videtur qui obsequitur imperio patris
vel domini Ad quod dicit ut in no. glo. quod non videtur velle quoad
adhibere ut teneatur postea ad penam quam incurrit propter obviam
et tamen voluntas ut etiam ibi dicit glo. Ex hiis infero quod
via e determinato premissa quod si ad coactionem patris filius consensit
matrimonium tamen intelligo de coactione reverentiali ut iam dixi
¶ Secundo circa in eo quod hic dicit patrem non posse contrahere pro filio
adulto nisi consentiat qualis consensus exigitur Solvit Inno.
quod in minoribus requiritur expressus. pro eum non consensit matrimonium pro filio
nisi expresse consentiat ut ti. i. tunc quod tamen c. non placet
hic de sponsalibus aut dicit Inno. quod sufficit consensus tacitus et hoc
per patris ff. de spon. in sponsalibus q. vel. et q. licet in
aliis aut tutoris possint contrahere pro alio necessarius tamen est consensus
expressus vel ratihabitio ut ti. i. ad id. quod nota de matrimonio contracto
quod c. quod iam dicit c. i. dicit tamen Inno. ratihabitionem tacitam
sufficere de resti. spo. propter dele. c. uno li. vi. et dicit
quod hic distinctio inter sponsalia et matrimonium non habet locum iure sed po-
tius contra na. l. in sponsalibus palle. dicit in sponsalibus consensum
eorum exigi quorum in nuptiis desideratur ¶ Finaliter aut
cum querit qualis consensus consentium matrimonium exigatur. dicit aut loquitur
de iure civili aut canonico si de civili pro consensit pro filiis
si non dissentiant si dissentiant contractus non valet dicta l. in
sponsalibus q. si. et l. filio sed contineus non consensit nisi consentiat
nec sufficit quod non dissentiat dictus parentibus et nisi videtur
communis quod ponderatur patria potestas ff. de ritu nup. l. ii.
Si de iure canonico pro non videtur differre a communi ut no. in
eo c. uno li. vi. in glo. antepenul. potest tamen dici quod etiam

distinctio

de iure canonico si pr vl mr ɔtrahit sponsalia p filio vel
filia parentibus suffit q no dissenciant preterea si ɔcencus ꝑ
tur oz q ɔsenciat p absentibz aut id e in pre et i ɔ
neo ita no . fo . an . in dco . c . vno et ibi p ibi ꝓhibet
inst q de iure cano no e dcu int prem et inrem
quo ad hc et ꝑ hc deni . c . vnu ¶ porro qd gnali loq
de pntibz que no ¶ Quarto qro si pr ɔpit sponsalia infra
maiore septenio an oz q uc honestas iusticia pe . et
ab . q sit ꝑ hc . c . q p mitt prem trade filiu inrro dl
ut refert quo . Ꝺ . qz no fuit sponsalia nisi tacite vel ꝓ
pter ɔsenciat filij ut dixi in ꝓpria qoe et hc ꝑ hz . quo
et ita e determinatu . c . vno . inst . li . vj . vbi dicit in
glo . vl / ¶ Quarto qro si filia nubit sine pris ɔsensu
an pr teneat eaz dotare / Ro . h qo fuit decisa / et dic
q psupponit alia . an valeat inim ad q dic q sic
ut h et . c . vno . li . vj . qz parentes no ɔtrahit ꝑ filijs n
filij ɔsenciat et sit ɔsensus filiorz e ille qui ꝑficit inim
etia parentibz dissenciatibz ꝑ hc qd dixi . e . tz pccdetibz
ꝗonibz et hc psupposito dic q si filia nubit p9 xxv
annu pr no pt ei opponere ingratitudine in aut ut
cu de ap . cog . ¶ . si aliqui al . v . pub . ¶ cas et sit cu
pr teneat filia dotare . C . de dot pmis . l . fi . etia
hat dotare dz facit . C . de in offi . ve . si filia . et aut . c .
porta vi bo an xxv annu vir preterea ꝓ dotem ¶ si ali
cui et qd dixi . e . qoe / requis tn e q adhuc tenea lici
te cum nubit de iure canonico / et vir in hc correcte
leges ɔrie de quibz . e . q . i . ꝑ hc qd no de et . imp . c .
fi . et ꝑ . fo . an . de hrer statutu . li . vj . / et hc tz glo . xxxv .
q . y . c . fi . xxxvj . q . i . c . in . / et hc dum digmi eligat
preterea si indignu ut i no . ad . tn qz correctio legum
vitada e forte vlor e opio ɔria p hunc vltimc tam
equiori standu e ¶ Quinto qro de intellcu hrc ineo
q dic q pr pt filiu nodu adultu cuiq volutas dis
cerni no pt trade inrro / Solnit osti . q si intelligt
nodu adultu i . infante tunc lica i . discerni no pt
de ꝓpom etia quo ad sponsalia Si aut intellr no
du adultu maiore tn septenio tunc ꝓpom discerni no
pt adiuin ¶ Sexto qro in eo qd h dic q filius

discerni

det obedire patri assenciendo matrimonio pro precium contracto quod si non
obediat an peccet mortaliter. Gaufredus arguit quod sic precipue sanum
intellectum quod ubi debet impetrat necessitate Capitulo dixi de. i. 3. questio.
In contrarium inducitur hoc capitulum de re. quod pater non potest consilio adulto
contrahere matrimonium filio non consenciente. Solvit Gaufredus quod Gracianus
videtur hic contrarium voluisse solvere. xxxi. q. ii. Ubi querit an
post sponsalibus parentum filii possint alii nubere et videtur dicere quod non
inductus Urbani c. quod incipit si qui quod invenit eciam filios
puniendos propterea concludit Gracianus circa quod non liceat parentibus
sponsalia filiorum frangere. Sed subdit hic de illis intelligendum
que filiorum consensu trahuntur et sic non explicat quod intendat
Glossa i. in sua dicit quod filius consulitur quod stent sponsalibus
parentum alias non obligat filium sponsio parentum ff. de v. ob.
stipulo ista. Sed pre aut Gaufredus dicit quod a. de c. querit an ex sponsalibus
sponsalibus parentum filii obligentur a. an patri precipienti quod contrahat
matrimonium vel sponsalia teneantur obedire et de prima quod sunt
obligati expediti est c. Urbano. li. b. quod ex sponsalibus parentum
non obligantur filii nisi expresse vel tacite consenciant quod dixi
b. q. i. 2u. et quod circa hoc. De 2a quod dicit Gaufredus quod si pater hoc
iusta causa precipiendi filio ut cum tali contrahat vel non contrahat
puta pro pace incunda vel contra fili tenetur filius obedire
quod si non facit peccat secus si hoc iusta causa non obediendi
quod tunc non peccat peccatum quod dixi in 3o. questio. Laicus aut ass-
sentientibus ut quod nec subest causa quare pater precipiat nec causa
quare filius non obediat non tenetur filius parere in dehones-
tate vel consilio ut hic iuncta glo. vel Cceptio quo si
puella 10 annorum contraxit sponsalia de presenti et in hic perseua-
vit pannum et vestem defendendo anulos tamen antequam compleret
duodecimum annum dissensit et ita dissentiens perseuauit
eciam facta pubes. Solo quo fuit dicto consului quod ita ce-
lebrantur sponsalia de futuro per c. Urbano est. co. li. b. nam ut
sponsalia contracta cum impubere teneat tamquam sponsalia de
presenti duo coniunctim requiruntur scilicet quod impubes sit proxima
pubertati et viripotens est c. de illis. y. 2 c. si. ubi dicit
et dicto c. Urbano hic procedit incipiendo a principio nam si incipiet ab
ultimo scilicet quod esset viripotens hoc solum sufficeret. est de eo
qui contraxit cum an. c. si. et hic licet in dicto c. Urbano videatur ob-
stare in eo quod loquitur copulative et innuit quod ad hoc quod sponso-
salia de presenti ante interpretacione censeantur de futuro duo re-
quiruntur scilicet quod sit non proximi pubertati et quod malicia non

supplat etate et sit aduo si alterp desit tenseri desputi
Cy dic q ille lra illa intelli^da e et^m proxime dca et hec
fuit mes lre allig posuit enim copulatiua ad denondu q
vtraqz req^r adhi^c ut sponsalia desputi teneat tamq desputi
sz q sint proximi pubtati et q malicia supplat etatem
Vn dz sic legi si pubes et impubes et no proximi pub^ta
contraxerit sponsalia puri interptacone sunt de futuro Ite si
pubes et impubes in quo malicia no supplet etate contrahe-
rint sponsalia puri interptacone st de futuro et sic copula
que ibi ponit coplat ordines ut quelz habeat suum separat^u
sensum / ph^c ff^o no^z de elec. clem. multiplensy in glo. ctum
/ Goff inst^z q si ista prevalsz in qsu eca vlt qua p
annum cu dimidio ita q eet proxima pubtati et^m ea q
nonu^z ti. eo. contineba^t in glo. penul. / ty adhuc hic no
sufficit nisi probare q tunc fuiss habilitates qd no est
possible probari nunc cu e facta pubes q cet tpe no
poss inferi ad illud s oportuiss te probari no p appenciam
s p inspectionem precedente aptatay generacoi qua dicunt facte
iudice pite desiig. frigidtats et impu^o. Videbat^z aut qts
dra q eo ipso qd dcm cat desponsalibz desputi p que a
fo^z ipam tunc fuisse ydonea ratione etatis. ar. de proba
in prncia qd no procedit q dicat ea fuisse ydonea rone
etatis incubit proba^o ti. eo. attestaces vbi. mly te probare
q vir cognouerit prim^al annum ul circa fine contradixmi
consenserit in ea. ad id ti. c. fi vbi q no potuit constare
de etate puelle lis constanz de aubis minorum et de desposatoe
ty no prncia^z concurro^o s manda^z cognosca de etate et hic
tz so. an. de testi. frigidtat in iny. qoc. dec. in prncia dic
ut. i. dyni q ibi no oportuit q moni^al doceret de etate pfessi
q agebat possorio in quo suffic q fuit in possessione mo-
nachi tamq professi Vz si egiss petito^o debuiss probare de
etate q req^r pubtas ut valeat professio. de regu. c. i
li. vj. qui sic^o dic pubem. hoc probet et hec non tam
qua difficillima et in quibz facile potest errari

Vbi non est Impubes ambo. ul alt^r in pleno pacis
conuigi no debent primo dcm. et^o pacis
i. inst. 3°. pot^t. i. ut potest. et. ff. n^o. inim. xxx. q. i.
vbi q e ps huius ¶ No. pri^m q vbi no e consensus no e
imm. s. ti. i. cu loca ¶ S^o. no pouls distinguit q no
e leue venire q^a hac dispositione de elec. dudu. i. in pri.

dz tn q d fit qr hic loq de honestate phybe aut pp votis
de quibz ut in 2o gro ¶ ¶ Tercio no q in mro req etas
lima i legibus ul canonibz determiata et hec ro vtuisq g
hencui no em dz claudicare inin de eo qui duo in ma
c. i. pit em obligant et sic par dz ee hinc inde abili
tas psonarz de ssang no dz de hc ut q i ¶ Quarto no
q pp necitatez recedit a iure ut de regu iur q no e de
pben nisi ¶ ¶ Quinto no q pp bonu pac pmitti qd al
phybet de hc in glo dl. et in ca i. hc quippe et de fer. c.
i xxiij q iiij qui sacris et c. ipa pietas qo dr papis
¶ ¶ Pone in eo qd dixi in pmo nota q in mro req
essus Verus ul c ti i ib qui ¶ Glo i metu gri popo
tensus Verus ul psuptus et tuc dic q licz in c ib qui
no fuit essus plenus fuit tn psuptus ¶ ¶ Hoc ap qd
dixi in 2o et 3o contra q impubes no dnt iungi ut e
tatis et c. hic ubi pmitti q iungant ¶ ¶ Glo in soluit
exponendo ubu iungant dupl primo ut intelliga de
mro et tuc contra no obstat que locut de sponsalibz
de futo dic tn q ecia mrionaliter iungi pnt si sut
pubes pxbiri potentia licz impubes comanorz mro j.
c. pp et c. continebat 2o exponit glo iungant contra
ad sponsalia et tuc ad contra dt q phybent iungi qr
solent mutare voluntatez un psz ori int eos discor
dia tno intell ubu iungant tam quo ad sponsalia
tua q admin qr cu sut faciles ad variandu timet
ne transeant ad alia mroa tn si iungant tz qd vl
timui ut dixi ti in 2o nota vl 2m quo dic iungat
tatalr et fit d phybicio pp dubitacom ne ptlem iunctos
ratificent sponsalia ti i pueris vl inin ut e q
tinebat in quo dic ee pitlin ne possit fi pba et surr
gat dubiu de quo in dco c. pueris vl 3m osti p
hybent iungi qr si recedent contra a sponsalibz re
manet tota consanguinitas impedita ul intellige rone
pu ce honestat ti i ad audiam et c. sponsaz et hac
racionem ecia tangit glo cu dt q surg discordia quia
dulcentes copulant consanguineis qd ee no pt dco c.
sponsa no e go tutu q iungan sz dampnosu rei pu ce
avo ff so ma l i et quibz harz solomo defendi pt
¶ Quarto in eo qd dixi in pmo contra de etate requisi et
ta in contrahentibz inin qual dat ee ¶ Glo in soluit q

xiiij annorum in viro . xij in femina est . v . intrantis (?) epti
aut ad sponsalia quam ex etas septem annorum v . Bernardus quod dic
ut in glo . Et post est quod dixi de matrimonio c . ex lib . dicit quod impuberes
contrahere non possunt masculi non pubes nec femine nisi viripotentes
insti . de nupt . in princ . et alie in xij . leges dicunt masculum
pubem in xiiij . mulierem viripotentem in xij° . insti . de curator
in princ . et § . i . quibus modis finitur tutela . i . resp . et § . i . C . qui
tutor vel curator . l . indecora que leges non tantum in tutelis
locum habent immo etiam in matrimonio . ff . de impos . lega . l . penult .
Unde dicit lex quod si ante pubertatem mulier cognoscatur dicitur immatura
cognosci ff . de iniur . si stuprum secundum quosdam qui etiam dicunt quod l . ij
verperum ius inter impuberes contractum est si numquam se cognoscant
et non frigiditas vel alii accidens impediat sufficit enim quod apti
sint ad generandum . G . ti . i . tue . dicit ut dixi in proprio capitulo quod
v . intrantis attenditur pubertas quam viripotentia nam est impu
beres xij annorum immo si sint viripotentes sint abiles ad matrimonium cum
c . pro . et c . continebatur . Et in hac glo . v . in viro xiiij . de his
hodie dicit continuus in prima glo . ubi attestatores et c . po
tius qui iura ac pos insup . xxij . q . i . nec alij de regu
significatum et c . ad nostram . ¶ Secundo quero in eo quod hic
permittitur impuberes coniungi urgente necessitate quis cognoscat
an subsit necessitas . Solvit hostiensis quod dyocesanus qui potestatem habet
et scientiam hic dicitur ut lex . ff . de officio de legatum . c . i . et ex eo contine
batur et c . duo pueri v . per . aut . Et nisi sit nec contra
disspolium (?) ex eo accessit et c . de ill . i . et ibi . fe . de insti . spo
sponte de eo qui duxit in matrimonium c . ij . Et hic secundum quosdam est ob
servandus est in aliis maioribus quam multa animarum pericula . G .
ti . i . cum in tua . de cler . de f . c . si his minus bene servatur . Et in
hic dicit ex fine inter carnale spirituali . de quo spirituali de pben
in lateranen . de insti . c . iij . de ieiun . ad monendum dicit est quod viro
sacerdote in tantum subiacet laycus prelato suo quod sit clericus non
est recipiendus sine litteris commendaticiis de ale . non resi . frun
tati sit nec laycus de proximis nullus et compositione de layco dicit
de . in . dist . vel non est . iij . et obl . etiam laycus a proprio episcopo
postulandus est . hoc dicit in palea primatus et sic potest intelligi
c . dicit c . i . nam quo ad sacra est laycus . e . et . quod de hiis
proponit ff . tam . i . expianus . ac . de divor . gaudemus . i .
in princ . Hostiensis dicit hostiensis quod sacerdos caveat de dicitur ne parochianos
suos alicui desponsare in consulto . dicit enim hic cura pro
chianorum qui xxiij . diligenter agnoscere vultum pecoris
tui ab eo . cognoscere inventus . de his omnibus ij . q . i . oves

de alienis aut parochianis non debet se impedire nisi muta
uerint domicilium et sic sint sui parochiani de parroch. c. si. ¶
Tercio quero in eo quod dicitur quod pleno patris tollerantur quod impuberes
coniungantur de qua tollerancia loquitur. Soluit gaufredus quod si sint maio
res septennio quod coniungantur per sponsalia et tollerancia approba
cionis ut eo licitus et c. accessit. Si autem sint minores est tolle
rancia dissimulacionis ut extra eodem non. e. di. c. si. ¶ Quarto quero
in eo quod dixi in secundo articulo et in summa eodem quod etas requiritur
in matrimonio an hoc sit uerum adeo quod defectus etatis impediat.
uidetur quod non sit non impedit sacramentum baptismi de con. di. baptizari
nec confirmacionis ut non. extra de eo. di. v. ieiunij que
tamen sacra sunt maioris perfectionis ¶ in quantum perficiunt licet c. j. extra
c. primus. ¶ Soluit gaufredus quod aliud in matrimonio aliud in baptismo seu
confirmacione ratio quia matrimonium institutum in officium officium contentum ad
generacionem prolis ut de cogni. spi. c. si. quod dixi supra ti. i. sciencia
eodem. et non potest matrimonium contrahere si qui racione defectus etatis non
sunt apti ad generandum que racio cessat in sacramento baptismi et confirmacionis

Pubertas ¶ Quia supra scripta est isidorus. co. ethimologiarum in summa dicit
pubes sunt quo ad annum qui corpore tamen cre
generare et concipere possunt primo dicitur et non rest alia opinio
id est quidam. 3º aliud dicitur i. etiam. 4º aliud i. et prout est pu
be i. pudicicia quasi dicat pudore quod dicit ut ff. in 2º non li
ff loca que dicunt esse pudica et secreta et pudibunda lanu
gine i. pilositate et tamen non est licita probacio cum non omnis pi
losi sunt potentes nec non pilosi impotentes quidam scilicet
iustinianus et iurisconsulti in legibus de quibus in
glo. si pubescat i. signa pubertatis ondat pariunt uel
concipiunt ¶ No. ar. j. abec ethimologia. Cobuli 2xi di
cleros 2xij q. i. si cupis ¶ Sexto non de modo cognoscen
di pubertate secundum apud antiquos ut ff. et olim inspicie
bant pudenda et tunc dicebatur pubertas a pudore quia cum
inspiciebant afficiebantur pudore ideo reprobato illo modo
statutum fuit pubertate annorum maneat probari C. qui tu
ul. cura indictorum deff. ut in primo questio ¶ Septimo non quero
licet quod dixi in proximo non quod pubertas cognoscitur per annos
in quo stant aliquid an annus 2xiiij in uiro et 2xij
in muliere debeant esse completi et dicit quod sic ut ff. i. 2xiiij
annos impleuit et in pluribus allegatis in glo. i. et ultima
Si autem deficerent de anno 2xiiij tres dies quod iuris dicit
ff. eo. contineba tamen quo ad annum non attenditur pubertas

annorum minor tamen potest esse pubescens / ¶ Opponitur ad ff c. qu
tu vel cum inde eciam ubi indistincte attenditur pubertas xiiii
annorum minor / Solo. vel. solutio quod licet in aliis puta in tutela vel
cura consideratur pubertas xiiii annorum minor secus in matrimonio id est quod precedit
quod dixi in proximo notabili. quantum autem in matrimonio carnali possit
etas pubescens per impotentiam ut dixi in proximo notabili. non
sic tamen in spirituali licet contrarium videatur sentire glo. antepenul.
de regu. cum vir. / Et hoc expressum ut i. dixi in 3 notabili circa
in professione facere. requiritur pubertas xiiii annorum minor / de regu.
admittit. et c. i. li. vi. Quantum autem quo ad testem pubescens possit
dicto c. i. t. fi. / Colligitur infertur quod cum etas in matrimonio carnali
possit pubescens presumptio quia est quod inpubes non sit ap-
ti ad id non est iuris et de iure. recipit enim probationem in
contrarium unde in xxvii quo de copula constat, quod sit apti et quod ma-
licia id est impotentia supplet etatem. et ex duobus et dicto capitulo
quod hoc contingit etiam si sit puer x annorum tamen sicut Gregorius
narrat in dyalogo de illo qui mulierem inquinavit ut
notatur xxx. q. i. in sua. de hoc et de eo qui cognovit consanguineam t.
vel ubi dixi in primo contrario / Nota et capitulo ad si puella
esset minor septennio dummodo discerneret. 6 ti. i. pubescens
Set si esset x annorum non credit minimum esse cum illa que
non discernit nec consentire potest sit nec sponsalia 6. ti. i. de
litteris. Hoc quod capitulo de minore septennio videtur tolli per duo
capitula sequentia. quia esset sponsalia de futuro cum illa contracta sunt nulla
ut in dictis duobus capitulis et capitulo fac. 6. ti. i. pubescens
quod tamen dicit ut i. et raro accidit quod minor septennio vel
circa septennium possit cognosci tamen Augustinus buriensis inue-
nit puellam concepisse in septimo anno / Et in hac glo. in
fi. vel inspecto corpore in parte superiori licita in inferiori
illicita / vel ad certum leges ad certum canones alia. Solo tamen glo.
supradicta verior est / ¶ Decimo si quis est pubes xxx an-
nis qui tamen generare non potest / Glo. in verso quorundam dicere
quod si contraxit matrimonium tenet quod probatur supra eo. ar. i. t. fi. c. Quod capitulo quod
ut dixi 6. t. xxxiii. q. i. dicto quod tamen matrimonium contractum per pubertatem
licet nunquam se cognoscat nisi vir sit frigidus vel
maleficiatus et sit intelligendum contra de frigidis. quod placet / ¶ Glo
tamen contrarium tenet et ad ea alia per primum probat iii. an. circa Angelo
sequitur quod qui per infirmitatem non potest generare non potest
contrahere contra in eo quod de quo dubitatur an sit naturalis frigiditas
expectandum est tempus triennii que non esset expectanda

si vera eet opinio gfd. q id. de frig laudabile eẽe q
etate iudicari premo. qui ma. ac. pos insup gfd gas
dicãs q no videz quo possit apparere q no sit potens ad
cognoscend vir vl ex frigid vl malefici dic q pt appare
iuxo qui e act ut no in dco c. qd sed in g. si 2 tur.
saluari pt si gfd iuxo qui e perpetuo impedit quo tam
no spectãt vocãs p. an. que locu hnt de eo qui no est
perpetuo impedit e dist in se. qc ¶ Scdo qd in eo qd
dixi in prima qõe vna opi q si pubes cõit qui
tu cognare no pt q no cõsst ium e nullu et uud si uult
dt se velle si uuez Consulit osti q iudex expectz donc
vir cõpleuit xviij annu expecta pinces vl duos et si
adhuc no pt 2 uult instat separent̃ sicata solempnite
ecclesia dist. c. 1. moue osti q pubtas xiiij annoz
falle pt vl quadriennu quo ad ualem potnciã ¶ Sunt
em aliqui impotentes h̃ tpe adprearcõm filioz qui
post vl triennu reddunt potentes aut de imp. c. p otos
c de repu aut sz hodie vbi dr q ptennu dz expet
tari viri potnciã 2 pilla aus coniugi lz. c. de repu
in talis que dt biennu tm expectand et dt osti xviij
annu ee plena pubtate que attendi in adopcõe. ut
adoptans pcedat adoptandu p xviij annos insti de
adopc. c minore ff. de adopc. arrogato c. penul.
de alt. 2 tibar. lc mella. vbi dt in inlic spectari xiiij
annos quo ad plena pubtate ar. de regu. q z vl insul
q e expon; tn inhendo alli auten. videt expectand
solu triennu sz gnts mags expectat̃ tn q e ẽẽ co
mete illoz puiu dt osti q sit canonica gstitucio
reddit iuores xiiij inabiles ad voucndu 2 gsentiendu.
nisi popis essem gnu appat ut h ẽta poss facr
de iuorib xviij anis remittit aduota in dco c. c
q l insul 2 vo tu postulasti 2 qd dt osti q popis
essem put iuores xiiij eet abiles ad voucndu prc
dit quo aduotu simpls no quo ad solempne faci
end pfessione na in h requit pubtas xx annoz
imo ut dixi s. in pmo cõo de solempni aut pcep
tom sacr ordinis no de cle. psal. pmo. c. vno
Litteras cũm desponsauit iuore septemo cu cog
iure cõc pt sctus si tpe sponsalioz erat
maior vl lz tuc iuor ca volutate manete sta sit

maior qua si cu mre ꝯhit z cu cognoscit nec inne
hebit nec filia hs. dr cu sc. vl sic / Ex sponsalibz cum
minore septenio no surg pub. honestatis iustia cu maiore
vl minore ꝯsenciente post septenniu sic. / Et affinitas se
quens soluit sponsalia desuto precedencia / Hoc dic cu sc /
Coib. dto r. ꝯsultatoi etatis xiiij annoꝝ. 6. c. pro co
sultatoni .i. an septe annos na post illa etate no ꝯsue
uint in amabil teneri Coplent. cu sil morarent nec
tuc ꝯdixit placé sepe vsqz ad temptatom 6. ti. i. iu
uenis / ¶ Ito q dispitas etatis no impedit sponsalia
ut si quis xxx ti annoꝝ ꝯhit cu puella impube ma
iore tn sr septenio ut h. z. q. c. de illis .i. z. vl / ¶ Sco
nno q sponsalia ꝯtca cu minore septenio no inducunt
publice honestatis iustiam qd dixi 6. in 2o sumario
dehe q. in primo ꝯo / ¶ Tcio no q ꝯtctis nullg no im
pedit sequite validu v a. no ꝯstat. li. 6j. ¶ Quarto
no q etas septimi anni e ydonea quo ad sponsalia
z hc ꝯcedit ta in viro qua in mlie licz quo ad inn
dria sit. 6. c. in. ubi dehe in glo. in / ¶ Qnto no
qd id no valz ab inico ratificatone ꝯfirmatoe ut h. z.
q. c. de illis dehe in glo penul. inpn z. q. in sc. ꝯio
dic tn q hs sponsalia ꝯtca cu infante aduenientie
septenio pessime ꝯtinuatu ꝯfirmatur no ut potuit. sz
ut poiuc psf qd hic dr in glo. in. Et in ea .i. c. ul
melig dret. c. vno / ¶ Sexto no ꝯsiderand id qd
eueinire ꝯsuenit ꝯplf insertur q pura adaptantur ad ea
que frequencius accidunt v a. in principio li. 6j. de hc in ea
glo. z. q. in 3o ꝯio ¶ Op. in eo. qd dixi in 2o no li
q sponsalia cu minore septenio no inducunt publice
honestatis iustiam q primo q sponsalia ecia ꝯtca de
fco etiam inducunt 6. ti. i. ad audiam et. puncis. Glo
i. fort et no soluit qd dic q i. no fuut ulla in toto
sz valida rac ꝯsensus qd suffic de spon. c. vno. li. 6j.
h' ꝯtatis nulla / fo no ꝯstituunt impedimentu unio
pupa ꝯcto / An aut sint sponsalia ꝯtca de fco inducunt
publice honestatis iustiam ita z inni de fco ꝯtctu vin
pat sponsalia desuto precedencia nor in v a. no ꝯstat
li. 6j. in qoc p so. an z determinatur q no ut si quis
post sponsalia desuto cu vna cu alia que e ꝯsanguinea
q. .4.1 gradu ꝯhit inn psf no sc soluta sponsalia

ro diversitatis quam ex sponsalibus etiam nullis validis tamen consensu
publice honestatis iustitia surgit ut ante dixi. Sed quod iuramentum sol-
vat precedentia sponsalia de futuro licet surgat ex vinculo coniugali
quod non inducit solus consensus sed consensus linguarum / etc. Et quid autem si iuramentum
tenuit sed postea ante consumationem solvitur per professionem an per
hoc iuramentum solvatur sponsalia precedentia determinatur in c. venientes
non obstat in dicta decretali quod sit sufficit enim quod iuramentum tenuit ex
stati contincta sint sponsalia nec renunciavit progressum
actionis de quo dicitur in eo quod fiat de quo in quadam ¶ Sed
quod in eo quod dixi in c. nostra quod id quod non habet abinicio rati-
ficatione confirmatur ex supervenientis etate nam tempus non est modus
inducende obligationis C. de pactis si certis de certis pervenit
ubi dicitur in glo. in Solo an ut in glo. in ampliore quod interest
quod hic simul cohabitavit secus si seorsum et sit non fuit solum
tempus sed consensus ex cohabitatione probatus Et dicit quod non est
dubium an in domo sponsi vel sponse vel alterius cohabitave-
rit quamvis aliter sit contra leges ff. de ritu nuptiarum mulierem
l. fi. Sed vel ad aliud effectum scilicet quod sponsa eo ipso quod tra-
ducta est in domum viri presumitur facta uxor si autem non liquet
vero autem non eo solo dicitur factum quod ad sponse domum iverit
vel adeo que sepius contingit una conveniunt ut dixi
in c. nostra dicitur in glo. in dicta l. mulierem / Ideo autem quare
ex cohabitatione presumitur consensus et secus si seorsum habitant
Ratio quia contra ostenditur quod simul habitant Verum ne forte cop-
tamen coniunxerint sed tamen postquam pervenit quod autem seorsum ces-
sat hec ratio et tunc dicitur ostenditur non ratificari sponsalia nisi per
expressum consensum quod dicitur sentire hec glo. in v. copula in
vel consenserit dicit tamen sufficere quod consensus exprimatur verbo vel
facto ut in eadem glo. et dicitur extra de sponsa. c. de illis / et sit de-
terminatur in c. de illis in principio li. vi. / Et exponit verbo vel
facto ut nota in dicto c. de illis in glo. ¶ Ideo quod in eo quod
dixi in c. nostra quod una conveniunt adeo quod frequenter con-
tingit quod ymo etiam ad ea que raro vel nunquam ff. si pro-
bari dicitur peterentur antiqui et aliis iuribus allegatis in glo. in verbi
ymo respondet i. Solo / Glo. etiam solvit quod prima vice
regulariter optinent omnia casualia sicut que evenerint non
cohibent et sic glo. adequa cottidie remittitur Et in eo
quod glo. dicit prima vice rescribitur glo. ad libros decretorum
in quibus de rubeo ponitur de nigro subiciuntur iura ad

illud / deinde iterum de rubro ponitur deinde contra et de nigro
subiciuntur pura preterea sicut ergo vult glossa quod prima nota i. prima
pura alia subsequens rubrica que allegatur in glossa in verbo
ff. ad ... scilicet in primo precedunt regula / secunda pura quod alle-
gatur in primo versiculo scilicet in solutio casualia sunt i. in causis spiritualibus
precedunt / in eo vero dicit quod dicit glossa quod licet casualia non
coherent negociis vult dicere quod non possunt trahi ad negocia
alia quam ad ea de quibus disponit et in hac i. C. § 2
si quis si libero ancilla mea uxore dedi et dote per-
eo scripsi erit libera cum actus ille frequentissimus sit in li-
beras personas / ibi complurium pacto vel stipulatione
inveniemetibus solis haustus aque continuo cedendi ibi primo
vrso frequens civitate in liberis qui bona fide fuerint
quam adoptione vel arrogatione ideo fuerint putatis
pere mea an acquirit arrogatus non ... non valuit
arrogatio / ibi ea ad ea que perraro / ibi antiq... et l.
... et dicit lex ea ad ea quod potius debet ius adaptari
ad ea que frequenter et facile contingunt quam ad ea que per-
raro / ibi antiqui considerat lex quod mulier parere posse di-
vario modo quam pauciores dicit quod usque ad septem veni-
ret / lex autem ibi accepit medietatem quandam ut quod fieri
non raro admodum i. cum ... sed aliquando potest ...
sicut quod possint nasci tres et ita superstiti assignatur quantitas
parte et si plures nascentur portio decrescit si pauciores ac-
crescit / ibi quod raro fit accidit non temere temere cogi-
dis negociis computantur / ibi si maior sit l. annis
peperit licet sit raro ... tamen licet ... iura liberorum /
Octavo si puella distat a septennio pauca dies consti-
git ad ea posse contrahi sponsalia ar. C. ti. i. puberis
dic quod non ad appareat patere minor ad copula dicto t. pube-
ris et qui i. d... ... C. c. ... in primo ...

¶ Secundo quero generaliter quando computatur infancia pupillaris
etas vel adolescencia. dic quod finitur infancia completo vii
anno tam in viro quam in muliere ut ff. et C. c. ... primo
ff. de spon. in sponsalibus etas vero pupillaris finitur
in fine xii anni in muliere in fine xiiii in
viro et duobus c. ... ¶ adolescencia vero incipit in
muliere in xii in viro in xv in utraque autem completur
in xxv completo ff. de minori. l. i. § minore ... de.

curato · impu[bes] et alii huiusmodi dicit · quis minor · annis de
pba impotentia esse ¶ Scd quo in eo quod dixi in prima q.
q[uod] mulier citius pubescit quam vir tamen licet placentinus dicit
q[uod] mala herba citius crescit quam bona ut not. glo. C.
de his qui ve. eta. omnes q[uod] mulier est / dicit q[uod] est ingenio
sior et calidior ideo citius veniam etatis impetrat q[uod] in xviii
vir in xx° dicta l. omnes; iste e debilior pro eo et quit ...
vivit ideo tanto citius naturaliter perfici debet. Unde dicunt aliqui naturales
q[uod] in xii° e apta concipere iste facilis e pati quam agere ostendit
dicit ... in c. bono li. ... aliqui naturales reddunt alias rationes
q[uod] in mulier citius fit dissolutio ... ... et calores
largiores iste ... maiorem appetitum qui naturaliter impest.
mulieri naturaliter citius maturat perficiatur dicit petrus in tractatu de
formatione pueri in utero c. xiiii ¶ Item quero in fine
capitule prohibet iste habere filiam et matrem. Solutio.
ut in glosa ultima reperitur · c. accessit etc.

Accessit Summa ut e[st] · c. proximo p° decisa consul. et
mandatum i. firmitati. Et mandatum licet duo
membra et ... i. sane postea adveniente septennio con-
sensit tacite vel expresse quod est dicitur ... in glo. ... de spon.
c. c. ... in 2° ... / Nota id quod not. glo. in ...
incra nisi cum alius ignorat impedimentum secus si ...
scivit ut ibi / Sed nota q[uod] pu... honestas fiunt
super honestate dicit in glo. ... ¶ Item nota ... q[uod] ...
de honestas de ... magne ¶ Opponitur in eo quod ponderat
q[uod] iste fuit absolutus a dispensatione facta de puella nondum
septennem quoniam nullum est dissolvi non potest ... eo ad dissol-
vendum sponsalia autem ista nulla erant ... c. ... / Glo.
in mente quid absolutus subaudit magister quod precedit si
absolutio facta fuit antequam puella compleret septimum annum
Si autem complevit septimum annum absolutio e valet valis ad
declarandum q[uod] puella adveniente septennio non consensit. dicit
... q[uod] sine absolutione credit sufficere si alter in septennio
contestatur se nolle consentire ¶ Sed quod est de superfluitate
... c. precedens solvit esse q[uod] precedens loquitur quando
vir et puella cohabitaverunt ... separatim ... quod
non expresse probatur ... simplex ... dicit q[uod] sufficit ...
tas in facto cum et quasi sufficiat ... tituli ... de
... c. ... de app. significatibus iste ... abso[lutio]

cãe sup sponsalibz ut dixi in pximo ꝗrio in preceden. c.
no / ceto op. in eo ꝙ in vsu sane. dt. ꝙ si puella an
desponsacom septen. / anno cpleuãt mēt poppnit an dicat
de desponsacone uiris an puelle. & sic nos relinqt in
ambiguo ꝗ id. destit. c. si. e. ti. i. domilic / Glo. anpen
ul. metu ꝗrij ad uba an desponsacom supplz ipiq puel
le. dicit tn supplenda ul suppla pud qd sequi' i. ad despo
sacone ipius puelle / pquc uba pz apte qd loqr de de
sponsacone puelle ¶ ex uarto op. adde ꝙ si puella
fuit desponsata pq septenniu sponsalia tenuerit & tn
ꝗ dt ꝙ ipo puer fuit absolutus a desponsacone puelle
cu ipa noluit in eu ꝯsentire / Glo. penul. pclut ꝙ
quia puella noluit in uiru ꝯsentire uir fuit absolutus
& hoc tenedo ad ꝗriu dic ꝙ pferant absolom no inferre
ꝙ sponsalia no tenuerint ipiis ꝯtius ꝗ ꝙ si fuissent
nulla no potuiss iste abeis absolui n desto c. j. co. ad
dissoluend. rest tn glo quosdam dre ꝙ puella no ꝯ
sensit sponsalibz & sic fuint nulla fuit opi. can ꝙ
mouebar ꝯsantiq ubi pcipiebar uiru cu mre simulando
sustinu ꝫ glo dt ꝙ stare no posset ꝙ tut no separa'
uiru cu mre cuiq e. eo ꝙ no fuiss orta pi. honestas
ꝯ sponsalibz nullis & pst ꝙ puella ꝯsensit sponsalibus
e. lra que dt ꝙ iste no pt hre uxorem cuiq filia fuat
sibi desponsata. ab intellig. ꝙ sponsalia fuant ꝯtta
palud & licz illis no ꝯsensit tn induxerunt publicam
honestate ꝙ e fly c. t. bus h. ly. bu stad. cu solue. glo. seqr

Continuebatur Si impubes desposata & tradu-
ta fca pubes petit lineas cu
alio ꝯhendi no audit viro iurate ꝙ ea cognouit
sibi no audit si nodu e pubes ꝫ ꝯxima pubtati
& pbe cognita dt ꝯsponsalibz cu maiore septenio
orit publica honestas pars dehyc que si ampla
apla cotinebat Co. dio c. Cosultaci & illa in ta
dea c. i. si aut. z. ibi si vero nubilis de quibz e.
eo pubes Traducta si i. cplz etate ratifica c. c.
uno li. ay. Et j. subaudi e uir ꝯdicit dicens se illa
cognouisse ꝗno osti. dt. ꝙ cu uir patus erat iurare
se cognouisse illa ꝯtradicebat licz fatet ꝙ aliquo-
ciens temptauat inuita & renitentem ꝫ ingo cuasat

sic e. ti. i. c. si. q. eo. attestationes que suppletiones non
sunt necessarie quia q. in d. consultationi sic exprimitur quod vir assere-
bat se cognovisse eam quod dicit ostendi quod mulier fatebatur quod sine
vir temptaverat vir divinaco ¶ Non quod sponsalia non sunt
dissoluenda sine ecclesie auctoritate quia pro eo quod mulier precept-
tinam alteri nubendi de sponsalibus e. c. i. dicit tamen pro eo q. c. proximo
quod si sponsalia non tenent ut quia inter consanguineos vel quia
prius cum alia contraxit vel consimilia tamen non est necessarium iudicium ecclesie
licet quodammodo sit honestum et ibidem dicit quod in minori sit in nullo
nisi forte intervenisset copula quia tunc si recederet uxor sine
iudicio ecclesie daretur restitutio de divor. porro ¶ Tertio non in
in decretis contra alios generali de hec de eo tolli ele. bra ¶ 3o
non casu in quo actore non probante reus non absolvitur ir-
inuet de hec in glo. in. c. q. in 2o. grio ¶ Tertio non quod e-
tas in minoribus pro vi potentiam prevenitur nam hec cum proxima
pubertati et cognita tamen inim. ex. hec e. eo. pubes in si ¶ 5to
non ponit quod dixi in proximo notabili quod copula facit sponsalia
de presenti que non tenebat vice defectus etatis tunc in inim
ex. e. ca. i. lemnes. i. c. n. c. c. ad id quod c. c. ie qui
¶ Sexto non de dictore presentis quod glo. exponit primaxime
ex. q. eo. ambos c. c. se. dixi de consan. c. n. de exce. c. i.
¶ Septimo non quod creditur parentibus de etate filiorum de hec
de testi. sup. eo. qui. ma. actu. pos. vir ¶ Octo non de
impedimento publice honestatis de hec i glo. ul. ¶ Ex quod non sit stan-
dum viro iuranti se mulierem cognovisse xxvii. q. ii. quod inter-
rogasti al. quod autem interrogasti xxxiii. q. i. requisisti sic
continetur habentur hec copula in glo. allata i glo. in. hec ambo
sunt xxxiii. q. i. c. c. requisisti al. in ap. de hiis requisisti
(Ubi ut in ea. glo. et dicit quod hic statur viro quia consensu vir
et uxor contraxerunt et vir iurat quod eam cognovit et cre-
ditur propter presumptionem que est pro eo nisi mulier se probet virginem
per aspectum tunc enim cessat illa presumptio de proba. proposuisti
et c. tamen intravimus ut dicit e. glo. in si. Et post dicit gas.
quod in c. quod interrogasti auditur mulier quia volebat se probare
virginem per aspectum ex. dicit c. tamen ubi de hec. H. lo.
diminat ad illud c. quod inter interrogasti nam ibi dice-
bat mulier quod vir coire non poterat (et dicit ibi quod si communi
iudicium potest probare quod hec verum sit auditur nec dicitur ibi quod

probet se virginem perpetuo, virum autem primum esse virum quod si
mulier probat se virginem perpetuo tollitur presumptio que erat
pro viro dicto c. proposuisti. Sed si mulier vult separari ut possit
contrahere cum alio ut volebat in c. quod autem interrogasti et iustum
iudicium intellige alio modo ut si dicit frigidum procedatur ut extra de
de frigi. c. primo. Si maleficiatum procedatur ut extra de frigi.
c. fi. Quod licet patet solo ad c. requisisti quia ibi volebat mulier
separari ut posset cum alio contrahere et ideo valet confessionem viri et mulieris
dicentium se non posse coniungi contingit iurare in septima ma-
nu propinquorum licet affirmantium et ipsi etiam vir et mulier iu-
rat extra de frigi. c. i. quod patet solo quia si is qui duxit se
frigidum tamen cum alia duxit iudicatur reus periurii et dicit quod
procedatur ut in dicto c. i. et dicitur extra in 3a q. est in hac glo.
v. quod interrogasti. ubi dicitur ibi si quis accepit ubi dicitur
¶ Secundo opponitur ad id contrarium quod hic sit standum viro etiam si
non iuret cum erit reus. Sed q. vel actor. Glo. in post.
duplex primo quod compellitur iurare ne forte dicat in fraude
et decipiat in causa matrimonii propter periculum anime et sic ubi nulla
est extra de tan. ubi vertitur periculum anime potest contingi iuramentum
ares. arg. extra de testibus et attestationibus. Secundo solvit glo. quod hic fun-
data erat intentio mulieris quia traducta fuerat minor et ideo contingit
iuramentum a viro. Sed hic licet fuisset traducta minor
tamen cohabitavit quousque pervenit ad annos nubiles et sic an
completa pubertate discessit procedit solo extra in hac glo.
v. Lau. alia Rosa (?) non in c. si quis acceperit pallata (?)
ibi omitti etiam desponsatus (?) pari arg. de testi. fr. eo. in ¶ 3o
opp. quia hic videtur sibi contrarie nam primo dicit credendum viro
iuranti se cognovisse sponsam deinde in hoc v. si autem
requiritur quod probetur copula. Solvitur primo quod loquitur ad v. si autem
quem modum pervenerat dicit quod mulier quem mulier pervenerat ad pu-
bertatem in v. si autem quem modum pervenerat. dicit quod hic
queritur de tribus primo an sit standum iuramento viri 2o in v.
si autem an propter etatis impedimentum possit matrimonium impediri
vel si forsan minuta fuit cognita 3o in v. si vero si
contingat sponsalia separari an alter possit de altius con-
sanguinitate coniuge accipere et sic vir in se. Sed quo ad
solutionem contrarii melior est solo primo ¶ Quarto opp. in eo quod
in v. si autem contingit quod duo probentur sed quod fuerit propria
pubertati et cognita sufficit enim quod est cognita etiam si

no sit proxima ei. de eo qui cog. open c. si de quinque
et dim incipiendo absit quod prober cognito cognita secus si
incipiat a primo quod prober proxima pubtati sile in alio
cau de restit. olim. Hec intellige contra ea que dico ple
nis ei. q. iii. ¶ Ceterum quod dictum est in primo gradu de
proxima pubtati que dicatur proxima. Glo penul. dicit
quod ea que distat a pubtate per sex menses vel minus quod
non. Et ideo quando dicetur alia proxima que compleuit xi annos
et dimidium. Hosti. dicit quod proxima est que est circa fine pu
pillaris etatis post dimidium de regu. ad iniqui. ac. de etate in
cau. i. li. vi. si et c. officii contra intelligit ei. eo. attestaciones
et c. si et desiderio i. primum versus pro futura alia in glo. nota
optime quod in l. non tantum in ea allegata. Ubi dicitur proxima
pubtati qui distat per sex menses. Et futura que allegat
Hosti. loquitur in alio cau quod dico ex ei. c. si quoe xi. dicit
etiam Hosti. quod ubicumque certa quod est in lege et ubi cum virtute de quo ei
c. si commodicum referimus. de dila. littere. desiderio qui ma
actu. pos insup dicit ut vivit dixi nam hic cau dico certa
refertur ad sex menses ut dicatur esse certa xi annis ea que distat
per sex menses vel minus ¶ Secundo quod in eo quod dixi in ultimo
gradu quod duo probari debent quod sit proxima pubtati et cognita
an tunc ea que est proxima pubtati possit esse uxor. Glo. est
penul. dicit quod non nisi malicia suppleat etatem. Compos. dicit
quod etiam post pubtatem non est uxor remittit ad nota. c. eo
pubes et in hoc ultimo vult dicere quod pubes qui non est aptus
ad copula non est aptus matrimonio quod dicit ut dixi et in dicto
c. pubes in prima quoe in alio aut quod glo. dicit non est
uxor cum ea que est proxima pubtati nisi malicia supple
at etatem. Vult glo. quod si malicia suppleat etatem possit
tunc tali esse uxor. sed Inno. dicit enim quod si an xii vel xiiii con
iungitur et alias presumptio pubtatis est iudicandum. est primo
arg. ei. eo. annos. sed Gof. qui in ulo cognita dicit ideo si
possit cognosci desiderio ei. eo. de illa in. Deinde Inno. impet
ideo per alia verba dicit enim quod sola desponsatio sive copula si fa
cta est ubi aptus matrimonio sufficit si est proxima pubtati et pro
aspectu corporis potest aliquomodo deprehendi eam esse potentem
ad generandum vel dicit contra eum quod qui in solis verbis matrimonii
vel sponsalium steterunt nunquam sufficit quod sit proxima pub
tati adeo ut non presumatur nisi xii annos habeat completos

s. eo pubes ul' n' ex aspectu corpis appeat pubescere dco
t. pubes / Et dt pmo si no vide' quare de duodeci anis
dixisti si sufficerent xiiii ul' p. z hic vr vide' michi cu
precedenti dco / Ul' forte id qd dt in precedenti de aspectu cor
pis intelli' ecs no inspectis locis pudendis qui hic aut in p
dco intelli' q illa loca inspiciant' z dcit cu. ca. puer in
pcedebz dt ecs pmo q hi dcre loq' qn vr cognita q
tuc suffic q si xi annoz ul' ampli' circa xii / Cp
adhc z ad litam q si az cognita eo ipo e pubes z sic
frust ponder' an sit pxima pubtati .' de eo qui qg
cyang c. si Et id qn formau s. in ultimo ctrario
Sol. guil. naso pharet litam dt tuc tm pcopula ium
csumari qn puella e pxima pubtati / Aly q dum
sit maior septemo csumatu e .' eo. anos z c. de
ill. qd tz Jo. de dco z dt jo. an pbari potm c. si
pmo dt q no eo ipo q az cognita insitur q sit pu
bes pt em ee q lanugine in femore no pducit q
sola signu e pubtatis z tm claustra pudoris apta sit
z sit az cognita ul' psumit' lz signa pubtatis non
appeant que opio istaz sit verior dico in q. tio ¶ Cp
adhc ultimu q si in x. ul' xi anno apta st claustra
pudoris psumendu e eam pubem s. ti. i. fuucis / Sol
pmo q i no dr q psuma' copla intuenisse h qsty
ul' aliqua cognato sponsaliu qd ecs dri in dco c. na
cu pmo. an xii anos lz apta sint claustra pudoris
no psumit' aiu ul' copla intuenisse de facili n' aptom
alia indicia aminiculent' ut magtudo q ul' a. q
mlres melius nouint / Ul' dic 2m pmo. hic c. locum
spe ubi in anonbz anis scuerit h pgea puenetes
ad etate petiit separari / na tuc si vir dt se cognouisse
mlrem dii erat in xi ul' magis vicina xii no sepa
bit' aiu q pt dubitari an tuc fuer. potes cu. p
misit sup se viz ascende / z io intuenz pte inepta
du dco c. puenit h dcit oz cstare q inpus sit ea
cognoscere no em sola etas xi annoz suffic / Et dt
pmo q hec opio in hic pdicit pxime q 2m illa lz
in xi anno apti sint cmisceri si tm adhuc cstare pt
mlrez no ee pubem ut q lanugine no hz no iudi
cabit' aiu n' puenit ad anos xii. ¶ Solutis itaq.

bame dict/ pono tres qclones (prima si mlr e pxima
pubtati 2 viripotes suffic eius qssio etia pr copla ut
teneat mr' 2 ita suffs l' iudicatu si appuiss ea viripo
tente qr l' q ro de ill y c 7 c vno § 1 li vj. et qo
ssis que dixi s ca. qoe in opi yost. et intllgo qp adp
benda viripotencia mlr inspiciatr ut q in 3 qcloe l' ty
no practicant p aliquos ymo co ipo qp an pubtatem
qdit 2 p9 pubtate cu alio qhit mr' stat mr' qd ty
pdixi benus c 2bn qr in dco c. de ill y. vbi dico in y qoe
¶ Secda qclo copla intuenies etia cu no pxia pubtati
maiore ty septenio qsumat mr' l' qr s. ca. qoe 1 capi
do. de do. 2 intllge maiorz no paulo l' tpe qgruenti
ne qdicat pmus qclo ¶ Etia qclo apto clausuraz pu
dorf no pbat copula si al az mlr no apta copule
ut qz mior septenio ul paulo maior que no az vir
potes qp corpulencia ul alijs que mlr inclius cogscant
l' qr podif s ca qoe 2m pno. Et in lr adiudicadu ea
viripotetem no suffic corpis fetio aspectu ymo ptes
apte gnaco dent inspici pmuonas qitas de fri fim l'
in qui ¶ Tercio qro in co qd dixi in pmo qo qp teadi
vro dicti copula intuenisse an 2 qui lr pcedit. Bone
distingwnt aut vir 2 mlr qfitent qp copla no interssit
2 stat qform 33 q 1 de ssis requisisti de fri c 1 2c laudi
bile. aut utqr qfite qp intuenit 2 id 2 fortius qz fanc
mo. de re iud c si. aut alt qfite alit negat 2 aut
qui negat lr pbat pinspectom mlr qq az ea virgine
2 statur inspectom depba qpposuisti 2 c. cam 2 id. si mlr
pbat vir solit impotente pinspectom eius ut qp cary
membro totali de fri laudabile. ibi si pous pbari no
possit agnio. Aut qui negat no pbat pinspectoz 2 aut
qui pcopla tunc pbat ptestes ul alia documeta 2 no
credi negoi altius dpsump. illud 2c litas de testi. qp
aut nichl pbat n etia qr in qiud 2 statur ei qui d co
pula intuenisse si iuret ut l' 2 33 q 1 si quis vxore
de fri c 1 pter si no iuret 33 q 1 qp dls posti i fua
declan aut intrigasti est cui psump pcopla qquo
tolstituit dls posti in sua declan. dls. q. vtqr clam
desima in fri. d 48. si indpo 2 v. ste qd dixi ¶ Quarto
qro in co qd lit coigit qp de suo qsensu sit desponsata
2 cognita 2 tuc si sunt qpssa soluit asti qp no tz

nimium nec cuiuscumque etatis sit potest se excusare propter violenciam
in eo. de ill. in. talis enim non consentit ut ti. i. eu loco ymo dis-
sentit et quamuis virginitate amittat non amittit meritum sed du-
plicatur 32 q. v. § 1. et c. 1. et in arg. qui. ma. attn pos-
sup. et dest altro ci. quoe scti. Et dicit osti hic oppo posse que
nimium presumptum quod dixit ut ti. 1. is qui quod i dixi et circa quoe
dicit circa osti bu tacuend quod fiat fides de violencia ab-
soluta ut quod pedes et manus ei ligauit ar. de rap. maio-
res § id. dic id si fiat fides de violencia non precisa. dummodo
fiat fides de metu sufficienti ut quod comminatus fuit mortem
ni assentiret quod dixi in dto c. is qui in mi quoe etenim
so. an in ra que sed ius in s° comis li. de / In eo aut quod
dixi de violencia bene probanda recitat osti de iudice qui
mulieri que dicebat se oppressam condempnauit accusatum in x. que
dari fecit mulieri condempnato aut secreto dixit quod pecunia
mihi a sua cuncta recessisse auferre ei pecuniam si posset (?)
condempnatus non potuit preualere mulieri quo remittato non
presumpsit eam non potuisse inuite cognosca si voluisset defe-
disse corpus ut defenderat pecuniam io fecit pecuniam restitui
viro ar. ... presu. C. de adul. si qui de presup affe de-
pu. vel c. in. ouidius vim licz appelles tu. / Circa quod
in eo quod dixi in principio quoe quod oppressa non amittit meritum
virginitatis an sibi debeatur aureola que debetur virginibus vi-
detur quod non propter id quod not glo. xxxii q. v. (?) b. in prin. adid indua-
tur q. c. in. illud tamen pecatus fuit que dicit enim quod non potest ca-
ro corrumpi nisi mens ante fuerit corrupta sed glo. ibi
intelligit quo adnatum vel condempnatum sed tamen perdit aureo-
la c. q. illa. ¶ In contrarium c. q. in prin. ubi dicitur quod illesa cas-
titas duplicatur et c. i. ubi dicitur quod virgo constat potest sed cor-
pore aut adulterari sed anima Et ibi circa dicit quod tollerabilius est
mente (?) virgine quam carne Ro. quidam tenet ... di-
centes quod sicut martirium consistit in animo ita et virginitas quod
est c. quod dicitur de beata martina que etsi gladius persecutoris
non abstulit palmam tamen martirii non amisit Alii dicunt
quod aureola debetur actui exteriori et sic oppresse non debetur neque
non competit insiste quod tene dum vel relique non multum
releuat ¶ Communiter glo. canonistae tenet quod corrupte non
debetur aureola ut dixi ut eum quoe et idem nota de plebana cam
in glo. fi. et habet probari in Paulo c. illo. ubi dicitur quod ille
que oppressione barbarica integritate pudoris perdiderunt

laudabiliores erunt in similitate si se incontaminatis non
audeant comparare virginibus de hoc petrus et richardus et durandus
dist. xlix. Et dicit quod aureola debetur martiribus et virginibus
et predicatoribus seu doctoribus et est quoddam premium seu fulgor
que predicti habebunt ultra ceteros beatos de qua ba. eam in glo
si ubi dico in iiii que ¶ Sexto quero numquid si dicta
iurata viri dicentis copulam intercessisse et tamen ut dixi in
primo questio et in 3 que audiretur mulier volens probare se virginem
per aspectum, pone dicitur statutum quod stetur iuramento officialis de-
nunciantis se invenisse aliquem dicendum unum sive lunam
an denunciatus contra quem officialis iuravit audiretur volens
probare contrarium videtur quod non ff. de iure iurando l. ul. Insuper quod
licet fiat probacio per testes vel per instrumenta tamen reprobari potest
de proba. tercio etc. post cessionem dicti instrumenti cum iohannes
andreas dicit contrarium fuisse dictum et putat quod si probabile tamen
sed denunciatus debet audiri alias factus esset inductus sed per hoc
quod etiam post iuramentum decisorium audiretur volens probare contrarium
cum per nova instrumenta, noviter reperta ff. de iure iurando ad
monendum, factus autem est in iuramento quod dicitur de solutitate
penitus quod tunc non audiretur volens probare contrarium ut in eadem
l. admonendi infra. Hic autem iuramentum officialis potest dici de-
cisorium et tamen dicitur alleg. ad dicendum ac si audiatur
et sic debet admitti probacio in contrarium

Nullus legitur duobus modis Et ego lego 3 modo ut
dico et in 3 questio. legitur primo quod ponat tres
casus 2 in § Si vero. 3 in § Mulier, sic legit glo
1 3a et 2a et cardinalis hic in sua dicitur Si maiores septennio
impuberes contrahunt sponsalia nequeunt ante pubertatem resilire
potest hic primo. Et ille qui primo fiet pubes alterum
expectabit hic 2o. Et si tempore contractus alter erat pubes
ipse numquam sed alter factus pubes resilire potest. Secundo legitur ut
ponat duos casus in principio in § Si vero michi videtur
quod ponat tres sed alio quod dicitur in prima lectura ideo
lego tercio modo Et cardinalis hanc lect. in sua dicit. Si impuberes
contrahunt sponsalia nequeunt ante pubertatem sed uterque factus resilire
potest hic primo. Si pubes cum impubere sponsalia contraxit ipse
numquam sed impubes factus pubes resilire potest hic 2o. Si pu-
bes cum impubere contraxit nunquam ipse numquam sed impubes factus

pubes dissentire pt dco pz ex premiss ¶ No q pubtas
pz parmorum anno de h. b. eo pubes ¶ Scdo no dco q i
pubes pocta qd fat reclamare no pt anq sit pubes
dr in glo ii. An aut sciens pubes testificari possit de
eo q vidit impubes no. de psc. cu nob ¶ Tco no q
asponsalibz recedi pt. isti cu audiunt reclamates pq
qua sci st puberes dr de spon. c. i. z h. qn utqz dis
sentit ut i. sequ si alt. c. i. § vlt. qd tn dic ut c. in
scdo qno ¶ Quarto dico in § vlt. qd id qd semel approba
ui reprbare no possit dr c. in scdo qo ¶ Quinto no
casu in q contq claudicat de h c. in nono qo ¶ Op
ponitur q sit audiendi reclamates asponsalibz b. ti. i. p
i. Scdo i. de pubibz h. de impubibz qui prohibent reclamare
cu pubtate recon reddit glo. ii. ppt fragilitate etatis
Et dt osti. q no pnt impubes resilire quo ad h. ut
reponent h reclamao scbendi e in qua forsan psumi
ponuare nisi contu pbet ar. de bap. maiores nisi c.
eo. dell. e. c. pollis qd pcedit in coaptatione psumat
eos recessisse agdictoe b. ti. tua. z qd i. no in glo. i.
Et consulit osti. q sepe reclamet z scbi faciat ar. de pba
qud d. ¶ Scdo op ad id qd dixi in primo qo q im
pubes prohibent reclamare ppt fragilitate etatis nam
eadz roe debent prohiberi contere q eadz ro in contrhendo
z dissoluendo de regu. iur. c. i. Sol. aliud h. cau contra
hendo qd e fauorabile de re. iud. c. vl. aliud in dis
soluendo qd e odiosu. Sol h. insto q impubes ingressus
relionez no pt egredi anq sit pubes contu tn dicat
gas z vinc q ingressus relionis eu no obligat de regu.
c. i. li. vi. h contq sponsalioz sit b. eo litis z c. at
tessit ¶ Tercio op in § Si vo. q vt loqu qn pubes
contrit cu impube plurimi Ibi c. cosq anos sz pubtatis
alts contraxit cu sponsalia contrhut. z sic supfluit § vlti
qui loqr in eodz casu. Sol. ppt h. contu lc. h. c. tamen
ut premisi primo ar. in glo q ponat tres casus z hin h
pmi loq qn duo impubes contrhut § Si vero. loqr eodz
h alts pus puenit ad pubtate § vlt. qn pubes contrht
cu impube. z dt glo in q in § Si vero illa q prima

pueñit ad pubtatem si petit separari no audietur sed expectabit
donec alt̃ pueniet ad etatem pubtate Et h̃ presupposito ad
literam inductas in contrariu vidĩ glo. in supplendo i. altero
conte sic contrahebat cu sponsalia contrahunt Sed h̃ e imppri
ato sic lr̃ qui primo fit pubes alterum expectz no vr̃ h̃re
rõm q2 no dr̃ ex detiori conditio qui primo fit pubes q̃
alt̃ qui stati cu e factus pubes pt̃ contradicere et sic glo in
que e verior Scdo lr̃ et in pñ suo. qu dt̃ q pñ loq̃
qn ambo sut [illegible] annos pubtatis. ¶ Si vero qn tpe c
tractus alt̃ e maior alt̃ minor quo tan maior nullo
tpe petit separatom minor aut petit cu pueñit ad pubtatem
et hanc lrã no tangit glo in i. quidam Et no vr̃ suo
distinguere int̃ ¶ Si vero et ¶ mlr̃ Tn possz inhe
rendo hunc lre distinguere et ¶ Si vero intelligat̃ qn
masculus erat pubes tpe contractus femina impubes in ¶
mlr̃ eo h̃ tn e diuinare quo ad ¶ Si vero nec vidz
magna distinctio apparet quia optimum fieri distinctos ¶os
cu vir et mlr̃ quo admin no indicetur xxxii q. i. si
quis vxorem ut li no cof. c. i. ubi no in glo. i. Ego lego
3o mo q imprimo loq̃ de impubibz contrahentibz sponsalia et hij
cu pueñiut ad pubtate pote put separatom qd intelligo
siue pr̃ pmaneat siue impr̃ ita etia qn impr̃ is
qui pueñit solus pt̃ pete separatom ut dixi e eo. c.
in prima lre ¶ Si vero loq̃ qn pubes contraxit cu impube
sponsalia et ita loq̃ apte no impprando lrãm put im
pbat glo in et tuc pubes inuite ẽ impubes fcus pubes
reclamare pt̃ ¶ mlr̃ loq̃ no de sponsalibz de futuro
ut loq̃ tota pte precedens sed de matrio. ut pz in vbo nupsit
et de hoc [illegible] in eodem c.o et tuc pbat q si mlr̃ pubes nubsit
impuberi procedi sit dr̃ in sponsalibz in ¶ Si vero q2
pubes inuite ẽ impubes fca pubes reclamare pt̃ et p
h̃ soluit̃ obiectio qua fac glo in i. quidam usqz ad
fine in eo qd dt̃ q si ¶ Si vero loq̃ qn maior contrahit
cu minore tuc no differret a ¶ supti q2 ymo dr̃ ut nuc
vbo sing̃ dixi vbo tn sing̃ q int̃ pfectos seu ¶os dz ee distictio
pls̃ qd dt̃ glo supe et qd no. de postu. c. bno. li. vi ¶ q2to
op. ad id qd dixi in primo c.o in lre ca glo quia vr̃

in § Si vero. dan lina reclamandi soli ei qui tardius
pubescit cu tn id debet ee in eo qui pus pubescit cu no
appeat vone dnie. Glo in fcat grio 2 ecy hc lia inypat
vn adeuntanda hant inypetate 2 alia dequa in glo in
2 dixi in precedenti qo melius e stare cu 3 lec dequa i
pprimo qo ¶ cotus op in eo q coigitr iudicium ecce in
sepandis sponsalibz s ti 1 si int ej desponsa duo c 1
vbi sepantr ipo fco p octiu inviom. Glo sit inf solunt
q gra loqutr qn forcius vincliy pu inin supuenit qo
cau solunt ipo iure al det intuenire iudicium eccle
2 coto vide ad c licet 2 c accessit que pit obstant
2 dic ut dixi s c qd in po nol ¶ Septo op q indistincte
possint solui sponsalia alto dissenciente etia si e ma
ior qui opit cu inore ej co, contris / Glo. ex solunt q
ibi sponsalia no tenuerunt hic tenuerunt idem gof in
dco c. contris qui dt coto videri ad c s eo accessit q
si inin octiu fuiss ibi cu illa alia / fat qd no de vesti spo
papte in glo 1 / dic quo ad c accessit q si inin ptractu
fuiss ibi cu alia qua cu inre soluta fuisset sponsalia
precedencia ecf si tenuisset ut dixi in pprimo qo ¶ vino
op adid pcriu q indistincte no possint solui sponsalia
s ti 1 contris 2 c sit / Glo c solunt q gra loquntr
qn iuramentu intuenit secus si no intuenit qd dic ple
inis ut in glo 2 melius ut dixi s ti 1 contris in in
qto qo 2 c requisiuit in pmo 2 2o qo 2 inpeti distinctoe
Gnalr enim cu loqr qn liceat asponsalibus discede dic
aut qr desponsalibz depnti 2 si tenet no pt discedi nisi
pingressu vlionis de qu qin copu. Aut desponsalibz
defutro 2 aut desponsalia octa st pinfantes 2 nullateq
obligant s eo licet 2 c accessit qd si alt e fallit s
ti 1 puenerit qd dic ut i aut pro infantes 2 aut p
alios pipis aut piposnret. Si p alios aut p pentes
aut p oncos qd dic ut dixi s c pmo i pma 2 sa
qoe Si p iposnz aut vtrq e nupubes aut vtrq pu
bes / aut alt pubes alt inpubes pmo cau nenr re
cedit ut ls in pn § aduenete pubtate vtrq libe recedt
ecf si iurat / intuenit et aliquos licz glo anpenultia
odicat ut dixi s eo qo qd dic ut ej eo qo hc tn
cau quo altr odic dt ostr q qui pmo puenit adpubtate.

dz alter^r ꝑpetuare ꝙ est ꝯt^a glo in / dic ꝙ ut dixi e in 3°
ꝯio Si alter pubes aut alt^r tm ꝯdic̄ ⁊ no audit^r e ti 1 ꝯ
lris 11 nisi surgat scandalum e ti 1 requisiuit qd dic ut
i^a dixi Aut uterq̄ ꝯdic̄ ⁊ punt se absolue e ti 1 p 1 / Tercio
casu qn alt^r e pubes alt^r impubes pubes inuit^s s; impu
bes resilire pt adueniente pubertate ut ibi in ꝙ si nota 2^m
ꝯtz lec de ꝙ e in 3° ꝯio ⁊ ar. ꝙ ml̄t nisi sponsalia fuerint
ꝯtta ꝓbum ꝙ tunc etiā pubes pt recede^r in eo ꝯ lrē lrē
ꝗ ꝓcedunt cū quit^r an licite ⁊ honeste possit recedi s; si ꝙ
ui si recede^r ꝯueniendo sponsalibz ꝓcedunt uniom standum
sit sponsalibz ul uirō dic ꝙ uirō ⁊ indistincte tollunt
sponsalia de futo e ti 1 c penul ꝯtem in eo qd dixi e eo
ꝯio de sponsalibz iurats dnt aliqui ꝙ etiā qn sit iurata
etiā si ambo uelint ꝯdic̄ audiunt^r e ti 1 ꝙ 1 Si aut alt^r
tm aut allat iusta cam ⁊ audi^r de iur sui. quadmodu
aut no iusta al nulla ⁊ aut timet^r scandalum ⁊ etiā eum
no cogit ut e c requisiuit aut no time^r ⁊ indistincte coge
s; ti ꝯ ꝯtris 11 ꝯsti ꝯt no curandu an iura^m interuener
ul no ꝯ q e iuramenti de pacts c 1 ⁊ in de arbi ꝯtuat
⁊ ꝯ ⁊ 7 eo ad dissoluend ꝯt qd dixi e ti 1 ꝯte in
ꝯoc ubi dixi ꝙ iura^m nichil addit ad firmam uniom
ul sponsalium dicit tm iuniꝰ facile ꝓmitti ꝙ quis debet
ꝙ sponsalia iurata ꝙ no iurata ꝓpt qd dixi e ti 1 ꝯ
lris 11 in ꝙ ꝯoc et quo addit ꝙ si sint iurata obligent^r
impubes doli capaces ꝯ iuramento ut ibi glo in penultima
ubi licz iura^m no addat ad firmam sponsalium tm ꝯ ubi iura^ti
no audiet^r ꝯueniens adueniente pubertate qui al audi
ret^r ut dixi e ea distinctione ¶ Octo op in eo qd ꝯt
ꝙ mlr pubes nubsit impuberi ita impubes no pot
ꝯtrc alium 7 c ꝯ Glo penul nictu ꝯij ꝯpo^t nubsit
1 sponsalia ꝯpit qd intellige uo ꝙ fuerint ꝯtta sposalia
ꝯba de futuro s; nun ꝯtu de pnti ꝯuit enim sponsa
lium de futo 7 c uno li ei delict est e in 3° ꝯio in 3^a lec
¶ Nono op in eo qd dixi in c^to no^li ꝙ id qd semel ap
ꝓbaui reprobare no possū ꝙ nmo ff demum ⁊ ho ut gra
dati ꝙ reprobari / Glo ul fort ⁊ no soluit / dic ꝙ 1 me
dio qui semel ꝓbaui iter^r reprobat ⁊ e ꝓpale ꝯ hom
sanctitate ⁊ dic ut in 1^a qd semel li ei ¶ Decimo
op in eo qd dixi in 4to no^li ꝙ hic ꝯtus claudicat ꝯit

est ꝯ ff de arbi · si tu dicis q̄ sꝫ ꝯsi · Bo° ut in eadꝫ glo · z
plenius ut no in v° no licꝫ z in v° in iudiciis · li · vj · Et in
hac glo · i · no consumit z do qui dup in ma · c · i · vbi de hoc
in glo · vl · ibi ꝯsensibꝫ fac qd no de ꝯsula · c · si in glo · i ·
ibi ꝯmissionis · sile qd no · e · ti · i · ꝯ lris · ij · insi glo · ij ·
Queritur qn impubes facti pubes reclamat a sponsali
bus cora quo hoc fieri debeat Solut ostiensis q̄ cora epo ul
eius vicario ꝓt hic licͣ in § Si vero ibi iudiciu eccie
de regula · c · ij · de sꝑi · c · i · z dꝭ · e · in · ꝯto ꝯsio ul de facilibꝫ
illis fiet cora honestis ꝑsonis q ar de offi · or · pastoral
insic · z fiet reclamaco · etia ipo facto ꝯ cor attestatores hec
pradut insi intercesserit copula q tuc amplius no recla
mat · e · ti · i · ib qui vl insi primo ꝯtraxerit sponsalia de
pnti q licꝫ iuris interptacoe sint de futuro · tn ratificat
tamqꝫ depnti si ꝑaliquē aliud modu q̄ ꝑcopula ꝯstet e
iudcnt q̄ puenint adpubertate cu ead ꝯseuancia volu
puta q sil cohitabat ut ꝯiuges · c · ij · c · vno · § i · li · vj ·
Sedo qro q si impubes no audiut reclamantes
a sponsalibꝫ an pubtatez pone qd statutu q̄ veru ꝑdote
assignādarꝫ sponsi habeat fructus quo ꝑsupposito duo impu
bes ul vir pubes ad impube ꝯtrait que reclamaūt an
pubtate Solut gaf · q̄ ꝯ sint de facto z ꝯsultu sint
q̄ sponsi debent fructus veru assignatarꝫ ꝑdote sut
q sponsalia rupta no erant ꝓt hu fac h lra in ꝑ°
ij · z in · pte · sꝫ maxime impu ad qd reclamates nulla
tenꝫ audiut an pubtate de eadem § Si vero ꝑpo q̄ no
ꝯcedit iudicaū eccie sup sepacone insi ꝓꝓ puenint ad
pubtate reclama° · g° · an pubtatem no est eu effcu

Duobis impubes sponsalia ꝯhentes an pubtate
separi no ꝓnt dent ꝑha ꝓnt si ꝯdicut
sponsalibus insi copula intuenēr ꝑ° qo · 2° · solo · i · tali
Lyes · ambobꝫ ꝯhentibꝫ pro · ꝑtus si alt tn · q tunc
pubes inuēp ꝯdre pt · e · c · ꝓ § i · zij · Confra · i
citra · sic · e · c · ꝓ dꭍ · c · j · in ꝑ° no · Matrimonio ꝯhedo
gof q dicat an etate nubile vos posse hic ꝯsensu
ꝯiugiy in futurꝫ ꝯhendi sꝫ no depnti ꝯptare · ꝯiug vo
no · e · c · ꝓ in glo · ij · Confirmet · ꝯi ꝯsensu anti
cipare malicia supplente etate · c · j · c · ꝓ ꝑno · No de

dictoe ꝯ que ponit̄ ꝯtra ut dixi in lra Hostien dic aliq
q̄ ꝯcludit ut sit sensꝰ ꝯ nubiles annos .i. anteq̄ perueniat
ad annos nubiles ꝑhᵗ induciat de fi. instru. int̄ dilcos. v.
testes de ꝑscrip. ad audienciam. ꝯtra dt q̄ in c. int̄ dilcos cu dt
alio annis ꝯ no ꝯcludit dicto ꝯ. ꝑse. ꝯ vte apposicionis
a. de ꝯ q̄ io mo. de ꝯ. pia. li. vi. dt ep ꝯtra. q̄ ꝯponendo
ꝯ ꝯtra ꝑcunt pocius stat inclusiue sic. ꝯ ut li. no. ꝯ qm
ꝯ in aliis de elec. c. i. et. q̄ sit ꝯ c. ꝯmissa inpriu ꝯ ꝯ por
ro li. vi. de appel. ab eo. eo. li. ꝯ dic q̄ ꝯcludit ꝯponendo
ꝯ nubiles annos ꝯ ut nunc dixi ꝯ oz q̄ no sint in annis
nubilibus al no ꝑcedit ꝯ lra ¶ Secdo no q̄ impubes
no ꝯent ꝯiugale ꝯsensu ꝯ c. vno. ꝯ i. li. vi. ꝯ dt ꝯlo
in inpriu de voto q̄ impubes ꝯuoto no obligant̄ ꝯ ꝑcedit
quo ad votu plempne. ꝯ dic ut dixi ꝯ eo. pubes in ꝯ ꝯc
¶ Tercio no q̄ impubes volentes a sponsalibus reclamare tene
expectare pubtate de ꝯ in glo. penul. ꝯ dixi ꝯ c. ꝯ in 3ᵒ
ꝯ vi. ꝯ ¶ Quarto no q̄ copula facit tusite sponsalia
in ꝯ ꝯ ꝯ i. ib qui ꝯ eo. ꝯ ꝯ psupciu dto c. ib
qui ¶ Quinto no q̄ copla perueniet pubtate fac censeri
pubes eos qui ꝯ annorum ꝯ sit impubes ꝯ eo. pubes
ꝯ ꝯ c. ꝯtinebat ꝯ si aut ¶ Sexto no q̄ copla vero
peruenit pubtate ꝑbat dicto medium ꝯqua dt osti no
debere sibi q̄ ꝯcopla ꝑbet̄ pubtas cu ad ea que vero
accidunt iura no adaptant̄ de ꝯ ꝯ eo. lrat ꝯ dic q̄ suffic
q̄ aliqui ita eueniat ꝑꝯ iura alle in glo. vl. ꝯ ꝯ. de eo
qui cog. ꝯsang. c. fi. na ecia ad ea que vero eueniunt ad
aptant̄ iura quo ad suos casus de ꝯ dixi in dto c. lrat
in 3ᵒ ꝯ ¶ Op. in eo. ꝯ dt q̄ isti ꝯ nubiles anos sunt
ꝯuncti nomine matrimonii ꝯ int̄ ꝯ no pt ee ꝯ ꝯ
eo. ꝯtinebat̄ Glo. i. soluit supplendo ad ꝯ matrimonii
scꝫ futuri vl dic q̄ loq̄ de vero matrimonio q̄ ꝯ intendebat
ꝯtu ꝯ sint ꝯ in affectu sunt sponsalia ut dico ꝯ
ꝯ i. ꝯ solo in ꝯ reddit ¶ Sᵒ. op. q̄ no ꝯpediat
istos separari qui dissentunt facti pubes ꝯ no sunt ꝯ
ut dixi in ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ no est dissoluu no pt ꝯ
ea ad dissoluendu. Soᵒ si ꝯ in lra ꝯponit̄ dic scꝫ
sponsi a vinculo sponsalium Si ꝯ ꝯpet̄ dic scꝫ ꝯ

ut no teneant ꝯtͣ ſʒ cis dꝫ lıma cu alijs ꝯſendi ·c· eo at-
teſtaciones ꝑma quor ¶ Tco op ꝙ copla interueniēs ante
pubtate no ſufficiat ·e· ti· i· tua· Vbi etia int pubes no ſuffic
ꝯo ut i· ꝙ i· alt tm ꝯſenſit in copula cu intencōe ꝯiugali
ꝛ intellige ꝙ copula ſit voluntaria al no ſufficit ·c· ꝓx
¶ Quero in eo qd dixi in ꝑmo ꝯo ꝙ no ē inim int impu-
bes an valeat aliqͣ glo· in ·d· ꝙ no valz nec tamqͣ inim
etate ꝓhibente nec tamqͣ ſponſalia ꝙ lr voluit ꝯtͣ tn
tenet dicens ꝙ adueniente etate ſi ꝑſiſtut in voluntate ꝯfirmaꝛ
inim ratihitione ꝛ ꝙ interim tz tamqͣ ſponſalia ꝑmu tz· Vin-
ꝯ ꝛ jo ·c· ſi ꝛ ad l· minore que inqͣ'u alle in glo· dꝫ
phy ·c· ſi ꝙ no obſtat ꝙ matrimonia no iure fori ſʒ iure
poli reguntꝛ ¶ Tedm tz ala tam gof ꝛ ino ꝛ ſic termiatꝛ
·c· vno ꝙ ·i· li· vi· ꝓbͭ ꝙ ſepe ꝯo id naſcitꝛ qd agi naſciꝛ
obligaº ff· como· ſi· is qui· noꝛ de arbi ꝓtuas in glo liz
et in hac glo inſi· ꝛ c· vl· ꝯdi apo· ſup eo·

Dillis minores apti ad inim ꝯtractu matrimonij obligatꝛ
inſi violencia intercedat· decisa ꝯſulº ꝛ inſº i· rade ꝯr·
~~etati~~ ꝓximi qͣ ſi no ꝓximi duº ſit doli capaces ·e· eo· vltas
inſi· dla· dic melius ſtando textui ꝑ ea que dixi ·e· eo ·c·
tenebatꝛ in ij ꝯoc ꝛ ·c· q· i· Conuenit qz lanugine
vl facti ꝯpetencia quo· dic ut dixi in eo ·c· ꝯtinebatꝛ·
in ꝛ ꝯoc Conſenſiſſe dicendo vba apta matrimonio vl co-
gnoſcendo eā qd innuit lra ꝯiugi ſuo ¶ No ꝙ ſuffic
in inimº etas ꝓxima pubtati qd dixi in eo ·c· in ꝯ ꝓxi
ꝛ ·e· eo ꝯtinebatꝛ deſ in glo in ꝛ in ¶ Tedo no· Lm vin ꝙ
ſꝫ qd dixi in ꝓximo ꝯoᵘ ꝙ in mora modici tpis no ē
impedimentu de eta ꝛ qua· ꝓ ff & iud· ſi debitori ꝯiugꝫ
tn cū ramꝯ de modico ff· de mio· l· in· & minore Vbi dicatꝛ
minor ſi vna pola dicens deficiat ad maiore etate deſz
qu tenetꝛ de modico dixi in ꝓhemio ꝛ de reſcp· ſi ꝓponete
ꝛ quo ad ꝙ iniore ibi no ꝑuenitꝛ etas ꝙ capaca eſt
ꝓamnorꝫ inimo no ſit in inimº ·e· c· pubes inſi ¶ Tercio
no ꝙ patria ſꝫ ee in tercio vl ꝗrc tm ff· de quibꝫ ca ma-
qui mittantꝛ hoccepy· di ꝓſbr· xij q· ij· debiro & tp· ex-
ꝯtenore deſtr· c· ſi deſen· ꝙ· religioſo li· vi· qd ꝓcedꝫ
qu vtiuſꝫ e eadē vo ſit in inimº· ar eadē vo aptitudis
ad copula ¶ Quarto no ꝙ qz malicia ſupplꝫ etate ꝯuz no
deſ· c· ꝯoc i· ¶ Quinto no ꝙ violencia ꝓcludit ꝯſenſu

de hoc in glo penul. ¶ Excepto non quod consensus sequens purgat
violencia precedente contra hoc arguit Innocentius per presumpcio timoris pre
cedencia et idem cap. de appel. inquisi. ¶ Opp. quod hoc est superfluit
cum sit precedencia Solvit contra quod hic addit de violencia que
precesserat ¶ Queritur quod est dicere malicia supplet etatem Glo.
in penul. exponit malicia pro prudencia quod intellige pro illa
per discrecione et doli capacitate per. exponit malicia i. vigor
vel potencia corporis quod est verius per hoc littera i. si ita fuerint e
tati proximi quod potuerint copula coniungi. Et hic malicia supplet
etate in minori. Sicut bonitas supplet quo ad aliud. Extra de
temporibus ordinum sicut ... Item ... monachus
et dicit quod sit etas puerorum in minore ita est in ingressu
monasterii. Alii dicunt contra cum ... verius ... extra de regu. c.
i. li. vi. dixi de eo pubes in 2 ... ex ... in 2o non li.
¶ Credo quod in eo quod dixi in vi.o nota quod consensus sequens
purgat violencia precedente qualis consensus exigitur dico ut i
glo. vel ¶ Item quero puella que xi. annos et dimidium
desponsatur et traducitur que reclamat ante xii. annum iudi
cabitur nec ... Solvit ... quod sic si copula intervenit
aliter non. Gof. ... dicens ... si non intervenit sufficit eum quod
intervenire potuit ... ita proxima pubertati ...
contra et in littera ... coniungi subaudit et ita ... probatur
... constare ... non ... etas que
minor ... pubes ... ut ... non in glo. in
fine ... opinio ... et ... fi.
... vi. ... ... tenui ... contrahebat
... et ita ... non ... in glo penul. et intellige
ut in dicto c. ... quod duo concurrunt intervenerat quod sit proxima
pubertati et malicia suppleat etatem i. quod sit apta copule
et hoc probatur ... dixi in dicto c. continebat

Attestaciones ¶ Contractus ante pubertem etatem cum
... copule non facit ... vel
sit si aliter consentiat est non proximus pubertati verba de presenti cum
... copule non inducunt ... Coib ... ¶ consulta
... sic patet quod attestaciones erant publicate contra
recessit et sic ... dissensit ... quod si cum muliere
morando ... etate ... est ... dicit quod
iuvenis ... dicens se in ea non consensisse ...
fuit etatis ... petens ... cum alio ...
quesivit ... quod ... idoneos qui interfuerunt consensui

c. no suspectos de testi in litt. / pot. c. dz. q° si no iurat
nec dz nec pt s; adiudicabit cu muliere ar. c. ptio de his
que fi. apla^tu aplica qd dico c. qoe. ubi. Linam nc. alter
gsse dz ut dixi s. eo. qtinebat in primo z c. de ill. i. in s^to
qio z in prima qoe. / No q minus cople no piudicat de
l. in glo. i. ¶ Sedo no q credit quing^s diceti^z copulam
no intercessisse z qd plus e credit uni tm q'uiugum sit h'
credit mlr de h c. in primo qio ¶ Tercio no q mlr uen
dicat viz sit recipio na neut h ptatem sui coris de spon
no dz. io alt altez vendicat adiecta ca de iure diuino seu
canon^co sic pr vendicat filiu adiecta ca de iure ciuili ff.
de rei uen. l. i. z vendicat uir uxore etia g preni s. ti. i
no est. z c. p. clemens. i. ¶ Quarto no q publicatis attesta
tonib^z recipiunt testes in ca matrimonali de h c. in q^to qio
/ Quinto no q proxima pubtati h^r qpube. quo ad mun
s. c. ppimo z c. qtinebat ¶ Sexto. no de dicto c. citra z
dic ut dixi in c. qtinebat i prima qoe / ¶ Septio no ca^u
in quo actore no pbante reus no absoluit^r nisi iur^z de h
c. in q^to qio ¶ Op. q quo erat qtetio sup copla et
qstabat de impu. debuer credi copla intuenisse ut sancia^r
matrio^o z ut credit^r uiro s. eo. qtinebat nec debuit credi
mulieris qsitenti qtom dicentis se virgine cuasisse potuiss;
eni collude. de eo. qui cog^e. qsang. si. eo. de diuor. co litis
¶ Sol. y. soluit q credit^r mlri q qsitebat^r q se qsh non
soluit^r qriud na ut pdixi potuiss; collude sic eni mlre
dic ad malu aut. de nup. q. uniores esti dt. tia eo
mittenda iudicis arbitrio de h s. ti. i. tua z c. q. y. z c.
repugnit si eni iudex sit dnio ctus q mlr appetit
viz ul ambo. sit credi pt qsitentib^z ar. q z xxxvi. q. vi.
si duo. Si aut dubitat qsulit esti q no defacili ad sinaz
prupat. de testi. lig. y. nisi de re. sud. c. si. s; z mlrc
inspici faciat de pba. tam z de omnibus circustanciis cxesso
etia ptibus inuitis inquirat. s. ti. i. sit adsi / dic q° ad h
c. q p psone mlris meth qcludi^r na ex si no fatet^r
copula no intercessisse q'mo dicet intercessisse. opteret ea
pbare qxo uir recessit anq ecet proxima pubtati sicq
si recessiss pq pubtate qz tuc credere^r ei qui dicet co
plam intuenisse s. eo. qtinebat ubi dixi in primo qio
z in z. qoe nisi mlr pbaz se virgine p aspectu de pba.

cposuisti ¶ Sedo op in eo qd dixi in quarto notabili q publicatis
attestacoibz si recipiunt testes q id desiderant testi firmitatis ¶ Glo
in soluit q iste erat aliq articulus vel dic q erat articulus
novus sz quo pnt testes recipi dco c. firmitatis / Osti hic re
pbat ma sup pbauit mli q maritus in ca gsensiss et mit
id pbare volebat / possz tn dici 2m osti q aliomo pbauit sz
q pbauit de pmo gsensu gctus si volebat pbare de gsensu
subsecuto qd e verius Sz dt osti q sic dic michi pcept ingris
qui tenet q publicacis attestacoibz no possint pduci testes
etia in ca matrimoniali ne lapet via fals testibz ma 2m cu
magis e timend e decorruptoe sz q omisit pbare gsensu
pmu colludendo / Jte 2m cu si sup pmo gsensu formatus
erat libellus et lis gtestata no sufficit pbare novum gsensum
ff. de iud no quadmo et l. no pot qd no pcedit q qu
cap novum dependet alteribus bn admittit dco c. firmitatis
ubi desi iste e astud denovo gsensu q novus gsensus venit
adrobarand pmu gsensum tn qd dt osti publicatis attesta
cnibz in ca matrimoniali admitti testes etia sz antiqs capla
bn e licz no pbet hic sz pt de testi cu in tua 2m 2m
osti q quo de salute aiarum agit pnicio sa subtilitas no
e suanda et vitas pania pferenda xy q 1 precipimus de spno
matheus vitas aut e q in matrimonialibz no obstat publicato
q nec snia de re iud latam ¶ Sedo op in eo qd dixi
in 3to notabili q proximus pubtati habet pro pube q ymo no
xx q 1 illud ¶ Glo in fort et no soluit Sedo ut no de
regul adinant in glo ai ibi a lione in qua etas non
pucnit si in matrimonia in quo pucnit b c. px 2c pubes
¶ Tercio op in eo qd dixi in quarto notabili q actore no pba
te no absolvit si reus nisi iuret et sic obstat b q bl
actor / Sedo ut in glo al. et id no b eo gtinebat
in glo in osti dt q io desstur q de tanta re no est
segnius agend ply di gsecrans / et q pinua de lacoz
et pinsspettaz et omni alio mo de inqr veritate et h sol no
in palleta glo c. gtinebat in eo qd i dr in ca matrimonii
quorgi pura xpi picliy anie ¶ Quarto in eo qd dixi
in pmo ario de sponte mulieris cu stat si q si mli velit
mutare et dic se corrupta dut po et ab q posset
inagonie nec finit asserebat se virgine Jste no ff
puelle si cognoscit an sint cognite cu essent et si erasss

posset an similiter consensum renovare probato errore C de pact. et
facti igno. error non de app. ad eam vel statu apud acta
de ele. scriptum est primo. ubi dicitur primo tempore similiter tunc in inicio
non tenebat ignorare iudicata de re iud. lator. et de renova-
tione consensus dicitur ut dixi de cons. c. si. ¶ Secundo quero circa
id quod dixi in proxima questione de renovatione consensus quod si mulier
ut possit habere virum interim se fecerit palliis latenter corrumpi
ut probare possit se corruptam et sic errasse in consensu. Re.
respondeo. ut hic. et similia consulit quod eius reprehendisset matronas fa-
ciat inspici mulierem et conservari in loco tuto et honesto ex ti.
i. eo loco. ¶ Tertio quero in eo quod dicit quod si vir post xiiii
annum vel circa finem xiiii. et cetera quod dicatur eo circa finem xiiii.
Glo. in. dicit quod qui distat forte per ii menses. respondeo dicit per tres
dies secundum verum ut dixi ex eo generaliter quod in ¶ Quarto
quero in eo quod mandatur cognosci an vir consensit de novo quod
dicatur consensisse. Solutio primo quod per copulam vel de novo contra-
hendo. alias non unde si osculatus est eam vel cohabitavit non quod
sumitur inde de ma. contra. que in c. i. respondeo quod et verius
est primo sufficit cohabitatio ff. c. uno. ff. i. li. vi. et quod in noster
in glo. ut ff. c. si. ea ¶ Cum apud sponsalia contracta sunt
puberem deputati sub etate impedimento iuris interpretatione sunt
de facto ratificantur superveniente etate si cohabitaverunt ut in
extra persone comprehenduntur aliqua alia que circa hic dicit primo. Item quod
ad id quod dixi ex ea. que de copula dicit. respondeo quod circa tempus
post finem xiiii. per tres dies tacite ratificare videtur et quod
hic forte allabat mulier et in hoc volebat stare salvo viri
que verba reddunt in id quod dixi capitulo xii. eod. ex que in. quod pu-
blicat non possit conveniri nisi per tres dies cuius contrarium dixi
in dicta questione. ¶ Quinto quero in eo quod dixi in quarto prio
de iuramento quod corrigitur alibi quod si renuit iurare. Solutio
respondeo quod adiudicabitur mulieri. ar. de iura. calu. c. fi. et ad
dixi si licet ¶ Sexto quero si vir qui fuit adiudicatus
mulieri ut in proxima questione transit ad alia vota. dicit respondeo quod
distringetur per ecclesiam ut redeat ad primam ex ti. i. ubi qui
c. t. si inter. ¶ Septimo quero si transierat ad alia vota an
qua impetretur amplius et nunc non vult iurare. dicit respondeo.
consulat ecclesiam qui sciat et valeat iudicare quod dicit in hic. c. per
sumptuosum est / et velle prejudicare et omnino publice

ecto ectoe prim no pbati ptestes no est tutu puto q no
adiudicabit mlr pme qrco quia nolit iurare qd cef tz
gal ff vam no reddit les aut e q q adiudicet pme qrco
q nolit iurare e pena que no dz imponi stde mulieri
que e sine clpa i. sine culpa. li. bj. ¶ Octo qro in
eo qd dixi in pmo qo q mlr credit dicenti se virgine
q si eet corrupta ex tut iudicandu pmro qi copla
puenit etatem. s. xx. anos dt ex pro q etia si mlr
sit corrupta ff no ex no e mim qsumatu dlt. j. de co
qui q. qang. frnt dyn. s. ti. i. c. fi. in z. ii. e. qoe.

Erllitens

Si maior inuita qtrxt spoalia cum
minore no te illu qoptare donec veniat
ad etate adulta Coit dio c. tu aut iurata pba
desitura desponsata pba depuri dce annorum io no
valuit qctus ut mim inuita forte ligata esit fuit
vis absoluta ex nullo fuit obligata de bap. maio
res q. ite quit nimis qtinnus al si fel voluntaria ste
tisset mim quo adipary ratificatu eet dlt in glo in Et
mea i. de illis in mst Accedens q primu potuit et ej
qre an sibi dari velit lina cu alio qtlhendi an lepz ad
etate lnnaz dat puerp qopectare qposita videt mole
re senole ff. de libe. le. aurelig. s. ti. i. tua q ele. ul
eo. c. fi. Et dic qpoita. sz q inuita tradita fuit spon
salibz e cu primu potuit dissessit ¶ No. de dictor poig
e dlt ej in p° dio ¶ Sz° no i. net ad randz carnalit ut
q copula supplz pubtate ut ff. actio dlt dixi s. co. co
tenebat qoe in. e. 7. q. i. ¶ op. in eo qd dt q ista duc
ta fuit addomu sponsi poaus de volunte peutu q desua
qo etia desua q qpatim psuppoint positim ff. de v.
obli. vbi aut impr. de elet. cu dila vbi not jo. an. i
ubo digniores fiat de remu. nisi ad fi. qsit no debuit
audiri. Glo in metu qris qoponit poig electiue et
not hac glo. e c ssi q fuit de voluntate putu ducta e
no de sua Holf no q qpatim quiz point positiue sic ppy
q. i. qsidera vbi glo. de eta e qua. cu. sit. de etle. mis
qsiliu vbi dlt in glo. fi. ¶ ¶ Sedo op. adid q mlr no
debuer audiri nec etia si fuit abnuto inuita p scriptez
coabitacom purgat violencia. s. ti. pp. ad id qd. ¶ Glo
in soluit stando qrio si coabitacio fuisset fca spote e sic

Vult q ibi sterit mulcta qd etiā dicit litra ibi mulcta minus pena
est. per ea qd dixi in litra in verbo minus. Et in hac glo. ibi tenuisset
sponsalia / no tamen imm q obstabat eius etas viri ¶ Tercio
op. adid. ex eo. de illis. i. e. anod ubi si pubes contraxit cum
impube no audit impubes conveniens / Glo. vl. solvit q ibi
qui sponsalia tenuerit hic aut no tenuerit / Vel tercia iuo. hic de
equitate / vl ibi invenerit puiā hic no. Hec due soluciones licet
no procedunt na qd dicit hic de equitate no colligitur hic licet qd dicit
no invenisse puiā / contradicit lrē ibi puiata sta. Ergo solucio
prime que etiā magis placet iuo. ¶ Quarto. si copula hic intercessisset
Glo. penul. solvit q statim presumeretur contentur de eo q dixi
in ma. significavit per ea qd dixi ex. in 2a no. coli ¶ Sedo quo
quid si no intercessit copula. sed conatus copule. dic aliquis
hic tamen sufficere eum esse contentum immo proba depnti nisi puiret
dic q hic no fecit animo contrahendi ex. c. pen. ad fine prece
si esset sponsa de futuro q tunc conatus no sufficit sine
effectu ex. ti. i. c. fi. / dic q etiā qui contrahunt sponsalia de
pnti no sufficit conatus copule eo tamen quo alter eorum no proximus
pubertati ut hic erat puer sed requiritur copula ut dixi ex.
eo. continebatur. in 2a proe. per ea qd dixi ex. c. pen. q. in. /
2a iuo. in dicto c. continebatur puer aut inceptus opera incps
copule sed ponderatur q sit proximus pubertati et apti ad co-
pula ex. eo. de illis. in 2a hic respectu mrorum ex. ti. i. c.
fi. sed quo ad aliud effectum incps ponderatur ex. ti. i. puuenis

Duo pueri sponsalia eciam more septennio pcessit-
tatem ps septennium convalescunt et in-
ducunt publica honestate. Solvuntur tamen pecipue immo
depnti / primo narrat casum 2o vide ibi quia igitur. Subtilis
no insciam patris facti / q forte tradiderat ad domum
sit ex. c. pen. / discretionis i. pubertatis sed xiiii. annorum ex. eo.
pubes consobrina no inscia patris facti al nunq ageret
cum ea. nisi reddiz reddidit iste adid. qd dampnabat
ut in glo. in. Et in ea. ibi nec mirum licet medium remanere
i. reddire cum illam reliquisset / vl ppe. qd dico c. in vero
prio regressu i. accessu / vl ppe. et melius hinc constaret
pfessionem ptis ul testes idoneos de testi. p. / No. q
sponsalia contracta int infantes convalescunt pratificione
secuta ps pubertate ut ex. in suario de ea. in glo. in. Et in
ea. ibi secuti c. t. uno impu. li. bi. Et nisi et dicto c. uno

insi ¶ Credo non de impedimento publice honestatis iustitie de hoc in
glo. que impedit 27 in 2a 27to qu. ¶ Certo non quod vir
est caput mulieris de hoc in glo. in ver. caput. Certo non quod
sine iudicio ecclesie nemo debet dimittere vxorem de hoc in glo. fi.
et in ca. vel extra contra. id est an debeat ei consentire. Op. quod
guillelmus et guilla non potuerunt matrimoniali coniungi cum erant
infantes ut hoc impedimento. et eo. t. in. Ro. hoc non dicit quod tenuerit
matrimonium primo dicit quando. et. d. quod iungitur. Ibi glo. id est metu quod
opponit matrimoniali. id est ut matrimoniali iungerentur etate ad
ueniente. dicit etiam quod contraxerunt sponsalia quod ultimum potest
intelligi quod contraxerunt sponsalia super interpretatione etc. sic intelligit
glo. de. et prima .c. duo. li. de. et tunc dicit quod fiunt sponsalia
non ante quam exierit infantiam sed post consensu continuatum
post septennium ut dixi in suario et in primo nota. Possunt etiam
intelligi hoc glo. id est quod isti contraxisse contraxerunt sponsalia de futuro et hoc
est diuinare non primam expositio verior ¶ Se. op. quod coniux
non tenuit matrimonium inter istos obstante etate ut in precedenti
questio non debet impediri guil. cum stephana. Ro. impeditur propter
publicam honestatem que surgit ex sponsalibus contractis eo modo
de impedimento questio est vult glo. de. et de. et prima indicat glo. de.
quod de hoc interpretatio ut res potius valeat quam pereat ¶ Certo
op. ad hoc ff. de acc. et obli. obligationum quod liberorum ubi non
sit talis interpretatio. Glo. eadem facit et non soluit dicit quod in verba
intercessit loco uel demandandi matrimonium ea hoc aut intendebat
quomodo obligari ipsi uel illi qui partes contraxerunt de hoc c.
c. si. vel 2a. q. isti. Dicit constat quod intendunt obligari quo ad
principale et penis quo ad accessorium seu preparatorium id est sponsalia
arg. ff. de pau. ad legatum et l. ad rem de cle. in tantis questionibus
in re dubia benignam interpretationem sequi debemus ff. quod mutua
debentur preponitur prima per magis conuenit tamen et hoc ultima est
vera est. ¶ Certo op. quod littera debet sibi contradicere nam primo dicit
quod pater guillelmi compulit guillelmum ut stephanam dimitteret et
inde dicit quod guillelmus non potest cum stephana remanere et sic eam
non dimisit. Soluit tamen exponens compulit id est compellere
voluit non tamen fecit filius contra. c. in. in verbo compulit
et tunc aliud remanere stat contra hoc et que litteram que probat
quod guillelmus dimisit stephanam et per biennium cohabitauit guillelmo
propterea dicit quod aliud remanere debet exponi id est reddire vel
si vis tenere contra dicit non potest remanere quod iudicio ecclesie non

suo det eam dimitte ut dixi in 4to no li 2 Verum po tollari
pt. ¶ Quinto op in eo qd dixi in 2a no li 2 in 2o qo de
impedimento iustic pub honestatis nam sublata e de consang
no det Glo. que impedit i in quibusdam soluit q sublata
e in quibusdam casibus no in totum et mea i no dz. dist.
ibi ¶ Sexto op in eo qd dt guillus no pt reddire ad guillam
qr fuit alii lime copulata q primo no lime qr fregit fidem
ex ti 1. si inter Glo. in verbo lime soluit ¶ Septimo op q
no debuit credi guillo dicenti se no cognouisse stephanam
qr no creditur de coniugibus de eo qui cog. contra. si vo. de fri.
t 1. Glo. satis fuit soluit q creditur qr mens eius acque
batur alterutrum post ar l de hor. significasti y vel medium
vel 2m oste ubi confessione copule firmatur mum credi eis mu
lieri fauore matrimonii secus si no firmatur sed eius periculum qr qd
no erata erat h; in quo dt oste q licet no presumitur copla
qr adhuc ut quis enuntiatur de pcto ex probari ar de presump
t si inst sit presumptio violenta de presump. litteris lig fauore
matrimonii ubi confirmari possit locum habeat h presump ex ti 1 ad
id qd de eqdi ap ptuas. de fri t y. que solo ca e. sz
etiam ca e solo glose ¶ Octauo op in eo qd in v. eam vero
datur stephane lima contendi debuit eum denegari sic dene
gatur in v. si vero qr constat eam fuisse cognitam nam eu
fatetur se cognitam debuit ei credi in suum preiudicium de confess
t 1. y. 2 m. Soluunt pc. 2 ab q stephane no datur
simplex facultas contendi sed sue conscie relinquitur qr fatebatur se
cognitam 2 sic incestuosam de iure sui. vilri. viro aut
qui h negabat simpliciter datur lima que dona no conuenit
lva que simpliciter dt q stephana pt viro limo copulari
2 idem dt de guillo, ey satis conformum e iuri sic diuisificare
has linas vos aut dca vel dt dt q qr vir negabat
coplam io sibi datur lima contendi, 2 qr post vir reiecta
confessio mulieris dco t. mulri io ei etiam datur lima que tey
dt intelligi modo predicto sz q datur lima 1 no denegatur
sz dimittitur sue conscie dco t. mulieri Nono op in eo qd
in v. si vero denegatur verum lima contendi si lime consti
terit stephana fuisse cognitam siue antea siue postea
1 an contractum lite cum guilla eo fuisset incestus cum ste
phana 2 sic no dt sibi interdici imm qd h vir interdici
tamen incestuosi de eo q cog. consang. cognouisse. Glo. 1 v.

ſine causa metu contra opponit cautela ſcilicet quod fuit compulſus
redire ad guillam et ſic quoniam concubuit cum guilla et dicit plenius
in ſecunda questione ¶ Decimo queritur in eo quod denegatur utrique licentia
contrahendi alio vivente quidam enim cum alio mortuo quia inceſ-
tuoſi non contrahunt ut dixi in maximo queſtione Secundo ſta questio et ad
literam ibi vivente ſupple maxime Vel dic verius quod non
ſunt inceſtuoſi etiam ſi preceſſerunt cum ſponſalia cum guilla
niſi etiam interceſſit copula cum ea propter quam fuit ſit affinis
ſtephane ut de eo qui cognovit conſanguineam uxoris et quod ibi non in
glo. in secunda quaestione Sed verbum vivente poteſt intelligi ſimpliciter et tunc dic quod
prohibentur contrahere quia violavit publica honeſtate quod dicit
ut in glo. antepenultima et in ſecunda questione Et poteſt tolli quoniam
tunc tu ſuſtinuiſſe quod loquitur de inceſtuoſis et hec verba ſolo vivere
quam precedens ¶ Undecimo queritur ad id quod non debuerit interdici
licentia contrahendi predictis quia inter guillum et ſtephanam non fuit
matrimonium et non conſtat impedimentum etc. vel non conſtat li. ...
Glo. antepenultima ſolvit quod prohibentur propter ſcandalum et quod
ſit hoc ſcandalum dico ut de eo qui cognovit in et propter delictum quia preceſſerunt
ſponſalia inter guillum et guillam quod ſuo primo poſt ultimo
indicit presbyter q. i. § propter vult dicere tunc que propoſito et de hoc
dicit ut dixi in maximo queſtione ¶ Duodecimo queritur in eo quod dicit quod
guilla remanebit cum eo non tamen tenetur eam retinere cum fuit
adulterata de divor. ſignificaſti Glo. antepenultima ſtat contrario
et ſupplet literam ¶ Queritur quot ſunt queſita que ſolvuntur in
litera dicunt quod novem Primum an inter guillum et guillam teneat
matrimonium Reſponſio quod non Secundum an guillus relictus a guilla que contraxit cum
eo alia ducere poterit dicit quod ſic Tertium utrum ſtephana dicit
quod non Quartum an guillus poſſit cum ſtephana remanere dicit quod
non Quintum an poſſit ad guillam redire dicit quod non Sextum quod
guillus ſi non cognovit ſtephanam poſſit cum alia contrahere et ſte-
phana alii nubere dicit quod ſic iniuncta tamen penitentia propter
ſcandalum Septimum ſi conſtet quod guillus ſtephanam cognoverit an
ſit guillo et ſtephane danda licentia cum aliis contrahendi dicit quod
non Octavum an inter eum et guillam teneret matrimonium et an cum ipsa
debeat remanere dicit quod ſic Nonum an eis ſit imponenda penitentia
quod guillam propria auctoritate dimiſit dicit quod ſic ¶ Secundo queritur
in eo quod dicit quod inter guillum et guillam non fuit matrimonium im-
pediente puerili etate an ſaltem fuerit vim ſponſalium
Glo. ſed ſponſalia ſolvit quod ſic quod declara ut dixi in

pmo a 2° q̄no ¶ Tcio quero in eo qd dixi in p̄mo q̄o
q giullus 2 stephana cohibent cu aliis q̄lic ppt scanda
lu quale e h scandalu dt q̄si qd e q dicebat pub
lic duxit q̄sobrina suor̄ ecclā sciente 2 no corrigente
io poss assumi in dc̄a r̄ corriget de cusla c. i in fi.

AD DISSOLUENDUM

Accusari no pt uini qd no e
ut si ad morē septenio sit
q̄ctu denunciari tn pt impedimentu ne q̄trahat impostez
qua denunciacone pendente nichil e in altius p̄cedendu
innouandu s̄pmo narrat fcm 2° intloqu' i intloqndo
3° mstruz ibi ne bris 2 in 2° pmo repellit accator 2 dt
q̄re 2° denunciatom refuiat 2 ad eam tm statuit ibi
denunciari 3° refuiat exceptones i saluis p̄fatus in
de ca i spons qui sponsa s̄tre tollebat bos pentes pu
elle de quibz in de ca et i forte q̄tinebat' fort' accatio
nis ul exceptonu q̄s forte de florando eam eo tenebi'
in loco tuto b ti i eu loco Juteri i pedente denunciacoe
attemptet' i ne sponsalia de nouo q̄trahant' s̄no attemptatu
p extorsione ul violentia s̄no ¶ No q eu instante no
pt ee uini nec sponsalia dc̄ in glo in ¶ Sc̄o no q ppt
ineptitudine accatonis repellit' accator pt tn apta
pone dc̄ in ead glo 2 repellit' inepta petico no tm
ad instancia s etia posse ut l' ph' de iud' q̄daniata
cu i notat ¶ Tco no i intloquendo q p̄nunciaco s
ineptitudine e intlocutoria 2 h' in dcō c. q̄daniata
h tn uim diffinitiue q finit instancia Bn q̄suluit
Jo cal q si sup applone p̄nunciat' bn ul male pt ap
pellari una uoce sit ad diffinitiua pt ad intposita q
fi de appel 2 p id qd not Jo an de cesta raynaldus u
dilectus ¶ Contrariu tz gas p c. sua de app 2 p̄hat litz
que cleri̇ smaz applat intlocutoria ut nunc dixi qdz
mag plaz n° c. intposita c. fi aliud p̄bat nisi q i
applloe ab intlocutoria pt lite no q̄stante p̄cedi ad
ucta p Jo an in dcō c. dilectus dic q no faciunt solu
cu ibi dt Jo an q in applloe ab intlocutoria dz dari
libellus cū tn q̄triu i teneo in p̄mo q̄a ¶ Qrto no q
quicq in intlocutoria q̄primit' ca sit h' qz oppssit quare
fuit intlocutus no fuisse uini nec sponsalia cu puella
qz nondu puenat ad septenniu dc̄ de re iud sicut
Quinto no q id qd no e accari no pt dc̄ i glo bndiat

¶ Sexto no. qd dixi in principio notabili quod super non ente non potest
dispensari tollendo ipsum ad hoc cottidie allegatur et probatur ff. et beneficiu
le (?) scienter actalis de hoc c. in primo et in 3o et 4o dicto ¶ Septimo
no. differentiam inter accusationem et denunciationem quia non potest accusari crimen
nisi commissum denunciari sic probatur audiuit ... de actu qualiter
et quando de quo capitulo intelligatur cum ibi sint duo sic incipientia
super ... fac maxime ... cum dicit accusacionem faciendam super excessibus
prelati de quibus est infamatus. Eciam induit ... ff. ...
... et alia ... de quibus in glo. et ita ... que ... vult
... adhuc cap. dicit quod ... denunciatur ... eo quod ... scilicet ...
... ad impediendum ... probatur ... denunciari ... tabula
¶ Octavo no. quod ... una via ... promittitur alia sic ...
accusare denunciat de hoc ... de regul. iur. ... c. ... li. 6.
¶ Nono no. quod ad denunciandum statuitur ... ex officio iudicis
de hoc c. in ... dicto / ... in ... quod in denunciacione multum
... officium iudicis ¶ Decimo no. quod iudex ... ne pendente
denunciacione aliquid innovetur sic et ... generali ...
ne lite pendente aliquid innovetur ut lite pen. c. 1 ...
... lite pendente etiam ... lite contestata ut hic et ... c. 1
ut li. pen. et ... ut lite pen. de hoc etiam ... ¶ Un-
decimo no. i. ordine iudiciario quod in denunciacione servandus
est ordo iudiciarius de hoc c. in ... dicto ¶ Duodecimo no. de-
... i. ... et de hoc in glo. ... ¶ ...
in eo quod dixi in ... notabili quod super non ente non potest dispensari quod
... quia edificio quod nondum est ... ff. ...
... futuro ... futurus ... C. de
... cum ... ubi dicitur ... dignitati
que non est ... potest ...
... potest acquiri obligatio ... et ... dicit
quod obligatur ... ad constituendam ... cum edificatum erit de
hoc in ... auctoritate ... glo. multa ... probatur quod
super non ente non fiat dispositio et ... glo. alia ... colligit
... quia non committitur ... quod non est ... pastoral
... et aliqua que obmitto / Et in ... i. ad ... ubi
... no. quod ... ubi de hoc ¶ ... ad idem ... appellatur
... condicionali que ... nondum est ... ff. ... quod non
est nec ... nec ... non recipit dispensationem nec tolli potest ut hic
... est ... in ... condicionali ff. ... ap-
... l. 1 ... ubi hoc not. bar. ... no. quod ...
presupponit ... et de hoc no. ... bar. ff. ... obli ...

¶ Q(uar)to op(ponitur) ad id q(uod) instituit(ur) postumus ff. de li. (et) postu. plag. So(lutio) h(ic) i(n) g(e)n(er)ato i(n)fra(...) fauore ff. de sta. ho. qui in ut(er)o. Q(uin)to op(ponitur) ad id q(uod) vendu(n)t(ur) obliga(n)t(ur) (et) lega(n)t(ur) fructus venturi (et) p(ar)tus ancille ff. de co(n)trahen. em(ptione) l. nec empto(r) de pig(noribus) (et) q(ui)b(us) modis insti. de lega. § ea quoq(ue) So(lutio) i(n)cert(um) q(uan)do (...) si nascent(ur) ff. de c(on)di(tionibus) et de mon(stratione) l. i. insti. ¶ Cr(uar)to op(ponitur) q(uod) reiecta attac(i)one no(n) d(e)b(e)t audiri denu(n)c(ia)to(r) nisi p(re)uolu(m) libello de iure (con)formata q(ua)m t(ame)n v(ide)tur audiri sine nouo libello q(uia) dat(ur) t(er)minus ad p(ro)bandu(m) denu(n)c(iatio)n(em). Soluit os(tien)s(is) q(uod) in libello d(ic)t(u)m erat actio(n)em (et) denu(n)c(i)a(tio)nem (et) sic p(er) libelli b(e)n(e) formata admitti(tur) q(uo)d e(st) d(e)clarare. Vel d(ic)o h(oc) q(ue) p(ro)p(ter) (con)suetu(dinem) incenda(n)t p(ro)cedi (con)tra no(n) ob. ti. i. ea(dem) in fi(n)e (con)tra eu(m) vel d(icatu)r q(uod) t(er)minus assignat(u)s ad p(ro)bandu(m) denu(n)c(iatio)nem intelligit(ur) (et) ad porrigendu(m) q(uod) q(uo)d d(icitu)r de bo(no) intell(igendum) (et) d(e)p(ro)p(ri)atorio de offi. dele. § ¶ Sexto op(ponitur) i(n)c(on)t(r)o q(uo)d dixi in x(?) no(tabi)li q(uod) assignat(ur) t(er)minus ad denu(n)c(ia)ndu(m) q(uia) no(n) d(e)b(e)t q(ui)s cogi ad agendu(m) C. de ne(m)o inui(tus) agere(?) vel accusare c(ogatur). Soluit g(offredus) q(uod) (con)t(ra)riu(m) p(ro)cedit in actio(n)ib(us) singu(la)rib(us) (et) ing(ratis). Soluit g(offredus) q(uod) (con)t(ra)riu(m) procedit in actionib(us) publicis ad quas q(ui)lib(e)t admitti(tur). ff. de popu. actio. p(ro)toto (et) ex(tra) q(ui)s no(n) cogi(tur) ag(er)e a p(ri)ncipio s(e)d ex quo incep(it) cogit(ur) (con)t(ra)p(roseq)ui C. (con)s(er)uo (et) q(ua)n(do) indistincte(?) aud(iatur) q(uia) semel de dolo t(ame)n. Dic q(uod) no(n) cogit(ur) q(ui)s ag(er)e p(ro)ce(...) s(ed) causatiue ut h(ic) (et) assignat(ur) t(er)minus ad denu(n)c(i)andu(m) in in(...) ne illi sint p(er)petue impediti qui c(on)tra a. t. pos(sunt) c. si ¶ Septi(m)o op(ponitur) in d(ic)to s(ecundo) [falsus] in c(on)t(r)o q(uod) refu(t)at exc(e)pc(i)ones q(ui)b(us) t(ame)n v(idetu)r p(re)iudicatu(m) (con)s(ent)ia(m) latam sup(er) attac(i)o(n)e (et) fac(it) q(uia) datus erat t(er)minus ad p(ro)bandu(m) denu(n)c(iatio)nem p(er) h(oc) de (ex)cep(tionibus) pastoral(is) ut tollit(ur) p(ro)gressu(s) litis. Gl(ossa) i(n) p(ro)emi(o) soluit q(uod) (...) variato modo agendi p(otera)t oppo(n)i exc(e)pc(i)ones admi(ss)i(bi)les in p(ri)ncipio iudicio dic(untur) id(em) de no(n) admiss(is) (et) (con)t(ra) a(lias) (con)sti(tutiones) (...) h(ab)et sp(eci)ale (...) p(re)ci(pu)um aut(em) s(ecundu)m veri(us) e(st) solo gl(ossa) q(uia) variato modo agendi exc(e)pc(i)ones etia(m) al(ias) reiecte oppo(n)i p(ossu)nt sic etia(m) i(n) alio agit(ur) de testi. venies. in. de c. pastoral. p(ate)t solo (con)tra q(uo)d dixi in s(ecun)do gl(ossa) in vl(timo) solo(n)e q(uod) h(ic) t(er)minus dat(us) ad p(ro)banda(m) denu(n)c(iatio)nem intelli(gitur) et(iam) ad porrigendu(m) (et) sic no(n) erat p(ro)cessu(s) admi(ss)a (et) ex(tra) c. pastoralis loq(uitu)r de dilatorijs t(ame)n h(ic) aut(em) refu(t)at exc(e)pc(i)ones in g(e)n(er)e (et) q(uod) exc(e)pc(i)ones refu(t)ant(ur) dic(tu)m e(st) in ver(bo) exc(e)p(tione). ¶ Octo op(ponitur) ad id q(uo)d dixi in xi no(tabi)li q(uod) in denu(n)c(i)ac(i)o(n)e s(er)uari d(e)b(e)t ordo iur(is) q(uo)d (con)t(ra) no(n) cu(m) sit p(ro)cessus p(ro) ordinarius de accu. s(uper) his. So(lutio) s(er)uab(itu)r ille ordo qui in t(a)lib(us) s(er)uari d(e)b(e)t ob. ti. i. ea(dem) in fi(n)e sic etia(m) in notorijs

fuat ordo suo mo de iur iur. ad mitz in. / Nono qp in
eo q imitat id qd ferri fuit q in decim sppe 6 dephon. dilec
i c ij. lbb iz / Glo vl solnit q sit opa cla dcti in grijs aut
no fuit apposita dessat. cla de i pts tibi qui li. bz / / Qucio
in eo qd dt de denunciacone an cu sit denunciaco fr incionis
ut hic requirat precedens monicio / Glo in. i. z valet de
nunciacio sentit q no in eo qd dt q bz denunciaco in pn
na statu a principio dicitur male fidei sit ecia apte dt cath
glo i. z sine aliq admonicone dicens q hi denunciaco fit sine
monicoe precedente. qd no fit in alijs denunciacoibz / dicens
ecs sit ee ius que qz quilz tene denunciare in mro. q glo
No sim^a sim. eo in eo q no requiri monicione. Et pt dici spaler i
mro. ppt piclm aie ul ppt vom qua mit dixi qz de
iure cmi quilbz tenet denunciare in mro. / queda alia
dt ea. glo. de denunciacone que clara s. z dessat. de iudi
ravit ¶ Sedo quero an sit denunciat consanguinitas in
mro carnali ita possit in spuali denunciari tunc ne elec
tio confirmet ul consecret. Solnit sno q sit ecia electo non
petente confirmacom ul electom consecracom quo fco i facta
denunciacone no dct confirmari ul consecrari xxiij. q. 6. sit vi
dde osti. dicens q cu denunciat tunc alicuis ne eligatur
confirmet ul consecret no e animo contempnenda talis denunciacio
ymo diligenter e videndu an bona ul mala intencione
fiat z an sit vera ul falsa de elec. cu tua qd ecs dt sno
ut dico. cf. qinj. In eo aut qd dixi 6. c. qoe q no debz
confirmari ul consecrari ille qui denunciat / dt sno q caueat
sibi ille qui denunciat qz no pt denunciari pcom qd fit
in fcr electionis si eius pcacom no impedit qd intellige
i si no reddit eu nulla fide z in sno denunciari no pt
tunc de quo egit primaz nisi sit tale qd impediat ordis
pceuccom. de i vmo. nisi. q. i. no. ij. q. i. si peccauerit
¶ Op. adds l. di. compenitetibz Solnit sno. qd i. de irre
gularitate z omnibz in quibz dispensacio e necia si dicat q
ecia pacta pnia denunciabunt nisi sit dispensatu ¶ Op
adid de ele. so. si celebrat sno ibi remittit / dic q pocius
fac q cs ty quo adea que i. nont dic q ibi repelle
crimo in morli de quo no penituit / vl ibi de hijs qui
paciunt de ferij qui no tolle q primaz / vl si loq de minos
qui penituert loq. de hijs qui penituerunt pg electom
q pnia presumit ficta z dic ut i. na irregulare ppter
crimen no vitiat electo ecia si no penituer / z dic q

conuello [illegible] reddit electo nulla nisi inueniat ... com-
promissum ut in ca. de elect. bone .i. et .c. dudum in pl. quod odia
et pene dent restringi [illegible] in penis et [illegible] odia et quod [illegible] non [illegible]
li. [illegible] de elect. per inquisitionem et fac. in dec. pla. [illegible] et
quod [illegible] non dico in [illegible] [illegible] Tercio quero an [illegible] electum post confir-
macionem admittit denunciacio Solt. Inno. quod sic per c. [illegible]
de appell. constitutus in. ¶ Certo quo an per denunciacionem possit
impediri electo ne fiat Soluit Inno. quod licet denunciacio impe-
diat confirmandum et consecrandum non tamen debet tunc operari ut elec-
tiones reuocet ab electore nisi credat [illegible] esse quod dicit nec
[illegible] est impedienda a superiore celebracio electionis nisi forte
[illegible] sunt [illegible] [illegible] de [illegible] que si a ma. per
ea .c. .i. Alii ut refert Inno. dicunt et forte melius quod inter or-
dinacionem consecracionem et electionem non est differencia quod et ordinator
consecrator et elector debent esse diligentes ut inquirant de
persona ordinandi uel eligendi sicut [illegible] dicit qui [illegible] di-
minuant [illegible] q. in. dilectissimi [illegible] de elect. cum tua et audi-
ri debent denunciaciones contra predictos si credunt denunciantes
bona intencione moueri et [illegible] esse quod obiciunt Si autem
non credunt [illegible] procedere ad ordinacionem consecracionem et electionem
eciam si denunciator appellet eciam si dicat se [illegible] probaciones
quod predicta scilicet ordinacio [illegible] non fiunt in forma iudicii sed sunt
officia uel ministria quod [illegible] Et licet Inno. [illegible] [illegible] tamen [illegible]
adhere [illegible] ultime opinioni per id quod dixi [illegible] in hac opinione
[illegible] et forte melius [illegible] [illegible] Inno. quod si contra superiore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appellauit totum cassabitur quod [illegible]
et adminus quo ad consecracionem de elect. cum inter [illegible] de
app. constitutus in fac. de accu. super [illegible] de elect. c. .i. li. [illegible] Et
potest superior ordinatori et consecratori imponere penam si in-
uenerit [illegible] processisse [illegible] Inno. [illegible] dic. de electoribus eadem
racione ¶ [illegible] non quod denunciacio non possit impedire electos
confirmacionem uel consecracionem [illegible] al. diligenter se [illegible] [illegible]
[illegible] tamen quo ad confirmacionem [illegible] quod cum hodie procedatur
in forma [illegible] de elect. c. si. li. [illegible] debent audiri contradictores
[illegible] dicere quod non ualebit confirmacio quod est [illegible] si contradictores
appellauerint sicut enim appellacio in aliis iudiciis facit attemp-
tata reuocari de app. romana et c. non solum li. [illegible] [illegible]
eciam in hac causa cum procedatur in causa iudiciali [illegible] c. si
et sic reuocabitur attemptata etsi denunciantes non probet
[illegible] causas quibus appellauit et [illegible] ad iustificandum [illegible]

dummodo pbet cās quo ad iustificandū appellōm dūs c. ro
mana. r no solū. Et io etiā tz ꝑno ut dico in sc. hoc ¶ qrto
quero si cmissa e denūtiatio. Soluit ꝑno. q ꝑcedit ordine
suo. r ea pendente nec ipe qui in denūtiacoe ꝑcedit nec aliq
ad ordinacōm ul ꝯfirmacōm ꝑcedz. ar. l. sz. in electoe forte
aliud. ar. l. ꝑno. qui dēt remittit adnotā de sumo. deatum.
Et .i. dt q no impedit. ymo qd nec etiā impedit ꝯfirmacō ul
ꝯsecraco p denūtiacōm ul ꝑinquisicōm sit cū inquisico p
supponit infamiā denūtiaco no. Sz ꝯcordando dicā pt q
glo. ꝑno. sl intelli. in bñficij sr quo denūtiatr ut interi nicħ
fiat lite pen. ar. l. sz in c. deatum in altius bñficij ꝑno
tū hic de ꝯfirmacōe dt. q cessabit ꝯtsp fiet pq appellōm de
nūtiantis etc si no pbet cās eius appellōis. r de appell. int
posita q. in ꝯfirmacōe ꝑcedit in forma iudicij. r ca cognita
r sic. qd dt ꝑno. ꝑcedi in ꝯfirmacoe ca cognita. olim erat du
biū hodie determinatū est q sic de elect. c. si .li. bz. r dic ut
dixi ē. q. ꝑxima inst. ¶ Sexto quo an qd dixi ē. q. in .q.
ad qd sit ab ordinacoe ꝯsecratore r electore tz no obstāte
cōdictōe r appellōe ꝯtp. ꝑcedat in eo cui mādatū est
q ꝑuideat alteri de bñficio ul qui deputatus est executor
ad dandū. dt ꝑno. q dedi cāts rōne que dca e de allis q
iudex no est nec in forma iudicij ꝑcedit dz. ymo adz dt
ꝑno. etiā si ab stat ꝑuidicōm ut epus r ad eu ꝑtineat
collaco bñficiorum q no te. admitte huoi excepcōes ul de
nūtiacōes nec appo obstco interposita impedit ꝑcessū eius
nisi pbet ūitas carp de app. ꝯstitutus. r c. fe. ymo si ꝑuisor
ul executor vult audire excepcōm ul denūtiacōm ille qui
ꝑuideri dz pt dic no ꝑtinet ad te q tu es executor.
dic. ꝑno de actis lib. ꝑpe. vel in ordinario l. ꝑno. Et in
sc. ultimo hic ꝯtre ei qd dixit ē. ea. hoc ubi dixit id
si hz ꝑuidicōm ut epus dic q sc. ultimū ꝑcedit de ordina
rio cognoscente de cā pure ordinario. ꝑmū aut ꝑcedit de
ordinario volente ꝑuide de bñficio in qua ꝑuisione no te
ꝑcede iudicialit. ꝯtra qd dixi ē. c. hoc executorem no
teneri ad formā iudicij dic ut in sc. hoc. ¶ Septio quo
si ꝑuisor hz cāe cognicōm ut si mādatr q ꝑuideat si e
ydoneus ul q ab appellat. Soluit ꝑno. q tūc opportz
excepcōm ul denūtiacōm audiet r appellari pt r ꝯtsp
fiet pq ꝯlem appellōm si offerz pbacōm causarum cessabit
de app. interposita. Et hoc vi ꝑno intellige qd dixi ē. hoc

eppna de executore mero de quo ti dt pno. q pnulet faciet
si audiet q eu monet consuluerit superiore gl de offi del. pas
toralis § qr vero ubi dls. et qd not pno de ppsup. c. fi. et glo
de offi del. clem. iudices. et ibi nota no pcedit qd dt pno.
b. ca. q. in eo qd dic puisore hre cognicom si manda qd
pendat si e monent. ecce cum ecia potius fauat in monicom
dco c. fi. et sit no tene assume ptes exposti executor. a iudice
net expo q no admittat exceptiones poterit appellari quo ad
hoc ut app. hrat effcm appellonis iudicial de quo plenius dixi
in dco c. fi. et in dca clem. ¶ Octo quo in eo qd dixi in hui.
qrio de excepcionibus que hic refutant que sunt ille. / Glo.
anpenultima soluit cptr. et no e dis quia in hoc est dimicato
quales sunt. / Tu qpt intellige glo. prima pro glose est q
pt ee q excipiebat dix q citatores erant criminosi ul male
fame de citac. c. 1. Scda soluit glo q forte suspecta dicebat
admonicom no pcessisse qd reprobat glo qr in hoc casu no
requir monicio qd dic ut dixi b. q. 1. licz aut al in denunc
ciacone requirat q pcedat monicio secus in citacone de symo
biz ubi dls in glo ipsius / Tercio soluit glo. q forte dicebat
no admittendos citatores tamq suspectos qr inimici exstabant
tpe quo csciebat inim pls qr no pt dice quis male cic
atu de eurione si citacom intfuit ff. de dec~rio. l. penul.
vl poss dici q dicebat citatores suspectos ut qr ppt qstu
citabant qui mia actu. pos significate / ¶ Nono quero
circa id qd dixi in prima qne et in hu. qrio de excepcionibz
que hic refutant pone q is qui no dedit obiectu i insta
cia pncipali in ca appellonis vult dare an admittatur. vi
q no de excepc. clem. no pt in glo penul. insi. ubi talis
exclusus no audit. pbuisicam i stois ecia si sit ecca dd. id
C. de excepc. ita demu ubi excepto iudicie no opposita i ca
pncipali no admittitur in ca appellonis / dt gas. q auditores
curie sunt in hac ca diuisi ipe aut putat q potiunt ppo
ni qr instancia appellonis fac cessare omes tmos de app.
c. fi. li. vi. / ad. l. ita demu viditz q loquitur in dilatoria
tm an hi q pponenda e dd nota in clem. no pt dic q
pcedit i instancia extraordinaria scz in restitucone que no
e ita fauorabilis sic instancia que cpetit de iure qm
vl dic id pcedit in casu suo spali scz in obiectibz ermini
ad quos no dat restitucio que est odiosa tunc cum pp odiu
obiectum lapsus tmni excludit in alia instancia de qua

p 2 q̃ inducit clem. cu͂ arepulsione de appel. dcit dic q
sta clem. arepulsione fac͂ c̃mo ꝑ. in eo q̃d dt q 2ᵒ appel
lans arepulsionis exceptionis peremptorie si succubit no
audit² ꝑeca in applone adiffinitiua sicut g̃ᵒ si no scdo
applauit s̃ p̃mo ut in cau͂ c̃omis huius. Et ad l. ita de
mu͂ dic ut s. q i͛ in dilatoria 2 ꝑh̃ dic q si ect applla
tu͂ an lite ctẽ. q̃d si͛ pt 2ᵐ͛ tenorẽ potit in ea dilatōis
opponi dilatoria / 2 ꝑh̃ dic q si ect applatu͂ / lex aute
ita demu͂ loqui² qu͂ fuit applatu͂ adiffinitia / ul ꝑ lite
c̃. q̃d apte i͛ dr. in lra a͛ cu͂ p̃mo lite ctestatur / et deduo
ta in dca clem. no pt ea est solo ꝑdca q ibi de bia c̃o
ordinaria que facilius excludit² q̃ ordinaria ꝑh̃ ex e
ista lra in eo q exceptiones reseruant² in alia instancia
q̃d dixi s. in b. c̃rio ¶ decimo q̃ro in eo q ꝑpa int
dic ne intm̃ ad attemptet² in puella ut ꝑcedat² in
negocio q opat² h̃ inhibicio / Glo. penul. soluit q opa²
q si ꝑ extorsione ul violencia ul etia in iudicio aliq
fiat in ꝑiudiciu͂ puelle no ꝑiudicabit² ei / q̃d pro ut
dixi in lra in v̓bo / attemptatu͂ / h̃et ꝑcedit fuc q̃d
dico i. q. xi. / Undecio q̃ro in eo q inhibic dcs attep
tari in puella donec censet² adnunciatorie ꝑbe² quo
apparebit q cesset² / dt p̃mo q ꝑlapsu tm̃i ad denunciatoz
ꝑfixi ¶ Duodecio q̃ro in eo q̃d dixi s. q. x. q cla decti
h̃et opat² q attemptata no tenet q si no ect ibi cla
dic q gesta tenent ut dt glo. vl. inpu͂ᵒ 2 dixi s. in ꝑo
c̃rio tn̄ tenmet rescinda ꝑremediu͂ lit pendet / ut lite
pen. c. 1. 2 ꝑtotu͂ 2 clem. 1. ut lite pen. vbi dcs / Tre
decio q̃ro an cla decti de qua h̃et opet² q si c̃theret inim
c̃ inhibicio ipe no tenatur intellige ut ꝑcedat² dubiu͂ q
puella sit facta h̃ mc etatis / Glo. c. dt q no ex forcig
e inim c̃ inhibicio ipe q̃d vr̃ sentire pro. in v̓bo inritu͂
Supponit ei inritu͂ a puelle no ꝑiudicatis / vl ex pen.
ca no sepabit² / vl dt q h̃ obtinz in sponsalibz no in
mrioᵒ. 2ᵗ. vr̃ velle q si c̃trhit² inim tn̄ s̃ fiat sepacio
adtempus q̃d ect dt glo. ca͂. c̃ xᵐ͛ q si ꝑpa inhibuit
2 decreuit q̃mis no subsit aliud impedimentu͂ tn̄ no
tn̄ tn̄ inim et in h̃ sit ꝑiudicata lego ꝑncipis / ul forte
veniret² in h̃ adiutoriu͂ sua cu͂ ipe ca͂ h̃ faciat
c̃stam gnalem 2 sit fac͂ pt etia ꝑsonale e locale

de consang. non obstante. xxxv. di. sciendum xxxv. q. iii. quod autem et sit ecclesie
st. spale impium sit et al. c. de sen. ex. significavit. ut matrimonium
tum sit lex animata in ter. auct. de consulibus circa fine et viva lex
dignior est mortua auct. de instru. cautela. quia si ecclesia xxxii
q. i. pp. tenuit pst. c. ala. licet dubio c. de iure con. q. int.
ec. c. i. quod dicit Lerius quia dominus meo regulo proprio constat
de mente ipse prelatum decreti ¶ Ad idem glo. dicit dicit quod
licet matrimonium per copula est contractum et consumatum sit fortius quam matrimonium
tum ipse quos deus coniunxit etc. de transla. c. ii. ubi de
hoc in glo. hoc. b. tamen petr. antiqua constat ut nos per copulam contractum est
antequam consumetur sit etiam etiam contractum modum consumatum
per papam dissolui. de spon. cum. ex publico ante si forcius pt
decreti nullum si contractum fuerit contra inhibitionem ipse ut hic pst. quod
ipse dispositio divina censetur. de transla. c. i. et pst. tollitur illud
quos deus coniunxit etc. quia non facit ut homo sed ut deus
dicto c. ii. sed non enim de transla. hoc illud quos deus coniunxit
et procedit in matrimonio consumato ut dixi possit tamen salvari
opinio glo. et Jno. ut dicamus quod prelatum decreti redditur
nullum matrimonium propter sententiam et hoc quod decretum generaliter facit
si specialiter ut si addicitur quod si contra inhibitionem etc. et si admonitus
processerit decernimus irritum vel dispensat quia licet ipsa possit
dissolui matrimonium non consumatum non tamen debet nisi ex magna causa et
raro facit dicto c. ex publico tamen in notis bene non est visible
quod hoc facere voluit ex verbis generalibus hic decreti pst. ff. si
qui caut. sed et si quis etiam quesitum de spon. c. uno. de offi.
vicar. c. si. li. vi. et sic signa et intellige quod papa fecerit
contra al. et si spaliter mutatione non ex matrimonio nullum propterea

Tue. Si quis puba de presenti contraxerit cum impube in qua
etate malicia non supplet non matrimonium sed sponsalia
intelliguntur contraxisse etiam si subarratio intercessit primo quo et secundo
distinguendo versio ibi quod verbo consensu non dicit quali an
de presenti an de futuro io. c. determinat Bin. Jno. quod propter propter
consensus de presenti quod plane patet quod propter de subarratione
que fieri consuevit solet cum contrahitur puba de presenti licet quis
fiat tempore sponsalium de futuro de hoc c. q. viii. non potuit
io. vnde etiam non compellebatur sed ti. i. de mulierem et dicit esse
quod ibi potuit unde distinguendo sit hic facit ¶ Nota de
subarratione de hoc in glo. i. et c. q. ii. et vers. sequentibus
/ Secundo nota de dote etiam de hoc in glo. ii. et alibi de dote

cta e. co. cztinebat ubi de hoc apte intelligi ꝑm aliquos tant
parumo vel minus de. c. cztinebat vel de ꝑm mensibz. C. de iud.
operando h. ⁊ si quid / Glo co. y dt q admodica quantitate
refertur ⁊ intelligit esse modica sz tunc dieꝝ dic verius ut
dixi in de. c. cztinebat hoc i ¶ Tertio no. i. e etate q no
suffic eo ꝓximum pubertati nisi malicia suppleat etatem
qd dixi e. co. cztinebat ⁊ dt ipso hic satis colligi q sive
nubi licet annos xij sive cognoscibilis sit cōsensi ꝑt tamen
ad ca. e. co. pubes ubi de hoc ¶ Quarto no. q sic adiutate
copulative affirmative requirit utrumqz pte ex ltam de rip͞s
c. ij. sic adiutate copulative negative requirit q negaco
verificet de utraqz pte hic enim porrigit q puella no fuit nu-
bilis ⁊ q malicia no suppleverit etate al si alterum inter-
venisset censetur tamen eo ipso intervenirant ūba depnti ⁊ eo
tam quo no erat nubilis salte erat ꝓxima pubertati ut
in litta ibi circa xij annos ⁊ de hoc c. j. in 2o glo ⁊ fac hoc
qd dixi de copulativa negativa ad nota de elec. clem in-
plerisqz ¶ Quinto no. q quibz tamen censet hic unum ꝓ reali
ut si cōsensit int impubes qd dt glo. bl. i. ⁊ est hic ⁊ e. ꝯ
ꝓfess c. j. c. uno li. vi ¶ Sexto no. ꝯo qd dixi i ꝓpio
no. qd si no valz qd si no valz qd ago ut ago et c. j
de s. sp. abbe. ubi de hoc ¶ Ex. in eo qd dixi in litta in
ūbo consensu q hic loq de consensu depnti sic enim intellexo
superflua fuit subarracio e. ti. i. c. i / Solo si cstatz de
consensu pnti int ꝑsonas ables superflua e subarracio
si addit' in signum firmitatis Sz si de consensu no constat
ꝑ subarracom ꝑsumit tamen ut dt glo. i. ꝗ adh. no
⁊ de hoc c. j. in j. hoc ¶ Scdo op. in eo q hic ponit duc
copulative nz q puella no erat nubilis ⁊ etate malicia
no suppleverit. ⁊ sic vr q alterum sufficiat h. id e. co. cztinebat
qz no suffic q malicia suppleat etate nisi sit ꝓxima
pubertati ut i. Solo. hic erat ꝓxima pubertati ut dixi in
e. no. contra aut exponit et. puel. Sz e ꝯtrovsio / Circa
ꝑh no curat contrario na qd nega pcedit alternativa
hic tamen copulative paria sunt enim dic no lego ul dispu-
to. ff. de v. o. si quis. ita mihi no. dy in ra. in alterna-
tivis li. vi dixi de respo int etates ⁊ sic ad hic pcedat
negaco no refert an sit copulativa an alternativa et
¶ Quero que fuit ro dubitandi Solo dubitabat

quod propositum fuit quod puella habebat etatem annos xij et non propo-
nebatur contractum distare ab anno xij° quod dicta contra solvit distin-
guendo et ubi tractavi dixi supra in 2° notabili. ¶ Secundo quero in eo
quod dixi in primo questione de subarratione quo fit. Glosa in-
solvit quod cumque per dationem anuli, unde illud anulo suo sub-
arravit quod legitur in legenda beate agnetis et ponitur xxvij
q. i. viduas in glo. i. et de hac subarratione dicitur iudicis
tenor. ubi declaratur in glo. in. / cumque ut eciam dicit glo. fit sub-
arratio per dationem aliarum rerum vel insignium quid velit glo.
quod dicit fieri subarratio per dationem arrarum in quibuscumque rebus
consistant et dicitur arre a re pro qua dantur ut dixi supra ti. i.
contra in vij° questione. Unde recepit auro ab inicia ebuo com-
muniter tamen subarratio in iure accipitur pro ea que fit per anulum
ut dicamus subarratam eam que est anulo desponsata dicitur
cum anulus loco arre i. firmitatis et ut vatum sit iuri et
sic conponitur illud quod nunc dixi de anulo suo subarravit
me i. ut vatum sit iuri anulum suum imposuit et declarat
eciam in vij concordancibus sequentibus. ¶ Tercio quero quando sit subarratio
in matrimonio an debeat interveniente consensu. Glosa ea dicit quod
cumque subarratio fit interveniente consensu expresso cumque non
interveniente / dicit tamen quod sive interveniat consensus sive non
ex subarratione presumitur iure quod dixi supra in primo questione et quod
dicit glo. de consensu dicitur intelligendum de consensu deputi et licet
contractum adducitur ut dixi in dicto primo questione. de aut propter ex-
pressa quia consumitur sponsalia de futuro sit subarratio
per anulum xxx. q. v. mutatis et c. femine. declaratur c. q. vij.
et positum intellige quod propter in glo. in eo quod dicit quod ex subarra-
tione presumitur iure nisi probetur contrarium / vult enim dicere quod
potest probari contrarium ut quod fuit facta subarratio tempore sponsalium
de futuro per iura proxime allegata que eciam allegat glo. / Et item
in eo quod glo. dicit quod sive interveniat consensus expressus sive
non presumitur iure ex subarratione sentit glo. quod sine
verbis possit contrahi iure eciam inter eos qui fari possunt
Et licet expressius vult hic ea glo. in eo quod dicit quod nichil interest
est an verbo aut facto quis declaret voluntatem suam declarat
dicitur ut dixi supra ti. i. tue. q. ij. declaratur aut an tempore subarratio
inducat iure dicitur ut in principio concordance ¶ Quarto quero que
oportet subarratio / Glosa ea dicit quod si fit a patre presumitur
sponsalia si inter sponsos presumitur iure nisi consuetudo
sit in contrarium / Glosa autem vel sine distinctione dicit quod per subarrationem

contr̃ mim viri ul pñptu c dic q contr̃ viri qn intue
nint ũba coprinecia ↄsensu dep̃nti et tn̄ nõ subarratio
extra ũba induciat mim ⁊ subarratio vr̃ superflua ut dixi
in p̃mo q̃o Si aut ũba nõ interuenint contr̃ pñptu i ꝑ
copsubarratione p̃sumimg ↄsensu qd intellige ut d̃co s.
ca. q̃oe / distinctiõn ex p̃missa̅ infra qd glo distinguit
an subarratio fiat apte an int̃ sponsos nõ approbat gof
s. dr̃ q si pc̃ l̃int etate ⁊ sponsus ad fores ecclie interuenien
ente benedictõe ut fieri ↄsuevit mulier q̃ adhuc tenat
pacienter ⁊ nõ ↄtradicente subarrauit indicabit mim contrũs
nil p̃supmat qd h̃ osti ar. e. ti. i. c. p̃tes sit dr̃ intellig
sponsi q. n. si quis vxore c. c. si quis desponsauerit
ʒ. q. v. interates interuenit eni anulus ut eodem pignore
corda iungantur ũi ⁊ in q̃rto digito qui medicus appellatr̃
inseritur q ut fert̃ in eo est queda vena sanguinis
que adcor p̃uenit. ʒ. q. y. femine sit ꝑt intellig̃ de
spon. duo. c. i. i. ⁊ si nõ stringat manu̅ ec̃. ⁊ h̃ intellige
c̃m ea que dico in. v. sequentib̃ q̃oib̃ s. ~~tollit̃ etia̅ dis~~
~~tinctio p̃missa an subarratio fiat apte ec̃~~ ⁊ faciunt h̃
ad id qd nõ. e. ti. c. tue q̃ poss contr̃ mim sine ũbis
etia̅ int̃ eos qui fari p̃nt qd dic ut dixi in d̃co. c.
tue q̃oe i. / tollit̃ etia̅ distinctio p̃missa an subarratio
fiat apte ec̃ q̃ parentes p̃nt contr̃e ↄsilijs s. c. vno. li.
vj. e. c. i. ubi dr̃ ⁊ filijs nõ ↄtradicentib̃ id e ac si ipi
filij contr̃erent d̃co. c. vno. ¶ Q̃rto q̃o si in casu d̃co
in p̃xima q̃oe mulier ↄdicit ho. osti. remittit. e. ti.
i. consultacõi / et p̃illud c. dic q subarratio michl̃
op̃at̃ dum̃ tunc ꝓbet̃ ↄdicto mulieris / ¶ Sexto q̃o
si sponsus dicendo ũba apta ad mim s. accipio te. ec̃
imponit anulu̅. Soluit gof q erit mim nõ tam
ꝓ anuli imposicõe q̃ ꝓ ũbis verb̃ ꝓb̃. e. ti. i. si int̃
ubi h̃ nõ in glo. i. ⁊ sufficiunt ũba viri sine ũbis
mulieris ut dr̃ illa glo. ¶ Septimo q̃o si alias q̃ in
ecclia ul loco solito subarratur mul̃ sine ũbis aptis
ad mim. Solus gof. q nõ induciat mim p̃h̃ qd dico
in sept̃i q̃oe ¶ Octauo q̃o si tp̃e sponsaliu̅ de futuro
dat̃ anulus Soluit osti. q nõ pt aliud significare q̃
ↄp̃mat sponsalia etia̅ cu̅ munuscula solent intue
nire int̃ sponsos. de ma. ↄc. q. intdic. ex. c. i. sit
⁊ ~~ante~~ aure dato signu̅ e future dacõis nõ facte

Insti. de obligationibus que ex contractu nascuntur. in prin. ita autem contractus possunt ff
de act. emp. et vendito l. is qui vina ¶ Nono
quero dominus nobilis Bubulco laudi filia maritatur in uxore
ut fiat in aliquibus ludis Voluit Osti. quod non est nimium
arg. ff de act. et obli. obligationum .i. adsi pl. q. i.
panis et de dona inter viros et uxores /Jo. dicit de stabarcatione
eadem ratione in dubio tamen ut quod negatur fuisse ca ludi
iudicabitur pro matrimonio arg. qui ma. actu pos. Ver. de.
re. iud. c. si. vel consuletur princeps arg. de treuga et pa.
pace de qua quod dicit iurisperitus solet de lege positi in sua de spon
subarra de matrimonio § compositum est quod si alter dicat et
se dicit quod verior est opinio quod in dubio iudicabitur pro
matrimonio nisi quoque non audietur quod fuit ca ludi tamen
sanctus proposito respice quod in talibus procedit cum multa
deliberatione et cum solempnitatibus de quibus c. ti. i. cum
inhibicio / Volgus quod dicat sunt in ea. comprimit quibus
eum quid an ergo qui subarratione induceat nimium dicit aut
non sit ca ludi aut sit primo. tamen aut nulla super
hoc est consuetudo aut sit si non est consuetudo aut inter
venit expressus consensus tempore subarrationis aut non
Si sit aut de presenti aut de futuro si de presenti est nimium ut
dixi et hoc in si de futuro sunt sponsalia et q. viii.
Si aut non intervenit consensus subarratio nichil operatur
quod ad minimum requiritur consensus verbis vel presumptus ut ti. i. c.
i. et c. is qui qui non pt. arguit de subarratione prius
quod dixi et q. viii et viii / Si vero super hoc est consuetudo
aut intus consistit subarrationi et nichil operatur ut
dixi et q. v. aut non consistit et statuit consuetudini ita
quod si retro consuetudine fiebat subarratio solum tempore
matrimonii probata probatum erit nimium prius quod dixi et q.
in et ar. Si aut fit ca ludi nichil inducit ut dixi
et c. hoc ¶ Decimo quero in eo quod dicitur quod si puella
nubilis non erat que dicatur etas nubilis Glo. in
posuit quod xiiij. annorum in viris xij in muliere dispo
remittit et eo ubi de hoc in se. hoc Et dicit glo. quod
si non erat nubilis non fuit nimium sed sponsalia quod dixi
et in c. non ¶ Undecimo quero in eo quod dixi in prima
hoc quod etas nubilis in puella est xij. annorum quod
si complevit annum xij vel demptis tribus diebus Voluit
Osti. quod cum ea pt. contrahi nimium si prudentia non contradicit

¶ sex dies et sic stetit in consensu per triduum post pubta
te ar. de regu ad mariam ex non si non sit viripotens
na si eet viripotens tenet mm etiam ante pubtatem
sed ex pubertas xx q. in illis sex dieb;
ẽ in statu voluit forte loqui ad similitudinem statuti
alibi so an. vin. dicit quod licet quidam dicat sufficere annum
inchoatum, alij finitum requiri ipse credit cessantibus
presumptionibus legittima etate in viro xiiij in femina
xij annorum credit tamen quod in fine xiiij[mi] possit contrahere
unum sic et condere testamentum ff qui testa. fa. pos. qua
etate finaliter dicit hoc arbitrio iudicis relinquendum ff
de iur. de li. li. i. de dona. aplice. de offi. del. de etate
dicit autem hostiensis qui etate quod ultima die xiiij[mi] anni ymo
et die precedenti post sex horas noctis precedentis ultimam
diem testari potest cum quenit ff de manumiss. l. i. ubi
sufficit eum qui manumittit esse in ultima die xx anni
xx[mi] vel etiam post septimam noctis horam ¶ Secundo ad primum
autem dom. ostiensis in eo quod dicit de triduo idem dicit et eo.
pubes. et contrahebat et alibi sed dicit melius ut dixi in
deo c. contrahebat hoc i. ubi dixi quod c. ad mare loquitur
in alio casu scilicet in eo qui contra etatis hinc recipit
habitum professionem reportat per triduum et post non facit
ad id quod dicit osti. de perseverancia tamen post xiiij annum in
hoc non quod de lacto habitus potest dici fieri apubere secundum te.
dicit quod c. adimam non loquitur in professione expressa sed qui
tacita. quo autem ista facta est de puella cum qua contraxit
unum verbis de presenti quo ad id quod dicit de triduo ante finem
xiiij[mi] anni so. an. tamen id quod dixi et ea. qui et lxi osti.
vin. hoc iudicis arbitrio relinqui quia in matrimonio carna
li non determinatur etas simpliciter sed secundum prudenciam vel pu
bescenciam vel hoc et psalterium quod notatur c. t. vna q. i. li. b.
¶ Ad illud de testo p. l. qui etate dicit quod non potest trahi
ad eum sufficit enim quod in matrimonio hoc non est expressum
ut dicas quod illa l. generaliter probet quod dies inceptus habe
tur completus quod tamen in glo. et plac. Erat autem ibi incepta
dies ultima quia eo quo erat post sex horas noctis prece
dentis antequam finiantur xxiiij hore erit inchoata dies
ultima et sic sufficit quod in qualibet parte diei ultime
dicit per glo. in dicta l. si preus qui distat per triduum quo

catu no vz inim nisi malicia supplicat etate ut ante
dixi et dicit in pre qone ¶ duodecimo quero in eo quod dixi in
proxima qone de etate testantis si minor distans a fine
xiiii anni paucis diebus alias prudens testatur Jaco-
bus de belviso disputando concluxit testum non valere quia
quod etate allatam in proxima qone que requirit quod sit
sit ultima die xiiii vel post sex horas noctis precedentis
cum queniunt C qui prius non est necesse l. ii de testa-
mentis l. si qui testam. fa pos l. iii. justi quibus non
est permissum facere testamentum C. p. et quod non ff de re iur. omnis
diffinitio ubi hoc dominus ponitur inter regulas infallibiles sac
quod de tutela non est eo pubes in ultima glo. de ele-
ctio in vi glo li vi. C. de his qui ve eta l. ii et
in ubi minor qui propter industria impetrat veniam
etatis quo ad alienationes et ypotecam censetur minor
usque ad finem etatis sue. ex ff de mino. l. in. § ino
re de ele. commissa i. ver. li vi / Hostiensis dicit aliud in
testamento vel in matrimonio spirituali quam in carnali nam in car-
nali provenitur etatis compuencione pubescencie ut dixi
in qone xxi non sic in testamento ut dixi in c. qone. neque in
matrimonio spirituali puta quo ad ingressum religionis quod
dixi in eo pubes in primo quo ¶ Tredecimo vero quero
si quis contraxit sponsalia cum minore et post ea pubera illius
etate conversatur in domo illius et dat munuscula dicunt
pe et ab. quod consensus non est matrimonium quod dicit Jo. an. procedere
quando a principio intervenerunt consensus de futuro tamen quia
talis numquam transit in matrimonium nisi intervenirat nobis consen-
net sufficit impubes ad copulam in c. i. c. si servus si
ab initio intervenerunt consensus de presenti quod tunc licet iuris
interpretatione sint sponsalia de futuro tamen adve-
niente pubertate cum tacito consensu propter premissa
coniecturis vel similibus habet vim matrimonii
in c. uno li vi. de his de sponsa. quod in in. et c. i.
¶ Quartodecimo quero in eo quod dicitur quod si prudencia
non supplebat etatem etc. quid importat hic casu
prudencia / Glo. penul. exponit prudencia i. car-
nalis concupiscencia et dicit carnalis concupiscencia
i. potencia quod dixi plenius in eo continebatur qone in

De clandestina desponsacione

¶ Ceterum sponsalia medio palam medium clam
contrahuntur / Ideo de clandestina desponsatione subiungit gof
Sepe etenim clandestine contrahuntur prov. ix. aque furtive
dulciores et panis absconditus suavior / Dampna ut et / ostendit
quod sepe contingit quod puelle divites et nobiles seducuntur
et sic desponsantur occulte ideo etc. forma comminatio plenior est
de materia xxx q. v. Sac. iii. q. iiii. consanguineorum / ¶ Ceterum
quid dicatur clandestinum matrimonium dicitur primo quod id quod non potest probari
per testes extra c. i. et ii. Et hoc quod non fit ad solempni-
extra c. iii. ubi de hoc in glo. in xxx. q. v. aliter. Et licet non
debeat fieri secundum ius ut xxx. q. v. nostrates extra eo. quia
extra c. ii. plus solvitur sequens quod. ¶ Secundo quero an consensus
de presenti in occulto prestitus faciat matrimonium. Hoc arguit multis
rationibus quod non concludit tandem quod sic quod videtur per extra c. ii. et dixi e. q. primo
legitur Vacarius in eius summa secundum Le. Ishmez lec-
Si quis gt. dicit. Si quis stat primo clan-
destino incubuit probato primo thema et dicta
ibi viro. ¶ Primo quod dicitur clam fit etiam quod
probari potest de presenti dicitur in contrario. ex contrario alias ut hoc aut
saccia plus solvitur supra primum / ¶ Tertio quod licet vi. sibi
contradicat primo enim dicitur desponsationem factam clam deinde dicitur
quod viro incubuit probato et sic non erat clam quomodo probari
potuit / occulta enim dicatur que sunt iudicio refutatur de sen-
tentia auctoritate ii. ¶ Solutio primo opponit clam id est non publice
cum tot partibus qui sufficiunt ad probationem ecclesie. dicitur per locum
de clandestina desponsatione que testibus probari non potest ex
opposito referens in secundo quarto forma placet quod dico plenius in scripto
primo ¶ Secundo opponitur contra quod imponit viro necessitate probandi
sive neget sive affirmat cum ei qui negat non videatur possi-
bilis probatio quod negantis factum etc. de elec. bone i. extra ei
qui dicit incubuit ff. de proba. l. ei. vi. q. ol. actor. ¶ Secundo quod
quarta consilia legitur Vacarius in eius in glo. quod dividitur quod primo
reddit rationem c. et in hoc tangitur duplex intellectus supra c. 2o
i. quosdam littera quasi intellectum contra vero inest / 3o i. sed hoc non vi-
opponit ad illationem. secundo i. dixit ponit secundum intellectum et ibi
sed iste cum reprobat / primo i. tamen ponit 3m intellectum verum ibi
vel dicas ponit quartum intellectum que approbat dicitur quod glo. primo
quod probato viro incubuit quod caput est mulieris sed plus non
satisfecit quarto dicit tamen sunt intellectum quod semper viro incu-
bat quod hic speciale ratione quia caput est mulieris et probat

tollitur quum l. c. ¶ Ad aliud quod impossibilis est probatio
Ende bernar compost. antiquus etc. et sicut hic intellectus dicas
quod ubi vir petit aliquam in uxorem qua petita non habet probare
de presentes vel instrumenta xxx q. v. § hijs ita si aut mulier
agit et vir negat nec mulier probat probabit vir presumptionem ut
hic preceps in mulier negante et hic ext sponsus tradiciam et
prodire vir sic non presumitur quod mulierem negante sic quod
viro presumptio tollitur quum de impossibilitate quod neganda vir
e probabilis personam seu iuramentum de confes. c. 1. li. vi. ibi ac
de confessione adversarij et sic fere de ipso qui probare debet
vir hic intellectus non perdit statum non perdit ex alio quod
de magis presumi quod viro quia ymo magis creditur viro
ex ti. 1. duo pueri ¶ Exti tamen vir mulierem habuit intellectum na
ut dixi in proximo quo de hoc c. loqui de clandestina des-
ponsatione que testibus probari non potest et quod hic carnalis
copula dicebatur intervenisse et super hoc defertur iuramentum viro
ex ti. 1. continebatur sive dicat precio ut ibi patet quod ex ti.
1. attestaciones Ad id quod ex opponitur quia ei qui de ic-
vendet quod in matrimonio speciale quod iuramentum exigatur circa ut 1
c. attestaciones Ad illud quod negantes ferre hoc de illud vers
quo adprobationes testium sed ex quo negata non potest alii probari
cogitur unde dco c. 1. de confes. li. vi. et sic de docte plana
Jo. an. de hoc ex non placet per c. ij. exi vult dicere quod si
mulier negat non statur assertioni viri nisi alie probet qua
per iuramentum ibi enim requiritur quod ambo consentiat adhuc ut re-
cipiatur unum clandestinum ab ecclesia sicut quod solorum exti meo
quod de quod hic dicebatur copula intervenisse et quod dominat
sicut quod de speciale in matrimonio ut exigatur iuramentum a viro quod
e quod in casu c. continebatur et c. attestaciones non exigitur
iuramentum ad effectum ut probet sed ad habundantem cautela hic aut
de quod viro incubit probatio sicut in co quod exti allet c. 1.
de confessis li. vi. dic illud c. adhuc non facit contra quod dixi
ex co. quo ¶ 2o legitur in glo. xm ala ibi dixit aliquis
quod incubit probatio viro ubi negat clandestine ductam
uxorem quia negat ius et talis negativa probabilis e
Sed hic intellectum non applicat quod ex quo mulier consitetur fere
coram ecclesia approbatur unum ij. c. ex pro his xxx. q. v. §
hijs ita ¶ Et precedit hic si non preiudicatur alteri matrimonio de co
qui cognovit consang. sue co. Et vult glo dicere quod non est pues
quod vir probet mulierem non clandestine ducta ex quo ipsa

cōsistet matrimonium / Secundo legitur extra eodem c. tuas / tancredus dixit ut hic exponat vir precio qui stat iuramento et dicitur vir auctoritate textus et in glo / consistit ergo si mulier stet iuramento de prima consistat verbum vir ut dicatur auctoritate probatur quod nomen vir habet varia significata quia vir notat etatem vel sexum vel probitatem Et dixit tan. quod si in litera in mulier vel vir non esset verbum vel vir litera esset plana Sed hic intellectus in eo quod exponit vir etiam primus comuniter magna in interpretatione vocabuli licet sit verum / Secundo legitur in glo. quod litera legitur cum reduplicatione hoc modo si quis clam desponsauit et mulier negat viro incumbit probatio Si autem vir negat mulieri incumbit probatio Et hic intellectus quia et placet michi Et in effectu concordat cum precedenti sed ille inspirat literam ut in eo dixi / et extra de sponsalibus ultimum summarium Et concordat hoc quod alter coniugum asserit matrimonium alter negat nec adhuc sunt aliquae probationes Si autem utrique probant dic ut in casu. quod ergo intellectus non quod si in narratione ponit duo terminos alternatiue et indisposite ponitur unus solus alter intelligitur repetitus probatur de app. et quod requiris quod fac admitta ¶ Quero ex eo quod sup matrimonio dubitatur si vir et mulier pariter probant alter iuramento alter contra dic ut ala. t. et gof. quod si non potest alter probari quia probationes sunt pares defertur viro sacramentum ff. de iureiurando dicitur et utrisque sunt pro matrimonio iudicandum si probationes utrinque plene sunt de proba. collatis al. si non sunt plene reus absoluitur sed cum onere iuramenti ut. ti. i. attestationes ¶ Secundo quero eo casu quo dixi tamen in primo. quero in primo intellexi quod cum dicitur copulam interuenisse defertur iurandum viro sive dicat pro iuramento sive contra / quod si vir iurat copulam interuenisse mulier autem vult probare contrarium per aspectum corporis / dicitur hostiensis quod si probat se virginem reprobabitur iuramentum viri ut. ti. i. duo pueri de. si vero et probatur de proba. proposuisti

Quod nobis matrimonium clandestinum contrahentes non compelluntur se habere pro coniugibus si tamen ambo consentiunt recipitur animum ab ecclesia / hoc duo dicit extra i. vero pars qui filii sit legitimus quod nobis contrahunt. i. proposuisse dicitur filius proposito ut. ti. i. duo. de eo autem ¶ Nota quod ea que non apparent habentur pro non existentibus in q. i. multi ¶ Secundo nota quod clandestinitas non vitiat matrimonium de hoc. c. in primo contrario ¶ Tertio nota quod id quod ab initio non valet tractu temporis conualescit de hoc c. in q. contrario ¶ Quarto nota quod

qui p[oste]a dare c[on]sensum p[otes]t [et] qualitate[m] addere adu[er]sus dict[um]
app[osit]o verum de sepul. de his g[...]s. Vult dic[er]e q[uod] c[on]trahentes qui
consensum dant in matrimonio de sponsalibus c. i. quorumdam c[on]sensu
addiciant qualitatem publicandi matrimonium post lit[teras] i. voluerint
publicare ¶ Op. in eo q[uo]d dixi in 2o no[tabi]li q[uod] clandestini
tas no[n] viciat matrimonium q[uod] ymo q[ui]a etiam matrimonia presumuntur
c[on]cubina[tus] [et] stupra xxx. q. v. c. i. Glo. i. v[er]o stare quo
dic[itur] q[uod] clandestinitas no[n] viciat q[uia] si volunt publicare
recipiuntur ac si a principio publice c[on]traxissent ut h[ic]. S[ed] si vo
lunt publicare p[ro]cedit c[on]trarium tunc enim presumunt c[on]cubina[tus]
ut d[icit] glo[sa] c[on]trario alter vel uterque negat c[on]tractum no[n] debent
c[om]pelli ut simul maneat q[uia] eccl[esi]a no[n] iudicat de occultis
/ dic[it] tamen can. q[uod] c[om]pellentur ad veritatem dicendam de ti. i. attes
tationes [et] dic[it] q[uod] c[om]pellentur iudicare ut vel abiuncte rece
dant vel c[on]firmant matrimonium ¶ Sc[d]o op. in eo q[uo]d dixi in
3o no[tabi]li q[uod] id q[uo]d abiunctio no[n] valet tunc t[em]p[or]is qualescu[m]q[ue]
[et] sic ob. de cler. audit. / Glo. vel solvit q[uod] h[ic] clan
destinum matrimonium a principio valebat quo ad deum sed no[n] quo ad
eccl[esi]am de h[oc] in i[n]a no[n] firmat[ur] li. bi. ¶ Tercio in eo
q[uo]d d[icit] nisi rationabilis causa impediat [etc.] que sit rationa
bilis / Glo. i[n] solvit puta c[on]sanguinitas vel affinitas
vel aliud matrimonium p[ost]ea q[uod] tunc no[n] st[at] c[on]fessioni c[on]iugum i[n] de
eo q[ui] q[u]o[n]d[am] c[on]tra[xit] s[ecundu]m eo. [et] q[uo]d d[icit] glo. vel aliud matrimonium intel
lige prius publicatum c. ti. i. c. vel [et] d[icit] Bn q[uod] mani
festum matrimonium p[re]iudicat clandestino etiam si ambo c[on]fitentur
ut h[ab]eant p[ro] se unum teste[m] [et] famam q[uo]d d[icit] g[...]s. Bn no[n] o[mn]is
S[ed] v[er]o no[n] p[ro]cedit q[uia] unus testis cum fama facit p[ro]bationem
de app. c. i. ubi glo. nobilis in v[er]bo fama [et] sic si
p[ro] uno teste [et] fama probaretur de matrimonio clandestino
diceretur vero no[n] fuisse clandestinum / Vel saltem c[on]trario
c[on]stat nunc de ipso p[re]fertur matrimonio p[ost]ea publice c[on]tracto
¶ Sc[d]o quero in eo q[uo]d d[icit] q[uod] c[on]trahentes clandestine si vo
lunt publicare matrimonium recipiuntur coram quo fiet h[ec] public[atio]
d[icit] c[on]sti. q[uod] coram ep[iscop]o ad quem etiam spectat de sponsa[libus] c. i.
post. lib[er] i. abbatia ep[iscop]us cum c. in eccl[esi]a recs[...] in q. i.
scire / Credit tamen g[...]s q[uod] h[ab]ebit[ur] pro publicato si coram p[re]sb[ite]ro
[et] multitudine p[er]sonarum h[oc] fiat [et] q[uod] h[oc] sufficit ad effectum
legittimandi prolem p[ost]ea q[uo]d dico c. i. c. ex p[ar]te imp[er]ii q. in
[et] c. tibus sequentibus / Sc[d]o q[ue]ro an proles an publicatio[n]e[m]
suscepta erit legittima dic[it] q[uod] sic p[er] c. q[uod] sil[...] sint le

q nobis vbi h pbat Ad id e ti tanta qd intellige vt
dico in d̄to c q nobis in 2o q̄o ¶ Quarto q̄o si q̄
confitent se cladestine ꝯtraxisse vir tn dt q prius mulierem
consanguineam cognouerat et mulier id fatet dicunt pe et ab
q eccia no approbabit eorum ꝯiugium nec illud fiat obs
uari dicunt tn multos dixisse ꝯtrarium et pisitis decis qui
totum ꝯtra sup eo h vident q ibi loquitur in ꝯcto diui
ciendo qui dicit q hic desistendo Alij dicunt istos sue ꝯ
scientie relinquendos nisi epus ꝯ aliqua psumpcione cogs
tat q ficti dicant de copula consanguinee qd tn ꝯtras
pid qd dixi 6 q 1 qd pa fat / et maior nate opio
q no stet eorum ꝯfessioni sup copla cu consanguinea ꝯ
quo simplex prius ꝯfessi sunt matrimonium / Na stati ꝯfessioi fiu
e publicum et sic amplius no est credendum ꝯfessioni eo
iungitur in pjudicium matrimonij iam pjudicati publicati / nisi
dicat q cum simul ꝯfitentur matrimonium et copula cu ꝯsanguinea
no pt stare ꝯfessioni ꝯpter ꝯpte no decens. cu oli
/ ex tn h sunt sta sepata vr h ꝯfessio hic viz duarum
ꝯfessionum ſꝯ / ea que dixi de posito. hoc. in et sic stet
ꝯfessioni matrimonio et no ꝯ qd e tutius ¶ Quinto q̄o
inter quod dt q matrimonium clandestinum volentibus ꝯtrahentibus
ab eccia approbat an in hac approbacione sufficit solempnitas
c. spes Sol. vim 7 q filij sit le q nob dt q sic / qd dt
ab bn nond dt h ꝯcede ꝯo quia quo ad ecclam
hic ac si nunc ꝯtraher h v ꝯplis approbet et retro ut dixi
6 q in ¶ Sexto q̄o matrimonio cladestino natus e
filius mulier postea ꝯtrahit cu sedo publice ex quo matrimonio
nascitur filius / dt cas q sedus censetur legitimus et primus
illegitimus quo ad ecclam licz in veritate si e ꝯo / et h ꝯ eccia
no iudicat de occultis saluo qd no de h clem 1 ꝯ
vir in glo hic patz que est singlar et ibi dixi in 6
c 7 ꝯ ꝯtrarium dic q eo merito h dubij ꝯ ea que dixi 6
q 1 Nec eccia si ꝯfitentes matrimonium cladestinum nunc dicat
q ipm clandestinum pcessit matrimonium postea cu alijs publice
ꝯtractum no credit eis in pjudicium matrimonij publici ut
ibi dixi ¶ Septima q̄o dictat statutum laycorum q
ꝯfitens matrimonium cora parentibus ꝯ punitur in continenti / tunc
cora vicario epi petit separari in vxore dicens se illa
desponsasse cora ꝯ ptas vult eu ꝯdempnare i certum
vicarius inhibet q se no intromittat dicens causam esse

spualez ꝛ de foro eccłie / vt' inhibitiom̄ bale' av. de or-
ꝗꝫ tuā de ꝯsan ꝛ affi c. i. ꝗtc statutū vi. ec. ꝗ ẜ lib-
tate ecc̄e ſe impediendo de elibus av. decimu ecc. cos
li bꝫ ꝛ sic no tꝫ C de sa san ecc. aut cassa de sen
ex nouit ǵas dt ꝯuū fuisse ꝯsultū pplures / ꝛ dt
ꝙ hu statutū est ad corroborationē canonis ꝗ ꝓhibet
matrimonia cladestina ꝑſ ista litā nupi' valent aut
statuta coadiunacia iuⁱs eccłe fac. i. di. iuⁱs ciuile
ꝛ qd nō de offi aꝑſ c. vl. ꝗte ꝑſ statutū nō ꝑiudi-
cat' iurisdicōm epi nec eccłe inchoate nec c ꝗ. ꝯtam
matrimonij sc̄ꝫ dt casꝰ in cau de quo dixi de sspon gemina
ꝗ. xp. ꝙ ibi statutū inhabilitat ꝑsonā / ẜ no ꝯrigit
solempnitate dic̄ ꝑta que dixi in dca ꝗoe. xp. ꝙ ecia
ẜ cau no debet stari ꝯtr̄ statuto indiscrete ꝙ salte
inducte ꝑiudicat iuri diuino ꝛ canonico dicentibꝫ ꝙ
in ore duorꝫ vł triū ꝛcꝫ de testi. licꝫ. i. ꝗte c ta vt im-
pediant' matrimonia ꝛ hoc nisi ꝯaliqua vona'ᵈ ca fiat
vt ꝗpt' scandala que occurrebat qd ecia dixi in dca
ꝗ. xp. / dic ecia casꝰ / ꝙ ꝗꝗꝫ coram eccłiastico iudice licꝫ
dixit se ꝯtraxisse cū sorꝫa / tñ coram ꝯtate salue ꝯsciencia
potit negare nisi no in vᵃ nullꝰ ꝑlibꝫ li bꝫ / qd no
ꝑcedit ꝑ c. ꝑtuas de ꝓba. ꝛ qd no de elec. ꝑinqui-
sicione ꝛ de iudiciꝫ acsi

Cum inhibicio Cū matrimonia sᵗ ꝯtrahenda
sunt edicta ꝑ ꝑsbros
in eccłis ꝓponi assignato t'mio ꝗ. que qui vo-
lunt opponat. et ipi ecc ꝑsbri inbestigent / ꝛ si ꝓba-
bilis coniectura fuit de impedimento medica' ūm donec
dꝫ ꝯgnosc̄et' ꝗ. d. vsqꝫ ad ꝗ. si quis vo ꝑmo qo
2ᵒ pena in dco ꝗ. si quis vo ꝑma subdiuidi' quia
ꝑmo ꝓhibꝫ cladestina matrimonia ꝯtꝫ ꝛ sacerdotes adeo
/ 2ᵒ ibi quare ꝑcipit ꝑ ꝑsbros edicta ꝑmitti / ꝛ de
impedimentꝭ inquiri ꝛ ꝯiecturꝭ ꝯtꝫ medici ꝑ. ꝑnat
in ꝗ. si quis subdit' vt ibi dico ꝯtribꝫ gradibus ꝗᵗᵒ
bᵗᵒ ꝛ bꝫ / Cam inhibicꝫ cliꝫ ꝗ. ᵒʳ ¶ no ꝑncipi. ꝙ
inhibito copule ꝯiugalis / que olī ꝯtendebat' vsqꝫ ad
septimū gradū restricta c ꝗ. ꝗ inclusiue dꝫ in
glo. ar. i. ¶ Scdo no ꝙ ꝓhibito copule ꝯiugalis
int' ꝗrtū gradū districte ꝯuanda c ꝑſ de ꝯsan et

assi. clem. una. / et hoc liza a. Voluntas districte et propo
qui sit vult et nos fuimur de ma dicatis q proposuit et quod
dixi despon. is qui q. in ¶ Tertio no q sua processore
sit approbanda p statutis de sive. cal. c. i. ¶ Quarto no
q clandestina matrimonia prohibentur ut hic et in pluribus all
in glo. in ... et quod dicatur clandestinum dixi c. in ref. quoc
i. c. 7. q. i. ¶ Quinto no q sacerdos non debet interesse matrimo
clandestino / et sic no clandestino interesse pot. Vita redemptor
autem interfuit nuptiis jo. ii. nuptie facte sunt etc. / ¶ Sexto
no ubi presumat q presumptio est contra sacra (?) veniret contra
canones ut hic et de ma. et obe. illud ¶ Septio no
q circumstantia consuetudo loci contrarietur efficitur ius que dicitur
in glo. in c. de despon. cum in tua. Sile de locat. c. i.
de feudis. q quibusdam de p pude. in nonnullis et facit
adnotata de gesti. c. i. in glo. ... ¶ Octavo no casum
in quo presbiter vel ... ... hic enim proponit edictum et
assignat terminum q ... ad ... pertinet de judic. ...
bita in q. in spatium fecit ad alia filia de quibus hic
/ et dicit q hoc non sit iurisdictionis hic ut dicto ... q. ...
¶ Nono no q edicta que proponuntur in matrimonio debet proponi
publice et hoc ne quis ignorancia allegat de postula
c. i. ¶ Decimo no q in edictis debet apponi competens
terminus et qui dicatur competens dico ... q. ... ¶ Undecimo
no q presbiter ex officio investigant de officio matrimonii
et hoc ... matrimonii contrahendi ... in ... ut no despon.
cum in tua et c. ... et c. sicut nobis ¶ Duodecimo no ibi
qui voluit q quilibet admittitur ... denunciator / ... ...
facit ... ... voluit ... in ... ¶ Ter-
decimo no ... intelligentiam q licet aliquis ... op-
ponens de impedimento ... inquisitionem intelligentiam
etiam ex officio investigat. / ... intelligentiam i. sive
... appareat se opponens sive non ... de elect. cum nobis
... q sive admittatur sive ... repellatur denun-
ciator seu accusator ... tamen non desistit officium iudicis ...
de testi. constitutus. i. vos ex officio de actu cum ... ...
... in glo. ... de collus. c. in ¶ Quartodecimo no q proba-
bilis causa impedit ... in glo. non ... q ...
impedimentum ... despon. ... de ... ...
modum ¶ ... ... dixi in ... no ... q quilibet ad-
mittitur ad denunciandum impedimentum matrimonii ... ...

consanguinei sunt preferendi extraneis 27 q. 6 c. 1. glo. 8. stat
contra, et sic volunt quod licet quilibet admittatur, tamen pocius ad-
mittatur consanguinei quam extranei, de quo in dicto c. 1 in glo.
Sic presumitur. Et procedit hoc quia cum agatur de impedimento
puta consanguinitatis vel affinitatis melius presumuntur scire consan-
guinei dicto c. 1 et aliis iuribus allegatis in sequenti glo. ¶ Secundo
quero ad id quod non admittatur quilibet ad accusationem matrimonii
admittere de iure iudicis intelligimus 35 q. 3 cum sagni-
cator. Dicit quod admittitur quilibet non inhabilis, contra in
lxxx dicto qui voluit et valuit, extra de eo qui non desponsata que
in decognatione spirituali tua ¶ Queritur an ex quo interdicit
matrimonium clandestinum quod dicatur clandestinum. glo. in sol. quod
dicitur tribus modis, primo modo cum non habentur testes e. c. xxxi
extra quod dixi e. in tercia q. 1. 2o cum fit sine solempnitate
de quo 30 q. 5 aliter ubi dicitur quod aliter non est legitimum coniugium
nisi fiat ab his qui super feminam dominationem habere videntur
et cum aliis solempnitatibus de quibus ibi et hic facit adeo quod
dixi de spon. gemina q. 10 et 7 q. 5 c. 3o cum fit contra
tenorem huius constitucionis de quo 7 q. in et non habemus glo.
et adde quod dixi supra tercia q. 1 capitula. Et sic glo. ad-
ducitur aliis modis. Dicit enim oste. quod quarto dicitur clandes-
tinum cum quis et impubes qui est alteri alligatus sive via
episcopi constituit de quo 6 ti. 1 c. 4 de divor. soluto. Quinto
cum quis et impubes constituit communis agatur desponsationis spon-
salibus dicto c. 4. Secundum oste. vult dicere quod cum minores constituunt
dicitur clandestinum quia non debent permitti dicto c. 4. Sexto
si quis in mediocris esse fecit specialiter 7 ti. 1 tua vel generaliter
defecit capellanus sive presbitere de ma. hic q. int. vel
expresse sive tacite ut quia lis pendet de spon. veniens
et c. cum in apostolica ut lite pen. laudabilem. Potest addi et
septimus modus in summis. Conciliis que non debent contrahi
que clerici vel [illegible] expresso. Sed octavus si post prohibicionem
fiant [illegible] forma [illegible] de quo sic in e. cum aut constituit
forte et alios modos potest invenire studiosus ¶ Secundo
quero an ex quo dixi e. q. per pena quod clandestinum 2o
et quod non fit cum solempnitate c. aliter ibi allegat an potest
imponi pena pro dicte scilicet omittenti hanc solempnitatem
et sic potest per ea que dixi e. c. prox. q. 7 ¶ Tertio quero
an ex quo dixi e. q. 1 quod 3o dicitur clandestinum quod fit

c̄ tenore huius constitutionis pone duos nobiles in gradu p̄
hibito contraxerunt post tempus obtinuerunt dispensationem a papa
in qua tria proposuerunt primo quod fuerant ignari de impe-
dimento tempore contractus / 2º quod per separationem magna scandala
orirentur inter grandes nos et ipsos / 3º quod in facie ecclesie con-
traxerunt / queritur si primum et 2um cessent quod revera sciverunt
impedimentum et nullo per separationem futurum erat scandalum
an propterea viciet dispensatio / 2º queritur cui incubat onus
probandi scientiam vel ignorantiam impedimenti item an incubat
onus probandi de scandalo vel non / Et determinat quod Jo. an. in
spe. e. ti. si. littere contraria fiat quod dico dispensationem quia ecclesia
/ 3º queritur et in hoc ad propositum an adesset ut dicatur contractum
in facie ecclesie sufficit probare quod publice contractum et notum
cum bannis et adhuc dicit Jo. an. ibi quod hoc verbum in facie ecclesie
quod dicatur in facie ecclesie de quo loquitur huius constitutionis ubi
dixi q. i. xv. dicitur fieri clam sive bannis / ecclesia namque
sumitur multis modis de quibus xv q. ii. scire ne. pla. in
fi. c. fi. / et interdum sumitur pro collectione sive multitudine
fidelium adest dicitur in facie ecclesie factum / dicitur di. i. ecclesia
ubi igitur contrahitur non occulte sed publice ita quod multitudo fi-
delium adest dicitur in facie ecclesie factum / et Joannes hoc procedit
si 2um more patrie desponsatur publice quamquam sine bannis
probatur quia dicitur factus matrimonium pronunciasse qui in statu cano-
nico ff de admi. tu. tres tutores § fi. item ecclesia faciens
banna et publica et ad similitudinem celestis pulchritudinis
figuratur. C. deponis si quis dicit igitur in facie ecclesie dicatur
contractum omnium quod contrahitur publice modo predicto et de hoc ecclesia dico
c. i. q. sil. sint le. t. pe. qui i. / Dixit omnia dubia plenius
proposuit eldra a gil. c. co. 46. cuius verba posuit Jo.
an. ubi § & auctore suppresso et probatur quod dicitur quod dixi in
facie ecclesie quod sit publice et quod dico c. i. q. p. et quod sit fals-
sum hoc proprium dico. c. i. q. ann ¶ Certo quo in eo quod
prohibet ne aliquis sacerdos intersit clandestinis coniugiis
quis venit sub hoc vocabulo sacerdos / dicit quod venit quilibet
clericus generaliter quia nomine sacerdotis continetur quilibet clericus
de consa. clerici. c. ii. depig. c. i. sive sit secularis ut hic
sive regularis c. i. § sane ¶ Certo quo in eo quod prohibetur
etiam interesse clandestino coniugio ut in propria voce. quod
de laycis dicit ostendi quod pubis non astringitur sed comminente

ar° C de fal. mo. l. i. 3° q. i.   de sen. ex quite de off
del. c. i. / Sexto qro in eo q dispomit publice p[ro]ssiones
sponsalium tpe miro inuronij qre l[ege]t / dicit osti q ut sit
notu omib[us] q[uo]d etiam dixi s. in § ip. sed ¶ Septimo
qro an sicut in inronia mittitur edicta ita etiam i[n] spo-
salib[us] / osti q sit. remote l[icet] fiat q[uo]d dixi s. ti. i. c. in
in 2° qro / na sponsalia multis modis tacite [con]firmantur
et bu[n]scunt in nunc p[re]sumptu de spon. ib qui. etc. adolescens
ubi dicit / asic est eadem r[ati]o [con]stitucionis ga. id[est] c loc[us] pe-
ne depia hit / ut de tusla. c. in / dicit tamen gas q lic[et]
in sponsalib[us] l[ice]t no fuerit no e locus pene depia hit
ut in pemis fiat vestricto p[ro]pter q[uo]d no de gran. cle-
mencia in glo no p[ro]uenit dicit q no impomit hic pena
una p[ro]pter omissione bannor[um] s[ed] p[ro]pter aliud d[ic]to c. fane. Si
tamen pena deberet imponenda. bn e dicit gas ¶ Octa-
quero in eo q[uo]d dicit edicta sponenda in eccl[es]ijs an suffic[it]
q in una pro q no s[ed] debet fieri in omnib[us] eccl[es]ijs loci
ubi habitant / ul saltem in plurib[us] cum p[er]iculosum sit illicita
inronia [con]trahere p[ro]pter p[ar]entes et p[ro]pter illegittima[m] filior[um] unde
dignum e q fiat publicatio solempnis c. qui ma-
ior p[ro]posi[ti]o ad in tua / et q[uia] tota maiora manus p[er]icu[lu]m
deuitur. 2ly. di. quescumq de elect. ubi hi bij / osti d[icit]
sit maxime p[ro]cede[re] qn [con]sentes sit diuisar[um] p[ar]rochiar[um]
dicit tamen q ut plurimum no fiunt nisi in una eccl[es]ia et suf-
ficit q fiant publice ita q possint ad omnes p[er]uenire
de postula. c. i. / ymo etiam c[ontra] ul ad suffic[it] q[uo]d eccl[es]ijs
in loc[is] [com]petentibus puta p[re]dicacionib[us] de sen. ex vnico
et de eccl[es]ijs dicit est q[uia] ibi ut plurimum homines [con]ueniunt
sic c. ti. i. tua dicit q tutior e opinio pro ut no
vetedit abbas l[ice]t que in plaib[us] d[icit] in eccl[es]ijs tamen opio
osti. v[idetur] maior / satis eni satisfit l[ege] cum quotiens
publice hoc fiat / et tunc ad verbum in eccl[es]ijs dicit q[uo]d dixit
in pluli p[ro]pter pluralitate inroniorum ar. de spuil. ut p[er]u[en]-
it. l[ite]ra ¶ Nono qro in quib[us] eccl[es]ijs fient / d[icit] pro q
p[ro]pter vones de quib[us] in p[ro]pria qr[it]. s[cilicet] p[ro]pter p[ar]entes et p[ro]pter
illegittima filior[um] d[icit] q in eccl[es]ijs ubi e antiqua habitacio
parentum utriusq[ue] illi eni sunt qui melius nouerunt [con]sanguineos
suos de testi. lic[et] y. c. ma. actu. pos. v[idetur]. hic etiam
de [con]sang[uinita]te [con]siderant ubi melius scitur seru[ari] pe ar. de
elect. scptu; de pur. cano. cum p. / q[uia] h[oc] est verisio si

publicatio alibi fiet / Si enim stat3 vult contrahere cum stata in
libertadia non erit ibi qui de carnis consanguinitate testificari
sciat cum nec etiam notauerint / Et hec ultimum procedit quia
adipos libardos inter quos contrahunt desunt etiam impedimenta quarto.
¶ Decimo quero si contrahentes sunt alibi antique habitacionis alibi
moderne dicitur primo quod utrobique fiat edicta nam in primo
loco melius sciunt eius consanguinitatem in 2° melius sciunt an
cum alio contraxerit respondetur tamen quosdam dicere sed non male quod
licet utrobique debeat sit innotari tamen sufficit ad hoc
ut filii non iudicentur illegitimi quod fiat ubi est antique habitacionis
quod licet contractus non iudicat illegitimos propter cessacionem denunc-
ciationis nisi illos qui in gradu prohibito sunt coniuncti
/ Decimum respondetur primo quosdam credere idem de alio impedimento
quod filii sit legitimi ex quo unum contractum per aliud nunc sit
contractum in facie ecclesie ignorante altero coniuge / sed ubi non sit
publicatio vel tenore sponsus et non sit in facie ecclesie quo-
modo filii sunt legitimi / Et hec una ratio quod idem in alio impedimento
quod hec quod dico in ... pari q. ii. c. j. q. xvi. tamen quo ad id
quod nunc dixi quod in facie ecclesie sit respondetur primo alios dicere
quod in facie ecclesie fit si fit publice etiam sine sollempnitate
sponsus deceret Aliter sufficit quod tamen publice contrahatur et erunt filii
legitimi dummodo subsit alterius ignorancia et hec ultimi vel quod
dicatur in facie ecclesie in non seruata forma sponsus deceret non
est verius est quia contrarium decim et facit pro eo quod dixi
... q. iii. ... in hoc premissa verior est opinio
prima quod utrobique fient edicta ¶ Undecimo quero presupposito
quod dixi in prima quod debeant fieri edicta in loco habitacionis
antique et moderne quid si in loco habitacionis non sunt
contrahentes sed alibi in pluribus locis an ubique oportebit
fieri publicationem / primo quod non / dicens quod in hoc non debet
nimis subtilizari propter periculum legitimacionis filiorum quod non
sequitur / dicitur tamen quod alternis debet adhiberi diligencia ut ta-
li presumpta etiam negligencia tollatur prout vel conseruari / Et
dicitur quosdam episcopos obseruare quod ad contrahendum non admit-
tunt extraneos nisi a suo iudice litteras testimoniales ap-
portent prout quod hoc decretum q. dup. contra ... c. ex. /
Duodecimo quero si quis publice contraxit cum una de inde
cum secunda sine publicacione unde forte dequa sit an hec sufficit
secunda vel sine peto coniugatur et quod filii sunt legitimi / vel
an debeat queri sinitur diuorcium et quod iuste sit separatus

non sine

apma . Soluit pro quod si mulier sciuit de prima non excusatur
a peccato nec filij erunt legittimi si processit appellatio legittime probata
iniusta et nichilominus cum tamen separatum debuit eum querere ut sentencia
diuorcij in quo quia fuit negligens non excusatur debuit
cum diligencia querere de processu publicatione c. ut litis
non contestata quam si aut despon . in prima . 30 . q . 4 .
tamen operatur nisi quia fuit alia presumpcio probabilis publica
cum quo ad alia impedimenta sit consanguinitatis modica
operatur nisi quia fuit alia presumpcio quod si credit aliquid im
pedimentum subesse non sciuisset nisi publicari potuerat
sed licet presumpcio tolli si publice fiebat quod cum alia operat
ff. de iure et facti ignorantia regula . distat ergo tamen in negotio
ciari de defunctis in ciuile . Dicit quod dicit pro . Lex si erit
nota admittere sed si unus erat de una prouincia et alius
de alia facilius presumeretur probabilis ignorancia que ultima
uerba procedunt licet tamen quo erit in dubio an mulier sciuit
sciuisset de prima / Et pro . si in solone locutus fuit de
ea que sciuit de prima quam alia ignorat quod mu
tuo in se q. i. ante in eo quod dicit pro . quod publicatio quo ad
alia impedimenta sit consanguinitatis modica operatur dicit quod
ut dixi 6 . q . 2 . ¶ 13 . Pro presupposito themate de si
in glossa que quod si si uicit sciuit de primo matrimonio Soluit
pro . quod ipsa non erit in peccato nec filij erunt illegittimi
qui ab impedimento excusat eos iusta et publice contracta
simul cum ignorancia mulieris que ambo interuenire
debent quod filius sit legittimus potencior . ¶ 14 . Pro recitato the
mate premisso si lata fuit sentencia diuorcij super primo
matrimonio non et appellatum an potuisset mulier 2o contrahere
sciens de primo et an proles sit legittima pro quod sic tamen
si processit recitetur sentencia diuorcij quod si post contra deret sub
tenor excusatur cum quia fuit probabile tamen errorem ¶ 15 .
Pro recitato premisso themate cum mulier 2a contraxit cum
sciret alia non erat lata sentencia diuorcij ac de 2o matrimonio
sit publicatio in eccles . dicit pro uidi quod si mulier proba
biliter credebat quod primum iustum erat legittime separatum non
peccauit et filij sunt legittimi de spon . cum in apostolica quod tamen
non est pro . ut quod mulier sciuit diu ipse alia uxorem
non debuit contrahere cum eo uel ei credere super separatione primi matrimonii
nisi certitudine constaret argumento de spon . in presencia / et de . c .
cum in apostolica unde quod licet ibi ignorancia excusat mulierem ut

p(er)c(ur)a possit (con)t(ra)he(re) cu(m) ea no(n) obstante q(uod) dicta dicenda
sic(ut) reddit (contra)ria v(er)ucte no(n) t(ame)n filios defend(un)t abs(o)l(ut)um(en)te
dic q(uod) in c. cu(m) in ap(osto)lica no(n) ob(stat) q(uia) ib(i) cu(m) c(ontra)ct(u)s (con)p(ro)it no(n) fu(er)a-
ta solemp(ni)t(er) (et) ibi (con)t(r)a(ctus) inl(icit)e (con)t(ra)cto (con)sensit q(uia) p(er) m(atri)m(oniu)m
no(n) tenuit q(ui)d dic ut i(bi) dixi in c(apitul)o q(uam)q(uam) (et) m(atri)m(oniu)m q(uod). ¶ 16
q(uer)o in ea q(uo)d d(icitu)r q(uod) lic(e)t ip(s)o seu ec(clesi)a fiat p(er) p(res)b(ite)ros p(er)
quos p(res)b(ite)ros d(icitu)r osti(ensis) q(uod) p(er) p(ro)rochiales ut s(upra) s(upra) sane, vel
de ipso(rum) mandato ar(gumentum) de sen(tentia) ex(communicationis) inlucet ¶ 17 ca q(uer)o
in eo q(uo)d dixi in p(rincipio) no(tabi)li q(uod) in eccl(esi)is d(ebe)t ee t(er)min(us) (com)petens
quis dica(tu)r (com)petens d(icitu)r osti(ensis) q(uod) t(er)min(us) de sen(tentia) ex(communicationis) sacro
n(is)i c(er)tus t(er)min(us) sit diffinit(us) in synodali statuto q(uia) tu(n)c
ille assignabit(ur) al(ias) erit arbitrariu(m) ff. de iur(e) de lib(eris)
l. i. dic t(ame)n osti(ensis) q(uod) etia(m) si c(er)tus t(er)min(us) sit assignatus
in synodali statuto adhuc pot(er)it ep(iscop)us alit(er) arbitrari
q(uia) no(n) astring(itu)r ip(s)o statuto ff. de arbi(tris) l. pe(nultima) inf(er)ior t(ame)n
no(n) p(o)t(est) c(ontra) statutu(m) synodi dispensare de ma(ioritate) (et) ob(edientia) c(apitulo) cu(m) inf(er)ior
s(ecundum) osti(ensem) arch(idiaconus) de elect(ione) lic(et) canon li(bro) vi d(icitu)r etia(m) ep(iscopu)m s(ecundu)m
no(n) posse p(ro) addicion(em) (pro)pria d(e) q(ua) s(upra) d(e) con(stitutionibus) c. cu(m) dilectus
f(ilius) in maio(ri) (et) addicion(em) (pro)pria dic ut dixi in d(i)c(t)o c. dilectus
s(ed) i(n) casu t(er)min(us) (com)petens no(n) e(st) ip(s)e dispensatio s(ed) int(er)pretatio
quib(us) au(tem) c(ontra) int(er)pretari c(ontr)a de sen(tentia) ex(communicationis) in(ter) alia ¶ 18 q(uer)o
in eo q(uod) p(re)missa denu(n)ciacione p(er)mitt(itu)r quib(us) ad oppo-
nendu(m) quid si nulla p(re)missa denu(n)ciacione aliquibus
p(ro)p(in)q(ui)s (et) scientib(us) impedimentu(m) (et) nich(il) obiectib(us) (con)t(ra)hit
m(atri)m(oniu)m an p(ost)ea admittant(ur) ad opponendu(m) glo(sa) s(upra) ibi
s(ed) p(er)ne ar(gumentum) q(uod) no(n) ... indu(ci)t qui ma ac pos(t) c(um)
in tua q(uia) co(n)q(ue) no(n) p(re)cessit denu(n)ciacio no(n) v(idetu)r eis p(re)-
iudicatu(m) s(ed) ut gl(ossa) q(uia) osti(ensis) isti no(n) vide(n)t(ur) suspicione
car(er)e d(i)c(t)o c. cu(m) in tua ... q(uod) admittent(ur) (con)t(ra) p(er)icl(u)m
a(n)i(m)e q(uo)d v(erum) n(isi) etia(m) cessante p(er)ic(u)lo a(n)i(m)e q(uia) p(ro)p(ter)(ea)q(ue) no(n)
e(st) p(re)fixu(m) t(em)pus ad opponendu(m) s(ed) d(ebe)nt admitti opponentes
ar(gumentum) d(i)c(t)i c. cu(m) in tua agnio ¶ 19 q(uer)o an vno accusante
m(atri)m(oniu)m (et) deffic(ien)te alius audi(atu)r d(icu)n(t) q(uod) no(n) q(uia) vno agente
p(o)p(u)laris actio (con)su(m)it(ur) n(is)i alius velit doce(re) de collusione
ff. d(e) p(o)p(u)la(ribus) no(n) cogendu(m) s(ed) qui ita meli(us) q(ue)r(itu)r ff. de
p(re)uari(cationibus) l. in (et) add(e) vel n(is)i (con)t(ra)q(ue)ra(tur) sua cau(sa) ignora(n)s
accusacio(n) ab alio instituta ff. de accu(sationibus) l. si cui § h(oc) iu(s)
no(tat) glo(sa) de accu(sationibus) de hys dic etia(m) d(icu)n(t) q(uod) act(i)o p(o)p(u)laris
etia(m) (con)su(m)it(ur) p(er) d(e)lacio(n)e(m) iura(menti) ff. de iur(eiurando) l. cu(m) (con)p(er)u
s(ed) in p(o)p(u)larib(us) casus q(uod) i(n) p(ri)mo alius admitt(atu)r (con)t(ra)
p(er)ic(u)l(u)m a(n)i(m)e q(uia) n(on) t(ame)n s(ente)n(tia) t(ra)nsit in re(m) iudic(atam) de re iud(icata)

lator. tenor. consanguinei / dic in sc̄ scandalu̅ c. tua nostra
qui ma. ac po. ¶ 20. quo an in hoc ca possit inter
uenire presens. Dicitur quod sic p. c. tue deposuit. ¶ 21. quo
in eo. quod mandat quod cum appuit probabilis coniectura de
beat interdici / matrimonium contrahere intendentibus. Inno. quod proprios presbiteros
alij ut host. Inno. quod parrochos ordinarios quod ulti. / plag
osti qui dicit quod presbiter hic dicitur ad epius de off. archi. c.
i. 27. di. c. i. summa ins. x. 7. § sane collo. dic qui
presbiter parrochialis habeat iurisdictionem / cum tamen solum dyacanus
habeat iuri. in dyocesi de of. ar. c. i. ad. c. cum abbatis
archipresbiter quod dicit gaf. quod hec banna non sunt iurisdictionis sed dixi. s.
in s. nota / et sic inter missio bannorum inter terminos assi
gnatos inter interdicto matrimonij et inquisitionis. Sed hec omnia co
peduntur contradictiali. Archi. in solu. dicta. Inno. i singulis
bene competunt et fieri debent statutis / addit dic de in
uestigatione facienda per presbiteros et ita fiunt et faciunt hec
ad consequendam. ¶ 22. quo in eo. quod dixi. s. q. pri
quod banna per presbiteros fiunt contradictiali ponitur quod ad prelatum
inferiorem epo. spectat instituto vel confirmato habet etiam mitte
ctra repercussionem iudicialem ins. c. ulti. / de elect. li. vi. sed
quod non sit contradictiali secundum ea que dixi. s. q. prox. / gaf
quod sic. § uno premisso etc. de off. del. per induc. ex. de of
ar. cum abbatissarum etc. quanto de fo. compe. cum contingat que
probant quod quis inferior prelatus habere iurisdictionem contra spali pu
ta consuetudine priuilegio vel prescriptione et sic concessa prelato
inferiori potestate instituendi vel confirmandi sed concessa iurisdictio
per dem. c. ulti. / ¶ 23. querit in eo. quod dicit quod interdicat
matrimonium donec cognoscatur de impedimento quis cognosceret
dicit osti. quod epus ad quem pertinet hec diffinire de sponsa. c. i.

¶ **Si quis uero** Hic c. secunda principalis in qua ponitur
pena non seruantium hanc constitutionem
et primo ponit sic contrahentes in gradu. 2o. in § pari adaliu
casu contendit / 3o. in § sane puniri iubet presbiteros non
prohibentes etiam inmoniti religiosos interessentes et tali
contrahentes / 4to. in § si quis at. comminat pena malitiose
se opponentibus / et hic § in sua dicit si quidem prohibito
matrimonium clandestine vel contra interdictum de quibus s. contractum fuit
etiam ignorantes de impedimento nati ex illo sunt illegittimi
vel saltem vel sponsa ¶ Nota quod propter delictum parentum
tenentur filij quod sunt illegittimi de fil. pr. c. i. li. vi.

¶ Scdo no q ignorantia no excusat qn e affectata
de teni or eos li bj / z in ps Nolint intelligere ut
bn ageret ¶ op q coplos suscepta clandestino imo
no tenat illima qui scl sunt le qd nob / so ibi
hoc opat sequens approbacio ecclesie

Pari
suis est alleg^a coplos si ambo parentes sunt
impedimentu nuptiam etia in qspectu ecce qca
/ No q opinio ecce no prosit si ambo parentes sunt
impedimentu nuptiam dl in glo cita sic qd dicimus
de qstitucione principis que ex no ligat nisi ps duos me
ses ignorantes ligat scienti ar. r. eo qui ctus li.
bj. qd dixi de qsti. c. y. ¶ Exuero inco qd h' loquitur
qn ambo parentes sunt quid si alt' tm glo e ipse hug
z laur dixisse q qntd adsciente filij sit alleg^m qntu
adignorante tuni. C de incest. nupc. qui ? ubi error
excusat apena alid qui qpit illicitas nuptias dum
errore capto duxerit z ibi glo h. tz / Glo vo h. tz
q indistincte sunt tuni p. c. qtenore qui scl sunt
le z ibi e cas intelligendo q in facie ecce qtraxerit
s ut eo sit dum intellige dz qn no in facie ecce z te
dit q opinio prima procedit si agitur de pena impo^da
qtrahentib' prt qd no de sepn eum. tuna i glo ignorantes
S aut agitur de illegittimitate prolis ut hic berior e z^a opo
/ adhuc ista lra qua induc glo i si q hic loquitur qn
ambo parentes sunt (sctz) ge si alt' tm / Et q fiat q
hic loquitur qn in facie ecce / Adde qd dit q loq sine
in facie ecce qtrahat sive no ut probat lra ibi etia
in qspectu q dicto etia e amplicatia de qsti. eu omis
ubi dixi / Et in hac glo ibi si duobus antiqui alle
gabat ff de lib. ca si duobus z melius ¶ Scdo qro
in eo qd dit q si ambo sciunt impedimentu de quo impedimento
loquitur / dt osti q de impedimento canonico qdcunq sit illud
q eadem ro ge ide ius de sepn tua / Alij restringunt ad
gradu prohibitu de quo premisit in c precedenti z h. tz. tuni
? qui scl sunt le qtenore z gof in sua illius tela prima
omis ut dixi s. eo t. in pn. q. x. z xj. et qui scl
sunt le t pen qone in

Sacerdos
Sacerdos qui qtraxerit prohibente inno^a z quib
etia regularis qui interfuit ptermine ab offo
suspenduntur z si culpa exigit etia gravius puniunt

ipi etiam presentes contra lf. c. etiam al licite puniendi sunt
/ no. ibi sed culpe qualitas quod secundum qualitatem culpe pu
nienda sit/ ventura 33. q. ij admone de pe. di. in confrat
de ele. co. latores ¶ sed quo non casu inquo presentes ann
licitum puniunt quod est quia illicite consent. vel non seruata for
forma. c. vz. et non sufficit facere bonum nisi fiat bene
de collu. c. i. ubi de hoc in glo. in 2 et plus solvit quid si proponens
et in eo quod hic dicit quod puniunt pena condigna. dic. i. ar
bitraria arg. de off. del. de causis et impone preceptum cum sit de
conseruatis ut no. de pe. et re. c. in li. vi. ¶ sup quod non debent
puniri qui contrahunt in gradu concesso vel sine culpa
li. vi. / glo. non quod solvit quod puniunt quia mandatum ecclesie
contempnunt plus quod dixi in proximo no. / Hostiensis infert
glo. quod iudex potest punire aliud qui non venit adcitacionem
eius etiam si actor non sequitur ius quod non / conclusio quod non
de actu veniens / excusat de intellectu huius ibi tales quit
conicetur / glo. in h. dicit oponunt tales. s. pro allegatum ipse dicitur
pe et ab. oponunt tales. s. clandestinas quod probant qui
contrahunt. v. ibi etiam in gradu concesso / verior est oppositio glo. na
e in pii. c. precipit solum quod sacerdos interdicat qui est p
babilis coniectura contra copulam hic g° cessante si non in
terdicat clandestinas coniunctiones non facit contra h. c. / tn quo
ad 2 sequente dic quod lra ibi tales copulam potest opponi
utroque modo. i. quia sive clandestino etiam cessante interdicto
sacerdotis sive contra interdictum sacerdotis / ad primo casu suffic
interdictum huius. d. in eo quod in pii. c. interdic clandestina
coniugia ¶ 2° quero in eo quod dic sed sacerdos contempserit
sed qui dicitur contempnere dic cum adauices eius pueniunt
et tamen solvitur. di. si actor punitur quod non solum si interest
sed etiam si abest sed non proprie. q. de usurpar. c. pe. ¶ 3°
quero in eo quod dicit de regulari quid si est exemptus
dicit osti. quod id. dicit etiam quod tales precatu exemptionis conse
quuntur talia committe sed hoc punitur in casibus quibus c. i. li.
vi. dic quod exemptus non patitur puniri ut suspendatur
per ordinarium nisi delinquat in eius dioc. de co. c. i.
et hoc concedunt priuilegia exemptionibus quod etiam ratione
delicti vel contractus non possint ab ordinariis iudicari ¶ 4to
quero in eo quod dic de suspensione facienda per triennium
an hoc de triennio potest immutari / dicit osti. quod abinicio

no dz mutari ut fiat altra ul at ar. C. ne sacra-
bap. l. iii. s; ꝯpost facto cu clibus pt dispensari dsen
ꝯ ump ꝺpben. grauc. dic q io no pt inmutari h tpt
qr no pt inferior inmutari dispocom canonis dctem or-
dinatis. z pillud c. iii q etia no possit dispensare
ty qr hec pena termi ponit amic homis instio vi-
derius q ex ab initio possit inmutari z plongari tpus
z etia ꝯpost fco dispensari de re iud qd adgsultacoz
et qd dixi dcapp. cu sit ro. z h psupposito q dispesari
possit dic osti h bis nisi statutu legati obuiet q
talem dispensatom se ap reseruet sic in prouincia pruiac
vbi sunt constitutiones q cladestine ꝯhentes ul sue puciaz
ꝯsihibentes at se ap mune absoluunt que constones
durat etia finito legationis offo de off le c. si. dic
q tlis ꝯsto legati solius no tz qr no pt facre ꝯpetivn
pudicii dyocesanis ~~despen~~ despe. uti c. si. dt ex osti
q in casu pmisso iste suspenso no pt dari lina cele-
brandi cu sit in iuoli dcolsi. de c. si. dic h bene
stante dispesatone. dt ex osti q vbi e dca ꝯsto cu or-
dinarii no possit absolue multo minus ꝯpus sacdos
z q ex dcalijs ꝯpetis no dt absolui lz aplius ei possit
dari de po. z re. q quida dt ex q in loco pdcto non
absoluet infior ex inlicis ingtime cu ille pncipall
sint in culpa qr cladestina iniroma ꝯmit sicut coca-
cis z qr fiet fraus ꝯstom qd si no dz iusti. lz bo. rap.
q s; ne du ecla de diuor. ꝯto insi despuil sane su
dic ex qd ipo not de testa. Raynaldus inpn in de
mascolis na ibi e detior ꝯdico femiaz qd ibi dixi
in 2a nola zsit h cau ꝯphendant ne sit eaz melior
ꝯdico / na z alias masculini ꝯcapit femi / de elet pa
vbi dixi in pa z y. qre sugiru q inlicis possit ab-
solui ab inferiori de sen. ex. inlicis inpn Sz 1a lo in
alio cau ꝯf ibi h ꝯmitti. ¶ Item qro inco q h
sit dispesato ab offo qd debuisset. dt gof q p ꝯgnaz
ex creat suppost abusitco qd sine offo no ꝯsistit. arg.
lxxxi di si quis amodo. z c. si qs sacdotu. i. q. 3.
si quis obiecerit dic ut no depenis cleri aspicetes
pa q. si in glo. no nova.

¶ Si quis No q clerl calupniosus denunciator.

punit' dest' in glo. vl. (et in eo qd dt q puit' pena
al arbitraria dt dom. q te' admitesse depen. co. fac.
de mo. pa. pastoral. dt q te' admitesse et inflammig
ad pena que ut predixi est arbitraria hec cum quo de
nunciat' laycus secus ut dt ex glo. si clericus denunciat
clericum quia tunc calumpniosus denunciator suspendi' ab offo
et beneficio de calump. c. i. ¶ Tercio in eo qd dt de obi
ciente maliciose impedimentum cum dicat' quis opponens
maliciose impediri / dt esse q qui opponit scienter
falsum quibus licitum / ¶ Secundo quo quo appellat q ma
liciose impedimentum obiciat / dt esse q eo ipso q
non iurat vel deiurat et pqu. hec conste' quo casu q
ad penam sibi iniungendam ei credi licet al non credat'
de testi. sic. tamen implicando impedimentum [illegible] [illegible]
[illegible] denunciantis [illegible] ad qualitatem pe. de spon. pe
.ii. et si alias non probet dest. i. defcient. significasti in fi.
et hoc est casuale ut occurrat' potius [illegible] al. [illegible] ut
predixi et non credit' de dolo fine vi. q. ii. si tamen etc. [illegible] este

Responsa dnorum

Dicatur' matrimonium vel a. i. desponsa duarum [illegible] fuit remota
q superflua / nam qd statuit' de tempore statuit' de biro
q non non admparia iudicat' xxx q. x. vetat. / Con
q non de duabus predictis sponsalitiis s. de manifest
timat' q de duabus predictis sponsalitiis s. de manifest
et clandestinis bidimg / hic subicit de duabus sponsali
ciis manifeste et successive contractis que illarum alteri preiudicat
in eis / tamen et gaf. / vel prius esse q prius unio clandes
tinum cunctis sponsalibus. et duo et ce. in eis q continua
plenius e. / de ma. ca. q. i. in pri. et in fi. ¶ Quo
si quis petit aliquam in uxorem et probat q cum ea contraxit
depnti / in illa aut probat q cum alio contraxit depnti neque
probat aliquid de antiori tempore / dt pro q in illa absolvit'
q ubi osaua si vera [illegible] preco. interpretam' dest. inst.
int. ff. de reg. iur. semorabilioris / q [illegible] na ergo
dic probavit contractum depnti fundata e cuius intencio nec
concludit q placitum illicitum inst probet q prius cum alio
contraxit de testi. cum tu. et qd ibi non [illegible] q illa dispo
exorbitat a communibus regulis et restringenda e. ut ibi
dixi stat' probare causam / q quos probant q prius appellat

lata erat excomunicacio infe͛ebat͛ eius nullitas nec tolleret͛
t͛ pbo licz pbet͛ excadusio q an apps͛ inst pbet͛ q an
omez apps͛/ hic aut eo ipo quo pbauit nulli· q eu
alio ꝯpit redder pbacio cum no ꝯcludet necio put
ꝯclude dz· dupla in snia ꝯsit ꝓcedit dens inocen·
¶ Secdo quo duo agunt ꝯ eandem nulliz 2 de bellz simul
ꝯstat q cu ea ꝯcurrit nec ꝯstat de antiori tpe pallo
ino dic vider q absoluenda ꝯ ab utroqz/ vl potius
differenda ꝯ snia quousqz de antiori tpe pbet͛ de h͛ de
testi i nra in glo· i· que alii dic fz innid· vbi q differt
snia pls͛ qd no dupla lz in fi in glo magna Raro tn
aut nunqz accidit h͛· q no facile ꝯtingit q equalit͛
pbent ut dixi in dco c lz 2 c i nra ¶ 3ᵒ quo vete-
to thematr dicᵒ in pmissa qoe quid si pᵒ ꝯstat de
nrioᵒ pbno qua p͛ alio/ q forte aliut no lz ita
patas pbones/ dt ino id vidi· s· q differenda ꝯ snia
ne piudicium fiat alti nrioᵒ ar· de eo q͛ qgᵒ ꝯstau·
si͛ eo defingt c· i· vbi ho 2 c· laudabile ¶ op·
adl͛ qd inno stat͛ dat fri snia pᵒ pbante fz cane-
bit ꝯdempnato q fuabit eu indempne si forte ali-
quas fiat ꝯpensas pro q re lite lite pon· restituit
ff· de rei ven· l· aquo 2 l· fe· Sol ino q gra ꝓcedut
si age dephenda ul possessionibz/ 2 sic vult q secus
in matrimonio carli qd no dl͛ remittit ꝯsti aduota·
p͛ in suma· d inc nup͛ fo· tpica de affetorio nrato
de quib de ea· Gols͛ no dominam int nrioᵐ carnale 2
spuale dl͛ dixi despon tue· c· zp 2 pls͛ q in alys
cait sit ꝯnunciandu pximo pbante fat q͛ qui ꝯor-
tapp͛at veef· de ev· qq c· i ¶ 4ᵗᵒ quo in eo qd dt de-
sponsa duorꝫ 2 i c· i· 2 ꝓtotu h͛ ꝯpbz an sit ꝯtra
lege nate͛ hre plures vxores/ Gas ꝯpe͛ fz ꝯas de
trinat͛ de diuor· gaudemus vbi pbat͛ q e ꝯ lege
diuaz est et ꝯ lege morale pollitica qd dixi
ẽ despon· sup tpica q· in· hc em no ꝯuenit q
vxores sint ꝯnes ut dixi in dca qoe ita nec q eis
ꝯcedit plures pls͛ et ꝯsoluit͛ aliud qd ꝯcepit͛ Gas an
ꝯt͛ stelitate vxoris liceat de lege nate͛ hre ꝯcubina
et dic q no accipiendo l· nate p l· diuina Na in ea

prohibet fornicacio extra. Non mechaberis 32. q. 4. nemo
et c. meretrices et c. viros cum pluribus et c. fere et quod lege nature
accipiendo ius naturale predicamus contra omnes contra que di-
xi in dicta summa de spon. conve. etc.

Duobus hic generalia 27. q. 2. duobus etc. de
sponsis duarum adherebit prime si fuit
sponsa de presenti / scilicet de futuro et secunda de presenti adherebit secunde
ut supra dictum est quod istud c. adiacet cum c. 8. de spon. si inter
talia verba: primo sumitur de uno 2o aliud declaratorium
primi ibi secunda autem prima subdividitur in duo dicta 2m
primi ibi si autem ¶ Nota quod qui contrahit sponsalia de futuro non debet
alia ducere et hic est contra quod non debet fidem violare propterea etiam
compellit ut stet sponsalibus de spon. ex litteris et c. requisivit
nisi ambo dissenciant de spon. c. 1. ¶ 2o nota quod licet
non debeat recedi a sponsalibus ut dixi in proximo notabili
si quis recedit contrahendo cum alia per verba de presenti tenetur
matrimonium sibi imponitur pena de fide mentita ut in litera
dicit in glo. 2 que dicit quod erit forte pena trium annorum
ut c. si vir. 2a di. etc. non probat hoc lex eum dicto qui
obligatur voto dignitatis episcopi dux. dum dicit quod licet
erit pena arbitraria 26 q. 2 c. tpa ¶ 3o nota contra
quod dixi in proximo notabili quod facta contra legem tenet
recedit a sponsalibus contrahendo matrimonium de presenti facit contra
l. et tenetur matrimonium ut dixi in dicto notabili. Secundo dicit quod lex
non simpliciter prohibet per sponsalia contrahi matrimonium cum alia sed
prohibet sub pena ut hic. non tamen contra formam legis pena committitur
C. de legi. non. dubium dixi de postula. c. si ¶ 4to nota
quod matrimonium est magnum sacramentum prout hic dicit ubi tantum sacramentum
ut in glo. 4 in. Et de excellencia sacramentorum inter se dixi
de spon. in rica et dixi ibi quod matrimonium sit sacramentum
matrimonii ordinavit eius auctor tempus et locum in quibus
fuit institutum et eius firmitas ut habetur 27 q. 1 c. propter
et 32 q. 7 c. si de frig. c. si et de eius significatione et
de biga. debitum ¶ 5to nota quod per matrimonium de presenti aliud
matrimonium cum alia non tenetur ut in glo. 1 que dicit in hoc
non prodesse consuetudinem ut c. si 1 c. consuetudo insuper quod
consuetudo non potest id quod potest lex contra legem etiam canonicam potest

dissolui mrimonium de presenti non consumatum de quo qui eo publico
non per consuetudinem dicto c. fi. de elc. qui a quo valeat consuetudo
contra canones dixi de consue. c. fi. ¶ Op. meo quod dixi
in primo et 2o notabili quod non debet recedi a sponsalibus alias
imponitur pena quod primo licet liceat. ex. despon. de ill.
ſo regula non est ut hic fallit in casibus de quibus non
in textu. ¶ Ceterum de mittendo littere inprincipio meo quod dicit
quod est fides pactionis et consensus ſo ut in glo. i. et accipitur
hic fides prout sigitur idem est promissio supra de
rep. diui. l. venditi. Est et alia significata de quibus
dixi ut in glo. capitulo ¶ 2o circa meo quod dicit quod
non debet recedi a sponsalibus prout ex desponsatione unam
deinde ego desponsaui eandem deinde alia soluuntur
sponsalia ut per et mulieres dic unde quod remaneret
secundo cum 2a peccauit cum sponsa per desponsando uel
temerere sponsalia dic aut quod forte secus in matrimonio
despon. cum in aplica vult dicere quod si ego contraxisse matrimonium
cum ista sed postea contraxisse matrimonium cum alia tamen secundo remanere
cum prima quod per matrimonium presente contractum fiunt soluta sponsalia
de futuro contracta per prius despon. si inter.

¶ **Est autem** Hic est 2a pars in qua post dictum declaratio
primi et sunt duo dicta l. ibi fides. t.
aut et est dictum Si quis promittit aliquam ducere sub
conditione uel sine sponsalia sunt de futuro sed si ambo mu-
tuo se suscipiunt in coniuges contractum est matrimonium. Nota ibi
coniuge quod ad matrimonium requiruntur uerba conseruantur in suppletis uel
alio modo uel signo quod sit equipollens quod nota
despon. c. pe. et c. tue. ubi dixi in 2a cause 27. q. 6.
¶ 2o nota quod in matrimonio requiritur mutuus consensus alias non est
matrimonium si unus uel mulier claudicat 20. q. 2. l. 1. 30.
q. 1. l. 1. ¶ Op. meo quod promittitur quod possit de iure contrahere
cum muliere si promisit eum secum re uera quod turpis est
conditio que non tenetur quo adiecta ut ti. 1. c. 1. et vel
glo. pe. solum quod littera procedit sine intelligitur de formacione
coitu sine de termino et facit glo. contrarium quod intelligitur hic
de formacione et tamen dicit quod non obstat hec littera quod non dicit
quod teneat adiecta conditionis Si aut intelligitur de termino

tz condicio nec dr condicio sz appositio eius quod inest ut dt glo
quo aut debeat intelligi an de formali an de licita dico ut pa
q. ¶ 2o op quod dr in eadem gramatica i cadunt vnq alij
cunctos suscepit quod id dr ipsis adaudiaz sed exponunt
aliqui cadunt i cadit suscepit i suscepit ff de orig
iur. l. ij. § pactis i pacto iusti de iure pso in pn ibi
omnes homines i omnis homo dic tamen quod lra patitur etiam
sine hac expositione quod ibi cadunt subintelligitur ipsi ¶ Circa
etiam id quod dixi in principio questionis de eo qui contraxit cum alia licet
si promisit eidem seu contraxerit de qua copula intelligatur an
de formali an de licita glo pe ibi aliam vero expo
aliam dicentes quod de licita et sic dicto si stat tamen
non condicionaliter deinde glo recitat expo laur qui vi
dentur quod intelligatur de copula formali in eo quod dt quod dicto
si non est condicionale sed pactionis et hec videtur placere Inno
qui in ca si promisit dt hec satis expresse haberi quod sponsalia
intelliguntur contracta quando condicio in sponsalibus apponitur dic ergo
quod talia sponsalia inducunt publicam honestatem de spon
adaudiaz quod ulterius non cadit pt. lum § ille de spon
li. vj. contra aut ad primum dt quod si quis contraxit cum
condicione premissa videtur videri expresse alia sed si contraxit sponsalia
de futuro tunc non videtur dici posse dici quod condicio copule insit
sponsalibus tamen dic quod id in sponsalibus quod dz intelligi de copula
licita que consuevit sponsalia in matrimonium despon. ib qui non
cum inducatur post delictum ac desponsationis et si tamen aut
copula insit sponsalibus dico in duabus expositionibus q. ¶ 2o pro
deinde lre ibi vel etiam processu glo ca sol. sm expo
laur de qua i proxima q. sm quam exponit lram ibi si
promisit eidem re seu verbo ut non condicionale sed pac
tionis et quod sequitur vel etiam processu notat simpliciter et ab
soluta sed pactionis et dicat quod prima sit sponsalia condicio
nalia et 2a pura deinde glo exponit alio ut utrum
cum notetur condicio et tunc dic quod ibi vel etiam processu i ex
quod vir dixit promitto in te consentire si tu promisis in
consentire in me seu consentia in te si consensis in me
et hec ultimus placet Inno 3o exponit e glo quod lra hec
vult quod sponsalia de futuro subcondicione contracta duobus modis
consuevit in sed expressio i in matrimonium sz propter copulam vel processum
deputata sz licet expositio repugnat lre que hec loquitur
non de matrimonio sz desponsalibus de matrimonio aut loquitur ibi

fides. aut ¶ 4to opponit osti. tranq ibi vel 2 passu ut vel
ponat q et. ff. de vbo. sig. scire / ut sit sensus q si mlr
promisit sponsio defuturo copula secuta hre copula sensus / passu hr
quis alia uba no intuenitur .i. q e uum psuptu de
spon. ie 2 c. si int. 2 delt. ultio c. .q. c. 2 6 q. pri .i. si
/ host. dt q omnes iste opponens tendunt ad id ut sit sensus
q fides pactionis .i. sponsalia defuturo puta cum condicionali
2 pure / dt tn q augustinus ronem ponit contra de illa q
dicit si promisit ve secutu hre ut peca consilia etiam spon-
salia turp ee videtur / ymo 2 si ille intelligat de tpi coitu
qr habebit pena adiecta sed habebit passu / 2 hec valet litera
ibi ul etiam passu dic q no intelligi vest quecunq opponto
tenuit sput etia tn prima vr magis ee demerite 2 tunc
dic q hec ista condico si promisit ve secutu hre / valet intelligi
de ultra / 2 sic vr in ee ut dixi 6 q. prosa / no tn ita
inest sponsalibus sic mixto / 2 io fac sponsalia condicionalia
¶ 3o quo in eo q dt de eo qui contraxit cu mlre si p
misit eu secutu cognoscere quid si ipse dicat consilia tecum
si promisis me tecu cognoscere / vinc. quit 2 vr quo de
tpotu / host. aut vinc. q contito id promittit efficiuntur
sponsalia pura / 2 cu postea cognoverit copula superveniens
fac sponsalia diffinire in uum 32 q. 6. qui viderit hic
si deponens pecuniam dt. si voles vtaris q cito volt uti
hec nodu vtatur ita mercreditu .i. mutuum ff. si c. pe q
si abinico / dic tn vinc. hoc no ee verum ut ibi pz 2
in l. preti ius 2 pinde e sicut cu in casu premisso assi
abinico sponsalia fuisset pura ff. qui po in pig
ha. potat depicto 2 primo rei. ben. metro / sz id vinc
c. ti .i. ptucie dt sicut quosda pec. ee. si dicat consilia
tecu si cognoveris merca qr tunc p primu coitu fiunt
sponsalia pura q 2m uum sz hec sibi no plac qr
plus instur condicom inhonesta in sponsalibus fucada host.
dic q lxo si abinico no pbat illud ad quod inducta
e sz potius contra dic enim q si cu abinico deponens
uti tibi si voles promisso no ee mutuum anteq mo
ta sit pecunia .i. antequam vtaris / dic q i. l. q si abinico
no e mutuum nisi cu vtaris qr hec incipit illud vbu
si voles quod e potissimum / tunc enim videris velle uti
cu vteris / sz in l. preti que incipit eti condico si
fiut abinico depositu puto postea promisi uti nec fiut

ad dictu si ualeo eo statim sunt ibi mutuum / et dic quod i gloc
promissa ea et opinio vinc quod prima copula purificat sponsalia
et diffindit ea in iuris de spon. is qui. ubi no fcis dis
tinctoe inter sponsalia pura uel conditionalia dic quod transeunt
in matrimonium per sequente copula / et conditionalibus quod transeunt in
matrimonium probar ex ti. i. de ill. ¶ Queritur quo modo quod hic dic de
sponsalibus de futuro quot modis contrahuntur. Sol. pono quod quatuor. Scz
nuda promissione tu dt bug alti accipia te in meam uel
ux. uel uba equipollencia ut hic / 2o mantles adiuni
contrahunt ubis aptis iuris ut accipio te in meam ux. av
de despon. impub. attestacoes. duo anab sibi cum dt quod
matrimonialiter coniungebantur. Et dic quod hec eam iuris interpretacoe
sit sponsalia de futuro de despon. impub. c. si et c. duo. h. v.
/ 3o contrahuntur datis arris sponsaliciis C. de spon. arris / 4to a
nuli subarracoe 21 q. 1 si quis desponsauit / nam for. juno
pamulu no contr matrimonium p tm sponsalia nisi inuenerat uba
apta iuris. despon. tue. quod dic ut dixi despon. c. si
q. 3. 2 bii / dic etiam iuno quod iurato contrahuntur sposalia de spo
dellis et pptt ulti / no ponunt h. spes nam iura est
quedam qualitas sposalium et no addit ad eorum sbam plt
quod dixi despon. coppte. q. ii. 2 c. p. y. in 2a quo / despis
posti a summa despon. § quot sunt spes / Expdas no quod
aliud e desponsa. aliud anuli subarracio desposacio
eni consistit in pactoe sposaliorum / subarracio at in arrarum
dacoe ut anuli uel alterius rei quod dixi e. de despo. impub.
c. si in 2a q. ¶ Queritur quo modo quod dt desponsando consensu uer
de 2 ore / an uel regnura ut sit matrimonium / dic quod requiratur
[illegible] nam sine consensu ca anima frustratur ex. c. si / et solus
ttis suffic 4o ad sbam despon. c. 1 / 2m aut no preise
requirt ut dixi e. in p. no vbi / Sed dt osti quod si vir dic
mlri volo te in vxore et si consentis osculeris me si os
culat eu ut matrimonium ar. de ma. her. q. inddic. et c. 1. C
de dona. an nupt. si apponso plt quod no despon. sit ut
in glo. 1 insti / et iste casus e parum dubius sz dic / e an
no inuenientib uba aliquib uni met mulier ut alterius
pris possit signis contrahi matrimonium quod dixi in c. tue ad quod
venisti e. in p. no vbi ¶ Rj quo dematlar ar ibi / et si
no stringit manum / So ut in glo. sil / et in ea ibi quod
anuli immissio et sit vir quod manum stringe anulo sit
expressius signum matrimonij quam aliquod aliud / sic et Juno q dic

q lcet sit uelt / et si qui[ue]ndo sit q qui nun[quam] co[n]tra[xi]t mulier anulo subarrat[us] / t[amen] et s[e]c[un]d[u]m [hec] subarratione sit nun[quam] so-lo consensu et uerbis de p[rese]nti

Accepisti ponit p[er]mam illi[us] qui alteri[us] sponsa[m] de p[rese]nti accepit in uxore ¶ No[ta] q[uod] des-ponsata alteri alt[er] no[n] d[ebe]t accipe[re] / Et intelligit glo[ssa] i[d est] de-desponsata p[er] u[er]ba de p[rese]nti / na[m] si p[er] u[er]ba de futuro d[ebe]t alt[er] no[n] d[ebe]bat accipe[re] t[amen] si accipiat tenet ut s[upra] e[odem] c[apitulo] i ¶ 2[o] no[ta] q[uod] id q[uo]d no[n] d[ebe]t ab initio etc. d[icitu]r glo[ssa] in des[cripti]o[n]e in glo[ssa] in c[apitulo] 1 in p[ri]mo contrario ¶ 3[o] no[ta] q[uod] licitu[m] e[st] ut uocabulis uolga-ribus desi[gnare] in glo[ssa] ul[tima] / Et mera[m] in[iuriam] / id e[st] p[ro] de[s]e[rv]atu[m] ac-cepisti ¶ Oppo[nitur] in eo q[uo]d dixi in 1[o] no[tabili] q[uo]d id q[uo]d no[n] d[ebe]t ab initio etc. / et sit ob[iectio] e[xtra] ti[tulo] de p[rese]ntio c[apitulo] 1 de elect[ione] q[uod] s[ed] sit / et glo[ssa] in s[ed] fuit et no[n] soluit / dic ut d[ict]o in contrario et in i[ta] no[n] firmat[ur] li[bro] 6 ¶ 2[o] op[ponitur] q[uod] no[n] d[ebe]bat puniri indistincte qui accepit alteri desponsata[m] / p[otes]t eni[m] e[ss]e q[uod] ignorauit et sic excusat[ur] 32 q[uestio] 1 in lectu[m] de his imp[er]iis d[e]b[et] / s[ed] uo[lo] stat contrario et intellige hic de eo qui accepit sciens / ¶ 3[o] p[otes]t op[poni] adu[ersus] in eo q[uo]d d[icitu]r q[uod] ista mulier p[otes]t e[ss]e uxor / et 2[o] p[otes]t mortuo p[ri]mo uiro de his imp[er]is c[apitulo] pe[nultimo] et si / dic q[uod] no[n] p[otes]t co[n]p[ri]mo consistit ul[tra] uiuente p[ri]mo uiro / ul[tra] si cognosc[i]t cu[m] uiuente p[ri]mo uiro de eo qui dup[lex] in ma[trimonio] c[apitulo] ul[timo] ¶ 4[to] op[ponitur] in eo q[uo]d d[icitu]r q[uod] peniteat p[er] xl dies cu[m] septe[m] sequentibus annis / q[uod] i[n] p[ri]mo arbitrario sacerdot[is] de penit[entia] significauit / s[ed] uo[lo] stat contrario i[d est] fori p[e]n[it]ialis / q[uia] p[e]n[iten]t[iae] sunt arbitrarie de pe[nitentia] et re[missione] d[e]b[et] eum / t[amen] no[n] facile d[ebe]t recedi ab hac l[itte]ra in foro aut iudiciali d[ebe]t stari hui[us] l[itte]re Et dicitur p[ro] q[ui]a ub[i] q[uia] in isto septennio ieiunabit septa f[er]ia ul[tra] aliq[uo]d aliud aget q[uo]d placeat co[n]fessori ¶ Queritur si mulier no[n] erat legitima uxor alteri[us] / t[amen] alii accipiens ea[m] putabat q[uod] sit / uo[lo] p[ro] no[ta] in 1[a] cu[m] quib[us] a ino ti[tulo] c[apitulo] in q[uo]c[um]q[ue] Et dic q[uod] erit nun[quam] cu[m] ea no[n] obstante errore t[amen] co[n]fitens tenebit[ur] ad p[e]n[ite]nciam de qua hic si co[n]stat eu[m] ita credidisse

Licet sponsalia de p[rese]nti no[n] soluunt[ur] p[er] sequens matri[monium] et consumatu[m] / Et d[icitu]r co[ntra] q[uod] id d[icitu]r q[uo]d c[apitulo] 6 e[xtra] c[apitulo] p[ro]x[imo] co[n]cepto q[uo]d addit ibi p[ri]mus s[ecundu]s de uita co[n]sultatio 2[o] unsio ibi co[n]sultatio 3[o] altius dubii so[lu]c[io] ibi et si / 4[to] obstaculi remotio ibi p[ri]mus loquuntur ad in uiro q[ui] no[n] iudicant[ur] ad impia ut dixi e[xtra] c[apitulo] in resp[on]sa imp[er]ii / ¶ Nont aliqui q[uod] u[er]ba sunt inutilia in hiis qui lic[et]

pnit qd dixi · e · c · i · ꝙ est aut · x · q · quta / a dc ala · ꝙ dn ms
hc aga² mt eas nt gdant sufficiat ꝙ aqua signa hc cop-
mat ar · ff · man · l · n ¶ 2 no de vbis gnet in mis de
gmb h ꝛ de spon · c · pe / ¶ 3o no ꝙ ma in no addit ad ꝓlam
sponsalm ꝙ dixi de spon · copte · q · n · ¶ 4o no ꝙ copula
no addit mis tale ꝙ pficiat phc poni no gnides addit
cu significatz de liga debit / q̄ t̄ vinculu q° ad vi m cotinsc-
cu d' qu · gmg copnd° ¶ 5o no ꝙ sma pp no pp fact-
ms / h' em pp vedit asmis pdecessor / dc tu ꝙ ancqua
hic arpbaient² eis stand sinss de vi gndi in cons q̄ de m
dicat esti de gsuetudine q̄ ut dc glo vel si hc ciat in
mlt ciuitatib; si contra · c · q · c · si · du at qua corrigetur
poteat tollat si esti phc de gsc · et vl al aqua inco ꝙ
phibet² gsuetudo v fna² cu 2 q · c · si · ibi decreto thendis
a de hc ibi dicta in 4o no li / dc tu esti · ꝙ illi qui huisset
mala fidem no suissent coniunsati ptcon gsuetudinis a
v'r petti / a sit ꝙ pdixi pcedit de habuitb; bona fide in
qmb; sufficiat fides a si de sit sacrm · de bap · debit d' psb-
ir bap · demos ¶ Op · inco ꝙ dc ꝙ mlr reddat ad ps-
n̄ eu tc² recipe cu sit adultata d' dmor · significasti /
sa · ipa gpelli² redie mch' / cpe at si nolit nd tenet²
recipe ut i gnis ¶ Cmo in eo ꝙ dixi in pmo
no h̄ de vbis requisit in mis / quid si vng g hnia
lo² gta / alt latine / sol goff ꝙ si se n̄ intelli nt no esse
m̄ / na dz co forme gsu vbis a se intellige ab n̄ vide²
loqui · ff · d' ver · ob · l · i · inpn° a insine de · v · sig contra
Can · d q · c · colus · i despon · ꝙ pcedit si se intelli nt
qnita pnnpte ut no in dcd · c · colus in q° glo · a ibi a
3o gnia goff at lo² qu se no intelligit

M. Siqui appellat in ta mrasmli in tbia dz
ne in tiaret a d matrmo m q hac / a si acit sepet² / p°
tha 2o papit fy mtdig ibi hc arbitrarn² 2° dc ꝙ inif
si miolc² ibi a si g / desposacue qz alias petint quas
se desponsasse dicunt quo publice mar ¶ No ꝙ app-
pendentc nichil dz in nouar · de hc glo · i' a no solu
pendente app si et pendente lite m' dc in nouari · ne
li · qc · ꝙ tamq / hic at gcc ka in pcdienca inouatoz

sȝ pendencia app^is^ pendētas lit̄ı ā inḋ̄ indic̄ p b̄ꝫ
ul̄ı dispon̄ in pub̄ ad dissolued ¶ 2° uo q̄ ın ḡn
ꝯ ınt̄ditū indicꝫ ec.^a fi ꝫ· d' h^o in se· ḡns ¶ Op ad
h^c q̄ de ma· ḡta· ꝯ intd̄ic· ec· c· n· ın· glo· ıı· solt
q̄ ā ta p̄hibitionis ē ꝯpetiā ant tpal̄ si ꝯpetiā sep
ant^r a cohitatione donec agnoscat^r de impedimto
quo p̄bato sepant^r ꝯ tota/ Si uo ta ē tpal̄ sepant^r ad
tps q̄ dic ut ın glo q̄ın uo fıni^v ad illud tn̄ ꝯ2^r an
fcm ꝯ legem teneat in quo distingu^r m^o p̄ dicto cd'
legi no dubiū dicer de postula· c· fi·/ Silr distingt lo
ın alia aūa ff· d' dec· ob· si· sepulcr/ Alij ut tan· bı
ı osti soluit alr̄ q̄ ant ın intd̄r ab ecta sın ta/ ant ꝯ
ta/ Si ꝯ ta ā oste tpal̄ d' ꝯpetiā/ Si ꝯpetiā ant falsa ant
ũa sȝ t̄ satr declant^r in glo/ Si intē q̄ dıat q̄ dıa^r
ta tpalis q̄n intd̄r^r ainduer/ h^c intellige ıı intd̄ıca^r app
adıecta claus̄ dcta q̄ ta ın. no ꝫ dispon̄ ın pub̄· ad
dissolued ubi dixi· q· vn· a prın/ ¶ 2° op· q̄ ıı dat ı
tēra ın lite pen̄ d· ut lit pen laudablem ıso· fi ē
ḡtū an litē mota nō intd̄r ꝯsequg̃ ut in tomıs
sȝ cū intd̄ia^r ıne lite pen̄ ꝯhat^r ā si ḡtū fuit intd̄r
ꝯsequg̃ eius de re quid· tener d· h^c ınglo ult/
Uas Cum duas p̄ ua d' pnti desponsat primo
desponsata debet dıvōz ā si pr̄us 2^am cognouit n^c ualet
ꝯrā ꝯsci^o p̄s de usur̄ tuas/ Eod dıs 2a ıbi dcı^a de
sponsasse p̄ ua dpnti/ Turpius dda angl̄ ꝫ^o ꝯfessionu/ ꝯsen
serant^r ı pinchilo sit ¶ Uo q̄ ꝯsue^de longeua nō p
est q̄ı pec offendi^r euangelin ut t' ın pri/ p ꝯsuetu
ding eıı de qua t' offendıt^r illud quod dꝫ cumpiternı
ar^e xıx. a o^a de ꝯsan̄ de ıns̄ıdelıb/ nc ın h^c tı p dꝫ
q̄ si sint p̄ssimos pontificas indicat de· c· tı/ nam
tıll^r no p̄nt ewanger^m c· ꝯ· q· ı· sit ꝯınd de h^c q· ı
pnia ꝯtis ¶ S^o uo illud tpis ē p̄s ā d· de t' ın glo
ıı· a ad h^e allega^r tanti^t ¶ ꝫ^o uo q̄ ın satıus dıng
fınal q̄ fınat fidē applica a n̄ra metropol de h^c
ınglo pe ¶ q^a ous ıbı dcto q̄ no ıepba^r ꝯsuetude li
ꝫ· pnti sȝ sntı tn̄ facit ad ıd q̄ dixi· d· ē dꝫ ın d^c no

p h° q no de postula. c. bns. in glo h li. di. // ys° no q
soly q̄ssens psitit im de h° in glo ucte ¶ Di no q i d q
c pus tpi. pfert/ 2° qm ipoi li. di/ ¶ ap in eo q dixi
in p° no li. q psumos pontifices no pt tolli illud
ewang° quos deus iunxit etc q y° de spu. q in. copublico
2 c copte de diuor. q̄to at. gaudemq/ Solt osti q ille
caue cocipi/ uolt dic q ibi de m̄rio° no q̄stumato/ al
dt osti. q q̄sto pp° no pt face m̄m int aliquos m q̄ssy
intueniat/ h pt induce nouum impedi.tu ul antiquum
remoue/ 2 tuc ul impedit m̄m ul dat uia m̄rimo
de q̄s° spiri. sup co. de spon. q. dilecto/ Solt ūr uelle
osti q potius q̄suetudine de qua h̄it apparare faciedo
de ipa q̄stoni gualez ul spalez de q̄s. spi c. 1 de cland.
despon. c. fi 34. q 3. quida lp 2 c. fe./ 2 q sic intedat
osti. colli. aptius poco cō dt in v° Soluimq ubi suppl
2 si uellemq qrim statue. possemq o magne q̄ etia
m̄m no q̄suatu ultu possimq dto c. copublico. 2
c. copte de h° v° acta legitti. li. ij. ubi quis an ipa
possit dess dispensare q ab q̄hat m̄m ad tpis/ 2 ibi
io an no soluit dicēs se nolle pone os in celu dis
putado de potencia pp° . 21. di. inter/ dt ty quibzda
uidi q ualz dispensacō/ Gas dt q h eo q̄st inq dua
q qd inc dixi de stoc faciedu/ na ex si cto tau poss
p ca dispensare ut m̄m legittic q̄tu dissolua puta
cu rege xpiano ut q̄hat cu infideli que uult fi xpana
ad augmentu fidei. no de pls infri q pz h° possit q̄stoz
gualem face/ Sm 2m cu . q casu c. copub° no pot
q̄suie° inet q̄sto pp° dissolue m̄m ex no q̄suatu q̄ c
q ewang° q qd etia angelus dei no audit. xj. q 3. is
qui/ 3cf. q nrq m̄rionij q̄sy c induuidua uite etc. ea
q. ij. apprin. de psuppt illud ff q vmu de bonis moro
j. ti 1. c. fi/ dic ty q pocusaret qui voc q̄sue ius app
bate p ppn̄ q̄posuissent/ q no peccat qui legs pceat
23. q. 4. qui pstat/ dic q pp. no dt h face vombus
pimiss 2 alijs de quibz dixi in dto c. copub° q. 1./ ty
si faciat q̄stom apt opiones standu eit q̄stam/ Na
qmis opio e q no q̄suato h̄eat plena ptatez qd dixi
plenius in dto c. copub° q. 1. pall. ¶ 2° op. q q̄sue do
de qua h̄e fuit uonabilis ut 2m m̄m q̄sumatu pferat

no ꝯsuato . C. de rei vend. quociens ubi res vendi duobꝫ
successive ꝛ tradit 2° ꝛ no p͛mo sedns e potior / ad id
ff. qui po. ipig. h͞a potior / ubi potior e inpignore
qui pecuniā credid ꝛ ypotecā accepit lꝫ debitor p͛us
cū alio ꝯuenisset ut ei eet res obligata si ab eo pecuniā
accepit / ꝛ sic p͛ora accepit / glo. i. soluit q in nuc͛o
ꝯctus pficit ꝯsu. etiā sine copula. io pstur s͛o etiā
ꝯsuato si dicat. glo. ꝯ in ꝯtrs fundi ff. loca. l. i
opis ubi opis locatꝰ duobꝫ ꝯuenit prior ꝯductū ante
satisfi / hostꝰ adq͛ria dr ꝯsti q glo. ꝯr belle vnde q i
nuc͛o ꝯsens e obligatꝰ efficacit ꝯ in ꝯtrs no effi
cacit adre ꝯ pt agi ad interesse . ff. de act. empt.
ꝯempto / qd tn no ꝯcedit ꝯ ꝯsti qꝛ etiā ꝯctus ven
dicionis pficit ꝯsu / na empto est iur gentiū ꝯsu
pficit ff. de ꝯtrah. empt. l. i. in fi. ꝛ ꝯ ꝯquo de pcio
int ptes ꝯuenit insti. de ꝯtrah. empt. ꝯ. cū aut ff.
e. l. ii. ꝯ. sine pco / dic ers no posse dici q hic ob
liget ad ꝯdicoes ꝛ in ꝯtrs no / ꝯ e eni qd ꝯuit que
sit io disputatꝰ. nec pt dici sim cū q hoc faciat fauor
liberorū . C. de repudijs l. ꝯsu. qꝛ ita pn͛t hic libi de
s͛a sic de p͛ma / hostꝰ aut dic q io e qꝛ omīs obligo
ꝯctiuū auctoritatē hꝫ ab hoīe ꝛ iure gentiū qd ciule
est insti. de iure nāli ꝯ. ius aut gentiū intro ꝛ glo
ꝛ ff. de pat. ꝯuencionū ꝯcepta obligone nuconij que
hꝫ deū auctore imutabile . 22. q. 2. i. ꝯmutabilis ꝛ ore
ꝯfectico firmata e obliga debitū ꝯsit dino ꝛ nāli iure
qd e imutable insti. de iure nāli ꝯ. ꝯ nālia . C. de
veti iure enucl. l. ii. ꝯ. ꝯ qꝛ dine / no e g͛o mirū si
obligo ꝯctuū sapit nāꝛ sui ac auctor / hois e
iur positiui qd tota die variat qꝛ oīs statꝰ iur
in ꝯpetuo motu ꝯsistit aut. de no alie. ꝯ. ut aut
ꝛ magꝰ ꝯsistit in fco q in aīo / ꝛ sic tradico fa qsi
fortior magꝰ opat qua ꝯsus animi qui in hꝰ est
debilior / obligatio uo nuconial fcꝰ nāꝛ sui auctoris
io magꝰ ꝯsistit in aīo ꝛ plus opat ꝯsꝰ q tradico
des. prem. in sūma . c. ꝯ. i. / dic quo ad illud de vendicoe
q etiā venditor posse cogi adre tradendū si hꝫ fact tez
qd dixi de fi. inst. cū. io. / ꝯ hꝫ iuri hēat deū auc
tore / tn etiā disponit de nuc͛o quo ꝯhat ꝛ int qs
ꝛ qu obligꝫ. de spon. tue . c. ptotū de despon. i. pub. ptotū

et sic vz q premissa no perdant p'que etia no az effi
cax vo dupticatis vn dic alr q a° in inno° qd noy
csistit in ptate quingu cuiqno actu e ymo tenent pfice
e csumare § t i et hnt ius alt in alterq nec pnt
etia deptm cssu reced' h fiet in sponsalib de spon p° i aliud
in aliis ctrib qui pendet in ptate pau et sic pficiunt
cssu ita ec dissensu distrahunt dto c p° ff de pac
abemptoe ff cu emptor no tradet no cpetit ius
in re i alis ctrib et io si ps vendicoz statim ven
dendo alti et trado et ille e potior tamq in q trasflatu
e dominium q e de pac traditionib; priori aut emptori
cpetit acco ad interesse ff de act empti l. i i si ¶ 3°
op ad id q debuit stari csuet' de cogna spi c fi eo glo
i ibi licz hic solut q h hic no stet csuet' tn statu
quo adhq ut tenet alteri adimi qui erat alterius
velt dic q csuet° v' ruronij nodu cecti pt inhabi
litate al abiles ut in cerio p v' ruronij ea cecti no
h in pludicium ruronij ut hic ¶ 4to op ad id na
hic csuet° erat obtenta cedictorio iudicio § c h go
stari debuit de ver sig abbate p° debuit stac don
reptauit no prcta qd dit ut dixi § eo h ius no li
¶ 5to op in eo qd dt obseruadu id qd obseruat ma
metpolis cu in quib eius csuet° sit rre ironabil
al cu no e stand de csue t pe et si p° q hic di
pceat qu csuet° metpo° na e ronabil tuc enim no
dent meb acapite recede de pscpt cu no liceat ph
de cogna spi c fi eo in sacris tn si discordat csuet°
ecce metpo° ac csuet° ecce romane stabit csuet'
ecce romane. de tem or c y de cele mis preteriq
de hoti ad abolenda no in dto c fi eo in glo in
¶ Quito in eo qd dt q inim cotu et csumatu ps prim
e desco an filij ex eo et nati ante hanc dotis fuisset
legitimi Soluit ps et goff q sic pbor qui filij sit
le cu int' maric q sit fuit aliqu iudicatu p vo
nos pontifices § c h vn dixit ibi dt q an illud
c et ipsud erat inim cu 2° et tuc occupabat auctas ec'
que solet inltu occupare 33 q i si pfornicaueris p
hc qd no de tem or dilcus § hoc no occupat sic ali
cut inim int' csanguineos hoc no 27 q i cum igit

De condicionib; appositis in desponsacione et aliis
contractib;

Viso de sponsalibus que pure contrahuntur videndum de condicionalibus et quia condicionibus appositis in matrimonio dicitur contrahi non multiplicaret veritas subiunxit etiam de condicionibus aliorum contractuum. Et ad ultima parte faciunt in c. iii et iiii de fi. instru. xxxii q. ii solet et c. aliqui et q. ult. et c. duo ¶ Circa quid est condicio. Ro. ut dico in c. verum.

Quoniam. Continet in illa condicione turpi et sub condicione turpi contractu reiecta condicione firmandum est primo thema. 2o decisio ibi dicimus ¶ Ex quo condicio apposita matrimonio viciat illud in c. si. Hostiensis glo. quod hic condicione turpi que tamen non est contra substantiam matrimonii secus si contra naturam ut in capitulo proximo et quod tamen dicit glo. de turpi id est de impossibili dico c. si. Et expresse glo. videtur dubitare in eo quod intelligit hic de turpi tamen sit expresse intelligi nam si erat honesta tenet in c. de illis super eo per tuas. Et pone hic casum quod vir mulierem desponsaverat publice deputatam forte sub condicione de qua in glo. si furtum fecerit quod quia non adimpleverit nolebat eam relinquere Vincentius tamen dicit se audivisse plures contrarium sustinere quod nulla condicio tenet in matrimonio quia non est liberum consensus vel absolutum prout esse debet in matrimonio et illi intelligunt hic c. cum contrahere pure immo sub resolvendum sub condicione si non deciderit [illegible] quod esse non potest secundum eundem dicit quia primus quod dicunt in matrimonio non admitti condicionem non procedit plurima probo alias. Item quod dicunt hic fuisse contractum imperium pure resolvendum sub condicione etiam non procedit quia talis condicio est contra substantiam matrimonii et rumpit illud in c. si. Et adspecta facit quod dico in c. de illis q. 3 ¶ 2o quod si intelligeretur de condicione turpi illa hic pro non adiecta ut dicit glo. et quod in c. si. et sit non obstat quod frangatur ut dicit littera nec potest frangi quod non est de desponsatione impuberum ad dissolvendum. Ro. expone frangatur id est pro non adiecta habeatur. Ex hoc dicit Innocentius quod si interveniunt verba de presenti puta contento iste si furtum feceris statim est illud nec suspenditur per condicionem. Si vero intervenerunt verba de futuro statim sunt sponsalia et hoc in condicione turpi secus in alia. Unde si dixit accipio te in uxorem si dederis centum suspenditur illud quousque det in c. si. eo et si interim contrahat cum alia de presenti tenet in c. de illis. Si vero dixit contraham si dederis centum et dederis non est illud sed sponsalia tamen unde si cum alia contrahat illud tenet. Si autem dixit impono tibi annulum ita quod si dederis centum sit illud dederis centum erit

ſrum iuīn / et eodē ſi dixit ſint ſponſalia dātꝭ centū
erūt ſponſalia / ſꝫ ī ſūo qui dt ꝙ aliī ꝙ̄ ſimul ſīc pūma
pdā ꝛ dāt· ē· e· dāl· / dic etiā ī ſūo quedā alia depē
comitꝭ appoſitꝭ in mīo° ꝛ aliꝭ que dt glo· ſ· c· ſi ¶ ex
vo eo tām quo gdē ē honeſta ꝛ ſuſſpectꝭ an cuemete
gdē ſit opꝫ nouo cōſēu matrimoniali ꝟ ꝙ ſic / nam ſi
dixit ſīc cōſēſo tecū ſi dederꝭ centū illa pecā data co
tū nō ſīt ſuffīt niſi ſīc cōſentiat ut ſit mutuus
cōſēꝰ qui requit· ē· t· i· c· i· niſi· Raſ· ꝙ̄ ua cōſēnſꝰ
duī pſiut pſeuerāc niſi pbēt mutatꝰ· de bap· ma
iores de ſen· ex· anob· ī· ff· de pbatꝭ· eū· qui· ¶ 2°
quero· ꝟ· cōpit iuīn cū ē mlīe ſi dabit ei centū de
inde cōpit cū d· ſubcād gdē ſīcꝫ ſimul dat centū
cū qua ē iuīn / Raſ· diſputauit / arguit aut p· ꝛ cō
trand· ſoluit ꝙ cū ueit ꝓpē incītitudīe ꝓlꝭ ff· de
re· du· ſi ſuīt ꝛ qꝫ nō de ipſꝭ duobꝫ in glo· i· et
de ſpon· cōtīre· ī· in glo· ī· et ibi dixi in ſūma eōe
ꝛ duabus ſequentibus·

Quīuiſit ¶ ſeruus manumiſſꝰ eādꝫ gdōē ut fiat
mōchꝰ ꝛ mōſtio ſuiat al' inſtitute
redigatꝰ· ſi hēt acceptato mōnachꝰ ſeus ſit
manumittentꝭ volūtātē ſuac cogēꝰ / ꝓmo thema· 2°
ꝓuſio ibi tu ergo· mancipia· i· ſuos ancām· rea
pio clitos ſclaues / ſic de ſer· nō or· eo· liberantꝰ
¶ nō· ꝙ pſlr ſeu clitus ſclauꝰ agit ꝓfugitiuꝰ mo
naſtꝭ reſtituendꝭ· quaſ tī hēt ſua inteſſꝫ dico ſ· in
ꝓ° ſcio ¶ 2° nō ꝙ in manumiſſioē pt appom
edicto cōmeus ſpūalia dāt ſ· in 2° cōnio ¶ 3° nō
ꝙ epāli iudico fugitiui ſt admōſtia reuōndi ꝓ lꝭ·
tū nō ceſſat officiū abbatꝭ· de regula· c· ſi ¶ 4°
nō caſū in quo lib' reuocatꝰ in ſūitute dāt ſ· q· ſ· i·
¶ ꝯp· adidꝫ qꝫ dixi in ꝓmio nō ubi· ꝙ nō debuit
audiri· h· pſlr· cōquiens ut hꝫ· ex· nō cū· in quo ſua
inteēt ꝛ· q· ē· nō ſolent· de elect· cū int' ē· / ſo
ſꝫ ī ſūo intēt eiꝰ quia erāt pſlr aliꝰ mōſterij
ubi manumiſſi debebant morari ꝓlꝭ de re· et· nō
ali· ſi quis et hanc ſo· ſentit glo· ī· in ſi / ul for
ſan erāt executor teſti de teſta· ſaſſuca / ul egit
nomie mōſtij / ꝛ omēs iſte ſūt diuīaciones nec·
in hꝰ reſp̄ ꝙ in hꝰ nō cōſiſtit hēt deciſio nec reſp̄

et que preces principi porrigant C. de preci. impera. of. l. vnica
¶ 2º op. in eo quod dixi in 2º notabili quod per manumissionem potest
apponi conditio conveniens spiritualia et sic obstat. i. q. i. quam pio
de patronis / glo. i. solet. secundum aliquos quod libertas est
res spiritualis ideo potest mutari cum alio spirituali quod quod libertas
sit res spiritualis non de finibus non est. ex de libertis in glo
in / ista dicit quod tunc est res spiritualis quando datur tamquam elemosine
dicit quod in distinctione non est res spiritualis cum etiam cadat
in laycum in que non cadunt spiritualia de iure de terminis
de prescriptionibus cum ecclesia. et aliis et [illegible] de quibus non in dicto c.
ex libertis / Secundo solet glo. quod licet monachatus non datur
sub conditione sed libertas datur si voluit esse monachus. Et dicit
ostensum quod hic non fuit conditio sed modus / et exponit literam ibi
sub hac conditione i. modo. Vnde tunc libertas sed revocatur si monachus
non fiat / ¶ 3º op. in eo quod dicit quod diaconus volebat
quod isti fierent monachi in monasterio ubi ipse fuit nam si
erat monachus non debebat vocari diaconus quod sonat
ac si esset secularis clericus. Et non potuisset manumittere cum
monachus nihil habeat. xii. q. i. abbati. Solutio ut in glo. in
¶ Queritur an isti potuerint revocari in servitutem / glo. vult
arguit quod sic / quod fuerint manumissi sub ea conditione ut si
contrafacerent redigerentur in servitutem et procedit hoc intelligendo literam
ibi servituti sed ipsius manumittentis / Sed dominus intelligit
servituti monasterii non manumittentis. Secunda expositio magis
convenit litere in 2º. item [illegible] glo. ibi laicum. contra [illegible]
[illegible] cum [illegible] attende ibi alia vero [illegible] / et [illegible]
inducta in principio glo. in [illegible] ibi [illegible] contra alios / Et
in eo quod glo dicit quod isti non possunt deserere monasterium / dicit gof.
quod secundum iura antiqua si monachus deserit monasterium aut fuit
liber tempore ingressus / et tunc prima vice reducitur ad monasterium secundo
curie traditur aut [illegible] episcopi [illegible] si monachus aut servus
et post monachatum evagatur [illegible] servitutis et reddere domino aut
de [illegible] episcopi [illegible] si quis aut monachorum / dicit aliud secundum
canones quod monachus non potest deserere monasterium ut in glo. Item
in eo quod glo dicit quod [illegible] iste acceptavit conditionem fuit
liber et monachus [illegible] non procedit quia sola acceptatio non
facit eum monachum sed requiritur professio Vnde dicit ostensum quod si
non est professus nec vult profiteri redigetur in perpetua servitute
monasterii quod procedit exponendo literam ibi servituti scilicet
monasterii sed ut dixi [illegible] alia expositio ut dicat

seruituti manumittetur magis quenit lre / dt 2 osti q
iste no coge pcise pfiti qd est dt glo 1 nisi di no
pfessus e tamqua monachus coge fuire monasterio 2 no redi
ge in seruitute de sta mona cu admonestu clis eni
psui fuisse voluntas manumittentis nec al voluisset si
uoluisset pfessu i seruitute redigi no eni pt face qu
leges etc ff de le 1 nec nos de testa. resisti 2 si lt
dit q lra ibi siquis gfacere dz refri ad id qd dom e
q fient monachi no ad id qd dom e q spetus rema
nent in monasterio ne resultz absurditas q seruus monachus
rediga in seruitute puati / Cas dt pba defendi q so
la acceptatio gditionis fac eu monachu 28 di dyacom
de regula uidua 2 lt / na lic no dt de aliq pfessione
tacita ul expssa in lc tn no psistit cas nec pt sustineri
q dz fi pfessio in manu eius qui possit incorpare re 2
ligioni de regula porrectu / et in eo qd glo nisi dic pcy
in lris qui pmouent ad clericatu 2 uu dicle q ille
possint redigi in seruitute / dic lc bin in seruus etc qui
rediguntur in seruitute etc ut in c de famul all in glo
in seruis aut puatorum lc procedit tuc tn qu gdico de re
digendo in seruitute fuit apposita in manumissione de lma
epi ut no in c nullus all in glo / Collys dic q aut ma
numittitur seruus puati ut fiat monachus 2 no pt apponi
gdico q seruus monachus ppt ingtitudine rediga in seru
tute puati ut lic in glo aut ut fiat clericus / ppt clis
gdico apponi de lma epi desci no or nullus / aut ma
numittitur seruus etc ul monasterij / 2 tuc uu posse apponi
gdico q rediga in seruitute etc ul monasterij desci no or
de famulis / tn no ait seruus comuo ut puus fuit q no
debebit amplius redigi ad sruanos usq 1 sct do li
vj dn videtur dicendu q in seruo puati manumisso ut fiat
clericus no e admittenda gdico q ppt ingtitudinem
possit seruus clericus redigi in seruitute puati / et 1 lsat
glo 1 si seruus melius dicet seruus 2 addt qd no lin
di e z sibi imperatoris si dixit miles ul paganus
seruu meu liberu ee volo sit tn ut eu hrede meo stet
donec iuuenis fuit qd si noluit aut gtempsit iure
seruituti teneatur addita hereditate lib e nec uba pe
ccuia sut efficacia ad libtate reuonda ¶ 2o ep
pmo demittitu lre ibi sit te cosilio / Soluit pro
exponendo cosilij hec 1 sit trasgresso madato eu puab

z ita finas canones licere q ultius silo facere no attepz
psit dispn q scie deppup liras in fi / cita dr lr precede qu
no est ppessus al tunc no pp xij q i nolo / Sz potz in
telligi dcn pro de iuratoria cautione ul sil jo an ¶ 3º
qro an iste manumissus z statis monachus subcondicione ut p
petuo seruat eto monasterio potit transire ad strictiore religio
nem q sit ar de regula l' q lex no e imposita iniste ut
ibi tenet tis e q no recedat a quietone ¶ 4to qro si ma
numissus sub hac condicione ut fiat monachus in eto monasterio non
admittitur ad aliud Sol gas q potit transire ad aliud
par ul strictius de reli do nr quia Si aut nulla
monasterium pt reperir remanz monachus subepo ar. notatur
de regula statuimus sz lr ulti' vero ptingit q no re
periat monasterium ¶ 5to qro an platus possit suos
ser. manumittere sub hac condicione ut fiat monachus dic
qu z quo possit manumittere ut e de re. et. no alie
c in z in fat hny di quantz ¶ 6to qro an pot
abbas manumittere suum monachum Sol gas q no si no e
bn mutus qz no lz abbas quid reppenset psl lny di
abbati z q hac aucte bn mutus no sit dic tij cssus
monachorum z auctas epi intueniat xij q ij abbatibus
nisi aliud lrat gsuedo ar. de his q fi ap ra nosait

Eillis quj iurauit aliqua in uxore accipe
si tenetur donauit no dante recipe non
tenetur nisi pcta pura consensit ul ea cognouit ps de
spon de illis z de fine illius lrat decisa e ut pz i antiq
primo dcn aquo duos casus excipit i nisi ¶ No q
sponsalia ptta sub condicione licita no aut sb illici
ta e c i ubi dicit z ponit pro q l de illicita seu in
honesta ut qz dixit ptto tecu si te virgine inuenero si in
in primo contu placaris de lr ij c ptuas in glo in
¶ 2º no in eo q dr q iste no e reus piurij q is pp
no stat no tz de piurio despon sz. hic aut no dr no
stare pbirp ex quo mr no satisfecit condicioni ¶ 3º no
q sponsalia condicionalia an condicionis euentu no obligant
sic est z in aliis contractibus condicionalibus insti de ver obli q
condicionali de ap p ij de rpcs si pte li by dyces pbey
cleri bna in pn ¶ 4to no q spon. de futuro z condicionalia
transeunt in uim duobus modis Vno p consensum purum de presenti
superueniente z dicit in glo pe z dito ij q 3 Alio p co
pula z dicit in glo ult e vo mirabile qz lz cum copla
operatur duo q purificat sponsalia z transfundit ea in uim

qd 2 dixi ti 1 q t 1 § e aut q 3 ¶ op q no possit spo[nsalibus]
addita gdico C de dona que sub mo l pfta ⁊ dr q dicta
pfta dona gdicois no recepit / glo 1 solut intelligedo
q hic fuit apposita gdico in ipo gtu sponsaliu fctus si
gontinuallo ut in gtio / dic q 2 gontinuallo pt apponi
gdico sponsalibz defuto q pendet aptitate gsensu despon
p 1 / sctq in sposalibz dixpuit que no sit pendet in corp pta
te b ti 1 t si ubi dixi in ho gtio 2 qd dixi posse appo
gdonez in spon 2 gontinuallo pcedit si ambo gsentes
gsenciunt fctus si alr 2 sit loqut lo pfta na qui qq
gctus e pfcus no pt alr gsenciu gdicom appone h
in ipo gtu possit ij t po nisi sit gctus qui gdocy no
recipiat de elec t in li b vi acty lttimi e li et in eo
q h glo aut posita retrogde v sequit dic q oly cat
sup vo honor / 2 tuc ordinate sequeba glo sequit in vo
si by ¶ 2a op in eo qd dixi i po no q sposalia pnt
ghi shdoe qd ii no despon gema / glo ii solut q
gdo licita in sponsalibz tollit ut h si pri mes placuit
scq de gdicoe que addica in modu pone ut i gtio ¶ 3o
op in eo q hic in sponsalibz fuit adiecta gdo dedendo
aliq puta pecuniaz na i sponsalibz no dz intervenire
pecunia i q ii q pro / bo no dat pecunia gpatvo mod
h ponibus que sustinz bii C de inc dotq pomibz de
lapsus salubrit ¶ cetur in eo q iste fuit usus ubis
defuto ibi accipia quid si dixit accipio sol ino q
id pt sup eo ij eo qd pcedit quo adesseny gdonis
q utroq cau suspendi gctus in euentu gdonis sed
diffunt q in cau huig t adueniente gdone no e min
h sponsalia h cu dt accipio adueniete gdoc e min pf
qd no ino in dcs t sup eo 2 b t 1 ubi dixi in 2o gtio
¶ 2o quid si dixit gsto tecu ut de centu dic osti q
statu e min ctia si illa no dat gquo qsq est dixputi
nisi quinta in alico arbito dco t sup eo / dic gaf q
hec ultim vu incepte decy / na si osti intelligit q no sit
min si gsens dicat gsto tecu si pri mes placuit no
suspendi min nisi gpona ut gsi / dic godto osti hoc
no inst na dz gcemplificari tu q gsensus sit collatus
in alico arbito qd si no pt gcemplificando in modo /
q mos no suspendit ij t po ubi dest in glo ii / gcem
plifica go in gdicone ut q dt ho gsto tecu ut de b centu
si ti pri mes placuit 2 tuc no e min ctia illa date centu

¶ 3º queritur in eo quod hic precipit casu quo consensus de presenti fuerint per condicionem de futuro consensu locum / dicit Innocentius quod de puro vel de condicionali dummodo non sit talis qui pendeat ex alterius arbitrio in c. super eo / contra sit dicitur Bernardus quod si vir dicit contraho tecum si centum dederis statim sit matrimonium cum hic consensus non committatur alieno arbitrio / et hoc tenet Speculator c. ti. in principio ubi dicit quod paucam habet subtilem veritatem adiunctam / recitat tamen ibi opinionem contrariam que vult quod eo ipso quod apponitur condicio suspendi consensus necessario sive an dicatur si centum dederis an dicatur si patri meo placuit cum tamen primo casu non pendeat in alieno arbitrio / 2º sit pre. et ab videntur accedere ad opinionem contrariam in eo quod hic dicit vel consensus de presenti vero dicit quod oportet intelligi de consensu de presenti subcondicione / nam si intelligeretur de puro hoc c. non concordaret c. super eo preallegato / tamen ibi inducitur contrario / dicit Gofredus quod ibi obstet ponderatur quod consensus erat collatus in alieno arbitrio / et sic patet quod non est sic collatus / nam primo casu condicio apponitur contra substantiam contractus scilicet contra consensum de presenti tunc / 2º non casu non contra substantiam sed contra alia puta dotem vel similia / Glossa non plene hic intelligit de consensu de presenti puro quod dixi c. in questione notabili / hoc tamen non apte comprehendit glossa sed Innocentius hoc comprehendit dicens supra in c. super eo ubi ad illud de questione contraria c. ad c. super eo videtur quod cum hic dicitur quod post sponsalia de futuro consensus de presenti preveniens facit matrimonium multo magis videbatur quod si apponitur superveniunt consensus de presenti sed suspensus per condicionem contractum sit matrimonium / sed videtur in c. super eo quod consensus condicionalis non est consensus de presenti cum sit suspensus per condicionem / et hoc placet Johanni qui post hoc inducit in c. si ubi vertitur verbis de presenti et tamen condicio apposita facit contractum condicionalem / dicit ergo contraria apud eum quia non differt honesta condicio attingi non conveniet inter mulieres liberos iure contrario quia aequitati et ad districtorem pandicto Non etiam alius contractus ex verba de presenti initus tamen si sub condicione sit non dicitur perfectus in c. apponitur quod et vivus dummodo condicio non sit de presenti / nam licet verba contractus matrimonialis sint de presenti tamen quoque condicio per tractum de futuro suspendit consensus in eventu condicionis ut dixi c. in 2º notabili / et hoc sive committatur consensus alieno arbitrio ut in illa condicione si patri meo placuit dicto c. super eo / sive non ut si dicit contraho tecum si dederis centum sed si condicio erit de presenti tunc non suspendit sed si ceteri pre. cum adpositus verum et contra ut dicto in c. apponitur et sim. ut si dicit contraho tecum si vocaris Johanna statim est matrimonium si sic

vetat al' no psf qd dixi b. e c. i ysp gtio. Hostiēs
dic q opio dnicꝭ spe pe ꝛ ab no e ua ꝛ qd hic i lra
ibi ñ qssꝭ depnta ẟ intellgi dcassu puro ¶ Qrta quo si
ꝑꝰ sponslia qdicionalia supuenit affinitas an copla se-
quēs disssidat sponslia. in inu. dic q no qr ꝑ affinitate
supuenietez rupta st spon ẟ eo qui qfo gsan bēnes
i ꝛc. ꝑ olire qsit copula sequēs no uenitt qd trans
fundat ac. e. c. ptuas.

errum pulcꝑꝑ ꝛ allegabile c. ẟ hz mās sbtile
ꝛ cottidiana ꝛ lec buis mois ut dico
e. in 2o qrio ꝑ c. qmez dec intelli q loquat ẟ
modo. ꝑ in lra bis ponit ubi qdicōe. qsic hoc i pua
dt sbes donata ec sibimo stati e etiā net vouocat
modo nō sruato, nisi hc in qcti sit qpssu ꝛ hc altio
e cag fuit ut dico e. in 3 qrio, ꝑo dcm ꝑo qcceptio ibi
nisi ꝛ respicit 2a ptē rpice ut dixi in rpica. No
q licitu e donati apponē mon. aquo no hz uetidi ꝛ ad
hc alle. cott. ꝛ hc intellige cu apposuit in ipo qctu al
pacta no pt. C. ẟ rei ux. acc l. i. ꝑ accedit. ꝛ qd
ibi nō in glo. in libo fecit ꝛ ibi ꝑ Gl. Hostiēs soluit
qo st quidā qdote ec obtulit possones aliqs deinde
pontualls tradit ꝛ in tradicōe wlt appone qdicon
tel mon. qsultu fuit cu no posse ꝑ pdam glo. cu ibi
nōt. ¶ Op in ec. q possio quez donat vū cum incō
uenies q oms possio done. vin ec. qd vi. belle lra
cu dicas quez tamq vniūsalis qplectat av. ẟ ma
ꝛ obe. solite. glo. i. medu qri exponit quez. i. aliqua
ẟ quibusz ꝑ hc qd nō e. q. i. iudicez ẟ off. dele. qsul
tacionibz. Gas dic q dicco quez uinūsalis ꝑ distributa
ff. ẟ le. ii. si plibz ubi si plibz hedibz institut ita scptu
sit hres meus damas esto dare quez no qlz hres ꝑ
oms videnť dampnati ꝛ qpoñ no quilz. i. ille ul
ille. qcordat etia ẟ. ¶ quorꝑda li. bi ubi aut ꝑ
quilibz medicamentu ꝛ ꝑ etia religiosos ibi adplacones
quasz wlt dicē q dicco quilz no stat collatiue sic
stat dicco omis ut dic dca l. si plibz ꝛ sic no appe
hic q quez possio collatiue sit donata. ꝛ hc ac wlt
so glo. ẟ stat dicco quilz qsilibz qd inptat nō
bat. in dca l. si plibus ꝛ plenius ff. ẟ hedi insti.
hc articlo ¶ 2o op. qr vr hic belle q donaco fca
sub qdicōe stati tenuat, cu in qctus fcus sub codicone

suspenditur in euentu condicionis ff. de condi. et demo. q. tradi
§. si et l. sub condicione ubi libertas relicta sub condicione reddendarum
rationum non debetur nisi conditioni satisfiat reddendo rationes et re
siduum soluendo / et idem de cap. ii. q. ii. c. xix. q. iii. cum. seruitute
c. / sol. metu licet cum lex ii. c. variis modis ut primis
/ duobus modis in glo. ii. et aliis. cum glo. primo legit glo. quod
hic loquitur de condicione resoluente ut si dicatur predium certum sub
condicione ut illud restituat titio si consul factus fuit tunc
enim statim ex condicione donacio sed adueniente condicione reuocatur
/ et secundum hanc lec. dic. ad contra quod loquitur in condicione constituente
ut si dono tibi vel lego si ipse fecerit ut compleatur hec
glo. nisi quia illa suspendit actum ut in contrarium / secus in resol
uente quia tunc contractus statim tamquam purus ut predixi probat
de pignoribus illo nos ff. de iudic. adiect. l. ii. et hac resoluente
quidam vocant admixtam ut si dono vel lego titium fundum
si non manumiseris talem seruum statim valet donacio sed te ma
numittente adimitur ff. de condit. et de. cum subsistat / sed hanc lec.
dic. glo. contrarie hinc rac. ibi cessante causa .i. primo ex
emplo cessante condicione non reuocatur donacio ymo causa contra
/ 2o lec. glo. quod hic non loquitur de condicione sed demo. et compositorum licet
ibi condicione .i. modo / ut si quis donat certum predium ut singulis
annis certe quid faciat vel alimenta prestet / quo casu donacio
statim tenet et non reuocatur quamdiu modus seruatur / illo autem non ser
uato reuocatur si ipse donum fuit in contractu et modo non ser
uato reuocatur. ita dic. glo. i. dicit l. probari ff. de manu. te
menta ubi manumissio relicta libertatem suis seruis hac condicione
quod alterius annis monumento luerna accenderent et condicio suu.
ibi pro modo. adque seruandum officio iudicis compellentur / et id dicit
glo. supra qui dico in se contrario / dic melius quod ymo reuocatur
eciam si ipse donum non sit et hoc quo ad alios non quo ad ciuitatem
quod dico in decretis secunda contrario 27 q. 1 / Qualis autem fiat
condicio et qualis modus consequitur glo. quod dico 17 q. 4 §. / 3o lec.
esti. quod forma ponit loquitur de condicione impossibili / 2a de possibili
et honesta / hoc non procedit / quia dicto nisi probat quod 2a pars lo
cum casu quo forma / quia contempto dicit de regula ut hic dy
in respica de regulis iuris li. vi. / 4to legit io. de lege quod hic
loquitur de condicione constituente / et de eadem resoluente / ut si donatur
possessio certe si fiat collegiata / et si desinat esse collegi
ata quod desinat esse etc. / non statim ex donacio cum certa
est collegiata / et cum desinit esse collegiata potest reuocari

cas sim^r

usque non procedit in prima parte propter hoc quod dixi secundo contra
quia hec conditio suspendit, et licet hic innuit quod donatio statim
tamen ista non procedit in 2ª parte per id quod dixi supra. Et licet ista
in tota lectura tamen unum casum, et sic debet universaliter intelligi de
bap. maiores C. eorum et ibi non in glo. universalis. Ista contra
dicta et resolutio est tamquam in exemplo premissa supra
quod dicitur quod si desinit esse collegiata revocatur donatio
Est enim aliud dicere dono ut remaneat collegiata, et sic
in hac 2ª parte incidit in 2ª lectura que est omnibus notissima qua
prius, Et in hac glo. ibi legi legi contra tuis verbis dixisti
peti convenit, ibi hec venditio sequitur sum si vones dum
arbitrio computasset conditionalis est, conditionales autem vendi-
tiones tunc perficiuntur cum impleta fuit conditio, Ibi si tibi legatum
legatum tibi relictum ut quid facias non petis nisi caveas
heredi de illo adimplendo etiam si heredis non intersit, Ibi in
sula C. ult. de locatione et balneum possessio et convenit quod totum
tibi dare ad restaurationem fornacis non teneor tibi dare nisi satis-
des te in eam re impensurum ¶ 3º quod in eo quod dicit quod res
donate etiam sub conditione revocantur conditione non servata
quod ipso non debent revocari C. de rescin. ven. ea conditione
ubi si vendidi tibi predium ea lege ut solveres quod certo rei
publice debebatur si ego cogerer solvere ago contra interest propter
quod venditio non respondet, glo. ult. in prin. solvit quod ibi non
fuit dictum ut venditio non valeret si non satisfecerit rei publice
et sic secundum glo. modo non servato non revocatur contractus nisi hoc
dictum fuit quod possit revocari dicit contra ut dicis in se q. et ad
l. ea lege dicit quod ibi erat aliter venditurus vel adiectio illius
modi fuit causa contractus sufficiens secus si non erat aliter venditurus
et quod prius convenit de aliquo faciendo quod tunc modo non servato re-
vocatur contractus C. de pac. inter emp. et ven. cum te. Et in etiam autem
speciale quod etiam si prius conventum fuit de aliquo modo tamen modo
non servato non revocatur contractus nisi hoc dictum fuit quod possit
revocari ut hic et cavis singularis ¶ Quarto in eo quod dixi
in 2º contra in 2ª lectura complexionam de predio dato ecclesie ut ali-
enatum possit quid si etiam postea cessavit impetrando dicit unice
quod non ideo debet possidere predium si vult supplere, contra de ff. de
fideicom. lib. l. rogo ubi conditio postea cessavit conditio potest petere
libertatem dicit unice quod in dicta causa libertatis ibi enim dixit testator
Rogo ne Stichus alteri servitute compareat et intelligitur data fidei-
commissaria libertas ita quod si fuit alienatus confestim petit libertas
et conditio postea cessavit etiam si heres eum redemerit dicit tamen

q in alijs qua in ccia est ex casu libitat / si mo non
fuat reuocat̃ contus seu legatu. ff. de anu. le. libto
§ lucij ubi fuit legata pecunia ciuitati ut alimis a
mis compositis pecunie certa sub nomine defuncti celebra
rent / 2 di ibi q si res publica no paruit conditioni 1.
mo competit heredibz repeticio / Ad idem C. de legatis que sub
modo. l. 1. 2 q. 2 ht. nisi disponet submodo esset 2 al dis
positiuum ff. de condi. 2 de. ticio in pu. quod est dupi in proprio
genio / Ecolhis tn no pcede determina° Vinc̃ sz dic qp
cedit p id quod dupi in proximo genio q spale e in ccia
cui res data submodo no reuocat 2 mo no fuato
nisi lx in contu fuit adiectum q mo no fuato reuocar
ret ut hic fm let. 2 dequa. e. in 2° genio ¶ 2° quo
retento pmisso themate q si morit ille cui dent ali
menta / dic Vinc̃ q no dabunt heredi q finiunt cu uita
ff. de tusac. cu hij. § cu mons ¶ 3° quod retento
pmisso thematis si ccia nichil potuit pcipe depdio dt
Vinc̃ distinguendum ut ff. loca conducto § 1 / Jo an
dre. q ille q no comparuit qz locum in conductione nobis in do
natorio usq q tusit dominij / Hugo. in dnicali 3a d. an
tota res periit 2 no te ccia cui pt. rte. iusti loca §
adeo plus e platz q si actu fuit q allet consructib3
illius pdij no teneat / si simplr dni cui teneat ff.
de anu. le. ticia. quod e unus gen. ff. qn di. le. ce. finit.
impn ¶ 4to queo in ea quod e in 1° genio in 2a lect.
feci diam int condicom 2 modum quo fit Bepss / glo in
ibi 2 sit sit soluit q modz sit pdicaz ut. puta si do
no pdiu ut singul anis hoc facias / condicio p si ut sit
dono ul lego si hoc facias / 2 ponit glo. Vsu dest. ut et
Vnsi. c. Vno. in glo. / no q sit 2 ff. de condi. 2 demo sup
spicia / 2 dic Vinc̃ q Vltra condicom 2 modum repit de
monacio ut si relinquo. x. que. hui aticio / 2 ponit insu
ozne stetis lxt. c. demonacio linquo / alle. ff. de condit.
2 demo. l. demonacio / dic q ccia repit ea ut in ho q
ponit glo. 2 de his 7. q. 4o. / Et de dictoe ut. dic q
quqz ponit consecutiue 2 no modaliter sc pmo Ad. di
conpuluit ubi conponit ut i. ita q / Ad. idem. i. q. i. bn
dicto ubi dest. 2c. sc. 2c. cu liqueat. in q. B. si aut
b. dest. in glo. ii / quqz conpemplificatiue. l. di. uis nale
ubi pteri ibi ut viri 2 femine. de sept sasatalis ibi
ut si aliq quqz silitudinarie ul conparatiue. q. di. ut.

cetera de offi. or. si sacerdos ibi non ut iudex ubi pon=
tificat de off. del. prudentia ps pn ibi ut solet fieri
ff. de fini. instruct. cedia ibi ut instructa e. / quarto pon=
ad significative cpi. C. de app. cu post / quinto cative pq
de ap. ut debitis de cst. c. n. li. 6 / quarto adicioz fac ff.
dcpi. z de attestatoe / quarto pon comitatoe q ps di. c.
ult. de ipe mandatu ubi dicitur alicq pto cal. dco. c
prudentia § illa / quarto pon pcta fi ipromia de aposta
quodd ibi ut novo pfectis mediante / z ibi dicitur in glo
1. z in spe. de dispu. z alle. § ps. h. de ft dicto ut / z
quo medium imptat necessitate sio id spe. c. ti. § si ad
si ¶ de dictoe aut si dic q quarto no facit adicoz ut si
adiciat tpi pnti vel plito qd dico 7. q. 4 vel si adiciat
ei q desu na inest ff. de titul. muto § 1 de elect
significasti. de pben. significatu / spe tn supra fac adicioz
ut dixi 6. c. q. / quarto ponit pquams ff. q in fiau ac
l. ait ptor § ult / quarto pq ff. de fer. l. 1. de i lite
iura vidamus de ma. z obe. cu infior de ptes cpte
n ut dicitur / quarto pfic. ff. de acqr. re. do. qua rone §
1. z debeat dictoe p so an in dco. c. cpte. 1. v. ti ma
datu / z aliquid. v. q. 1. quida in glo. 1. de cler. qc. si
celebrat imper pparu de postula. c. ult. i conto pbar
ff. de adic. z demon. l. 1. ubi ecs devult alijs dicamibz
quelt an faciat adicoz ¶ 7to quero in eo qd dixi
6 in 2o q̃rio in 2a lect. q qu dat ecclesie pdiu ut ali
mēta pstet modo dz fuari an tunc pdiu potit alie
nari glo. ult. ibi cpsoc. dic q no z q si fuit aliena
tu revocabitur qd dic ut s. in 3o q̃rio ci pma qoe
¶ 6to quero retento pmisso themeliche q si platus ali
enat pdiu / dic bincs q no potit absque rcuori dona
qz delictu pe rc v. delictu li. 6 / Ds si tota ecclesia ali
enat pt revori qz potuit ecclesia sibi face pudiciu pst
qd no de or. cgf. c. n. in glo. in / Resp tn p an bincs
dic q e ar. q ff. de fruib cpor si fuos et in hc cor
rupte scriptu e. qz ibi no e lex sit incipiens s. bu e lex
fuius z illa no fac q. ¶ 8 quo in eo qd dixi 6 q. 8
q pdiu traditu ecclesie sublimo ut eoinde pstet alimenta
no pt alienari an si iminet causa necessitatis pt alieni
puta ppt debitu vel redemptoem captivorum / Et gnalis qo

de re tradita ecclesie sub condicione ne alienetur al' reuocetur an
in casu necessitatis possit alienari / glo. ult. ibi sed pone
contingit. tamen ultimo / quod adiecta est condicio ne alienetur
phil. tamen et soluitur primum quod de iure non potest alienari
et arguit glo. quod alienari possit quia talis condicio ne liceat
alienare rem meam reprobatur. argumentum ff. de pac. l. pe. contra
quia casus predicti excipiuntur. argumentum x. q. ii. hoc ius contra dicit
glo. quod debet esse intelligi excepti de pacto ar. xxii. q. ii. ne
quis et c. breuis / in contrarium inducit glo. in aut. de alie. et
emphi. collat. § sancimus ubi pro redemptione captiuorum alie
natur res ecclesie nisi sit data sub ut nullo modo alienetur / ad idem
inducit C. de reb. alie. non alie. l. ult. de pac. int. emp.
et ven. l. ult. ubi uidetur penam in alienacione fundi fieri quod nunquam
dominus non possit fundum dedicare uel donare. argumentum quando
/ deinde glo. refert opinionem tamen et aliorum dicencium quod potuit
alienari si ecclesia non sit ad possessores / secus si sit et quod tamen
intelligit § sancimus fundatur supra q. ii. aurum ubi pro redemp-
tione captiuorum res ecclesie alienantur et hanc opinionem tamen hug.
x. q. i. sic quidam / Jo. et laur. x. q. ii. hoc ius dampna
gosf. phil. et Jo. hoc et Bar. in summa col. deinde glo.
ibi alii refert opinionem contra que uult quod etiam pro redempcione
captiuorum non potest alienari / et ad c. aurum uidentur ut in
glo. et hec fuit opinio Vinc. qui postea mutauit dicens
standum esse c. aurum / et quod non est pactum quin possit in necessitate
alienari ff. de le. iii. pater filium de fidei commissa libertate cum
sibi heredes / conti remittit aduocata presente in summa c. ti. §
que condicio de quid si res et pertinentibus tamen non soluit magister
hic / et in eo quod dixi s. e. q. reprobatur condicio ne liceat alie
nare rem meam dicunt aliqui legiste quod in re priuati non
potest apponi talis condicio ne alienetur sed in rebus donatis ecclesie
sic ut in § sancimus et e. uero contra rationem. quia tunc ius quod
ut non alienentur res ecclesie reddit ad suam naturam ar. ff.
de pact. si unus § sed si / dicit quod opinionem tamen et aliorum esse
si potest sustineri sed alia que dicit quod nullo modo possit alienari
est verior et expresse probatur in § sancimus ubi dicit ut s.
dixi quod etiam pro redempcione captiuorum non potest alienari res
date ecclesie sub condicione ne alienentur / et phil. contra non glo.
C. de sa. san. ec. aut. / hoc ius et l. sancimus i. de condic. ob
causam ex lege et i. dicto § sancimus / et ad c. aurum unde
ut in glo. quod ibi de casu facto / uel uult glo. dicere quod licet illa
possint alienari aliud tamen de mobilibus / contra ibi casu non erat

data sub condicione ne alienent quo casu id dicendum est de nas
q no potiunt alienari / sicut eciam dantem apponere condicionem
z no modum in tradicione rei sue a quo no lig recedere ut
sit z de dona cum dilect · Et in hac glo ibi C de rebus
alie no alie § ult / ubi no de alienacione prohibita ale
ge atestore z propter consensum quibus prohibitum fuit de testa.
ment z quibus iii. dixi in § dilectus q. de . zplibz (?) ¶ Uno
queso quo eo casu quo res data est cum ne alienet al
renocetur an eo ipso quod fuit alienata est renouata ipso iure
soluit fuo quod no sit necessaria ex retractacio de hoc p cu de fo
rpe. lxiiii. qui induc glo · q no sit donati sibi dicere iure
accipiendo re contra aucte · C ubi iii si quis in tanta pos
q. sit placuit dic q uba sua no tendunt adhuc sed solu
ad hoc an ipso iure res reddat in dominum donatoris tam
aut possit apponi condicio quod liceat donatori in casu alie
nacionis contra aucte re accipe no fuo · in dicto c · bcp
z dic ut ibi dixi ubi concludo quod sit p l · iii · C de pigno · lig
tutius sit quod hoc fiat aucte iudicis ecclastica / z hoc nisi res
sic sint parare / tunc eciam no debent reddire ad usum tyranni
v. scilicet ff do li · sit de re pmuta (?) in ac p hoc quod no
bar ff ut impos · le · l · fi ¶ / io quero in eo quod dixi
s. § q iiii de condicione z demo / quid est condicio z quis mo
glo ff de condic z demon in sua dic quod condicio est legatu
suspensio in futurum euentum / que diffinicio redarguitur
ex ex in alys quod legatis apponitur condicio / Bar. ibi dic
quod e futurus euentus / dic plenius quod est adiecto apponta
siue submissa suspendens uel resoluens disponens / Host
dic quod condicio depunti (?) uel depretito no est condicio ff si cer
pe cum adponis de condic · Insti inpstito (?) extus nisi · de v. ob · futa
stipulacione suo hanc summa · c · qpio ubi dico in · viii · no
/ Modus aut est moderatio adiecta disponi ff · de condic z
demon quibus dicitis § · fi · ubi ple p bar demo / z an con
mos inducat cam finale z qm impulsiua no · id · ff
de dona · l · ii § ticio · p ¶ Reperitur ex demon ut dixi s
q · iiii / z de hac ff de condic / z de demonstra fac de libel ·
obla · c · ii de ipsis signate de consan · ex tra z utrobique dixi
Reperitur z ca z de hac in dicto c · ex tra ubi dico in z quo
¶ v° quero quotuplex est condicio dic quod duplex alia possi
bilis s. c · proximo alia impossibilis de pac · c · fi · § c · fi
possibilium alia turp · s · c · 1 · quod sit intellige alia honesta
s · c · ii · z iii · / It possibilium alia potestatiua / alia casu
alis / alia mixta / potestatiua dr quo quod plerique z generaliter

solz attend' ut si ptatiua .i. in ptate eius qui te ea imple' ut si instituo te putez si pciens de scal' . qmus possit attend' q no pibis in ptatiua dr qr plerq solz adimplei et possible zfacile dr . Bonj arbitio ea impleri ff . de hered instit . suus est q puto . Casualis dr que pendz pinsi dijs fortune .i. euentu dubio ut si instituo te si nauis asia venit . Mixta e que pendz pmsidijs fortune z pti extro siue pptate debent imple' . ut si qui in ytalia instituit existente ult' mare si .i. priaz red dierit . C . de insti . sub pdic . fac . si pr dra . l . suus q puto . de lit . p azo . in su.a dra ti . de instit . sb pdic fac . p psti .i. su.a e . q ot pcbubi pstqui z alias diuisiones .

Super eo cum puba desponti cu mlie' pdit sub pdicoe si pr psentiret nisi pr psen ciat ad inuin no e cogenda . Colb dio z.a ibi un . tlr dening . z ibi pmo solo . z.o obstaculi remoto ibi na lz Consensit . puba desponti pno . Eius uiri ul mulicis no e uis Conthendu ne du ad psumad des . pfic pt ea lbres inuin pfsto . Carnalis copla . J . c . pprio ¶ ¶ nb pcio qd dixi in ubo psensit q si apponi q dicio ecia ubis desponti pstus ecia inmonial censet pditonal . lz aliqui alr dicat . qd dic ut dixi .e . c . de illis . q . in . ¶ 2.o no q inuin pt pffis subpditoe delt in glo .i. 2 . J . in pmo pqo z . si pferia in alieno arbito delt . J . in 3 . qio ¶ 3.o no q no dr lib psp qui pst in arbitrio altius delt in glo . y . in pu . Sic z dicimg q monachg no lz velle nec nolle qr eig volutas pendz ab abbate . xy . q .i. nolo no dicats de elect . si re ligiosz li . vi ¶ 4.to no q h pdico si pri mee placuit no e pcanonice inpbata qn possit apponi .i. imronio Et pcls qr lict inst q pcquo no e inpbata valeat no q onns pdico admitti in imro.o que no e pcanonice inpbata z de inpbat . c . si ¶ 5.to no q psens inuin sub pdicone an pdicoms euentu nullatenq obligat . Vn no cogit' pshe ut uer dr psensus interuenisse ut dico J . in vi . no pls . e . c . de ill . J . c . ppi ¶ vi.o no ibi ale xander iucta glo que allegat .e . c . de ill qd ar' agrio ualidu est . na hic induci' illud c . de ill agrio pls . de . th q . si . apla . cu aplica ¶ vij.o no q pss desponti cu adiecta e pdico no e pssus desponti in effcu pls qd di xi .e .i. pmo no 2 qd h . dr .i. glo ult . ¶ viij.o no ibi no .

dito s; eundo q condicio de p̄teito no suspendit nec e cōtra
condicio qd dixi e t cōtrario q vbi ¶ op. in eo qd dixi
in 2a nōdi q nun pt cōsti sub condicione / na actꝫ legitimi no reci
piut condicōem ff de reg iur actꝫ legitimi / v̄a actꝫ legitimi li vj
glo · i · solvit q actꝫ illi de quibꝫ loquit̄ cōtra no sut actꝫ
s; cōtractus / p3 qr cōtractus e qu ultro citroq; nascit obligo
ff de v̄ sig labeo / electꝫ aut no sut actꝫ de quibꝫ loquit̄ cō
tra / p3 qd no in dcā v̄a actꝫ legitimi li vj in si glo / cōsti
dt · q illi actꝫ de quibꝫ loquit̄ cōtra p̄ficiunt̄ iudiciali aucte
ul cō · nun ido cōsu / dic etiā q lco actꝫ legitimi · no dic
q nulli actꝫ legitimi recipiat condicōem / s; dic q sut quida
qui no recipiut condicōem / et sic regulariter recipiut / p3 q no
in dcā · v̄a actꝫ legitimi li vj p dꝫ et p glo · ibi · dcā si ¶ 2o
op / ad id · na spūale quiquid no recipit condicōem de elect
c · n · li vj · go · nec carnale · arg° · ut lat · no · qr cū s por
ro · solvit osti q carnale recipit condicōem spūale no qr
i spūali requirit̄ maturitas qualibꝫ nec dēt cōsistere pacto · ul
pecunia · i · q · n · cō pio / ex quibꝫ pt eni sc̄m osti q intellige
p maiestudine dotꝭ / nec de s̄pa empcō / It carnale tenꝫ
et int̄ psonas mis ydoneas de cōsue · c · pe · de quigs · lep
c · i · et n · de quib sūo · c · n · osti / cō dicat sicq in spūali de
elect · cu in cunctꝭ / dic q et carnale no tꝫ int̄ psonas no
ydoneas ut int̄ suosos de spon dilectꝭ / et una cōtrarie allta
s; loquat̄ de no ydoneis in aliquo v̄ · ibi ei erat ydo
nei ad inin / Sut et ac̄ dric int̄ carnale et spūale de q
bus dixi de spon tue q · q · ¶ 3o op in eo qd dixi ē in
2o nōdi q nun pt cōferri in alienu arbitriu / q inmo no
ff · de hered instit · si quis sempronium · de le · n · l · i · glo · n ·
solvit qd cōtra lom̄ de testo et legato que no cōferut̄
in alienu arbitriu / qd dic ut de testa · cu tibi / et sic v̄
celle glo · q sicq in mrio ¶ 4to op · in eo qd dixi in
2o nōdi q p canones no impbat̄ condicōes in mrio q n°
b · c · i · so · ut in glo · 3 · ¶ Queo in eo q iste cōsent si
pr̄ cōsentiret quid si tuc p̄re no vivebat / dic vincꝭ q
no tꝫ nun qr no cōsentit / id spe · e · ti · so quid si aliqs
/ qd dic so · an pcdē si tuc ignorabat p̄re mortuu
p3 · de pe · di · i · s · lt ad · de cōte amortuo al · est · q
alias si sciebat condicō tamquā impossibilis h̄etur q
no adiecta · j · c · si salvo qd dr · de spon · tua / dicas
pillu de cōte amortuo / dic q utraq; cau condicō e impossibl

/ et sic in primo casu tamen verum / facit aut ille ex quo ibi dicitur quod
confessio mortui perit / et glosa ibi exponit perit id est non est
vult dicere quod mortui nulla est operatio / et sic tunc non possit
consentire utroque casu impossibilis est condicio / primum unus quod
qui ignorabat patrem esse defunctum non potest dici quod voluit pure
consentire / et maxime hic procedit quia condicio promissa presupponit
actum positivum si pater consentiret quod non potest impleri patre defunc-
to. de reg. iur. si quis contra. li. vi. Si autem non presupponeret actum
positivum sed privativum tunc magis diceretur pertinere dominus Thomas ut
si dixit si pater meus non contradixit prout de off. del. si delega-
tus i. li. vi / tamen et hic casu ubi dicit verum est promissa quod quo
ignorat de morte patris non potest pure consentire nec quo referri
ad eum potest dici condicio impossibilis quoniam putabat se habere patrem
prout quod non descripsit ser. c. si in glo. fi. / Innocentius autem quod in an-
tiquo 2o casu qui sciebat patrem defunctum dicit condicionem habere quod
non adiecta salvo quod dicitur de spon. tua / vult dicere quod si non
fuerit propositum consentiendi sed decipiendi licet in foro iudiciali sit
verum non tamen in penitentiali ut in c. tua / ¶ 2o quero si dixit
contraho si papa dispensaverit quidam ut refert Innocentius credunt idem
in casu isto c. / alii ut refert dicunt et melius quod quo re-
quirebat dispensationem non tenent sponsalia quia ius canonicum prohibet
tuo prohibitis nec possunt contrahi subconditione promissa ff. de ver.
obl. inter stipulantem § sacra. et l. continuus § pe. prout
quod dixi de spon. de illa § ib quodque q. xi. adfi. / Thomas
dicit prima opinio verior quia subtili condicione potest contrahi verum et papa
dispensare tenebit verum cum purificata sit condicio / dicit quod
primo 2a opinio est ulterior / et sic consilium nostro / nam idem quod
prohibitum solum sic potest dicere si non posse ff. de le. i. aput
iulianum § i. not. dom. in v. fi. de o. li. vi. quod est nondum
etiam idem quod sit prohibitum concordiam dicitur non posse si quod
similiter not. Innocentius de eta. prout pastoral in 2o veruntamen
hic ergo tamquam impossibile non potest deduci in condicionem de pac.
c. fi. nec potest dici quod hic casu condicio habetur pro non adiecta
favore matrimonii ut c. fi. / Illud enim debet intelligi quod al-
terum verum sed hic si habetur pro non adiecta verum non tamen tamquam
contractum inter prohibitos quod similiter non. quia in hoc altio multi
decipientur / ¶ 3o quero de casu quo iste contrahit subconditione
aliqua in lacia si antequam pater consentiat iste mutat vo-
luntatem et dicit quod nullo modo vult illa et si pater consentiret /.

glo. ij. instat. Concludit tamen quod non est matrimonium quia deest
consensus quem dixi probatur de procur. c. fi. li. vj. ¶ Quarto quero circa
quod dixi in quarto notabili quod hec conditio si patri meo placuerit non
est per canones improbata, quid de iure civili. dicit hostiensis quod etiam
de iure civili non est improbata. ff. de spon. l. que patris
quod autem per canones sit approbata inducit xxx. q. v. matro-
nes xxxij q. ij. honorantur. de spon. impub. c. i. de spo-
salibus ij. Sed aliqui forte eam approbant canones quod leges. nam
leges mutuum requirunt consensum patris quod aliter matrimonium non habet stare
l. Sed que patris Sed canones hoc requirunt de honestate nam
et invitis parentibus tenet matrimonium dicto c. i. de spon. impub. in
hac conditione adhibentibus sit apposita quia tunc necessitate imponat
dicit quod hoc ff. que patris non probat quod non valeat matrimonium sine
consensu patris Sed solum dicit quod filia non potest dissentire voluntati
patris nisi cum sponsum indignum vel turpe consilia eligit
Sed tamen si filia dissentit non valet matrimonium propter contentum et de
iure civili quod dixi de spon. impub. c. i. q. i. Et circa
quod dicit hostiensis quod cum conditio hec apposita est imponat neccessi-
tatem intellige patribus consentientibus in voluntate persistentibus comput
enim aliquis vel alter ad conditionis eventum mutare voluntatem
ut dixi e. q. xxx. et plenius dicit in glo. ij. ¶ Quinto quero vo-
cavi quomodo est apposita conditio de qua hic an precedente interveni-
ente consensu patris statim est matrimonium. dicit Inno. quod quia consensus sub
conditione premissa prestitus non est de presenti ut hic Sed de futuro. Ver-
ius quod et postea interveniente consensu patris non erit matrimonium Sed
sponsalia tamen est quod cogi debent consumare sponsalia. Sed est
deinde quosdam dicit quod adveniente consensu patris erit matrimonium
consensus enim tunc intervenientes signum est consensus de presenti durmo
consentientes primum consensum requirunt et hoc videtur pro ea que dixi
e. c. de ill. q. i. ¶ Sed quando retento premisso themate
quid si non requirunt consensum patris dicit Inno. idem videtur
durmo non contradicat quia si contradicant tunc sine consensu de presen-
ti non potest consistere matrimonium quod potest intelligi de contradictione consentiendi
ut sit consensus quod nisi accedat assensu conditionali tamen contra et si
non requirunt consensus patris et tunc non precedit nisi ideo
desistat acquirendo quia recesserunt a conditione et pure
consenserunt ut hic et e. c. de ill. nam tunc per consensum prius
accedit conditionali preditum unum. et hoc hostiensis dicit hoc ex
facione innocentij. arg. ff. c. fi. tamen verius est quod ad esse ratio alias

ↄtibus in quibus stat nouo ↄsensu· ar· de spon· p° i
pt· ꝛ 2° intelligi de no ↄdicione pͥus ut eo ipso quod pr· non
ↄdic· stat· ꝑ ↄsenciente ꝛ l· c· Bin· / quod plenius dico in ff· e· q·
¶ Vin quero retento pmisso themate quid si de ↄdicione
no· cz· / dic 4no quod psumt· ↄsensus quod pmitto· e psumendi
ꝗ i· ꝓximo quod intellige ut dixi in gl· q· s· quod eo ipso
quod pr· no ↄdic· censet ↄsentire pl· quod i fauorabilibus
tacens habetur ꝓ ↄsenciente ff· man· l· si remmittandi § si
passus ꝛ l· qui pati ubi glo· no· Sino de elec· in gemis
de l° m° qui tag· li· vi· / ¶ Vin quero retento pmisso the-
mate si pr· dissentit pt· ↄsentit / dic gl· quod si ↄsensit
antiqua ↄfectus mutaret voluntate pmiro· indicabit
ar· de pan· lib· ꝛ quod ibi no in glo· ult· l· b· de liber·
si· tibi abinti in fi· c· li· / ꝛ quod ibi no in glo· pe ꝑ l·
quod not· fo· an· de vpt· si ꝑte· li· vi· in v° ↄsensoris /
¶ ix quero qualiter se hz hec de c° ad c· de ill· e v / Vo
ut dixi in dco c· de ill· q· z· / et in eo quod hic dicit quod ↄsens
ↄdicional· lz· sit pura de pnti no tn censet de pnti / volt
dice quod talis ↄsensus no suffic adiunn / ꝛ q· c· de illis dz
intelligi de ↄsensu de pnti puro quod dixi in dco ↄoc· in-

Pertinas

orum sub honesta ↄdicione spon· ↄhit ꝛ
an ↄdicionis euentu sit desponsata cognoscit
Vir a condicione recede· ꝑ ꝑuic ↄsentire / vel breuis
sponsalia ↄdicionalia secuta copla transeunt in imi /
Textus no 2a ibi copultacom / eius sz viri / ꝛ 4 que
bat· quid agendum ¶ no ibi assens· sc form· libelli i
ca imnomali suo de qua qui Dudu ipsi de l° in spe de
spon § 1· / Et dic quod admitteci oz inlicet suffiaebat quod
narrasset ↄsensum de pnti interuenisse ꝛ si no adiecisset de co
pula subsecuta sz adiecit de copula ad ↄcludeda ex
ceptom ↄdicionis quam sciebat viro ↄpete ¶ 2a no ibi
no ignoret quod stat ↄfessioni ↄiugu i inriomo quod p
cedit qui ↄfessio e pmriomo / sero si q· de l° de eo qui
cognouit ↄsan· sup eo· / ¶ 3° no quod ↄsensus in inriomo pt
ↄferri in alieno arbitrio ꝛ no tn in arbitrio eius in cuius
ptate e ↄtheus ut pris· & c· pp· sz ecc· alterius puta
patrui ut hic / ꝛ id dic dimes de omnino extraneo ꝛ no
ↄsanguineo de l° in spe· c· & quid si dixit ꝛ sequenti /
¶ Xto no quod si pq sponsalia ↄdicionalia an copulam

deficit condicio copula sequens inest opatur de l'r in glo pe 27
q. iiij / ¶ Secundo nota quod concipiens debet probare suam conceptionem esse quod
euenerit mento agenti / licet enim succubuit vir quia non
probauit quod ante omnem copulam intercessisset condicio quod erat
mente ut sua probatio concludit ut l. i ff. pro socio de probatione ipncaa /
et contra quod mulier dicebat an tempus condicionis confessio atque
tibi copulam intercessisse inferebatur quod condicione recessum erat
et dicit contra quod contra quod apprebat de copula interueniente
an ipsius tempus predictum presumi potest quod in medio tempore interue
nit ff. de le. i. l. si fructus pluuiam q. l. si nondum annorum C.
de apocis l. pe. l. x. 28. di. quia sunt aliqua vera q alit
glo in post pn ibi / et contra quod dicit melius quod modica
cura est utrum medio tempore intercessit / et quod dicit contra quod appre
bat de copula interueniente an et post tempus predictum dicit me
lius ut 27 in 2o 23o ... / ¶ Nota quod non debuit iudi
cari contrario cum confessio collatus est in alieno arbitrio ...
... licet interuenit copula ibi non / ¶ 2o op adid
in eo quod ponderatur quod vir non negabat copulam interuenisse
nam cum licet dixit facta esse sponsalia ... condicione quod fatebatur
mulier et probauit condicionem defecisse et sic potuit absolui
... glo i. soluit quod vir confitebatur pluries co
pulam interuenisse ideo pronunciatur contra ipsum quia non probauit
condicionem an copulam / vult dicere quod oportuisset quod probare con
dicionem intercessisse an omnem copulam quod dixi in secundo nota
l in eo quod glo dicit quod vir confitebatur copulam pluries inter
uenisse videtur dirimere / nam licet plus dicit quod vir non nega
bat copulam intercessisse / de muliere aut ... ...
quod dicebat pluries intercessisse de l'r. in c. contrario / ¶ 3o op
adid quod dubia probatio non sufficit de probare ... de fi
inst. cum io. g. non sufficit mulieri quod probauit nisi probet
quod an condicionem copula intercessit / glo in soluit quod bene
formatum fuit contra mulierem quia copula interuenerat pluries et diuersis
temporibus et recedit in solucioni de qua ... que ut ibi
dixi ... dicit quod intencio mulieris est fundata ...
... quod constitit sponsalia precessisse et copulam secutam esse ...
... que non ... in glo ... et dico ... contrario
et licet probatum fuit quod copula secuta fuit condicionem non
tamen probatum fuit quod nulla copula precessisset et i ... c. dicit
quod vir confessus fuit simpliciter copulam secutam esse / et licet non

psumat᷑ q plicꝫ intressit suffic tn q no fuit pbatu
q solu sct intressisset ut dico i. c. ꝑmo. vir eni q accept
q defectat codic debuisset pbare q an eme copula
defecisset q no pbauit. ptr ad ꝯria dic. ad c. in pncia q
ibi sufficient pbatu fuit cpte rei ut ibi dixi. Hic at
secq. na cptione rei no inferebat᷑ cptiones inhiet ut
ibi dixi. ad c. ex ꝑo. dic q ibi q ꝯstitit vincta esse
conditom. io reus obtinuit. ꝓpt̃ q ibi dixi. Hic aut
no ꝯstitit copula fuisset vincta ut pdixi. ꝑmo in dicebat
ex q plicꝫ intressat. ꝛ h no pbauit suffic tn q
ꝯtradicto no fuit pbatu q tn sct dic c. ex ꝑo. ꝛ dicit
i. in fi. ꝛ in ꝯrs ¶ Lᵒ op. contᵒ q dic ꝑ copula sub
secuta psumend conmonio quia videt᷑ a cõditione re
cessisse q ꝑmo no. q no psumit᷑ que recede amne suo
deremoct sup qt. Confirma qt ꝯtrarius plib alijs rombus
dequibus in glo. in. verb. ibi dictas. ꝑo ut in eadem glo q
dic q q hic pcessit ꝯsensus de futo b puba depnti q
pssus io ꝑ copula induci᷑ ani psuptu ꝛ fauore mrioij
psumit᷑ recessu a cõditione ptr q de fauori mrionio indu
dispon iuuenis. q. ma. ac. po. inde᷑. ꝛ in qt ñr ma
ior ee fauor mrioij q libtatis q si pedente cõditione
manusi statu liber. tr᷑. tn adimple cõditio ff. de cõdic. ꝛ
demon. heres statu liber sic dicunt scribentes. Hz ibi
e alia ro q ibi fuit relicta pmo libtas sub cõditione
ꝛ subsequenter cõditione fuit relictu legatu eid. qñ aut
an cõditionis euentu sit q heredem factus liber no ptr
debet᷑ ei legatu an cõditionis euentu. q eu libtas ꝛ
legatu fuit diuisa licz in libtate sit cõditio recessu
no ptr recessu e in legati. hic aut copula fcta ꝑsenti
depnti ꝯsensu b. c. de ill. ꝛ vr recessu a cõditione apposita
mrionio q copula e accessoria mrionio. dispon ib
ique. Jt in eo q glo. dt ut pdixi q hic pcessit ꝯsensus
de futo dt gas q ꝑmo depnti b subcõditione dic q glo
fuit bonu ꝯsensu. na ꝯsensus depnti ꝯpssus sub cõditione
e in effectu pocius de futo qua depnti b. c. p. Rest
tn an sponsalibz adiciat᷑ cõditio an ño sponsalibz de
pnti. sm ea que dixi b. c. de illis. q. i. ꝛ dico i. q. v.
et in hac glo. ibi. sz tempus ꝯ ult. ubi dic q cõditio
i. pactio que minuta ꝯtractus dta e alia pactione mu
tari pt sic ꝛ abui a tota emptione pt si nondum

impleta fuit que utrique prestari debuerunt ¶ Secundo op. in eo quod
dicit quod liquido constitit quod post sponsalia copula subsecuta fuit
hic non constitit confessione viri qui etsi tunc hoc dicebat quod non
tenebatur stare sponsalibus quia prius et prius contraxerant. Unde si sta
bitur confessioni viri debuit et stari tempore de confessione cum olim/ sol
cum quod vir semper confessus fuit copulam et hoc dixit prius et
prius contraxisse non tamen dixit eos contraxisse ante copulam/ Unde
favore matrimonii quod ipsum fit interpretatio de sponsalibus potius i. et post
ut dixi in prima questione in principio/ et hoc et hoc dicunt quod favore matrimonii
presumitur copula precessisse/ et est. 2m. contra. hoc de copula constitit non
tamen confessione viri sed etiam per testes quod ultimum non procedit
quia hoc constitit de copula per testes ut hic in glossa ita et si constitit tamen
solum de copula secuta post contractum prius/ Unde videtur esset est
ipso probatus declarando ipsam prius quod dixi 6. 4 in questione et quod
dico de duobus precedentibus contrariis/ et ad illud de confessione dicitur
ut dixi de postula. hoc. in ¶ Dicit op. ad idem quod hoc per co
fessione viri constat de copula non tamen constitit quod copula pre
cesserit contractum prius et prius et per testes viri probatum erat
de conditione posita quod standum fuit testibus et pronunciandum
contractum defecisse 6. c. cum. glossa ultima in textu quod dicit quod hic fit
interpretatio quod producentes testes si non probant contraxisse hoc obstare
id super quod inducuntur deprobatum i. pronunciatum/ dicit etiam glossa quod per confes
sione utriusque constitit quod post sponsalia copula pluries subse
cuta fuit et et dicit glossa in c. / et dic ut dixi in 3o questione
/ Vel posset glossa quod hic non constitit quod contractus precessit copulam
fit interpretatio pro matrimonio/ quod ultimum dicit ut in prima questione ¶ Dicit
op. ad id quod dixi in prima questione iuste videtur non difficile probare
conditionem intervenisse ante carnalem copulam/ hoc est enim probare
negativam quod negativa copula precessit que non est probabilis
de elect. bone i./ Sed hoc fit difficile tamen est possibile puta
quod testes interfuerunt sponsalibus conditionalibus et viderunt sponsum
a sponsa recedere absque eo quod copula intercederet, et statim
preter adventum et 6 sed narrato contractum quod ubi et prius accessisse
probatur enim probare negativam coarctata que probabilis
est de eo. c. bone ¶ Dicit op. adhuc de testi. cum tu. ubi suf
ficit probare quod appellavit ante cognitionem hoc non probare quod
cognitio non precessit/ Volunt aliqui quod hic favor matrimonii
ibi odium/ vel 2m contra sic ibi presumitur libellus appellationi ante et post
suam sed sic presumitur nisi libellus cognita ante conditionem et post
/ vel forte dicit quod quo ad cognita intimans mentio

mulier ſubdata nisi probet q an copula ꝯdam fuit qd
dixi ē in 3° ꝗo / 2 ad pdca fac qd dixi in dcō c. cu
ti 2 de fi inst° cu io / Queo de casu de quo lit qd
si an copula ꝓteste vir ſe nolle pbare ꝯpt lic recede
a condicoe / glo in ibi ꝫ quid dic q lic no pdest ꝑ c
cu in de ꝯst / qd vinc 2 gof 2 spe c ti isi ubi po
nit totu qd ſequit in glo / 2 dur iste moueri / q p
testaco est ꝯra facto 2 sic no ꝫ / ꝫ ut dixi in dco c cu
in ꝓtestaco ꝯria fco vincit sem / c fi dumo that sua
ſp ſbalia / p glo ey fac qd no despon tua in glo i ubi
dixi in pma qoe 2 ꝯ ti i c i q est aut in glo pe
ubi 2 dixi i pma q 2 melis fac qd dixi despon de
mes y q i 2 quibi no dic q lict ꝓtestaco vicat ta
turpis ꝯ q iura de elet ut quis duas li b / inclins
fac / c fi / et dic q e q iura quia copla ſequis tuſſu
dit sponsalia ꝯta ꝯdicionalia in iuri ꝯ c de illis 2 lic
/ met audi pbaco in ꝯru despon is qui nisi pbet q an
copula fuit recessu apponis qd dic ut dixi in dco c
is q q y / 2° quo quid si dic ꝯsto tecu si te vir
gine inueno / glo c ar q sit iuri p c i ꝯ c qui lict
sit ꝯdico turpis 2 vitiendi ut ibi / 2 lic ꝫ glo 2 id
gof 2 ho ꝯ c de illis ubi dixi in p° nol / Est aut
turpis q psupponit ꝯmni coytu ee formariu 2 dest
2 in scti q / 3° queo quid si dic ꝯsto tecu si i ꝯmo
coytu in placuis / gof dr id qd i pcedti qoe s q ꝯ
dico vicat / ꝯsta dr q h determinao 2 illa de qua i q ꝓ
pcedit in foro iudiciali ꝫ quo ad deu si no intendebat
ꝯsentire no vir inui maane q ꝯdico e honesta quo
aduitanda bigamia dest / c ꝯro / Cas dic q indis
tincte talis ꝯdico tanq turp vicat qd e vius q ut
dixi i ꝓxima qoe psupponit ꝯmi coytu ee fornica
riu / ey ꝯtu ad pxima q pt intelligi tali q ect ho
nesta ut q uult ea facere inspici ꝯmonias honestas
Et in hac glo ibi aliquin q i si errat in qualitate
ut q corrupta enim quia putaba vgine ꝟ e ꝯtro
/ petus si errat in ſpou ut si enim pueꝛ que putaba
feminā / 4to quo quid si ꝯsto cu aliqua sub ꝯdicoe
deinde cu alia pure / glo c dic q bz iuri qd vinc
lic 2 gof ꝯ c ꝯrio q ꝯ ꝯdiconali obligacoe sola spes

one Insti. de ver. obli. § qd conditionali / v. quo vetito
premisso thematice quid si postea constat conditio / glo. c. ar.
q tenuit primum matrimonium quia conditio traxit retro. ff. qui po.
inpig. h. l. potior. de fir. frumtal. in fi. / Johannes tamen tenet dicens
q in matrimonio non trahit retro / quod dicit etiam in prudicauit matrimoni
pure contracti / nam contrahendo matrimonium purum recessum fuit a conditionali
quod non operabatur pendente conditione plus quam sponsalia de futuro
cum quibus esset collatus in futurum s. e. q. pmo / sponsalibus autem
de futuro prudicant sequentia sponsalia de presenti de spon. duo. c. i.
Ad l. potior dic q ibi obligatus conditionali non potuit re
scindere obligationem obligando se pure lo. 2a. intelli. sine
prudicio prime de vptf si parte li. dj. ubi de hoc in glo. in / ad
l. frumtalis dicit q, non facit / ibi enim contractus sequenti declarat q
a primo tenuit matrimonium / sic autem constat q 2m non habuit efficaciam
matrimonii sed potius sponsalium de futuro ut dixi s. e. q. / 2 hoc vero
tempus quo pendet conditio licet v. tempus quo purificatur sit durans
inter sponsalia de futuro contracta sub conditione / 2 spon. de presenti et conditio
nalia quod dixi s. in q. ... 26 c. de all. q. 1. / & cap. ad hoc
qui filii sint le. tanta ubi matrimonium retrotrahitur / glo. e. solvit
q ibi quantum ad filios legittimandos vult dicere q non in
prudicium matrimonii pure contracti ut dixi s. e. q. et illud c. p
cedit quando inter medio tempore intervenerit quod impediat quominus
conditio trahatur retro / sic autem secus / vel hoc casu non trahetur retro
ad legittimandum filios susceptos post 2m matrimonium purum ex uxore
cum qua contraxit sub conditione / v. quo si contrahitur matrimonium sub conditione
omnino contitura / glo. e. ar. q idem sit ac si pure contraxisset
/ ut pone contrahitur de conditione omnino contitura / ut si anti-xps nascetur
vel si dies clarescit vel sol oritur / glo. tamen hoc Johannes et 2 p hoc
de elect. commissa li. vi. / sed osti. hoc primum in summa e. § que
conditio & quid si contra / et hoc verius et conditio omnio contitura
hoc pro adiecta / ut si dicitur si celum digitto non tetigeris ff.
de condit. et demo. continens nunquam et de condit. inde. cum si all. glo.
ubi debitum sub conditione omnio contitura solutum non repeti posset
quia talis conditio non habet pro conditione et sic non facit actum condicio
nale / sic inter conditio que inest. de elect. significasti / ex quo glo.
fatetur quod qui aliquid debetur in die obligatus statim est ff. de condit.
et demon. in die. / et tamen ante diem habet ac si esset sub conditione
ita q solutum ante diem repetitur. ff. de condit. inde. sub conditione
§ q aut / so. ibi qui debetur in die incertum an et quando quod tunc

ut cu ambam. qr talis dies ht̄ condicōe tacita q̄ suspedit
secus si est dies certa an. 2 qn̄ qr tūc no suspedit dta l' in
die ut si pmitto due kalendis junij. Si uo e certa an s;
dubia qn̄ ut si quis pmittit cu moriet adhuc no suspedit
ff. de cōdit inde. ita si cu moriar. ¶ Sed qro si condicō
puis intercessisset an copula an copula sequens aliqd opa
ta fuisset. glo pe soluit q̄ no qr inēt e qd ꝯfirmet.
2 ht̄ dt qr ꝯtus e dissolutꝰ an copula. Sed ꝓ ho q. ty
vest quosda dic ꝯtra si p' condicoy ꝑentu ul al' ig
rantes condicoy ee cōpleta cōmiscent qr intelliḡ re
nunciare cōdicōi. sin ꝯ uius qr cu dissolutꝰ sit ꝯtus
ut pdixi no pt ꝑ copula ꝑsu sup no ente. ar. de disspo
inpu ad dissoluendum

Si condiciones

utiles dacisio ꝯ principalit
intitla 2 h. d. Si in ꝯtu
muronij appont cōdico q̄ ꝯtra sbam muri secus si al
turp aut impossibilis qr ht̄ ꝓ no adiecta. lz duo dta
e't' i' lz. Aliae adiubiale al' e in lra alle ꝑa ꝯmior
¶ Nō de tbz bonis cōiugij que sut ples sacrm fides
ꝑmu e clarꝰ in lra 2ᵘˢ tangit' ibi. ul donec 2 qd dic
dignore. qd quocūq; mo uelit posse coniugio recede
3ᵘˢ tangit' aut si. 2 qd dic ꝑ questu subaudi maxime
qd eni ꝯquacūq; ca alia velit q dissoluat' fides cōiugij
¶ 2ᵒ nō i' ꝑte q̄ condico apposita muronio 2 ꝯto puba
de ꝑsenti suspendit ꝯsꝰ quod dixi s. e. de illis q. in. ¶ 3ᵒ
nō q̄ cōdico turp 2 impossibilis equiparant quo ad hoc
q̄ utraq; apposita muronio ht̄ ꝓ no adiecta 2 ꝑoc ꝯa
de utiq; ut in glo. pe. ¶ 4ᵗᵒ nō q̄ fauendu e muronio dꝯ
in glo. si ꝑs de re iudi. c. si. ¶ Op. mpe qd dic q̄
si condiciones inserunt' q̄ ꝯtra sbam cōiugij tacia' cōiugiu q̄ y
tacite condico de ꝯsti cu in. so. ibi ꝑtesta' no sunt ꝯsꝰ
adiusaꝝ. hic secꝰ. 2 forte q̄ ht̄ ꝓ no in s. condiciones. dt
q̄ meliꝰ dicet pacta ꝑs qr condico pt apponi ab uno solo
pactu aut requirit duoꝝ ꝯsꝰ. ff. de pac. l. i. 2 q̄ h'
optat q̄ ꝯsꝰ utriusq; interueniat apte ht̄ dic qd ꝓ
in l'o dicat ubi supplet alto generare dicēs q̄ si
ambo generat no impedit inim. 32. q. 2. aliqu 2 si
uxor dicat ꝯsto tecu si genacoy ꝑles euites ul ꝯsusq;
pulcriorē et si alius ꝯdicat dco. c. aliqu qd dic si
alt' taceat qr ꝑsut' ꝯdicē fauore muriō s. e. ꝑro qd

no / et id ostendit dicens quod si esset predicanda parrochia ut mulieres
erant in talibus instructe nam forte soles decipere mulieres appo
net unam de istis conditionibus contra substantiam ut mulier promittat se co
gnosci que si fuit instructa quod non posset ex tunc non con
trahit nisi remittatur conditio ¶ 2o op. ad id. xx q. 1. c. ij. ubi
contractus non obstante conditione contra naturam contractus nam ibi apponitur
conditio quod dos etc. non subsistit ergo operatur / glo. 1. fort. ibi
sed contra. et non soluit / et diuide glo. quia primo dicit ueritatem supra / 2o
ibi uos ergo distinguit de conditionibus contra. i. et c. vo / reddit
rationem huius licet in primo dicto quarto ibi legitur et soluit / Ad contrarium autem dic /
fort. unum contrarium / et aliud ibi et arg. contra. ibi i. sed quid /
querit et soluit / Ad contrarium autem dic quod conditio illa contra quam fuit
contra substantiam regiminis et ordinationis etc. non tamen contra substantiam conse
crationis et desiderat i. in glo. 1. ¶ 3o op. adid presbiterum di. dia
coni ubi contra ordinatio contra quam dicat se velle habere uxorem / glo.
non soluit dic ut dixi adiectas contrarium quod ibi conditio non
est contra substantiam ordinis uel impressionis caracteris licet sit contra continen
tiam ordinis presbiter propter di. in extenu. et c. quia et desiderat in
q. ult. ¶ 4to op. in eo quod dicit quod conditio turpis aut impos
sibilis in matrimonio habetur pro adiecta quod in primo uiciat. ff. de ob.
obli. generali et l. stipulatio / glo. ij. uir habet l. et aliqua alia
iura inducere possibilibus adest c. que tamen potius obstat sed
nec glo. inducit possibilibus nisi in hoc quod sic habet conditio turpis
uel impossibilis habetur pro adiecta ita ibi actus non obligat
et est similitudo per contrarium / Et quia glo. non soluit / dic quod i. hoc
different alij contractus a matrimonio quia specialis in matrimonio propter suum fa
uorem ut habetur / dic cum glo. et inducit iura / et huius ultimi
reddunt aliqui rationem / quia testamentum non compleuntur sed solummodo
uoluntate dependet / contractus autem ex uoluntate plurium ff. de
act. et obli. non solum que lex. quicumque faciat aliquid / tamen non
omnino probat hanc rationem / unde dic ut dicit glo. in dicta. l. quod
hoc speciale fauore ultime uoluntatis ¶ 5to op. adest quod in primo
et intestatis conditio impossibilis uiciat insti. de legatis. § fi.
Soluit diuersa quod predicta procedunt si apponitur conditio impossibilis
legatarium. ff. de le. 1. ab omnibus § 1. et ij. secus si in persona
heredis uel alterius ut in dicto § fi. / uel pa alia uerba / ad eun
dem effectum dic quod aut appositus in persona onerati ut heredis
qui contra alium subconditione et uiciat / aut onerati ut legata
rij uel heredis subconditione instituti et non uiciat per hoc. de
de hiis que pene nomine. l. 1. § fi. ubi glo. notat hanc diu
ersitate et addit in dicto § fi. et ff. de condic. et demon. obtinuit

vnde si testor dic heredi precipio ut celum digitto tangas al
ds. ꝯ. non valz legatum. quia cum heres non adimpleat cond
oncrosum vel impossibile non contra locus est pene dcā l.
prima de his que pe. non / Si aut dt. lego vel heredes insti
tuo si celum digitto tangas / condicio hec pro non adiecta et valz
legatum insti. de hered. insti. § si plures in ra allega in hac
glo. in pñ. / et in ea ibi turpia legata que magis inecan
prandi legatariis gratia astribuntur odio scribentis pro scriptis habentur
¶ Tercio op. adlf quod non sit spale in vltis voluntatibus nam
etiam in contractibus si apponitur condicio impossibilis nascitur obligacio ut si
do pecuniam militi ut sit peiur. tamen non de iure non sit possibile
tamen competit repeticio de condit. ob causam si milite / Solut dicens
quod appositis dant contractus condicionis contractus nominati perdantur l. vel quod ibi
re fuit contracta obligacio secus si contractus vel verbis dz contractus quia tunc
non valet ff. de acti. et obli. non solum / vel quod ibi non erat in
possibile penitus sed perplexum videmus non enim est impossibile quod miles
sit peiur. ymo tamen pressius si non apponitur contracto. est de peiur
ata demum / et ita et non glo. in dcā lex l. non solum / et dcā l.
si milite dicit perdit in ra nemo pt ad impossibile h. lj. et
de predictis solonibus plura alia tamen etiam alie sunt hic ad primu tamen
pensum ¶ Tercio an hec sit noua dispositio glo. i. solut
quod non sed fuit supra. 32. q. 2. plet et c. aliquis et dicit i dicto
c. solz. et posita in sua. c. § que condicio ¶ 2o queo generaliter
que condiciones possint apponi matrimonio glo. c. ibi non ergo
solut distinguendo de condicionibus nam quedam est licita seu
honesta alia turpis seu inhonesta / prima duplex voluntaria
et necessaria / de prima dt. glo. quod pt apponi ut si tenerum in
dedis et pt. et non apponi quia non probat hoc esse re ut in glo. /
et dic quod quando apponitur suspendit g. c. dealt. sup. eo. ptuas et
hoc si apponitur proba de futuro secus si proba de pnti vel preterito quia
tunc non suspendit quod dixi g. c. viij. q. ij. / de condicione aut
necessaria contrat glo. Si si paganus dic iudex vel heretice contra
tenerum si vis si paganus quia sine ista non tamen matrimonium 28. q. 1. non
oportet ubi dicit et c. hoc tamen / Consulunt tamen gas quod condis
peperetur qui obliuiont fidei hoc si pt ut si speratur quod vir infi
delis qui pt re vtilis fidei publicus fidelis quia ad fidem
quia hoc non videtur esse de iure diuino prohibitum sed depositiuo plus quia
dcā § tamen et non obstat loquuntur promiscue de infidelibus et hereticis
ut ttibus non pretenditur catholica / et tamen inter hereticum et catholicam
tamen matrimonium ut dicta in c. q. / dic tamen quod quia tradicio antiquissima
sanctorum patrum fuit quod non sit matrimonium inter catholicum et paganam

no legi q dispensatu aliqn fuit potius dicendu q ipse non
pt dispensare, na licet presbiteris uetr certu tpe auire dno.
Hos. 3. dist. et deut. vij. z fac qd no dixa qui ypublico ita
in eo q glo dt de hereticis, quod not glo in dco c. no oz z big
q h. imm int hereticu z catholica de heri. decreuit li. vj. qd
cet dixi e. c. q. Sup. aut de diuor. p9 pri. dt tene imm
cf dixi 8 c. q. Spe aut de diuor. p9 pu dt tene imm
cu heretico baptizato cu no baptizato no ß impse lo no
cu e heretica nisi baptizata q heresis ponat diuisioz ab v
nitate fidei vij q 1 denique 24 q 1 hereticus 2 q 3 heresis
ß pt dici q ipse fuit locutus de no baptizato accipi
endo hereticu gnali pro pagano ps qd no de diuor gaudens
impri quam aut int catholicu z pagana no possit ec imm
ut pdixi, ti int infideles bn e imm h no valtu ¶ de di
uor. cpito, de condicone aut turpi z distinguit glo quia
alia e q pstany alia no dextra dt glo q uiciat ut q.
impu de 2a dt q hic pno adiecta ut hic nisi z hot de
istis similibus condicionibus dn z cu intrent ul no dico ¶ q.
vij. ¶ 3o quo in eo q hic ponit tres caus in quibus condico
e q pstany mrony dn sint alij, vinci q sic dicas q isti
tres cas ponit gra exempli z q id cet vtrumque esset
eadem vo ut si dicat generatio inte si generatis in illa, xpls dt
q hi pri e gnale sic z al dr ff de iur z fac ig regla
q ulti dic q h sint alij caus ti reducit ad aliq istorum
trium ut q pmissu reduci ad 2 casu hic positu cu dt
donec inueniat alia pulcrore in quo uiolat sacramentum i in
diuisibilitas mrony q h ec bng bing z eqo deriga de
bitu et id in similibus ut si dic gsto tecu z si adultata fuit
tolo posse libe cu alia gsie qd uidi in fto z dit no ta
lere pactu q e q pstany mrony i indiuisibilitatis ino
pdicto ¶ 4to queritur que e ro q condico q pstany uiciat
imm glo e ibi zhi e vo. soluit q e q ca dent ec bo
nu mro psalte quo adpositu s fides plis z sacramentum z bn
dic glo quo adpositu i q abinuico alr no pponat q te
uicia imm scz aut si qpps hi coniugat h cu alt
adulteret ul alia accipiat de fto ul plis no nascatur non
pt uicia imm de adultio pbat 32 q 2 dixit et q by
cu ptotu de diuor c. y. zc. polits cu mlt similibus de 2o
q si alia accipiat no solua 3m imm de spon du c 1 z
pe z fi de spon impub duo pu de 3o q si no nascat
plis no desinat esse imm pba 2a q 1 impiciaz duino
no sint contractu impediti de frigi c. 1 rptotu ¶ 5to quo

an sit matrimonium carnale inicatur predicamus appositum quod sicut
ita spirituale ut si quis dicit profiteor religionem ita tamen quod
possim tenere uxorem et uti matrimonio / glo. c. ibi Cum quis ut
quod teneat monachatus quod c. insinuate e. ti. i. ubi et de hoc
de sta. mo. c. ii. / quod tamen tz. dicas hic ec quod sicut monachatus
ar. de con. coniug. dudum / hic tamen c. glo. de sta. mo. c. ii. alle.
quarto / quo aut faciat quod dixi in dicto c. dudum. q. vii
/ quo ad promissa aut contra cum glo. contra. Brixi. q. v. et infra
de regula de. quid ergo dices / dic aut glo. nisi quod alii contra
et hic ultimum tz glo. 32 q. 2. placet ansi mag. glo. / Hos. Innoc.
et contra in dicto c. insinuate et Jno. ibi tz alternatiue uerum hic tenet
et g. c. ti. i. ubi dic quod conditio quod nat non viciat monachatum
glo. C. de sa. sanct. et aut. ingressi et ibi Ja. de rauenna et pe.
alii tamen dicunt glo. ff. de usu. habi. prefuit ff. denique ubi disti
guit an pactum fiat in contractu et uiciatur ingressus an contra
uallo et uiciatur pactum de hoc in spe de sta. mo. hoc plx ubi n
approbat. / et quod p opin. glo. uerum esse hic comparando matrimonium
spirituale et carnale / io. plx in dicto c. insinuate unde quod matrimonium
fuit institutum a deo quia dixit / et erunt duo in carne una i.
ad unam carnem generandam / cessante causa cessat matrimonium quod
monachi non habent uxorem institutum e aberto px q. i. certe
et c. nolo / contra ergo illud tolle quod / et hic in hic ultimo vi
delic quod teneat monachatus et quod possit habere uxorem quod non p
cedit nisi condispensatione pape sed nota de sta. mo. cum ad mo
sterium / Hanc ext opin. quod tz monachatus tz arch. 32 q. 2. solet
dicens quod non est quod sicut monachatus quod monachus habeat uxorem quod con
stitutione ecclesie / Hanc ext opin. tz Jo. an. dicens quod matrimonio
carnali recipiens est in culpa quae non debet sibi lucrosa esse
sed non est mirum si sibi non obligatur contrahens / sed in professione
qua quis obligatur deo ipsius dei cum cui obligatur non est
culpa recipi ext si abbas professionem recipit contraccitas
/ Et idem dicit Jo. an. in ordinate de. di. dyaconi dicit ultimo
dicit ut b. in 3o. quarto / et declarando dicit Jo. an. quod matrimonium est contractus
ut hic in quo ultro citroque nascitur obligatio quod est contra continui
ff. de ver. signi. labeo in / et ergo quod uir obligatur ecclesie mulieri
et ecclesia nunc matrimonium recipiat incertitudinem primo uel sponsalia
desspon. c. vno i pri. li. 6. professio uero cumque sit incertitu
dine ut quasi in debita tacita non mediatorum ul expressa
mediantium est ordinum quae fiunt c. 1. anno probationis de
regula non sold et c. constitutionem in si. li. 6. / Est lig profes
sio pt dici contractus quia ultro citroque. de regula ad apostolicam

na est tn illius forme tamen e mtrim / na in matrio par e vin
culu vtrusque na vtrusque mtrim consistit sed in professione non profite-
tur utrusque sed alter recipit / Id dicit in ordine / dic et quod mtrim e sacram
certe non sit professio / et ideo sacra est id quod quod recipit in
dissolubilitate adeo de tipsa ptoto / Cum aut certum sit quod prin
cipalis intencio contrahentis mtrim e obligari illi cui quo consistit prin
cipalis tamen et morte dissoluitur de quibus imp. c. pe. a si / principalis
illa intencio profitentis vel ordine recipientis est obligari deo
Dum per morte ordinati vel recipientis professione non dissolui-
tur ordo vel professio / concluditur predicta diversitas ut culpa ministri
obligacioni que deo fit non dissoluat / Jo. an. pan. de iglau
clerici coniu. tamen cum glo. dicens / quod sic protestacio quod clericum recipit
mtrim ut lege ita et in monachatu quod simili ratio est in utroque
Dum si abbas qui habet incorporare religioni recipit clericum protes-
tacionem protestacio tenetur profitente quod dicit ut dixi in dicta
tacioni protestacio tenetur profitente / quod dicit ut dixi in dicta
clerici q. h. / Vel distinguit inter foro iudiciale concedit
clerici q. h. / Host. distinguit inter foro iudiciale et penitenciale concedit opinio
opinio quod teneat monachatum et primale concedit opinio
glo. dicit indistincte quod opinio glo. e verior si profitens sec-
tenuerit precise in sua protestatione dicens quod non aliter intendebat
profiteri / na non potest obligari vltra quam voluit / et ad id
quod dicit decretum quod lex quod non e contra clericum monachatum dicit
quod primo / habent enim stabilitate recipit monachatum comissione
certe de sta mo cum ad monasterium / et sic si abbas recipit pro
fessione cum hac protestatione vicia professio quousque protestacio
hic sua stabilia i. ipso iure vtrusque nec perdit quod dicit Jo. an.
quod professio quamquam hic incertitudine na saltem abipso intro
requiritur quod certe post fiat et talem que possit incorporare reli
gioni de regula porrecti / et quod dicit quod culpa ministri non
deberet solui obligacioni que deo fit non procedit / Hic enim
non dissoluit iuris. vius non oritur quoquo profites non intendit
se obligare ad ea que sunt de substancia monachatus sed pocius contrarium
et opinio quod obligatur sed videtur forte equitate tn multis
respectibus habet iniquitate / quoquo enim iste non voluntate
profitetur non potest licite per se ex spes. quod laudabiliter i. monasterio quis-
voluntarium enim militem eligit pro / coactum auctoritas quasi
enim emit vel acquirit pro q. i. non est non quod in causa
abbatis in glo. i. adsi. ¶ Item quero generaliter an recipiendo
in matrio vel aliis noceat vel non / dic quod aut appponit pro-
uba depuniti vel depositio et non e contra condicio quod dixi s. e.
vin. q. sp. aut puba depositio et aut e impossibilis aut possibilis.

Primo casu habetur pro adiecta in matrimonio ut hic nisi
et idem in ultima voluntate. In aliis viciat quod dixi s.
in 4to et 7o capitulis. Si autem est possibilis aut est honesta
aut inhonesta. Primo casu aut est necessaria aut voluntaria
Si necessaria aut necessitate iuris quia necessario apponitur aut
facti quia est omnino potitura. Primo casu tunc et suspendit
ut si christianus contrahit cum pagana sub condicione si convertatur ad fidem
quod dixi s. q. ii. Secundo casu quando est necessaria necessitate facti
tenet sed non suspendit ff. s. e. de verbis pro. q. vi. Si autem
est voluntaria tunc et suspendit s. e. de verbis super eo. per tuas.
Si vero est inhonesta aut contra substantiam aut non. Si sic aut non
habet sua specialia et habetur pro adiecta de condi. ap. cum in. quod dixi
s. in primo capitulo aut habet sua specialia et viciatur dispositio
ut hic. Si autem non est contra substantiam in matrimonio habetur pro adiecta
ut hic nisi. Et idem in ultima voluntate in aliis viciat
quod dixi s. in 4to et 6to capitulo

An clerici vel voventes matrimonium contrahere possint

Visis desponsalibus et matrimoniis de ipsorum impedimentis videamus
et quia ordo et votum impediunt ideo etc. Damasus et Goffredus. Vel ad
propria primum est quia non solum condicio contra substantiam apposita impedit
matrimonium s. ti. i. c. fi. Sed et ordo et votum ideo etc. De prima parte
28 di. presbiteratus. De secunda xxvii di. xxvii q. i. et xx. q. i. preterea.
Nota quod rubrica in prima parte sit superflua per ti.
de cler. coniug. supra ut ibi dixi in rubro in primo capitulo. Secundo
circa eandem partem an ordo impediat matrimonium supra sacer impedit
et dirimit infra c. i. et ii. minores non per ea iura a contrario et
de cler. coniug. c. i. et ii. cum pluribus aliis c. allegatis. In
hac tamen instat Gaufredus arguendo quod et minores impediant
quia dicitur xxxii di. lectores quod cum lectores ad annos pubertatis
pervenerint cogantur uxores ducere aut continentiam profiteri. Est
autem lectoratus de minoribus xxvi di. presbiteros. Et clerici etiam
in minoribus sunt locati in sorte domini xxi di. cleros xii
q. i. duo et c. cum pro certo de presbiteris. Cum primum non dicit contra
coniugati de cler. coniug. diversis. Supra ad c. lectores dicit quod
potius facit pro contrario quod ibi permittit retrocedere et eodem dicit.
ad alia iura preallegata respondetur etiam Gaufredus arguendo quod
sacer ordo non impediat matrimonium in quo non proficit insistere
cum sit hic determinatum infra c. i. et ii. et de voto c. uno li. vi.
Secundo quero in eo quod dixi in propria quae quod ordo sacer
impedit et dirimit matrimonium. Unde surgit hec prohibitio videlicet
quod certe quia sacer ordo habet votum continentie annexum xxvii

di. dyaconus quod non procedit quia postea sequeretur quod greci qui
sunt in sacris tenentur continere contra id 31 di. nicena de cle. coniug.
cum olim 2 c. dyaconus quod non probat. Alii dicunt quod promoue-
dus ad sacros debet expresse vouere continentiam 28 di. c. si protinus
Ex quo licet potest inferri quod si non vouet valet matrimonium per contextum in
sacris constitutum quod tamen non est verum. Alii dicunt quod licet expresse non
statuto ecclesie professus 28 di. protinus quod tamen est ut dico in c. me-
minimus in 2o nota et glo. in c. rursus ubi dico in prima questione
et vi. placet ipso an. de vo. c. vno li. vi. et hoc quia votum solempne
instituitur quod ordo sacer ecclesiasticus non impedit nec dirimit
matrimonium professus quod non in ea semel dd. li. vi. ¶ 3o quero in eo
quod dixi in summa quare quod sacer ordo dirimit matrimonium con-
quod dixi in summa quare quod sacer ordo dirimit matrimonium constitutum ecclesie quare sic fuit statutum. Ipso. et vi. quedam re-
ostensione ecclesie quare sic fuit statutum propter vi. quedam ra-
pugnantia inter matrimonium in quo vir dat potestatem sui corporis
uxori et sacros presbyteros officii sui de cleri. coniug. diuis-
diff. 2 in q. d. ¶ 4to quero an cum subdiacono possit
dispensari ut contrahat matrimonium dic ut dico in c. i. in prima q.
in et postquam que dixi 6 q. 4 instituit quod sic. ¶ 5to quero
in et postquam que dixi vi. q. ii. instituit quod sic. ¶ 5to quero
an licite statuit ecclesia quod clerici in sacris non possent contrahere
matrimonium nec uti contracto contra apostolum consequenter arguendo quod non concludit
tamen quod sic et inducit rationes quibus licite hoc statutum fuit
dd. dixi de cle. coniug. quod ante in prima nota vel ii. tamen ecclesia
dicit quod multi non fuerant continentes propter quod adhuc ecclesia
vim statuet conqua videbit per abusum abrogatam ex eo
statutorum de continentia propter quam tamen forte apostolus de vir-
ginibus noluit facere preceptum sed consilium dedit i. ad corinth.
vii. ¶ vi. quero circa 2am partem rubrice quid est votum dic ipso
quod est conceptio boni propositi cum deliberatione firmata qua quis
ad aliquid faciendum vel non faciendum se obligat. add. in
textu dd. ¶ vii. quero quotuplex est votum dic ipso quod
multa sunt nota 2o in diuersitate verbi que ponuntur de voto
aut continentie dic quod impedit et dirimit matrimonium quod precedit
in voto solempni non in simplici de voto c. vno li. vi.
¶ viii. quero quis potest vouere continentiam dic ipso quod quisque
sane mentis nisi expresse prohibeatur quod vouere licere spiritus
sancti ducitur professo de regula l. ¶ ix. quero in eo quod dixi
in summa quare quilibet possit vouere continentiam nisi prohibeatur
qui sunt prohibiti dic ipso quod coniuges nisi pariter consensu
vouerent. Item famuli impuberes et filiifamilias et impuberes dico
puerum minorem xiiii. puella minorem xii. sic in minoribus

de despon impub. pubes ptinebat / ymo forte plus dicendum cum quod non tenet uotum nisi sit potens coire quia qui non est
captus aculeos carnis non habet ptinentiam non potest uouere si sit
maior xiiij annis. Jnno. tamen hoc non placet mihi. Hosti. pls quod
pubes et nondum aptus copule contrahit matrimonium quod dixi de
despon impub. pubes q. i. ¶ Decimo quero de aliis uotis
qua ptinentia quis potest uouere / dicit Jnno quod quibus proxima
est discretio qua potest se obligare diabolo peccatum quo ad deo
pro uotum / tamen de uoto religionis dicit quod non tenet nisi sit pu-
bes de regula c. i. li. vj. / Sed hoc includit uotum ptinentie
de quo ita cum ad monasterium de quo uoto. B. q. proxima / de uoto
autem simplici et solempni remittit Jnno. ad nota de
regula ponitur sed traditur p c. Vnicum de uoto li. vj.

De dyacono

Summam potest totus titulus sic ordinari
in rubro qui clerici possunt contrahere
matrimonium / unde in nigro quod in minoribus constituti in sacris uo-
lunt et si sint in casu depositionis ut hic et j. c. proximo
/ ordinatur 2o in rubro qui uouentes contrahere possunt / unde quod nulli
sed tamen uouentes simpliciter contrahunt tamen matrimonium / secus si uotum erat
solempne j. c. 3. et capitulis usque ad finem / Speciali autem hic
c. hoc dicit / dyaconus et subdyaconus matrimonium contrahere non possunt et si
contraxerint etiam si sacra sint irregulares separentur. hec dicit Dec.
d. ibi ¶ subdyacone pacta uel eius parte de temporis ord. ex
tenore. ¶ Nota ibi sabbato sancto quod excellentia diei auget
crimen. Notatur enim hic dicens quod delictum sepius non que-
rebat dici. pls. quod coniectura augentur et minuuntur crimina
de uer. uer. cum quidam de sponso et si conuenis ¶ 2o nota quod
non conceditur uenia in contracto et simulato delicto in glo. in pls.
in prin. Cor. contractum et simulatum etc. et delinquentes ueritates
ad cor. deus suscipit. In autem ut non luxurientur contra naturam
cetera prin. collatio. vj. sed conceditur in foro penitentiali sed in iu-
diciali quibus conceditur uenia et non penitenti ubi quibus ab-
soluitur pro uenialitus et non penitentes quod dixi de rescript. ab
excommunicato et in hac glo. ibi salomon prin. 28. sed non ad
literam ¶ 3o nota ibi dimissa quod seruans in crimine digne
penitere non potest de pe. di. iij. ille principaliter et duobus c. sequentibus.
Sic et hic non potest penitere nisi dimittat illam que non
potest esse uxor. despon. duo. c. ij. ¶ quarto nota quod non debet
dispensari cum criminoso nisi penituerit. 82. di. si qui
aut de iudic. at si clericus de adulteriis ¶ quinto nota quod epi-

in sacris constitutus egeret dispensatione. Host. arguit quod officium
vel iuris host. xxxiv q. i. c. quod tamen non dicit quod sit irregularis
sed quod habetur inter bigamos et computatur acsi esset irregularis et hoc
propter assensum ad opere subsecuto ar. de biga. nup. / Dicto non
quod episcopus dispensare potest cum constituto in sacris consentiente minori
dicit c. in quarto generalio / Host. non puto laxa esse dispensationem
episcoporum quod non continet adnota de tem. or. dilectus ¶ Oppositum
in eo quod dicit quod iste uxorem accepit quia cum esset in sacris
et non potuit xxxii. di. erubescant et c. placuit / glo. i. salvat
quod accepit de facto host. iura que allegantur c. ¶ subdiacone
in glo. ult. et quod dixi s. in iii. no. ¶ ii° oppositum ad id et co.
quod hic accepit uxorem sublato secundo ar. id. de ser. capellanus
dicitur potest et ab. quod non ea dic sed aliam accepit in quo non
est dubium quia etiam si non debeat accipi tamen tenet dicitur contra
intus et c. i. et ii. ¶ iii° oppositum in eo quod dicit quod iste absque
licentia obtenta etc. et non dicit a quo et sic relinquitur nobis
in incerto contra id. s. in prohemio / glo. in solvit quod potest intelligi
quod debet obtineri apostolica prima que allegat / ii° solvit quod forte
potest episcopus absolvere consistat indulgentia speciali et sic dicitur
patet in antiqua / sed contra quod non sit certum quod ibi patrat
patet in antiqua / host. et ibi / ut dicit et non sit certum quod ibi patrat
vincentius tamen et Gof. solvit quod forte episcopus erat legatus vel
iste dyaconus erat clericus in etiam continuali dum potuit eum
episcopus absolvere de iu. et glo. cler. eius / vel erat impotens
unde ad eius curiam de pen. ex quibus / que sic dicunt
sed quo ad illud delegato dicit contra quod non absolvit in
atroci sine speciali mandato dicit de pen. ex ad eminentiam
sed quo ad illud de continuali etiam competit auctoritas dicto c.
eius et cum dicit delegato quod si est delatus absolvit et per
atroci quod non arch. xxxiii q. iii. si quis suadente per ea
noscitur de alios et c. quis ex non tamen rec. ad eminentiam
et sic de pen. ex. de off. le. quod translationem / Si autem est non
delatus sequitur de off. lega. comminatur / Et quo ad sic c. dicit
quod non restat nisi si intelligimus quod episcopus absolvit debet intelligi
quod fuit casus permissus / vel quod hic fecerit de licentia pape nec obstet
iura all. in pri. glo. ¶ iiii° oppositum in eo quod dixi in dicto
notabili quod episcopus dispensat cum ponte in sacris consentiente minori
et sic obstat de biga. nup. / Solvo ut in glo. ~~ita~~ et in ea
ibi ~~sane~~ in et id ibi non ¶ v° oppositum ad id et c. primo / glo.
est ibi remittit et ibi dicit in glo. ii. / et maxime obstat

illud c. in eo q hic pmittit hic ordinari in psbiterum
ad qd dt est q ordinabit auctte ppe sim secto remaneat
Si aut ad religionem tnsiat ordinabit suo iure psbr xvij
q. i. quorundam. / vel ex ylami iste spore no cognouit / dic
plenius ut in c. se. in 2o qno ¶ Sed op adiud sz in alio
modo inxo q epus dispensat cu isto qui ecit irreglar
qui uulnauit aliud lz dr qui in aliquo de cler pug
in duel c. i. Cu irreglaribz aut solus pp dispesat de re
iudic c. i. li. vi. v. dest de cler. ex. c. in / sz ista solum
uulnauit no aut occidit nec mutilauit quibz tm
casibz fit irreglaris psbr qd dico in se. q. ¶ Queo i. ex
qd dixi in proximo qno q tm occidens ul mutilans fit
irreglaris quid si debilitat mebrum ita q fit prsus inutile
vr no esse irreglaris ex quo no inuenit expssu nisi de
mutilante ul occidente psbr de sen ex. is qui li. vi.to /
In ptum quia tale mebrum dr mortuum i. q. i. sic ingeni
tas / tangit z no decadit vr tm inclinac i. negatiua
q no sit irreglaris quia mutilac ppe e detruncate / Et no
est tantus horror nec in uisu nec in actu quemadmodum in de
bilitatore sit i. mutilatore / psbr qo dntalis de dampna
to adinciendo qui hic altiz auda in qua dr q ampu
tabi. auda de quo hic in va in penis li. vi. z no so.
an. in spe de penis sup Epica in si. / Ly. tm C. de fimis
fugi. aut / sz nouo iure dt q manus auda no hr p
manu z q puniet in bona ff. de bibli. edic qui clauu
C. ut mt ecclesia epus omni. qo. l. n. / Bar in dca aut
vr alr sentie z satis pt sustineri q quia manus audi
no omo hr pnulla. ppetit eni satis ad detone q
in illa dz puniri ut in penis fiat mior inspectio. z qo
ad pmissa qoz hr pe equior q debilitans mebrum non
sit irreglaris cu no omnino hr pmutilate / tucius tm e q
petat dispensacio acsi esset irreglaris ¶ 2o. qro an potuisset
pp dispensare cu isto dyacono q tenet hat qua du
xerat in spore / vr q sic cu z cu monacho dispesare pt
ut uxorem ducat ut hic desta. mo. cu admonestiu z in va
sel dro. li. vi. in gone psbr z qd hic in va actus lemi
e. li. in gone dixi de spon. sic. gone y. z hr tenet omnes
qd etia pp multa tenet gas / z sufficit etiaz hic vo
que gtinencia no est annexa sacris ordinibz nisi
ex gstitucione ecclie ut dixi sup Epica gone y. et hoc
etia termi in dca Epica gone. iiij.

¶ **Subdiaconem** Summa ut s. c. c. inpri. / ¶ No q subdiaconus no pt
9the inui una allegatur in glo. ulti. z s. in pri. c. in
glo. i. / ¶ 2o no q equiparant diaconus z subdiaconus
quo adnotid 9tinetie de fer. no ordi. nuncium / ¶ Tercio
que fuit ro dubitandi so. ut in glo putabat z inca
ibi degradari melius deposi deponi ibi. ¶ actio s. q
ibi degradari ingratus corrupta est in actio restituor s. no fu
fto ingratis corrupta est in actio restituor s. no fu
in dolo al. michi doloso ptor no subuenit ibi fruus
z depbey eid qui li bj / ibi petia loquit de 9tinuatoe
fui qui dedit nopa / ibi qr bone. fidei dn si pdo be
dit re hereditaria que p9ea intuit natalis heres he
electioy ut patuit 9sequa ut in q. si pdo n. allto.

Presbiterum al. incipit 9tinuacio prima
amor Summa ut s. c. i.
in pri. vl sic Cui subdiacono qui 9pit inui si religioz
ingredit dispensat epus in susscepto z suscipiendo si
no in sclo remanet solu in minoribz pmitti ministrare
primo queda iuste fiery 2o 9puide cta futurorum ibi sup
quo q. stet fecisse abiurare ordine i. religioz ano.
9ps ex sequi 9o regulare / ¶ No 9quindendis bu gestis
no ty simps s. in dno ut sit ind honore opus causa
do / ipnoz nobis debeny attribue / ¶ 2o no 9oro. qd
dipi in 2o ordine q religio dr ordo qd c. 10. q. dnus
religio det esse ordinata z approbata deveh. do. c. si,
de nato. c. dno. li. dj / ¶ Op. q no debuit epus fac
hue abiurare inlicz. de cohis. cle. clericos. glo i. soluit
dupx z utz solo tollari pt. / vl pt intelligi vbu ab
iurare i. defto dimitte / ty 9pe loquedo abiurare sapit
dimissione cu iuramento / z tuc 9cedit so. glo. / et
9opina solo. hoc q no det defi iuramentu ei qui
est suspectus de piurio 9ps 22 q. v. c. i. z c. ita ergo
qd dic gas parde in iudice qui est inspectis circumstanciis
det he desre 9ps quia det illi desre 9equo psuit q vm
sit iuratury de iur. iur. c. si ubi dels in glo. si ad si
pt aut pt desre nisi omo psumat illu piuraturu q
tuc pocius dz pati dampna rery qua q det cam piurio
23. q. i. nisi bella z. q. iiij. int querelas z c. si is qui
¶ 2o op. in eo q iste remanens in sclo no pmittitur
in subdiaconatu ministrare q immo debuit etia pmitti
ad supiores ascendere s. c. pro. / glo. ij. 9pli soluit primo q

hc placuit pp̄e ut maiore gratiam faceret illi qua asti q̄lf iu-
uenalis li. ii. Sic volo sic iubeo sit p ratione voluntas / 2o
solvit glo. q hic loquitur de consilio 2 habet tamen tenuo / dic asti
iste no uidebatur de penitentibus q̄lf. lra ibi si ad religionem
se conferre voluit / subaudit goff. ut cord. gito 2 humiliato
ad ecclesiam reddendo primam egit 2 tunc no credo s3 gear.
b. c. apto / 3o solvit glo. q hic loquitur de consilio 2 habet tamen te-
nuo / asti dicit q ibi audit epus potestatem concessam ad iuris
act vigore temperandum / hic loquitur de rigore qui pp loquitur
in duobus casibus e seruandus q̄n s3 populus inde scandalizatus
tunc enim non e dispensandum ex remanente aut sceleris inter
quos scandalizatus e depsep. michel. de pben. cum teneamur
l. di. c. i. 2 c. ut constituitur / Secundus casus q̄n inter crassatibus
opus e eo ff depenis aut sed ff si. 2 l. capitalium ff
fiunosos de postula. c. i. de elect. cum in cuncts de vi 2 ho-
ne. ut clericorum / 2 pp alterum istorum casuum voluit pp hic ri-
gore seruari 2 no dispensari / secundum asti quod e diuinae legis diuin
sit diuina dicit etiam asti q facilius dispensatur in susceptis q
in suscipiendis pro hoc q. i. constit 2 c. impuditas 2 c. fe. et
c. virginibus 2 c. si quis sacro. 28. di. devenimus 2 c. de-
lictis / Alij dicunt q hic contrahit cum corrupta / ibi cum virgine
quod no placet alis q2 hic permittitur ad sacros promoueri
et hc est diuinae / alias so collige gosfris que dixi b.
c. apto in pri. in d. no. vel / Gosfris dicit q aut clericus e in
minoribus 2 licite contraxit de cle. coniug potestatem / aut in sacris
2 aut prius habuit uxorem cognitam 2 si contraxit 2 consumat
cum ea no dispensabit epus sicut nec cum bigamo de biga
mis. no b. c. apto in glo. in. / aut prius no habuit v-
xore 2 aut contraxit cum duabus 2 consumavit 2 idem quod i apto
casu / aut cum vidua / 2 aut corrupta 2 adhuc idem nisi
dicamus q istis casibus possit eps dispensare si uelit i-
gredi religionem q̄lf. c. cum 3cz solorum data b. c. gerio
qua no tenuit / aut contraxit cum vidua 2 virgine / 2 aut vult
transire ad religionem 2 pt secum dispensari in susceptis 2 sus-
cipiendis ut hic / aut no vult ad religionem transire / 2 aut
e penitens 2 adhuc pt eps dispensare etiam in suscipiendis
b. c. apto b3 consultum sit q solum i minoribus permittat eum
ministrare ut hic 2 in sua so. qua b. dixi / aut e impe-
nitens 2 no debet secum dispensari ut hic / secundum alia solorum
depna. b. primo. hc tamen no debet etiam i minoribus permitti
ministrare b. c. pro. 2 quod ibi dixi in 2o no. vel de tem. or. c. si

Meminimus Votu solempne dirimit mim
simplex no pt de actu et de
ap. meminimus primo de casu consultato 2o distinguit professio
expressa ibi vindemia et illa in duo dicta 2m ibi Sin. Votum
simplex ¶ Nota quod professio sola facit monachum dicit in glo.
in Goff. instur quod ante professione non e monachus etiam si non
uult ingredi religione et si consistit et mim sed post professione
secus / quod dic Inno. procede si fecit professione in manibus eius
qui habet potestatem recipiendi / tunc enim ulterius consensus non potest sed
cogendus est habitum suscipere ad quam professus e ut hic ¶ 2o no
in eo quod dixi in de voto quod nomine voti intellige de simplici
et dic consti. quod uotum consummatu nata impedit mim contractum pt
dissoluere et reddit de noto magne / non tamen consummatum nata
dirimit sed constitucio hoc facit ut simplex non dirimat solempne
dirimit quod est dixi 8 in rubrica q. 3. / dic etiam consti. quod uoti
solempnitates constituit ecclesia non aduoti augmentum sed ad
discernendum quod per uotum dirimatur mim et quod dicitur augmentum
intellige quo ad deum / al uotum solempne potencius est
et dicit in c. huio ¶ 3o no contra quod dixi in proprio hic
et contra dominicum inter uotum simplex et solempne tamen quo
ad deum equaliter obligat ut dic glo. ult. ¶ Op quod lra
ibi uet habitum suscepit innuit contrario quod susceptio habitus
faciat monachum quod id de regula porrectum / glo. in uerbo
suis supplet maxime dicens quod no suffic habitus nisi per
annum portet / dic quod etiam si pannum no suffic si habitus
fuit distincti quod utroque deferat habitum nouiciorum no tamen
censetur professus / secus si indistincti de regula c. 1. li. 6
et clem. eos c. ti ¶ Crux in eo quod dixi in primo nobli
quod professus religione in manibus eius qui pt recipe consensu
no pt mim quid deuouerit et disponere fuerit religioz
dic Ino. id dummodo uotum uel propositum solempnizet per
susceptionem habitus siue professionis siue nouitii ut hic
et de regula consulti et c. ut c. insinuante ¶ Si no al uo
tu emittat siue de intrando religione siue de continencia
impeditur mim contrahendum no tamen dirimitur contractum ut hic et
c. rursus sed ... qui dic id si suscipiat habitum
sine voti emissione c. c. primo de qu. cum coniuge dic
quo ad illud de susceptione habitus ut dixi 8 in p. huio
et dico c. c. proprio in c. huio et in 2a dec. ... in eo quod
dic deo quod emittit uotum de intrando dic quod satisfac eo ipso
quod ingreditur et si postea egreditur ... tamen contra puta quia
uidet se no sufficere ... vii. q. 1 aduersitas

Consuluit votū simplex mřii impedit ꝯtrahend
s; ꝯctū nō dirimit / ꝯmꝰ diuisio
2ª ibi taliter videlicet / Et ponit dnūs casū q quedā vidua
timens rapi petijt a sacerdote velamē quo solebat uti mo
niales nō tm̄ vouit nec ꝓfessione fecit nec renūciat
ꝓprijs / z ꝓtestata ē ius suū / tandē ꝯp̄it maritū ꝑ ut nō
dissoluat mřiū / s; hec potiꝰ dirimat in eo qḋ dic q timore
raptus hoc fecit / Itē in eo qḋ dic de ꝓtestatione / osta nō pot
q hec nulla hītū mutauit z simplex uotū emisit s; nō
solempnizauit / deinde abiecto hītu nupsit / z dr q mřiū
ē / s; in eo . qḋ dic q ista simpl'r uotū emisit / hoc non
colligit̄ in lra q expsse hoc fecit s; solū tacite / vn̄ poc
sit mulier nobilis preciosis vestibꝫ abiectis mutauit hītū et
demanu pr̄bri velamē assūpsit / postea anno elapso allo
hītu abiecto nupsit / querebat̄ an tenet mřiū / z forte vi
debat̄ q nō ꝯ̄ ꝯmutacoē hītus ista videt̄ voluisse vita
mutare ita q p velacoēm fcām pamu forte videbat̄ q
eet ꝓfessa / dnūs tm̄ determiat̄ q nō fuit uotū solempne
qḋ dico plenius J . pª 2º 3º z 4to ꝯ̄ sis / vestibꝫ secularibꝫ
abiectis / finges se multū dolē de morte mariti / vel
fuit hoc tpe miraculorꝫ quo infinite mulieres velate erāt
ostē . dic . q . qua de ca fecit nō est nis dumo sēit ipo
te / al ſi pmetū etiā si suscepisset hītū ꝓfessarꝫ nō tm̄
censet̄ ꝓfessa q . me . ca . c . i . / nupsit / deponi / vn̄ quē
bat an tenet mřiū sic ꝯctū ¶ Nō q licitū ē uti vestibꝫ
preciosis qḋ ꝯcedit in laycis s; vr̄ in lra clicis 21 . q . 4 . c . i .
z ꝓtātū / dic tm̄ q etiā clici debēt vestiri nō indecent̄ . ē
q nullꝰ . ymo debēt ornari suis vestibꝫ a sibi ꝯuenientibꝫ
ē q sine ornatu . ¶ 2º nō q mutac̄o hītus nō inducit
ꝓfessionē qḋ indistincte ꝯcedit si hītus susceptꝰ nō ē hītꝰ
religionis ut si hoc casu h' mulier abiecit preciosas vestes
z viles recepit de hītu aut religionis dico . J . in 4to ꝯ̄sis
z in 2ª q̄one . ¶ 3º nō q ꝓfiteri dꝫ renūciare ꝓprijs de hoc
i glo . in . ¶ 4to nō q ꝓfessio ꝯmꝫ fit sup altare de hoc in
glo . in . z J in pª q̄one . Et in hac glo . ibi / z monachi / de hoc
adde 20 q . i . c . i . de hoc de regula puerorū / ibi sup al
tare / de regula nō solū li . 6 . ¶ 5to nō q uotū simpl'r
nō dirimit mřiū de hoc in glo . pe . ¶ Op . q eo ipo
q ista mutauit hītum censeat̄ ꝓfessa de ꝯfundo hītu reli
gionis pamu de regula ꝯsulti 12 c statuimꝰ 2 . c . i . li .
6 / glo . i . metu ꝯ̄ sis dic q ista mutauit hītu nulla fca

pfessione seu voto io no impedir mim / Et qd dt glo
no impediri melius diceret no dimitti na cu ista fecit votu
simplex impedit mim ut 7 c c insi / s glo intelligi q non
impedit cu effectu / It in eo qd glo dic nulla fra pfessione
intellige d pfessione expressa ul tacita / neutra em fecit hec
mlr que s hitu mutauit no tn ez q hitu religionis
recepit quo casu perdidit ecclia ¶ 2o op adidit qr recipic
do uelamen intelligi pfessa d regla uidua / glo in metu
hitu dic q recepit uelamen i hitum pbonis sd pno z
dist 7 q u / est aut multiplex uelu d quo in dco c. uidua
z q me ta c i ¶ 3o op addit quia si solu recepit
hitum pbonis no debet dici emisisse votu ecia simp
s libe pmitti redire ad sclm d regla statuimus / sol
osti q ista mutado hitum huit intencionem mutadi uitaz
s tn no expssit io qr tempat voto simplici dsl dic
ut 7 q ii adsi ¶ Certo op quia iur lra uelle ibi / ul
obediam pmisit / q pmittedo obediam fiat pfessio tu
tn pmitta z int sclares d ma z obe c in f so qd
dic obediam intellige monachale s1 / sno puta q omi
sue uolutati renunciat z oia pmittit volu abbatis
z tuc talis obediam pfessione suffic px q i no dicatur et
c nolo / Istud osti z spe d sta regla sp 3a ¶ 8o op
in eo qd dic q hitus sine pfessione no induit uotum
solempne q ymo sit de regu uidua xxvii q i qd intro
gasti / glo ul soluit / q aut no ostat quo aio suscepit
hitum seu uelu z pfs no solempnizat votu / aut ostat
q aio mutadi uita ut fiat monachus z tuc solempniza
uotu / z in eo qd glo dic d uelo dic ut s in 2o q no / p
missu aut qrnu soluit aliq alr qo glo dicetes q si
hitus fuit in ecclia psuit pfessio scis si qo qr tuc no
suffic nisi expsse fiat pfessio / psm dt no distinguedu
an in ecclia ul qo expssmo qd ymo distinguedu sit uidua
xx q i que pgenitores xxvii di qd introgasti et c
uidua / ad que ura vndet goff d regla expte q c q
pgenitores lo d filio oblato a parentibz qui pxera tosensit
ad c qd introgasti z c uidua dic q loqur cu qo ult
annu stetit in hitu / dic ecia q ubicuqz suscepio hitus no
solepnizat uotu n dimit mim n sequa pfessio ul mod
longior ano / ul appat q uoluit sclm dimitte / osti in
eo c expte dt q hitus nouicorz no fac monachu n hitus p
fessorz si recipit qo ceterum n recipes se uouat deo religi
oni d qu qu expte in pfs 7 c insinuati d regla sic / hitus

aut religionis professionis ab initio religione assumptus
fit monachus quod dicit ut de regular. sup. eo. c. ti. consti-
tutionem li. vi. Compostell. innuit glo. quod si per coniunctionem ut ali-
cubi fit imposuit filio habitum fratrum predicatorum vel aliud quod
ille detulit stans in domo propria non alias facta professione
etiam si post pubertatem desierat multis annis non compelletur esse professus
probatur quod dixi de regula. vidua. in 3o. quarto. Et ad confirmationem
predictorum dicit quod cum professio non faciat monachum nisi recipiatur
ab eo qui potest incorporare religioni de regula. porrectum ita
multominus recepto habitus nisi detur ab illo in cuius manibus
potest fieri professio et volenti consentiri. sicut si pro aliqua causa ut ob de-
votionem vel ob tutelam sicut aliqui recipiunt habitum religionis
ut sint incogniti et de locis inimicorum tute recedant. vel contra
[illegible] et adde quod dico 7. q. ii. Et ad hanc literam dicit quod non
probat quod habitus non possit inducere professionem quia ymo quandoque
inducit tacitam de eo c. vidua. et ad literam ibi habitum sine professione re-
supplet. expressa vel tacita. et de hac tacita dicit ut de re-
gula ad minus et dixi in de eo c. vidua in 3o. quarto ¶ Secundo
in eo quod dixi et in 4to. notabili quod professio que fit super altare
an indistincte valeat. dicit ipso quod [illegible] et prudicat quod hoc
agitur de monachorum voluntate et ipsius profitentis quod talis obli-
gatio professionalis hincinde contrahatur al. non. Vel forte cum predi-
cat qui predicta suscepit habitum sine protestatione de regula
statuimus. dicit quod utraque opinio potest ad bonum sensum tollerari
pro c. non solum de regula li. vi. ubi [illegible] ostenditur quod vo-
luisse vitam mutare. et dicit ibi in glo. ut si tamen certorum
modus est primus premissus quam presentibus et assentientibus hoc fit
et intellige de monachis ad quos spectat incorporare religioni
Et sine monachis sufficiat quod fiat presente abbate et assentiente
et proinde est acsi fieret in eius manibus. Et Compostell. non sen-
tiunt hanc literam iuncta glo. iii. de hac professione facta super altare
et idem si ante altare ut aliqui faciunt. 2o. quando in eo. quod
hic emittantur aliqui modi professionis ibi. sed non renunciaverunt
usque ibi postmodum. an quibus modis de ipsis sufficit. dicit quod
non pro eo quod dixi et in 4to. et 5to. quarto. Et hic emittit ista
admirendo quod ista vel tacite vel expresse erit professa. Et quod
ad professionem expressam non est nisi unus modus quando quis pro-
fitetur in manu eius qui potest incorporare religioni de re-
gula porrectum. quo ad tacitam illos desiderantur hoc de quibus
hic probatur quod dicitur in glo. in. [illegible] colli quod hoc considerat
admirendum quod multi non habuit propositum mutandi sectam. Et dico
quod hoc ex post inducatur tacita professio non tamen ex quolibet istorum

/ua renunciato ppri sola no suffic. tu etiam sui careat
ppris / tu no sit monachi nec intre claustru deppe suffic
Vn quo hic in lo intituit dt q idem etc si intrasset sine ho-
to ul pposito expresso mutandi uita de regula statuimus
Contra ad hc q primo ista habuit propositum mutandi uitam
al no impediret mim ghe / et tn impedit et in fi. liz
mim teneat / Soluit osti q qmuis pposuit uita mutare
tn noluit aliquo signo mutare io habitus sine pfessione
no dimit mim ut insi. nec potuit distringi pt que
no iudicat de occultis de firmo sit insi / al obligaret
cu pposito cu susceptione habitus de regla. consulti / et qd ibi no
vers tn alios dice q inuda et simpp pposito et cu suscep-
tione habitus no obligat / osti intelligitur hic / et fr in h dt q
solempnizat uotu p susceptione habitus cu alio ipsorum scil.
ducto s. si renunciat ppris / ul claustru intrat ho / et preduxit
hec intelligendo q hic recipit habitum pfessionis no pba-
tionis. tn / glo tn 2a et pro intelligunt q recipit habitu p
bationis qd dixi 6 in 2o qrio / qd dic osti no pcedere
q talis habitus no impedit mim / dt go q hic intelli de habitu
religionis assumpto cu mutandi uita cuius recepto hic ipse
tacitu uotu / et sic equipatur uoto simplici / et hc qui no
pt fieri sicut certe denunciatione ut q ut ubo nec signo
illa apperuit / al p religione dare sma de regla sta-
tuimus et qd ibi no / Vel 2m osti dic q quicumqz su
uoto pponat aliquis uita mutare no obligatur irreuo-
cabili ppola habitus susceptione q religione assumpti ut
hic / Ss si religione ingreditur ul ea se deuouet tuc p
susceptione habitus et nouicij irreuocabili obligatur in c.
insinuante / et qd no in dto c. consulta et c. statuimus & pdicis
in eo. qd dixi q susceptio habitus q religione no obligat
/ audiuit osti. hanc litteram in pn usqz ibi Ss no renunciauit
usqz ibi postmodu / Gas. dic q ex pdictis surgunt duo
dubia / primu an susceptio uel sumendo uelu p habitu / ul
susceptio habitus tu si no etiam de pposito mutandi uita impe-
diat mim / et uir q sic etiam si ca pbationis tu sit susceptus
q uir voluisse uita mutare / Secundu an susceptio talis
habitus cu pposito mutandi uita inducat pfessione / et dic
q no nisi aliter appareat q uoluit pfiteri de regula no
solu - li - 8 / ibi nisi clara pbone et p hec qd dixi 6 a
6to qrio / dic quo ad primu dubiu q habitus pbonis solus
no equipatur uoto simplici nec impedit mim cu libere

possit redire ad seculum pendente anno de regula statuimus
et hic non fuit sola recepto habitus sed mulier abiecit preciosas
uestes et habitum mutauit et de manu presbiteri uelamen assump
sit / monet [illegible] quia erat nobilis / ex quibus coniectura presumitur
de animo quod uoluit uitam mutare, ideo hec equiparantur uoto simplici
ut in insti. et apte probatur de regula consuluit et supra eodem titulo intellige
quod dixi b in 3o contrario / termino ad 2m dubium placet quod dicit glossa
intelligendo de habitu probationis (et hoc declaro plenius in de eo t.
consuluit q. n. et ubi similiter / sed si est habitus professionis tunc
assumptus in religione induit tacitam professionem / sed assumptus
extra religionem non / 2m ca. que dixi b in 2o contrario / tunc hoc
ultimo casu non habere uim taciti uoti quia surgit presumptio
quod uoluit mutare uitam arg. huius textus insti. que sit uir loco
et c. fin. licet ut dixi b c. q. 28 in c. contrario / pro et intelligi de anno
probationis quod intellige concurrentibus coniecturis aliis ut premie dixi

Veniens lege uariis modis ut dico in in 6o
et in fine / sed 2m lex qua ibi teneo
h. d. Si sponsa de futuro emisit uotum continentie et postea sponsam
tunc alia contraxit de presenti et mulier uolenti nubere contradicit l. ma i
non denegatur / primo narrat casum. 2o premissa cum duo ma
dat ibi · nos itaque · data · pluribus uel inuitam ff. de spon.
l. si / promisit · sponsalia fuint de futuro · quo / copulauit et sic
soluta fuint prima sponsalia de spon. duo · c. i · de spon · c. pe.
et mulier de cetero cum alio fidem dedit esse · quod ultimum / diuinat
et de hoc in in no contrario / continuat i. [illegible] promittat ¶ Nota quod
sponsalia possunt fieri inter absentes per literas quod dixi in 2o · data
et in 2o · promisit / et quod dicit in glo · i · in co · quod dicit quod mulier
promisit per interpositam personam / et in eo · quod dicit quod oportet quod illa
persona habeat mandatum / dicit quod sufficit quod sequatur ratihabitio
de spon · impub · c. uno insti. · li. 6 / ¶ 2o nota quod uotum con
tinentie non est solempne non impedit animum sequentis de hoc
in glo · mulier / et in eo · ibi · de presenti / per textum ad lum uotum
et tunc dicunt aliqui quod hic non fuit uotum de presenti sed de futuro
per hoc quod non in c. p[er]primo in glo · n · ubi dico in · n · que / per textum
ad lum contrario / et est fortius quod per uotum continentie per contrahere
de presenti et utrumque non tolleri per ¶ 3o nota quod unum malum
tollatur ut maius euitetur / de hoc in glo · argumentum et per hoc
de obseruatione ieiunii · consilium insti. / ¶ Ex quod ex quo ista mulier
uotum continentie promisit debuit cogi ad religionem b · c · me
minimus / quod hic fuit uotum simplex · ibi autem in presenti c. fuit
uotum solempne / et hoc uult · quo · qui in 2o · uotum / dicit
si professionem feceris uel habitum susceperis / remittit ad no
ta in de eo · c · meminimus quod ibi dixi ad · 4 · que quod dicit quo ·

si se religioni reddidisset de regula porrectum et de his etiam
in pre(cedenti) q(uestio)ne ¶ 2o op(ponitur) ad id quod dixi quia postquam ista emisit votum
in manibus cum heremite debuit cogi ad religionem in c. insi
nuante / de co(nversione) coniu(gatorum) quod dixi sic in precedenti q(uestio)ne / et dic(itur) o(mn)i quod
ista promisit continenciam non expresse nec intendendo se alicui
religioni astringere de quo ei creditur in foro anime / secus si quo
quomodo consensisset vel si ageretur in foro iudiciali i(d est) contentiosi ut
in q(uestio)ne p(rese)nti quia ista non mutat locum nec vestem / secus in
dicto c. insinuante / et dicit o(mn)i quod ista licet quod promissam continenti
nenciam non publicavit / nec licet secreto annunciavit militi ut
ipsam non copularet / unde sequitur quo audito etc. sic refert
ipsa. an sit ultima verba sunt corrupte / et o(mn)i q(uestio)nem dicitur sic quod licet
ista hoc de voto non publicavit / tamen secrete militi mittit
ut ipsam de cetero non copularet et tunc bene sequitur quo audito
etc. de his in pre(cedenti) q(uestio)ne ¶ 3o op(ponitur) ad hoc quod dixi in precedenti q(uestio)ne
quod ista non publicavit votum / nam si de voto non constitisset non
mandaret ei sibi imponi penitenciam de voto violato / Sol(utio) o(mn)i
quod mandat imponi penitenciam de voto violato non propter hoc quod consti(tit) ut re
ferebat cum heremita / et in dubio consulit(ur) melius quod penitenciam rogat
quia bonorum mencium etc. in di. ad eius vero / sic probatur quod in q(uestio)ne sunt
qu(ae)rit / dic(it) quod non est nisi an constitit de voto vel non / et an
loquatur in foro penitenciali vel iudiciali sed solum an fuit votum
simplex an solempne / quia primo casu procedit quod hic dicit / hic enim
fuit votum simplex ut dixi sic in precedenti q(uestio)ne / 2o casu procedit in
c. insinuante / et potest dici quod cum heremita non habebat potestatem
incorporandi religioni / et forte et non erat professus religio
nis approbate / de his de elec(tione) c. cum ex eo / et quod ibi nota in glo
sa / Item etiam si habuisset potestatem incorporandi religioni tamen quo
quia mulier sola continenciam promisit non autem professionem fecit
ymmo nec locum mutavit nec vestem non potest dici professa
de his solum(m)odo secundum q(uestio)nem ¶ 4to op(ponitur) in eo quod dic(it) tunc ce
ut mulier post votum contrahat cum fornicacionem incurrat / quia ymmo
tunc est sibi consulendum ut votum servaret cum votum continencie
simplex impediat matrimonium contrahendum de his c. rursus / Sol(utio) o(mn)i quod habuit
votum vovendo non habuit intencionem se obligandi et inveniebatur
calor et stimulis carnis resistere non poterat / Sol(utio) dic(it) quod etiam
poterat debitum conjugale melius reddere / alias non bene provideret ei quia
continere non poterat de his ultimo est quod non est rursus / Respondeo autem i(n) eo
quod dic(it) o(mn)i quod mulier non habuit intencionem se obligandi voto
hoc non tollit hic fuit tamen votum simplex ut dixi in primo
q(uestio)ne / hic autem dat ei licentiam contrahendi dicto in 1 hi. q(uestio)ne ¶ 5to
op(ponitur) in eo quod mandat imponi penitenciam de voto violato quod tamen

nodu erat uiolatu qr nodu [con]parat z no etiam no fuit causa
32 q. 2 § un° de despon impub ad dissoluendu / glo re-
soluit exponendo ubi uiolato dupl / primo uiolato .i. ui-
olando in bnt sile / c. z aliud 17 q. 1 § nondum
ubi glo exponit absoluto .i. absoluendo / 2° exponit glo
uiolato cu destinatore qr petebat sibi dari licenciam [con]trahendi
post qr uidebatur iam peccasse eo quo sic destinauerat [illegible]
di uouentibus xxvij q. 1 Statuo / z iste ambe expositiones sunt
[con]iungi / z sm hoc statim pt imponi penitencia, nec debet imponi pro
peccato futuro sed iam facto / et hoc uult glo in fi in eo quod dicit
quod agere hic penitenciam de uoluntate mutata / [con]tra aut propriam uio-
lacionem realem imponenda penitencia intelligit glo quod imponitur sub condi-
cione si [con]traxerit uel postquam cum [con]traxerit / et hoc sm id quod dixi in lra .i.
d° copulauit ista iam uiolauerat uotu dando fidem alteri de [con]-
trahendo 22 q. 6 Pinunc sed ut in dicto libro dixi hoc c. dimac
del sm Jo. an forte uiolauerat inhoneste uiuendo quod etiam
c. dimare dicunt uiores fuit expositiones glo. ¶ [illegible]° op. quod
no debuit licet dari licencia [con]trahendi [contra] uotum [con]tinencie licet
cum fuit simplex tamen ita obligat quo ad deum sic solempne
[illegible] c. rursus glo ult. sol. quod hic no datur licencia ducere sed est
quedam [con]parativa permissio ne deterius [con]tingat / z hoc tamen [illegible]
qr [illegible] iuuenis erat z suspecta / z id glo xxxij q. 1 in fine
sume / z id sentit Jnno. qui exponit litteram ubi tribuere
no postponas .i. no prohibeas [illegible] 33 q. 2 in adolescen-
cia / z de simplici permissione [illegible] c. ult. in glo .i.
2° soluit c. glo quod datur licencia qr in perturbacione cum uotum emi-
sit alias tamen [illegible] / uel 3° dic sm Jnno quod datur licencia no de manu
no denegatur al no datur post uotum simplex [illegible] c. rursus / Refert
aut [con]cordat dicens quod sic no tamen uotum solempne post uirum de [illegible]
[illegible] quidam sic post sponsalia de futuro no tamen uotum simplex [illegible]
[illegible] c. rursus z hic / [illegible] quod cum hic no tenuit uotum
no debet inhiberi licencia denegari nec pt uotum impedire uirum
[con]trahendi / dicit tamen Jnno quod licet no tenuit uotum hoc tamen [con]trahens
tamen peccat [illegible] sacerdos [con]summare debet sic [illegible] quidam
z hoc [illegible] forte dixit [illegible] quia imponitur penitencia de uoto uio-
lato / An aut uerum sit quod post sponsalia uotum teneat dico [illegible]
q. [illegible] / [illegible] solt [illegible] colligendo [illegible] dicens quod
hic uotum tenuit sed simplex fuit z [illegible] dispensat
quod [illegible] ubi mandamus no dic uendemus / z [illegible] dispen-
sacionem fac primo propter turbacionem [illegible] qr no fuit inspirata
sed fecit hoc in fraudem ne licet uirum cum fide [illegible] / 2° propter
maius periculum euitandum qr apparebat quod [con]tinere no poterat / Unde

accepit ff q pt amo ydoneo debitore ut sit salte in mio
uiuat caste zi di incena / 3o quia fide debeat 2o / 2 fm / et dt
q in lra ibi lmam / det supplere auete mia que in omi
uoto intelli cocepta ut lsit 2 ho J. c ppo 2 de uo c i / Cosot
vltio iur uelle q cpus ee no pt qd dic ut J q vin / Cte quo
ad tota lsant solom dic q dimat in plibz tn inco qd dt q
mli nouit in fraude uiri qr ee no dt lra b q pp timore
seruitatis audite de ipo / Jt in eo qd dt q no potat ptine
re inco qd dt q fide debeat 2o ut dixi in primo ptio
nisi ptutu aut ad alias solones pmissas dic q b posset
defensari tn tucius e tene pma que e sine scrupulo io h
in sucam ⁋ crius in eo qd dixi in pmo uo q sponsa
pnt pti mt abutes quid de muromo / glo n dic id qd b
dmq 2 tan / Alia uo dic q b spon possit pti mt abutes
seto demmo / osti b pmu pillud luc in Spus scus supue
niet inte tc / 2 ibi / ecce ancilla dni tc / qr ibi pmcius s
anglm remittit ad uota in scma despon. § qualr pstat
1 Ro 2 rsicuts pmitib / et ll ps ypbat dspcm c si li
ss / et in hat glo 1 ff de despon l iiij zs quida no hat
ptor que bn faciunt qr dicut abuti sponde posse dumo
sciat uel ratu habeat ⁋ 2o quo in eo q ista timor seruitatis
audite de uiro uotu emisit an tlis timor pcusat / glo
z soluit q no dicas q timer iste uang erat / 2 q no ob
stante uoto simplici debuiss mli pelli ad ptendu nisi
uir pmiss repnti in alia / 2 iur bene glo q uotu fcm pq
spon no teneat qo ad impediend sponsa 2 dlt J q iiij
Os quo ad pm de timore dic q bep e q quo timor fuit
uang ut dic glo no pcusa mli qn cogat pte / fuit aut
uang qr de scauca uiri no pstitit mli nisi pcauditu / al
si de ipa pstaret ess iustq metq de ipsi spo liras uc cogeret
mli pse qr si no restituet bn hc cau ut ibi / forcig no
det mli cogi ad ptendu qr facilis impedi ptendu tc
de iur mr pcadmo in despo ff n ⁋ 3o quo in eo qd dixi
in ppia qoc q timor iste qr uang no pcusauit / an in
pedt obligom uoti sequets / tan zgof q uo dicetes q si
mli uotu solepnizass no daret lina ptendi / 2 q uotu
tenuit ps pro q J mada mdici pnia / osti uo dt q pmus
timor iste in totu no pcuset tn attenuat q me ca c
facits / 2 si mli pcaud no pscnacbat parp aut uc obliga
ptutu ad dm quietus fiunt uba pxt qd dixi e pto q
uj / 2 dt osti q sic sn pssu malu e min carle qo ad deu
quietus uba intuemat sit uc pnale de regla / sic / tenor
siue 2 intuemat signa pque fingit se psentire / tn si no

qsentit credendu est ei in foro ante et deinde lima gsc
di & imponit pnia pp hom opinioz et ne qinde malu
assumat et e. Sile de despon impub duo pnu do tu uo
qd intelligit osti si lsc publicatu fuit al dr pma ad
cautela qr bonarp mentu ut co di ad eius que uba
fuit ua no tn tollit qd dixi s e qoe uidet q qqu
timor fuit uang no impedit obligacoz uiti ¶ certo
quo unco qd dixi s q u q uotu fcm ps sponsalia
no tz an lic sit licu ur q sit sm ea que dixi s in dca
q et s in lio qrio in cota soloe et c gr q u et s
et sic no dirimit sponsalia qd tz io cal dicens q si ps
ttc uotu intcessit copula int sponsos sponsalia trasent
in mrim q de despon qmissu et c sit solus qd etia tz
io s au c qrio Gal dicens q puotu simpx sol
uit spon de futo peedencia maxime si de uolutate
alterius sponsi tacita uel expssa fuit emissu qr tuc videt
recede a sponsalib qd pnt despon de illis et sic copla
sequens no fcit sponsalia que no inuenit trasire ad mrim
Ad c qmissu videt q ibi copula intcessit ante uotu
Ad c sic solus dic q los qu ps pma spon de futo sup
uenit 2a etia de futo quo casu qr fuit paris uinculi non
soluit pma uotu uo maioris e uincli qz spon io illa
soluit pmu puto uius et licz sine scrupulo pcede qn alt
sponsus uouit sine alterius qsensu ut spc sic em alt no
pt expsse recede a sponsalib sine alto despon p i ita
nec tacite uouendo uotu tn tz sic uotu solempne post
sponsa depnti no qsumata tz de qu qiu quida ß e dina
qr uotu solempne soluit spon de pnti de qu qiu expublica
no sit uotu simpx soluit spon de futo qz no repit inc
expssu ß uoues obligat qpuoto alt uo sponsus pt pete
uouetez cogi ad mrim qtheendu cu no sint dissoluta spon
et sols pcedit qd dixi s c q q si intcessit copla trasibunt
spon in mrim Si aut uotu emittet utq sponsus uel alt
de qsensu alterius pbabiliter pt defendi q tacite intelligant
de sponsalib recessisse qd pnt dco c qs i despon ¶ Vto
quos de qua fide loquit lra ibi qq fidem osti dt q lo
de fide data 2o de qsensu qd e dinare ut dixi in s qrio
ad fine Ab dt et in q q lo de fide desponsacois uiolata ps
sit lra s ibi fide data et j ibi fide metita ¶ Vno quo
de intellectu lra ibi si plq no pcessit Gof exponit plus
i ad qfessione intellige tacita ul expssam ul sm osti dic

plus i. si hoc no publicauit / ꝯsl. qd dixi s. in 2° 23° ꝯrio
/ et p̄uisa ibi hc ultimu no bn ꝯsonat tre / cst q est i
in fine tre. in eo q dat bma mlri nubedi cui uult que
no daret si fide dedisset alicui. de spon. sit / p̄mu aut qd
dic ꝯof. uir esse demete ¶ 6m quo in eo qd dixi s. in
6. ꝯrio in p̄ma soloc q bma que hic ꝯcedr mlri ꝯced
auctē ppe an cpe ca sit ꝯcede / uir q no ꝯsid qd dixi
in dcā so. ꝯ. ti. q. i. ꝯ. uut de corp. vi. cetesimo 3°.
q dices epm ꝯcā dispensare posse ut simp. uouens
ꝯtrahat / et intendis allegare ꝯ. c. allegat q. xxi. et 22.
q. i. ꝯ. ultio / et hc th sa an. q. c. xx° ubi dico in 6m. q.
q. i. ꝯ. qd uir dubiu / et hic pocius uir bma que uir p̄mittere
ꝯcedr. qua dispensacio / et sic sufficit q epns hoc no
p̄hibetur. de sen. ex. imp.

Rursus

qd dr qd c. meminim. e. x. de rel. adicit sic
Rursus uouens castitate et p̄t annos aliquam
ducere p̄uitur de temerario iura° et uotu obseruat ꝯ si post
uotu ꝯtrahit mrim th s° qo 2° distinguens sa ibi 6m. et illa
in duo dcā 2m ibi qd si / Rursus respice de casa in qua
p̄mittebat alic ꝯcoes / Et dic. ostī. q forte c. ps hmg.
de qu. qui plac / ꝯmittes sine aliq solempnitate / ꝯno idem glo
i. iurauit / hec sunt sponsalia de futo ꝯno. qd px in so°
ducturum ¶ no° q nomine uoti intelli desimp° pliciter ꝯsl. qd
dixi in de ꝯmittes et s. c. meminim in 2° no° alibi ¶ 2° no° q
simplex uotu equaliter apud deu obligat cu solempni de
hc ej. in 2° ꝯrio ¶ 3° no° q impon. p̄na ꝯtenario iura°
ꝯsl. 22. q. i. qui sacro et c. mttre et c. si quis puenrit de iur.
iur. sic nris ¶ 4° no° q temariu iura° / no obligat
22. q. i. ꝯ. p̄totu ¶ 5° no° q uotu castitatis obligat
pm. dd et dd reddi. ꝯsl. de uoto magne ¶ 6° no° q uotu
simplex impedit mrim ꝯtrahend. no th ꝯtactu dirimit s. c.
meminim ¶ 7m no° q qo dat ex de dubio. c. de fur. an
ille de dat cu in uir / de of dat cu in iur. de spon.
de mlre ¶ Ex. adsl. qd dixi in 2° no°le q uotu simpl.
equaliter obligat cu solempni q ymo no° q solempne
sunt pp ꝯtactu mrim i. c. px° xxxvii. di. si uir / et c. p̄ter
ubi desl. simpl. no° ut hic et s. c. meminim et dix. c.
rescripsit / glo i. soluit et cu diuide q p° opponit et soluit
2° ibi et collige. not seu inst solom 6m dubii. 3° ibi
opinio hic. quit qd sit uotu solempne et qd simplex et in
quo differunt / q. ibi hec opinio p̄ter de uoto simpl. cu
sit 6m qd dic tra q impediat mrim ꝯ no dirimat re
citando opiniones grani hug. et Jo. ꝯrias et ultio ꝯcludit

standum fuit c. / Ad primum aut pre missum dic glo. q matrim.
simplex et solempne ab initio sunt equaliter obseruanda
et utraque tamen ~~peccat~~ uiolans peccat mortaliter licet magis peccet
uiolans simplex. quod dic ut in glo. / Host. dic q operacio uoti
solempnis et simplicis procedit in genere non determinata contrarie
uratur. Et in hac glo. ibi non minori quod supra et contra / ubi
sed uiri imponitur eum ibi penitentia trium annorum ¶ 2° op.
q debuit hic cogi ad seruandum matrimonium de consensu sponse
quia matrimonium debet obseruari si seruari potest sine metu salutis
eterne de iure non sed non. / Ho. matrimonium fuit temerarium ut in
litera id non obligat ut dixi in textu notabili ¶ 3° op. in eo quod
dic q nichil ambiguitatis in hac questione quia primo multum
/ cum fratribus opinionibus diuersis de qua in glo. in uotum contrarie impediat
et dirimat matrimonium / Eo ipso se retulit ad opiniones communes que
est contraria opinioni diuersis ut in § dicta glo. ¶ Cauebis in eo
quod dixi in primo contrario q uotum solempne dirimat matrimonium
glo. in ibi et collige instanter conclusio litera q surgit eo questione
certe et non contraria uoti / Sed alia / instantia aut contrarie quia si sur-
git contraria uoti prius debet impedire simplex sicut solempne
Alii ut Dama. et psp. dicunt q uotum contrarie se dirimit sed
questio certe opatur q uotum simplex non dirimat / et hoc potuit,
certa quia licet questio diuina dictat uotum seruandum non dic non tenere
matrimonium post contractum / et certa questionem diuinam interpretatur de testi. licet 28.
q. i. idolatria et c. tam. ine / et c. placuit / primo opinio uxor
post quod dixi et c. meminimus in 2° nobili et 8. in speciali q. i.
Et q uotum ex lege diuina non dirimat patet fratribus consti. quia plures
diuinas tum certe propone prohibent contrahere que nominantur de diuor.
gaudemus de resti. spo. litteras / ut quos nouerit non contrahent
et eorum de nuptiis prohibitarium est dispensatiuum apud / Hostiensis
instituit q considerata lege diuina et conclusa canonica matrimonium contractum
contractum a monacho uel presbytero licet de sacerdotes ueteris testamenti
contrahebat 31. di. tenere / et contra consti. qui lege canonica non tenetur
31. di. in xcena 82. di. cum in preterito / Et dicit constitutio eo duobus
modis oportet consistere q aut ecclesia certa seruando matrimonium contractum a
simplici contrahente quod non est longe ab heresi 22. di. omnes et 24. q. i.
hec est fides et c. uagarum et c. alienum et c. omnibus de heretici
ad abolendam de concessione plura tanta / aut q sic simplex sic
in plenum possit papa statuere q teneat matrimonium preterea quia in opinionibus
diuersis alia destruit / alia sancit clauem perpetui standum est ei que
sancit fratribus non destruit per hanc. proposuit consti. q remittit ad
seruandum c. ti. § questio nouerit ¶ 2° quo circa id an sit uotum

simplex impedit sponsalia sequencia ita et precedencia / Jnno.
in glo. ambigue loquitur dicens quod sit in sponsalibus post(er)ior(ibus) sequi
mandat de spon(sa)li(bus) sit / Dic et in voto et sponsalibus / Si aut(em)
sponsalia precedant votum credit Jnno. quod est cogendus vel solemp-
nizare votum vel perficere sponsalia de quarta gradu conp(ro)bante in fi. Jnno. ad-
dit c. ti. conpublico / et debet ultra in eo quod Jnno. non credidit an
votum impediat sponsalia precedencia / dic ut dixi s. c. de proximo
q. iii. 27 q. 2 de huius p(ri)mo aut(em) dicto in quo dic Jnno. quod si votum
precedit sponsalia debet observari votum licet precedit eciam si sponsalia
sequencia sint iurata / hec namque iuracionis est temerarium ut in lira
et dic(itur) ost(iensis) quod est illicitum quia contra votum prestitum cui erat obligatus
ideo non servandum per glo. quod dixi s. in que(stione) 2 nota / dic et ost(iensis) quod quamvis
verum quod votum et iuracionis sint equalis firmitatis / et tamen licet sic in
iuracione votum concepta ac auctoritas pape ut non de persone constitutus
sit et in voto s. c. proprio ut sit in utroque subintelligatur
nisi deus aliter revelavit 22 q. 2 beatus / vel victarius eius
in terris debet aliter disponere voluerit quia quod facit victarius facit deus
et non homo de trisla inter corpalia ac c. quanto / nam sibi dicitur
est quodcumque etc. 24 q. 1 quodcumque inter iuracionis inter votum conclusit
qui dixit quodcumque de ma(ior). et obe(d). solite ad fi. / glo. insti. quod
papa in et in voto continetis dispensare potest / debet licet de vo. c. 1 ubi
dixi in 3a q. 2 s. c. 1 Rpita. q. iii. 2 c. 1 in pri. q. 4 . sunt
et ost. quod vinculum matrimonii quodammodo forcius est quam voti /
cum primum papa non dissolvat tamen sic et debet 7 q. scilicet ¶ 3o quero
in eo quod dixi in proxima q. in fi. quod papa non dissolvit vinculum
matrimonii / et voti sit cuius licet / dic ost(iensis) quia ideo quod in matrimonio fit
iniuria non solum deo sed eciam homini qui divina lege in uxoris
corpore ius acquisivit / sed in voto aut(em) est obligatus deo tamen quod
vinculum prelatum vel cuius vicarium sine alicuius iniuria solui
potest / At per nimium consuetudinem designatur conformitas que est inter
deum et ecclesiam / sive unio que est inter divinam naturam et humanam
que omnino inseparabilis est ideo non debet separari significatus sic
nec significatum per glo. de biga. debitum. de spon. duo c. 1 de q
iu. lop. c. 4 / At in voto est vinculum dei et anime tamen in matrimonio
est vinculum animarum et corporum dei et hominum / non est igitur mirum si
unum vinculum facilius solvitur quam plura ost(iensis) / glo. de treu. et
pa. c. 1 / dic tamen ost(iensis) quod alii (contra) / et non dic in quo contradicat
prelatus / vult aut(em) prelatus obstare de trisla. c. 4 ubi innuitur
quod eciam nimium consuetudinem papa solvere possit / de quo vide ut ibi
dixi in pri. et de quarta gradu conpublico / et hoc in 4a actum lennin
in quest. li. 6 ¶ quinto quero in eo quod hic fit mencio de voto
solempni et simplici quod dicatur solempne et quod simplex glo.

n in 3ª pte ibi quia ſic hoc pręquit² dicens ꝙ ſolempne
ē qd fit int̄uenïete alicꝰ ſolempⁱᵗᵉ ut pſuſceptionꝭ ſacri
ordinis uł alioꝝ de quo in glo que ponit tˢplicē modū
Ceſſante aut ſolempⁱᵗᵉ dr̄ ſimpx̄ ſi nō ueſtitū ut dᵗ gof
glo / ꝛ ē ſile qd dr̄ ꝯ depacto nudo ꝛ ueſtito / ꝛ de ueſtimīꝭ
pactoꝝ nō ff de pac· iuris genat̄ ꝯ· ſi ī primo dixi de
pactꝭ· c· i / quo aut ad id qd dic glo de tˢplici ſolēpnⁱᵗᵉ
dic ūlꝭ / ꝙ ē dupx̄ tm̄ ſ· pſuſceptioē ſacri ordinis ꝛ p
pfeſſione tacita uł expſſam in aliqua de religionibꝫ app
batꝭ de uoto· c· uno li· vj· / Et de tacita un̄ intellige glo ubi
dᵗ de ſuſceptione ſacre ueſtꝭ / de expſſa loꝰ ubi dᵗ de illo qui
ꝑ pfeſſione ſe deuouet alıc̄ religioni / Et qd dic ī ma
nu abbatꝭ uł abbatiſſe uł ꝛ mōchi intellige ꝙ ſit talis
qui poſſit incorpare religioni / de regła ponitꝫ / It qd
dic glo ꝙ dꝫ ſi publica ſeptuā de pfeſſione dic ſꝫ nō
ee de ſolempⁱᵗᵉ quia pfeſſio tꝫ etiā ſine ſeptuā ſꝫ fit ad fa
ciliorē pbonꝭ xx· q· i· c· ſi ubi glo / ꝛ ſic intellige xxbꝫ
q· i· oīs / ꝛ qd nō de cenſi· c· i· li· vj· in glo nō caſu
in eo qd enuat pfeſſione int̄ ea que ſeptuā coīgit
/ Ep̄ſtis ſſetur dr̄ntia int̄ uotū ſolempne ꝛ ſimplex quo
ad mōꝝ uouendi / differūt etiā quo ad effectū ut dᵗ glo
qꝛ ſolempne impedᵗ ꝛ dirimit m̄m ſimpx̄ aut ſolum
impedit / iura allegant² in glo / ¶ Nūto quo in eo qd
dr̄ hic ꝙ uotū ſimplex impedit ꝛ nō dirimit m̄m qd
ꝛ dixi in pxima qōe inſi an ſꝫ ſit dꝫ· glo· c· in gᵃ
pte ibi / hec opinio pręquit² ſꝫ / ꝛ pt̄ obmitti qꝰ nō enī
m̄ eo qꝰ ū ſit deciſa / qꝰ aut dꝫ eſſe de dubio qd
dixi· b· in vj· nōᵗᵃ / Et glo pcedit more theologoꝝ et
artiſtaꝝ qui ſcr̄ıt contra dꝫ textu· Ite retulit ſe ad tpus
ān ſtatut decretale ꝛ tūc erāt qꝰ· Ad quod aut glo· vidꝫ
ꝙ de eo qd hic dr̄ eſt cōis opinio / lꝫ hugꝰ dicat ꝙ uotū
ꝯtinētie impediat ꝛ dirimat m̄m / qd dic ut in glo ibi
hugo· uſqꝫ ibi Jo· / Et nō glo ꝙ ſac dr̄ntꝫ int̄ uotū ꝯſent
ꝯtinētie depn̄ti uł de futuro / deinde glo· ibi Jo· refert opiōꝫ
Jo· ꝯtrariā hugꝰ / deinde reuti² ad opī· hugꝰ ibi ſꝫ ctēr dicens
eā magꝰ tutā / Ultimo ꝯcludit ſtando hic lr̄e / ꝛ de hoc
xxbꝫ· q· i· in ſūma· ꝛ c· i· ꝛ ꝯpeditū ē de uoto· c· uno
li· vj / Et ad rōnꝫ quā ponit glo· ꝑ hugꝰ qꝛ uotū ꝯtinēⁱᵉ
nō pt̄ ꝯmutari in maiꝰ bonū / unde pꝫ id qd dixi de ſta
tu eā ad m̄m ꝯ· abbas q· d· ¶ Bꝫto quō ſi in caꝰ
huiꝰ c· iuraſſꝫ illā ducē in uxorē ꝑpẽa uotū ſimpx̄
emiſiſſꝫ / glo· pr̄ dic tenendꝫ qd dr̄ deſpon ꝯmiſſu ꝛ hꝰ

velle glo q votu no teneat / Ala dic distinguendu ut
de p̃n. qui. c. vlt qd c. lso no ligeng ubi dicebat q si talis
vouens volebat ad religione transire compellebat gesse / Jo an
sentit cu glo q votu no teneat / na in eo qd lra dic
q si p9 votu quiolauit ad nuptias tz nim fd dt si cognouit
sponsa defuncto qua tn sit desponsauat an votu / dic ut
dixi s c. proprio q iiij / Septio queo eo casu quo p9
votu simplr gstit nim depnti / an vouens potit exige de
bitu / ostiensis dt q no det exige ß tenet reddere ^ de p̃n. di. quidam ^ ar
z c. placz z det agere pniaz z cu gemitu doloris cordis debitu
reddere de eo. qui. cog. cosang. transmisse z c. pe z si inst
gtit cu lima sollicit aplice sup hc gcta scia dispensante
qd pt s c. gxp ubi dixi in lo gvio z in by q / decks
de voto c. r. ^ sbud li. by id tz q no det exige / fac qd no proby
q i nuptiarum in glo hic duc z c. de viduis y / z q y a
gathosa / Jo an dt aliquis videri q etia posset exige / In
duc qd dixi in ppia qoe / z q votu e solutu go non
impedit z e ac si no vovisset / Jt q nimis onerosu z piculosu
esset tali nim si peccaret mortalit exigendo / z hc esset inicere
laqueu q dem c. de viduis / Sic go ingruente ingressu
religionis alterius qui gsite lapsione nulla remanz obli
gaco quoto poi tz de transgressione dat penite de ygla
qui p9 votu li. by / Sic in casu isto p9 gctu z gsumatum
nim cessare det obligaco voti ß de fractione peniteat / q
aut violas votu simplr peccat hic mortali dr hic in
glo y in pno qd dixi s in pa gvio / Rest tn Jo. an q
opinio plenspmis hic gvia qua tz tho. d to sniarum 38
di artilo 3o / Et vult q opinio dispensacoz necessariz sup
exigendo / An aut possit si p epm hec dispensaco dico
in scti gone / Jo. cal. tz. q posset exige etia sine dispensa
cone al sequet absurdu / pone enim q vir z mlr an
^ gsent qua emisisant tale simplr opm gtram vouet potit exige
sine pcco / z sic in tali viro gctu adpositu deficet bo
nu plis / q cessabit copula r intencione q dent tales
tales gsentes / q id qd lectum pxoby q y c cu go / exquo
sequet q intencionali z p gnes tamen ad deu no esset nim
int tales qd e fkm / ad h 32 q 2 c. 1 / Jt tales iuuges no
possent giungi sine pcco q id 33 q 8 c. 1 / It absurdu
videt q talis copla licet culpabilis licet significatiuu sui
z spuale de quo debiga debitu / dic go no necessaria dispensa
cionem ß sufficere auctem gnale ec approbante hmoi nim
Gas tz dispensacoz e necessaria / z adiones Jo cal vndz

pnota in dco c de uoluis / et dic q primi no constringunt
uotu / et hec opinio tucior quo adhuc ut in dubio petat
dispensacio / Alia tn opinio vr uior / q ex quo propositu
uouentis continencia et propositu nubentis sit contra primu vr
contrariu uotu cu dimi qui eorum aliud concludat de pe di
1 c 1 / Ad iura aut alleg in oppositu opinor ostiensis dicit ff an
q ibi etiam uincit loquitur q loquitur qui post unum alterum coniugiu
se impediunt uouendo / sic loquitur c quide 27 c placet pall
/ Ad c tuis inmisse dicit q uir incestuosus no petat mortaliter
exigendo absque non affine ¶ Octo quos presupposita o
pinione que dicit uouentem simplex si contrahit no posse sine pecto
exige nisi dispensetur de quo in ppia que / quis potest dis
pensare / vr q solus papa c x ostiensis ut dixi s q pp / ff an
d q ipius etiam eps hoc potest commutando in aliud uotu
de uo c 1 / et opinio ostiensis gradit v consendi q uouens simplex
petat consendo nisi dispensacio papa premisit cu glosa / et ad
priqua dictu e consumandi q usque ad consumacionem ligat uotu
de spon cum misse / sed post consumacionem solutu e uotu ut dixi
s q ppia / Hec etiam v consendi pt eps dispensare ut dixi
s c proximo q dn go forcius pt ut uta dicto etiam exi
gendo / ma etiam dispensat cu incestuoso ut licite consat
33 q 11 si quis cu duabz ubi de hoc et c in adolescen
cia de co qui cognovit consang conlatis

Insinuante

Votu solempnizatu p professione
dirimit inmu sequens / sup narrat
casu 2o diffinicedu committit ibi / nos igitur Copula
maritali maritu illu de quo vir manduuat ut alie
no e uis / obtestacone regia / forte diceres q insi hoc
faciat commuditacionj et indignacionj regis incurret / tenore
1 pacto / ordinis sti augustini / conpeitu aliquorum / ali u
suaserunt q uotu emittet ut s attendes uos sua erro
nea opinione / Et ii queris an sit cogenda uirp dimitte
ul habitu religionis reassume / pe et alb q no vr ppu
e q ipa significauit uiolent 1 cu uoti f uiolacone
¶ No q quis supplicat principibz proponere tanda ut hic / cp
tn ut dicit glo 1 si no dz / Et in c ibi deportacionis et
amissionis bonorum ut ibi ¶ Secdo no q deprestacione
ibi protestans et hec quis consuat uis protestantis de elect
cumana quis no de osti cu c / co dicit / hic aut no
dr an consuluit ul no / ¶ 3o no q professio si pt in ma
nu monachi / dicit in glo 11 / et dic ut de regla porrexit

et dixi s. e. consuluit in c. et in 4to extra et in 2 q. et j. in
primo contra ¶ Quarto nota ibi habitu quod delatio habitus induit professi
onem et votum solempnizauit quod procedit de habitu religionis al
terius s. e. consuluit et c. veniens et dicit ut j. de regula c. i. li
bro vi et c. ii. eodem titulo et dicit primo quod etiam sine habitu solempni
zatur votum de regula porrectum quod procedit in professione expressa
secus in tacita de quo in dicto c. porrectum ¶ Quinto nota quod sus
ceptio filiorum non excusat coniugium illicitum j. ti. i. c. licet
¶ Sexto nota quod per spacium temporis sequentis tollitur exceptio metus
de hoc in glo. ult. et in c. ibi si pro al. si ita pro ¶ Opponitur in
eo quod dixi in 3o notabili quod professio fieri potest in manu monachi
quod primo fit dicitur in manu abbatis de regula porrectum So
lutio iste fuit ad hoc missus ab abbate vel etiam si abbas non
haberet iste fuit mandatum sufficit rati habitio quod dicit plenius ut in dicto c.
porrectum ¶ 2o opponitur quod ista non fuit facta monacha ex quo sub
eo pacto professa est ut posset in domo propria manere cum omni sua
substantia quod est contra substantiam monachatus de statu monachorum c. cum ad monasterium glo.
solutio quod dicit hoc fateri in primo deinde dicit contrarium contradictionem [illegible] pro
non [illegible] hoc fateri in primo deinde dicit ... ponit has duas opiniones alternatiue
adiecta sed primo ponit has duas opiniones alternatiue
adiecta sed primo remittit ad nota de conditione apposita c. ult. ubi dixi i
de hoc glo. remittit ad nota de conditione apposita c. ult. ubi dixi i
2a questio et ibi nota quod dicit Innocentius et hoc loquendo generaliter
sed quo ad hoc c. dicit glo. quod hec uerba quod debet in manere
in domo propria cum omni sua substantia debet intelligi i. cum usufruc
tu sue substantie seu potius usu ita quod quicquid superest sit mo
nasterii et sic limitantur predicta nota in c. ult. de conditione
apposita ut ibi intelligitur quam profitens expresse dixit quod non aliter
intendebat profiteri nisi cum hoc ut posset habere proprium Secus autem
si fuit usus aliis uerbis que possint trahi ad verum sensum
ita quod non repugnet monachatui hoc c. ultimo quod in dubio debet fa
vere religioni ff. de religiosis et sumptibus funerum Et debet sic interpre
tari ut res potius ualeat de hoc supra abbate quod autem ista
potuit esse monacha et remanere in domo etiam sed primo di
citur quod bona eius quo ad proprietatem episcopi uel monasterii cum se
reddidit C. de episcopis et clericis l. nulli xxxvi q. ult. c. ult.
et hoc ult. j. quod sunt monasterii nisi si professa est religionem
certi monasterii Dicit etiam primo quod potest episcopus uel abbas concedere
usumfructum et quod in certo loco moretur licet est hoc contra contra
substantiam monachatus ar. de elect. cum inter et primo ad id de
prebendis nisi Et de hoc j. q. i. Et in hac glo. ibi sit quodam
al. c. i. et de hoc in dicto c. ultimo de conditione apposita ibi c. ult.
et ff. de statu monachorum c. i. Et nisi adde quod ibi nota in glo. in

¶ 3° op ad id q no tenuit pfessio qz ipa fuit p metu q
me ca c 4 / glo ar q soluit q impiu regis no suffic
ad inferend metu ar C q me ca ad inuidia ubi senato
ria dignitas illius cu quo cont no pbat metu / z d. lit z
in pti ario / dic q z si hic metuensis metu tn sublatus fuit
qz ista bienio pmansit in habitu ar. dispon ad id qd / z postea
fuit obligata religioni de regula indiua ¶ q^to op ad id
q dixi in pprimo ario q impiu regis no suffic ad inferendu
metu q 4° sic C qd me ca l. vlt. vbi pcipit infirmari
venditones donatones tnsactones que p potenciam extorte
st z fac ad id C e l. pe / glo pdca ar. qd format z no
soluit / Jo an pl. dic q nisi alr pbet oppssio dignitas
adlipans no suffic ad metu pbandu / z sic lo^m intua pdca
s qn pbat oppssio / credit tn Jo an q impiu principis que
alr psueuit tirannice tractare eos qui iussibus ul preceptis
suis no paret induc iustu metu pst qd no de ap c si
qd sm no / Hostiens dic q in eo qd illa asserebat se fecisse
pfessione p metu no fuit ei credendu / qz 2^m osti g ipam
erat psumpcio iuris z de iure / Vult dice p declaracione habitus
de qua dixi 6 ario ppio / dic tn q no e iuris z de iure / s
iuris tantu / na si pbaret q pseuerans metus pcusserit illa
qd dixi e dispon ad id qd in 2° ario / suffic eni q pdixi
qua primo potuit de dispon impub pi litis q me ca c
4 ¶ 6^tus op in eo q in fine mandat pcelli illa
ad suandu religioz / qz in potius debuit pcelli ad suadu
cui degu qui copte in in si ano ibi remittit / z dit ut
ubi dixi in 3° z q^to ario q hic fuit solempne uotu ibi
simplex / qd h. b. impediat cui no tn dirimit 6 c ppio
¶ 7^uus in eo qd dixi in q^to ario q declaro habitus oni
duc pfessione qualis e hec pfessio / dic q tacita pst
qd dixi 6 c ppo q iiij / Et dic osti q e pfessio vera e
z psupta / z vtraq solempnizat votu z impedit z dirimit
cui / Vera e qn ex more solito legendo cartam fac pfessiox
dicens / ego talis etc z ponit sup altare de hac 6 e inemi q
xx q 1 vidua degu piuga dudu / psupta no fit illis
modis / primo si uotu emittit z pmittit ul finit ppoit z pg
ea intrat religione z habitu recepit nouicior ut hic q in
ario pteste de regula psulti z c statuim / de hac alr dico
in c q / 2° fit tacita si renunciat ppis z pompe mudi
z fac que nouit 6 e psuluit / 3° pmora tpis ut hic
dr. q bienio h. vel anus suffic de regula ad aplicatu

et c. statuimus quod dicit ut ibi / vel quia pubes factus eam inuitis
impubes nec infra tempus competens reclamauit de regula c.
i. li. vi. ¶ Quarto si recipit habitum professorum et facit omnia ut professi
probatur q. i. indicia. de regula indicia et c. statuimus / contra per
coniugem absolucionem de conu. coniuga. coniugatis et c. uxoratus / quod
dicit ut ibi nota ¶ Sexto prestat ordinis receptionem lxxxiii. di-
cit in presbitero / et quintuplex aliorum modorum prohibetur impeditur animi et
actum diuinis ut extra. sic et c. ... et c. consuluit et c.
meminimus questio ¶ Septimo secundum Goffredum cum professionem facit mulier se re-
ligioni vouendo quod monachatus est scilicet nullius monasterii et subest
episcopo xx q. i. vergenda / et tunc consensus episcopi licencia requirit ut in
domo quondam sua possit fieri monasterium / Si aut se deuouit certe
religioni requirit licencia maioris abbatis totius ordinis de hoc vide
xx q. i. sciendum / quo aut ad supradicta dicit quod primus modus tacite
professionis de quo s. e. q. non procedit prout que dixi s. e. consti-
tucionis sunt / quia in et rubi non limitantur ceteri alii modi supradicti positi
sunt q. i. et pibi non limitantur ceteri alii modi supradicti positi
de quibus eciam plenius dixi de regula consuluit q. i. et ceteris se libri
extra in eo quod eciam receptionem facit ordinis dicit quod non est modus
professionis tacite sed quia uotum solempnizat de voto c. uno li.
¶ Secundo quo in eo quod dixi s. q. proxima infra et s. in secundo questio
quod cedit pro monachis vel monialis quod moritur in domo quondam
sua et fructibus suis cuius pro lege cedere dicit Iohannes quod episcopus vel
abbas ad uoluntatem suam / et sic quo ad hoc c. ult. dicitur quod ista
fuit monacha et quod bona sunt quondam monasterii quo ad proprietate
quo ad hoc tamen vero alios dicit quod bona talium deueniunt ad
succedentes ab intestato C. de episcopis et cle. si quis presbiter. Alii
ut refert Iohannes dicunt quod sunt inpendenti ff. de iudi. non quadam
modum ... alle. sed Iohannes sequitur Innocentius quod sunt monasterii si fecit
professionem in manu abbatis recipientis suo monasterio quod eciam
dixi s. in secundo questio / et hoc si est capax / aliter si est incapax ut
fratres minores / dicit ut dixi de proba. in presencia et de ter. sig.
clementis exiui. C. cum uero et C. ... inde q. i. et C. cuius animi q. i.
... quo ad istam uolens dicit Iohannes plus sibi placere quod non erat
monacha et bene poterat legare proprium et tamen nubere non poterat propter
uotum solempne quod emiserat / quod qualiter si possit remittit
ad uotum de regula porrectum / de hoc de con. cum coppte in de fir
firmitatis / questio dicit quod quidam dicunt uirtutem operatur claustralis
congregacio et loci stabilitas / Io. an. dicit tenendum quod lex de
uoto c. uno li. vi. vult dicere quod non potest dici uotum solempne
nisi ista fuit monialis / et sic non procedit quod ultra dicit Iohannes
in eo quod dicit quod ista non fuit monacha / et tamen uotum fuit
solempne / licet quod ista fuit professa tamen idem Iohannes ut dixi s. e. q.

z aperiūt ẽ in 2° q̃rio z illud videt ut ibi dixi, dic tn̄
q̃ etiã ipsa sponte monachi potuit ei cõcedi q̃ staret in do-
mo quondã sua cũ suis adiuū tñ ꝑpetuis ut monasteri
ut dixi in dc̄o 2° q̃rio z in ꝑ̄d q. 2. ⁊ q. sc̄a z q. x. z c̃
3° quo ꝑsupposito qd̄ dixi in ꝑxima q̃ne q̃ possit
cõcedi monacho q̃ stet in domo quondã sua cũ suis adiuū
an possit sibi cõcedi ut ꝑpetuo dimittat̃ ẽ aliqua cella ul
aliquis loc̃, dic sm̄o q̃ nullus cõt̃ ꝓpri pt̃ se ꝑpetuo ad
hoc obligare de sc̄a mo cũ ad nr̄o tñ si se obligat nõ est
ꝯ statum monachatus q̃ cõsil nõ cõcedit̃ q̃ habitu ꝓpri na
pt̃ in c̃to loco morari etiã sine ꝑpo z in obediā, dt̃ tn̄
sm̄o q̃ turpis ẽ hec cõdicio z vitiuenda etz monachatus
qd̄ ulti repugnat immediate dc̄o, z illud ul, na q̃ ca
pt̃ tlis cõdico esse honesta ut hic, ⁋ 4° quo eo casu q̃
cõcessũ ẽ monacho ut stet in domo quondã sua cũ suis
ul in alio loco seu cella quid si abbas uult eũ cõmaliciã
reuocare, dt̃ sm̄o q̃ potest supplicari superior z superior eũ audi
re dt̃ ad similitudine sui ✠ de pci impa. ꝯ ff. l. i. Justi
de his qui sunt sui ul alieni iuris ⁋ si hec tpe 3 sc̄a ⁊ cõi
utriusq̃ iudi possessorum cõsil qd̄ nr̄o de ꝑbis cũ dcl̄a in glo
ult z ibi dixi, z qd̄ nõt̃ jo an de ꝑbendis cũ singula sup
glo adiecit, ⁋ 5° quo an ubanus clericus qui ꝓfessus
est eo modo quo ista uult mandat in canone si quis sua
dente, sm̄o q̃ sit si ubat̃ abbas qui hic nouit ul etiã
abbates alius si portat habitum de se ꝑ̄ nõ dubiũ, ⁋ 6° septo
quo de q̃ne sc̄a, consuetudo dr̄ ee int̃ fr̄es heremitas q̃ bõ
declata fr̄ibus intuitu ꝑsonarũ recipiant ꝓfites etiã sine
licentia superiorũ z libe cõtant in suas cõmoditates an habet
hic locũ cõsuluit q̃ nõ qz tuz rõne, ⁋ est ꝯ canones ponē
tes ca sc̄alia in ꝓfess int̃ que est abdicato ꝓpri xvii q. i.
nolo z c. nõ dicatis de sc̄a mo sup quoda, dic q̃ ymo
tales dc̄emo nõ recipiant animo occultandi plati sꝫ pati
sunt facere id qd̄ platus iussit cõsil qd̄ nr̄o de sc̄a mo
cũ ad nr̄o ⁋ cõsil ꝑsbiterum ubi dixi in 3ª q̃ne z in regula
non est obligatoriũ in q̃ne li c̃.

De eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium

Dicto de impedimento voti z ordinis videndũ de impedimento
criminis tantũ q̃ ꝑ̄stitui uxore qui mortua legittima
cõtrahit cũ sua adultera, dc̄ c. cũ̄ dany z cõsil de ma. xxx.
q. i. ꝓtotũ ⁋ 6° quo cũ hoc impedimentũ dirimat uinc
z cũ nõ, sed ꝑ 1ª ꝑ̄ partes, ꝓma si quis uiuente ꝓma

contraxit cum 2a etiam sciente quod esset coniugatus alio non interveniente
post mortem prime 2am ducere potest ut c. si. 2a. Si quis
vivente prima dat fidem 2e et scienti desponsando mortua
prima potest 2am ducere de eo c. si 3a. Si quis vivente prima
cognoscat 2am etiam sciente alio non interveniente potest
mortua prima ducere 2am ut c. significasti X ta. Si alter
coniugum machinatur in mortem alterius non potest impedire contrahere
vir non impedit coniunctus qui machinatur. Unde si mulier ma
chinatur in mortem alicuius mulieris cum effectu ut sic inter fiat
potest esse uxor mariti mulieris mortue ut c. si v. eo. et quod
cum quo fuit machinato sola sine adulterio ut ibi et
cuius fuit machinatio alterius tamen consentientibus ferri si vero
uxoris ut si maritus mulieris mortue consensisset. de eo qui. in
fide c. ij. quod dico ut c. q. Exceptio 10a regulis quod qu
non impedit iuramentum et promisse regule potest tertia non videntur
continere adhuc titulum sed pertinet ad sequentes regulas
contra ia si vivente prima dat fidem 2e et eam sciente
de prima cognoscat non poterit esse uxor mortua prima
ut c. i. agris. 2 c. se ta Secus si ignoravit de prima ut ibi
Septa. Si quis uxore de facto contraxit cum alia sciente et
eam cognovit illa nunquam potest esse uxor ut c. ij. 2 c. cum
haberet. 2 c. si. Septima. Si coniunctus cum altero coniugum ma
chinatur cum effectu in mortem alterius non potest matrimonialiter
coniungi coniugi superstes cum illo de quo in fide c. ij. Octava
contra vivente prima cognoscit 2am que machinatur in mor
te prime cum effectu non potest unquam ducere 2am ut c. si v. eo. 2 c.
significasti. Idem si ipse vir machinatur de eo c. significasti.
Idem si intervenit fidei datio cum machinatione de eo c. si v. eo.
ibi tamen intercessit adulterium. Unde in hoc ultimo potest dici contrarium
cum quo hic non reperitur compressum.

Oppositum Si quis vivente uxore contraxit
cum 2a que ignoravit primam mor
tua ad suam petitionem non separabitur a 2a primo facit 2o re
moto dubio ibi legitur 2o viriso abbas consultationi. Unicuique rei
sed quod alia haberet uxorem. Iusticia tempore contractus et toto tempore du
rante primi matrimonii. Nota ibi in canonibus quod allega
tione generali de hoc de cohabitatione clericorum et mulierum. 2o nota quod de
licitum non committitur per ignoratiam quod procedit qui est ignora

pbabilis ut hic al' seq' de rept' ab ꝯgruato Ubi de
h' de or ab epi c y de cle ꝯ ab aplice vbi de h'
¶ 3° no q' quis no dz sentire lucp de dolo suo de h'
in glo pe / dolus eni dz obesse no ꝓdesse de ꝯgnua
spiri c y de collus audiuimg ¶ q'to no casu in q°
ꝯtus claudicat de h' in glo vlt / et h' intellige ut dico
ꝗ q in / Sic transacta inita dolo altius eo instante re
uocari no pt / constante alio sic c de transac / transactoe
finita ¶ No ꝗ c venies in glo y / Et in hac glo
ibi de illis vbi de h' in glo fi et ibi dixi in p° ꝗrio /
ibi ꝓpos' ꝗ eu qui egressus est mandatu ꝯpetit
acto mandati sibi uo no ꝯpetit / ibi le y re uendita
minus dimidia iusti pcij eligit emptor an velit ꝯctu
rescindi an ei stare supplendo iustu pciu ad idez de
emp et uen cu dila ibi ¶ intdu sequit' locator no
obligat' / conductor obligatur ut si emptor fudu ꝯduxit
donec pciu soluat / ibi iuliang al incipit int eu
¶ Op q 2a mli no possit mortua pma remane
cu viro qui cu ea ꝯmisit adulteriu ꝗ c cu hret glo
i soluit q igno a hic excusat mliere secus si sciuisset
ut in ꝗrio ¶ 2° op ad id quia no fuit mim int
istos ꝯprimo ꝯssu et abinico no valuit / et qd' nullu
e abinico ret i a no firmat li by glo c ibi et ty
sicat ꝗrio dicens q ex cessate impedi to i mortua p'a
ꝯss9 ille no suffic ad mim et intellige durare i pmo
ꝯssu qui fuit erroneus / et id no in ille de qui sc
c fi in glo vlt / et cu glo ꝯcordat alang et multi alij
ꝗrio uo instat dicens q no fac dim an vir sciat p'
mortua mt uc / s3 suffic q ꝯsentit eo tpe quo pt
hant hre vxore qz solus ꝯss9 fac mim ut q et
sufficiat / s3 solu fac dim an 2a bona fide ꝯtxit igno
rans eu hre alia vxore / ꝗ h' dic q p9 morte vxor
si remane cuncti sine sciuerit de morte pme vxor
sine no separi no poterut cu semel ꝯss ꝯsensint
in mim eo tpe quo fiunt soluti / et dt pro q isti qui
h' tenet dicut id si lib' ꝯtxit cu ancilla ignorans
ea ancilla qz si pea fiat libera si vir ex h' nesciens
ea cognoscat tenet mim / de h' vltio hic in glo que

tz contra et i. de conjug. serv. c. fi. et dic ut ibi dt ty pro-
p alii q et hos dic bn dice ut sibi videt. Na pogna
port qssp9 isti conjugat ar. C ad velleya contus et l. fi
mlis ff de mio. l. m. q scio que una ees allegan
de h. de qui. serv. c. fi m glo fi vult dice q ille qssp9
no suffic. qui ab mco fuit nulls et sic tand sentit
pro cu glo et h. qug et u'q qd ty intellige ut dico i.
q. 8. phe i c. ueniens et qd ibi dico m 3o no. cole et m p.
contrio ¶ 3o op. adds qd dixi m primo contrio q ymo
sufficiat qssp9 pduratis pq morte prime vxoris ff de
off. procons. obsuac q vult ubi imo. psale inaudita
an ingressu provincie vale post ingressum glo pma
fert et no solvit dic ss an q illud q novo consensu
valere tacito pquo no evrabat ¶ 4to op. ad id ff de
iur. doci paulus ubi si ancilla dedit pecuniaz m dote
illius pecunie ea no muta. lz fiat libera et mapiat tene
mtri glo c. fert et no solvit. ss an solvit q ibi ma
pit tene mtri vivo contrato et ita no de qui. fuo
c. fi m glo fi et dic q is pecunie ea no muta q ibi
dedrat pecuniaz aliena an mansit eiq cuiq fuit etia
ancilla fca libera ut ibi. 5to op. q lici ubi magre
dinit q no possit esse mtri cu ea cu qua viv. est fuit
adultat vivente pma. na dicas magre denot idem m
alio casu desu. tri. c. n. q i nullo ubi dixi et ty pt
esse mtri cu adulta i c. significasti nisi vir dederit
fidz adulte deducendo apez pma mortua cu nisi de fco
cu ea contrait i c. significasti et hic m glo m ss. sta
contrio et dit magre q tm c m ea que dixi b m spiritual
m 1 q. et m 3a v a ¶ 6to op. m eo qd dt q quis
no pt m vxore duce ea que fuit machinata i morte
prime q m possit nisi machinans fuit effectu i c.
sr. eo. ubi delz m glo n. ss sta contrio et dit machina
ta cu effectu ¶ Septio op. m eo qd dt q mlr pt
pete divortiu mortua prima na mortua prima stati
cu se. commiscuit viro ratificatu e mtri de qui. serv.
proposuit. ss intellige q ista petat divortiu statu cu ra
tificata est de morte prime ita q prmllu mod de novo
consensit m vir ¶ 8o op. adigt q no possit peti
divortiu pquo mtri fuit nullu arg. de despon. impub.
ad dissolvendu. dit q petet divortiu de fco ne cogat

viro cohitare ¶ Circa in eo quod dixi in primo q̄rio q̄
mulier excusatur per ignorantiam an excusat adeo q̄ filij
nati in tali matrimonio sint legitimi, glo. i. q̄ sic, quod procedit
si unum fuit contractum furtiva facie de qua e. de cland. despo.
c. fi. ¶ 2º quid si contingisset q̄ pendente primo matrimonio
2ª mulier fuit facta oscia, dic q̄ non debet permitti se cognosci
al impetu non pt esse uxor. ij. c. fi. de his imp. dus
3ª. q. ij. cum probellat 2 c. si virgo. 3º quid in eo quod
licet permittitur mulier petere divortium 2 non viro cum potest
mulier petere cogi virum ut eam ducat, glo. i. nisi q̄ sit
mendax allegat secundum probat. ij. c. pe. ¶ 4to quero in eo quod dixi
in 5ª. q. q̄ mulier pt petere cogi virum ut eam ducat.
quid si vir cum concubuit cum alia, glo. vlt. in fine dicit q̄ tamen
unum pt. c. uenientes ij. c., dic tamen q̄ viro imponenda penitentia de
contemptu sponsalium de sponsa cum in assumpta 2 in hoc intellige quod dixi
et in 4to notabili in eo quod dixi q̄ contractus licet clandestinus quod
intellige non quo ad unum quia in 4ª viri non e unum quia non
e possibile q̄ sit unum sine consensu viri 2 uxoris de spon-
du. c. 1. secundum clandestinum quia mulier pt petere virum cogi ut eam
ducat ut dixi in propria q. non ex. ¶ Circa quid in eo
quod dixi in primo q̄rio q̄ mortua prima non firmatur unum
cum 2ª prima consensu secundum ... quale constabit de consensu
novo, dicit oste q̄ verbo vel facto ut si ducat illa consueta
de spon. c. pe., facto si utroque cohitato subsequente copula
ij. c. uenientes. de qui. fer. c. si ff. de iure doc. prius
vera copula est de consensu dissensu sine coacto consensu facit
unum. de spon. is qui 2 c. tua cum i. not. pro aut dic.
q̄ est sola cohitatio pt copula facit unum dic. u. q̄ mulier
que non delinquit pt aversa redire cum non teneat unum
2 hoc si propterea sciuit impedimentum ullo consensit, nam
cum morte prima non fuit unum per impedimentum alterius
uxoris nec post mortem si 2ª abiens discessit vel alia signa
dissensus ondit, 2 sufficit propugno dissensus q̄ etiam qui mulier
credebat se legittimam uxorem ab eo discessit etiam contrarie
na prima consensus non fecit unum per impedimentum nec potuit
facere toto tempore vite alterius uxoris nec post mortem quod pt
si sine consensu que non constat adesse postquam abiens separata
est. Sed iniuste quia sine iudicio ecclesie recedere non debebat
de divor. porro secundum si de novo consentiret sive expresse confitendo
publice forte sive tacite cohitando in domo vel alio modo

siue intcessit copula siue no sit tn̄ conueniens ꝯsen. Itm
pro. qui dr ꝙ no tm̄ pcedit ꝯsensus ſꝫ etiā pcedtꝫ licet sit.
qꝛ lꝫ nullꝰ erat dicere tn̄ ꝙ quo effigie nuronij gestabat
suffic ꝙ psumit mtrim uolūte pmane. ar. C. de nupc. l.
imperie ff. de ritu nup. imperie et l. si quis et l. eos et gl.
vij ꝙ suffic sola cohitatio qꝛ sublata ca impedīte ꝯsensus
pduratꝰ facit tn̄ no ut ꝯtuit ſꝫ ut ꝯuenit pꝫ qd no in
ia no fma. li. bj. Et ꝙ lt alti solui pqueb sui. Et in
eo qd dixi decubit formatꝰ dca c. despon. t. pe. ¶ Exp
ad lt ꝙ eo ꝯsen uti no possit firmari tn̄ qꝛ ꝙ inullu
et illicitu est tractu tpis no fma. ff. ꝯmoda l. in de v.
ob int stipulante et pactum pꝫ de elect. auditis. Solut
pro ꝙ spale e in nuroms de despon. impub. duo. accessit
attestatoris ſꝫ licet qualitas no bn pba. uiue. 2o solut
pro ꝙ gnale. vij est ꝙ quacesqꝫ qualitas ꝯsen pendꝫ
ꝙ aliquid ualeat si eius ꝯsensus accedit tacitꝰ ul expssus
dico tlis sit ꝙ aiure no impbe. qd pub fact est et si p
us no ualebat tn̄ modo qm̄ ꝯueniens ꝯsen ualē incipit.
ut ꝯuenit no ut ꝯtuit ff. de off ꝯsul. obseruare ꝙ si
ad. trebel. ſꝫ et si. de dona. int. vi. et vx. cu lic status
ꝙ si maritꝰ e tca utuqꝫ iudi l. 1. et. ij. Et predictis
ꝯsensus tribuit adulter. ff. de seruu. rustic. pdi. pfundu p
lt de despon impub. c. bno. li. bj. et dca ia no fma. cu
ubi notz ꝯcquibꝫ cꝫ ꝙ ila e lt ca. so. ꝙ ꝯcedit 2m
pro. qui ulli. ignoratis despma vxore ꝯsit cu ipso al
ptatitu ꝯsensū no ratificauē tn̄ qd alti ꝯbat inco qd
dixi in ca. in albo instia et ca. inoribꝰ in vj. ia. ¶ Item
quo in eo qd lic lo. qui uir libis vxore ꝯsit cu secda
instia qd ergo pro. qui id. dit f ꝙ mortuo po marito e
inoptoe tm̄ an cu ea stet ul discedat ¶ Item quo ꝙ
si ambo st inscij pro ꝙ id. et multo fortiꝰ. uult dice
ꝙ impedimento cessante pt int eos esse tn̄ pt aute
ꝯtinge ꝙ ambo nesciunt ut qꝛ uti. fuit ratificata
de morte pmi. lui de his nup. dns. dt tn̄ pro insci
ꝙ quida in milit ꝯdicunt lijs que dca sut pou in lt. t.
tu aut dic ꝙ ua sut limitando ut. s. ¶ Item quo si
quis ꝯsit cu dca insciē despma legitima dic ostꝙ ꝙ
prima mortua durante ignorantia mulieris pt ratificare
uoluit et illa quā pora desp ratificata cognouit ul
in qua primo ꝯsit erit vxor ut qꝫ ꝯpmisit. dic ꝙ erit

uxor ex nouo consensu ut dixi 6 q. 8. et hoc presupposito quod contraxit cum istis deinde separati / secus si sit quia tunc contractus nullo iure etiam quo ad prolis legitimitudinem ut dixi de spon. ex litteris in q. 3. et sic nulla contractio hic aliquid iuris secundo aut tamen qui separati tunc illa cum qua primus contraxit hic ius de quo 6 et supra sic etiam 2a sed sine preiudicio prime et sic solutus

¶ ipso quod de quo est / Canonici ecclesie kathedralis fecerunt unum statutum creando decanum de nouo in ecclesia et statuenda certa eius officii aliqua propter quod prouisio decanatus spectaret ad capitulum et iuxta statutum creauit decanum cum quo episcopus plura fecit admittendo eum tamquam decanum / deinde vacante decanatu volebat episcopus conferre / canonici vero volebant prouidere iure quid iuris / Et quod quod uidetur inspiciendis tamen pertinet est propter id quod dixi de tacito consensu 6 q. 8. / Vaf dicit ipso cum consuluisse standum statuto propter tacitum consensum episcopi / quod procedit si episcopus sciuit de statuto alias non / secus tamen hic cum non presumendum episcopum scisse cum sua interfuit etiam requirere arg. de postulac. c. 1. / et propter magna consuetudinis qua hic est cum ca.lo arg. de elect. postquam de presupponens et c. quo / suffic. aut consensus episcopi etiam presumens / et in ca. q not. quo de consue. cum consuetudinis

Significavit et cum vinculo prima uxor contraxit legitima cum 2a et ea cognouit / et mortua prima et 3a uxor non potest / secus si prima legitima uxor non erat / ipso de cusa consultacio 2o mandatum vel mandamus et ibi distinguit et primum membrum prosequitur 2o ibi alioquin / et ponit casum ut in glo. vel prima iure mortua ut in casu Redeundum separatus enim fuerat per adulterium ut in casu / alioquin vel si primum iuramentum tenuit / ¶ Nota quod non contrahitur ius excusat sed debet esse tanta que potest cadere in constantem de hoc in glo. in / ¶ 2o nota quod violencia purgatur precedentem consensum hoc enim precedentem copula purgatur de hoc in glo. in in principio / Et dicunt quod copula hic fuit iuramentum pro voluntate que inest possibiliter coactis cum precedentem coactionale / ¶ 3o nota quod ratihabitio retrotrahitur de hoc in ea glo. et de pac. c. y. et plenius in va ratihabitione li. 6 / hoc tamen non videtur colligi hic / nam ad impediendum iuramentum cum 2a suffic. quod tenuit iuramentum primum ut premit / et sic suffic. quod interfuit copula cum prima antequam acceperit 2am / sed dicit quod tollitur ex eo quod copula fuit iuramentum per consensum precedentem ut dixi in proximo notabili / qui consensus ab initio nullum inducit effectum, effectum propter violenciam de spon. veniens in

ꝯsit oꝫ ꝙ retro purget metus al' recepit copla interuenisse
no precedente ꝯsensu/ vel sola no sufficeret ad mi̅ꝰ ¶ Decimo no
tandum pro ꝙ sufficiunt sponsalia de pn̄ti & sine copla ut no
teneat mi̅ꝰ cum 2a cui fidem dedit & cognouit vincte spo
sa de pn̄ti/ Collector aut li. quia licet dr̄ de copla cum prima
dr̄ ad concludenda metum ut dixi in principio duobus notabilibus
¶ Undecimo no ꝙ id quod nullum est no prestat impedimentu
mi̅ꝰ 2m licet no prestat impedimentum sed si violentia
que intercessit in primo no erat purgata per subsequens despon. at
in aplica/ & facit quod dicitur talis. 33 q. 2 dist. in v. li. et no
prestat li. et Et collector vero licet c. in principio dicto ¶ Sexto
no ꝙ quis aliquis propter submittitur maioris anathemati &
quod operetur dicit ut de iure pa velatum despergitur c. uno
¶ Septimo no ꝙ etiam prohibet mi̅ꝰ inter inhabiles ut hic et
de despon. impub. continebat/ Sic autem prohibetur inter inabiles
ita datur licitum abilibus collector licet nisi ibi/ licitum succedi
alia/ Datur autem licet una succedi alia quia prima erat mor
tua ut in c. cum ¶ Octauo ꝙ etsi iste consensit in primam
sine metu tamen no debuit separari a 2a despon. du c. i
& c. licet/ Sol. pro intellectu ꝙ licet consistat in prima puba
de pn̄ti/ Contra uero loquitur quod puba defuncta/ ¶ 2o op. meo
quod dicit de iurato prestito/ & no est cui uel sit quo Sol.o
collector contrarium quem ponit glo. i/ Et dicit isti ꝙ tale iura
no prestitum sponte prestitum de venire. sed licet quod no multu
facit vitet e ius contra adheret c./ & dist. in scit. gio ¶ 3o
op. ad li. quia precedentia sponsalia de pn̄ti causa precontracta
& si copula secuta no fuisset debuit sufficere ad im
pediendum mi̅ꝰ cum 2a quia ~~debuit separari cum potest sine~~
~~metu dic~~/ coacta uoluntas est vel q. i merito/ Et
cum intercessit licet uinculum debuit separari cum potest sine metu
amice separari de iure uis si uero/ glo. in postea ꝙ licet no licet
locum in uiro quod debet esse liber collector quod uero ꝙ me ab
bas ult. medium glo./ Collector dicit ꝙ cum mi̅ꝰ contractum precontractum sit
nullum ut in pluribus allegatis in glo/ & no in dicto c. abbas
no potuit licet separari iuramentum prestitum sub primis sponsalibus
quo cum no erat uxor no potest ei cohabitare sine pecca
to cogi debet in eius consentire ¶ Carnaliter aut de iurato prestito
precontractum an obligat ad quid dicit ut de iure iurando licet
/ Et quia in glo. prima fit mentio de duplici iurato scilicet de
iurato prestito super sponsalibus de pn̄ti contractis cum prima & de

iuramento prestito coram electoribus archiepiscopo domino attendendo do
net lis pendeat vel terminata esset cum prima / dicit quod licet in
littera pos prestitum iuramentum debet intelligi de iuramento 2o / 2 hic quod presuppo
nebat quod cum hoc iuramentum non intercessisset copula alias non fuisset
disputatum super metum cum esset purgatus presumptam copulam ut
dixi 6 in 2o et 3o notabili / ¶ 4to nota quod etiam si tenuit inim
cum prima / tamen ea mortua / possit habere 2am non obstante quod cum
ea contraxit in c. si / sed intellige quod 2am accepit prima vivente
et eam cognovit / postea quod non in c. si in glo. i. / ¶ 5to op. ad
hoc quod adhuc intelligimus possit accipere 2am mortua prima
6 c. proximo glo. pe. solet hic introduci quod hic 2a fuit consciam de
prima / 6o op. ad id quod mortua prima sublatum est impedimentum
ergo libere potest habere 2am exquo ex puenit ad casum in quo
potuit incipere de eo qui cum plag. / glo. ultima in hoc nescit
collirendo quod id quod ab initio non tenet tractu temporis non convalescit
deinde inducendo iura in contrarium que tamen non sunt contraria / unde dicit
Io. an. quod glo. i. a. que melius diceret sic ex quo quod iura ista
probant quod licet non sunt non iniciatur per casum supervenientem ad quem
non potest inchoari v. d. sunt licite ubi dixit li. 6 2 sit no
sunt quia postmodum ponitur casum convalescit / contrarium aut ad contrarium potest
glo. quod hic 2 in similibus allegatis in principio glo. id quod ab initio
glo. quod hic 2 in similibus allegatis. in principio glo. id quod abinicio
non valet regula non convalescit ex casu quo subesset perpetuum im
pedimentum / vult dicere quod hic ex eo quod vivente prima licencia ista ac
cepit 2am scienter 2 eam cognovit surgit impedimentum perpetuo
impediens ne possit habere 2am / sed dic si cum prohibitionis
esset temporalis postea quod non de spon. duo c. pe. in glo. si / et
in hac glo. i. a. an. suo inutile pure legatum suo heredibus
esset si vivo testatore deputate heredibus conveniret / quod enim inutile
erat si testator statim decessisset non convalescit quod diutius
vixit / ut ibi l. ult. et qui apud hostes est testam. vel quod
i. sive non valet quamvis reddierit / ut ibi c. ult. de hoc in va.
non fuit firmatur li. 6.

Super eo non potest quis cum illa contrahere que sponse vivente cognovit si machinata fuit in
morte uxoris vel si ei fidem dedit de contrahendo cum ea defuncta
sponsa hoc quo ad 2a. ho. i. lex q. / 2 in hoc amplificat confirmat
defacto quod deinde or. agit hic / adultera postea hoc quod fuat
cognita / prohibetur ita quod separari iubentur 2 permittatur agere sua
ipsa conjugii deinceps et est cum hic c. nosti ubi de hoc /
¶ nota ibi fidem dedit / quod 2 si non contraxit cum 2a vivente prima

s[ed] tame[n] fide[m] dedit de ipsa ducenda post morte[m] p[ri]me no[n] poterit co[n]trahe[re]
cu[m] 2a mortua p[ri]ma si 2a fuit machinata in morte[m] p[ri]me et eo
gnita ut dic[tu]m q[uo]d dixi s[upr]a. Rep[eti]ta in ve[r]bo v[ir]a. S[ed] et sine ma
chinatione suffic[it] fidei dat[i]o cu[m] adult[er]io ut dixi s[upr]a. Rep[eti]ta in
ve[rbo] v[ir]a et ve[rbo] in s[upr]ariis. Et dic[it] Host[iensis] q[uod] p[ost] fide[m] data[m] 2e ipsa 2a
bona fide co[n]trahe[re] no[n] p[otes]t ut e[xtra] eo[dem] t[itulo] c. uenie[n]s ubi de h[oc]. ¶ 2o no[ta] in eo
q[uo]d h[ic] d[icit]ur q[uod] p[ro]hibitio p[er]petuo seruanda e[st] q[uod] id q[uo]d ab initio no[n]
ualuit tractu t[em]p[or]is no[n] co[n]ualescit de h[oc] e[xtra] c. p[ri]mo in v[er]bo q[uo]d. ¶ Op[inio] q[uod]
2a possit accipi dato q[uod] cu[m] ea co[m]misit uiue[n]te p[ri]ma ut e[xtra] si
bo ut in gl[osa] i' que supp[on]it q[uod] 2a cognouit sacre[m] de p[ri]ma
et uiue[n]te p[ri]ma co[n]tra h[oc] q[uo]d dixi in l[itte]ra in v[er]bo adult[er]a. ¶ 2o op[ponitur]
ad id q[uod] possit co[n]trahe[re] 2a no[n] obstante machinac[i]o[n]e n[isi] fuit
cu[m] effectu 31 q. 1 si quis uiue[n]te gl[osa] ij stat co[n]t[ra]rio et q[uod] h[ic]
machinatio fuit cu[m] effectu u[idetu]r colligi inf[erius] ex q[uod] p[re]supponebat[ur]
q[uod] p[ri]ma erat mortua gl[osa] t[ame]n in h[oc] u[er]bo quoda[m] dic[unt]ur q[uod]
suffic[it] conat[us] sine effectu et suffic[it] etia[m] sep[ar]atu[m] esse q[uo]d d[icit] gl[osa]
no[n] esse u[er]u[m] et sic t[ame]n p[ri]mu[m] q[uo]d e[st] uulg[us] et dic[it] q[uod] no[n] e[st] sep[ar]atu[m] q[uod]
sufficiat sola machinacio s[ed] potius q[uod] na[m] c. si quis uiue[n]te
loquit[ur] de utroq[ue] et sic et l[ite]r[a] h[ic] ut p[re]mi[tt]e dixi ¶ 3o op[ponitur] adu[er]s[us]
na[m] dauid co[m]misit cu[m] bersabee qua[m] t[ame]n polluit adult[er]io ui
ue[n]te uiro que[m] fecit occidi 2o Regu[m] xj de eo[dem] & ex eo cu[m]
ea ij in gl[osa] iiij so[lutio] ut h[ic] 31 q. 1 § h[ic] obicit[ur] ubi dic[it]
gra[tianus] q[uod] multa p[er]mittebant[ur] in ueteri testa[men]to que in nouo
sunt p[ro]hibita. Solu[tio] et alt[er] ibi s[ed] p[ro]cedes so[lutio] suffic[it] et h[oc]
p[ro]hibitio est de iure positiuo et sic an[te] ista[m] uiua licebat.
¶ Q[ue]r[itur] si aliq[ui]s interfecit aliq[ue]m in bello no[n] eo p[ro]posito
ut duceret ei[us] uxore[m] an possit ea[m] duce[re] gl[osa] ij soluit q[uod]
sic p[er] c. 1 de eo q[ui] in fide ubi causa et q[uo]d dic[it] gl[osa] in bello id
si causa q[ua]rta co[ntra] aut q[uo]d dic[it] gl[osa] q[uod] no[n] fecit eo p[ro]posito ut
duceret ei[us] uxore[m] ui[detur] uelle q[uod] secus esset si eo p[ro]posito fecisset
q[uo]d t[ame]n uero et s[ecundu]m sola machinacio co[n]iu[n]cta p[ro]missione f[a]c[t]a sine
copula et sine fide data dirimit i[n]i[tiu]m q[uo]d etia[m] t[ame]n Host[iensis] co[n]
uenittit ad s[upr]a c. ti. Vinc[entius] dic[it] q[uod] no[n] suffic[it] sola ma
chinacio alt[er]ius t[ame]n s[ed] ut[r]iusq[ue] sit ut e[xtra] significasti v. de hoc
et c. si q[ua] et t[ame]n so[lutio] an in dicto c. 1 de eo q[ui] in fide. ¶ 2o
quod si l[iber] uxore[m] co[m]mittit adult[eriu]m cu[m] b[er]ta et sibi d[icit]
q[uod] si no[n] h[ab]ere[t] uxore[m] ea[m] acciperet deinde interfic[it] uxore[m]
no[n] eo p[ro]posito ut acciperet bertam dic[it] Gof[fredus] q[uod] potest accipe[re]
bertam et no[n] p[otes]t dici q[uod] fide[m] ei dederit de co[n]trahendo p[ro] v[er]ba

pmissa nec homicidiu suffic cu quo no fecit ht pposito dco
c. 1. de qu. infid. et sili nec adultiu suffic cu pdca ma
chinacione dic ut p c. significasti ij. e. suffic cu adulteriu
cu machinacōe ut ibi 2 dixi sz ff. in vbi 2a vi distingit
in dco c. significasti nec licit q° pposito sua sit machinacio

xliiii

Cum uncte pma et abeo separata quo adulterio 2as contra dut uxore
ccia pma mortua separat a 2a s cu alia ptēe potit. Cont
dio 2a i. sup quo mathimale no dr lic an hec mli fuit
pfessa et fac ad id qd dico ij. in q[illegible] no. Suscepit hoc no
excusat s pocius accusat ij. c. pp. et i. queritur an cu pa
sit mortua possit remane cu 2a ¶ Nō q ppo adulteri
viv de lima ecclastica indicis abiciat uxore qd intellige ut i. i.
2a et 4ta qōio ¶ 2a nō q cōiugata que cōmisit adultiu pt
ingredi religione qd intellige ut i. q. 1 ¶ 3a nō q adult
pt inim ptēe ut lic in fi ¶ 4to nō q lz alt cōiugu pfitea
no poss intelli alt pfiti pmo mortuo pfitente io qui re
mansit in selo pt ptēe inim dclt [illegible] qui: cōpete i. 2 pcedt
h intellectu q mli fuit pfessa qd tn lic no expmit ut di
xi in lica in 2o mathimale ¶ Op q lz mli fuit dephensa
in adultio no poss vir potit ea abicē nisi fuit cōuicta ij.
q. 1. c. 1. ij. et in glo i. stat cōia et vir dephensa expoit
i. cōuicta. pls de pdicis cu no absolonie ibi dephensa legitie
atq cōuicta qd dic goff. vir nisi pdephensione reb efficat
notoria et sic intelli. Si di qsti qd no plac ostē dumo
mli neget qz iudici faciendi est fides pls dēpba. solus et qz
notoriu ij. acto dicis pbari dz de cōcep. c. 1. § si quis lz lz
dic ppositionis no cōputato deser op. solz. c. li. nisi h. cōfi
tet mli tamq fideosa de dinor cōlius vel nisi publice
mecha adheret moelic ij. c. proio qui fil sint le et tam q
dic ut in sc° cōio ¶ 2° op. adls q pmo sufficiat sola
dephensio. ff. de ritu nup. palā. § vlt. glo. c. soluit
q suffic ad infamia inducenda qi dicat no ad sniam
diuorcij ut dixi in ppio cōio pls qd no in dca l. palā
§ vlt. in glo quid si. que dic q et si no fuit dephensa
tn ppo adultiu infamat qz lex not fem ut ibi qd pcedit
si ex adultio surrexit infamia sci q upam na de tali i
famia vr ibi loqui et de hac detesti testimoniu sciticet at
ad sniaz diuortij io no suffic dephensio ut in pximo dixi

na nec suffic notorietas ut dixi in proximo capitulo quod tamen i
tellige ut dixi in dicto c. cum non ab homine de iudiciis nam certo
casu notorietas suffic et ad finem ut ibi dixi ¶ 3o op quod
etiam si mulier esset conuicta de adulterio non poterit vir eam abicere
de diuor. porro / sed hic abicere de consensu iudicis ecclesiastici ut
in litera et dixi s. in p. no. ¶ 8to op. adhuc quod nec papa auctoritate
possit abicere de adult. c. si / et quod ibi no in glo. i. sed non
potest eam abicere coniunctione sed debitum subtrahere potest papa auctoritate ut
in capitulo de his posuit in sua. de adult. s. que pena vbo
sed inuenis hoc si potest et sequentibus dicit plenius et vig ut dixi in
dicto c. si q. in ¶ 8uo op. inco quod imponitur viro pena
de adulterio / nam non videtur adulterium commisisse prout eam esset se
paratus a prima / solo non enim separatus quo ad vinculum sed
quo ad thorum / vinculum enim per nullum contractum non potest solui
nisi per mortem unius. de eius. s. si vero coll. in de diuor. capitulo
Et quamuis fiat separatio thori / remanent tamen coniuges separati et
non admittendo alios committunt adulterium 32 q. 1 dixit. et c. si
et q. in c. i. et ii. / Et in casu isto et si superinducta facit finem
lata propter adulterium non contrahitur quia hec mulier contraxisset abiurata
iurisdictione ff. de proba. l. cum de indebito s. i. non tamen contraxissent in
in talibus iure corporis in aliis non c. de iuris et fac. ig. l. si quis
dili. vos / Sed etiam si contraxisset hoc tamen ab ignorantia iuris non
tamen ei hoc ignorare veritatem euangelicam quos deus coniunxit
etc. 33 q. 2 quos deus de sponsa. c. ii. / non enim probabilis e
ignorantia iuris naturalis c. de iuris. vo. l. ii. est ¶ 8uo op. in
eo quod permittitur sibi aliam ducere ii. c. 47. / sed ut ibi dico
in 3o q. et in capitulo / conclusio quod ista separata quo ad thorum
suscepit habitum religionis an hoc potuit / dic quod quia ipsa
hoc non potuit / vir autem potest / et intellige ipsam hoc non potuisse
viro inuito / et sic aut sed ut no de diuor. coniuges in glo. si
ubi dixi in secunda conclusione

Vir habet et cum inuicem uxorem licitam cum sua
committit adultam etiam prima mortua
separabitur ab ea etiam si longo tempore cohabitauit vel filios
com suscepit / Coll. dicto 2a ibi super quo et ibi primo soluit
2a. atiphilosophizat ibi nec aliquid / 3o puisionem amittit
f ibi sollicitudinis / super hac. i. adulterio commisso cum ea
abiurauit / sic 8 qui cle. ul vo. c. ii. / Adulteram et illa
ipsam ut pz ibi. 7 ibi in adulterio et periurio perdurauerit / omno

i. ne du(m) quo ad thor(um) s(ed) etia(m) quo ad vinculu(m) dici(tur) s(e)c(undu)m
p(re)dictu(m) c. co(n). nec aliquid / (et) d(icit)ur c. in p(ri)mo (et) in
no(ta)b(i)li / statuit xxxi. q. i. c. i. / aliqui t(ame)n h(ab)ent in glo(sa) / Cu(m)
eu(m) dicit cu(m) est adu(er)biu(m) vel (con)iu(n)c(ti)o (et) ponit(ur) p(ro) quia / dicit
eu(m) ponit(ur) in vi ablati(vi) absoluti (et) al(iter) h(abe)t eu(m) p(ro) p(ri)ma (con)iu(n)c(ti)o
de ablatis absolutis dixi de (con)sti(tuti)o(n)e cu(m). c(u)m / quasi h(ic) d(icitu)r q(uo)d
i(n)imi esse no(n) potuit / patru(m) i. iuvam(en) / de quo s(upra) in v(er)bo ab
iuvauit / p(re)sumpsit (con)tempsit in h(oc) etiam iuvam(en) (et) (pro)pt(er)
scandalu(m) / Conubiu(m) q(uo)d int(er) mecham (et) mecha (con)stit(ui)t(ur) (et) sic
b(e)n(e) inducit(ur) (con)c(ilium) gregorij sequentes / c(on)sti(tuti)o / nec aliquid / q(ui)
credunt aliqui q(uod) que sequunt(ur) istis p(re)cessent ac h(oc) sub
mittit ¶ No(ta) in eo q(uod) dixi in v(er)bo dici / q(uod) dici d(icitu)r de(cre)
tu(m) al(iter) sunt(ur) c. ti. i. c. i. ubi dicit in 2a q(ue)re (et) de fidei(us)s(oribus)
c. si ubi d(icitu)r (et) dixi in p(ri)ma q. ¶ 2o no(ta) q(uod) longu(m) t(em)pus
d(icitu)r decenniu(m) C. de p(re)scrip(tione) lon(gi) t(em)p(or)e. l. si no(n) de sp(on)s(alibus) c. si
de re. et no(n) alie cle(men)t(ina) i. v(erbo) glo(sa) ult(ima) ¶ 3o no(ta) de scandalo
vitando (et) (pro)pt(er) h(oc) i(m)ponit(ur) (con)iu(n)g(ibus) p(ri)ma de despon(satione) impub(erum) duo
de cu(m) no(ta) ¶ 4to no(ta) q(uod) adulti de(b)ent sine spe (con)iugij (com)ma
n(er)e d(icitu)r c. in. in. in. (et) vij. (con)t(ra)rio ¶ 5to no(ta) dispo(siti)onem
libi(tinen)s(is)? sinodi d(icitu)r in glo(sa) in v(er)bo tribu(n)c(ti)o (et) c. in vij
(con)t(ra)rio / Et postea arguit (pro)pt(er) abundare ut (et) arguit s(upra) (con)cordia
legis ¶ vj no(ta) q(uod) multiplicatas pl(ur)ib(us) no(n) minuit pec(catu)m s(ed)
auget d(icitu)r quia pl(ur)ies est testib(us) pec(cat)i xx. di. p(ro)prie(tat)es
¶ vij no(ta) q(uod) diut(ur)nitas t(em)p(or)is pec(catu)m no(n) minuit s(ed) aug(et)
d(icitu)r in glo(sa) c. i. (et) c. in. ix. (con)t(ra)rio ¶ viij no(ta) q(uod) filij (et)
spurij de(b)ent alij a parentib(us) (et) ad h(oc) allig(an)t(ur) cottidie h(ab)et c.
d(icitu)r c. in x. (con)t(ra)rio (et) q. 3. ¶ ix no(ta) q(uod) alimenta p(re)stan(tur)
filiis (et) in facultates p(ar)entu(m) d(icitu)r in glo(sa) ult(ima) in p(ri)n(cipio) / Et
in ca. ibi si quis alibi(us) i. v(er)bo (con)petens iudex cogit p(at)rem
ale(re) filiu(m) p(ro) modo facultatu(m) / ibi (et) si quis (con)iugis / Si p(ar)
ens deficit ale(re) filiu(m) (con)stituent(ur) alimenta p(ro) modo faculta
tu(m) / (et) id(e)o dicunt duc(e) ~~ler~~ l. sequentes ¶ op. q(uod) no(n) ob
stante p(ri)ma uxore licite (con)trahit iste cu(m) 2a. s(upra) c. c. v. / Ex
p(ri)ma h(ab)et eni(m) le(gi)tima ut in p(ri)n(cipio) h(ab)et s(ecundu)m si le(gi)tima ut
in (con)t(ra)rio ¶ 2o op. q(uod) salte(m) p(ost) morte(m) p(ri)me debuit posse
h(ab)ere 2am c. si / Ex h(ab)et vivente p(ri)ma le(gi)tima (con)trahit cu(m) 2a
(et) ei se (con)iu(n)x(er)at ut h(ab)et i. p(ri)n(cipio) s(ecundu)m si copula no(n) int(er)venisset
cu(m) morte p(ri)me ut i (con)t(ra)rio ¶ 3o op. in eo q(uod) adulteris in
ponit(ur) p(er)petua (con)tinentia q(uod) ymo de(b)et eis dari le(gi)tima (con)iugii

33 q 2 in adolescencia / Eo. ut in glo 1 in pn̄ que dic
q si tim̄et̄ de incontinencia dar̄ eis lima ɔtinendi / ¶ 8vo
op ad h' q2 2 si no timeat̄ de incōtinencia stat dari lima
ɔtinendi e c pp / glo c sol. q hic plus p̄ruit qua ibi
2 qd hic denegat̄ quia senes intellant̄ / ɔsit venti ad
so de qua in ppio qrio que ita est / ¶ 9no op in co qd
dt q hic ɔcessio fuit qua si fides ɔstita fuiss adultere
de ducendo ipam defuncta pma / na ibi c duce ul fide dar̄
e c sr vo / glo. sic ꝰ solūt sat posse dici q isti cas
no sūt dūsi / qd intellige quo ad effectu huig c / al. aut
diffūnt ut in glo / ɔhoc de spon du c. 1 / s3 dt osti q alio
vō plus est fid dare qua defacto ɔhe / q2 1 pmo cau
no pt ptendi ignorācia 1 2o sic / ꝰ c ucmes qd p̄dit
qu dedit fid de ducenda ipa pq obitu sine / secg si simp
dar̄ fides de ducendo ipam pq aliqd tpus / q2 tuc in h
cau allegari pot ignorancia / hec p̄cedit intelligo litam
ibi / plus ɔcessu ē / vno p̄dicto / s3 pt 2 ali intelligi
ut sit sensg / plus ɔcessu ē / q2 maig impedimentu c ɔhe
2 cognoscē qua sola fid / 2 iste intellcūs vr magis ɔue
tre / 2 tuc cessat ɔrīu q2 ɔhe 2 cognoscē dūnīut inui
ut hic / fid dare no / ul etia ɔhe sine copla ꝰ c. si
¶ 10m op in co q pondera q isti sacm̄ suu p qd se
abnunciārat terre violavit / na 2 ut iura impedi
rent̄ isti ɔhe e c 4 / glo iuramtu stat ɔrio / 2 sub
audit maxie 2 debuiss illa glo poni sr vo sacrm̄ /
na inepte cadit in vo iura / et in co q glo dt q iu
ramentu istud no suffic ad impediendu ne possit ɔhe
dic h' esse q2 iuramentu intelli de illicito contru fact
qd no 22 q 3 qd p̄dcessor 31 q 1 illud 37 q 4 q
quis ff de iure iura adige § ule ibi iurat no nube
pt ɔhe impcias licitas 2 remitti ei iura ut i ¶ 11o
op q intelli dispo eburiēs sinodi ad infendu q ad
ulti dent remane sine spe ɔiugii / ɔtra n dispo que
hr 31 q 1 relatu 2 c. se qd incipit si quis viuente
que iura allegat glo in vo tribunos p̄cedit qu int
cessit machinato / sol. osti stando ɔrio ɔsit intelligat
ɔant litam ibi / at ɔpetuo sine spe ɔiugii pmaneat
ut pq dictom at subaudiat̄ si de morte note 1 de

machinacone s; hoc e dinare / 2° soluit q2 2 si hic lo
quat alio cau pt tn dici qd id qd opat machina° dci c.
si quis inuēte hic opat diutinitas pcti puritas notoria
ac psūptuosa inobedia / 2 appli scandaliu / 2 sic dispō dci
c. si quis inuēte inducit hic 2m mente / no aut v'ba
ar. de tigla. c. ij. sdo s; neq; / h' lf' ess nimis gotende illud
c. / Vn dic q2 c. si quis inuēte plytz adultos gsse 2 si
no intrassit machinacō nec timeat de incōtinētia ut ibi no
in glo. ij. et 3a / et adhuc intellcu hic inducit q2 hic non
tenebat de incōtinētia cu pcessissent in dieb ut ē in lra 2
in glo. i. s dixi. B. i. 3°. 2°. q°. ¶ Dm op. in co qd dixi
in B. no. q multiplicitas plis no minuit pctm qd ymo
3 q. B. de gradib; ubi fauor filiorū induc dispensacom ad
id. de giu. h. lib. de gstin. q2 tca ff. de ritu nup. q' in
puīcia al' domus ubi mlr puir ignorat spat cu auūclo
2 longo tpe cu illa mansit 2 filios scuerat 2 ibi dispēsat
imperator tca statu liberorū / gl. augz fort 2 no soluit
/ Dic q lib magis agit cu filys ut in gris qd hoc non
minuit delictū pentu / 2 dcl' in s'cti gris ¶ yo op. in
co. qd dixi in an no. q diutinitas no minuit s; augz
delictu qd ymo minuat ff. de penis si diutino q2 inte
gtacone longioris tpis furtu augmentat ff. de furt' ci
qui / Sol. osti q quto quis maiori tpe e in pcto tanto
amplius peccat q2 diuci inficit aīa 2 amplius elongat
a deo 2 debilitat 2 corrupit 2 gmus difficilius releuat
2 sic intell' hic / 2 desgue c. si / pat tn isl' q inito
pena e imponeda q2 debilis infide subportandus est
2 leuit tractandus de pen. 2 v. deus qui / qd 2 innit dca
l. si diutino ubi dr q si diutino tpe aliquis fuit in
reatu aliquatenus pena subleuada est / maxime aut
pcendu est qui no defendit errore 2 multitudo e in
cau de tem. or. c. ij. ge. di. gmesacanes / dic etiā
osti q lapsus tpis 2 plis susceptio inducit dispensatō
v. gniges in iure positiuo ul in fco pbabli errates bona
fide sil diu steterint / 2 sic loquit mra de quib; in xpimo
gris / psūptuosos no 2 gtra sctā delinqntes no gcu
sat diutinitas s; accusat / Vn hic dr plis ita suscepte
cū dicat ta psūptuose tam saciet q. deu 2 mra e ui
dic 2 vicinos / Eoquo minut pcaus esse si aliq pbabilis

agnoa. poz. accusare vel attenuare delictu. psr. qd no. de
iur. puia. cu quidam / dit clavis q quo adforu dic penn.
augetur / peior eni est codicionitate delicti. in alteru duoru
vel in desperacionem vel psumpcionem et vtrauis e peccatu in spm scm
qd e irremissibile. de pe. di. 3. ut. hec. nisi. in. c. fin. in glo
sr. / quo uo adforu iudiciale distinguere q aut delictu est
momentaneu aut successiuu / Si momentaneu aut reitabile
et quia puitur sic in adulterio ut hec / et ff. de adulteriis mariti
§. fin. mensiu / aut no reitabile ut homicidiu / et aut fuit
ingenti cognitu de crime h. diffinitur coactus et diuturnitas
nisi codest / aut no ingenti fuit cognitu / et tunc minus
puitur dicta l. si diutino. et l. ei qui in genu alter / Si est
successiuu ut in fugitiuo augetur corpore ff. de penis aut
sed q. tpus. / tn continuitate no inducitur noua spes delicti
ff. de adult. q ait / h. faciunt ad com. de qua. 7. come in. 4.
¶ Quarto op. q no debuit alimenta mandare iniscrutari filiis cu
essent spurii aut. qui mo. na. effi. le. §. ult. ubi dicitur q
filiis spuriis nulla participatur clemencia nec naturales vocari
merentur. nec succedunt. C. de nat. libe. aut. lic. patri. ubi
dicitur q nati ex dampnato coytu no pascuntur. ad idem alia
iura allata in glo. ult. i. Et ff. que. insi. ibi soluco. psr.
pos. q. ult. cu multis / Ex ut in c. glo. que dicit contraria loquitur
de rigore iuris civilis. h. aut. c. de equitate canonica qd no
et adhuc sunt alle. h. c. nec memini alibi / hoc ponit solut. qo
de qua. 7. q. in. / Et dicit fino. q et leges patres et ascenden
tes p lineam primam no tenentur alere filios nisi iustos unc
aut et ascendentes p lineam numquam tenentur alere eos vulgo
quesitos ff. de lib. agno. si. quis. §. 1 / Et remittit de hiis
alimentis ad no. pre. de qu. insid. c. in. ¶ Cruces in eo
q allat gregorium pape ubi h. dicat / quidam dicunt q hic
dicitur xxvii. q. 1. c. in / h. ibi loquitur de coniugio spuali violato
sc. de virginibus et viduis que a religionis proposito discedunt
Alii inducunt xx. q. vii. hii. no h. ibi de illo q desponsata
uxore in adulterio committit cu alia / sic de eo qui committit cu
illa qua adulterio polluit / h. ii. c. faciunt ad ma. / ad
id. 33. q. 1. requisisti. xxvii. q. ii. qui desponsatam
Et illud. lucii. e. q. de coniugali / vel forsan illud gregorii
remansit qd corpus decretorum sile no. de cogna. spiri. c. 1.

de ma. z obe. c. iij. de tugla. c. iij. ꝙ ß ancꝫ ostꝰ. ¶ 2° quo
in eo qd dixi s. in x. qrio. i. si ꝙ ɔtumacia delicti non
induxit nouam speciem de qua fit ꝑmaris ꝑpe ɔcedit qñcꝫ
liras ꝑquas ɔmitti aliem ut impetrantem absoluat ab ex
ɔmunicatione quam incurrisset tenendo ɔcubinam, nam qñcꝫ ꝑ
ɔstones sinodales ꝑmittantur quitur an potius absolue pro
to tpe usqꝫ ad die qua absoluit, consului ꝙ sic, qz ꝑ ɔ
tumaciam fcam ꝑ9 impetratam no e inducta nouas spes
delicti ut dixi in dco qrio x. ꝑlꝫ etia qz in liris solꝫ ap
poni ꝙ recipiat satisdacio ꝙ de cetero no tenebit qd debꝫ
intelligi i. ꝑ9 absolutionem. 3° quo in eo qd dixi s. in x°.
qrio ꝙ de benignitate canonica spurij aluntur ꝑ parentes an possit
pr legare filio spurio aliquid ꝑ alimentis, bar. ff. quibus
ut indignis. l. si. dt ꝙ sic ꝑ istam liram dumo leget no
imoderate, z potius legare ꝑ alimentis uita filij z ꝙ ꝑ9
eius obitum legatum cedat filijs filij. C. de nali. libe. l. fi.
qd z not bal. C. de sa. sanc. ec. l. i. qd dt bar in dca
lex. l. si. de tote ꝙ pr pt legare filie spurie ꝑ dote rad
vone. ar. ff. solu. ma. l. p.a de iur. dotium cu ꝑ9 ꝑ gene
qd sint no qz sepe accidit z dic ꝙ licꝫ leges ɔdicant tn la
libus legata ꝑmissa etiam in tris que no sunt ec°, qz ut
dt glo. ult. ad si. hoc ius ꝑfert ciuili ¶ 4to quo ɔualr
de illis filijs aput que dent ali an aput prem, so. hec
qo ꝑsupponit, an debeat ali, z ista solui in lra, qz si
aluntur spurij, fortius legitime nati, qz z 2m leges aluntur
ut in iuribz allegatis in glo. si. in ꝑn. ꝑma aut qstoem glo.
ult. ibi et no. solut, ꝙ filius minor tennio aput mrem
det ali, maior tennio aput prem. Et qd dt glo. de mre
intelligit aliqñ nisi dicat mrem cu lactare ut qz ma
gna principissa ul forte ꝑ9 diuorcium e ɔfessa, qd dt gas
si ɔsuetdo lꝫ ut filij no lactentur in domo qz tunc no te
mr cu lactare. ul si subest alia ca ut qz infirma uel
ali impedita z tunc lactabitur expensis patris ar. ff. de lib.
ag° si quis aliberos. ꝑ hijs cessantibz mr det lactare filiu
ꝑprijs uberibz. v. di. ad eius. Generalr aut ca quo ad hac
qonem qr q°. ad parentes z filios de alimentis filiorum prima pro
norum liberorum tutorum, pupillorum, ɔiugum, z plium talium no
nisi pe. qui fil. sunt. le. ꝑ totum z in tractatu bar. de alimentis
¶ 5to quo cu pr teneatur alere filium ut i ꝑpria qoe. an

tenet solue debita filij uel ei subuenire in alijs necessitatibus
immo quod non . ff . l . si quis § ponis ff . de liberis agno . ibi
tamen solum dicitur de filio qui licet teneatur alere patrem non tenetur es a-
lienum ad quod tenetur pater persoluere . C . ne . filius pro patre . l . pres
et quod pater teneatur subire et alia onera filij . ff . de liberis ag-
si quis § non tamen . Et de quibus omnibus intelligatur dicit ut ibi
contra aut ad debita dicit quod pater non tenetur pro debitis filij ema-
cipati . C . ne . fi . pro pa . l . i . immo nec filij in potestate si sine patris
iussu contraxit . dicta . l . prima . et ratio aut onera teneatur pater pro filio sub-
ire . no . pro . Jo . an . in q̄one qui fil . sint le . si materia vero
quod an sic pater debet alere filios ut in communis questionibus ita et econuerso
glo . ult . in illud . quod sic per ea que dixi in prima questione Et in
hac glo . i . i . di . ius naturale ubi id non . Tibi inter cetera et de
iure iurando cum quidam in materia vero hoc ¶ Vero circa id quod
dixi in propria questione quod filius debet alere patrem cui magis debet
subuenire an patri infideli an domino fideli utroque existente
indigente glo . 30 . di . c . i . tenet quod patri quod procedit nisi ad ea
que pater uult fouere in sua malitia . de his potest in sua
de tem . or . § . et cui pro . quid si pater et in specie cum fil . sit le-
pro quid si pater ¶ Vero quero an aliquo casu possit pater recusare
ne alat filium . glo . ult . ibi causam recusare dicit quod potest recusare
iusta de causa et tamen aut sunt casus in quibus pater non tenetur alere
prout colligitur ex constitutione de qua in si . c . in . et dicit quod in tribus casibus non tenetur
quorum quatuor primi colliguntur ex hac glo . primus si filius est maior
termino secundus si pater eget et iuri sumendat tertius si patrem accusauit
quartus si est puer et habet de iure ciuili proprius de iure canonico
ut hic et dixi . s . in primo questione et excludit si committit ingra-
titudine contra patrem C . de alen . lib . l . si patrem primo . ff . de epi et
cler . aut . si captiui et cause ingratitudinis continentur de iure in
contractuali et equitas si licet arte uel alio modo viuat ff . de lib
ag . si quis ab his § si filius et § alimenta ¶ Vero quero
si pater et filius egent an mater compellitur eos alere glo . c . ibi
ubi aut pater dicit quod sic Et in hac glo . in § utrum et l . pen .
mater et auus maternus alit filium si pater non superest aut
egens est ff . ibi . C . de alen . lib . aut . quadmodum . al . c . in ti
de prodicti diuorcio facto aput quem liberi morari uel educari
debeat et ibi dicitur quod sic filij locupletes coguntur matrem alere
ita iustum est eam locupletem filios pascere et idem de omnibus
ascendentibus utriusque sexus ¶ Primo quero casum quo inter

alit filiu et pr contendat an possit repete expensas argu
glo. c. ibi/ Si aut mr. q sit si fuit protestata qd dic ut
in glo. ¶ Qr quo an spurius succedat in bonis pris glo
e nisi dt q no ptst aut qui mo na effi le. § vlt et qd
dixi s in p° qno. et in leclle hec glo q et de iure cano
no succedat in eo qd allt de clan despon cu inhibitio
qd fac hc mo qr ibi dr qui ples censeat ultima pte et
qr hic no corrigit ius civile nisi quo adalimenta/ et dic q
spurius no succedit pri neqz ex testato neqz ab intestato dco
§ ult. sic nec in bonis agnatorum qr no e agnatus ff. vnde
cogna. l. hac pte. § itaqz. et l. si spurius/ mri aut succedt
cu legitimis ff. de in off. testa. si suspecta § 1 insti. ad orfica
anu § novissime C. de orfia. si qua illustris nisi mr sit il
lustris dca l. si quas/ Sic et succedit in bonis cunctorum q li
nea matrnaz qr hc no cadit int eos agnacio/ cognacio tn
sit dca l. hac pte. et l. si spurius et l. modestinus p hc qd
no obst in dca l. si qua et C. de nali li. l. fi. et hc de spurio
qui e natus de coitu no dampnato. et qui accari no pot
secus si ex dampnato. et qui accari pt ut sut nati de adulterio
nephario et incestuoso coitu/ isti em ecia mri in nullo
succedut aut qui mo na effi sui. § si coll. ly. et ibi glo
que id not insti. ad orficia. § novissime de hc p. Obstat in dca
l. si qua illustris/ et tn et int vivos no pt pr donac ut
no glo in dco § si que e sml/ sed licz pr ul mr no pos
sint relinque ei qui e natus ex dampnato coitu/ tn onus
et protesto relinque et int vivos pot qr no prohibet ita no
glo. in dco § si aut qui. mo. na. effi sui. pt ergo qulibet q
filia pbri in nullo succedit et mri cu sit ex coitu dapna
to et accabili nata/ q aut pri no succedit filius sacerdotis
no in glo in dco § si aut qui mo. nales eet ¶ Qr quo
qd tpus debt inspici ad sciendu an dicat coitus dampnatus
et accabilis/ dic q innau dca aut qui. mo. na. ef. sui. §
fi. ubi ponderat expressius/ vn no pcedit q diximus aliq
q si desinat ptas accandi puta qr statuto limitat tpus
accandi qd transivit potuit succede na macla facta in
filijs ex tali expressione ex post non abstergitur

Significasti Si quis mortua uxore cognovit eam
cu qua vivente uxore sine fidei
dacione cognovit lz vivi dvivo in morte defuncte venit sub

machinatus Vnde dico .2a. ibi extra (Ro) ¶ No q machina-
tus concentu dirimit matrimonium quia hic si maritus vel adultera
machinati sunt matrimonium non tamen / Ex de eodem .7. c. .ppo. sic .8. c. supra eo
quod tamen intellige ut dixi in summario q concurrant machinatio al-
terius ad adulterium quod et dixi sic rescripti in vers. 1a. consic ad
ultimum solum non sufficit ad dirimendum matrimonium et l. de iure canonico
ut hic sicut de iure civile ff. de his qui ut indigni claudi-
ubi casus similis / An hoc tamen standum est canoni de petitione imp. c. fi.
¶ 2o. No q fides data cum adulterio dirimit matrimonium .8. c. supra sic
¶ 3o. No q cognatus potest contrahere matrimonium / nam iste fuit cognatus
quia non dimittebat adulterium iuncte uxore ut in glo .1. et tamen
matrimonium tenet cum absolutione contra penam nisi obstaret illa de
quibus in duobus proximis notabilibus / Sic et tamen spirituale matrimonium ut
professio de sen. ex. cum illorum recipit et ordines caracterem
ut ibi de l. dixi de dolo in titulo et de l. et .7. in 3o. contrario ¶ 4to.
No q absolutio ab excommunicatione non debet fieri nisi petatur / ad hoc
similiter facit litera ibi si petierit et de l. in glo. ult. et .7. in 3. contrario
¶ 5to. No q absolutus petita fieri debet iuxta formam ecclesie de qua
de sen. ex. a nobis .1. / Et colligit hic Inno. q et si est iuste
excommunicatus absoluendus est in forma ecclesie / quod tamen hic non conti-
net ut et consti. iste iuste fuit excommunicatus quod patet per id quod di-
xi in 3o. notabili. / Et dicit non est verum q iniuste excommunicatus absol-
vitur sine difficultate quia nec satisfacit nec cavet de sen. ex.
sacro § .1. / absolutio tamen requirit si excommunicatus tamen conservanda est
forma de qua de sen. ex. cum desiderabis et forte de hac forma
intelligit Inno. ¶ Op. q et si dedit fidem adultere possit eam
ducere mortua prima .8. c. c. 1. / glo. in .1. fi. intelligit hic de
sciente eo aut casu quo ignorasset non commisisset adulterium
quod l. quod dixi in eodem c. 1. in 2o. notabili ¶ 2a. op. in eo quod dixi
in 3. notabili q excommunicatus potest contrahere matrimonium / q ymo non quia di-
illud ubi dicitur q cum unum genus sacramentorum interdicitur aliud et interdici-
tur prohibita / So. ut 1. no. in glo. ar. q que dicit q cum dengatur
unum denegantur omnia eiusdem generis / matrimonium autem non est eiusdem
generis cum aliis sacramentis ut est penitentia / eucharistia / baptismus /
confirmatio unctio que denegantur excommunicato / nam matrimonium est contractus
et excommunicatus potest contrahere de sen. ex. si vere ubi de hoc dixi et in
eodem c. in titulo. et de l. etc. in prohe. de spon. § 1. vers. Si quid
et preterea in eodem c. illud et 28 q. 1 non oportet et de hereticis de-
crevit li. 6. plandum. de simil. cleri. 1. in pri. ubi dixi i

b; q. et dic q̄ min no ē cuiuſq gnīs cū alijs pacīs ut
pdixi no quia no ſit ſub hoc gnē pacīn ſ; q̄ in unionē
ē ē alia ro cū ſit gcta ut pdixi ¶ 3° op in co qd dixi
in 2° nō. q̄ cognitaty no dꝫ abſolui niſi petat dꝫ em
cpelli ad petendū. 22. q. 1. pdicandū ubi pūnyꝫ cpellitᶻ
cſiti ꝛ agē pniaꝫ de pūrio. Ad id. 93. di. dyacom. 1. ubi
offiñ dyaᵐ ē deſfīe ad epiſ eos quos uidet dicimos p
cipitos ut ab epo corrigantᶻ. glo ult ſdꝫt ꝛ ancꝫ ſoluat
implicat aliud ꝗrīu cōquo vr̄ ꝓliū deſtiu pmiſſa oppo
ſitos. na no vr̄ poſſe cpelli cū ia ſit cognitaty ꝑſt. quā
uicꝫ ad nos. ex̄ de diuor gaudiūꝫ. ad qd glo dt q̄ potit
cpelli in diute ut cpellantᶻ alij ne ei ꝯniicent de uſis pꝫ
uiſibile. ꝛ ſi dicas hanc penā ſupflua cū ipo iurē ſit
ꝓhybitū ꝯuitare cognitatis. xi. q. iii. cū cognitᵗᵒ de ſen. ex.
imp. ꝓt dici q̄ ſubtrahentᶻ agnioe ſua ꝛ al pmiſſi
de quibꝫ de ſen. ex. qd in dubijs ꝛc. ſc. ꝯplijs vr̄ glo ſtare
ꝯtrijs. deīnde ibi Alij dicūt refꝛt alios dicē q̄ no eſt
abſoluēdꝫ niſi petat ut hic. ex̄ impenitēti no dᶻ rmiſſio
ꝑſt. xi. q. 3. pleꝗꝫ. ꝛc. cū aliquis. Concludit glo q̄ u
traqꝫ pt ſi ut in diute cpellatᶻ ꝛ ſic petet abſolui ꝛ dt
eſt q̄ ſi impediet inuocabitᶻ brachiū ſclare dꝛmaledicꝫ.
c. ij. ꝗ. ꝑ tpalꝫ. Jo. an remittit ad no. pꝛe de ſen. ex.
c. 1. li. 6. in ſi. ſc glo. Jo cal remittit ad nō. dꝫ ſ. iſcp.
ab cognitato. Et ꝑbi no dic q̄ regl no abſolutᶻ niſi
petat ut hic. pot tn̄ abſolui inuitꝫ dcā ut dixi in dco
c. ab cognitato. Jt pt cpelli in diute ut petat ut p
dixi ¶ Queꝛ in co qd dixi in pmo nōˡᵉ q̄ ſuffic ma
chinaco altius quid ſi vir in morte uxoꝛ machinatᶻ
ut poſſit ducē adulterā an poſſit ea ducē ſno q̄ no
ar. 31. q. 1. ſi quis. Jo ꝛ fortius dic ſi machinatꝫ ē in
morte mariti ꝯcubine. 6. c. ſup h. ubi nō in glo. i. ret
adid qd dixi in pᵒ nōˡᵉ dic q̄ hic fuit machinaco altꝫ
ſil cū adultio. al ſola machinaco no ſufficeᶻ ut dixi i
dco pmo nōˡᵉ ¶ 2° queꝛ in eo qd hic dic. q̄ ſi fidꝫ dedt.
ꝛc. quid ſi deſco in ſꝑoire ea duxit dic idꝫ ut in glo. i.
¶ 3° queꝛ eca idꝫ an ſuffic q̄ dedit fidꝫ ſine iuraᵗᵒ dicꝫ.
q̄ ſic ꝑ c. 22. q. 4. iura. Jo ſpēꝫ ē. ti. de quid ſꝫ ueꝛ
¶ 4ᵗᵒ queꝛ ſi iſte qui fidꝫ dedꝛit dt q̄ lꝫ fidꝫ dedꝛit
no tn̄ hūit aiᵐ ea ducēdi dt Jo. de dco. li. iii. ꝯcoṁ
q. diḿ. q̄ no credit ſibi ꝯtꝛeꝫ hoc cau canoꝫ pondat

nõ animũ ꝫ actu ut hic · z · 6 · c · ꝯ primo z 7 · c · fi ·
Clemens cum duxit ꝑma 2ᵃᵐ hui⁹ rei nescia duc̃t
uxore mortua ꝑma remanebit cũ scda
ponit casũ que 2° dedendũ quittit i · lꝫ aut / Sua
ꝑrarum · nõ tñ rone dũi qua origimis / et 7 · dubitauit
ordinari⁹ z ꝑꝑm ꝯsuluit / vl iste · g · laic⁹ ꝑposuit qꝺ ꝯ
ꝑnat hec nupꝛia / machinat⁹ / vl 2ᵃ · machinata · 6 · c · ꝑpo
z ꝯ · 6 · c · sup hoc ¶ nõ ꝯsupsitione que dirigit̃ capto
messano ꝙ caplm cognoscat de ea nrom̃ qꝺ fuit quia
forte vacabat sedes dema · z abe · eu aliꝫ ¶ 2° nõ ibi ·
instiam · ꝯgnio ꝙ si uiuete ꝑma uxore ltima maritus
accepit alia sciente de ꝑma · z ea cognoscit ꝓ mortua ꝑ ꝑa
2ᵃ nõ potest esse uxor · 6 · c · c · ij · z · ꝗ oʳ · ꝑe b⁹ // Et in eo ꝙ hic
iste de ciuitate lemoniceñ uenit messana que multũ distat
dic ꝯstat ꝯ distancia loci ꝑsũ ꝙ 2ᵃ fuit nescia · cic · d' ꝑpon
eu in aptica de ꝑsumpt̃ quoꝺa z c · sc ¶ 3° nõ ibi · de nouo
ꝯsentire ꝙ adhoc ut possit iste legitime hr̃e 2ᵃᵐ requirit̃
ꝯsꝫ⁹ nouus de hꝫ in glo · ij · ꝑhoc ꝗ ꝑm⁹ ꝯsꝫ⁹ fuit sine ullo
ꝯsꝫ⁹ nouus dehꝫ · 6 · c · c · 1 · in 2° ꝗrio · z in · 7 · q · ¶ ꝗᵗᵒ · nõ uxore ꝯiuncta
uir solut⁹ est alege ꝯiugii de ꝯᵉ nup · c · pe · z si 7 · ꝗᵗᵒ
nõ ꝙ si est ꝑstita fides adulte de ducendo ꝑpam nõ pt esse
uxor · etia mortua ꝑma / qꝺ intellige qn̄ e ꝑstita ꝗ ꝙ
adultã sciuit de ꝑma ut ꝗ ꝑmisit adultaz ducẽ mortua
ꝑma / al si ꝗ ignorauit nõ dr̃ adultã dehꝫ in glo · fi / Et in
ea in fi · 32 · q · 7 · ꝑposito ¶ op · in eo qꝺ dic ꝙ iste mor
tua ꝑma uxore cohitauit 2ᵉ tamq̃ ltime uxori non
eni potuit esse ltima ꝯprimo ꝯsꝫu · ꝫ tñ ꝯnouo ut · 1 ·
· c · c · z dixi · 6 · in 3 · nõ ᵒ ᶜᵒˡⁱ / Sol · ꝑio ꝙ ex quo interuenit copla
eu 2ᵃ siue 2ᵃ ignoret de ꝑori uxore siue nõ ratificant̃
ꝑma sponsalia ꝗ ꝑsumit̃ ex quo iste timore pcti recessit a
2ᵃ / ꝙ eu ꝑꝑa reddidit adea uoluit eu cet sine pcto cohitare
ꝯsꝫ dic lꝫ · uiꝫ tue tñ eu uir · ꝯtificata de sco ꝯsensit i
copula / al secꝫ / ria ut sit uiuũ requirit̃ interuen⁹ ꝯsꝫ⁹ · 2⁹
q · 1 · ꝗ · 1 · despon · du · c · 1 · z in · / z hꝫ · uig ꝑꝺ qꝺ dixi · 6 · c · c ·
1 · in 2° ꝗrio · z in · 6 · q · ¶ 2° op in eo ꝙ mandat ꝯcedi liciaz
uiro ut mlri 2ᵉ adhereat ꝗ ymo dꝫ ꝯpelli · 6 · c · c · 1 · fine
stat ꝗrio / et ibi ꝯcedat⁹ · supplet z ꝯpellat⁹ / ostꝫ ꝯpoit
i ꝯcessã · ꝯcedat⁹ / vl ꝙ hoc dixit ꝗ uir dꝫ ꝑus penite
ut dico · 7 · q · 6 · ꝑma · plag · lꝫ z ꝑpuites adbonũ ꝑꝑm sus
tentari possunt ¶ Circa in eo ꝙ hic ꝑma fuit nescia ꝗn

dicatur insacra / dicit hostiensis quod qui omnino inter se sit de ipsius cum coniugat
sertus si aliquo modo audisset vel confama vel per bonum testem
de sponsalibus prioribus ij. de conversione sup eo / tunc enim mitte debuit ad
eum sub quo militauit maritus de spon in presencia i. hoc casu
ad ex priori mariti / sine cuius episcopi licencia et liberis iste non debuit
contrahere / et optat hostiensis quod super hoc fiet constitutio quod inuitorum sic liberis
liberis contractus non valeret / dicit tamen quod quandiu commune fuat et quo
ad accusacionem premissa dicit quod qui allegat scienciam eam probet. ff. de
probationibus. ciuis .i.a probatur li. et / et dicit quod mulier excusatur
si non fuit certificata de prima non enim tenetur cuilibet credere
leui insinuationi de sen. exc. inquisitioni audisciol ¶ 2o. quod
si 2a contraxit bona fide et prima petit virum et scda allud defen
dit / dicit hostiensis quod quamuis sit de iudicio anime quo ad thorum contem
ciosum 2a excusatur quandiu est dubium ut lite pendente. laudabiliter
de fri. fruntalis / vel donec fuit plene certificata per litteras or
dinarij / vel probonum licentie sciamus. ar. de reprobes cum coniugat
de consti. clerici non resid. / Sed postquam habebit scienciam super hoc caueat
ne permittat se cognosci. alias mutuo poterit esse uxor. 3. c. si
hoc. ¶ 3o quod si vir reuelauit 2e quod habebat primam
et in iudicio constitit quod prima est legitima / dicit hostiensis quod 2a non tene
tur credere de eo qui agnouit coniugium si eo ¶ 4to quod si vir
confitetur sacerdoti quod habet prima ante hoc sacerdote fac moneri
2am dicit hostiensis quod adhuc 2a non tenetur credere / nam etiam posset
in fraudem separari procurari. vnde ipsa potest hoc non obstante
debitum exigere / vir autem si veritatem dicat dicit non exigat nec
reddat sed pocius excommunicationem sustineat de sen. exc. inqui
sitioni / et hoc quia adhuc ut 2a teneatur credere debet si fides
in iudicio vel alio ita quod ipsa certificetur de 2o vivente ut
supra quod dixi 8. q. 1 ¶ 5to quod si mulier recipit fidem
ab eo quod post mortem legitime eam ducet in vxorem / dicit hostiensis
quod hoc casu ignoranciam pretendere non potest ut supra quod dixi 8.
c. cum haberet in 8. questio et 6. in 8to nota. / et dicit hostiensis consu
lendum esse mulieri quo ad premissas questiones quod in dubio
contrahens audit probabilem de prima abstineat ab exigendo debitum
quia in dubijs ad tenendum est quod est tucius v. ext. de spon.
iuuenis de homicid. ad audienciam ¶ 6. circa mea. quod dixi
in 3o nota. quod requiritur consensus mutuus ut iste possit licitum
habere 2am an requiratur consensus expressus / dicit hostiensis quod non sed sufficit
quod consentit ipsa facto puta copula / Refert tamen quosdam dicere

q coepedit q ea desponsset p'mi viuo p'l' lra ista i eo
q mandat dari bina ut adheat. 2° et no dr ut pbat
suffic q° tacitꝰ gsss. dic tu osti q dt viro p'mi p'ma
q2 decepit etiam despon. cu in aplica

Si quis de sumat et qi totu ti. Jo. an. vel sic. qui vincte bina fide dedit sed
de ea ducenda ul cu ea desto gpit si nec pus ut ppea
iuncte p'ma cognouit 2^am p'ma defuncta pot 2^am ducere
s si 2^am cognouit viuente p'ma sepabit^r ab ea licet duo
ita 2^m ibi ceterꝫ ¶ No q sola fides data ul solu mru
de facto gctu no impedit mrm cu 2^a mortua p'ma de
de facto gctu no impedit mrm cu 2^a mortua p'ma de
li in glo. i. in pn. qua no in eo q dicat omia iura q
dicut q nullꝰ ducat in mrm ea cu fide dedit viuente
p'ma ul eu qua gpit desto sic intelligo ¶ 2^a no possit
q volūtas sine fcm̄ no nocz. nisi fuit sbsecutꝰ effectus
qd colligit c. glo. q3 hic no obfuit conatꝰ q qo minima
no fuit effectꝰ. vult dice q quo no intcessit adultiu
cu 2^a no dr cu effectu fca minima mrio. pp fide data
ul mrm cu alia gctu. osti no dt q istud no collr hic
na ad inducedu hoc impedimetu requirut^r duo s. fidei
daco aut gctus de pnti quorꝫ utrpꝫ est quid pfectu
pfectu. aliud e copula que forte hic no fuit attepta
ta. ad Jo. an. qui dic hic colligi q qn duo requirunt^r
no suffic alterꝫ adimpleri de ipeꝫ copte. i. dic q glo
fuit bene intellcy. na fidei daco ul mrm desto gctu cu
alia uident^r ordinari ad copula. et sic copula no e qt
sepatu s3 tamq effectꝰ et gsumacio pdictorꝫ et de hoc in se ti
gno ¶ op. adlt 32. q. 8. qui uidit debiga mp et de
aliys iuribꝫ allegt in glo ibi a^m l h. et volut hoc iura
q volūtas etia sine effcu hbeat^r p facto. glo no soluit
dic ut dixi de eo qui mit impos. c. i. et despon. c. si in
p^a gsec. et gtu adlt c. dic q volūtas seu conatꝰ hic
no ex intcessisse r^o copule. si aut intcessiss quid iur
dico. 7. q. 8. cu ad diuimedu mrm requirat^r q cu fidei
datone ul mrio desto gto antcedat copula no suf
fic alterꝫ ut dixi in ppimo no^li. tu ipi gsentes in p
iudiciu p'mi mrioni puiri dent ut hic pbet solut^r
qo de qua 7. q. i. 2° op adlt et ad litam q sola fidi
dato seu mrm gctu cu 2^a diuimat mrm cu ea sic in
mrmonio spuali no tenet gcessio pbende no vacantis

de conceß. preben. c. i. et 2° ¶o. hug. stat. q̄rio hic reprobatur
qui etiam dixit idem sola machinacione sine effectu, sed eius opi
nio hic reprobatur. Et ad contrarium dic quod hic non dr̄ quod iste possit
hic 2am coniugium presito in eam vincere prima sed debet intelligi
quod coniugium nouo, et e. c. q̄rio. Item aliud in matrimonio spirituali
quam carnali. Et quo ad illud de machinacione dic ut c.
q. i. ¶ 3° op. ad idem quod quoniam non sufficit sola fidei dacio
uel iuramentum ad dirimendum, iuramentum cum 2a non debet etiam sufficere
fidei dacio uel iuramentum cum adulterio, cum et ipsum adulterium non suffi
ciat ut e. c. significasti, plura enim imperfecta non faciunt unum perfectum
sic nec testes singulares et multi faciunt de elect. bone i. de proba. lic.
Ro. ista plura hic iunguntur ad unum effectum, ideo habet locum uera
que non posuit. etc. de qua dic ut dixi de proba. cum tamen ¶ Quero
in eo quod dixi in eo notabili quod hic non sufficiat uoluntas sine
effectu an idem sit cum alter consenciunt machinatur in morte
alterius coniugii, glo. i. et idem intellige quod sit quod oportet quod sit ma
chinacio cum effectu, idem non ut e. c. super hoc in glo. ii. ubi
dixi in 2° q̄rio, host. dicit quod etiam machinacio cum effectu non
sufficit sine adulterio. Et in eo quod hic reprobatur opinio hug.
in duobus scilicet in eo quod dixi sola fidei dacione uel solum iuramentum
sufficere. dicit host. quod licet in textu non reprobetur expresse in eo quod
dixit sola machinacionem sufficere et sine adulterio, tamen hoc debet
intelligi quod sit reprobata. Et quia iura debeant magis loqui
hic satis exprimunt. ipse non curauit nec hoc exprimere, quos non contrarium
arguit contra litteram, nam quoniam reprobatur opinio hug. in duobus
dicit in 3° app. ar. C. de iudic. cum prator. de presumpc. nonne
et quod sufficiat machinacio sine adulterio dicit expresse de gar.
insi. c. i. quod intellige de machinacione utriusque, secus si alterius
tamen ut dixi ut e. c. sup. hoc q. i. 20. significasti q. i. 21 deo
c. i. de qui insi. in 2° q̄rio, licet tamen littera non faciat pro uero q̄.
¶ 2° quod in eo quod dic. de eo qui fidem dedit 2e sequitur qua fore
debet intelligi data fuisse, dicit ostien. quod uir promisit mulieri quod post
mortem prime eam acciperet, unde 2a non potuit hic bona
fides quod dixi ut e. c. pp. q. in. ¶ 3° quero quid si simpliciter dedit
fidem 2e deducendo uxorem nec adiecit illa uerba quod post mortem
prime, dicit ostien. idem quod in prorima q., uolt dicere quod presumitur
2a non hic bona fides remittit ad nota ut e. c. cum haberet,
quod ibi dixi in 8 q̄rio, ibi tamen hoc non tenuit, potest enim esse

q dederit fidem deducendo ipsam post aliquod tempus, et tunc cognouit
post. 2ª mulier probatur ignorare de prima sic si desto (?) comiss cum
ipsa 2ª ¶ Xto (?) queritur si mortua prima 2ª alteri nupsit et pro
dente (?) matrimonio, vir qui ei fidem dedit cum cognouit an pendente
potest ex istius uxore mortuo eius marito, Et id potest queri
si mortua prima vir contraxit cum 2ª et pendente matrimonio
cognouit cui dederat fidem viuente prima an mortua prima
potest eam ducere, Jo. an. dicit in utraque questione satis videri id
uult dicere q neutro casu ista adultera potest esse uxor. ar.
de penitencia di. iii. Adhuc instat octo consensus i. an septimus ff.
de lib. et posth. plac. et l. sed si (?) si tamen peta singularia q
una probant quod idem quod statuit in duabus personis habet locum
in eadem si plura una concurrat in ea causa, et sic si cognouisset
eam viuente prima non potest eam ducere, ita idem sit si viuente 2ª
uel viuente 2º marito, remittit Jo. an. ad no. pre in iu
sine culpa li. di. in prima parte consensus in 2º ar. lo. ubi dicit
q si quis habuit filium concubina et pendente contraxit uxorem cum alia
qua mortua contraxit cum concubina licet mater plures prius suscep
tus concubina et sic uxorem quod contraxit cum alia de pro conte
et sic de causa in casu isto q hic interuenisset aliud uxorem non tamen esset
presbiterum de qua hic, Has sentit Henricus dicens q propter iuris uxorem
de recedi a fide data homine mulieri, et sic adulterium cum ipsa
recepit solum i. sine fidei datione uel machinatione, Unde non
sufficit ad dirimendum matrimonium c. significasti, Et quod sufficit
q hic non recepit uxor confessum q constat diuina iuris hic tamen
dicit q quod est dicta et si tamen accidit consulendus esset papa,
tamen maior iuris opinio Jo. an. quoque contraxerunt duo sed adul
terium et fidei dato, Ad id quod dicit goffredus q contendo cum alia uer
recessum a fidei datione, dicit q hic attenditur fidei datio uel
uxor ante desto precedit, Constat enim q quoque tempore quod contraxit
uel fidem dedit 2º habebat aliam, illa fidei dato uel uiuente de iure
non tenuerunt sed licet ex talibus quo ad dirimendum matrimonium cum
adultera, et hic in odium adulterorum sit consensum, quia solum etiam
alia ra. goffredus cum dicit non recepi hic confessum et id est confessum quoque
contrauit fidei dato et adulterium quod diligenter nota ¶ Xto queritur
si is qui fidem dedit 2e viuente prima non cognouit eam sed co
natus fuit cognoscere prima viuente, dicunt viuentes hic non sufficit
conatus dispon. c. si sit 27. q. 3. concordia et ff. q quisque uel
l. i. que uera hic allegant in glo. dicit ex viuentes q hic iste
fuit cum 2ª nudus cum nuda si tamen non cognouit hic non sufficit

/ osti q̄ inducces iura de quibȝ hic in glo ar. ꝗ / Ad c. si
despon vndȝ ꝙ hic delinquebat ibi no / Ad c. concordia dic
ꝙ ibi no fiebat temptatio maritali affectu / Jo an dt sic no
vide quid hic iuuet / dic melius qꝺ est dicere ꝙ ibi fiebat ꝯ̃ nulla
Ad l. i. ꝙ cuiuscȝ iur dic osti ꝙ ibi loquitur in fimis in quibus
alia sunt accipienda cum effectu, de reg. sig. in his / aliud
in delictis ubi punitur affectus sine effectu, dt tn ꝙ hic tenuare no
audet quia etiam in delictis plerisqȝ no obest conatus sed re
quiritur affectus cum ope, de biga. insup. et c. si ꝑbr qꝺ no. e.
c. t. in glo. i. de hz in spe. c. ti. ad fi. ubi tz cum sinis / Argu
gaf. et uig / hic enim no agitur de pena delinquentis sed de matrimonio
dirimendo / adde qꝺ requiritur ꝙ duo interueniat s. fidei dacio
cum adulterio vel mrim cum adulterio ut hic / no suffic ergo conatus
Ad iura all in glo. i. ar. in q̄. vnde ꝑcra que dixi in dco
c. si despon q. i. ¶ Sexto queres si quis uxore no cognita
contrahit cum 2a et eam cognouit an mortua prima vel ingredi
ente religione potest remanere cum 2a. / ino. respondetur quidam dicunt
ꝙ sic / deinde recitat alios dicentes q̄ ꝯquibȝ induc. e. c. ppi. et
e. t. in. et ff. e. plas. / et id tenuit in dco c. in qꝺ ibi dixi
in 2o no / Argu osti induc. e. c. signficasti et c. cum haberet de
eo qui dux. in ma. diffactam ubi dico in 2o no aliter / Arg de
spe. c. ti. in fi. Et idem Jo an qui dic de casu in dco
c. in / Refert tn quosdam dicentes ꝙ ubi est alia opinio ꝙ
sic adulterium ut dirimatur mrim cum 2a requiritur ꝙ cum fidei
dacione vel matrimonio intercessit copula ita dic requiri ꝙ copula
interuenit cum prima / qꝺ no procedit / suffic enim ꝙ primum
mrim tenebat etiam si no esset ꝯsumatum ad impediendum sponsalia
vel mrim contractum cum 2a ¶ Septimo queres an eo casu quo interueniat
fidei dacio cum copula vel mrim cum copula semper dirimatur mrim
osti ꝙ no sed requiritur ꝙ inter primo iunctos no subsit canonicum
impedimentum quia si subesset tenet mrim cum 2a. de spon. cum in apli
ca / requiritur etiam mala fides mulieris al tenet mrim cum ea
ut s. e. c. ppi. et c. i. osti qui remittit ad glo. c. ti ¶ Oct.
queres si eo casu quo intercessit fidei dacio cum copula et aliis
requisitis de quibus e. q. ꝓxima an impedimentum sit perpetuum / dic
ꝙ sic adeo ꝙ etiam si mortua prima recedat ab antiquo ꝯsensu
et de nouo ꝯsentiret no erit mrim e. c. sup hz. ¶ ix queres
an credatur coniugibus dicentibus ꝙ inter eos commissum fuit adul
terium et processit fidei dacio / dic ꝙ no in foro iudiciali

de eo. qui cognoscit consang. suam. in primali sit. perpetrat ergo
certa que consistent. sed ipsi si dicunt et ideo dicitur dent pretium ut
commisserant de sen. ex. inquisicionis ¶ xo quod presupposito
themate de quo in principio an filii contracti coniugio geniti et
stante libertini, dic pe. quod sic. ex quo impedimentum est occultum nec
probari potest et sic succedit cum libertinus, dic tamen quod parentes prudentes
poterunt ponendo illos in aliquo monasterio mendicanti quia alias
succedunt parentibus C. de epi. et cle. sed et si hoc facere non potuit
instituat omnes eos in modica quantitate et illi non potuerunt
agere nisi ad supplementum C. de in off. testa. omnino, dic quod
quo ad illud de monasterio mendicanti quod non procedit quo ad mendicantes
alios preter fratres minores, nam succedunt ad hereditatem et
tamen quod dixi de prima in principio, ubi etiam dixi quid iuris
de fratribus minoribus, de quibus etiam dixi de v. sig. cle. exivi et per
inde .q. n., est ergo melius consilium parentibus secundum ea que dixi
de peni. officii ¶ xi quod in eo quod dixi in proxima quod
de fratribus mendicantibus an possint petere ultra necessaria pro ele-
mosinis, das. fortasse et non comprimes hic, et dic quod non pro-
dari contra doctrina que dicantur necessaria sed quandoque contrarius
hoc colligitur, nam etiam fratribus minoribus licet alicubi sive generaliter
via et clara cum visibile est quod aliter non possit invenire
necessaria sua cle. exivi et virtus, sed si esset certum saltem visibile
quod non esset necessaria peccaret petendo vel recipiendo ultra cot-
tidianum usum, ar. sua et virtus. et in pluribus aliis et eiusdem
cle. ¶ xii quod in eo quod dic quod non debet tolleravi quod isti ma-
neant simul si cum fide dicatur vel iuramento intercessit adulterium
quo procedatur ad instantiam separationis Hosti. in libello tit. de sponsalibus
et matrimonio § contra dic quod ad instantiam talis procurantis
et petentis divorcium, non autem ad instantiam alterius consentientis,
quia hic causa non audiretur alter quam reliqui cum sint in pari delic-
to et sit nil iudicium iudico etc. C. de i. of. te. l. avena
ff. nequid in lo. pub. l. ii. § si quis, contra hec vera separati li-
bri, dic tamen quod quibus de plano petit libellum offerre in quo nar-
rando forsan petet divorcium, quod an dicit et usque quod etiam
audietur alter consentium ff. pro ictum aue. de re. iudi. lator. v.
dicitur in glo. i. et t. consanguinei, de presupposito tamen v. de hoc in
glo. ii. ¶ xiii quod si iste qui sibi dedit et vel cum ca

qpit no cognouit eā viuete p̄ma ꝫ ea mortua an potit h̄or
nō obstante eū ea ɔ̄hē / dic ꝙ sic ꝑ h̄ lēa ibi / si nec ante nec
po ſtma ſuppſtite cognouit ⁊ ibi . dum dixit vxor̄ . &c

De coniunctio leprosorum

Viso de quibusdā impedimentis matrimonioꝝ de impedimento
morbi lepre subiūittit ꝙ ꝫ dirimat sponsalia tn̄ m̄ri nō
dissoluit ut ī ꝓtotu / gof sic 32 q . 7 . si vxor 33 q . 2 . ꝗ
de c̄oniugibz lepre . ꝗ . in textu ⁊ in glo . de pe . di . 1 . ꝗ colligit
ꝯ moyſi ꝗ . ¶ Op . in co qd dixi / ꝙ lep̄ nō dissoluit m̄rim
ꝓ ymo ꝗ e morbꝫ h̄editarius / vn auicena canōe p̄o . fen
2a doctrina p̄ma c . viij . dt ꝙ egritudinu quedā in semine
h̄editant̄ ut podagra ptysis lepra ⁊ aliqne alie / cū ꝗ ꝙ
ꝗ morbo causet̄ deformitas ꝑlis nō ꝗ esse ꝯ vnu de bōis
m̄rimoij si leprosus ɔ̄hit sꝫ ꝯ bonū ꝑlis . de ɔ̄dit . appo c . si
ꝗ nō tn̄ m̄ri ¶ 2o . ad idē sic lep̄ reddit inabilē ad ordinis
susceptionē ar . de cor . uici . cōpte / ꝗ ⁊ admin ꝗ cui vnu
sacriū denegat̄ cetā cetā ꝓhibent̄ / 97 . di illud ¶ 3o . ad idē
lep̄ e morbus ɔtagiosꝰ ut dic auic . ī pall c diaꝫ ꝙ ɔoe
ɔtudinibz quedā de vno ad aliud t̄nseut sic lep̄ scabies variola
febris pestilencial ⁊ apostemata putida et io sepant̄ lepsi
agmoc ī c . 1 . nō dꝫ ꝗ sanꝰ ɔ̄he cū lepsa nec ɔ̄o / ¶ Solt .
ꝗ dicēs ad p̄mu ꝙ ꝗ nō est ꝯ bonū ꝑlis / na melius
e h̄re ꝑle qualēcuꝗ ꝙ nulla / &d . c . si de ɔ̄dit . ap . dic ꝙ
ꝯ bonū ꝑlis dr̄ qn apponit̄ ɔ̄dic ut euitet̄ ꝑles ut ibi
Ad 2m dic ꝙ lepsus ꝓhibet̄ ordinari ul ī suscepts ministre
ꝓ digtate ordinis / ⁊ sic nō h̄et locū ꝓhibicō in alijs sacris
ar . 1 . q . 1 . ꝗ ecce . cū honor / dic ꝙ ꝗ ꝯ nō ꝓbat ꝙ m̄ri
dꝫ dissolui / na ecia si lepsus recipiat ordinē / recipiet
caracterē ꝫ h̄et ꝯ nō sac ꝙ nō dꝫ sanci ꝗ ceclibz vo
lētibz ɔ̄he / ⁊ ꝑ ꝗ ī c . ij . ubi ꝑmittut̄ ɔ̄he si volut ɔtine
ꝗquo inuit̄ ꝙ eis dꝫ suaderi ut ɔtineat / na ecia ꝓpt
lepra soluit̄ sponsalia de suts ī c . si / Ad 3m dic eodꝰ ꝙ
nō ꝓbat ꝙ dꝫ dissolui m̄ri ꝫ ɔsiliu e cū celibz nō ɔ̄he

Peruenit ad nos quod ꝗ lepsu sepui dꝫ ⁊ in
uite ɔiugali affectōe ministre / p̄mo
narrat casu / 2o p̄missa vōe diffiniendu ɔmittit ī qui
Contrexerint ⁊ adultiu ɔmiserint / Cognatoris / suadē qꝰ
ueꝗ p̄mciꝫ agent dispon . ad audiam ī . si ¶ Nō d' ɔsue^tue
ɔiugali que e ut lepsi sepent̄ agmoe ⁊ oppoṅit osti . ɔiugali

i gualissima qz ubiqz sit fuat ꝛ ſuari dz ꝑ timorez infec
tonis dic ꝛ ɔtagionis ut dixi ſ. Epica sit desta mo ca
q q 1 ¶ 2o no q ɔsuetudo gualis h' puuc ꝑi di cetas
de ɔsue cu dilatis de cler cu ceta ¶ 3o no q mari ꝛ uxor
sut una caro qd quo intelligat glo ī remittit ad c de
bitu debiga ubi dixi ꝛ dr ɔsti q sut una caro i ad una
carne ꝓcreanda ꝛ h' ꝑ ɔsuacoē unionis de qu qui ad apli
ca vl sut i esse dnt ꝓquo dixit ꝓcesserit ut h' 27 c se
¶ 4to no q alt ɔiugu no dz esse diucis sine alio de h' in
glo 3 2 in d diucis dic ut in glo in 2 dico 7 q 11 ¶ 5to
no q uir tene ſequi uxore ꝛ ecō de h' in glo pe et y
i ꝑo gvio ¶ 6o no q qu ɔtinecia iniugit ꝛ dz esse in ꝑ
cepto de h' 7 in 2 gvio ¶ Op in eo qd dixi in ɔsito no
q uir tene ſequi uxore na uir h' ꝑtatez in uxore no ecō
33 q 7 cu caput ꝛ sic no tene ſequi uxore s ecō glo ꝑ
solut q te ſequi qu uxor ɔmisso ca recedit ut h' s
uxor te ſequi uiz ꝓquacūqz ca nisi in casibz de quibus
in glo Ecōt ultio infertur q uiro tussiente domicilium uxor
tene cu ſequi de ꝓcess c si Et in hac glo ibi undiqz
ubi de h' 2o op in eo qd dixi in 6 no q cuiqz ɔtine
cia e in ꝑcepto na suaderi pt impari no 32 q i inte
gtas Eo h' iniugit castitas no ꝑcipe s eo casu quo
ɔiuges no pnt induci ad cohitandu ꝛ sic h' sit ɔtacito
ɔsnu corꝑ vn dr diucis q h' e ɔpatiua ꝓmissio siue
dispensatio ꝛ 2m h' expoe litz ibi cis uolētibz ꝛ ɔsena
entibz ibi fuet i fuaturos conceat ali no sustinebit
q uiuat sepati ibi madatu abeis sponte receptu de
obsuanda ɔtinēcia ¶ 3o no an taceat ɔsuetudo de qua h'
i pu q lepsi sepent amior glo i q sit qd ꝛ dixi g i
ꝑo no Et in hac glo i testo Nm xii Leuit 13 ¶ 2o
quod in eo qd dic diucis rc de certo tpe intelligat glo
c dt h' arbitrariu Et in ea qd glo dt q quiqz ɔtendit
usqz ad bienniu quiqz usqz ad quinquenniu dic q quiqz ad de
cenniu 6 ti i cu h'et ubi dixi in ꝑo no ¶ Et dic ɔsti h'
diucis intelligendu quousqz ꝑuola ꝑuenat ad iudicē ut
sibi notorie liqueat q uiuat ɔtinet na si sil uiuunt
ɔtinet uīt ung aliu impetit ceta sustinebat 33 q 8
qd deo pari ¶ Et id si sepati uiuat ut h' s adultio
patente ꝓcessito ꝑfiget dic insr que sil maneat de of
ov c si Et in hac glo i cu dm si dm i ꝑlurimu no

appuit nec pursione soluit conductor horrei uel insule . i . domus licite petit dns illa aperiri et ppublicas psonas ita q̄ sunt inter descibi / Ibi . q̄ qd dr . al . q dom̄ comultu tpe . i . p9 quinquenniū separato bonorum peti nō pt / ¶ 3º quo in eo qd dic . q cump det . mistrare iungi lepso an teneat̄ mori in eadē domo et eodē lecto / glo . ult̄ dic q nō tenet̄ continue adeundē lectū s̄ suffic q lepsus nō fraudet̄ suo debito / Et in eo q glo . inch̄ videt de domo . v̄r . tamē q teneat̄ stare in eadē domo cum coniu . tñ dixit / quam unq et pl̄r . si habitaret separate nō esset corrupta ad obsequiū / et hoc nisi concolitatione timeat̄ piculū infirmitatis iudicio medicorū . ar . 22 . q . 2 . faciat . Et in hac glo . i . nō fraudet . ap . aiui distantiā / ¶ Op . ad h̄c q immo posse compelli debeat ad cohitandū etiā in eodē loco . ar . 33 . q . v . c . ij . sic alle glo . ult̄ s̄ melius pba̅t̄ q . e . secundū / glo . e . soluit q hoc fit ne lepsi nimis inprobi efficiant̄ in pactione sui uel . i . debiti carnalis / dic Rodoic q h̄ et fit ut plus contineat ¶ 4to queo si sanus oio recusat cohitare coniugi lepso . glo . e . dic q compellet̄ / ¶ Op . ad hoc i . q . i . nectū . vbi dr q qui tetigit inmūdū inmundus erit glo . ibi . de inmundicia spuali hic de corpali / pl̄r qd nō 33 . q . v . si uxore . 8 . di . ad eius nō / Iohannes dic / q licz sanus teneat̄ redde debitū infirmo uel lepso . 32 . q . 8 . horrendū nō tñ det compelli 32 . q . 2 . si quis necitate . ff . de opis . lib . qd iu . dic . unq q compellit̄ ut hic / et in c . pe . / et in hac glo . ibi ucr illud . scz compulsio de qua i . c . c . in fine /

Quoniam

pp lepra seu alia et grave infirmitate coniuges nō separant̄ nec se dimittat primo vo 2º versio l . constat . separandi petitā / dimittendi priorum / ¶ Nō . q excepta ca fornicationis vir nō dimittit uxore de h̄c in glo . i . / Hostien . inf̄r . q excepta fornicationis dimitte pt . 32 . q . i . dixit de h̄c . M . de divor significasti . / ¶ 2º nō q pp infirmitate et gravē nō e uxor dimittēda qd dixi in sua . pl̄r q nō det addi afflictio afflicte . 8 . q . i . cū pcussio / et de graui infirmitate corpali ut si oculos uel nasū amittat uel fiat paralitica pp hoc q inch̄ ca tuarum q coniuges adinuicem participare debes casus fortuitos . ff . so . ma . si cū dote . § si maritus de h̄c in glo . in . c . i . in 2º . quo / ¶ Op . in eo qd dixi in pº nō q uir nō dimittat uxore excepta causa fornicationis / q immo etiā corpalia ca . de gl̄a . giu . 8 . et t

cо publico / 8° ibi de sponsa de puti que pt dimitti qcia veli-
gionis ut ibi / lit de uxore que dr uxor gre pq qsumatu mun
¶ 2° op in co qd dixi in 2° no° q. pp infirmitate et gnue uxor
no dimittit q ymo de cle cg° tua / glo in soluit fort et fac
q sic ibi dissoluit mun spuale ppt morbu sta id dr de cadi
glo c remittit ibi / et dlt et dy q i in sua / osti dt ad in
carnali ut lit qua in spuali ut ibi / q prim de ue nali dm
de cano ar de qsue c si de spon du c si / Jt in carnali no
inunct peclin nisi dni pc que abintes solutate pr obligauit
et qu spit suspitari debuit hoc euenie posse / In spuali no a
unnet peclin plibus qui net fuit necc requirendi de clet osub
fo an dic q et spuale no dissoluit quo ad uinclm ut i spio
et in ua q ibi solu amouet ab administracoe / B et pcedentes
ue st ad bonu ssm pquab et reddr co spire i spuali remo
ue abadministracoe ut in spio / Jn carnali aut no pt quis
dimitte quige ecia quo ad coabitacom e c ppp / Et i lit
glo ibi net ille dat curator in locum tutoris qui reipubce
causa abest net p hoc ille desinit esse tutor.

Lepsus Brenis et clarus ul p alia uba leprsi si qtinet
nolut mun qtc pnt ¶ No q no i distinccte
pmitti leprs qtc mun si tut tm cu qtinc nolut / Coquo
inmit q suadendu e eis q qtineat qd et dixi sr Afica
na et mixp e q inueniat cu quibz qbant ppcta dr a lieb
si inuenint aliqm etc / ubi tm dic dnus q no fac deus
aliq cu no pruideat / osti dt se udisse desto q lieb inuei
unt sponsas q uix e aliquis infelix qui sua inueniat inse
lice / Bedo ibi liberu q edictum de matrimonio e plm
bitorium de hoc in glosa.

Quod si Coniugi leprso exigenti debitu alt reddr
tene / Apli pc ad corinth vy ibi uir
no lit et et nolite fraudare etc ¶ No q gnal dcm gnal
e intelligendu dlt in glo pe et in pc spio ¶ 2° no q
i diffinita equipollet uli dlt in c glo et in 2° qtrario
¶ 3° no q ubi lex no distinguit nos et distingue non
debemus dlt in glo ule et in qto spio ¶ op in co qd di
xi in pc no ult q gnalit dcm gnalit dt intelligi / q ymo
gnale dcm restringit ubi y q y omb leges et alys iuribz
allegatis in glo pe ibi Jte q / glo c soluit q gnal dcm
gnalit intelli ut lit et in iuribz allatis in c glo in pu n
in tantibus de quibz in glo et dlt ff de publicia de pcio de sui·

ru. pdi. si pmitus in pn in glo inch de legat pstan. l. i. §.
gnalit in glo no / Et dic gas q quez gnalitas restngi pp
subiecta matiaz. ut in matia impetracois bnficioz de pben c.
si. 2o. eo in illis li. vi / 2 dispensacoim de pben no pt li. vi
cte pp intencoin testatoris ul alterius disponetis qui psnt
se refre ad pprima prius dicta dicta C. familieris quociens
ff. de le. ii. l. legatoz §. qui plres. ubi si testor plres instituit
2 aquibusda eoz legata reliquid 2 pera codicillos ad omes
scripsit pcipiens hedes suos indistincte legata pstare h gna
litas distingitur restringitur ad eos aquibz nominati a testo
iussit legata pstari psr. quia sentencia restngitur ul ampli
atur p pcedencia c. ix. de ap. i. requis / dic q hec sats
colligitur q hat glo. in eo. qd dic gnalit dem gnaliter
intelligendum nisi cstet ohente ul testatore alit intellexisse
ul nisi sps no paciatur / ¶ 2o op. in eo qd dixi in 2o no. li.
q indiffinita equipollz vli q ipno no ff. de le. ii. no
alr §. i ubi si testor legauit iuues quos in ministio
hebat mos testatoris 2 religionis ponderabitur / al iuu in
telligendi de hijs qui excedunt adolescenciam 2 nedu sut
int senes cputandi / 2 sic no intellr ibi de omnibz quos i
ministio hebat / Ad id op. de alijs iuribz allr in glo. pe
ibi ar. l. h / glo. c. nisi psluit q regulariter indiffinita eq
pollet vli nisi alit lege ul canone determinetur / cstr dic
q pnceps ff excapit auc inptatio c. tam in matia qua
gnalis C. de legi. l. i. / unde dica q potest indefinita
interptari gnalit ut equipolleat vli / Jt spalit ut no
equipolleat / dic eciam q in iure pcedimus de silibz ad silia
de ipts int ceteras qd no e sic adpposito dicitur qu inde
finita equipolleat vniusali / no de elect ut cca in glo
om. li. vi 2 p dy. de reg. iu. li. vi in pn / Cui9 tn dca
ponit glo. pallta / de hoc eciam plenius pbat ff. de le. ii.
si plibus / S3 cius dca sats colligitur p eo qd dr in dca glo.
/ cdrea aut ut refert gas. ult. pdca dic / q si ora est
p nomia collatiua indefinita equipollet vli. ut si dicitur
caplm tlis ecclie sic fecit intellr q omes ul maior ps
ar. de elect. c. q pp secus si ora e pnomia singlaria ut
si dr canonici tlis eccie sic fecunt tuc eni no infertur
q omes ul maior ps in si duo. tm. hoc fecunt dispitabitur

ꝑposito r^a. pluralis li. bj. / Conf hoc inst q si ꝯsto dr canonici
tas ecclie fecerit elem ꝑemptorem tāle instrum no ꝓbat q ca
pitlm hoc fecerit / Dz go dici q capitlm tale ecclie hoc fec
ul dent ꝯpmi nomina canonicorum ꝯpentiū c. fi ubi dif
ꝑ 4to / ¶ 3o. op. in eo. qd dic q ꝯtra^{rie} tenet^z ꝯiux ꝯiugi
redde^r debitū z q nulla ꝯceptio inueniat^z / q ymo. puta
si remordet eu ꝯscia. de seu ꝯ. inqsitorem / so in ha no dr
q nlla ꝯceptio inueniat^z / s q nlla inueniat^z lz caus a ot
casioc lepre / na bn pt esse alia iusta ca. ut in ꝯrio. ul
q etia lz inhibet ꝯtra decima ꝯc. q. ĩtdic et c. y. z in
de spon. cu in aplica ul ꝯtra fornicacois carnal. b. c. c.
i ꝯpri. ul spualis de diuor. c. y. z c. ꝯito ¶ Q^{to} op. in eo
qd dixi in z. no^{li} / q ubi lex no distinguit nec nos de
bem distinguere / q ymo sit de f. di. yy. liquido / glo
ult fort z no soluit / sol. ut no in c. q si dormiuit all.
in glo. / Et plenius pata que dixi b. i p^a. z y. ꝯrio ¶ Quo
in eo qd dic q in redditione debiti nulla ꝯceptio inueniat^z
an tenet^z ꝯiux ꝯiugi redde^r quolz die z quolz loco / ꝯsi
de. q sic dicēs q etia si petat^z in loco sacro tenet^z redde^r
ꝯiuis petēs peccet / dic tn q dt duci ad desistendu s si
oio insistit reddi dt. 32. q. 2. ꝯ. hys ita z c. fe^{bj} 3z.
q. y. ꝯ. ꝓtotu dilᵗ ꝑeu insua / de spon. sub. ꝯria de minō
rib. ꝯ. quis sit effectus / q si inuit petat ꝯiuges z fe^{ti} /
z glo. 31. di. ꝯm lz q in ecclia no te^z ꝯiux ꝑilla licet que
dic q no dent ꝯiuges ꝯuari familiaritate tpe ꝯtuno.
decet tn de ꝯe. et. ul al. c. uno li. bj. dic ꝑillud c. lz
no ꝓbat q no dic q tpe ul loco honesto s dic aptuo
eo ꝯiux ꝯpq. lz. / z sic indistincte tn petit ut hic / 4o
an in ꝯo c. uno. dt q pete in ecclia e demeritoru / z sic
uir uir uelle q ibi no te^z ꝯiux redde^r qd placz ne dt.
cum petto / na ut dixi b. c. ꝯr. ꝯpetens ꝯiuges ibi ꝯcat
ꝯco. etia qd dixi b. c. q. q quolz die dt reddi instan
q z diebus ieiunij z orōnib de quo dic ut no 33. q. 4.
in si u^a. / ¶ 2o. quo si ꝯiux ꝑ horrore ul alia de causa
nullo^{o} pt redde^r debitu / dic ꝯsi q ꝯiuis etia distinguē
deat no reddente tn ꝯpgnaico no ligabit eu q^a ad dau
z si dif ꝯstaret ecclie no debet q eu ꝯmaz dare s potius

data relapare quia no det ligare ad impo^le ff de vsf fur in
possi^tio de solut odtudi / ¶ 3° quid quid si vir e ethicus & uxor
cogit & si ipe reddat piculum e mortis imi / dic vinc q no tene^r
redde q ordinata caritas e ut qui^b consulat SG di no satis
desuspat insi / Gofr^e & pdcis duabz pxinus comibz solunt^r
siles qoes an pgnas tenet^r redde debitu an tene^r antequa
fiat purificato pq ptu / & quid de mlie que patit^r mestrua
gna^r in dd^m / e q dz reddi n obstz honestas ul ipossi^tas ul piculu

Litteras. Si pq spon^sa de futo^r / Salutis p predicta
alt sit lepsus reliquus no qpelle^r iim p
fice / Cons 2^a ibi talis de futo / hic ubi olim fuit glo alani
¶ no^a sicariu & in eo qd dixi de lep^r supuemente pst^e e lra
ibi micerat / scias em q si aliquis facient^r ihet spon^sa cu
lepsi / q tuc 2^m qsti qpelletur qsuare. de spon colite & c
repsusinit adls ei ti 1 ptatu e de acq & ob fit / cruaq
aut sponsus sanus reddat aspon^si / qp lepra supuemete
possit ut pdixi / tn si cognoscat insima copula induat^r
iim psiptu. de spon is qui / vn dic q lep^s no dissolut
spon^sa nec lra ls s sanus no te^r psice iim s e inq sp
conc / & dic gas q si uelit psice no potit lepsus qdice pst
v^a q obgrany li di / Gofr insi q cu talia spon^a no sit ulla
induat publice honestas / iusti de spon ad audiany ¶ 2°
no gofr q que de nouo emgit rt ut in glo / et in ea ibi
si mli in uic facts se no ledz vndit se ledem no inua^t
velleyano q decepit s si decepta fuit h in ea de^t acto
tn qpetit h qcep^a ¶ 3^a no ibi traducta^r q qtraductoe
firmat^r iim ut lsit & de respi spo. qpte de spon c si qd dz
intelligi de traductoe cu effcu / ut q iim e qsumatu ul si de
hoc dubita^r qnu tn pbari no pt passpectu mlicis ut q
corrupta / & uir dic q ea cognouit. de spo ipui qtmeba^r
qsti qui dic id si impubes apud maitu fca e pubes ff de
ritu nup imoiz / insi dr q fca pubes apud viz incapit
ee ltima uxor / qd dz intelligi qu an pubtate fuut qcta
spon^a de puti h uit intptatoe fuut de futo^r s etate sup
uemete qpduratc qssu tenet tamqz depnti. de de spon i
pub c vno li bi / ¶ op in eo qd dic q alt^r ad firmanda
copula pp supuemetez lepra no qpellit^r & sic vir q ia
copula intcessat go qpelli det h e qpoimo / sol^t qsti qo
ponendo literq ibi qsumanda i qsenda em sequ^r ad ea

recipienda sed per verba de presenti / et 2m hic opponere licitum ubi consu
matum i. per verba de presenti contractum / Tercio si ignoravit aliqua
esse leprosam contraxit cum ea nec erat contractura si scivisset / sol. gal.
quod non initiatur innuit quia iste est error qualitatis qui non initiat con
trac. i. propositum et hoc in foro iudiciali / secus in penitenciali dicit secus Eo. de
spon. tua

De coniugio servorum V.

iso de coniugio servorum in gnali de coniugio servorum subnectit
in spe di / vel iuxta de impedimento lepre quod innuit non
dissolvit sequitur de impedimento erroris conditionis quod
impedit et dirimit nisi contracta sciencia fuit ratificatum illo vel
sto c. t. si contractum goff. et osti. Et innuit xxix q. ii. ptotum

Dignum Servus contracte domino consensu potest sed consensu non
in eius domino servus tenetur po primissa ratione
ponit domini dominium et alud ibi debita / apostoli ad gal.
iii c. ad colo. iii / Nota quod in Christo neque liber neque servus
asscriptus esse removendus de xxix q. ii § i. Cato quod similes
dicit homines tam esse inventos Et Fero. ad Ruffinum dicit
deum puritate morum abluit maculam servitutis Et dicit in glo. in
Et in ca ibi quam omnis nobis / ca servi puri si iudicati quod cultu
ad dei cultum neque masculus neque femina est / 2o non contra
ibi dissolvenda / iuxta glo. quod coniux conjuge separari non debet de
dist. xxxi di cum omnibus / Tertio de impedimento locutionis ibi in
p. illa / et patet ob quod non de. b. sig. ptca Bo. ut in glo. p.
2o op. in eo quod dicit quod servus non debet prohibere ascriptus
quod numero dicit non consuluit / Alo in posuit Et in eo quod
dicit quod servo potest confiteri baptismus dicitur p. et ab. quod Ppt non prudicari
domino quod procedit si dominus et Xang al fecit de iud. c. si et dicit ut
ibi no. et c. ti c. i / ffe in eo quod glo. dicit quod servo confertur pena p
ficat quod servus ex quatuor p iccton manum in clericum compellitur
ut absolutionem de sen. ex. velatum / dicit cum osti / quod servo non debet
imponi pena clericus ad inutiliter tenetur nisi per quas cyro nob.
acq. § fice nob. et sc / ut ieiuniorum / ut vigiliarum / ut aliis
maceracionibus / neque aliqua alia pena reddatur inutilis domino suo ad
operandum quia non debet privari suo iure sine culpa / de osti. c. ii
i iugatur quo quod cadat ad eciam bono modo et huius lenior
considerata qualitate temporis et persone / vel iugatur ordo quibus potest
facere laborando et est pena ordo ar. ff. de op. lib. l. ampculis
pe est ea pro pena iungi labor quod sustinuit servando domino ut quod
vi bona fide serviat ut aliquis substrahat esse pacta servitutis / osti

dit q̄ etiā p̄nt tm̄ a iungi ieiunia vigilia ⁊ alia pmissa / etiā si pħoc fiat aliqd̄ p̄iudiciū dn̄o dū tn̄ nō gue. dto .c. volatū / Et l's forte etiā voluit q̄sti. cū dixit q̄ nō dz impōi tāe qd̄ pp̄ qd̄ redderet̄ inutilis dn̄o suo ut s̄ q̄ si nō red dit̄ inutilis q̄to ul̄ nō minuit / ¶ 2º op̄ q̄ nō teneat iuīn int̄ s̄uos. C. de i test̄. nup. l. cū ancill. vbi ħa di cit̄ q̄cubina / Sed l's corrigit̄ illa l. ⁊ in his e s̄tādū ca noi. H. de 2ᵒ nup. c. penul. ⁊ si ita dut s̄c̄bentes / Sz. aut in dcā l. dt̄ q̄ in ordinib; s̄tat̄ canoni s̄ in h̄editatib; illi l. dic q̄ l. cū anall p̄uit de cauone q̄s̄cute cū ancilla / ⁊ in l's nō dr̄ h̄it. q. s̄ solū q̄ iuīn s̄ / s̄ etiā de iure ciuili lib; int̄ s̄uos nō dicat̄ iuīn s̄ q̄cubinū cū quo ad cogna tōēs ⁊ affinitates s̄z dm̄ at si int̄ libos cet / ff. de ritu nup. adoptiuus q̄ s̄uiles / Et idē int̄ s̄uū ⁊ libam ⁊ eq̄º etiā ioc. p̄st̄ qd̄ nō. tho. in s̄ua. C. de nup. q̄ p̄s̄ibent̄ s̄. ⁊ l's vltimū p̄cedit qn̄ lib̄ s̄ciuit de q̄dicōe altis al. nō s̄ iuīn cu c. p̄pō. ⁊ de l's in glo. in. s̄pec. aut q̄ tēt iuīn int̄ s̄uos etiā inuitis dn̄is insiui q̄ q̄ q̄ sint s̄ui cū s̄ut libtate q̄s̄endi iuīn / Et p̄st̄ dt̄ q̄sti. s̄tant licitam esse s̄ multos p̄ncipes qui etiā libos nō p̄mittunt s̄u s̄ui s̄ma inuoniali coplari q̄ id. C. si nup. corpta. pe. l. i. et. y. ⁊ 6. de spon. q̄ma ⁊ C. si vxor p̄uiac l. vna. dt̄ eq̄ q̄sti. q̄ l's. c. e q̄ q̄suetu.ᵐᵉ illoꝝ qui nō p̄mittunt viduas q̄he nisi p̄us reddimat̄ / ¶ Cauo eo. cau quo s̄ui q̄s̄ut iuīn q̄ de pariu / Glo. p̄ue. dt̄ q̄ remanebt̄ apud dn̄m ancille qd̄ p̄cedit nisi a° sit q̄s̄uetu.ᵐᵉ q̄ eo. lib; / Et cū glo. q̄cordat. p̄st̄ g. ⁊ q̄sti / s̄ guil. nas. q̄ dices qd̄ sequit̄ p̄rz ff. de s̄ta. ho. cū legittie. xxxi. q. iiii. liberi / s̄mili vig ⁊ ad l. cū ltime. dic ut dixi de s̄er. nō or. c. si / ¶ 2º quo de intellectu l'e ibi debita q̄suetu. q̄sti dt̄ q̄ dt̄ debita q̄ in his que s̄ut q̄ dn̄i nō dz s̄uus obedire dn̄o. xi. q. iii. qui resistit. ⁊ c. iuliani / vel in his que q̄stat ee iniusta de temp. or. dilcis. v° dcl'. al omia t̄palia que s̄uus l'z s̄ut dn̄i ex animaduert. p̄t insui qd̄ dic ut q̄sti. de his q̄ s̄ut s̄ui ul alie iur. i. visō ad. s̄. ⁊ q̄. i. q̄sti. Et corrup te allat / ibi cū dr̄. qd̄ p̄mēs eque q̄tes animaduert. i. vide possumus q̄ dn̄o insui q̄petit p̄tās vite ⁊ nec̄ s̄ sz tn̄ hodie nō l'z dn̄o s̄uire s̄euire in s̄uū s̄up modum

z sine cum legibus cognita alioquin non inique puniret quia si aliquis
servum occiderit. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. i. / Et
dum servi aspirando quod imperatoris iubet eos vendere non occide-
re ff. de stat. ho. l. libertas / Hostiensis aut quod in litera dicitur consueta dic
osti quod hic dicitur quod omnia sunt domini ut dixi b. cum q. quod in c. ¶ quod al-
terum cum dicitur consueta quia si alicubi esset consuetudo quod ad certa servi-
tia tantum astringerentur extra illam consuetudinem debet tueri ar.
C. ti. i. c. uno. C. de episcop. et cleri. lib. l. i. ii. et iii. et no. in de
fide multorum et ibi loquitur de ascripticiis contra leges palle
loquitur in aliis casibus domini tamen secundum equitatem si non tollere licet /
Et dicit quod ipsi licet ... quod isti tenentur ad servitia debita et consueta
quia si dominus mandaret aliqua indebita puta turpia vel insueta
vel que contra consuetudinem domini non solet mandare puta quia
onerauit eum gravissimo et volens eum consuetum non tenetur parere
ff. de his qui sunt sui vel ali. iur. l. si dominus et ar. eius quod
non de temp. ar. ad aures et eius quod dixi b. cum q. ¶ 3o
quero si dominus cogit servum aspirare et superior petit debitum cui po-
tius obediet / Glo. vel arguit contraria litera quod domino quod dicit
quosdam tenere plus quia servus prius est obligatus domino et tamen licet
omnes tenentur adiuvare de pignoris contraria plus licet l. non
minus et ver. qui prior. li. b. / deinde arguit glo. quod uxori
et licet aliter tenere et ponit quia magis privilegiata est cum eius tamen
spiritualis et sacramentalis obligatio aut domini est temporalis g° et ad presenda
ar. de preben. hii qui li. b. / Hostiensis distinguit quod aut servus
scivit domino sciente et permittente et obediet viro quia dominus
permittendo principale concessisse videtur et accessorium de offi. dele.
prudentiam et supra aut domino contradicente vel ignorante et obe-
diat domino nisi contradicente timeatur adulterium Et hec distinctio
equa est / Et in hac glo. i. petet servum ar. ff. ad sillen. l. si
quis i. qui si cum omnes ¶ 4to quero si dominus velit ve-
ndere servum alicui qui vult eum ducere ad remotas regiones
Glo. est resti. opi. alia quod uxor ... quod perdit si est
libera ut in c. proc. / quid aut si cum serva dicas in ca. proc.
deinde glo. resti. alios dicere quod venditio prohibenda est et hec
fuit opi. phy. gof. et pro / Et dicit Vin. hec maxime procede-
re qui de voluntate domini contractum fuit matrimonium et dicit c. et pro quod debet
vendere alii bonas conditiones assentiri / osti. distinguit quod aut
servus cepit cum serva aut cum libera primo casu aut sunt servi
diversorum dominorum aut eiusdem si diversorum procedit opinio can-

vult dice q vendito presbr et id pro dicens q cu sint dui
sorz dnorz no deut sit diuidi qn aliqn debitu redde possit
Si aut sint eiusd dni aut ambos vendat aut ambos re
tineat / Si aut empt cu libia aut sciente contraxit ipi illa
imputet sibi. que debuit cogitare hoc euenire posse. de ser
uo cor. c. i. nec hoc cau impedit dns ar. de iude nemo et
C man l. ure madata / aut ignorate rhs melius omittit
osti dit q te viui no tz q. c. pxi Et in hat glo i. possime
de hac l. 6 glo prima / Ibi. § penul loqui de suo que
dns uiuie seruerz vende cogit Ibi si dns loquit etia de
duo seruero / ul qui suu ad impudicitia cogit qu cogit
suu vende et dl ff de offi psect. ur. l. i. § qd autem

Proposuit

¶ si lib ignorans viui cstrit cu an
cilla nec peccat sciens cognouit an
separat viui et dos restituit / Pmo ponit et distinendu qmittit
ibi mandamq ¶ i. distingit et membra i. Si uo / ¶ Glo
i. duntaxat / q diuturnitas tpis no induc qssm pst. & de eo
qui dux i. ma cu liceret si ob. q. c. pp. abi solui / faciat
dicebat in antiqua sic usitu fuit et fuit dem quia si est
adulta & patre dote et dna opp de quo. no. de dona
int. ur. et vo. plerz et dic ut ibi dictu in 2a qoe / ¶ 2o
no q error cdicionis dirimit viui / et hoc nisi sequat
ratificaco tacita ul expressa ut hic et q. c. si / Et licz hic
dicat de csssu copula tn idem si alio modo dco c. si
¶ 3o no ibi cognouit qd quis uinco actu pbat uis suu
dlt de csti. cu accessisset / ¶ ¶ op q no pudicet etia diuo
pq qua audiuit ea esse ancilla ea cognouit et no te
crede cuilibz referenti ar. xxxv. q. iii. q magnu / Glo
in metu dni aduibu audiuit supplet et credidit / 2o op
adls q ipno deat facilit crede xxxv. q. iii. commotus / Glo
c soluit distinguendo osti dt q si agit de matrimonio contrahendo
procedit contra / et sic uult q secus si de ia cotracto ut hic qst
induc osts qd nouit qui clc. ul vo. venies et sic qd
ibi dixi in iiii. qoe in eo qd ibi distinguit int sponsa
depnti et de futuro cotitu tn ad casu meu loca e distinctio glo
Et in ea ibi l. vult dlt no. C. de acq pos l. nemo
Ibi § is quis qui dubitat an aput eu pons sit liber
no te medio de libs homine exhibendo / Ibi / cu anch ptes /

si antequam partes adduce a sesto petent. hy qui existimabant
se heredes vendiderunt hereditatem non tenentur ad usuras precij
si melius fac. ea. l. si aquo ubi non resti aquo fiat denunciatio
ad admittendum mala fide corum qui existimabat se heredes et
ut teneantur ad usuras precij et prestet quod non de i partes eu contingat
in glosa sua / ibi inquisitionem prestet quod i nos. ¶ 3o op. meo quod
mandat dotem reddi isti ancille non eni fuit dos si e ancilla
ff. de iur. do. si mihi et si / glosa ultima metu quorum exponit
pro dote i. nice dotis / dic quod licet causa non e dos quare sit in nomen
quod dic ut dixi 6. c. primo in 3a questio / ¶ 4to op. meo quod
mandat dotem restitui mulieri eu tamen erat sua que inclusa liberetur
pro se acquit domino ff. de stipu. ser. sine inclusa / vel intellige quod
ponendo literam l. mulieri i. domino mulieris / vel cum eum de canonica
equitate loquitur / et quod inclusit in hac e. a sola non aliter
compliciat forte vult se referre ad servum ut sit sensus quod restituitur
sibi dotis sine preiudicio domini sui quod non xxix q. ij. illud in
glosa i. et in summa de sana. int. vi. et vivo. et si vel sed quod auctor
¶ vel forte intelligit hoc quod de equitate canonica petuna eidem mulieri
ut eum ea ambe possit alterum quod tamen non bene potest nunc justi
vel in forte ex causa quo non bene constat quod sit sua / exponitur
aut procedas ut a e. et quo ad dominum potest tenere utrumque solo / ¶ circa
in eo quod dicit et dixi in 2o notabili quod error conditionis dirimit matrimonium
quod de errore persone dic ut xxix. q. i. si. i. et i. superius dic de
errore qualitatis vel fortune et exempla de hiis ibi ponuntur
/ et de errore conditionis e quod in litera / et de errore qualitatis
ut si putavit contrahere cum virgine et erat corrupta / de errore
persone ut quia putavit contrahere cum sorella et contraxit cum berta / de er
rore fortune ut quia putavit contrahere cum divite et e pauper / et
quod dixi de errore qualitatis concedit nisi in casu ut cum inte
do contrahere cum christiana et e pagana iudea vel heretica tunc enim
non tenet matrimonium etiam si scienter nisi adhuc ut convertatur ad fidem
xxviij. q. i. pro toto de hoc dixi de cogn. spi. c. si q. vij. / et quo
ad id de heretica ibi dixi contrarium quia inter christianum et hereticam tenet
matrimonium de hoc dicetur li. iiij. ¶ 2o quod si quis contrahit cum li
bera quam credidit ancillam dicit pro ij quod tamen non nec hoc impedi
mentum conditionis e inductum favore libertatis / ¶ et idem non xxix
q. ij. i sua. / ¶ quod hoc dices quod hoc intellige de errore deterioris
conditionis quod est in c. si. dices quod cum fiat melior eius conditionis

pro etiam multo possimus iudicare. ff. de nego. ge. solucio. de
libe. ca. l. i. ii. et iii. Gosf. dicit quod quod si seruus contraxit cum ancil
la quam credebat liberam non uitiatur inmo quia non error de̅ cõdi
cõdicionis set paris / cum non sit quid sibi obiciat xxix q. ii
ptotum. ar. de diuor. significasti. contra per eandem decimo. c. q.
distributionem / uult dicere quod sufficit quod hic casus non reperitur per sy biti
et idem dico in c. si in p. gno / dicit etiam ho quod tamen inmo seruorum
etiam multis dnis b. c. proprio ¶ 3o queras si putauit contrahere cum
libera et erat asscripticia an non tenet inmo quia inter asscripticios
et seruos nulla est differentia. C. de agri. et cen. l. ne diutius / dicit quod
per dominum quia asscripticii sunt liberi et possunt remanere in possessione
in qua sunt preter uoluntatem domini. C. de epi. et cle. iubemus
et aut asscripticios set xxix q. ii. c. sua. et fac. quod non de iudi.
c. ii. / ad l. ne diutius non uidetur dominum dicere quod non est differentia inter
seruos et asscripticios quo ad id de quo in illa l. nam sicut seruus
uenditur cum peculio ita asscripticius cum terra set in aliis est
differentia quia ut predixi asscripticius est liber / dicunt etiam in aliis
de quibus non. glo. i. c. l. ¶ 4to queras in casu quo c. si uir non
iuit lite mota super conditione an pendente lite teneatur reddere debitum
ad mandatum ecclesie / glo. penul. in ff. ponere. sic procequitur usque
ad finem / et primo refert opinionem can. qui dicit quod non et idem dominum per sy
gof. et ho / et ipse dicit ipse an quod hoc sequitur de rigore per sy non
xxxiiii. q. i. c. quidam. ubi glo. hic tamen / dicit tamen per sy quod pendente
causa uir non negabit alimenta ff. de libe. agno. si neget / et
dominus per sy dicere de alimentis mulieris illa tamen l. dicit de alimoniis si
liberorum set idem de alimentis mulieris ar. illius l. et quod licet quod non. pro
de dona. int. ui. et ux. per totum de inde glo. i. satis uir sentit
contrarium scilicet quod debet reddere debitum et idem guil. naso et osti. / et per
hoc est equitas et reddere osti. per sy c. ti. i. qui / et quia non constat
causa tamen seruam set tamen illa que est in possessione libertatis etiam
si non sit libera nam etiam si non sit uxor tamen pendente lite postali
est reddendi et licet dicit satis compositum defugi sententiam de nam si
et ibi dixi in c. quauis in uo. nobilis / ad idem est qui fili sit le
cum matre et remittit osti. ad ho. per sy in summa eo. ti. § si de
si. lite et de gil. qui. c. si. per sy ultio est quia etiam potest mandare
subtili ponam quod inducatur mechia et tunc etiam si consentiat et co
gnoscat non uidetur induci inmo dispensatur uenereis in / dicit tamen per sy
uinc contrarium allata in glo. per hoc inducere ipso de lig. quia non
potest esse qui in copula moueatur aliquo affectu mechia allat

s; q mdat spontē osentiē peopulā q. despon ad id qd
2 c. osultacōi q. 1 qui ma at pos insup / Et q 2a opi
e quia dus. osenciat m ca tamq ciuge ꝑ quo tred ca
sua stati e nun ut hic nec mādatū sc̄o alicat nāz ꝯssi
nt sura all ꝑ 2a opi vrget m ꝯriu / Et ad c. formitat
dic q ibi alius tauis cū quib an mlr que supata ap
ꝑ̄ artitudine mupsit sc̄do dicit formalta cu 2a 2 determinat
ibi q no antequa h ess ibi dtasu / q sub dubitabat
an poss cū alio ꝯthe 2 sic intelligit ibi sno. Ad illud at
qd dt osti q no cognosceret eā tamq sua dic q nch
relevat / q ꝑ quo cognoscit ꝑ ꝑpua credit eā sua illi
co surgit validitas mrioni ut hic nec pt dici q non
credat eam suam ꝑ quo sup h lite movit.

Licet si ꝯsuetudo e in loco qd ptus sequat ꝯdicoz pris
natꝫ ꝑ libo 2 ancilla lib e c. ut lib mun ꝯstyt
ita ꝯter sumat / vl sit 2 magis adlicām / Si is cuius pr
tpe mortis se ꝑ libo gessit 2 qui ꝑ ꝑa dcenio ꝯtitus est
ꝑ libo ꝯpoit nun no sepat tamq ꝯtitu cu suo matre si
lex pvincie sit ut ptus sequat prez / ꝑo. sm ꝑo determinat
1. videl. ꝯtinua sic. 6. c. ꝯpio ꝯponat forte dicebat q
erat filius ancille mon / pvincie lambardie. c. in hoc
tm no e vis que sunt hec pvincia indicandu s; no ex
divorciu faciendu, sno. ¶ ato ut glo. vl. Et in ca
ibi si quis suo. vbi si cred relinquit ductam libtate suo
pignoratis de iure sc̄o sc̄to no dz s; ꝑ favore libtatis dz
ut fidei ꝯmissaria / Ibi l. 1. ꝯ. ꝯrentibz vtiqz sepius lz si
hijs etia emancipatis iunge ut sum in libtate pducat ꝑ
libtate tuet romanis legibz peculiare i. ꝑpu e ¶ op
q patris dat sequi mrez no prem e de vi. verb l. ꝑtu
xxxii q. iii. libi / Glo. i. post standū ꝯrio de iure ꝯmi secus
de spali ut hic ꝯtst ꝯd dixi 6. c. i. q. i. / ¶ 2o op in co
qd dt de decenio suffit eni ꝯquennium e ne de ꝯsta desu
l. si pr ubi tenset lib is cuius pr tpe mortis ꝯbat ꝑ
libo si ꝑ ꝑa flux ꝯquenniu a morte pris nec sr eius sta
tu mota e ꝯ. ꝯst ꝯd no xvi q. iii. longinquitate in glo. i.
vbi etia dcis ꝑ aurh / Glo. in. stat ꝯrio dic q illa l. ꝯcedit
cū pr qui ut pdixa se gessit ꝑ libo tpe mortis no erat
male fidei q nec in fuga nec latitans al secus e ne

de spō. desp̄ l. fi / ¶ 3º op. adlf̄ z adlitam ꝙ nō sufficiat d
ulūtas tpis adlibitate. s. c. prox. z de eo. qui dup. i ma
tri ɔtrt / So ad c. pcedens ꝯ dic ꝙ ibi vālt tāl ɔdictione.
ꝙ vālt sn̄a s̄c dubiū z in dubio fauēᷓ libtati ut s̄c / ¶ ite
fauēᷓ mr̄o. de quo s̄c agebatᷓ qui ma. ac. pos. ꝟū / ¶ ad
c. cū ɔtrt. dic. ꝙ loᷓ i alio cāu z dic ut i. dixi in ip̄ ꝑrio

Ad meam

Si lib' ignorans ɔt̄hit cū ancilla n̄c pꝯ
ea ūbo ul fc̄o in ea ꝯsēt ɔsit sepatᷓ
mīā z cū alia ɔh̄e potit ꝯmb. dō / z i. i. loq̄z errorem.
tū nō sibi denegās lr̄āz ɔhendi z sine h̄c subauditu ca
de sepuetᷓ loq̄z ɔsi intellgit z ardidit. s. e. c. y. / ¶ nō
ꝙ ꝓ errore ɔdēnis sepatᷓ mīm̄ desc̄o in glo. i. z dic ɔdicōis
s3 detiors ꝟ ɔsentis z mā gof. qui h̄c nōt in sūa. c. s. ite
quid si s̄uus. / vn̄ si s̄uus ɔh̄it cū ancilla credēs eē libaz
t3 mīā ꝙ nō ē decept9 ꝟ ɔdēnis suc z ad dixi. s. e. c. y. q.
y. / Et in hac glo. i. ꝙ s̄ys ita. ac. d sub. ¶ i. ubi si p errorē
nō senciut qui errat quid cū ea ꝯmu ɔsensu ꝙ erro
qui impicia detegit sbi nō ad eo. lic3 quis abaliquib3 ut
aliber pecuniā debita recepit errās eiꝰ s̄edes nō ꝯpꝯt.
ɔhibeᷓ ull moue ɔeni statu / ¶ 2º nō ꝙ paria s̄t ɔsentic
ūbo ul fc̄o ꝓh̄. qd nō de ap. dilci. i. in glo. / z dic facto
puta cognoscēdo ut in glo. y. / ¶ 3º nō ꝓsc̄ ꝙ ipo fc̄o
ɔh̄itᷓ mīm̄ sic ūbo desc̄ in c. glo. y. z q. in 3º ꝑrio / ¶ Op.
ꝙ nō valuit sn̄a cardi tamq̄ lata ano iudice de iudi
cesi. ecc̄a / So intellige ꝙ ptes erāt ɔmissā ipi cardi
ɔmissa de of. le. c. i. / ¶ 2º op. in eo. qd madat ꝙ
si ɔstiterit ꝙ miles ignorat ɔsit. z c. ꝟū sibi i cubē
pbacō ignoraᵉ cū tn̄ ꝑsūa. ignoᵃ. nisi pbetᷓ scia ꝟᵃ.
ꝑsumitᷓ li. 6. / So stat ꝑrio / z dic ꝙ pbatᷓ ignoᵃ. eo
ipo ꝙ nō ꝓᷓ scia sit. s. de s̄ys c. si. apla ea nosatᷓ
ubi desc̄ ꝙ tn̄ quis cogitᷓ pbare ignoranciaz. de elec.
inotuit ubi desc̄ in glo. ignoᵃ. z c. cū tra ubi desc̄o in
glo. fi. / z dic ut nō. de postula c. i. z media ꝟᵃ ꝑsumi
Et dt ꝯsi ꝙ h̄c cāu defiacte pbāne sup s̄ys de quib3 s̄c
s3 an ꝟir ꝓgēa ɔsensit stabitᷓ eiꝰ iuraᵗᵒ. de ɔspon. i.
pu. attestacōes ad fi. s3 s̄c cāus diuſ i abillo / z non
ꝟr s̄c ancerandi ꝟir iuraᵗᵒ. s3 absoluendꝰ nisi pbetᷓ de
eiꝰ ɔsn̄u. s. e. c. y. / ¶ 3º op. in eo. qd dixi. s. in 3º nō
ꝙ ipo fc̄o ɔh̄itᷓ mīm̄ sic ūbo ꝙ ymo sint necia ūba.

e despon tue. et c. si int / Glo vel solvit q tuc cons. viui ipo facto qui vba pressit / et sic dr glo. intellige. h. c. qd suffic q ipo facto consentiat qz pressit actus copulis / Idem gof dicens q etia si nulla vba de novo interveniat dumo inci piat ei placere qd fcy e tacito consen. confirma viui de despo inpu. iitas ff. despon. s. que prius / Idem osti dicens q ubi nullus pressit tractatus carnalis copula nunq probaret consen. ff. de reg. iur. nuptias dit pleni ut dixi in dco c. tuc q. q. / Et in hac glo. i. de ritu nuptiar / § deinde libta no duxit aprono invito et invitus dr qui no consensit ubi s. si manete / si lapsu dic reges patriu no renovat s. nolu constituit / Ibi si cu dies i. b. / Finita dic comprissi in ea p rogando requir nomos cons. Ibi § adicit al cu adicit et melius si ad addi. ul detrahit obligationis nova e sti placo et io nova vba sut necia / ¶ Quero ut glo. ultl. i. s. pone qd / Ro. ut in eo et id gof et h. etia tatu qd requir in glo. no. xxix. q. q. si quis agemus / ¶ 2o. quo si dus ancille credit eu tamq libam alicui in uxore / glo tacit. i. facte si dus vir velle q viui teneat in eo qd dit q dus intell dedisse libtate / ¶ Op. adht qz viui non tenuit pp errore condois ut hic et e. c. c. q. go nec libtas competit qz qd nullu e id vr. no pstat. li. h. / Solvit gof q cu incipit esse amittit dus libtate et sic repit viui contra cu liba plt qd no e q. i. dictu. e. g. i. et de ap. p. q. / ¶ 3o queo si liba copit cu suo et postea servit cu liberi s. inchoa uelt cu eo remane / Idem dm gof et phy qui dic. pt. i. / Glo. e dit q ille compellit remane / Idem dm gof et phy q dic pt. i. de eo qui dup. in ma. all. in glo. q illa dm contenta pt viui confirmare plt qz copte dui no e error s. copte mulier ipa go pt renunciare suo favori de regu. ad aplicacy / Et plt qd dixi e. e. c. q. q. q. / ¶ 4to quo si no erat in condone s. in qualitate condois ut quia lib contraxit cu ancilla credebat illa esse ancilla alte et erat ancilla priuati dic q no uicia viui ut dixi e. e. c. q. gof prima

De natis ex libero ventre

Q. tata oetae contitulo pp. ponit h. tacia da. vl. 2m gof vidiing de conditione conjugatorum videndu de condicione natorum vl. 2m osti / Secunl. vent de quo premisit no pavit si simile

ptu ita nec lib' nisi liberorum iet, et suffic ad libertate ptus nunq semel fuisse liberam tpe quo ptus fuit in ventre. ff. de sta ho. et fuorum q ingenuorum isti de inge q suffic, de ceteris remittit ost. ad sua co ti. ad aures fac xxxiii q. iii. liberi

Iudaeus

Natus ex liba vel libta lib' est. p° deus generale ex quo diffiniri mandat ibi ppetua. 3° pbat determinatom ab absurdo scil amori i. durius et pone casu ar ost. q filii libte petebant amore tamq fuis q. ipsorum mr fuerat ancilla mom ii et pducebant instal ma tre manumissionis fcte ar forma canonum vel tamq de bn nita xxi q. ii. si quos deseruis vel ar. de or de rerum pmu c. iii. et iii. de ve ex. no ali c. iiii. pgeniti esset no cos denatur tpe manumissionis si p9 servitu i. servitute. C. de na. ex li. ben l. i. sno corrupte allegat solent forte allare C. de natu li. l. i. et fac C. de rei. ven partus. No q inspiciendu e qd deus et hoc respicit honestate de eo magne de elet cu no deuat l. dy. ¶ 2° no q natus ex libta liber e qd etia dixi in suario, et p. C. de op libto l. q q libta isti de ige i pn. ¶ 3° no q instrum qt q a instrum reprobari dehet in glo ii. et in ca ibi reprobari, dehet desi iste ipputari et id dt ost. q dt q hic audiet etia si fuisset tam venabilez puta ppt ingratitudine libtorum vel filiorum libte dehet de ve no ali c. iii. ubi dixi in 2° sno ¶ 4to no q etia det tueri libtates dehet in glo plt ¶ 5to no de ar amori fit cum arguit hic q cu aliis pmaxe lib tates tribuat etia de qua nugs dr no dz violare. sile de dea ppte in nugs. ti fortit arguit ab absurdo plt. de re pmu i instal ¶ 6° no illud generale q quis no det face ictu ut in glo. ult. et in ca ibi alanq. tutor. vel curator cuius ades servitute debet edibus pupilli vel minor no dz alas tolle cu ablt dat aliud pphibe. ibi fiat asse si adlusq comcos defendi debuissq fortius in eo qd fu debueat indep nis postabit ibi silvest. xxxv. de mili fac ibi tutoris illius cu fideicommissione ca obligati erat ascripto dt paige ¶ op. q nati ex liba no sunt libi pos. q. ult cu nulte de iude ita quorum, solo i. solut q no fallit in ill. et no pz in simis qt qta ibi renocant in servitute, fallit etia in eo qui maior annis xx ptor. se vendi pmisit ad ptiu

participandi. vel si etiam minor xx annis sic promisit sed factus
maior xx. participavit secus ut s. de iur. iur. quod pro pecunia ff. de
libe. ca. liberis l. ff. dist. per Io. an. in spe. de in... ista q. ii.
pz pri. fallit etiam in libto qui per ingratitudinem revocatur
constitutione xix q. ii. libti / 2o op. ad id quod dixi in v.o
alii quia vir debet sponsam defendere nec tradere alii cognoscendam
de eo qui cog. consang. uxoris sue et in pt ab ipsa debitum exigere
de giu. hop. c. i. et ii. / Et pp deponit episcopos et alios prelatos
hoc facie in q. vi. quis / so ut in glo. ult. ¶ 3o op. ad
id. C. de sa. sanc. et iubemus xxxii q. v. quod quis de
clet nostri ff. de adop. si pr. ff. de postulando a principe de
negh. g. ac natura quod cum me absente ff. de fideiuss. tu
tutor. in q. vii. quod tria sunt. Cst ad v. vero ind. l. ii. pz
q. ii. si quid de rebus in quibus licitum est tenere quod fons sine / consti
formet et non soluit sed solo pz in quibus et dic ut dixi in
v.o c. nostri. et de ele. giu. dudum et de rebus ec. non ali. si quis
quia in quibus sic promittit vel quia fons non tenuit vel fuit illici
tum vel tenuit quod ex alio aspectu vel quod sile al secus ut gl.
... plisbe ... tenere quod sua fons sed ... compulsi quod defendere ...

De cognatione spirituali

Viso de quibus impedimentis matrimonii de triplici cognatione quam etiam
est impedimentum submittit / et quia spiritualis est dignior ideo de illa
2o prelibe xxx q. i. per ... C. de sa. sanc. et sanctimus i.
et l. si. io de illa promittit. de gof et consti. de iuria xxx. q.
i. in. et in. ptotu fac. xxxiii q. ii. si quis cum uxore re
petit in v.o ¶ Et queritur quid est cognatio spiritualis dic primit
tendo quod duplex est quedam impedit et dirimit matrimonium ut c. i.
et in. ... et alias est quedam impedit et non dirimit ut
ea que contrahitur per cathacismum ut c. ... per cathacismum li. vi. de
prima de qua ... loquitur dic quod est vinculum surgens ex eo
quod aliquis aliquem baptizat vel confirmat vel de baptismo vel con
firmatione suscipit impediens et dirimens matrimonium inter personas pro
... vel ... alterum ortum est de aliis autem factis dic quod per
ipsa non contrahitur cognatio que impediat vel dirimat matrimonium ut
c. si. li. vi. ¶ 2o quero quot persone contrahunt hanc
cognationem dic ut dico ut co. ... q. iii. ¶ 3o quo contrahitur
dividitur hec cognatio dic quod in paternitate filiationem et fra
ternitate dic et compaternitate et est paternitas inter baptizantem

et baptizatum et levante et levatum / filia et ꝯ. Sorbitas aut cōfir
mitas int' ipos baptizatos vel levatos seu alterꝫ ipoꝝ cum
filijs baptizantis vel levantis / cōpaternitas aut int' baptizantis
vel levantis et parentes baptizati vel levati ¶ 4to quid an hec
cognatio trāseat ad nepotes et ulteriores fino q nō p̄s. dic
q filia mea spualis pt' ꝯhe cū filio filij mei lic; nō cū
filio meo · ar. xxx · q · iij · c · i · et suffic' q int' ꝑs nō inveni
phybitū unū p̄s. de spon · cū apud ¶ 5to quid in eo qd di
xi · in pxima ꝯoe q filia mea spualis nō pt' copulari filio
meo cui lex ꝯcedit i quocūqꝫ filio fino q nō ꝯ 2m / cū fi
lio adoptivo ltime ꝯpl̄ copla ꝫ nāli ecia illtimo noy ·
ij · c · si · et dic ut nō ꝯ ti · i · c · uno ¶ 6o quo an hec cognaō
ꝯhat q iudeū paganū vel heticū baptizante vel levatꝫ / dic
ut in va ꝯco · li · bj · i ꝯoe · ubi ꝯcludit' de iudeo et pagano
q nō cū careat bapmo qui ē ianua sacroꝝ de psbr · noy ·
bap · c · i · ij · et iij · et ꝑ lr̄ de cons · di · iiij · in baptismate
secus in heretico cum sit baptizatus

Utrum filij duoꝝ ꝯpatꝝ ꝑ quoꝝ neutꝝ devenitū ē
ad ꝯpaternitate licite ꝯhut nisi ꝯstando que
scandaliū ꝯnet alr' ꝑ ꝯe hat / Et hoc p' utꝝqꝫ vel alterꝫ ꝯp
nitatis ꝯcta ē separant' h' et cū c · sup eo · ij · eo · primo du
bitato / 2o duoꝝ canonū ꝯrioꝝ inductō ibi et lic; / 3o posi
oris applicō ibi · Und ¶ 4to ꝯcep° ibi nisi ¶ Nō q 2ꝯ
canon corrigit priore qd ꝯcedit ecia si in 2o nō fiat me
cio de primo de ꝯsti · c · i · li · bj ¶ 2o nō q lr̄ ꝯsuetudo ꝯ
canoes qd dic ut · ij · in 8to ꝯrio ¶ Op · ꝯ hi · qo porta
in plo · lic · indebite ꝯcepta in eo qd dic de filijs natis an
vel pq ꝯpaternitate / ma possent ee ꝑs qui sibi inuic; attine
rēt et sic nō ess; dubiū / un ob · de spon · de mlie · metu ꝯrij
glo · i · supph; q hic loquit' de filijs duoꝝ ꝯpatꝝ ¶ 2o op
in eo qd dixi i primo ꝯbo q stat' canon posterior q primo
antiquori · l · di · duo sto · nisi / So · ut i · nō' cplemus i
eo · c · i · de ꝯsti · li · bj ¶ 3o op · in eo · q ꝯcipit alla ꝑsonā
ꝑquā devenitū ē ad ꝯpaternitate / Solz eni videt' q quis nō
poss; ꝯhe cū sorore filij spualis cū ipe suscipiendo illiꝫ
filiū fuit ea ꝯpaternitatis et tñ · pot · xxx · q · ij · c · vl / So ·
qd hic dic de ꝑsona · et · ꝑo · an · intelligendū nō de suscipi
ente ꝫ de suscepta ꝯpl̄ · qd nō · ij · c · i · i · ꝑ̄mo · i · glo · si · i.

li. dist. Et respondet ab antiquo fuisse concessum bonum. Et quidam plebat
licet tenebat ecclesie unum non tenet quod est contra primum predictum c. si. Ad
hanc litteram dic ut nunc dixi et quod loquitur de persona suscepta.
probat principium quia quesitum fuit de filiis compatrum inuicem
copulandis. ¶ Secundo op. in c. quod in fi. dicit filios duorum compatrum
per quorum neutrum deuentum est ad compaternitatem coniungi non posse si
hoc hec consuetudo. Videtur enim hec esse contra illud evangelium quos deus
coniungit etc. xxxiii. q. i. quos deus. Glo. vel soluit dicens hic
stando contrario. Et ad hanc litteram dixit hug. quod alexander hic male
dixit sed hoc non procedit per id quod habetur .e. in prohemio et de hoc etiam
in se. contrario ¶ Tertio op. ad opinionem hug. de qua in proximo contrario quod
primo callidat consuetudo premissa i. co. fi. eo. Glo. et soluit
dupliciter et prima solutio que habetur quod cum consuetudinis super scandalum
separatur minime attenditur. Secundo quod ista impedimenta per constitutionem ecclesie
inducta per contrariam constitutionem uel consuetudinem licite introducta
possunt in contrarium introduci quod est notandum de hiis ... concordat
tit. glo. ad no. i. c. fi. eo. et dic ut ibi dico in 3a contrario
et duobus sequentibus. Et in hac glo. i. pot dici. [illegible] .c.
et gof. ¶ cetero de quibus canonibus loquitur lit. i. canones
concilii. Ita ut in glo. in. Et in ea ibi paschal. sedi et male
de bile xxxv. q. i. futura i. superstitione. Et inferius. vel for-
te loquitur de aliis canonibus quos non habemus. alia gof. et
tu non sile quod dixi de ea qui dup. in ma. cum haberet quod
i. et bene potest sustineri quod dicit glo.

Sinuit compaternitas sciunt uel ignorant inter con-
iuges supueniens coniugium non soluit contra
dictum i. l. consultationi. Et ibi canonum sanctitate recitat et
alteram partem approbat et addit rationem adicionis ibi. fideque.
¶ Nota quod compaternitas sequens non dissoluit coniugium precedens
et hic loquitur de compaternitate. Quod tamen dic de qualiter contingit
ut si pater uxoris tue te suscepit de baptismo uel confirmatione uel
si tu tenens coniugem, uel quid simile subest enim ratio eadem. Secundo
nota ibi humanius quod ubi sunt diuerse opiniones uel diuersa
iura humanior est prestanda i. rationabilior. ar. de prebendis eo.
Et ibi utraque rationabilis prefertur humanior i. equior de transf.
c. fi. Et si paritas est statur maiori parti xxiv. di. i. canonicus
inter et similiter. de elect. etiam in ad fi. ostia quam et allat
despinit de etiam quod sunt ualde remotior. Dic ergo ostia quod i. tam

pmisso potius e consulendus ut ex de rescript. si. lras qui filii sit
le p venabile q vobis / vel dic ut no xx. di. de quibus csti
Et omia licet pnt saluar ad bonu sensu. sz in omibz illud e
tucius ut si ambiguitas e argui consulat ut. ar. de bap. ma
iores z fuerit proxime allator sz quo ad nuc csti trad v'
q ubi magri contrarias glosas soluunt nunc si inuenis q aliqs
senciat contra illi adhereas. ar. de testi. licet quadam qd grad
du m' alle qui tz contra possit probabili rone phare sumari
p pcta ¶ 3o. no q coniuges pnt separare continencia qd intell
ecia in gfa. domo. xxxii. q. v. qd deo. ¶ 4to. no. ar. a
dione seu confessione prop amiratione in eo qd arguit q
aut ignoranter aut maliciose / Sile ar. de elec. venabilem
in pn. z v. obiectioni dispbem dilco. v. puerat / Et dic
csti q caute dixit de malicia z no de sca q posset ee sca
no maliciosa ut si quis baptizauit filiu in mortis piclo
constitutu cu no occurret alius qui hoc posset z tunc ei no est
imputandu xxx. q. 1. ad limina / Dic tn q in eo e ide
ius z securius sz q pt ad hoc dixori dco. c. ad limina
z de eo qui facto e compat ignoranter exemplificat csti. ut q
cu multi baptizarentur accidit leuare filiu martini z le
uauit gsu qd tn difficulter hodie contingere pot q non
baptizat tanta multitudo simul ut olim. ¶ Circa in eo
qd dic q alter no pt subtrahere debitu hoc casu an pot exige
Hosti in. q sic si fecit ignoranter secus si sciens phoc
xxx. q. 1. de eo. z hoc tz Gof. z csti nisi ambo fuissent in
dolo. q tunc fieret compensacio ar. de diuor. significasti ff. de
compen. si ambo. csti. dt. q neuter debet exige z neuter soluere
z qd hoc sonat lra hic z in eo. decto. i. si. sz melius facient
continendo. dic q t. decto loquitur in alio casu q ibi fuit
compaternitas tm ptalfacasmu / Dic tn qd ecia in baptismo
z confirmacione si coniuges fiant scient. compres licz bn faciat
continendo ut hic tn exigendo no peccat q no prohibent
uel debent unum compaternitate vone castitate quo casu
non possent exigere sine pcto. dequi. qui. plag.

Super eo Summa ut s. eo. c. 1. / primo qo z
solo. i. vidimus. z i. distinguit z sm
membris prosequit. 2o. z in i. contra. z i. primo de confectu
resistente. 2o. de assistente. i. vero. z loqt. vayb mors

qd dico i. in 3° q̃rio (et duobus s. sequentibus) reponere tamen ut dico
in quito q̃rio / Nota quod attendit consuetudo ecclesie metropolitane
et diocesanarum ecclesiarum de consue. ca. olim / de hoc in glo. in 2 i q̃ ¶
q̃rio ¶ 2° no. quod consuetudo potest abiles ad inuicem reddere ina
abiles sicut cum filii duorum compatrum quorum neutrum deuentum
est ad compaternitatem separantur racione consuetudinis qui tamen de iure quam
sunt patet s. eo. c. 1 et de hoc i. in 3° q̃rio ¶ 3° no. quod committuntur
dispensacio episcopi. ar. de. iur. patr. inter / sic quoque committitur sila
de hoc s. quod me. ca. c. 1 ¶ 4to no. quod tacens non consentit nec
negat hypoth. di. tanta 1 q. q. by tanta de hoc in 1a ibi qui
tacet li. 6 ¶ 5to no. quod ea que fiunt aspiratur faciliter etc. de
loco magne / ¶ Op. quod non consuetudo metropolitane ecclesie
sed ecclesie romane sit sequenda de consue. di. in. de trina mersi de
satis di. q. vlt. Glo. in. soluit quod seruanda forma patrum
statum consuetudini ecclesie metropolitane. Dicit tamen alia quod circa
formam patrum si seruata forma aliqua circa vlt. forum
aliquid facit non peccat sicut circa mediolanorum que pedes
lauant pedes baptizandorum ut no. 1 q. 1 emendat / Et in
hac glo. i. de quibus in cau. quo. no. tamen ius scriptum inspicitur
consuetudo loci in eo cau. vel sibi quo deficiente inspicitur
consuetudo orbis rome / Et mersi de hoc plenius 1 di. consuetudo in glo.
ii. ¶ 2° op. in eo qd dixi in 2° no. quod consuetudo potest abi
les ad inuicem reddere inabiles / na quos deus coniunxit etc. procedit
q. ii. quos deus. de testi. licet coquadam non ualet quod consuetudo
contra ius diuinum de consue. c. fi. Glo. intellige soluit quod hoc debet
intelligi de consuetudine que scandalum generat s. e. c. fi. 1 i fi
et de hoc in se. q̃rio ¶ 3° op. ad idem quod nullo debuit scal tlr
consuetudini quia consuetudo contra canones non ualet de consue. c. fi.
Ho. nemo tang. dicit quod ibi no. dicit quod non ualeat sed quod non
preualet canoni nisi sit rationabilis et prescripta / et sic certum
si consuetudo sequitur disposicioni canonis tamen si est rationabilis
et prescripta preualet canoni qd intellige ut i. dico / Sed que consuetudo
procedit canonem non tollitur per canonem sequentem nisi de ipsa fiat
mencio in canone. de consti. c. 1. li. 6 / et de tali consuetudine loquitur
hic et s. c. 1 et maxime quia in dicto c. 1 i fi. talis consuetudo
compesce (?) refirmatur et sic dato quod emanauit dispo dicti c. 1 quod
non impediatur inuicem nisi compater alterius deuentus est ad compatrem
tamen ubi consuetudo erat in contrarium si surgit scandalum quod violatur

ipius consuetudinis stabit consuetudini et separabit ann̄i ut h.
et id dicendum etiam de consuetudine secuta dom t. i. et h. ꝙ ibi
reseruat al. petus p̄ dom t. i. de ꝯsti. li. vi. hec pcedunt intellec
tiam in d. ita qđ dehijs pquorum neutrum deuentum ē ad ꝯpr
uitatem. Et intelligendo dehijs pquorum alterum uel utrumque ut i. pri
cap. cessat ꝯtrarium et sic intellectus ponitur in glo. in. ibi ꝯdecentem
et fuit opi pe. hisp. laur. ꝯc. vin. et jno. et dic jno.
ꝙ xⁱ. jo. andree intellexit qđ hic dic ꝙ dẽt separare intell. ad priuatam
non ad thorum uel impetuum. Et de separatione ad priuatam hic . de .
spon. cum in aplica et hos. vir placet arch. xxxii. di. placuit
glo. no. ead. i. Et vnus tenet intellectum primum qui ē vior
ut fiat relatio ad pxima de ap. 2º. reqruntur ut ꝯditionem
et dic xⁱ. ꝯsti ꝙ separabunt non ad tpus ut sentit jno. i. co
qđ nunc dixi h. impetuum qđ ē vnus ꝙ si noluisset ꝙ ad
tpe hic ꝯposuisset sic in p all. t. cum in aplica. Et ꝯsl. collig.
ꝯsti casum in quo consuetudo inducit impedimentum ꝯpetuum qđ
dic non trahendum ad ꝯuenam et id ꝯsti. s. t. i. dc. ꝙ ꝯ
suetudo approbata per papam inducit impedimentum ne inuicem ꝯtrahant
et ut ꝯtractum separetur in quibuscunque casibus in quibus hoc possent
ꝯstitutio canonica ut hic et de ꝯsan. et af. qđ dilectus. de cle
ꝯiu. cum olim xxxii. di. placuit. Et in hoc sentit ꝯsti id
qđ dixi s. e. ꝯtrario ꝙ hic h. ꝯsuetudo ꝙ fuit reseruata per ra
tionem. Et dic ꝯsti ꝙ miratur ꝙ aliquis doctor turbet. ꝯsl.
cum ꝯsuetudo approbata per papam habeat vim ꝯstitutionis ꝯquo ē
in corpus iuris redacta. de elec. de. c. si despon. cum in tua.
Et ꝯsl. qđ no. i. de ꝯsan. qđ super hijs. ubi dico in 2º ꝯtrario
et ꝯtra qđ dixi s. eo. ꝯtrario ꝙ h. ꝯsuetudo non ē trahenda
ad ꝯuenam dic ꝯsti non pcedit id qđ dicit glo. in. i. Unde
forte in eo qđ dic ꝙ si alicubi inducatur scandalum si q.
ꝯtraxit in ꝯtrario gradu non tollabitur. et vir belle ꝯsti ꝙ
non erit curandum de tali scandalo ꝯquo talis ꝯsuetudo
non est approbata sit ē approbata hic et hec declarantur
plenius in duobus s. ꝯtrarijs ¶ xᵗᵒ op. adhuc ꝙ intelligendo
hunc usum ita qđ ut dixi in pximo ꝯtrario de hijs ꝙ
quorum neutrum deuentum ē ad ꝯprimitatem non vir pcedi
specialis verum in eo qđ dic ꝙ ubi ꝯsuetudo ē ꝙ tales
separentur potius ꝯpus dissilare non eum ꝯpedit ꝙ dissilet

ymo det cypbare cu no subsit impedimentu b. c. c. 1. / Glo
tali stat contrario dicens q c dissilacio cypbatonis impedit hec
glo intelligendo consiliu / verum de his pquorum neutrum deuctu
e ad ppinquitate / Sz intelligendo de his pquorum alterum contracta est
ppinquitas dt q c dissimulacio reprobacionis / Hec no dt q est
spacia pmissio post de pbere cu ia dudu qd no procedit q
lram huius c. i. pn. ibi nulla roe / z dt ostri q licet pquorum
alterum contracta e ppinquitas nulla rone tollant contra preceptum con
suetudinis q no esse ronabilis nec posse pscribi. de cons. c.
fi. de consang q sup. vn prius intellexi dicere p id qd dixi
in primo contrario / na nec verum continuatur ad v. ceteris cu
g. ibi dixit de his pquorum neutrum deuenerat e ad ppinquitas
sed q cetera hic loquitur in ceteris tantu / Et si loqueret de his
pquorum alterum est no pt excipi dissimulacio sz debet reprobare
pst. c. i. pn. z b. c. c. 1. nec procedit qd dic. c. / q hic sit
dissimulacio reprobacionis / na lra resistit ibi ita qd nec
contradicere / z silr no procedit qd dt glo q sit dissimulacio
cypbatonis p lram ibi nec tamen prestare assensum / z dic
q c spatium pmissio tenendo primu intellcm q v. licet
loquatur qn pneutrum deuentu c est sz hoc tenendo remanet
contrariu insolutum ad qd dic ut in sc̃o contrario ¶ v.to ap. ad p
missa q no pot locu hic dissimulacio i mrio. cu hodie
pmittatur bamia. de clan des. c. fi / ostri dt q solue no
o leue sz intelligit ipe q v. cetera loquatur qn in diocesi
aliqua e consuetudo q tollerent inmi qn pneutrum deuentu
c ad ppinquitate / Et in ceteris rionibus e consuetudo contraria ut
in v. ceteris ipm aut v. ceteris intelligit qn in ipa diocesi
ubi erat qo nulla erat spalis consuetudo z sm hoc dt q
qn impedimentu veniet coram epo dixe poter eos viuere
q vicini talia inmonia no sustinet z quibus contra pot
dt intrare ascandalo pximi / tn aplica aucte nucp in
hac pte cassa vobiscu dispenso ite cu deo / z sit no h
dicat nec vir de iure qm consentire cu dicat dispenso et
hanc ptate hec ab hac dare / Et dt ostri hac ce me
te huius c. cu standu e de v. sig. intelligencia / z sm
q exponit lram ibi q sic gue e. i. esse. dt antequa
consuetudo contradicenciu ceterorum contempne / tibi sz qui no

hec etiam consuetudine ut in d. cetum sic quoque generaliter pro
plurium scandalum quia plebs sit subditi vicinarum ecclesiarum
quam longum tempus. si pro cetum sed consuetudine eccl(es)ie tue huius
generalis tuum indulges assensum ad possit in quo(rum) assumi quod
forte etiam aliqui de diocesis sic consuetudinem et sic esset scandalum
aliis comprovincialibus. Item quia aliqui alloquuntur de prelatis videtur
eos diuersa tenere ut de di. c. ho. ele. de q. qui. de lo. magne
Sed hic intellectus non procedit primo quod diuinat non enim dicitur
in litera quod in loco ubi erat quo erat consuetudo diuersa a locis
vicinis. Item contorquet literam ibi pro cetum quod oportet intelligi
de consuetudine vicinarum ecclesiarum de qua immediate dixit et hic est de verbo.
sensus ergo sit antiqua non quod hic dico si de consuetudine habitatores
ibi dicunt habitant sed vicine ecclesie quod de verbo venit ad
confirmandum ad d. itaque et sic ad ibi dixerit quod consuetudo
vicinarum ecclesiarum habet quod etiam si parentum de uentum est et ita
separentur nisi in d. verbo dicit quod consuetudo vicinarum ecclesiarum
habebat contrarium sed quod tollerarentur et hic intellectus planus non
diuinat nec literam intrpretat et ideo hoc expone literam i. quod
sic generaliter consuetudine adiacentium ecclesiarum contempne ut in
d. itaque sic quoque generalius est. si pro ea sed habitatores contrarium
tuum indulges assensum potest aut non indulges assensum
sic quod mittat bannum de quibus e. c. primo respondeo quod dico
non posse approbet satisfit habitus ut nec oportet quod verum libris
de quibus dico contra ut dixi e. c. primo sed potest dici quod non
se opponant aucte iuris potestatis quod hec. Et tunc remanet hic
verum precedens quod ex quo nullum subsit impedimentum non
erat opus dissimilatione sed debebat approbare. Ad quod dicit quod
hec litera se retulit ad tempus illud quo emanavit lex c. quod
tunc fuit opinio talia an tempus c. 1. b. eo. quod non erat
sublata de mentibus aliquorum ideo non debebat episcopus expresse
approbare sed dissimulare hodie autem debet expresse approbare et sic
hodie est dissimulatio approbationis. Ex quibus pone casum quesitum
fuit per aliquem episcopum a papa de filiis duorum consobrinorum an pos-
sent matrimonialiter coniungi et si coniuncti fuerint an sint tol-
lerandi. Respondet papa distinguendo quod aut plures vel
alterum deuentum est ad consanguinitatem aut parentum primo casu
non debet pati episcopus quod coniungantur et coniunctos debet separare ut
in principio usque ibi ceterum. ¶ Secundo casu distinguit quod aut

cõsuetudo metropolitane ecc(lesi)e vel ceterar(um) diocesan(orum) lic(et) q(uod)
no(n) sustineat(ur) i(n)m(m)o int(er) eos (et) no(n) p(er)mittent(ur) co(n)iugi (et) co(n)iuncti
separabu(n)t(ur) ut in d(ic)to c(apitulo) actu(m) us(que) i(n) t(er)cio / Aut lic(et) q(uo)d etia(m) (contra)
ecc(lesi)a(m) p(er)mittant(ur) (et) ep(iscop)us dissimulabit ut in d(ic)to c(apitulo) (hoc) ubi
ponit(ur) r(ati)o dissimulac(i)o(n)is us(que) ad fine(m) (et) dic(itur) q(uo)d dissimulab(i)t
ut dixi s(upra) eod(em) c(apitulo) c(on)trar(iu)s (et)c.

Matrimoniu(m) q(ue)rit(ur) p(ri)mo baptizati (et) uxore leva(n)tis
p(ost) ab eo cog(n)ita (con)sit(ur) (con)p(ate)rnitas effi
cax ad m(atrimoni)u(m) dirimendu(m) / p(ri)mo q(uo)d (secundu)o solo i(n) mo(do) div(er)-
s(is) math(eus) xix / r(espondeo) u(bi) q(uod) vir (et) m(u)l(ie)r p(er) (com)mixtione(m) efficiu(n)t(ur) una
caro / (et) exponit glo(sa) : (com)nubiu(m) i(d est) copula carnale / c(on)tra
no(n) exponit plen(iu)s p(er) (com)mixtione(m) i(d est) p(er) (con)iunctione(m) animor(um) (et) corp(or)u(m)
(et) ligat(ur) debitu(m) / al(ite)r esset (con)iunctio brutalis (et)c. / dic(itu)r p(ro)u(t) in
su(m)ma de matrimonio § i(n) d(ic)to q(uo)d aut(em) in p(ri)n(cipi)o / (secund)o no(n) p(ro)ce(dit)
q(uo)d dixi in (com)mixtio(n)e no(n) l(ice)t (et) i(n) s(u)marijs q(uo)d l(ice)t c(apitulo) p(er)dit tu(m) p(er)
(con)suatu(m) i(n)m(m)o quid si (con)p(ate)rnitas p(re)cessit i(n)m(m)o (et) (hoc) etia(m) vi(de)t(ur)
glo(sa) in m(ar)g(in)e (et) p(ro)ba(tu)r e(xtra) c(apitulo) i(n) li(bro) vi(to) (et) d(icitu)r in sp(irit)u(a)li (con)iunc(tione) /
¶ (secund)o q(ue)ro in eo q(uo)d dixi in (com)mixtio(n)e no(n) l(ice)t q(uo)d l(ice)t loqu(itu)r p(er)
(con)suatu(m) i(n)m(m)o / quid si (con)p(ate)rnitas p(re)cessit i(n)m(m)o ut q(uia) suscepisti
filiu(m) martini (et) b(er)te p(ost)ea (con)traxisti i(n)m(m)o cu(m) b(er)ta / Glo(sa) vel(ut)
d(icitu)r q(uo)d b(er)ta no(n) effic(itu)r (com)mat(er) etia(m) si cu(m) ea (con)sum(m)e(tu)r i(n)m(m)o (et)c.
id(em) dic(it) glo(sa) si a(nte) (con)p(ate)rnitate(m) (con)traxerat cu(m) b(er)ta s(ed) no(n) (con)su(m)ma(ue)
rat q(uo)d dic(it) ut in glo(sa) que reddit ra(tione)m dive(r)sitat(is) / Et i(n) hac
glo(sa) ibi <u>b(er)t(r)am sic</u> que sit r(ati)o q(uo)d vir (et) uxor sibi (com)mu(n)icant
actiones no(n) passiones no(ta)t c(on)tra in s(u)m(m)a eo § q(uo)d c(ontra) eius sp(eci)es
(et) i(n) c(apitulo) i(n) li(bro) vi(to) i(n) glo(sa) in / An aut(em) possint plures simul fieri
(com)p(at)res (com)p(ar)itu(r) c(on)tra (et) e(xtra) (com)peditu(r) q(uo)d sic i(n) c(apitulo) si li(bro) vi(to) / Et
in(s)f(ra) habent glo(sa) lib(er) xxx q(uestio) iiij i(n) s(u)m(m)a ¶ (secund)o q(ue)ro an
q(uo)d h(ic) dic(itur) de uxore que fit (com)mat(er) locu(m) h(abe)t i(n) (con)cubina /
Et vi(detu)r q(uo)d sic p(er) no(ta) xxx q(uestio) iiij si quis i(n) glo(sa) (et) (secund)o illa q(uo)d
(hoc) no(n) firmat c(on)tra p(ri)mo h(ab)et r(ati)o(n)a(li)ta op(ini)o (et) nich(il) approbat / dic(itur)
vi(de)t(ur) q(uo)d p(re)t(er)us in (con)cubina p(er) id q(uo)d no(ta)t ar(chi)d(iaconus) i(n) c(apitulo) i li(bro) vi(to)
(et) suffic(it) q(uo)d de (con)cubina no(n) i(n)venit(ur) h(ab)et (ex)p(re)ssu(m) ¶ op(ini)o ad
h(oc) i(n) c(apitulo) p(ri)mo / Resolvit ar(chi)d(iaconus) in d(ic)to c(apitulo) i(d est) q(uo)d i(n) c(apitulo) s(e)c(undo) loqu(itu)r
(contra) op(ini)o(ne)m m(u)l(ie)ris / (et) d(icitu)r d(ic)to in d(ic)to c(apitulo) s(e)c(undo) i(n) fi(ne) (con)t(ra)rio ¶ (secund)o q(ue)ro
si duo levat aliq(ue)m de sacro fonte / Et p(ri)mo q(uo)d levantes i(n)
eo no(n) p(ro)hibent(ur) (con)trahe(re) / (con)trariu(m) c(on)tra in s(u)m(m)a eo § q(uo)d c(ontra) eius sp(eci)es
(et) (con)tra r(ati)o s(ed) ip(s)e tenet p(ri)mu(m) i(n) c(apitulo) p(er)venies (et) dic(it) corri
genda p(re)d(ic)ta no(ta) in s(u)m(m)a (et) h(ab)et vi(de)t(ur) ut sic duo (com)p(at)res

cum predicta non consistunt carnales non prohibent contrahere ergo et quod sil-
sunt vel tanta ita nec spirituales possunt etiam quod tamen etc. persone
prohibentur ut in sc. quoniam inter quales isti non connumerantur. ¶ Quinto que-
ritur quod dixi in quoniam precedenti quod tamen etc. persone prohibentur propter
cognationem que sunt ille. dicit quod .x. sunt commutationes in baptismo
et decem in confirmatione. In baptismo enim surgit cognatio inter bap-
tizantem et baptizatum, baptizatum et uxorem baptizantis ante cogni-
tam, baptizatum et filium baptizantis, patrem baptizati et uxorem
baptizantis ante cognitam, baptizantem et parentes baptizati, et sic
sunt quinque commutationes respectu baptizantis. ¶ Sic vero levantis de
baptismo sunt quinque commutationes inter levantem et levatum, levatum
et coniugem levantis ante cognitam, levatum et filios levantis, le-
vantem et parentes levati, patrem levati et uxorem levantis post
cognitam, sunt et alie .x. commutationes vero confirmantis et levantis
de confirmatione que numerantur per ut predicte et de hiis ex. ti. i. li.
vi. ubi de hoc in textu et glossa finali

Contractio Compaternitas per cathecismum contracta impedit matrimonium
contrahendum sed contractum non dirimit. Primo ponit
casum. 2º premissa ea distinctione diffinitionem committit ibi. Veritatem.
Licent. al. licite fraudem. credens prohibere se viro subtrahere
.s. eo. c. ij. ¶ Nota quod consanguinei accusant matrimonium et isti patres
admittuntur ij. que. iiij. ac. pos. vir. ¶ 2º nota quod id quod vix
sit tamen sit, nam hic dicitur quod compaternitas per cathecismum vix impedit
matrimonium. Et licet prohibere proponat vix .i. non, dicit tamen compromisso impedit
ij. c. ij. li. vi. Contingit insuper ad eorum fit dixit test. quod illis vix
pervenit dicit quod probata et percussio. ¶ 3º nota quod non obstante
compaternitate contracta per cathecismum et secuta matrimonium vir licite exigit
matrimonium et propter quam post matrimonium emanavit compaternitas. Unde etiam
si filium proprium tenuisset tamen non impediretur vir. e. c. c. ij. primo
nec aliqua ut dixi in dicto c. ij. quoniam .i. ¶ Ex. quod quoniam mulier
tenuit filium viri concubina ad cathecismum sit facta commater
viri cum cathecismus videatur pars baptismi. Et idem intelligo de parte
quod de toto de offi. del. pastoralis. § que cum toto et prohibere
quod dico in sc. cum eis. Ro. quidam ut refert glossa scientiam cum eis
et intelligunt hic quod erat filius concubine cum alio viro. quod
redarguit glossa quod est in hoc nulla fuisset quo. dicit quod primo
fuisset quam concubina efficitur commater. vero idem de viro ar.
xxx. q. c. proximi. sed ut ibi dixi in 2ª quoniam illud c. non habet
locum in concubina. Concedo autem primum quod fuit filius eiusdem
viri. dicit quod non fuit contracta compaternitas sufficiens ad dirimendum
matrimonium cum fuit contracta per cathecismum tamen licet impediat contrahendum

.i. t. q. li. vj. et dixi s. in 2° no. ulti. / Iste tenendo quod ille te-
nuerit istum in cathacismo post consuatum nunc cum hiis tunc
subest et alia ro. / quia etiam si tenuisset in baptismo vel confirmatione
tamen compaternitas sequens non dirimit nunc s. eo. t. q. ¶ Ad quo-
rum dic non esse dubium quod cathacismus sit pars baptismi nisi hoc
respondeo quod premittitur ante baptismum / baptismus enim consistit in aqua
et verbis de quibus de bap. c. i. ¶ Iste autem a toto a parte non
procedit indistincte / sed dic ut dixi de offi. del. sup. consum-
et eius quo. / ¶ 2° op. ad idem quod primo per cathacismum contrahatur
compaternitas dirimens nunc xxx. q. i. c. i. ubi dicitur. / Glo. in-
soluit respondendo tres op. in quo non procedit instans cum
sit procedentem in prall c. q. 7. xx. li. vj. quod etiam dixi in pre-
cedenti questio / Et in hac glo. i. spiritus sancti quae sunt non de-
sua ter. s. glo. rubrica / Ibi alij dicunt quod per ala. bar. et
guil. naso / Ibi falso / dixit guil. naso quod cum forsan aliquis
tenuerit illum in cathacismo cepit illi fluere sanguis de naso et
tunc ille ista aliquantulum illum tenuit non cum intentione cogna-
tionis habende ergo fuit contrahatur quod est dirimens / Et idem dic
si ex proposito tenuit ut esset contrahatur ut in litera ibi si in frauda.
pater quod dixi in proximo questio / Ibi: ca.n. et multi alij / Jnno-
centius reacat op. et michi approbat sed op. can. est approbata
pre. t. q. 7. xx. li. vj. ut dixi s. eo. questio et s. questio proximo
¶ 3° op. quod non deberet imponi penitentia illi etiam si in
fraude hoc fecerit et licet ex quo actus non induxit impedimen-
tum non prestat li. vj. / Ego dic contra s. eo. c. q. quod in penitentia
attenditur affectus potius quam effectus xv. q. vj. c. i. et si
xxx. q. v. qui periurare / imponitur ergo sibi penitentia
quia habuit animum fraudandi

Venientes ei post baptizati contraxit nunc cum levante
separari debebunt / primo de casu facti / 2°
mandatum i. mandans. / ¶ Nota ibi anglicus quod quilibet
cuiuscunque lingue abilis est ad nunc / immo etiam potest
contrahere cum muliere alterius lingue dummodo se intelligant per se vel
per interpretem / de spon. consilio i. et c. ad id. ¶ 2. Nota
quod levans de sacro fonte efficitur compater. s. eo. martinus
et licet glo. i. dicat idem in cathacismo / dic tamen quod illa com-
paternitas non dissolvit nunc s. c. xx. ubi dicitur / et dic
quod levans efficitur compater sive solus levet sive cum aliis

in c. si i[n] ... l. eo. Et ex eo quod dr. hic de leuatione vr. quod
requiritur actus personalis quod dico in. q. i. ¶ 3° no. quod com-
paternitas precedens dissoluit matrimonium sequens no. no. quod dic ut
in glo. ult. Dic tamen tamen quod per compaternitatem superuenientem sol-
uitur sponsalia de futuro sicut et per affinitatem in ti. ii. solitus
et c. fi. Et id dic de adoptione per c. vnica in. ti. i. ¶ Certio
inter quod dixi in 2° no[tabi]li quod in compaternitate requiritur actus perso-
nalis an possit contrahi per procuratorem vr. quod non cum quo requiritur actus
personalis quod tamen io. an. in ra. pot quibus in con. li. eo. tale
in cognatione legali ff. de rit. nup. et l. in adoptionibus
et l. post mortem c. i. ¶ Contrarium disputando tenuit marsilius
doctor io. an. et ad id de de adoptione vni quod ad in adoptione
quod hoc sit diuersa nam mulier adoptare non pot insti. de adop.
§ femine C. de adop. mulierem auo. lex. di. ysmael. et tamen pot
fieri quomodo ut hic et in c. fi. li. eo. Ante vinculum cognationis
spiritualis contractum adoptionis temporalis io. no. an. in no. per c.
de his et c. ad limina xxx. q. i. quod etiam tamen archi. in c. i
eo. ti. li. eo. per c. omnis xxx. q. i. et xxx. q. iii. c. i. que
parum faciunt Et ad ypa dic ut in c. q. ad c. de his et
c. ad limina Idem tamen bar. ff. de libe. et po. gallus §
forsitan ubi tamen dicit seq. in legitimatione filiorum Vide[tur] di[cendum]
opinio marsilii quod eadem de procuratoribus constitutione C. ff.
de pcu. annuis suffic. go. quod hoc non reperiatur expressum prohibitum
et ita seruatur de iure que induc. Io. an. dic. quod ponderat
actum corporalem respectu illius qui personaliter leuat de sacro
fonte non enim sufficit quod esset presens et consentiens leuatori nisi
personaliter adiuuet suffic. tamen quod tangat pannos leuati
uel capillos uel filia et sic etiam loquitur hic de illo qui per-
sonaliter leuat sed cum hoc fit per procuratorem sufficit quod ipse pater
manum apponat et consonat consuetudines de appone manum vr.
qui per alium li. eo. per illud quod dico in pre. con. ¶ 2° quero
eo casu de quo in prima con. tu quis per procuratorem alium
leuat an pater efficiatur compater io. an. in dea ra. pot. quod
dr. quod sic nam semper quod id quod agitur nascitur oblivio de arbi-
tratus et quod ibi no. dic quod requiritur animus ad obli-
gandum compater de con. di. iiii. bos aut quod non intendit pater
quod tamen fit in cons. c. xv. et per illud quod qualitas spiritualis non

inducat in no generacione / de bap. maiores replic tolli
qd no in dco c. ptuas quia i ali vo. qd dic ut i no
in glo. big / Et confert qd dixi circa requi instum quia
universitas no sit generari generatur si eius sindicus nomine
universitatis aliquem levat de baptismo qd tz fir in dco c.
xl. quia universitas no est capax talis vinculi ar. de sen.
ex. romana § fi. et si sma § fi. l. eod. / Ecce cum uni
versitas no sit capax baptismi no e etiam capax cognac
cognacionis de c. q. di. iiij. i baptismate quod licet qd
dixi e in Ecclesia come eod.

Tua nos Ut filij duorum compatrum quorum alterum
devenit e ad propinquitatem spiritualis separari
et tpe contractus scientes impedimentum illud de uxoriaque tenentur
proinde (tenentur) qo / 2o casus insio ibi ter / ¶ Op. quod
iste possit ducere in uxorem filiam compatris dummodo peccata no sit
devenit ad propinquitatem e. c. i. et c. sup eo / Glo. i. stat
contrario et intelligit litteram de filia spirituali qd dic ut in se.
contrario ¶ 2o op. adde quod intelligendo de filia spirituali sui compatris
ut tu intelligere glo. relicta ad textum illa possz illa poss
cum no prohibeatur posset qd dixi e. co. martinus q. in 2. in
so intellige litteram de filia spirituali patris sui et sic loquitur li. littera
i. filia compatris patris sui et licet e lex littera lig aliqui habeant
filia compatris sui sz corrupte quia tunc no dixisset denato
ante propinquitatem ut dat littera ma etiam e quod quis no pot fieri
compater antequam sit natus ar. de gli. cum accessisset / et sic ista
erat soror spiritualis istius qui dic natus ante propinquitatem
post declaratur glo. i. eo. qd opponit libri filia. de spirituali
nec procedit redarguendo io. an. qui dic quod licet opposito
no procedit sive littera dicat compatris sive dicat compatris
patris sui / et qd dat intelligi de filia carnali fateor enim
quod intelligitur de filia carnali compatris patris sui sz erat filia
spiritualis patris sui modo predicto ¶ 3o op. quod ut pz i littera
ibi (q)sta. litteram admittitur propone turpes ad denunciandum
et sic hoc de pud. nomit et qd i no / ¶o. Gof. in summa de
accu. in fi. dat quod admittitur turpes ad denunciandum cri
minis committendum ut licet et aut / de lenonibus talla. y. de
spon. p. y. no aut commissum ut in contrario et post declarata glo. ult.

z de h^c dixi in dco. c. p^a i primo qno z pls etia qd dico in
se qno ¶ x^to op. q qsoi no admittunt^z ad demittiandu
sic net ad attandu qui ma actu pos. c. si. Glo vl. d^t q
lig no possint attare tn put demittare & no redd^t ron
diusitatis osti intelligit de demittiacone que fit ad pricaz p
agenda in qua no d^t pitor de apicib^z litigare net libellu
pete net correctom dsire qd si fiaet audiedus no, ess
et ff. de libera ca. l. a. nr z in de neg g. soluedo de
coerc coerceom pls qd no de iur. pur. quemadmo^l de dsp
impu attestacoes ubi dixi in p^o in z in. quyb z in dco
c. si. q ma. at pos ubi dico i 2^a qoe ¶ 3° op. ad hoc
q gsitus una via rec depcnu tue. Glo. c. fort z non
solut dic ut no^z in r^a eu quod li. bj z ut dixi in dco c. tue

Exiitens Separi d^t inin de facto gcu net bap
tizatu z filia baptizantis primo factu
2° mandatu i. mandamg. ¶ ezuiro de ioe dubitadi
So ut in glo. Jte forte index innitebat^z opioi c. qui
temuit in libello suo ti. de fi in^te spuali q h^t inin te
net, vl 2^m gof forte credebat index q no eet impe
dimentu ppte sacdotis eu baptizet potentem^te leuans aut
facit gnolutate. vn etia monachi put baptizare
qui pfiybent^z facere sibi gnures plu. q. y. puent vbi
glo. Sz d^t osti q eu leuans fiat gpr forcis baptizans
ar. ff. de testa. domnas labia. Et in hac glo i. de sac
fonte qd dic ut i c. vl. li. bj ¶ ezuiro an in prima
gtrat^z gprimitas suffis ad impediendu inin. Glo i. h
michi q no qd e gpeditu. c. vl. li. bj z dixi e co
si. r^ta qoe i. Et i hac glo ubi cu filia mags erat
querere de ipa ad pricaz recepta h bi omb quos ubi id
not. glo. net ibi phybe^z inin h formaco uni -

De cognatione legali

Viso de spuali cognaco videndu de legali dama dist
xxx. q. iii. c. i. ¶ ezuiro quid e cognaco legalis d^t
osti q e ciuil gpinquitas p qua quis reputat^z filius ul
nepos vl^z demceps ul fr ul affinis lic nalit non
sit pene nay gnuitas. ff. de adop. ad opcio z l. net
ei h. corp z h. p. z l. si quis nepote. isti de ad op.

§ his / ¶ 2º quod an hec cognacio sit una vel plures
dt osti q hec duabus spes una transit in nomine spali
2 dr arrogatio alia retinet nomen gnis 2 dr adopcio
ff eo l 1 § si / arrogat filiusfamil 2 transit in ptate pris
2 acquirit ei omne ius qd hz filius nalis 2 suus / adopta
filius familias 2 remanz in ptate pris nalis ab intes-
tato tn succedit ltimo nisi ab avo pno vel materno fiat
ad opcio na tunc concurrit iura sanguinis 2 civilia / 2 fit
e in ptate adoptantis pt arrogo qui suus e 2 hz necess
esse natte / pris adopto suum nec suus desinit ee pba
hec ff de adop l 1 2 ii et l si arrogator osti eo § 1
C eo ti i adoptivis de hc etia c uno in glo ¶ 3º quo
et coram quo pot fi adopcio / dt osti q coram quolz competete
magistratu ff de adop l ii de offi psulis l ii hz in
arrogacone impuberis que fit aucte impiali coram spali
sut de quibz ff de adop si pr § si 2 duabz l sequentibz
2 l no alr 2 l hijs vbis 2 l tn aut de hc etia ii c
uno in glo ¶ 4º quod quis possit adoptare dt osti
q quilz masculus sui iuris sive filios habeat sive no dum
illum que adoptat precedat annis xviii ut sit omnio ctru
sit q potuisset illum gnare na etia oz q sit talis qui
gnare possit saltem defco 2 sic pb psbr quo ad primum
alia pot adoptare pz 2 q ii e osti de adop § hz illud
/ osti dic q no sic q hz solum dic q hy qui no pnt gnare
nalr ut castrati no pnt adoptare / mlr aut adoptare
no pt nisi ppa p ipetu pncipis hc fuit impetratu ff
de adop l ii § illud 2 l si pr § si 2 l sc 2 l arroga
to § penul osti c § hz illud 2 § minore 2 § femine
de hijs plenius p osti in suma c

Si qua filia adoptiva no pt esse uxor fris
nalis vel gnalit / cognacio legalis
donec durat impedit mrim hz dt an aut dirimat
dico ii q vii ¶ exp mea qd dt de sorore adop
tiva no em pot quis adoptare sibi frem vel sororem
C de hered osti nec aput / do erat soror qz adoptata
p prem filii nalis ¶ 2º op q etia finita adopcione
no possit adoptata esse uxor ff de ritu nup adopti
uus / so q hec dt procedit int frem nale et adoptata
pcq int ascendentes 2 descendentes i int adoptante 2

adoptante ut in contrario habetur in glossa. Et idem inter uxorem adoptantis
et adoptatum et econtra ut in decretali l. adoptivus. Hostiensis tamen refert
quosdam dicere quod non separatur matrimonium nisi cum filia vel soror
ducta est quia de pluribus personis non exprimitur in canone. Sed tamen
debet vivus videri quod quia hic exprimitur de sorore eadem
ratione intelligendum est et de aliis personis prohibitis ar. de consti-
tutionibus et quod ibi no. Hostiensis autem quod habetur in summa generaliter de
de cognatione, spectat tamen consentit quod habetur prohibitio uxore et idem
spectat de prohibitione publice honestatis. 3° nota quod primo tractat
matrimonium inter adoptatum et filiam adoptantis cum adoptatus non
transit in potestate adoptantis insti. de adopt. § i. Glossa
hoc tangit ibi hoc habet possit dici nisi ibi sit etiam potest.
deinde addit venitur ibi alii nisi i. et habet impedimentum et
quidam tenuerunt quod praedixi et sic intelligunt quod habetur dicitur
in littera de sorore arrogata que transit in potestate arrogantis
quod dixi supra v. q. iii. Sed quia littera loquitur de sorore adoptata
dicit quod dicto etiam quod non transeat in potestate adoptantis surgit
tamen cognatio legalis ut dixi in decretali q. iii. Et habet etiam hic
glossa i. alii dicunt et fuit opinio domini Laur. et Bernardi. presbyteri. Gof.
et Hostiensis et speculatoris. Co. ti. i. primo tamen propter diversitates opinionum si
qua consuetudo esset in hoc ei standum foret. ¶ Ex iure quod est
cognatio legalis ... ut in glossa i. nota et dixi supra v.ta
q. i. Et in hac glossa i. de qua hic dicitur est et carnalis dicitur
ii. ti. ii. ¶ 2° quaeritur an filius alicuius potest copulari adoptivae.
Glossa i. et potest dicit posse dici quod sit quia non est in potestate
patris sicut de filia spirituali cui non copulatur alicuius quod sine
G. ti. ps. supra xxx.ta ubi dixi in q. 8.ta et plenius G. ti. p°. c. si
et c. sicut. Dicit idem respectu filiae adoptivae quod alicuius non potest
copulari sibi nec procedit ratio quod alicuius non sit in potestate
per id quod dixi in propria quaestione. ¶ 3° quaeritur qualiter tollitur
cognatio legalis. Glossa i. et habet impedimentum dicit quod tollitur
per emancipationem quod intellige si fiat coram iudice compe-
tenti et cui hoc de consuetudine competat et ipso in hoc auctoriza-
te. C. de emanci. l. 4. et ul. et plenius quod dicto in summa quod hoc.
¶ 4to quaeritur cum ad solvendum adoptionem debeat intervenire
solempnitas ut fiat coram iudice quod dixi G. q. 4°
an sit ad eam inducendam. Dicit quod sit coram iudice applicate

si dct. ff. de adopc. l. ij. q̄d dixi s. vii.ª q. iij. Glos.
instur ad id q̄d dixi in ppima q̄e na sic no pt sine
aucte iudicis fieri cognacio induci ita q̄ contra met solui
tur. ij. de re iur. c. ij. Glos. instur ad sequite qoz ¶ 2ᵒ
queo si no suata forma dequa in ppima q̄e fca est
adopco ut quia pr meus cum vicanis psc in domo
adoptauit quadz i filia. dic. osti q̄ no dr filia adop
tiua quo ad impediendu mt incripam qz defficiente
solempnitᵉ defic adopcio qz licet e solempnitas substa
tifica qua defficiente no vz. q̄d agit' ar. de vpt. cu dilci
de elec. qz h. ff. de offic. ci. q̄ i venditionibz z l. sequentibz
z l. pacta. C. de pba. no mutis z l. no oplis ¶ 3ᵒ quo
an filij adoptiui possint mt se ptre. Glo. q̄ sic qz non
phibent' plᵉ despon. cu aput ¶ 4ᵒ quo si adoptiuus
durate adopcone ptrit cu filia nali. Glo. ibi refert
quosda dic q̄ no dissolui' mrim cu impedimentu sit
tpale plᵉ de mro. in medio et c. fr. c. i. ij. z iij. Deinde
glo ref. opi. huius tenetis contra z vidt adillud de
tpali impedimento q̄d dic ut in glo. pmu tz. sᵉ eo ti
a pn. Et id vr sentic ibi Jo an dicens q̄ si separent'
separo vidit' frustratoria cu fca dissolucone pemancipa
cionj stati possit ptr plᵉ q̄d dixi s. q. iij. Et 2ᵐ eu
arᵒ huius lra ibi ptrite. pot dici q̄ sine nouo contu
statu emancipacoe fca tz mrim ar. supto lit agrio ibi
qua diu durat etc. Jo. de lig. tz. 2ᵐ si mchi indue sz
plᵉ qz impedimentu adopcois vr esse ppetuum. pot
em ee q̄ no solict' nisi morte adoptati ul adoptatis
suffic go q̄d pot ee ppetuu ar. ff. de qdi. ind. sufficit
Et q̄sicies licet q̄s reddi' dubia qz cu eodem de mro c.
phibitoiu. de spon. cu apud q̄d dixi s. q. ppima vr ceso
opinio q̄d no dissoluat'. Et in hac glo nisi hanc glo
lcis. xxx. q. iij. in summa.

De eo qui cognouit consanguineam vxoris sue

Viso de cognacoe spuali z legali videndu de carnali
z qz ex copula consanguinee vxoris orit' affinitᵗᵉ cognacio
de qua dubitari poss an mrim dissoluat io etc. de mra. xxxij.
q. vij. quecuq cu duobz c. si z c. contubuisti z c. si quis cu
xxxiij. q. ij. in 2ᵃ ultimis. c. Et dt osti q̄ virtus titli

cõsistit in hoc q̄ si cognoscat consanguineā uxoris cõmittit̄ incestus
p̄fectū tñ nõ soluit̄ p̄cedens mīm ut c. i. discretionem ꝯ tysmisse
iordanis ꝙ si cognoscit consanguineā sponse defuturo p̄luuit
spon'salia ut c. ueniens i. et ii. et fi. ii. de spon.

Siquis Breue et dicit : q̄ tria querit̄ et soluit p̄°
an qui cognouit filiastram possit exigere
debitum ab uxore dicit q̄ nõ / 2° q̄ nunquam poterit ꝯtrahere filia
stra in uxorem dicit q̄ nõ / et in hoc obstat affinitas et publica
honestas quorum quodlibet per se sufficit / 3° an filiaster uel ipse ꝯtin
gua possint mīm ꝯtrahere cum aliis dicit q̄ nõ et hoc cõmittunt incestū
ut in glo. si / filiastra i. uxoris filia alio uiro dicit̄ pugna
ut eo tysmisse in glo. in i. si ignorant tunc cum ꝯpulsat̄
ab incestu tñ affinitas contracta surgit ut c. discretionem. est ergo
dicto i. in v° nõ uoluit / et hoc tñ nõ impedit̄ ipa ꝯtrahere cum alio
ꝯiugio in ca. cessat incestus

Veniens Affinitas superueniens dissoluit spon'salia
de futuro nõ mīm / et incestuosi ꝯtrahere nõ
pot̄ primo de casu consul° / 2° distinguitur ut supra ibi in quisitum
et 2m membrum i. ceterum ¶ Nõ ibi de dispensatione q̄ ubicunque
ni'd c. ꝯ ius siue sint clerici siue laici necessaria e dispensatio
tamen quod diligenter nõ / et debeat dispensationem remittit tñ an
ad nõ. de sta. mo. cum ad mo'nasterium in fi. ubi dixi in c. abbas
in v° cetere / Hostien etiam ubi sicut ꝯtra ho tñ q̄ si epus in
iuste ꝯstituit dispensauit quod possit dispensando iuste ꝯfirmare / nõ
dicit̄ dispensasse de hoc tñ remittit ad nõ de filiis p'sbr'i
ueniens. de scisma c. ii. et dic ut ibi dixi ¶ Op. q̄ dato
q̄ iste cognouerit cognouerit in mẽy tñ nõ p̄luuant̄ spon'salia
ut c. discretionem ¶ Glo. i. metu ꝯstat quia intelligit hic de
sponsa de futuro / Contrarium uolo l. de sponsa de presenti / Et i.
hac glo. i. de futuro ul etiam de presenti / et quod dicit ut cum posse
tum alii ꝯtrahere intellige mortua prima est ¶ 2° op. i.
eo. q̄ imponit̄ maior pena qua p adulterio cum tñ hoc erat
sponsa de futuro et sic iste uiolauit sola iustitia publice
honestatis quod e minus q̄ uiolatio matrimonii / Ro. ut in glo. in
/ Et in ca. iste. uult dicere q̄ licet nõ erat uxor p'sbr'i ꝯtrag
p. ¶ 3° op. in eo quod dicit q̄ si sponsa cognoscit̄ aliquis nunquam
nõ pt cum ꝯtrahere ul alia uxore q̄ primo sponsa sta est
uxor p̄copula. de spon. is qui / Glo. in p̄cul. stat ꝯtrario

qd pcedit psupposito q pcessisset sponsalia cu puella
ante copula secus si pus ea cognouit pma desposauit
antq amplius ea cognosceret cognouit matrem tunc enim so
luta fuit sponsalia nec matrem habere potuit nec filia vel cu
alia qhere pp incestu. de spon. tenuet y. / Et 2m ht intellige
glo y. s. jo. cu. / Consult ad qrum dic opponendo licet i ca
scz matrem ut in glo penul. que etiam opponit ca scz spo
sam. / z 2m ht dt ht c. no tene p uxi que alle / z dic
q tunc no debebit ipe illa s illa debebit ei / Ipe enim no
poterit cogere s tene reddere s. c. pxo / z sic ex uno inuu
onerosu z dest in duobz sc. qrij z in dca glo y. insi
subaudi ul prius osti qd intellige 2m pdca z pca q dico
in p.ti qrio ¶ 4to op. ad oppositum ubi cam dequa i pmo
qrio q consult ur lra remanet obscura i. aliqua matrem ul
pg. z sic ob.t degsti c si / Soluit osti oppo.do litam sic
cetum si sponsa cognouit aliqua matrem, nisi ea scz
matrem ul alia scz asponsa mortua sponsa pot accipe
etc. Ceterum si sponsa cognouit pg. scz matrem nisi cam
scz sponsa ul alia etc / Sz hr inqsito oppone ca scz
matrem quia quebatur desponsa no de uxe / opponendo at
ea scz sponsa lege sic cetum si sponsa cogno.t aliqua
matrem. z sic vtriusqz nisi ea. scz sponsa que ty ht cau
sa e boxor ut dixi s. in pmo qrio, pot accipe etc.
scz cu effectu debet enim moneri ad continencia c. i. c. discretionis
z c. fi / Tamen si no pot adhuc induci cohitat ei ut s
xori ut in pnibz pall.ti / vel alia scz mortua sponsa
z ht q2 incestuose pot accipe etc z repete cetum si
sponsa cognouit pg. matrem nisi ea scz sponsam z ht
pp affinitatez pcedente copula cu matre / Nec alia q2
incestuose / z ht impedim no e pptuum c. i. c. transmisse z h
ur lra intencio lre ¶ 5to op. in eo. qd dixi in 3o qrio
i. fi: q iste no coget s3 tene reddere q ymo possit cogere
de qui. lep qm. insi / Soluit osti q ht nasci copo
coppbo delicto ibi aut no pot ciuari ocasu fortuito qui
no imputatur de sponsi copulacionibus / vl 2m cu quis no debat
pete ut hic oracta no tene reddere ut i. qrio osti dt

Nullo no sepatur iniui ¶ ut dico c. i. c. transmisse i p.a circa
ad dem dnus assentit affinitatez int coniuges

recessisse ¶ No. dominam int. publicum et notorium quod dicit ut non decolla. ete vero hic tn. dum poni precedens; Primo vero nota sentire quod hic ponatur pro distincto, nam in ubo publicum supple ita quod probari possit quod non procedit per id quod sequitur in litera i. aut testibus prima dicuntur ¶ 2o nota quod notorium non eget probatione de hoc in eo. c. vera; Et ponit casum quando qualiter hic erat notorium ut quia publice eam detinebat. C. de incep. si vicinis et penitentia erat notoria de dimor. porro ¶ 3o nota i. reparan impetere quod non auditur quis si probare non pot quod intelligere cum effectu de quod p. cum sup. et de primo quod isti melius est tacere cum deficiat in probationibus ii. q. viii. plerique plus et dum dum reclamavit non iustificat nec condempnat xxxii q. ii. admone de testi. lig. i ¶ Op. quod dum dum sufficiat impedire impedire matrimonium despon. p. q. 7. ti. px. c. ii. Glo. i. solet quod aliud in contracto ut hic a in contrahendo ut in consis. et hoc quod licet hic dum dum tollat occasione et sit insufficienter de ma. et obe. solite in pn.

Transmisse er. ri. pugna cognovit tanquam incestuosus prohibetur mortua uxore cum alia contrahere sed si contraxit tenet et debet reddere debitum non exigere Primo dico i. 2a. ¶ quod verbis tamen in pe. ii. de pe. di. ii. in visor. quod incestu que commisit cum pugna mortua uxore cum qua contraxerat cum 2a. Adulterio cum eadem pugna commisso post contractum cum 2a uxore; Nota quod codem actu pot. esse committere incestum et adulterium deficit in glo. i. 2 xxxiii. q. i. virginibus ¶ 2o nota ibi tanquam canis quod peccatores qui post commissa redderit ad peccatum de pe. di. ii. si aut dicunt ¶ 3o nota i. submistrans quod vir tenetur ad ministrandum uxori necessaria i. alimenta; et propter hoc lucratur fructus dotis ff. de iur. do. dotis fructus et l. Si is qui ibi dos de usu salubrit. ¶ 4to nota ibi moderamine quod in pena debet fieri moderacio i. diminuo xxxii. q. viii. tra. l. di. si quis dyaconus de penitencia signi ficavit ubi deficit ¶ 5to nota quod incestuosus prohibetur contrahere nuin deficit i. ij. si et xxxiii. q. i. si hoc aut al. de penitentibus ¶ Op. in eo quod dicit quod iste debet adherere uxori hinc et quod cum contrahere prohi betur contrahere ut dixi s. in primo nota 3o. nota et uxor. legittima Glo. in solvit quod incestus impedit contrahendum sed non dirimit contractum; 2o op. addit quod primo eam dirimat de eo qui dup. prima cum habet ho. ut in eadem glo. ¶ 3o op. in eo quod incestuosus

si ꝯstat p̄sbiter exige debitu nec eu p̄mittat ꝯscie g° et
exige qd e iniq ar. de deci. c. pastoralis in / Sol. dicut q hic intelli
qn pot ꝯtine quo casu no dz exige sz tenet reddere et sic cu
dolore ut in lra ut sic videat magis pati qua age ff. di. tes
tu ff. q. i. scias et sic no licet uxori sz uxor ipm s. eo. le
ment / Si aut no pot ꝯtine potit exige de lica eccie sic et
p̄mitti ꝯscie et licet lica pcede ut vitet peius p̄lr qd no s
eo. venient i. viii° ꝯrio ¶ q° ꝯ. ad id qd d̄r hic et dixi i
ꝯxim° ꝯrio q dt reddere cu dolore ꝯr cu in lr obligari ad
impossibile ꝯ. ad ff. de regu. iur. impossibilium. de pac. c. si v[er]a
nemo pot. li. ff / Sol. di. fatei ꝯriu dicens q si no pot
ꝯtine dolat salte qn exigit et si no qn reddit q[ui]a vix possi
bile puraz ꝯtinere nec ess pena que ad impossibile obligaret
vl si no pot dole in ipo accessu doleat salte an vl p[os]t no
de solone debiti q[ui]a in lr fac qd dt sz de pcto ꝯmisso p qd
reddit talis copula se indignu de pen. di. in pena est
dicit et p̄lr tollit ꝯriu de impossibilitate et qd sufficiat dole
an actu p̄bat lra ibi no sine dolore accedat ¶ Queris
an incestuosus no possit exige debitu ut hic si exigit an
uxor te. reddere / dicit q no sz pot se auctē dni denegare
xxxii q. i. dixit in si et ipa ab ipo debitu exigere q[ui]a p[er]
ea tacite v[idetu]r fca reconciliatio. Sz de facto no lz quod possit
obici. de qui. ser. ꝯposuit et c. si de eo. qui. dux. in ma
tri. de adul. si uir / et dt dicit sic intelligendu qd ponit
s. eo. licet ubi dixi in viii° ꝯrio / Sz sic intelligendo fru
stra uet qd hic d[icitu]r q teneat reddere et q no possit exige
nec p̄pria ꝯtracta fraus ab uxore fiet et ipe abilis ad
exigendu / Sz dic q inter cetera que exigit no te. reddere
exigit em uteus iure suo ut hic et sil. iuste denegat ut
s. / et pura que allegat dicit loquit i aliis casibus in quibz
pnouis ꝯssiis tollit ius dimittendi ꝯiuge / Et ꝯtra hic exi
ige et reddere sut diuisa de bus. g° ad l. infra no pot.
de fusla c. y. et p̄lr qd dico ꝯ. c. si in 3° ꝯrio

Sup eo no separat[ur] viri ad ꝯfessione ꝯiugu q dicut
affinitate pcessisse etia si rumor ꝯfectat
primo qo 2° p° ibi tuc / vltz sz vir et uxor vl vir et co
sanguinea uxoris et stant tz 4ne de psup. tuo / sz ꝯ̄ma lior
p litera q ibi nonnulli ut p. q viri debent colludere ¶ No
q obviandu est q ꝯiuges no colludat ut hic et de di
uor. ꝯsito ar. de sur. fir. tuc. y. nec et al p̄sbite illusio

de postula. vor. c. v. nec notabit. de ale. mu. iudi. c. primo
¶ 2º no. q minor pars vicinie suffic. ad inducendu rumore
psit. lra. i. aliqua ps. z ibi rumore. z ibi rumor. z qd
dr. in glo. i. z si. z dico c. in p. qrio c. in lra. c. licet tepthe sin^a
sin^r ¶ 3º no. q dixi firmando z dt. osti. q no credit. co- txo· sin^a
fessioi. coniugu c. inui. qz no tam qsitent. c. fe. q. qtra
dcu. z c. ceteru. psit. indut. lra. i. p iudiciu / ipe qui osti-
dr. tenuisse in lra. piudiciu. psit. etia qz no credi. alicui
in alterius piudiciu. c. q. i. interrogatu. de cap. mo. c. c.
z dlit. c. i. p. qrio. va. tn. lra. c. ppiudiciu / Colli. dt. osti-
q qui agit. de fede. matrimoij. dt. cpus caue. ne fiat p-
iudiciu. ecce. dt. etia. q obsit. publicati. attestacionibus
producit. testes. in ca. matrimoniali ¶ op. q qfessioni coniugu
sit standu. C. de qfe. l. vna. de censi. oliu. / Glo. i. soluit
q licet no stat. qfessioi coniugu i piudiciu matrimonij secus si
in piudiciu ipoz coniugu. et si agit. no ad separaco. matrimonij
s thori. quia tuc stat. ut in glo. psit. ultimo c. qz re-
manet coniuges separati vn. no time. ita collusio. sic qu
adseparacom matrimonij xxxv. q. i. dixit. psit. qd no. de frigi.
c. i. in g. si. z dixi in 3º nota ¶ 2º op. adlit. qd immo
stet. etia qfessioi in piudiciu matrimonij xxxv. q. vi. si duo
Glo. c. soluit q ibi qfitebant. qsang^tatem z fama qcurrebat
licet aut no fama s tn rumor. / z lit. approbat quo. de p sup.
3º / z dt. glo. q a^d fama. a^d rumor. / z id dt. glo. vl. z id
no. in c. si duo. i glo. p^a. que. glo. est sin^ris. qd dixi de- sin^ris· glo·
c. testi. testionu / z tn ut dt. glo. i. i. si. fut. opi. can. et id
can. etia dixit. q in c. si duo. audiunt. allegantes ecputum
suu. ob re licita. psit. qd no. de dona. int. viros. in glo. ar.
qd / Ab. dt. qd ut fama pbet. in dco. c. si duo. dz. precessisse
lite mota. ar. de testi. lit. qquadam / al no dz separari. qui
qui ps solu. dcm coniugu z fama / dt. etia. q c. si duo. lo-
quitur antiq. tpa. qn que oportebat recipe pbones. iniq. vali-
das. qz nimiu extendebat. phybico coniugij q ea pbato no
potuit fieri q^e vo cessat hodie dco. c. lit. de clan. desp. cu
inhybico matri. z licet z c. ti. i. no dz. / An aut ptedit
tn solo dco c. co. qrio quo. de p sup. 3º dt. q aliud qu
coniuges qfitent. qsang^tatem ut in c. si duo. aliud qn qsua

turpitudine ut hic / Item q ad qui ofitent' ipi iunget ut in c. si duo / ad si vir z adultera que e pte ut hic qd vl-
timum no procedit p id qd dixi in lra / Item dcta pmissa an ofiteant' osang'tei / an adulterium no pcedit nec viue
pbat' z subest utraq cau vo illusionis ut hic / Alij in-
telligunt c. si duo qui agit' de mro° osfendo hic de iam
octo z hec in fe vta p id qd dico 7 in eo gnio z est
octo z hec melius ita restinge c. si duo. ꝙ dic q sit correctu ut
uult solo abbis. ar. de elect cu oppiat li eo. / eo nec
vr posse sustineri pma solo q ste' ofor iungu cu fama
sit osang'te / vel eq osanguitas alr pbari ut dr in dco c.
lie pocuradu / Item hic dr q dent esse pbones lrē venabiles
z fidedigne no pnt aut dici fidedigne p fama cu ofor
iungu qz ipis iungilz no stat' p eorū. de q in tpo n' fa-
ma fac plena pbacōem sz semiplena ut no de ap. c.
i. i glo fama / osti. dr q hic cu cet fama ibi qu veri
euidencia qd no pcedit quia ibi lo' de fama / Item si cet
vel euidencia suffic de accu. euidēcia de ju' iur admaz
in de cosa cle. lrā / z c. tua / osti. eciā no stat hic
solci sz remittit ad no de ospon impu attestoēs vbi di
xi i p° gnio / sz p ibi no quid pmissu de. c. si duo no
colli' ew sta soloi pmisse qd intelligat' c. si duo qui de
osfendo agit' / Et quitq sit de c. illo si duo hic stadu
e tamq ultimo dsti. c. i. li. eo. lic cu hic dcat tes-
tiu de rumore tn id eciā dd de fama voc pxime dca
que no fac nisi semiplena ¶ 3° op ad id de testi p.
pno i' remittit / dic q ibi alius caus qz no iunget sz
alij dicebat de auditu copule z innabat' corp testimonia
p fama z alijs adminicul ¶ 4to op ad id depsup tco
solo vl solvit cod° quo solvit quid 2m [illegible] eo q aliud
fama aliud rumor / dr eciā q c. tco lo' de osfendo pdf
qd dico 7 in eo gnio pno no remittit ad nota in dco
c. tco / Ibi aut dr q fuit i' osso cu fama z lrigacio p
memora / dic g° q ibi fuit z alie oiectur de quibz z
eo ti. lrrs / 5to. op ad id depsup illud / solo ultra
solvit cod° sic dixi in pximo gnio / Ad c. tco dic q
ibi no de sepando sz de firmado matrimonio Item ibi erat alie

no coniget' osso qui gu' / qz euidēcia

tpo sim'

sim' res gls

quetur sz cohitacio z fama / ꝟl° qꝫ ad id ꝫ ti. i. fi° eo
/ ꝟlo vel' soluit qꝫ ibi dc̄ ghendo lic̄ de ea facto pꝫ qd di
xi b. q. z in ꝓxis z dt laur[ent] qꝫ ꝓꝑ rumore no sunt
dissoluendi ꝓtracti pꝫ qd dixi in 2° ꝓxio ꝟc /

Discrecionem affinitas supueniens no dis-
soluit sponsalia de ꝓnti / Casus
dio 2° i' sup quo ubi p̄mo dt mulier ꝯmetteia induce
ea / 2° i' qd si . c̄ uir si adlt[er] induci no pot / 3° ꝯtra
soluit obstacula p̄mo i' cu adultu / 2° ibi sz n° affini
tas 3° i' ꝯꝑ unitate m° xix . xxxi q. i. dixit d[omi]n[u]s
z c. ꝟl apl[u]s z c. om[ne]s causacones / Celebrauit i. mm
ꝯsumauit ꝯtu in eo fuit ¶ No' i' solempnia celebuit
qꝫ solempnitas nuptiarum dicit eis ꝯsumaco pꝫ qd dixi
fi° totu opat aut ꝯsuma° suos effus . de spon. ab. qui
de qu. qui ꝯpub° licet aut nich potuit opari de iure qꝫ
preessant sponsalia de ꝓnti cu alio ut in lia de spon. duo. c.
i. q. z in ¶ 2° no qꝫ cu sponsa de ꝓnti ꝯmitti adultiu
fit si alter ꝯiuxe de h° in glo in pꝫ qd dixi de eo q. dux
i' ma c. q. i. in no z c. si in ꝟl qui fratris i sponsa de
futo ut no glo xxxii q. q. quida vlt dz intelligi ff. de
adul. si uxor ꝟl diuis in ea qd de spon de ꝓnti / dt sz qd
de uxore ut no de sen. ex. c. si ꝟero in glo sz c. / Et in
hac glo nisi . fac q. q. i. si peccauit ibi restabat ꝟl ꝯtra
adulterii suspicio ¶ 3° no qꝫ vir no pot obiice adultu
uxori si ipe tam dedit pꝫ i° dampnu li b. de h° c. i
p̄mo ꝯxio ¶ q° no de dicto ꝓpterim que licet ꝯpon ꝯtm
ut in glo in h° ꝟbo / qua fui° no reglauit aut ꝯponit
ꝯmixtione de ꝓximo ꝓtrat i. z qd no in glo in ꝟbo ꝓpterita
que c. fui° de h° dixi de ꝯfes. c. q. z dic qꝫ etia licet ꝯponit
ꝯmixtione ut s. in ini. ꝯxio ¶ ꝟ° no i' nuuta qꝫ ꝯco
pula cu nuuta fuit affinitas qd si cu ignorate not ꝯsti
i sua . de spon. c. z quali ꝟ. kant doctrina qd cu dormiete
b. eo c. i. s. ubi dixi sup glo n ¶ ꝟl° no qꝫ ꝓꝑ fornicaconem
vir pot dimitte uxore de h° in glo in ꝟbo fornicaconis
z noie fornicaconis om[ne]s illicitus ꝯcubitus xxxii q. i.
s. cu g° b. c. i. ¶ ꝟl° no qꝫ lume sup no retracta lia
ꝟeniat ad casu de quo no potuit mape de h° in glo an
qd et in ea i' adlinia de re . pu sup lume . li b. ¶ ꝟl°

nō sm̄ ue glo

no q sine culpa quis no punitur iure suo de hoc in glo penult
et xxxij di renouantes de pnal antiqua ¶ Primo no q no est
standum in opinionibus antiquorum hoc colligitur contra quos qui licet
in fine recitantur due opiniones et no approbantur per hoc de spo
dicto lib de sacra unc c uno § penultimo ¶ Item in eo quod
dixi in 3o notabili q vir no pot opponere uxori adulterium si
ipse causam dedit quod ymo xxxij q ij agathosa cum aliis
iuribus allegatis in glo i ibi sceleris usque ibi si q. Eo ut i eadem
glo que dicit q vir no pot opponere cui tradidit eam adulterandam
Sed ut licet sceleris si occasionem dedit per hoc q occasio no est causa
sufficiens quod dixi s e de illo i po questio et de hoc etiam i se
questio et 7 questio in textu ¶ 2o q adulterium quod ymo id si dedit
occasionem xxxij q ij si tu abstines / Glo e fortis et no plenum
dicit ut i no in glo ij / Et potius concordat quia etiam ibi no
sufficit occasio / Et in hac glo i cum mulier vir vel de dote
retinet cum lenocinio yrruus uxor adulteratur aut mores
improbat quos corrupit / nec auditur accusans / est ut q
dicitur l sed quod dicit ut statim dicam Ibi l ij § i al ij et
melius ubi no admittitur compensatio post delatum uxoris adul
terium si uxor vult maritum reum lenocinij facere et probat
ff de ritu nup pala § no solum ubi no ignoscitur mulieri
que propter paupertatem inhonestam vitam ducit / ~~Et h~~ Et quo
h ut dicitur l ij § ij obstat l cum mulier palle / Et solue
ut not glo in l cum mulier lo cum illa l aucs nomine
rei i uxoris delate adulterio sit receptum non vos l aut
ij § ij postquam e receptum et sic dicitur receptum no ff de
publi iudi is qui reus dixi de mu pe c i / Ibi § q
no plimos nisi mittit vir mulieri repudium si ipso no
lente soror mansit no apud parentes nisi illa expuler
no sustinerent parentes eum ter deleri / Ibi si iudex al iudex
et melius iudex inquit si adulterio an maritus pudice
viuens fuit auctor mulieri colendi bonos mores iniqu
um enim ut exigat ab uxore pudicitiam quam ipse no exhibet
que res virum dampnat si ambo compensatione no faciat
et hoc ultimum nullo ut dixi proxime ad l cum mulier / Ibi a
uiri et etiam patris et domini ut in l si lenones allegatis in glo
Ibi si lenones si leno filie vel ancille peccandi necessitatem
imponunt implorato episcopi suffragio absoluetur a talium iniuria

¶ 3° op in eo qd dt q mlr pp publica honestate no
det pete primu hit enim no fuit publica honestas eu no
tenuer inni eu 2ª r qd nulla e rcc vª no pstat li. 6.
ste etiā si 2^m indiyco publica honestate no tm pp cau
dent solu sponsalia precedencia. de spon. c. duo. li. 6. Glo
in metu qri opponit publica honestate r affinitate qd
precedit qrs pshibe mlr ne reddat ad primu/ s; qrs a
pshibe ne collit/ 2° /stat hic r tuc tollit qru da c.
unica de spon. p qd c./ dit q etiā primo° nullo oritur
publica honestas dum° sit ualidu possu/ Et d. id de spon.
ad audiciam hic tm 2^m no fuit ualidu possu qua mlr
fuit inuita/ ¶ 4to op. ad id in eo q hic causa mlr ab a
dulterio qr tradita fuit primo adultanda psstiti inuita/ r
sit uer id si no inuita opponendo psti primo ut qui
copo qd dixi 6 in 4to no^li eu tm tuc no debet excusari
/Glo in metu qri opponit psstiti prim dicens
q mandatu uiri no excusat in hc qd no pot cmitti fin
mor^l qd dt esti precede quo ad deu precus quo ad hic
que mlr repellet exceptione ul replicacoe si cosensit
adulterio qd dic ut 6 in 2° qrio/ Et post ver q dicco
psstiti ualt opponi principie quo ad forz iudiciale r d.
h c. de diuor significasti ubi dico in 2° qrio ¶ 5to op
in eo qd dt q affinitas que inique cstit r sit mult q
etia p fornicacoe cubitu cstat dm obt ff. de gra no
stale § siendu ubi dr no posse esse affinitatē nisi p
cedant nupcie/ Et d. id. ead lege § affines ubi dr q
affinitas ē proximitas ex nupcijs puenies/ Glo § repla
dic q hec no obstant/ s; no dt que dic a^d 2^m l. a^d.
2^m canones r que fuit csideraco legs dico c. de cgsan r.
ff. aff. c. si in arbore affinitatis q. 1./ Et ibi no.
pz q quo ad iuri no ē distinccio int l. r canones/ Et
in hac glo nisi dt ho. r plz. q siue sit affinitas siue
publica honestas impedit iuri pht qd dixi 6 in 3° qrio
¶ 6° op in eo qd dixi in 6° no^li q lcime fem non
retractat ex facto fe q primo ff de iuc si aiue ubi si
arrogo eu q metu cat lite cstatm solu iudiciu qd ab
initio int nos csiste potuit/ Glo av. qd fecit r no soluit

ꝛ facit ad id. ff. ad l. aql. q in eo / dic q in l. si ance
soluit iudicium ꝯptu ad effectum futurum non ut censeat non
fuisse / durat enim effectus iam inducti de l. in iia. seu linea li
bi ubi eciam plur ꝯtrariu dr. l. q in eo ¶ Bi op. in eo
qd dicit q aquodam pdecessore non debeat de quo ꝛsic di
mittit in ambiguo ꝯ ad b. eo in pheemio de ꝯsti. c. si / so
ut in glo in ulf / Et in ea nisi erat integra b. eo be
nies / ꝛ in alia ꝯpilacone de diuor si aliquis / Et qd se
sit ibi alijs assentibz erat eo ti ad aures gof. ¶ Circa
in eo qd dic q grauis pena det imponi viro ꝗlis impo
ne dt ꝯsti q arbitria b. eo tusmisse / erit aut grauis
q debet tam plibus adulterijs de testi. sit ¶ 2o qro in eo
q sic uir non pot oppone adulteriu uxori cu ipe debit
tam si uxor ꝯmisit adulteriu cu medico rogate marito
in fmo q maritus alr nolebat curare de l. xxxij. q. vij
ꝯcubuisti / ꝛ fuit similis viro xxxij. ubi tz q licz mli
male fecerit tm si uir peticia obstat diuorcium si obstat
ꝯcepto q rogauia ꝓl qd dixi b. i. p. ꝛ 2o qro ¶ 3o qro
in eo qd dic q uir volens dimitte uxore sic potat ꝯ
ceptione licia impediri que ꝯcepto ꝯpetebat / so ut
in glo puta ꝛ dic q ꝯpetebat ꝯcepto viro agente de
adulterio ꝯ si mli repeteriz viro ꝛ ipe ꝯcipit de adulterio
mli ꝯpetit replicato de lenocinio / Et in hac glo ibi c.
penul. ꝛ ibi notant alij casus in glo penul.

Fraternitati

Legit duobz modis vno modo q sicut
ꝯordinaria libido q ꝯ claust pudoris
ita q claustra non sunt reserata ꝛ 2m hc ꝯ dt q c. mue
nis de spon. tm differunt q ibi de nodo septem hic de septem
¶ 2o legit q libido ꝯordinaria fuit facta int claust
ꝯ dr ꝯordinaria q puella non erat apta ꝛ 2m hanc ꝯ
dt libido ꝯordinaria i. cu inabili puella diuimit im
ꝑgeat ꝯctu cu eius ꝯsobrina / Eois dio i. 2. fratati pe
de sasma fratati / Canonice i. 2m canones qui sunt fuadi
in tiltz c. ti. i. c. i ¶ op q non stat diuimi imu cu
ꝯsobrina xxxv. q. in ꝯordinaria ubi tlis ꝯordinaria li
bido non impedit imu / glo i. pluit q sic maritali af
fectu cu esset sponsa ipius eam polluit ulr. dic q ꝯ
sit sunt publice honestatis iusticia que impedit imu cu

cosobrina qd apparz cotra qd glo allegat de spon inuenimus et ibi
hoc dr et dic ut i' dixi in 2° contrario et duobus sequentibus / Et quod hoc
tollitur prima lec. de qua premisi et hanc lec. expressius ponit
pro dicas q' 2a sponsalia hic separant non propter affinitatem
sed propter publice honestatis iusticiam / notatur aut dt glo. q' ma
ritali affectu alias talis inordinata libido non impedit immo de
c. inordinatam et intelligit glo. ultima q' fuit inordinata p°
modo de qua s. dixi sed cum natura cum puella nondum esset ydo
nea et sic non potuit induci affinitas / na ut dt hug. ad hoc
ut contrahatur affinitas necesse est sanguinis utriusque fieri commixtionem
ar. xxxv. q. x. fraternitatis / et dt abb q' quidam ysspanus
posuit hic talem versum. Sup ripa acheronti vitulus de pastu c
sed nec antequam subintrauit quia quod iniustum est / Et consulit qd dixi
q' hic non fuit contracta affinitas dicit bar. et hug. q' hic idem est
etiam si inordinata pollutio non interuenisset qd ultimum non
procedit nisi presupponamus q' ista transiuerat septennium ut bar
belle. licet i' adhuc septennem / et tunc consolis sponsalibus surgit
publica honestas de spon. ad audientiam et c. uno li. vi / et sic
frustra ponderatur hic de hac libidine inordinata quod
tunc fuit potius cum mistio / Item hoc dicere tunc non facit ad
ti. qui id est in contrariis de hac aut temptatione seu pollutione
dt ostiensis q' si est sine effectu non inducit publicam honestatem
ubi amor sub annis viuit et reperitur virgo et deinde contrahat. Si
vero mortua est vel viua sed reperitur corrupta tunc obest ut hic
et de eo c. puenis / Si aut temptata sit maior sub. annis
si maritali affectu temptatur generatur publica honestas secus si
affectu non maritali ut in c. inordinata / et plus qd non est
c. si. ostiensis / Hostiensis vero belle q' hic separantur 2a sponsalia
propter publicam honestatem Vir obstat qd premisi q' hic libido
inordinata fuit inter claustra / 2um hoc non facit ad titulum
propter le. 2a ut premisi q' hic libido inordinata fuit inter
claustra. sed dt inordinata quia cum inhabili et tunc videretur surre
xisse affinitas que diuiniit immo cum consobrina / et sic facit
ad titulum hug. tamen dic q' pollucio alicuius tamen etiam inter clau
stra non facit affinitatem nec immo consumat nisi fiat cum affectu
matrimoniali de c. fraternitatis / Unde licet mulier semen emittat
si vir non emittit non contrahitur affinitas / Et dt hug. ad hoc
esse ar. / de frigidis qui palpitando mulierem prouocat ad seminis

emissione z cq° z tn no e ibi imi ul commixtio seminis et
io nec affinitas. Sz si uir emittit in membz mulis z no
nlli dubitari pot utrz sum tn emittat ul no tn siue emit
tat siue no z etia nec° emittente sponsalia prius fca co
firmo ratificari pp pssm matrimoniale qui ibi est ul psumit
ar. salle c. ad diaria, dummo sint matrimonio apti ul p
ximi. de despon. impu. ptinebat, Sno post alto ut uolle
ximi. de despon. impu. ptinebat, qno post altio uir. dolle
socus si no sit matrimonio apti, z sic p hic no fuit geta
affinitas hic api. no plag esti, qz de commixtione seminis ut
usqz no facile pot sr fideq iudici, Et dt no facile quia si
pot sz apparet plenum iude certa qz sine commixtione sponsal
no gerat. plebs, Vm aut dt q si inf etate uir mulicz
cognoscit z ipa seme no effundit no e imm vni quia
tit etate nec psuptu qz cognito no inueniunt cobliz
pte. dt tn q vir no poss ab ea diuti etia adueniente
etate si illa uult cu eo remane, z sic intelligit de despo
impub. de ill. nec etia ante si mlr cognoscibilis e. f. c.
si. dt aut q e quedam psup° quia lz etia ul quicuqz q
uidet maiore cu minore copulari, credit eni q utqz se
me effundit z id credit in min° si uidz sanu copulari
furiose ubi sponsalia precessunt furore, Sz hec psupta re
capit cotraz pbon xxxij q. 1. dix xxvij q. 1. nec aliq
vir no dr tle imm vni ul psuptu qz tlis copla ul
mr. etate ul in furore ps sponsalia no fac imm tle p
suptu de quo lo c. is qui. de spon. no eni psuit totalit
inmaiori cu minore cognoscit cu pp etate sit psupto in
cotra dt etia vm q si in ostio seruaz utqz seme effudit no
io dicer imm psuptu exquo cognitio no e int lab z pot ad
mitti pba° in cotra psporz iura dto c. ad ordinaria qd dic ut
ibi no. Ite pbando q e virgo xxxij q. 1. nec aliq de pba.
pposuisti, Vm qui etia dt sc matriam no psequi qz no e
capalis desfot etia nouit vm. de spon. c. fi. ubi dixi i pma
z. z qta gombz, Et colligit ut vm sentire q cu suo. & eo cotrio
q si no st apti matrio no cotrat affinitas z sic q hic non
fuit geta z post qd dixi. &. eo cotrio qz requir commixtio se
minis utriusqz. dto c. siruitat z xxxij. q. ij. lcz. diuine. Vbi d
no alr vir z mulicz fi vna carne n carnali copula sibi
cohereant z fiat sanguinis commixtio qd etia tenet hug. flaminf.
z arch in c. ad ordinaria, Sz ut esse qr lictm illud c. ubi dt

q tal' pollucio no impedit iuni glo tn no int naliā
feis g° si int' z ht sufficit q semē viri sit receptū i
membris mlis aptis gnationi, hr eni q mli gnit ad gna
tionē passiue tn z sic fit sanguis gmixtio eo ipo q int'
claust' susceptū e semē viri z hec ht ines hz c, naz
in dubiis potius dēt censeri q gmixtio interfit, z sic
q sit gcta affinitas maxime qz i puella infra pubertati
pot etas q c si de 'p dicta plene despon c vno li vj
z pfirt' in gst' c penult' dyi degan z affi clem vna
q xvnj z duabz sc q aut hic fuit int' claust' inmit
polita que no vocat hic pollucōn sit in c gordiaria fli
bidine gordinaīaz, z dic gordinaia ut pmisi qz cu
nodā abili, hz q lr c lra i pollusse z sic ut uideo utqz
lect pati' sepulu tn h z a uir melior qz 2l hac fio ad titulū

Existens

Affinitas supuenies rupit sposalia
de futo, Coit dic z abi dos, op
quā uir inculca° in lra in eo qd dt q iste puella que
erat q nubiles annos desponsauit in vxore no eni po
tuit esse vxor. de des impu c fi z c vno li vj. ho
metu gnj glo i adubio uxore suppl futuaz, qd eciā
sentit ino dicās q cu hac puella fuit tn sponsalia z
intellige de futo z qd antequā puella essz etatis hic co
gnouit inuēn, al si puella fuiss desposata pubta depnti
z puenisset ad etate nubilez psistens in gssu ita q spo
salia trasierit in uim depnti si pea cognosceret uiren
anteqz sponsa intraslonig remanet cu sponsa qz lic affi
nitas supueniens soluat sposalia de futo b eo venies z h
z j c g° no sic depnti b eo discretom, si aut hic co
gnouiss sponsa anteqz uirum adhuc id z forcius qz affini
tas sequēs no soluit uim gsuaiu q c fi z lr uidt glo y

Veniens

qd dt quo ad titulū q b c pp gmē
dic z i cu i , c layci forte dcit iste
cu lrs ordinarij ad que remittit' ut c morse dessami co
lris pcipiat i ad chefalo ultr ¶ No i gcupiscatone
q no e tutu hitac int' mlies de vi z ho cle mon de
cohā cle c i adultiu eni incipit cohitacom pvnj q j
diffinimq z dit incipit i arripit seu inuadit z alia lra
i hec cohitatio fugienda e i pncia z pcipue tactus d,
Ni fugias tactus vix euitabitur actus, Hos i uita sic mo
rans ita s fero d fom i quo qui igne tetigerit stati

adiuvit ita viri tactu et femine sentit naturam suam et diversi
tate sexus intelligit ¶ 2° no ibi oportunitas ad illud vul
gare quod oportunitas facit latronem et alia littera habet importunitas
quia convenerunt illicite in terminis esse nuptie 7 c. fi. ¶ op
quod non potuerit iste tempore infantie iurare de puella ducenda
quod xxii q. v. pueri. Glo. i dicit quod infancia sumitur hic pro etate
puerili vel dic quod iuravit de facto sed non fuit obligatus ut in
glo. Et in ca. i. ante septennium et dicit ab in quod non est fans
i. loquens quia ante septennium nescit bene loqui ¶ 2° op quod
non valuit obligatio fideiussoria de sponsalibus contrahenda so. ut in
glo. ii. vel 2° ii est forte ista obligatio non fuit fideiussorum
penalis. An autem in nummo possit agi ad interesse quod cum penam pro
stetit dixi in c. gemma q. v. Et in hac glo. infra de spon
de spon. pluribus ii. ¶ 3° op quia videtur littera i. noluit consentire
velle quod stare consensui suo et sit v. eo. super eo. Glo. tu stat contra
rio dicens quod non starem ut possit separari matrimonium in facie eccle
sie contractum dicit ergo quod stare ut cogatur ad promissionem de spon. ad au
diendum et sic est mens littere ¶ 4to op. in eo quod iste consulit
quod abstineat ab utraque debuit enim cogi cohabitare illi cum qua
publice contraxit de spon. tua. Glo. vel stat contrario et intelligit
hoc c. in foro penitentiali ¶ 5to op ad hoc quod primo conquo passus
affinitas debuit separari ab uxore v. c. pp. Glo. vero solvit
quod i. dicitur quid sit de iure faciendum et vult dicere quod sic fiet si
constaret de affinitate precedente hic autem non potuit convinci ut
in littera dic tamen quod per hoc non nisi tenebatur quia non deficiebat
ius sed probatio ff. de testi. tu duo. sed tres. Et in hac glo.
i. si sacerdos. vim et pro. qui dicunt quod idem platius dicit in pu
blico reddere in secreto dicit non reddas dto. c. tua ¶ 6o op
ad hoc quia conquo non constabat hic de hiis nisi in foro penitentiali
non debuit revelari quia deponit omnibus. Solvit ergo quod hoc
fuit de licencia consentientis de symo. nemo v. c. ppp. quod pax facit
sed dicitur contra videlicet nisi quod tunc non est locus c. omnis quia volenti
non fit iniuria ut facienti li. v. Textus hic ipsemet se indi
cavit ipse ut hic in principio ¶ Et ex hoc cum quo iste plus peccas
bat dicit videlicet quod quo ad deum cum ea cum qua plus contrahebat ar
cius quod non de iure primo cum quidam quo ad ecclesiam cum
ea que non erat loco uxoris

Tue affinitas superveniens non dissolvit matrimonium et olim
erat 7 ti. i. Tobias dio. 2° nos ¶ op in eo quod

prohibet uxor abstinere agnitione viri quia publica honestas
non copula viri cum parvis coniugis non sunt pub. honestas
quo sponsalia non intervenerunt de spon. adaudiam Glo. i. me
tu duris ponit honestate i. affinitate et dicit quod honestas
que contrahitur per sponsalia non perdit sponsalia per quem contrahitur
quia nec hoc esse poss. ar. ff. de iure codicillorum quidam rescri
uit et sic perdencia sponsalia non solvit sed presencia impedit
et dirimit dicit quod etiam si vir hic cognoscit cum parvis coniugis
tis non consentit fungitur impedimentum efficax ad dissolvendum matrimonium
perdens de spon. c. unico li. vi. de affinitate non que copula
contrahitur dicit quod per primam solvitur perdencia sponsalia intellige
de futuro ut c. iuxta et c. plures et presentes matrimonium impediunt et diri
munt dummodo copula constare possit ut hic et ut eo. discretionem
¶ 2o op. in eo. quod dicit quod si de lapsu viri timetur potest non
de debitum non indistincte teneri reddere ut c. tuas intelleximus. Io. An.
stat contrario et ad literam i. talis supplet maior vel 2m osti. hic
dicit quod si de lapsu viri timetur cum quo mulier semel concepit po
tuit dari viro licentia cognoscendi et compelli mulier ad reddendum re
mittit ad nota ut c. tuas intelleximus ubi dixi in prima glo. et dicit
quod vir indistincte prohibetur cognoscere nec hic aliquid dicitur de viro
¶ 3o op. in eo. quod dicit quod affinitas inique contracta non debet nocere
alteri coniugi innocenti et sic videtur secus si contrahitur non inique vide
obstat xxxii. q. ii. in lectum. Io. An. ibi inique supple ma
xime quia idem si per ignorantiam de eo. c. in lectum dicit quod licet
ipsum admittendum non incestuose prohibetur debitum cognoscere ut c. tuas intelleximus

Jordane

Summa ut c. capite primo mulier petitur 2o con
missio i. idoneum ¶ Nota quod etas coniugum multum
prevenitur in matrimonio de hoc in glo. i. 27. in fine contrario ¶ 2o nota
ibi resistere quod difficile est continere probatur di. de his l. di. quia
tua sed licet sit male dictum non quia hoc excusat apertio ff. ad
l. aquil. si servus servum et §. si fornicarius ¶ 3o nota quod per ecclesia
censuram compellitur vir reddere debitum uxori si autem hic non
potest dicit ut non de gin. le. quod est vel. ubi dixi in 2a et 3a
columnis ¶ op. in eo. quod dixi in primo nota videtur enim quod non
potuit esse matrimonium cum ista que non erat decennis de despon.
impu. puberes et c. continebatur Glo. i. solvit quod hic malicia
supplet etatem et dicit Gof. quod etiam si multum distet mulier ab eta
te tamen copula consumat matrimonium quod probatur hic et de hoc dixi in
eo. c. continebatur in 4. q. precedit autem hic i. mulier que etatis

fit apta mro quia mr / vn rest fno de sacerdote qui por
tabat duas filias vna ante se altam retro dicens quod de illa
qua retro portabat non mirans quod erat virgo / ym vero aut
non sit facile puenire etas / narrat tamen ggo in dyalogo de
puero .x. annorum qui mulierem impregnauit et de lxx xx q .i.
in sua . et idem quod dixi de despon impu pubes in p° q'rio / et
faro ad ueale idem dicit de puero decem / et osti dicit quod idem repit
de vndecim vel duodecim / dicit etiam de salomone quod in xj°
anno filium genuit / et sic etiam in viro pot etas puenire
quod dixi in dicto c. pubes ¶ 2° op. in eo quod dicit quod mulier non
debet fraudari viro sine culpa ut op. glo. in . vo ut ma
¶ 3° op. in eo quod mandat sorbana et virum simul permitti si
nequiuerint ad genimetia induci non enim in lr considerat ipe
viro quod non pot cogere tamquam incestuosus ut c. transmisse / vo
exponere litteram i nequiuerit i nequinunt mlr et sic resolu
plurale in singulare disiunctiue ut pluralia / et 2° lr hec casum
in quo tollitur alteri coniugi ius cogendi sit .xxx. q .i. de eo
quod suspenditur de 2° . imp. vns / et dicit vin quod ubi mm
quamquam suspenditur non tamen non debet quis reddere nec cogere vt ubi tamen supueniret
delictum tertium delinquens reddere sed non petere ut hic / dic etiam
quod sufficit quod cogit ubis vel signo quod consignis loquntur. despon
cum apud / dicit etiam quod si vir intelligit futurum lapsum forte
continuauit corpore melius in puenire C. qui liceat sine
iudice se vindicare l .i. secus tamen dicit si timet lapsum corporis quod
longe recessum est quod ut predixi non tenetur reddere nisi cum cogitur
ubis vel signo / credit etiam vir quod lr cum vir petat cogendo
vel puocando vxore ut cogat et sic casus in quo petat violenter
cognoscendo vxorem etiam naliter / al non ym . di . nerui / dicit
etiam quod licet mulier intelligat virum lapsurum non ypera debet enim in
uitare nec permittere minus malum ut ille vitet maius . ym di
quod aut .xxxij. q .v. ne quis / quod intellige quo ad hoc ut non
inuitet virum ad cogendum sed dicit vin quod ipsa cum alii sit cogere
eo tamen cum inuitatis alterum et quod per se petere non pot C. de tempore
in integrum restitutione l. petende . de elect . cum vinton / quod quod c. vir
quod quo semel recipitur vir ad copula demum sit indifferenter
admittendus / dicit tamen vin quod non admittitur ut eligat sive
ipso ius qui erat conclusus non penitus hic aut admittitur
conuenire quod habet mulier in eo / Respondit vir vin bene quod etiam
per contractum matrimonii vir non pot cogere quod est vnius dic
ut c. transmisse questione prima /

De consanguinitate et affinitate

Viso de cognatione spirituali vel legali videndum de carnali que in consanguinitate vel affinitate consistit, quod non precedit quia etiam in titulo proximo dictum est de cognatione carnali, vel ex causa quia in cesto de quo in proximo titulo committitur inter personas consanguineas vel uxoris sua cognitae aliquibus a quibus est abstinendum est ut assignatur in c. p° ut sciatur usque ad quem gradum durent prohibitiones subicitur et rubrica ... et continuatio est multum extorta, dic quod est tractando de carnali cognatione de qua s. ti. proximo tractatur de consanguinitate et affinitate ideo ut sciamus de gradibus utriusque subicitur hic vi^a de nuptia xxxv. ca. repetitur in clem. et declaratur plene in arbore consanguinitatis et affinitatis ubi nota quid sit consanguinitas et quid affinitas et de hoc etiam in c. xx. non debet

Ex litteris de partibus nostris contractum inter affines primi generis et contractum gradus p°. sen ... visio ubi quo ca, teo iudicis constructo abiectum, vidua vidua est cuius maritus mortuus est xxxiii di. vidua. ¶ Nota de subarratione de qua in glo. 1 et in ca. insi. et xxxv. q. ii. si quis uxore. ¶ 2° nota quod desponsata secreto quamvis desponsatio publice et hoc fit pro superabundanti, nam cessante impedimento stat contra ... super desponsatione secreta de clam desponsatis nota. ¶ 3° nota quod in probandi consanguinitatem admittitur testimonium de auditu quod intellige ut s. de testi. lic. ex quadam hic tamen non valuit ut in primo contrario ¶ 4to nota quod testi non iurato non creditur de testi. tuis et c. nup. iii. q. ix. ¶ hec praesumendi, et dic glo. in ... quia aste noluit iurare ideo alii non ... quod non videtur debuisse committi cum remaneret alius testis sed dic ut in primo contrario ¶ 5to nota ibi renunciavit quod sepe praecedi potest ad inquisitionem vel accusationem super matrimonio, et in pro. qui dicit specialiter in matrimonio de hoc de puer. ca. cum dilectus de sponsa sic ubi de hoc in glo. vel et ibi dixi in ver. ... ¶ 6 nota i commotus quod etiam si index praecedat ex officio in ... de eta contra coram se et facere testes iurare et ... volentibus accusare vel defendere de clan. de s. cum inhibitio qui matri. at pos. cum in tua et litteras ... admittere de offi. del. ... parte ii qui filii sint legit. per latum et si non fuerit hic ordo retractatur quod agitur qui fil. sint le. per venerabilem consti-

glo. sin^l.

An aut sit nec(ess)e q(uod) sum(m)a fiat in s(e)ptis no(ta) de testi. albricus
ubi dic(it) q(uod) sic. ¶ viij. no(ta) q(uod) in ca(usa) matrimoniali debent ex testes
insuspecti q(uod) dic(it) ut in d(i)c(t)o c. lic(et) ex quadam debent etiam ex omni
exceptione maiores ut hic dicit(ur) in glo. illi. que dic(it) q(uod) dicant(ur)
omni exceptione maiores r(espectu) c(ause) singularis. ¶ viiij. no(ta) i(d est) no(n) diffitetur
ar. p(ro) Alen^te. de loca potuit dic(it) de elect. c. vl. li. vj. ¶ x^o.
no(ta) q(uod) consanguineus uxoris e(st) abstinendus ut exp(re)sse r(espectu) dicit(ur) i(n) glo.
penul. et hic dup(lex) l(ite)ra una e(st) ut exp(re)sse alia exp(re)sse. Et
utraq(ue) est s(ecundu)m p(ri)ma q(ue)ritur. ¶ x^o. no(ta) q(uod) cause matrimonii tractande
de sunt p(er) iudices discretos dicit(ur) in glo. vl. et dic(it) q(uod) tractande
sunt quo ad examinationem et sciencias quo ad dec(isionem). ar. de
offi. de le. sup(er) q(uest)ionum §. inte(n)tiones et c. que in j. qui aut(em)
dicant(ur) discreti quo ad h(oc) dicit(ur) dicta q. q. 1. Et in hac glo. i(n) §.
.1. ubi dicit(ur) ¶ xi^o. no(ta) q(uod) cause matrimonii tractari debent p(er) habentes
potestatem iudicandi et intellige q(uod) h(ab)eant de iure qui ut q(uod) ep(iscop)us
hoc enim e(st) magnum sacramentum. de spon(salibus) duo c. 1. et magna d(ebe)t
ep(iscop)us cognoscere de offi. archipresbiteri c. fi. de offi. arch. c. 1. xxv.
di. p(er)lectis et ca(use) matrimonialis maiores iudices requirit q(uod) dic(it)
ut in glo. vl. tamen etiam de iure sp(eci)ali pot(est) inferior ep(iscop)o dicit(ur) co-
gnoscere ut d(icitu)r glo. ait. et dico q(uod) in 3°. q(uesti)o(n)e. Et d(icitu)r quo q(uod) duo
iudicia necessaria sunt s(cilicet) scientia et potestas xxi. di. §. 1. et § alt. u(nde)
allare xx. di. §. 1. et §. s(ecundu)m aliud. Item etiam o(mn)i iudice
aliud corrigere oportet q(uod) sit sine peccato al(ias) se ip(su)m condempnat
xvi. di. c. iij. q. vij. iudicet. d(icitu)r etiam quo q(uod) isti s(unt) h(ab)entes
potestatem p(re)sumunt(ur) esse maioris scientie et magis p(ro)bitati et dicit(ur)
etiam in §. ti. no(tabi)li. ¶ xij. no(ta) q(uod) iudex qui iudicat de matrimo(nio)
no(n) d(ebe)t ignorare canones p(ro)b(atu)r q(uia) cum canones s(un)t leges cau-
s(is) t(er)minande ut hic et c. ti. 1. firmitati ubi dixi s(upr)a totum. Item
quam canones debent ab omnibus sciri de (con)sti. c. 1. et fi. Et sp(eci)ali(ter)
ab ep(iscop)is qui ut dixi in p(ro)ximo no(tabi)li de talibus causis iudicant
ip(s)i tamen tenent(ur) scire canones xxxviij. di. omnes. de eta(te)
et qua. cum sit. al(ias) repellendi sunt et si sciunt et no(n) s(er)vat con-
sent(ur) no(n) compotes mentis de temp. or. vl. no(n) e(st) (contra) q(uod)
not(at) h(ic) in c. q(uod) d(icitu)r no(n) ignorare et no(n) d(icitu)r q(uod) debeant
ut magistri (com)petens enim scientia toll(er)et(ur) de p(re)ben. c. penultimo.
¶ Op(positio) in c(ontrari)o q(uod) dixi in 2° no(tabi)li q(uod) isti unum (con)venit q(uod)
ad impediendum m(atrimoni)um contrahendum suffic(it) unus testis xxxv. q. vi. c. s(uper)
eo. de spon. p(er) h(oc). Solutio (contra) q(uod) ad dom(inum) unius h(oc) non
debuit separari m(atrimoni)um cum iam (con)tractum erat de sponsal. c. ti. 1. de illo.

et fi. eo. / dt. so. an melius videt q unus solus testis impe-
dimentum ostendere contractu faciendo de quo querebatur q ex unius q
contractus factus fuerit merito infirmari debeat de clan. desp. c. ij. dt. glo. so.
an q hic non impeditur. unum q iste simpliciter testificabatur de auditu
vult dicere q testimonium non valuit quod procedit intellectum ut di-
de testi. licet, coequalitatem ut q in hoc teste qui non iuravit non curie
et sibi non creditur ut dixi s. in iii. no. / ij^o op. nam debuisset
hic expediri processus contra aepiscopum plus baculo cuiquam
alius inchoaret ac de iure expedita / Ino. et osti. dicunt q processus
aepiscopi non tenuit dic q non mandatur hic novum processum institui
sed tamen testes recipi quod fieri potest etiam post publicationem ut hic
in glo. § quare et j. in vj^to questio / iij^o op. ad hoc quod dixi
in proximo questio de processu aepiscopi videtur cum indistincte non po-
tuisse tales cum demirionalibus cognoscat tamen contra eius de pe. pla.
accidentibus / Glo. in solvit q aepiscopus erat forte delegatus vel
sic erat dispensatione / vel alii goff. hoc sibi competebat ex generali vel
speciali commissione abbatis cassinensis de quo in suprascriptis qui habet
plenam iurisdictionem in loco et per hoc tollitur etiam contrarium quod possit
sed de ipso abbate / vel si dicas q processus aepiscopi non tenuit
ut dixi in proximo questio cessat contrarium / iiij^to op. in eo quod dicit
in iiij^to vj^to gradu et s. de c. de iiij^to et sic e. incesta / So. ut in glo
vj^ta / v^to op. q non debuit audiri testes publicatis attestatio-
nibus de testi. fraternitatis / So. ut in glo. § quae post / Et in ea i.
illud qui didicit testificata ultius non produc. / ibi quidam vt
Ino. ibi speciale in matrimonio propter hoc de testi. cum in tua et hoc contra
tenetur / vj^o op. in eo quod mandat divortium fieri si primus
vir erat consanguineus superstitis viri in iiij^to gradu / nam alii hoc
tempora sufficiebat q in vj^to vel ultius usque ad septimum propos.
q. vij. de gradibus / So. ut in glo. § que dt. que hoc vult
q dispensabatur tunc ultra iiij^tum / vel alii goff. compilator resecavit
quia in antiquis dicebatur in iiij^to vj^to vel vij^o / vel alii Ino. prius fe-
cundavit ad probandum de iiij^to et quibus harum solum potest tollari
tamen solo goff. videtur vbior / Mirum in eos quod dic. cas.
inrionales audiendas predisputatos qui dicantur disputati / dt.
osti. q non theologi nec insiti in legibus sed in canonibus ut fi.
in litt. / Et ex hoc dt. hanc litteram apte esse contra quosdam theo-
logos dicentes q totam dei regi posse per sola theologia / osti.
non dt. q non sufficiunt theologia civilis et canonica sapia ymmo
cottidie novis emergentibus nova iura condi oz. / Sed dicunt illi

theologi q sufficeret theologia si ad plenum sciret / ad qd dicit
osti q alius quam deus non pt ad plenum scire al qualibet istarum
tm sufficeret si ad plenum sciret cum consistat in preceptis de qbus
s in pheimio / Et dicit q sufficeret qualibet istarum quia non possit
una ipsarum pfecte sciri qn sciretur de alia / Sunt enim iste tres fa
cultates magna pmixtione eo respectu quo concernit regimine
aliarum in foro pmiali vel contencioso pfoc instituitur ad conm
pensatus / ¶ 2o queritur circa hoc si ad regimine ecclesie duo veniunt
eligunt alter purus theologus alter purus canonista / dicit osti considerandam
esse qualitatem et si in maiori parte consistit in iurisdictione
cam ventilacione et decisione preferetur canonista maxime qr
populis canonibus predicacionis vel sermone formare poterit / Si non
consistit in spiritualitate ut qr diocesis hereticis preferetur theologus
de elect in cau inst . de heret . conquiiciam / § si quis / dicit tamen
inpericium prefendum ar de elc non resi . competente de elect officii et
qd non de summa trini fumit § th stat / Et dicit q non pot esse
bonus canonista si omnino e purus nam et multa theologica et
multa legalia tractantur in canonibus per glosas et pscribetes / ¶ 3o
queritur circa qd hic dicit et dixi s in pi no vbi q in iudice sunt
necessaria scia et ptas quid si alterum deficit dicit osti q si deficit
ptas non valet qd agitur ut lc de iud acsi secus si deficiat scia
dicit tamen pro q quis ignorans canones peccat si iudicat sine
consilio ut lc de rescrip statutum § assessorem li vi / debet ergo facere
cum consilio C de ingenuis manumiss si aiani de qre p c
in desiys qui si apla nouit et c cito / nam etiam si sit peritus
debet habere consilium canonicorum et aliorum peritorum de consti ne innitaris
pp di de quibus / vel debet tamen declarare vel contestato ii q ii c si
dispensi di vi c 1 C de iur eti et desc ultimo in pe conc
¶ 4to queritur circa hoc si commisit ydiote dicit osti q sentencia valo
bit dummodo alias vite lata ut lc qd dixi in prima qone § si
sacrum commisit puniendus est ff de custo reo l si

Sup eo affinitas supueniens de qua constat saltem p
famam soluit sponsalia de futuro quibus dicio
2a inquisitionem / ppinqua at 4ti gradum si c non dz / Nota
q sponsalia de futuro dissoluuntur cum ea que non dum est nubilis
desc in glo 1 / Et dicit sufficere q transierint vii anni de despon
impu litas / ¶ Op q debuerit credi dicto istius sponsi etiam
sine alio despon p ii / Ho 1 qui non intervenit iuramentum hic aut
intervenit fidei interposicio que est loco iuramenti ut vult glo ii
que sentit hanc solam in eo qd dicit q hic fidei interposita mulier

acquisiunt fortius ius petendi illud, et dic fortius modo predicto
Et hoc apcius dt quo. et in que fides interposita est ea que non
suffic dun solius sponsi qd al sufficeret dco c. p, et dt esti q
hec fidei dacio equipollet iurato de aibi pvenit. Et expressius
qui me ea ad aures et plus qd ibi dixi ad fine i ultima qoe
¶ 2o op in eo qd mandat qd si manifestu e rei nd mai
festu indiget pbone pr q in corp no de colsa cle bra in vta
glo. So. me. omi glo in, exponit manifestu i notoriu. Et
in hac glo insi. et de fil. pf. qui, ¶ 3o op q pp fama no
dant separi sponsalia iurata cu no separent ad dun vnius
de spon p ii et dixi b i pmo qrio. Glo vl soluit q h' plq
opat fama qua dun vnius qd sim no, Alibi em exspant — No fin(ale)
de app c i in glo v et dixi de testi lemeeb i b in dco c. p
in ii q, Et pibi nota dic q iste no potuit hre dum vnius
testis cu cet ps in q in c. i et ii. de testi insup et
ex hoc no colligi hic q fama plus opet qua vnius teste
Et in hac glo insi duc ala c. vm et plus q i supplementu
pbonis coniuge iurat in abisto. C. de rebz cre in hoc, de pba. sic
de pau ex insinuacone dic no esse necess hoc eau coniugi iurati in
ptl eu sufficiat dun vnius testis ad impediendu mri ut i
glo, ¶ 4to op. ad id b ti i. fi. co. So ut h' dixi i h qrio
¶ 5to op ad id b ti solius. So potius fac q lic so
cu vidat inducere iniuriu, dicas hoc c intelligi qn cu sposa
no e pcessit ad copula al e netria plena pbata dco
c. solius qd e vy fz no pba ibi fz in c. fi. eo. eo ti te
cum agetur de dissoluendo mri, na sponsalia defutis p co
pula subsecuta trasciunt in mri despon. ib. qui
Quod dilectio Si dispensat cu aliquis ut pos
sint cohe eto gdu al psito vel
q vtq conneniu toto gradu distet astipite fi hec hz ysuc
hec dt et in queny lcc. pmo qo 2a allegacio q. eq ibi qd
videt 3o decisio i nob; no dent et iuncti separant obsta
te qsuc nc et tuc bu eterminat qd sequit ¶ No de stipite de
hec in glo i ¶ 2o no de duabus lineis descedetibz asti
pite de hoc in glo ii que dic q iste faciut vna trasiliale
Et post hes tres lineas fiut et alie plres ut in arbore qd
dico in c fi ¶ 3o no q lic an tpus c. no dz in ea dimiz
pscao minoris usqz ad vii gradu tn sup hoc dispensaba
ut hic, et xxxv q. ii quedam lex et c. qd scripsi ¶ 4to no

regula quota gradu distat quis a stipite etc. de hoc in glo. hac
vacu. que remittit 35 q. 5 si 2 I dicta ¶ 2o no. quod licet aliqui
equaliter inter se distent tamen pot esse quod aliter dicatur proximior
ut quia unus distat a stipite de hoc in glo. in verbo proximiore
et dicit Can. et Laur. quod licet duo sint in 2o gradu pot tamen alter
eorum esse proximior in consanguinitate quod procedit secundum canonicam
computationem non secundum legalem nam secundum canones fit computatio ut
in 3a de qua in primo no. secundum leges vero quelibet persona facit
gradum ut in arbore et de hoc 35 q. 5 si et dat simile nam plures
possunt esse in eadem sede pari et tamen alter pot esse proximior
altero quod simile non est omnino ad propositum nisi quatenus habeatur respectus
ad aliquem qui sit in medio sedis sic stipes in arbore consan-
guinitatis ¶ 3o no. quod consuetudo que quasdam personas habiles ad
succedendum reddit inhabiles ut hic eius auctoritate secundum quosdam vero possit
de hoc 9 q. 3 quod si [illegible] contra [illegible] et dicit quod movetur causa [illegible]
consuetudo de sponsa duo licet etc. tua de hoc in glo. et 6to [illegible]
¶ 4o no. quod consuetudo impetrata principum ar. de consuetudine cum dilectus
et que potuit esse [illegible] consuetudinis de qua hic dicit ut in glo. ante
penult. ¶ 5o no. quod statuta consuetudini contra canones de hoc in glo.
penult. et in 6to eodem. Et in hac glo. i. § cum vero vectigal.
quarto [illegible] compositum [illegible] non pot [illegible] consuetum
publicanus quod indulgentia i. gratia [illegible] aliquo tempore non prohibito
¶ op. in eo quod dicit de 4 gradu non enim fuit opus indulgentia
35 q. 5 non dicit. So. glo. et lo. de tempore an. c. no. dz et licet hoc
sit correctum per c. non debet remanet tamen [illegible] dispositio firma quod dicit
in gradibus hodie prohibitis prohibitis. Et dicit esse quod [illegible]
[illegible] de gradibus non prohibitis ne ignoremus antiquitatem
ut dicitur sunt insti. de testa. [illegible] ¶ 2o op. quod non valuerit
indulgentia legati solus enim papa dispensat in gradibus
prohibitis 35 q. 5 quia ita. Glo. in solvit quod dispensavit ex
speciali auctoritate pape et fuit opi. c. et [illegible] hic [illegible] vero
de [illegible] c. ult. et licet hoc solutio videatur divinatio tamen sic
oportet intelligi et sufficit quod hic non disputatur de viribus indulgentie
[illegible] dicit hoc colligi ex toto [illegible] apostolice sedis [illegible] ut dicit Jo. an.
[illegible] non videtur fuisse in tempore ubi legati [illegible] dicit quod licet legatus
non possit generalem indulgentiam in talibus concedere tamen cum uno
vel aliquibus ex causa dispensare pot [illegible] de legato § nunc
ostendendum et lxxxiv di. [illegible] et [illegible] secundum Jo. an. de hoc 35 q. 3
quod super hiis et de [illegible] dilectus i. ¶ 3o op. quod licuerit [illegible]

p[ro] illa r[ati]o[n]e quoto gradu distat quis. et ut in l[itte]ra cu[m] v[er]o sc[un]-
du[m] fuit in c. vl. Solvit s[ecun]do q[uod] lic[et] v[er]a no[n] fuit h[ab]et locu[m]
q[ui]a erat indulgentia [et] [con]suetudo [contr]aria. Et in eo q[uo]d d[icitu]r de in-
dulgentia dic q[uod] vult dic[er]e q[uod] ubi indulgentie [con]sonabant
magis [con]suetudini qua[m] iuri [com]mu[n]i dicebat[ur] cu[m] indulgentia
q[uod] possent [con]iungi in 8[v]o gradu [et] sic videbat[ur] q[uod] utriq[ue] debe[re]t distare
a stipite s[e]p[tim]o gradu [et] h[oc] e[tia]m in s[ecun]d[u]m [contr]ario ¶ 2[us] op[ponitur] ad id
q[uo]d d[icitu]r debuit indulgentia[m] late intelligi ff. de [con]st[itutionibus] pri[ncipum] l. vl. de-
dona cu[m] dilectus infi[ra]. gl[os]a antepenultima solvit q[uod] b[e]n[e]ficiu[m]
p[ri]ncipis late int[er]p[re]tandu[m] e[st] ab aliis s[ed] ip[s]e pot[est] int[er]p[re]tari [et]
vult q[uod] no[n] placet Host[iensi] qui d[icit] q[uod] si alii h[ab]et facere de[be]nt e[tia]m
p[ri]ncipe decet arg. C. de legi[bus] digna maxime cu[m] sit sem-
p[er] ... q[uo]d no[n] decet eu[m] revertere de ele[ctione] qu[oniam] diversi de na[tur]a ...
li. sex. c. uno [et] quid d[icitu]r ... in b[e]n[e]ficiis de dona[tionibus] c. i.
[et] q[uo]d [con]cessit decet esse mansuru[m] v[er]a decet li. 6 dic q[uod] ...
procedit q[uo]d dic gl[os]a q[ui]a cu[m] p[ri]nceps possit [con]cessa tollere indul-
gentia[m] q[uo]d fortius restringe[re] maxime ... de ... suggestum
... q[uo]d d[icitu]r b[e]n[e]ficiu[m] p[ri]ncipis late int[er]p[re]tandu[m] procedit i[n] p[re]iudi-
ciu[m] concedentis s[ed] in p[re]iudiciu[m] alior[um] stricte debuit q[ui]a e[tia]m [et] q[uo]d
ibi no[tatur] in gl[os]a vl. [et] p[ri]mo de dona[tionibus] cu[m] dilectus ¶ Et post videt[ur]
indulgentia de qua h[ic] large int[er]p[re]tanda cu[m] no[n] agit[ur] de
alterius p[re]iudicio s[ed] restringi[tur] p[ro]pt[er] [con]suetudinem [et] ad vitandu[m] scan-
dalu[m] ut in gl[os]a [et] fuit solo ala qui e[tia]m dixit q[uod] indul-
gentia h[ic] restringi[tur] qua[m] [con]cessa fuit no[n] libera volu[ntat]e concedentis
s[ed] ad petentiu[m] instantia[m] arg. q[uod] quisq[ue] iuris l. in. q[uo]d est
duinac. vl. 2[us] s[ecun]do restringit[ur] q[ui]a v[er]at [contr]a ius [com]mune p[ro]hibet
q[uo]d dixi debuit dividi q. vii. tu[n]c nota ibi no[n] multu[m] fa-
cit de his in c. bin p[ro]x[imo] v[er]s[iculo] que assure a v[er]s[iculo] que [contr]a ius
li. 6 [et] 2[us] h[oc] q[uo]d dixi indulgentia intelligenda large i[n]
p[re]iudiciu[m] [con]cedentis dic v[er]u[m] du[m]mo[do] no[n] sit [contr]a ius [com]mune s[ed] p[re]t[er]
ius. q[uo]d tu[n]c s[ecun]do d[icitu]r q[uod] restrictio de qua h[ic] [com]pat[itu]r [con]suetudo
[contr]aria. Et in [contr]a dicas q[uod] h[ic] [com]pat[ur] [con]suetudo [et] scandali vita-
tio. Et id fo[rte] au. Et post [con]firmat[ur] solo glo[sa] 2[us] q[uod] s[e]rvant
[et] h[oc] [com]mu[n]e tenet[ur]. Et in h[ac] glo[sa] i[n] l. ultima b[e]n[e]ficiu[m] p[ri]nci-
pis latissime int[er]p[re]tandu[m] e[st] ubi [et] i[de]o s[e]q[ui]t[ur] de his que
p[ri]mo [con]stituit[ur] aut int[er]p[re]tatione aut [con]stitutione op[or]tet p[ri]nci-
pis [contr]a statuendu[m] est ¶ 3[us] op[ponitur] ad h[oc] q[uod] no[n] debuer[at] cu-
rari de [con]suetudine vel scandalo de spon[salibus] duo lig. [et] c. fi. Sol[vit] Host[iensis]
q[uod] [con]suetudo a multis s[er]vata [et] approbata que si no[n] s[er]varet[ur]
scandalu[m] induc[er]et s[er]vanda e[st] o[mn]i[n]o [et] induc[it] dispensatione[m]

in hijs que constatuis tenent pendent ut hic c. e. de reg. spi
c. i. in fi. et c. sup eo. ubi dest in eo. qr cita pctus ubi scan
dalu no iminet in eo. q sr. hijs insti / Sz si consuetudo c. qz
statutu dei seruari no debet ut in hijs insi abipo dd ttis
mos exhibet xxxii. q. iii. obiciunt de diuor. gaudemus
et qd no degsuc c. fi. volt go consti q consuetudo preiudicat iuri
canonico qd no procedit indistincte sz dic ut dixi in dto
c. fi. de consue. et in pall. sr eo. in 3a qrio / et dic q hic no
dr q teneat in preiudicium iuris comunis sz ad restringendam
indulgenciam specialem qd iuri uo sfac cum ad multa ut sit
dictu q etiam eo casu quo consuetudo contra canones no tenet
tu tenet ad restringendam indulgentiam p hoc qr indulgentia
stricte interptanda est dummodo aliq concedit de iure in hijs /
Item ut dixi in 3a qrio uba indulgencie que sonabant
q utiq debet distare xo gradu. al si uba indulgencie
fuisset conformia iuri comuni plus dubij contineret hoc capitulum
cu adsuit id ddh oct quia pindulgencia na fiet preiu
dicium consuetudini eoquo de ipa no e facta mentio de consti. c. i.
li. vi. / Ex eo aut q hic utiq dat distare accipitur septo
gradu insitur ad coniu s. ct. q. Queris dispoint consti
synodal padue q singulis iiii mensibz fiat inquisicio
seu consiliu sup ctis corrigendis sicut firm consilium ultra
dic quartum mensium an potit aliud fi' p. dic sequencium mensium
mensiu / to. an vndit q no at. hug. c. qr sic fuerat
interptata consuetudo padue q consiliu distanz a consilio quartum me
sibus al sequeret q p octo menses sic poss retardari co
siliu p lr qd no dsta mo in singlis in pn. d copla
dent si de termino in termin et intell q inter unu capitulum et
aliud intersit terminus al exi capitulum si in comuni oct suppliu
et peccata aliud nimis differet conuit tn ad consuetudine padua
na dic q tu pendeat ab epo potissime q ea ipaz immutat
sicut dixi b. in 4to qrio q princeps pot sua indulgen
ciam interpretari etc.

De infidelibus. Infideles coniuncti in gradu prohibito
lege canonica no separantur. Corb.
dio et consultacionem respondit in t. xix. / No q prohibicio
legis canonice etiam non debet conprohibicione legis diuine que
e in veteri testamento ut hic quod est qr in veteri testamento p
mitti q filii duorum fratrum coniugarent leuitis xxxi. no de
vesti spon. Item in glo. in leuitico et in glo. ur. / Etiam

x^m leges C de nupt. incestuosis nupti. de nup. C. diuorcium fecit
et in tandem et eo . no debz ¶ 2o sic quo isti per baptismum tollantur
in matrio filii poeis suscepti legitimi sunt qui sit. sit le. c. si
de diuor gaudemus / 3o no quod actus legitime gestus no viciatur
licet peruenerat ad casum in quo apud nos teneri legitime fuit legitime
li bz ¶ op. quod inter infideles no sit matrimonium cum inter eos no
sit indiuidua coniunctio probatur q. y. quod si separantur cum dato libel
lo repudii xxxiiij q. ij no satis / Glo vel soluit quod illa
separacio no sit sine peccato de diuor gaudemus / et dicit ut ibi
uult dicere quod de facto fit illa separacio no autem licite pulcre quod
dico in primo gradu ¶ 2o op. ad idem et cum no nec si alter infide
lium conuertitur ad fidem soluitur matrimonium dicto c. gaudemus ¶ Glo. ea
soluit quod inter infideles est indiuidua coniunctio aptitudine
quia est apta no diuidi pulcre de bap. maiores per quibus et quod i
quia no in glo. sic / 2o soluit glo quod differt unionum in qua de
no in glo sic / indiuiditate procedit de matrio catholicorum prima vice et de
hoc plenius dixi super ver de spon quoc in ¶ 3o op ad idem
et cum no nec quod seruans unionum est quod separetur xxxij q. y. solet
Glo ea soluit quod si abinitio etiam infideles sic proponerent
de faciendo diuorcium quando vellent no tenerent matrimonium secus si no
proponunt licet postea de facto separentur / Jo. dicit quod si apponitur in matrio
pactum a lege vel consuetudine inductum licet sit coniugium matrimonium tamen matrimonium
de spon c. i. secus si pactum illud apponatur ex absoluto consensu
quod bene placet gof et Jno. et ad quintum videtur gof per instanciam
nec catholici consentientes post cogitacionem quod ante copulam possunt
separari ingrediendo religionem tamen talis cogitacio no facit matrimonium no
tenere cum sit causa permissa quod no / Et dicit quod tale pactum
no est contra substanciam unionum quo ad ipsos infideles inter quos
matrimonium no adeo ratum quod dissolui possit per repudium ut c. i
primo gradu / Ite confessio eius quod incest no viciat de elect
significasti pulcre quod dico i. q. i. 2 y. ¶ Quarto op. ad idem quia
no debent esse deteriores condicionis christiani quam infideles de
testi licet i debent ergo etiam christiani permitti contrahere in gradibus le
ge diuina no prohibitis / Soluit hostiensis quod christiani prohibentur lege
canonica et qua si coniunguntur no sunt adeo coniuncti vel et in dcu
primo gradu / cum ecclesia dei christianis prohibeat potestate sibi a deo tradita
dicta . de trisla c. y. et quod no de diuor gaudemus / Hostiensis dicit
quod infideles coniuncti in gradu no prohibito lege diuina sed ca
nonica no possunt per papa separari quia no includuntur in prohi
bicione canonica ut hic et dicto c. gaudemus quos ergo deus

coniunxit etc. ut in c. licet ex quadam. extra. de spon. duo. licet c. si quis
tamen separantur in ca. de divor. c. quanto et c. gaudemus quo alter conversus
ad fidem quod dixi et in 2o questione. Sed dicit ostiensis quod tunc separat deus
nec homo non possit dici eum intelligi quos deus coniunxit etc. et c.
de infidelibus tunc indistincte loquitur 28 q. 2 ca. quod et c. quos deus
¶ Tercio circa id quod dixi in 3o questione si iudeus vel christianus
cum 2m ritum iudeorum. Videtur quod matrimonium sit et quod illa instrumenta
ad ritus servantur sic tunc quia de suo latina libertate latini
minitate ... puta lib. 2 C. de latina lib. tol. l. 1 § illo ar.
ff. de condi. et demon. si quis eum. Videtur dicendum quod iudei contrahunt
licite intendens contrahere 2m ritum suum et sic 2m eum talis contra
cio si non reprimitur permittitur. Sed si reprimitur ... quod non reprimitur
dicit quod primo licite reprimuntur quo ad ritum de quo dixi
in 3o questione et hic si iudeus contrahit cum iudea ¶ 2o quo ad
id de alio infideli puta sarraceno si intendat contrahere 2m ritum
suum qui est ut habeat tot uxores quot alere potest. Videtur
quod non est matrimonium cum non habeat maritalem affectum. Dicit quod inter
gentiles est matrimonium quo ad mulierem fuit oppressum. ar. de spo. cum
sed si fuit oppressum secus hoc enim casu talis oppressio est contra
naturam rationem de condi. appo. c. si. Ritus enim infidelium in
habendo plures uxores non tollitur nisi a lege divina non a iure
gentium ut dixi in 2a de spon. quoque c. ... Et in ista de spon.
duo. q. in 2a q. in deo c. gaudemus. Ostiensis dicit quod si habens
plures uxores convertitur ad fidem non tollerabitur sed si
adherebit prime dicto c. gaudemus.

Quod super his Consanguinei mariti cum
consanguineis uxoris licite
contrahunt hoc primo in gradibus prohibitis contrahi non potest etiam si
hoc habeat consuetudo 2m ... id est ne aut. ¶ Nota quod inter
consanguineos viri et uxoris et consanguineos uxoris et viri quod
contrahitur affinitas et intellige in primo genere et toto gradu quoto
sunt consanguinei ut nota in c. non de et in arbore quod dico in
c. si. ¶ 2o nota quod inter consanguineos viri et consanguineos uxoris
nulla contrahitur affinitas que impediat matrimonium et dicit quod multo
minus dirimit ar. de cogna. spi. c. facto ¶ 3o nota quod consuetudo
non abilitat ad matrimonium eos qui sunt inabiles ut quia sunt
consanguinei in gradu prohibito per c. in c. non debet id est si et pro
cedit hoc sive sint in gradu prohibito lege divina sive
canonica dicto c. non debet ¶ ... adhuc quod primo consuetudo

abilitet inabiles rego de cog spi c. i. et c. sup eo. Glo in
soluit qz i lz pot consuetudo pp scandalu et dicit in scti qrio
¶ 2o op adid pxy q in obicit. Glo eadem soluit,
q i qn mos ille erat crime no erat, et loqui dein c
de consuetudine vetis testi. Vel in qua quis hebat plures uxores
sz post dr infendu qz etia in cau huius c. debet consuetudo
tene ut al psbti gsse possint, Glo no dt q consuetudo
no pot illimos ad gsendu face hunos sz eis sit ut in c.
sup eo alleto in primo qrio, Et dicto dixi s eo q delicto
in qto nec ralis et in xto et sto casis, Vni dt q in c. sup eo q
suetudo valuit qz muniunt gstitutor p c. i. de cognac spi et
qz consuetudo no pot, gsto ad puluy pot de offi ald cu sats
de insti cu meinsz, vel in eu dit ut pxime dixi in glo
q consuetudo pot illimare psonas ad gsendu qz lz e omus
et sit lo c. sup eo et pxy. Si placuit eyo no pt ille
gitti l venare, qz hic e honor vni q. i. i septims, et sit lo
hic, Gof dt q gpali consuetudine pot restrigi lina gsendi
sz no ampliari qz lz sine pcto s no poss et hc reddit
in idz cu pcedenti solor, Gfi dt has solones no pcedere
qz in eas fortior esse consuetudo ubi debet esse debilior na
gsistis solonibz instur q consuetudo lege diuina innata no
pot vince canonica et pse sola pot vince diuinaz et ca
nonica simul iunctaz, na si consuetudo e in loco q in q̄to gdu
possit gtrhj in pdicta no vz et ty gsonat legi diuine s
c. px. sz si e consuetudo q in vto gradu no possit gtrhj valz
in pdta, et ty in lege diuinaz et canonica pot hghj in
qto, et sit consuetudo vincit lege diuinam et canoicaz sil iunctaz q
id de testi. litz pquanda, Gste qz debilius no debet vince
fortius de tusta c. ii. dt go gsti q consuetudo que scandalu
no induc et que no e appbata p papa n lapat nec
restrigit nisi ad c. i. c. px. nisi, vel in eu consuetudo nec
lapat nec restrigit nisi appbata sit p papa qui ty no
gsueuit appbare nisi qn scandalu gnat dicit remittit
ad nota de cog spi c. i. Jo. an. dt q pmissa solu glo
vin rgof. va e si intelligit q consuetudo valeat ad impe
diendu no quo ad dirimendu, Volt dic q consuetudo no
pot inabilitare al abiles ad inuu quo adhuc ut dima
sz ty impedit dit ad c. i. et ad c. sr. eo. de cog spi ut
dixi in dto c. sr eo in 3o qrio et p ibi nota pz q ibi e

alia vo quare tn ꝯsuetudo al no vr valere ꝯsuetudo etiam q̄o
ad impediendum iuri int al abiles ar in eo no det. insi
lic cum ibi loquat̃ de ꝯsuetudine pmittete ꝯtrhi in gradibz
ꝓhibitis tn idem vr de ꝯsuetudine ꝓhibente ꝯtrhi in gradibz no
ꝓhibitis maxime quia ut dixi s. eo ꝯrio talis ꝯsuetudo
repugnat. l. diuine in qua dr quos deus ꝯiunxit rc̃ et
hoc nisi esset talis ꝯsuetudo que sit ꝑscripta iuri positiuo
q̄ qñ ꝯtradat dixi de ꝯsue c. fi. in reꝑtu. cum sit lex
canonica pot distingue. l. dicam ꝓhibendo rōe qui de
iure diuino ꝯtrhe pnt ut in c. no dz ita r ꝯsuetudo non
tm quo ad impediendum s3 etiam quo ad dirimendum

Quia circa

no valet dispensacio sup matrio.
int ꝯsanguineos ꝯtrcto optenta a
papa ficta ea expssa (ꝯmo recitat dispensacionem/ rc̃. ea
tacite dampnat i. ea tm 3o tollat ibi dissilare ¶ No
q̄ sup gradibz ꝓhibitis solus pp dispensat dz in glo.
in. et in ca. i. qd dilco. dic q̄ ibi dixi in 2a ꝯrio ¶ 2o
no q̄ attendit̃ tpus date de iscp. cam. tc. de pben. dilcs
in. ubi dcitur q̄ colli. ꝯtro qd hic pondat̃ q̄ tpe dispe
sacionis puella que debt tam dispensacioi ꝯtrat defuncta
¶ 3o no q̄ ꝯtrc scandalum induc tam iusta dispensacio
ut hic r s. c. pxo. dz de temp. or. c. n. ¶ op. in eo
q̄ dicat de vto ꝯdu na de iure qui pot ꝯtrhi no fuit ꝯo
opus dispensacioe. glo i. stat ꝯrio quo ad tpus pns
s3 olim fuit necia dispensacio/ r lic corriga̅ s3 c. quo
ad ꝯpm tn ut dr. ost. nis remanet adhuc s. eo q̄ dilecto
¶ 2o op. q̄ ficta ea no debuit vitiare dispensacionem p iu
ra que allegat glo. in. usq̄ ibi s3 q̄. So. colliga glo. pt
colligi dupr. lre. hic c. pma. q̄ hic dispensacio tenuit r
tunc iura allegata in pn glo. usq̄ i. s3 q̄. facit p et no
ꝯ ꝓhat lra induit glo. lram i. dissimlare s3 pocius
fac ꝯ ut dico. J. in c. ꝯrio/ vn hec lra no ꝯsonat
lre r pmissis tene̅ obstant cum iura de quibz in hac
glo. i. s3 q̄. usq̄ i. ar. est. Secunda lre. e q̄ dispensacio
no tenuit r hic ꝯtrs r ꝓhat facit iura r rones de
quibz in glo. i. s3 q̄. usq̄ i. ar. est. r vlt. illa induc
tino ff de natali. resti. l. 1o. r 2o. s. de offi. or. ꝯpte. et
hac tz oldra in ꝯsil. c. CClvi. Sed tuc obstat iura
de quibz in pno glo. ad que glo. no rndet ost. dr q̄ omnia

ista pura sint spalia ut corpis pz quia ponit caus favora
biles scais in dispensatione de qua hic no oz ut onerat dispe
satio no suspecta de rept c ii de scisma c ii de etati fal c ii
z c dura z c sc de fil psbi c penul z si sit surreptici glos
fuit hec no est sine suspicione vn no pdest de elect dudu in
§ sup z ad § semel insti quibz ex caus manumitti no pnt
alle igl^o gnt videt q loqui in libtate z sic in re favora
bili sz pmissa solo no vi pcede na etia in legato fla ca
viciat ff de cdi z dimor de muracio § at si cdicionali / dic go
q aut ca addicit legato simpl puta lego ticio fundu quia
negocia mea curavit / z tunc fla ca no viciat dca l demo
stracio z sic lo glo hic in eo q allet illa l / aut ca
ppimit cdicionalit ut lego ticio fudu si negocia mea
curavit z tunc si e fla viciat ut in dco § at si cdicionali
Ite etia si no condicionalit dumo appat q testor al
no erat legaturus alibi ut id q viciat C de fal ca l 1
quo aut fiat cdicio dixi de cdi ap bii q iiii / Et quid
sit cdicio z q modis dixi eo c q 10 / de ca no dic q e
motivu quo inducim ad aliqd faciendu ut in pos gpris
poris / Et gnalit cu quit a fla ca viciet dic q aut
appon cdicionalit z viciat dco § at si cdicionali / z cd no
fno depnil copte in glo 1 / aut no cdicionalit / Et a dis
ponete erat al dispositurus aut no / si sic fla ca no viciat
ff de cdi z demo ca ele § flam vbi dr q ca legati
no cohere legato 1 no est finalis sz impulsiva nisi a
appat / Si vo no erat al dispositurus tunc viciat C de fal
ca vbi tex nobilis / cognoscet aut an esset al dispositurus
vl no cogiectur attenta na dispois de quo p bar 1 dca
l demostratio in dubio aut ca intellr impulsiva ar dce
l 1 de falsa ca / Ex his infertur intellcus huius c pus no
declatus nil hic loqr in dispensatione impetrata a papa
i impetracione aut submittr condicio etia si no exprima
q submittr clam si pces intate rg de rpt c ii z
sic ca inserta intellr apposita cdicionalit io si est fla
viciat ut hic z hc indubitate pcedit qn ad instanciam p
petrantis dispensar ut hic pls lra i optinenda si enim
fuisset cessa motu pprio aliter alio vocabulo / z plt q fla
ca dat viciare dispensacionem fac qr e odiosa z stricte
intellda de fil psb c 1 z ii li 6 dispen no pot co li
pens aut videt in dispensacione motu pprio li 6 cessa ar

depben si motu ppo li bi, tn adhuc id dici sz q fla ca
viciat, na licet motu pprius tollat subrepcom no tn tollit
impedimentu iuris. de preben. clem. si romanus. ubi de hoc i glo
penul. et in dcto c. si motu. i glo. in. posst q eo quo inserit
ea mistio q al no erat gcessurus papa q no facilit
psunt pncipe tolle iura de anne qui de elec. ca in. ego
etiam sz solo ad iura que allant p. 2a in glo. na una
que alle in pn. glo. a quibz dr q fla ca no viciat
debent intelligi qn pponunt no gdicionalr. Alia no una q
allet glo. i. § q. usqz i. Item hec no gdicit sz gcordat
illa tn vo qua tangit glo q no valent tn dispensa q
subrepticia gcedit solu in dispensacone gcessa ad instanciam
no aut si motu ppo dto c. si motu. dic tn ut mic dixi
ad in gcessa motu ppo. Ite in eo q glo i. ar. lex. induc
ubi dissimulare qd e in lra ad pbandu q hec fla ca
no viciat, dic ut dixi h. eo. gtrario q pocius fac i gtrariu
ut sit sensus q dissimulabit eius pdispensacone qua papa
tollat degra, cu al no valere pdicta. Et posst esse i
dissimulac. supplz pcta sua et q ma lra qua dimus
auctem pncian et sic qd nulla erat roboramus de sub. ne
pla. c. pe. de cons. spui. sup eo, gof dt q e dissimulacio
na dispensacio, hno vo dt et vius q hec dissimulacio hec
vim dispensacionis ita q dtecto no potuit separari vini na
stultu esset dice q manent in adulterio, pondit aut hno
verbu exprimendi qd e in lra dices posst q no erat exper
ta dispensacio sz dicta ptas dispensandi et gnissarius ti
muit et cessabat facere dispensacom, esti hec et vius di
ces q erat gcessa ad ubu obtinenda dic q gcnit tpe
quo fuit petita posst q erat gcessa i lra i. obtentam
sive aut esset obtenta sive obtinenda qd nunc e utraqz
causa quo ad hoc q fla ca viciatur et plene declarata e glo
vel. usqz i. Ite hec. Et in hac glo i. § fiam fla gdicio
impossibilis e ut si dico liber esto si solueris qd ticio
debeo cu nichil debea, et ut dt pa glo no viciat legatu
sz hr pro no adiecta. ibi. § fuit pxima si gstat de suo
legato debe licz dixit illu vernam i. natu de ancilla ma
cu no sit vl si dixi emptu a ticio cu sit emptus ab a
lio. ibi. § longe. lego ticio q mea negocia curauit
ul q eius proximo capitali crimine liberatus sum lic hi sic
fla debe legatu. ibi. ubi de hoc. et i palle. c. gpetit de
offi. or. ¶ 3o q in eo qd hic fuit dispensatu i gradu

pfbito pp plem / xiii di. c. de eo qui dux. i ma cu lret
Volut ergo q qui sciente confirmit et continuaverit stant i pecco
et in scandalu eccie quo nouit delictu notoriu plebs no
excusat s magis accusat ut i · al · preb ut hic / dit q e
cu lret · solu pbat q multiplicatas plis no minuit pccm
s auget s no pfsor tolli qn facilius dispense cu tribus
ut sic remanerat pp euitandu scandalu ut hic / et delictu
precedens alr puniret sicut fit de eo · qui dup i ma
demens · et c · discretionem

Tua Testes qui sup consanguinitate deponunt computatorem deberent
incipere a stipite vel germanis · Eoris dio · 2a · inqisitoi
ning · qua de visu vel auditu gpo · de testi · cu causam · et c
lic coquado ¶ No i · fres filio · q filius fris dr nepos
pst dyta ptuas · de scisma · c · bno · li · bj · decernib felicis
§ · cetiy · de elec · fida · § · ut aut · et qd i · no · v · colla
§ · quibz mo · feu · amit · § · 4to · si fem · s 2m antiqs leges
vr dici nepos tm filius filij vel filie ff · de grad · l · 1
§ · y · et l · m · insti · et § · iurisconsultus · § · 2o · gradu · in fine ·
¶ 2o no q qui deponunt sup consanguinitate no debent incipere a
2o gradu vel vltiori s a primo · et dt 4uo q isti forte dice
bant vidi vel audiui q tres vocabat se inuice patruus
et nepos / vel qd dicebat q tres fuerat fr pris et alt filius
fris ¶ 3o no q fres sunt in primo gradu et possent quia hic
germani poni a stipite / arguit ergo q is qui no pt esse
cu stipite no pot esse cu filia stipitis · qd no procedit quia
ut pz in arbore in linea ascendentiu et descendentiu e perpetua
pfbito in collateralibz solu vsqz ad 4m gradu eo c · non
det / et sic is qui distat quarto gradu a stipite no pot esse
cu stipite et tn pot esse cu filio stipitis qui e in palia linea
Et adstant lrany dit q ponit fres a stipite quo ad testes
qui deponunt sup consanguinitate no quo ad aliu effectum ¶ 4to no
q de equipollentibz id e iudiciu dcs dipi de iudi · c · primo
¶ 5to no q pria sit aliquid comunis pnomina gnal vel circu
stancias equipollentes nomi dcs de ipt · significasti · et hic
in glo · vel / 2 · i · ca · i · cumulocucom / ut si dicat testis / vicinus
et quida de cetero doctor actu regens longus vel breuis
vel filia sunt fres / vel tuis et soror · tres ambs fuerunt fra
et soror ¶ 6o no q sup consanguinitate valent testes de auditu
dcs de testi · lic coquado / Et prea ut dr i · c · hic no e la
xanda facultas / sile ff · de legi · q no voce · v · q · q · li · bj ·

na et cetera maiora manus prelum detinuit xlii di. cessante
de elect. ubi prelum li. bii. vii. no. in c. cum qua voce quod uno
igitur dato multa sequuntur ff. de rei ven. possidens § i. et gl. no.
glo. ff. quod quisque iuris l. ii. § hec aut verba et simile ad fac.
tiam de testi. lib. iii. ¶ Vii. no. coraudi lira quod ubi eadem
ro idem ius C. de esti. pecu. l. fi. de correp. cum inter
de esti. vel cum dilecta de transla. ex c. ii.

Non debet in 2o et 3o affinitatis genere tollit prohibitio
que olim erat in extendendo matrimonio et sic
tollit prohibitio de prole suscepta ex 2o nuptiis que olim
no potat esse cum cognatione prioris viri et prohibitio coniugii
ultra quartum consanguinitatis et affinitatis gradum no extendatur, primo ex
cusat correctionem iuris antiqui 2o in c. cum gradus descendit ad spec.
et tollit antiquum ius in duobus et in 3o restringit etiam re
strictionis reddens, 3o in c. tum gradus prohibitionem restitutam fortificat
et generales constitutiones tollit in novo. immo etiam quamquam in ipso
textu. xxxv. q. iii. di. § verum, Apostolus primo ad cor. vii.
et aliis ut alexandro qui in ca. ad nos consuluit in prima
compilatione ubi statuit auctoritatem non admitti contra eos qui contra
perunt in facie ecclesie et sic steterant per plures annos. Innocentius
repetierat eius constitutionem alexandri quod in ca. actu pos. c. i
in 3a compilatione ¶ No. primum ex quo collige quod licet papa su
prema habeat potestatem tamen timet reprehendi sicut de usu pallii
nisi ut et bene c. uno, et in esti. quod quilibet timeat se
pe mordet quod sine peccato no fit de malo c. i. ¶ 2o no
coraudi lira quod varietas quamque permittitur dicitur in glo. i. et post
ff. de colla. bo. no nunquam regularit aut prohibet. dico c. uno
ut et benef. ff. admi. tu. cum quid dispensatum sit circa de re
iu. clem. una ¶ 3o no. quod iura positiva et in varietate
temporum quamque variant dicitur in eadem glo. i. Collige argumentum aliquod
quod scientia iuris canonici vel civilis no est proprie scientia cum scientia sit
de incorruptibilibus et impossibilibus aliter se habere primo posteriorum quod vel
est vera scientia iuris licet in constitutionibus particularibus variet tamen in
ventia sua manet invariata et incorruptibilis que in mente
legislatoris est dictamine rationis inserto traditionibus iuris
ex quo quamque statuit unum quamque aliud manere eadem ratione
in eius mente, ante in suo primordio est hec scientia invariabilis
ut nemini fiat iniuria et reddatur cuique quod suum est, ad co
gnoscendum aut quid sit iustum et equum cuius noticia circa

de iur. iur. cu quida de symo. e si. 9ones. z ista variant 2m
hoim z regionu varietate / z ita etia uariant mta pticla
ria ut hic z dr scia iur. va pha ff. de insti. iur. z l. a
z scia canonica dr mags gxe sapia / qua scia cu dirigat i
etna felicitate z sit 9magna pte de diuinis bn etia dr
diuia de iur. iur. minis de actu quali. y. impu 9ph. qd
dixi e. in pohe. z qd dt io. de lig. in tractatu sompnij vbi la
te psequi quo scia iur. dicat va scia ¶ 4to no q pp ne
cessitate ul euidente vtilitate recedit a iure vt q. i. sicut
i. q. vij. tali. de pben. de mlta nisi. vbi de hoc ¶ 5to no
q etia ius diuinu quqz varia dr in glo. y. z dic ut no
de sue. c. fi. vbi dr de cerimonialib que olim ad litta sua
bant hodie no sic depunsi. p9 ptu. c. vno de 9se. di. in
pncipit de cele. missa cu marthe. q. cetum ¶ 6to no de
phibitione que olim erat r sobolis suscepte ex 2is. imp
cys it ut in lra z dsf erat spalis ru. ca i pma 9pilatoe
¶ 7o no q phibitio nrionj in 2o z 3o gne affinitatis
ul de sobole suscepta ex 2is impoie parebat difficultate
z piculu aiarz / qd intellige int fideles infideles em ca
nonibz no ligantur e. co. de infidelibus / z dic difficultate
r 9putandi grads z gna / Ite qz impediebat quqz pace
que potuiss reformari p 9tcu nrionj nisi hec gna im
pedissent / z dic piclm aiarz r corp qui saciet 9hebat
9 illa phibiconj que no bn potat suari cu esset nimis
lata ¶ 8o no q cessante phibicoe cessat effcus / z notat
hic effcm piclm aiarz fac. ad. vo. in. vbi no est lex ut
fornicao de 9sti. ua 9cupiscentia ¶ 9o no q ult quartu
gradu 9sang ul affin licite 9hi nun q intellgt ab etia
in descendentibz z ascendentibz 9rau 9nit tene. qd dicam
in arboe ? in c. ic. / Et dt ab. q e repire q quqz quis
9hit cu sorore sris ut si filius tuus 9prima uxore ps
ex 2a 9histi plem. 9hit cu filia 2e uxoris ex alio uiro.
dt etia ab quoda dre qn grade affini intellgi qu
de affinitate 9ta p successionis 9pagacoy q pson
descendit qd no pcedit ut pz in arbore affinitat z ?
c. ic. ¶ 10o no q in vlteriorib gradibus ult q nom
potat tollari phicio absqz graui dispendio / z dt 9sti q
dispendiu erat qz mlti remanent impediti putantes sub
ee impedimetu int 9hites sup hoc pbom pp breue hoim
uitaz qui mmg viuut q 9sciunt int stat corp 9fol q

nūm de eo qui cog. ꝯsang sup eo. dic quo ad illud de re
uitate uite ꝙ attento tpe ante diluuiū verū est ſʒ post
diluuiū nō fuit magna uarietas uel etaꝰ in psalmo. di
ꝙ dies hominis sꝰ. lxx anni vel in potentatibꝫ lxxx ⁊ ampliꝰ
eoꝝ labor ⁊ dolor ¶ xi.o nō ꝙ vir nō hꝫ ptatē sui corꝑis
ſʒ mł ⁊ nō ut dt tōis nō auīc na ꝯtrū ad amaꝫ si i
fidelis discedit discedat de diuor ꝯsto. Ꝯsł nisi ꝙ for
tius ē ꝯiugiū spūale quā carnale de tusla c. y. Et in
quibꝫ differūt. dic ut dixi b despon tuc. qoc in ¶ xi. nō
ꝙ suffic arguē psuasiue sic cum arguit ipa p restitutōne
ad ꝯtrū gradu p sile de q.or humoribꝫ dł in glo. anpenul
tibus ty rōnibus nō multū insistendū ꝙ nō sūt eugetes
ꝑł qd nō de resp. si cui ꝛs in ꝑhemio ꝯpequt. aut
so an mutas quantitates de qua.tur tribus q.or errant
q.or doctoribꝫ ⁊ filiꝫ ¶ xii.o nō ꝙ nūm illiuic ꝯtrū nō
pot ꝑscripcōne scripti iustificari dł in glo. penul. ⁊ hodie
sacrent ꝯsens in gradu ꝯhibito ē ꝯsanguinitatꝫ eo ti clem. vna
¶ xiii.o nō litam i tanto sꝰ grauiora ꝛ&c. de hoc in
glo. vl. ¶ op. inpū ꝙ nō debat ꝯstones antiquoꝝ eas
ut imitari xy. di. ridiculū. So.o siue ea hoc si nō dꝫ
ſʒ eū ea. pot ut hꝫ ¶ 2.o op in eo ꝙ reuocant mos
2m ⁊ terū genus affini ⁊ sic obł xxxv. q. x. fraternitas. So
eodē mō ut in glo. gregorii ¶ queo in eo qd dic de 2.o
et tercio affinitatꝰ genē quo cognoscent hec gna. So. ut
in glo. in que multū clare loquit. Et in ea ibi ⁊ nō gdu
ꝯ. cuitat nupta genus ſʒ gnata gradu. ibi ut i vxoribꝫ
duoꝝ fratꝝ qꝰ quis antiquitꝰ successiue i vxores hre nō
poterat ut in c. porro. alle. in glo. ⁊ dt vm. ꝙ hoc cau
adhuc hodie durat ꝑhicio. qd vr̄ eciā sentire ꝑno. dic
ꝯ ut in glo. Et insuꝰ Est ⁊ alia pu.ca honestas que p
cedit ꝯsanguinitatē legali. osti. ſʒ dic ꝙ nomine pu.ce honestatꝰ
intelligimus de illa que orit ꝯsponsalibꝫ despon. ad audiaꝫ
⁊ c. vno. li. vi. ꝑł qd nō in glo. ss. Et optat osti. eciā
hanc reuocari ⁊ dt so. an ꝙ in ꝯcil lugdun sto p gg̃o
x. fuit tractatū de tollendo impedimto iusticie pub.ce honestatꝰ
⁊ aliquibꝫ fuit uisū ꝙ essꝫ simplr tollendū alijs durū
uidebat illud tolli ſʒ suadebat dari ptatem epis dispē
sandi. alij suadebat ꝙ restingeret ad pmū ⁊ 2m gradu
⁊ fuit deliberatū p ꝑsidentes ꝙ s.ł ꝯ. vltimū fierꝫ ꝯsto cū
nō fuit ꝯtentu ¶ 2.o queo de intellau hꝫ in eo qd dic

de ple suscepta per 2ᵃˢ nuptias etc. / So ut in glo iii. / Et i ca
i. qui in adoptione / ss que adoptam fi. de filie nec z uit
cos nuptie prohibent / Et vr glo hanc sit. induce ac si p
hiberent illi pro publica honestate p. hic qd dixi s. g.
proxima / Et infi. qz etia sponsalibus depnti contrhit publi-
ca honestas despon. c. uno li. vi. ¶ 3º qro an ha constituciº
genat ptita / Glo sit ergo dt quod no pphibet desisti c. in z desi
in stᵗⁱ qoe ¶ 4ᵗᵒ quero si p. hanc constitucionem publicata conjiti
steterint simul z pccdᵗ hec ipo presupposito quod hec 4ᵗᵒ generaz
ptita / Glo e. solut quod h ipo / i. ss vid. / So ut mea et
uba necia / intelligitur vatu hic / ¶ op. adhiᵗ ut in glo
i. ss vid. So ut mea z i. uba necia dic ut dixi de spo-
sis q. i. / ibi requirit hic tz gof / ibi. so. idem consti. cogᵒ simul
carnali copule conveniunt z hic unus etia presupposito quod d.
matrimonio uba essent necessaria suffic. cum quod abinito intue
nerunt etia si cui no tenuerit ac de def. impu. c. uno
li. vi. / Et infi / hec qo z precedens hodie superflue sunt cu ue-
mo potest dubiis qui an hanc constitucionem erant / 5ᵗᵒ quero
si coniuncti an hoc capitulum fuerant separati an post hoc capitulum
emanavit potuit cons. hic qo superflua e sic duc prec.
pro id qd dixi in proxima q. ss formant ut si hodie hi.
casus acciderent sciamus quid dicendum / z vr in hoc quod isti no
possint conse. ac prep. s. q. vi. abisto / vini. q z id. so. an
/ z ad conivunt dic quod lex de illicita coniunctione p. hic qd dixi
de eo qui dux. in ma cu hret in vi. iiio / z dt so. an. quod
pnt conse. quo ad hoc quod cetus tz. / tn si prius fuerant
incestuosi cohere no debent s. ti. i. tusmisse

VIR QUI distans a stipite 4ᵗᵒ gradu vel citiori cu dis-
tante quinto vel altiori conse. pot hic dt cu
glo. / No. vᵃᶻ quoto gradu remotor etc. quod declara ut
in glo vl. / 2º no quod regle maiorez quas approbant
in glo. vl. / 2º no q regle maiorum quas approbant
aprincipio z tuc obseruant p. iure de hic in glo. in p. hic ff de-
damp. infect. si edibus de dari c. i. z qd i. no in glo in
sic quod desuens dr de cons. spiri. c. i. z c. fr eo z qd ibi
dixi in 3º iiio / z dt consti. quod hoc casu approbato dt fieri
supra al parz conclus. p. hic qd dixi s. eo. de infidelibus in
4ᵗᵒ iiio / op. ad premissa vᵃᶻ s. c. qd dilecto So ut.
ibi dixi in 3º iiio z duobus. se. / Queritur si vir de quo
hic distans a stipite 2º vel 3º gradu / Glo i. dt quod id p.
vᵃᶻ premissa / z dic id si primo gradu. licz consti. dixer quod qui

non potest contrahere cum stipite quo possit contrahere cum filio stipitis quod
dixi b. xx. tua in 3o no. ubi continuo tenui et decretales remittit
Jo. an. ad nota in arbore ubi dico in vii. q. et quia glo.
vl. insti. etiam remittit ad arborem ut ipsius noticia plenior
habeatur eam videamus. sequitur arbor

In propositam arborem consanguinitatis et affinitatis plurimi laboravit
inter quos et si non sit multa diversitas in summa tamen in tradendi
modo aliqua est varietas. Unde quia ut dico 35. q. 5. in
arbore fuit inventa ut non tamen expanditur sed totius figure
arboris visu clarior esset consanguinitatis et affinitatis doctrina
ideo eo curabo ordine prosequi et illa tamen unde plene possent
haberi materia percipi. Et sicuti distinguitur consanguinitas et af-
finitas ita distincte prosequar utriusque arborem. Et primo
consanguinitatis quia a gradibus consanguinitatis gradus affinitatis cognos-
cuntur ut dico in arbore affinitatis quod 2a. Ipsam vero arbo-
rem consanguinitatis per xii. questiones explicabo. ut primo queratur quid
sit consanguinitas. 2o unde dicatur. 3o quis arborem consanguinitatis
adinvenit. 4o quare. 5o quare dicitur arbor. 6o quia in arbore
fit mencio de stipite de linea et de gradu quid sit unumquodque
istorum. 7o qualiter formetur arbor et quare sic formetur et quomodo
pingatur et quare sic pingatur. 8o quibus regulis cognoscuntur
gradus ~~affinit~~ consanguinitatis. 9o de vera diversitate in computando
gradus inter leges et canones. 10o de quo statuti circa hoc.
11o an prohibicio consanguinitatis sit indistincte sublata ultra quartum
gradum. 12o an in collateralibus duret consanguinitas ultra quartum
gradum. Queritur itaque quid est consanguinitas. dic quod con-
sanguinitas unitas seu attinencia seu proximitas personarum
earum quod una descendit ab alia vel ambe ab eadem. Et azo
in summa insti. de gradi. consanguinitatis addit usque ad septimam
generationem. Et sic secundum eum ultra septimum gradum non extenditur
consanguinitas quod procedit in collateralibus non in ascendentibus
et descendentibus in quibus in perpetuo durat quo ad prohibicionem
matrimonii ut dico 35. q. 5. Certe etiam in collateralibus procedit
quo ad nuncupationem cognatorum qui succedunt usque ad septimum
gradum sed agnati usque ad decimum. insti. de suc. cog. § hoc
loco. Hodie autem quo ad successiones sublata est differentia agna-
tionis et cognationis. insti. de hered. que ab intestato § 1 unde admittuntur

etiā cognati usq̄ ad x^m gradū ut nōt azo in sūa de legi
hered̄ et glo in d'co § fi et ff quo ad successiones quo ad
ꝯtrahēd' nō mīonii durat usq̄ ad 4^m gradū olim usq̄
ad vij^m ꝯ̄ ti nō d'c ꝯ ff de iure canonico cui stat^r in ꝯ̄t
de 2^is nup c penul et finali de iure aūt ciuili ali^t est
ꝯ d'co c̄ q̄ x^a / Sz quo ad alios effectus qui ꝯnit^r ꝯsang^{te}
nō i^o successionis ul mīonii h̄ obaliud ut in cau de ap
postremo d' ꝯsanguīitas durare i infinitū ff de legā
ꝯstan l i § gnālit / dit q si est lege cautū usq̄ ad quē
gradū ꝯpute^r ꝯsanguīitas quo adillū effectū stabit^r legi
al d' arbitrarium ar ff de iur deli de offi dele de cais q̄
plenius dixi in d'co c ꝯ̄gtremo et desf e 7 q xij / ¶ 2°
quero q̄ d' ꝯsanguīitas / dit q acon q̄ē simul et sangue
ꝯsanguīnei naq3 sūt qui ꝯmōs sangue i ꝯmōs pris semie
nati sūt ut d' papias et nō ꝯsiderat^r quo adinū an ꝯ
liuīs inparis an nō ꝯformitaria copula nati sit / depba p
tinas desf p osti in sūa eo § et d' dica^r / ¶ 3° quo q̄s
arborē ꝯsanguīn^s adinuenit / dit q iustinian^s inpator insti
de g̃di § fi ubi p^s narracoem gradum iussit eos ibi inscbi
q̄ ūtas magis oculata fide quā p aures aīs infigit^r fuit
etiā hec adinuencio recepta p canones xxxv q v ad sed̄
in 4ta colup ibi in pictura arboris et pōst e ti vir qui ubi
sit memo desipite degradu de linea que sūt ꝯter arbor pn
cipales et q̄ sūt d'co 7 q v / Ex hijs p3 solo ꝯmīs ꝯ̄ꝯtf
p3 etiā id dequo solet queri an hec arbor sit autentica
q dicendū q sit cū sit iure ciuili inuēta et canonico appba
ta ar c de legi l leges de ꝯsti c i / ¶ 4to quero quare
fuit arbor adinuenta / Ro ut i ꝯxima ꝯōe fuit eni ut nō
inuēta ut nō solū auribus h3 etiā oculorum inspectione ꝯfor
tissimā graduum ꝯsanguīitatis doctrinā possimus adipisci ut
in ꝯalle § fi insti degra quēdā eni melius ostensione fit
quā elocucione ꝯcipiūt^r de dona aplice ad fi ff fi v^a et
agrorum messis subiat^r oculis xxij q iiij ut^r depꝯsitū q in
dicante § fi vegū l fi et silua pla sūt q aliqui ꝯ̄pant^r
h3 nō ꝯpedit ¶ 5to quero quare d' arbor / dit q similis^r
hec cū arbore nāli q sic in nāli fructifera 4^or attendūt^r
sc3 truncus rami fructus et frondes / sic et in ista e truncus sc3 ol
tuli vacua / sic eni arbor sursū ꝯducit palmitē q la
tibus ramos ~~quo ad lineas collaterales~~ deorsū ꝯdūta
seu radices / sic tellula vacua sursū erigit palmitē i

linea ascendente ex lateribus ramos quo ad lineas collate-
ralem de orsu pedamenta quo ad linea descendente / Attendendum
autem quod tamquam fructus frondes non sunt personae que formantur
ad intellectum arboris / vel sunt quedam lineae que ducuntur ab una
cellula ad aliam que in aliquibus pinguntur tamquam frondes de
hoc per gof in sua ro. parte prima vii. c. et ex in qualibet / Vel 2m
ostendit in sua de consan. et quare sic pingitur sub hoc quali arbor
frondes sunt cellule seu puncta in omnibus posita in quo non est
ibis qualitercumque dicitur / ¶ Deinde quero ex in arbore sit mentio
de stipite de linea et de gradu quid sit unumquodque istorum / dic
quod stipes dicitur quasi truncus aliquid sustinens ut sit stipes
quasi stans pes ut dicit Hugo in derivationibus / Et quo ad propo-
situm dicitur stipes communis parens a quo plures descendunt co. ti.
quod dilecto ubi hoc non in glo. 1. suffic. tamen quod unus descendat
patrem stipes et ad filium extra de c. quod dilecto et c. tua et
c. si / Et hunc stipitem canones vocant truncum xxxv. q. v. se-
ries et c. ad sedem ad si ibi quasi quedam truncus ¶ Linea non
est longitudo seu extensio varias continens personas que ab eodem
communi stipite vel quarum una ab alia descendit extra de c. quod
dilecto et c. si / Et hoc quantum ad propositum spectat in eo quod quo
de linea prout ponitur in arbore consanguinitatis / Aliter autem diffi-
nitur per geometras. sic linea est longitudo sine latitudine cuius ex-
tremitates sunt duo puncta ut dicit euclides in primo / Est autem
alia linea recta que describitur sic quod est extensio ab uno puncto
ad aliud et extremitates suas utriusque punctorum recipiens ut dicit
idem euclides ibi / Alia obliqua ut in circulo vel semicirculo
Sed in hac arbore aliter dicimus scilicet quod alia est linea equalis
alia inequalis / Equalis est cum duo equaliter distant a commu-
ni stipite ut duo fratres vel patres inequalis cum inequaliter distant
ut patruus et nepos / vel cum unus est stipes ad alium me-
diate vel immediate ut in linea ascendentium et descendentium
Ex hoc infertur quod haec inequalis quedam dicitur ascendentium et
descendentium ut cum queritur de duobus quorum alter ab altero imme-
diate vel mediate descendit ut pater et filius vel avus et
nepos et sic de aliis / quedam dicitur collateralium ut cum queritur
de duobus quorum neuter ab altero sed uterque ab alio tamquam communi
stipite descendit ut duo fratres vel eorum filii vel patres vel
avi et sic de aliis / Iste tamen lineae reducuntur ad rectam et ob-
liquam quod linea equalis est recta sed linea inequalis recta

e recta vel ascendencium et descendencium sed vel collateralium est
obliqua si sunt in linea inequali ymo eciam si sunt in linea
equali si de vno debet ad aliud accedi pergendo ad stipitem
et descendendo per aliam lineam adhuc est obliqua sed si non itur
ad stipitem est recta ut iam dixi et hec de se patent et clarius
in arbore. ¶ Gradus autem generaliter dicitur ascensus seu id per
quod ascenditur ad aliud et dicitur a gradior quod est ambulare pergradior
ascendendo et descendendo sicut in gradibus scalarum vel locorum
rebellium ff. de gradu pupillorum et gradus. ¶ Secundum autem ad
propositum gradus capitur i. summa eorum est habitudo siue dista
cia personarum admittitur secundum collocationem ad communem stipitem. sed posset
non comprehenditur gradus personarum quarum vna est stipes ad alterum
ut patris ad filium. Iste ipse gradus non est distancia sed mo
sura, ut prescitudine intelligatur respectus seu relacio seu
consideracio distancie inter personas descriptis qualiter habito vel ad
stipitem dicitur igitur quod gradus i. consanguinitatis est mensura dista
cie qua cognoscimus quoto consanguinitatis gradu aliqui i
uicem distant, nam si de duobus quero quoto gradu distant inuicem
sumamus distanciam gradualem inter ipsos per regulas desuper
in q. vnum. ¶ Vndecimo quero quomodo formetur arbor et quare sic
formetur et quomodo pingitur et qualiter sic pingitur. dico quod formatur
formetur et quomodo pingitur incipiendo in medio et ponendo cellulam vacuam et secundum cel
lule quedam loca rotunda in quibus singillatim describuntur
persone de eadem consanguinitate progredientes. possent tamen cellule
formam quadratam vel alterius figure sed conueniencior est figura
circularis que omnium capacissima et de se perfecta ut dicitur 2o de celo.
fit autem hec cellula vacua quia non potest habere vnum determinatum
nomen cum alie cellule post illas que nominantur progenitum ab
ipsa nomen accipiunt, vnde vario respectu hec vacua varijs
nominibus vocatur scilicet pater vel filij filius vel patris frater vel fratris et sic
de alijs. sed communiter dicitur truncus et sic vocatur a canone et hoc
vel quo de ipsa facimus stipitem ut dixi in q. proxima. quia quomodo
autem non possit habere proprium nomen consanguinitatis tamen ad nomen habere
potest et alij vocant protheum propter propriam carentem nomen, nam
protheus fingitur a poetis esse deus marinus qui in varias fi
guras se transmutat quod cuiuis componitur sed communiter dicitur habere va
rias figuras propter aquarum mobilitatem, vnde ouidius quod tenuia
nodis mutantem prothea vultus. Alij vocant aliter ut quidam ut
to. cum anomine sed bedelli quo vel possumus vocare. Cum
videatur sit omni iure bedello nomine est et hoc communiter, nam sicut hec
cellula caput et principium est arboris ita scribendo Cuius

per C potest intelligi caput. Super cellula vacua que est prope nu-
et pone unum punctum rubeum seu minium denotante unum et alterum
punctum nigrum. Super stant avus avia, et duo puncta ru-
bea et duo nigra, et intelligendo quod intrauerint incestus non intelli-
gas quod avia fuit uxor avi tui cum quo eis generati non po-
tuissent. Tamen hic dicit avus et uxor eius avia et maritus eius
licet enim quilibet quattuor avos sit ex licito complexu scilicet patrem et matrem
patris qui sunt avi paterni et patrem et matrem matris qui sunt avi
materni. Similiter habet octo proavos, xvi abavos, et sic ulterius
duplicando quia personae ascendentes duplicantur xxxii. [illegible]
primo gradu ff. de gra. [illegible] secundo gradu. [illegible] autem
potest quis habere duos avos ut si frater et soror generant filium
vel tres ut si quis generat filium ex sorore quae est ex parte matris
tantum vel ex parte patris tantum [illegible] in filii [illegible]
Et [illegible] ultimum dicunt aliqui quod avus proavus et abavus
sunt bigami quod procedit intelligendo quod avus et avia fuerunt con-
iuges et sic de aliis. Et intelligendo quod pater et mater [illegible] sit ex li-
cito complexu scilicet subaudiendo ut praedixi avus et uxor avia
et maritus non oportet dicere quod sint bigami. Hostiensis dicit quod
illa cellula avus avia et superiores habent unam duarum et
debent dividendo scilicet per lineam ut ex uno latere sit avus
scilicet paternus ex alio avia scilicet materna quia haec arbor est
unum duarum arborum ut ex latere dextro computetur genealogia
ex parte masculorum, ex latere sinistro ex parte feminarum, et sic
utraque arbor est tamen media quod fit ad evitandam superflu-
itatem, et quia haec arbores licet non complete tamen sufficiant [illegible]
[illegible]. Item si vellemus omnes personas enumerare
tamen ut [illegible] ascendendo duplicarentur esset quaedam
infinitas quae vitanda est [illegible] cum in multis [illegible] nec
potuisset facile tanta multitudo poni [illegible]. Super
cellula stant proavus proavia et tria puncta rubea et tria nigra.
Super abavus abavia et quattuor puncta rubea et quattuor nigra, et
denotant puncta rubea computationem iuris canonici, nigra
iuris civilis. Ponuntur autem puncta [illegible] canones in parte
superiori ut notetur excellentia iuris canonici ad civile pa-
[illegible] quo ad [illegible] in quo [illegible] leges non dedignantur ca-
nones imitari. [illegible] C. [illegible] et de hac excellentia [illegible]
[illegible] in prohemio [illegible] origine [illegible] igitur
habet. Quare autem de rubeo et nigro quam de alio colore fi-
ant haec puncta non oportet reddi rationem, fuit enim hoc ad placitum
[illegible] si quis [illegible] non et istis coloribus [illegible] tamen

magis usitatis in scribendo, Sunt etiam dicti de diversitate quare consanguinitas
putacio canonica per colorem rubeum et legalis per nigrum designatur
tunc dicitur ff. de leg. quod hoc fit quia color rubeus nobilior quia est
plus de lucido et minus de terreo nigro non cuius plus de terreo quam
de lucido ut in libro de sensu et sensato, descende sub cellula
tercia et sub illa est filius et filia et unum punctum rubeum et alterum
nigrum, Sub illa nepos neptis et duo puncta rubea duo nigra
Sub illa pronepos proneptis et tria puncta rubea et tria nigra
Sub illa abnepos abneptis et quatuor puncta rubea quatuor nigra
Et completa est linea ascendencium et descendencium, nam alie li
nee que dicuntur collaterales quas dixi sunt que ex opposita, In ar
bore autem antiqua ponuntur plures gradus qui hodie sunt re
moti cum non extendatur prohibitio matrimonii ultra quartum gradum con
sanguinitatis eo tamen non debet quod tunc dicit ut infra q. xi, Et continua
tio punctorum restitutum in tota arbore ad cellulam terciam ut in
des in hac linea non est ius civile et canonicum preter in colla
teralibus ut infra c. q. 2 ... quod scitur, de collateralibus nota sic quod
iuxta cellulam est adoptivis est frater et unum punctum rubeum et duo
nigra, infra fratris filius et filia et duo puncta rubea tria nigra
infra fratris nepos neptis et tria puncta rubea quatuor nigra, Infra
fratris pronepos proneptis et quatuor puncta rubea quinque nigra, et nunc
de parte est secundum stipitem ¶ Sequitur stipite de avo Infra patruus
amita et duo puncta rubea tria nigra, Infra frater patruelis
et amitinus soror patruelis et amitina et duo puncta rubea
quatuor nigra, et est frater patruelis meus is qui nascitur ex fratre patris mei
Soror filia patrui que ex ipso fratre patris mei nascitur, sed ille
vel illa qui vel que ex sorore patris mei nascitur est michi frater
amitinus et soror amitina ff. de gra. iurisconsultus secundum quarto gradu
circa medium xxxv. q. v. primo gradu Infra horum filius filia
et tria puncta rubea quinque nigra, Infra horum nepos neptis et quatuor
puncta rubea sex nigra, ¶ Sequitur de proavo stipite Infra pa
truus magnus amita magna et tria puncta rubea quatuor nigra
et dicitur patruus magnus patris mei patruus l. iurisconsultus
secundum tercio gradu paulo et filia amita magna patris mei amita
ut in ... in dicto c. primo gradu, Infra consobrinus consobrina so
brina et tria puncta rubea quinque nigra, et potest etiam dici con
sobrinus quasi ... sed consobrinus derivatur a sorore consobrinus a sorore, tamen etiam derivatur
derivatur a sorore ut ait Hugucio et sunt dicti consobrinus sive consobrinus
id est dicitur quasi consobrinus, dicitur autem consobrinus sobrinus consobrina sobrina
is vel ea qui vel que patris mei est consobrinus vel consobrina dicta
l. iurisconsultus secundum quinto gradu Insti. de gra. secundum quinto gradu et dicto

c. primo gradu ubi dr̄ q̄ consobrinus consobrina .i. sororum
filius filia et tria puncta rubea et sex nigra / Iuxta sororum
nepos neptis et quatuor puncta rubea bis nigra / ¶ Constat
stipite de abavo. Iuxta propatruus proamita et quatuor puncta
rubea. quinque nigra / et dr̄ propatruus proamita patris fratres et
sorores iuxta de gradu q. quinto gradu / et dr̄ etiam patruus
maior amita maior .i. patris mei patruus magnus
amita magna / dicta l. iurisconsultus q. quinto gradu dicto c
primo gradu / Iuxta sororum filius filia et quatuor puncta rubea sex
nigra / Iuxta sororum nepos neptis et quatuor puncta rubea septem nigra
/ Iuxta eorum pronepos proneptis et quatuor puncta rubea et octo nigra
Et est completa arbor ex parte masculorum / ¶ Nunc formemus
collateralem maternam et inuenies cellulam c. et c. unum punctum rubeum duo + in colore
nigra et stipes c. pro inuenio / Unum punctum adhuc linea non potest
plus dici collaterale materno quam paterno preterquam quo ad alias
stipites ut in eis patebit / Iuxta sororis filius filia et duo
puncta rubea tria nigra / Iuxta sororis nepos neptis et tria
puncta rubea. quatuor nigra Iuxta sororis pronepos proneptis et quatuor
puncta rubea quinque nigra / ¶ Constat stipite de avia et sic dixi
b. c. sororis subaudi materna et sic solum ex parte matris c. et linea
et sequentes / Iuxta avunculus matertera et duo puncta rubea tria
nigra et c. avunculus matris frater matertera soror matris / dicta l.
iurisconsultus q. tertio gradu iuxta de gradu q. tertio gradu xxxv.
q. v. primo gradu v. tertio gradu / Iuxta consobrinus consobrina
et duo puncta rubea quatuor nigra / et dr̄ consobrini quia de duabus
sororibus nati quasi consororini / dicta l. iurisconsultus q. quarto gradu
iuxta de gradu q. quarto dicto c. primo gradu. et melius ff. de
gradu l. i. / Iuxta sororum filius filia et tria puncta rubea
quinque nigra / Iuxta eorum nepos neptis et quatuor puncta rubea sex
nigra / ¶ Constat stipite de proavia Iuxta avunculus magnus
matertera magna .i. avie mee frater et soror. seu matris
mee avunculus matertera. dicta l. iurisconsultus q. quarto gradu
iuxta de gradu q. quarto gradu dicto c. primo gradu et habet
tria puncta rubea et quatuor nigra / Iuxta consobrinus consobrina
.i. avunculi magni seu matertere magne filius filia
dicta l. iurisconsultus q. quinto gradu iuxta de gradu q. quinto gradu
/ et hii etiam dr̄ proconsobrini proconsobrina dicto c. primo gradu
et habet tria puncta rubea quinque nigra / Iuxta horum filius filia
et tria puncta rubea sex nigra / Iuxta eorum nepos neptis
et quatuor puncta rubea bis nigra / ¶ Constat stipite de abavia

Infra patruelis pamitera i. patruus minor fr. zpron. deo.
c. primo gradu. insti. de gradi. § quinto gradu, dicitur etiam
avunculus maior, matertera maior, i. uxoris mee avunculus ma-
gnus, matertera magna. dicta l. jurisconsultus § quinto gradu et h.
quinte puncta rubea quibus nigri. Infra horum filius filia et quarte puncta
rubea prout nigri. Infra eorum nepos neptis et quarte puncta rubea
uni nigri. Infra eorum pronepos proneptis et quarte puncta rubea uni
nigra. Et completa est formatio. Consequenter patet tota questio quomodo for-
metur arbor et quare sic formetur. Et hoc ultimum declaratum est
multiplici respectu scilicet quare non ponimus nisi quattuor gradus iuxta
canones. Item quare formantur hee arbores non complete et de
aliis declaratum est etiam qualiter puncte et quare sic punctetur.
Quinto quero quot et quibus regulis cognoscantur gradus
consanguinitatis. dicitur quod quibus una est linea ascendentium et descenden-
tium. Quatuor linee collateralium. Prima linea inter ascendentes et descen-
dentes quot sunt persone de quorum consanguinitate queritur computatis
intermediis una dempta tot sunt gradus. Si ergo queritur quoto
gradu distat ego a patre et matre due sunt persone scilicet ego pater vel
ego et mater et sic unus gradus. Ab avo autem distat ego secundo gradu
quia tres sunt persone scilicet ego pater et avus. A proavo tertio gradu quia
quattuor sunt persone. Ab abavo quarto gradu procedendo pronissum.
Et idem si procedit per lineam femineam ut si queritur ego quoto gra-
du distat ego ab avia vel proavia vel abavia et hoc ascen-
dendo sic descendendo quia ego distat a filio primo gradu a ne-
pote secundo a pronepote tertio ab abnepote quarto. quia ego et filius sunt due
persone et sic unus gradus, ego et nepos tres et sic 2us gradus
ego et pronepos quattuor et sic 3us gradus, ego et abnepos quinque et sic
quartus gradus. Demum autem una persona que stipes est cum eo qui
immediate descendit facit unum gradum sed ulterius prima quelibet
persona que adiungitur per propagationem seu generationem adicit
gradum. Itaque ubi pater et filius ponendo patrem stipitem non
potest facere duos gradus. Et dat Azo in sua insti. de
gradibus simile nam si quis vult facere fenestram requiruntur due co-
lumpne separati ponte sed si vult aliam iuxta illam facere addita
una columpna efficit. Pater ergo et filius non distant gradibus
sed sunt in uno gradu sed addita una persona filio descendendo
habetur secundus gradus vel addita una patri ascendendo filii habet
2us gradus et sic vult glossa ff. de gra. l. i. § si superior et l.
jurisconsultus § sunt collaterales. dicitur tamen Hostiensis quia ut dixi
ibi q. i. consanguinitas est sanguinis unitas seu attinentia personarum

act ut ibi presupponit ergo consanguinitas saltem duas personas
que veniant unde sic non potest esse nisi nisi due persone scilicet
vir et uxor interveniat que ligantur consensu matrimoniali ad in
dividuam vite consuetudinem de presup. aliud / et sic non potest esse
idem proximi sumitur sive loquamur de prole carnali sive spirituali
de bap. debitum ita nec consanguineitatibus sumitur nec inter
correlativa debet esse distinctio dicto c. debitum de insti. c. si post
quod dico in secunda arbore q. i. et licet vera sufficit secundum utrumque ius
quia ut dixi s. que computatio in linea ascendentium et descenden
tium non est distinctio inter leges et canones / Sed de collatera
libus dantur quatuor regule quia ut dixi s. q. vi. due sunt linee
collateralium altera equalis altera inequalis et utrique dantur
due regule una secundum ius canonicum alia secundum ius civile / Est
ergo de linea equali licet prima secundum canones In collateralibus
equalis linee quoto gradu uterque eorum de quorum consanguinitate
queritur distat a communi stipite toto distant inter se secundum cano
nes et colli. q. v. eod. ti. quod dilecto. iuncta glo. in et
exemplifica / quia si queritur quoto gradu distat C. a pronepote
patrui tui quo est in linea equali potest incohari vel a C.
vel ab ipso pronepote / et tu utrumque distet a communi stipite qui
est abavus quarto gradu ergo et inter se quarto / In eo tamen quod
dixi quod toto gradu distant inter se dicit host. in summa de con
sang. quod quali computentur secundum sciendum quod in linea equali
non distant gradu quia sunt in eodem gradu sed melius dicitur
quod sibi attinent quod procedit respectu vero ad quem stipitem quia
pertinet ab ipso distant / sed respectu vero ad ipsas personas licet
sint in eadem linea tamen quia volumus scire de consanguinitate
inter ipsas oportet accedi de una ad alteram ascendendo ad
stipitem et descendendo per aliam lineam et sic invicem distant
et hoc verbo distat utitur gof. in summa eo. Et in hac equali
linea hoc sequitur ego et tu sumus consanguinei et ego pos
sum accipere filiam tuam ergo et tu meam ut quia sumus consang
nei in quarto gradu / Talis processus negatur ego non possum tuam
ergo nec tu meam ut quia sumus citra quartum gradum / Sed leges leges
non est licet vera In collateralibus equalis linee quoto gradu uterque eorum
de quorum consanguinitate queritur distat a communi stipite toto duplicato distat
inter se secundum leges et sic C. a pronepote patrui ut supra ut inter
dixi distat quarto gradu secundum canones distat octo secundum leges quia

aut sit in diuise computationis inter leges et canones dico .y.
q. sexti. Constat uero iustum quod inequali linea collateralium non
est reperire disparem gradum secundum leges / quia in prima cellula ubi
est frater et soror gradus, in secunda quartus in tertia sextus in quarta octauus
non sic secundum canones quia in prima primus in tertia tercius. In li- i linea regli
nea non inequali est secus uero secundum canones In collateralibus
C linee inequalis quoto gradu remotior distat a stipite toto
distat a quolibet ex alia linea descendenti. extra. de consanguinitate. vir. qui. Unde
C. distat a patruo secundo gradu, quia stipes est auus a quo C.
distat secundo gradu et ab ipso C tamquam remotior debet fieri
computatio / Sic a patruo magno distat C tercio gradu quia distat
ipse C a proauo tercio et proauus est communis stipes / A patruo
non distat quarto quia abauus est stipes a quo C distat quarto
et filius distat quarto a filia propatrui et ab eius nepote / filius 6
ab eius pronepote / Sic sunt ultimum uestitum perhibent ueram Sic pro p-
cedente de linea equali secundum canones / Si autem pronepos
propatrui generaret filium ille distaret a C quinto gradu quia ab
illo filio tamquam remociori fieret computatio et ipse distaret
ab abauo qui est stipes communis quinto gradu et filius a proauo
quinto et ab auo quinto et a C quinto / Colligis inferius quod C
non potest contrahere cum aliqua de arbore sed filia C bene possit contrahere
cum propatruo licet non possit contrahere cum abauo quia ut dico .y.
q. ...xi in linea ascendentium et descendentium est contracta prohibitio
perpetuo. colli quod notatur. extra. eo. quod dilectio ubi dicitur quod qui non
potest contrahere cum stipite non potest contrahere cum filio stipitis contrarium
ibi dixi in tercia notabili et extra. de consanguinitate. vir. qui. q. i. Et in hac linea
non sequitur ego et tu sumus consanguinei et ego possum accipere
filiam tuam ergo et tu meam et similiter non sequitur inequaliter na(m)
si ego in quarto gradu a stipite disto tu in tercio ego non
possum accipere filiam tuam tu tamen potes accipere meam et hoc
nisi obstet aliud quam consanguinitas. Et secundum leges est
leges secus uero / Collateralium linee inequalis / quot sunt persone com-
putatis intermediis utriusque ad linee usque ad stipitem et
dempto stipite tot sunt gradus / Unde C distat a fratre secundo quia
stipes est pater et sic sunt tres persone scilicet C frater et pater ergo
stipite dempto sunt duo gradus / A patruo uero distat tercio
quia sunt quatuor persone scilicet frater C pater auus et patruus / A patruo
magno quarto quia quinque sunt persone / A patruo quinto quia sex
sunt persone / A filio propatrui sexto quia septem sunt persone / A nepote

ꝯpatrui septio qꝛ vnj sᵗ ꝑsone / de pnepote ꝯpatrui octo
qꝛ nouē sūt ꝑsone vtriusqꝫ linee / Et licet vᵃ sufficiat
sᵐ leges indistincte tam int' ascendētes ⁊ descendentes
quā etiā int' collaterales siue sint in linea equali siue
inequali qꝛ ff quot sᵗ ꝑsone dempto stipite tot sᵗ gͣdꝯ
/ porta est aut' etiā vᵃ ꝑcedens in linea equali sᵐ le-
ges ut clarius exemplificat' arbor / ⁊ h̄ vᵃ ꝓbat' ff de
gradi · l · i · ⁊ in · ⁊ l · pnultiꝫ xxxv · q · v · primo gͣdu
⁊ melius · insti · de gra · § attenus vbi · dr̄ ꝙ quetꝫ ꝑ
ꝑnata gradū adicit ⁊ ꝓbat' qd̄ i' no in glo · hic pot
Et nūc uo sit vo diuis' ꝯputacōnis int' leges ⁊ canones
dic ut in p'ti qo / T ix · queo qꝛ ut · v · qo ꝓpria
dixi alii ꝯputant' gradꝯ sᵐ leges alii sᵐ canones
que ē vo diuisitatis · vo° licet qo discuti' ⁊ solui' xxxv
q · v · ad sedꝫ qꝛ in legibꝫ ꝯputant' gradꝯ ut h'editas uł
succcessio ab vna ad alteram ꝑsona int' ꝯsanguineos differat'
in canonibꝫ uo ut mostre' usqꝫ ad quotā generat' ꝯsang'
neoꝝ sit nupciis abstinendū ⁊ qꝛ h'editas differi neq'
nisi de vna ꝑ' ad alia io sᵐ leges in singulis ꝑsonis
sūt singli gradus / Et nupcie sine duobꝫ fieri no debet
valent io · canones duas in vno gradu ꝯstituūt ꝑ-
sonas · ita dr̄ · ibi vbi etiā subiungit' ꝙ si vtꝫ ꝯputa°
fuit attente ꝑspecta id sensit lex · ⁊ canon · ⁊ ē ssꝫ
ꝙ canones ꝯsiderauit quoto gradu sangis descendit
⁊ ꝑquoꝫ gradu possūt vna generacōm · ꝯpꝑ vent di-
uis' ꝑsone / sic em̄ fr̄ ē cū pre in primo gͣdu ita
sᵐ canones etiā cū fr̄e qꝛ sangis patris no ꝑtendi'
vlt' ꝑmū gradū / nepos aut' sic ē cū avo in 2ᵈᵒ gͣdu
ita etiā cū fr̄e patrueli in 2° qꝛ sangis auitꝫ noꝝ ·
descendit nisi duobꝫ gradibꝫ ⁊ sic vlt' / Secdm leges
aut' duo fr̄es sᵗ in 2° gradu filii fr̄m in 4ᵗᵒ qꝛ si de-
bebit de'ferri h'editas de vno ad aliū ad sciend' q̊to
gradu distant ascendimꝰ ad stipite ⁊ descendimꝰ ꝑ
alia linea numerando ꝑsonas ut in qo ꝑcedenti / ⁊ sic
inuenimꝰ int' fr̄es duos gradus · qꝛ tres sᵗ ꝑsone
⁊ in filiis fr̄m qrᵗᵒ gradꝯ qꝛ quinqꝫ sᵗ ꝑsone / Vnde
sᵐ canones cū queri' quoto gradu distant ē quere q̊to
gradu sanguinis qui a stipite generat' ambobus descēderit

Sz s(ecundu)m leges e(st) querere quot gradus sint inveniendo (com)putationem
int(er) unam p(er)sonam (et) aliam. Ex hoc v(idetu)r q(uod) stabit(ur) (com)putationi ca
nonice quo ad matrimonia etiam in terris imperii, quo ad hereditates
non stabi(tur) (com)putationi legali etiam in terris ecclesie p(er) s(upradicta) de no. op(er)
nu. c. i. (et) q(uo)d i(bi) no(tatur) (et) dixi etiam in p(rincipio) h(uius) q(uesti)o(nis). Dubito q(ui)d
di(cendum) si hoc si p(er) statutum determinat(ur) de successione usq(ue) ad certum
gradum quo (com)putabunt(ur) gradus. Bo(ni) Ja(cobus) bu(trigarius) in q(uesti)o(n)e que
incip(it) statuto civitatis senarum determinavit q(uo)d s(ecundu)m ius civile
q(ui)a (con)stitutio corrigens interpretans vel declarans dic(itu)r sumi eo mo(do)
quo ius correctum interpretatum vel declaratum aut(hentica) de filiis aut
dota(bus) instrui na(turalis) adsi(gnat) ff. si quis testa(mento) lib(er) esse iussus
fu(erit) l. i. § (qui)d(am) tpr(?) actio dicit p(ro) Jo(hannes) an(dree) in add(itionibus) de succes(sionibus) abintestato
sup(er) v(erbo) § an filii (et) p(er) bal(dum) C. de succ(essionibus) edic(to) l. ii. (et) d(icit) Jo.
an(dree) ibi q(uod) etiam fuit terminatum voce premissa q(uod) si statutum
civitatis imponit penam (con)sentientibus inimi(?) in quarto gradu vel citi
ori vice subiecti a materia de qua tractat intelligi(tur) de gradu
s(ecundu)m (com)putationem canonicam p(er) s(upradicta) q(uo)d dixi in proxima q(uesti)o(n)e.
Si aut(em) statutum e(st) in alia materia quam in hereditatum vel
matrimonii ut q(ui)a d(icit) q(uod) accusans non producat testes in tercio
gradu vel citiori tunc d(icit) Jo(hannes) an(dree) ibi q(uod) in foro civili (com)pu
tabunt(ur) gradus s(ecundu)m leges. Si aut(em) e(st) statutum ep(iscop)i (com)putabu(ntur)
gradus s(ecundu)m canones fac(it) de testa(mentis) cum esses (et) q(uo)d nota(tur) p(er)
di(ctum) (con)stitutiones (et) inspectu(?) de dispu(tationibus) (et) alle(gationibus). § porro ad si(ne)
(et) de no. o(peris) nunc. c. i. p(er) s(upradicta) q(uo)d notat bal(dus) in dicta l. ii. de suc
edi(cto) ubi refert Ja(cobum) bu(trigarium) (con)suluisse q(uod) si statutum d(icit) q(uod) ex(is)
tantibus agnatis usq(ue) ad quartum gradum non succedat in de
functi (com)putabunt(ur) gradus s(ecundu)m leges. (Et) dixi q(uod) Ja. bu. in
eodem (con)silio q(uod) licet (com)putationem graduum que fit s(ecundu)m leges
ius canonicum non potuit immutare ar. ff. de usufruc.
earum rerum que usu (con)su(muntur) l. i. (et) ii. (et) q(uod) s(ecundu)m leges fiat
licita (com)putatio p(ro)bat q(ui)a fit s(ecundu)m arismetica(m) que e(st) s(cientia) scia
n(atura)lis q(uo)d ultimum non v(idetu)r (com)p(ar)e dicit q(ui)a sola phiam(?) n(atura)lem
dicimus scientiam n(atura)lem tamen quo subordinet(ur) arismetica aliis
sciis dic(itu)r ut dixi s(upra) in p(ro)hemio (et) vult dic(ere) Ja. bu. q(uod) s(ecundu)m
licet (com)putationem ... p(ro)cedit (com)putatio legalis q(ui)a quot s(unt)
p(er)sone una dempta tot sunt gradus a(?) tot gradibus p(ro)cedit(ur)
de una ad aliam. Et (con)sequo videt(ur) q(uod) etiam in terris ecclesie
debet stari (com)putationi legali in aliis p(raete)r quam in matrimoniis
q(ui)a cum ius canonicum (com)put(atur) tamen v(ersus) quingenti xxxv. q. v. ad sedem

g° in alijs standu legi. ar. ff. de iud. ad ptor. de pssup-
tione p.s. xxxv q. v. primo gradu ubi computant gradus secundum
leges. Sed posset dici quod sic computatio canonica sit solum ad ma-
trimonium ita civilis solum ad defendarum hereditatum dicto c. ad sed.
& in legibus siquidem obvenit aliud. Et ubi sit apte dicitur. Ubi
quo ad nuptias de iure civili prohibentur aliqui qui sunt in
quarto gradu ut frater neptem ducere non licet quamvis sit quarto gradu
secundum leges. & tamen filij duorum fratrum qui etiam sunt in quarto gradu
secundum leges licite coniunguntur insti. de nup. § sed nec neptem & §
duorum. & sic ius civile quo ad nuptias potius prohibet
personas quam gradus. & sic attento dic quod quicquid computatio
civilis videatur contra attenta mutatione personarum tamen etiam ca-
nonica computatio attendendo descensu sanguinis ut dixi in
propria quod & contra quod casu matrimonii vel hereditatis potest teneri
quod dixi v. ca. q. quod stabitur computationi civili in foro civili
& canonice in canonico. ar. de ap. si duobus. Tercio quo
in eo quod dixi v. quod hic quod non numerantur in arbore nisi
quatuor gradus de iure canonico quia ultra illum gradum non durat
prohibitio matrimonii cum hic locum habet indistincte. dic quod inter col-
laterales omnes concordant quod sit prout c. no. de c. ti. Sed in
linea ascendencium & descendencium est varietas. nam gof. in
sum. de consang. § quid dic quod etiam hic tamen locum habet c. non debet
quod communiter tenetur. ar. xxxv q. iii. progenie & duobus c. sequentibus
ubi dicit quod olim non solum usque ad septimum gradum sed etiam in
infinitum erat notitia parentela extendebatur prohibitio. pro quo ergo
constat alterum ascendentem alterum descendentem durat prohibitio
sicut induci potest ad illa c. Sed Jo. cal. dicit quod c. progeniem
intelligitur secundum c. de consanguinitate ibi sequentem & illud loquitur
disiunctive scilicet quod quis non ducat consanguineam usque post
generationem septimam vel quousque parentela cognosci potest
Alterum ambo illa c. intelliguntur secundum c. ad sedem. xxxv.
q. v. ubi dicitur quod canones dicentes a consanguinea abs-
tinendum usque quo generatio recordatur non discordant a ca-
nonibus dicentibus quod post septimam generationem possunt iungi
quia post septimam generationem nec consanguinitas invenitur nec
nomina graduum reperiuntur. tamen Jo. cal. tenet quod inter ascende-
ntes & descendentes sit perpetua prohibitio per c. incopulatione
xxxv q. iii. ubi sine distinctione dicit quod non licet accipere

consanguinea quousque generatio recordatur, dicit etiam quod idem
vult c. pastoralis de consanguinitate quia ibi negatio procedit dis
iunctiuam et sic stat pro copulatiua ff. de v. o. si quis ita de
re dari si is qui § vtrum xxxiij. di. maritum 35. di. prin
cipium de bigamia c. i. ad c. ad sedem dicit quod loquitur
de collateralibus et respicit factum quia ita est de facto quod post
septimam generationem memoria consanguinitatis non retinetur et hoc
quod sit perpetua prohibitio in linea ascendentium patet quia lex
expresse dicit insti. de nup. § i. et ff. de ritu nup. nup
tie in. / et canones non contradicunt specialiter sed generaliter in eo
quod olim permittebatur matrimonium post vij gradum dicto c. ad sedem
hodie post capitulum c. ti. non debet, sed debent restringi ad colla
terales ut iura iuribus concordent de elec. cum pro pediat li. 6.
Licet tamen questio non est necessaria quia non occurrit quod inueniatur
aliquis habilis ad contrahendum cum ea que descenderet ab eo
et distet vltra quartum gradum, sed vtile est hoc discutere propter iura
intelligenda et ut si quo casu occurreret sciatur quid iuris
est, quamquam autem perpetuo duret prohibitio tamen sit diuersa in no
minibus quia in ascendentes dicuntur parentes solum usque ad
tritauum et abinde supra dicuntur maiores et descendentes
dicuntur liberi usque ad trinepotem et vltra posteriores vocantur
ff. de gradi. iurisconsultus § parentes et hoc de proprio significa
tato secus de benigna interpretatione quia tunc ascendentes
dicuntur parentes in infinitum et similiter descendentes dicuntur
liberi ff. de in ius vo. quamquam § parentem vbi glo. notabilis
sic intelligitur glo. insti. de vo. pos. § et primo, que incipit
quid est, que insti. dicit nomine liberorum contineri omnes descen
dentes, dic quod ex interpretatione et in eo quod dixi inter
ascendentes et descendentes perpetuam esse prohibitionem hoc
tenendo dicit glo. in preallegato l. nuptie quod si adam
viueret nullam accipere posset unde ob. xxxv. q. i. integri
tas ubi dicitur quod quis non cogitur continere, ad quod dicit ho
stiensis quod cogeretur propter impedimentum obstans, volt dicere quod
cogeretur propter accidentiam suam, quia sic accidit quod im
pedictur quo ad omnes sicut et alij impediuntur quo
ad descendentes suos si tamen non esset alius vir posset quod
hic propter necessitatem humani generis conseruandi xxxv. q. i.

cum igitur ¶ Duodecimo quero quia dixi supra quod comprima quod
prohibicio consanguinitatis respectu matrimonij non durat vltra
iiii collaterales vel etiam gradu an etiam tollatur consangui-
nitas. Goffredus in summa · co · de · contentione quid dicit quod non tollitur
sed durat quo ad ius succedendi quod hoc inducunt aliqui
quod prohibicio matrimonij que olim erat usque ad septimum
gradum cum sit de iure positiuo tolli potuit per canonem non de-
sed non consanguinitas que est de iure naturali quia naturalia sunt
immutabilia vt dicitur in principio. dico quod assignacio graduum
est de iure positiuo et vltra gradus assignatos non du-
rat consanguinitas cum effectu alias omnes homines dicerentur
consanguinei tamquam habentes eundem parentem scilicet adam de-
hoc in dicto ut supra quod prima.

~~Explicit de consanguinitate~~

Explicaturus iure arbore affinitatis
et ff pro certo quedam (ut primo
dicatur quid sit affinitas, 2o unde dicatur, 3o an
sit impedimentum perpetuum, 4to est sunt affinitatis
genera et quo cognoscuntur, 5to qualiter formetur
arbor et ibi tangitur quis arborem hanc adinvenit,
6o quibus regulis cognoscuntur gradus affinitatis, 7o an
inter ascendentes et descendentes sit perpetua prohibitio affinitatis
8o de quo sit an relictus privignus possit contrahere cum relicta filii
Primo itaque quid sit affinitas Bernardus Papiensis diffinit. na
azo in summa ~~insti. de gra. alii etiam diffiniunt gof. et osti.~~ C
denique. uno modo diffinit, alii diffiniunt ipse idem in summa
insti. de gra. alii etiam diffiniunt gof. et osti. in summa eo. et
cum periculosum sit diffinire in iure ff. de re iur. omnis diffinitio
periculosus est in tanta varietate, permittam tamen vocalis dic quod
affinitas est proximitas seu attinentia ex copula proveniens per
quam consanguinei mulieris efficiuntur affines viro et econverso et est
affinitas impedimentum unionis eo. ti. no. de. quod dico 35 q. 3
et 4 et hic si est primi generis prius si secundi vel ulterioris quod dico
35 q. 3. Et dicit papias quod affinitas est proximitas quam
denotatur propinquitas corporum qui prius fuerant connexi, dicit tamen quod
etiam inter consanguineos potest oriri affinitas cum etiam per for-
nicariam copulam contrahatur. de eo qui cog. consang. discretionem
ubi dicit in glo. hic reprobatur et c. pe. et fi. et hic contra canones
qui considerant unionem carnis per copulam, sed contra leges non vi-
deatur affinitas nisi nuptie intervenerint. ff. de gradi. non
facile § affines et § sciendum de quo dixi in dicto c. discre-
tionem in quinto verso, dicit tamen quod etiam contra leges vel prohibendi
unionem surgit affinitas etiam ex fornicaria copula prout
quod no. glo. in dicto § affines et ar. ff. de ritu nup. et
mens et l. adoptivos § fin. licet quo ad defendas here-
ditates et tutelas contra gradum. insti. de bo. po. § sed autem
et ne quis cogatur adversus affinem dicere testimonium ff. de
gradi. iurisconsultus imperii. de testi. l. 4 et 4 q. 3. § ite
in criminali. C. ad le. iulia, non contrahitur affinitas sine
nuptiis. dicto § sciendum et § affines prout quod no. osti.
in summa de affinitate et primo. Et generaliter videtur posse dici quod cum
queritur de affinitate quo ad omnem alium effectum preter quam quo
ad prohibitionem unionis requiruntur nuptie cum leges hoc dicant
nec canon contradicit nisi in unione, et sic si statutum dicat

q affinis cogat' ꝯmitte' vel q ſile dꝫ intelligi de affine
mediantibꝫ nuptijs licꝫ eſt poſſꝫ diſtingui ut dixi de ꝯpu
tacione graduum ꝯſanguinitatis ꝯ in p̄ma arbore que. xx
xx. ſꝫ q in foro ciuili requirunt' nupcie ſꝫ in canonico
no / Ex hoc qd dixi etiam ꝯfornicaria copula oritur etiam
affinitatem inſtitu' q quoqꝫ ꝯcurrit affinitas cu ꝯſanguinitate
na ſi quis cognoſcit ꝯſanguinea orit' affinitas ut pdixi
c ſit ꝯſanguinei ipoꝝ ꝑ ſuam copula efficiunt' affines non
inuicē ſꝫ viro r mulieri qꝫ ꝯſanguinei mulieris efficiunt' affi
nes viri / r ꝯſanguinei viri efficiunt' affines mulieris xx. ti.
qd ſup his· ꝯquo eni vir r mul' ſ' vna caro· no pot
aliquis ex ꝯpinquis viri viri r alti xxxv q. x. ſcitatis / ſꝫ
int ꝯſanguineos viri r ꝯſanguineos mulieris nulla orit' affini
tas dco c· qd ſup his· vir pr r filius ꝯtrahunt cu mre r
filia ut ibi / Ipe aut vir r vxor no efficiunt' affines
ſꝫ ſunt affinitatis cā ut nōt glo· ff· de ſpau· ſꝫ hec in pri
r no· de ſpau ꝯſtitutis. al ſi eſſꝫ int eos affinitas ſeqret'
q quis no poſſꝫ ꝯtrahe cu ea qua cognouit ꝯ ar· de eo
qui dux· i ma ſignificaſti / r eo quia no efficiunt'
affines e qꝫ ꝑ copula efficiunt' vna caro debita d.
bitu. vnq aut r id ſibi no attinꝫ qꝫ attinencia ꝯſup
ponit pluralitatem ꝑſonarum ut dixi e· arbore ꝑpria q. vn
Ex hijs uides quo ꝯcurrit affinitas cu ꝯſanguinitate
ꝯcurrit etiam quandoqꝫ affinitas cu publica honeſtate, ut ſi
quis cognoſcit ſponſa ſua ꝑ ſponſalibꝫ ſurgit publica
honeſtas· de ſpon· ad audientiam. r c· duo. li. vj / quandoqꝫ tn
e affinitas ſine publica honeſtate ut ſi quis cognoſcat
no ſponſa / quandoqꝫ honeſtas publica ſine affinitate / ut ſi non du
cognouit ſponſa ſua ſi mortua vxore tua· vis ꝯtrahe
ꝑ diſpenſacionem cu eius ꝯſanguinea oꝫ q fiat mentio de
impedimento duplici ſꝫ affinitatis / r publice honeſtatis· ar·
de vſu pal· ꝯtuaꝝ· de obſer· ieiu· c· ſi· r c· i· r qd
i' nōt glo· / ꝑ premiſſa, in eo qd dixi q affinitas ſurgit
ꝑ copula inſtitu' q int virgines no pot eſſe affini
tas / no eni ſurgit affinitas niſi vir r mulier carnali
copula coheſerat xxvij· q· ij· lex diuine de eo qui co
gnouit ꝯſang· ſcitatis / Et ꝑ ibi nōta dic q requirit'
talis copula vir polluco ꝯordinaria i· que fit ꝯtra
clauſtra pudoris no inducit affinitatem xxxv q. iij ꝯcordia

Sic etiam ex coitu sodomitico non oritur affinitas quod not.
Arch. de spon. c. Uno li. vi. et hoc etiam si fiat cum muliere
ut si viri membro mulieris non adhibetur congressu utatur propter quod
vir adulter et c. Usus. Ex ipsa vero copula vera indistincte
surgit affinitas etiam si licita sit cum iniusta de eo qui cognovit
consang. discretionem et idem si cum ignorante ut dixi eo c. i.
quanto non et non obstat in sua de spon. § qualiter de sanc.
doctrina quod si cum dormiente per dictam puram et non de eo qui cognovit
consang. c. i. ubi dixi super glo. ii. et in dicto capitulo notabili.
¶ Secundo quomodo vir dicitur affinitas dicit quod una cognatio
ad alterius finem accedit ff. de gradi. non facile § affines
quod sic dicitur quia due cognationes diverse approximantur et iunguntur
per affinitatem que surgit ex copula eo modo de quo s. eodem proxima
et componitur affinis quasi ad terminus etc. secundum Io. mutatur in f.
¶ Tertio quero in eo quod dixi s. q. i. in principio quod affinitas est
impedimentum matrimonii an sit perpetuum dicit quod sic adeo quod
etiam mortua uxore vir non potest accipere aliquam de consanguinitate
ipsius uxoris usque ad quartum gradum et ideo probatur q. xxxv. sacramentis
eo ti. non debet. ¶ Ex quo ad hoc ar. q. vi. § tria de affini
tatis ff. de postulan. l. ii. § i. Sed ut not. in dicto c. sacramentis
in glo. super. et dicit quod non tollitur affinitas per mortem adeo
quod etiam secundum leges durat quoad impediendas nuptias
insti. de nup. § affinitatis sed quo ad effectum cum quibus postulare
possit postulare per affinem requiritur quod affinitas sit
presens ut in casibus vir glo. in dicto § affini dicit quod non est
dissoluta affinitas licet dissolutum sit matrimonium sed in dicta l. ii.
§ i. glo. sentit quod dissolvitur quo ad omnia preterquam quo ad
matrimonium et tunc facit ad statutum quod precipitur quod affines cogantur com
promittere quod intelligatur dum est presens affinitas et idem in similibus
melius dicit ut dixi in alio s. eodem i. quod in foro civili sta
bitur legibus secundum intellectum glo. premisse in canonico canonibus
ut quod durat per decretum c. sacramentis per quod possit sustineri quod in
distincte durat quo ad omnem effectum etiam secundum leges nisi
ubi requiritur circum in iure sic in casu dicte l. ii. § i. et hoc
probabilius. ar. vii. quod no. de no. op. nun. c. i. ¶ Quarto
quero in eo quod dixi s. eodem prima in principio quod affinitas im
pedit matrimonium solum in primo genere quid est secundum affinitatis genera et
quo cognoscitur dicit quod genera possunt esse multa per modos des
igna eo. q. e. Cognoscitur autem per statum vel persona addita proce

per carnis copulam mutat genus sed non gradum. Et dic genus
scilicet attinentie quia si is qui est michi consanguineus cognoscat a-
liquam illa efficitur michi non consanguinea sed affinis in primo genere
et sic mutatur genus sed non mutatur gradus quia quoto gradu ille
erat michi consanguineus toto gradu illa efficitur michi affinis
xxxv q. v. porro et q. iii. de propinquis et c. nullam et c.
equali xxxv q. v. c. i. in quibus probatur quod equale abstinendum
est a consanguineis uxoris ut a propriis et sic eodem gradu attinent.
Persona non addita persone per carnis propagationem mutat gradum
et non genus quia si est michi consanguineus in 2o gradu in linea equali
et tu generas filium ille est in eodem genere quia etiam est michi consanguineus
sed non eodem gradu quia ubi tu eras meus in 2o ille est in 3o
ut patet in arbore precedenti q. prima in 2a et 4a 1a. Que mutat
nupta genus sed generata gradum. Et habes versus primi generis.
Sed si illa que fuit cognita a consanguineo meo cognoscatur ab
alio non meo consanguineo ille efficitur michi affinis eodem gradu
quo ipsa sed non eodem genere, immo ubi ipsa erat mea in primo
genere ipse est meus in 2o. Et si iste frater michi affinis in 2o
genere aliam cognoscat illa erit michi affinis in 3o genere et eodem
gradu et sic ulterius addendo isti que est michi in 3o gradu
genere personam per copulam ille erit michi in 4to genere et sic ulterius
de facili co. ti. non debet in glo. ii. et hec genera post primum non
sunt hodie prohibita de co. c. non debet. De quibus etiam generibus
dixit azo in sua summa quod per ipsa illaqueabant homines
sed tamen canones antiqui invenerunt causa caritatis ampliande
ar. xxxv q. i. cum igitur, nunc non contra sunt sublata ponitur
in de co. c. non debet. Sicut autem per eandem c. non debet restringitur
prohibitio consanguinitatis intra 4tum gradum ita etiam affinitatis. Quo
modo cognoscantur gradus affinitatis satis colligitur ex dictis
v. ea. q. et latius in. glo. de... et in arbore de q. in. q. propria.

Viderunt quo qualiter formetur arbor affinitatis. Sic po-
ne in medio 4or cellulas una sub alia et in prima scribitur
primus gradus in 2a 2us gradus in 3a 3us gradus in 4ta
quartus gradus. A dextris huius linee est alia linea etiam con-
tinens quatuor cellulas una sub alia in quarum prima est
frater in 2a fratris filius in 3a fratris nepos in 4ta fratris pronepos.
A sinistris vero est alia linea etiam continens 4or cellulas in quarum
prima est uxor fratris olim relicta in 2a uxor filii fratris in
3a uxor nepotis fratris in 4ta uxor pronepotis fratris. Sub cel-
lula uxor fratris olim relicta est una cellula in qua est relicta

relictus relicte fratris / A sinistris est linea continens quatuor cellulas
una sub alia / In quarum prima est soror / In secunda sororis filia / In
tertia sororis neptis / In quarta sororis proneptis / Iuxta hanc lineam est
alia linea continens etiam quatuor cellulas una sub alia / In quarum
prima est vir sororis olim relictus / In secunda vir filie sororis / In tertia
vir neptis sororis / In quarta vir proneptis sororis / Supra cellulam
viri sororis olim relictus est una cellula in qua est relicta
relicti sororis / et est completa formacio arboris de qua si queratur
quis eam adinvenit ut queritur de precedenti arbore quod in ea dixi
in tercia questione / dic quod fuit inventa usu magistrorum de ea de qua
dixi in dicta questione et ut per ostensionem ad oculum gradus affi
nitatis melius cognoscantur et intelligantur et quia ad hec de affinitatis
gradibus considerandum quod ponuntur in linea media illa verba / primus
gradus, secundus gradus etc. / et non dicitur affinitatis quia illi gradus sunt
potius consanguinitatis et denotat prima cellula quod frater et soror sunt
in primo gradu consanguinitatis / secunda in qua est secundus gradus denotat
quod filii duorum fratrum sunt in secundo gradu consanguinitatis et sic de
aliis ut in arbore propria. quia vero gradus vero affinitatis
nulli sunt. extra de gradi. l. iiij. c. gradus quod intellige quia
gradus cum dicuntur ratione naturalis cognationis ut inter consang
uineos sed inter affines nulla est naturalis cognatio / Improprie autem
etiam inter affines dicuntur gradus. extra de gradi. per consultationem in
prin. w. ti. non de / et dicit improprie quia non proprie / sed gradus affinitatis
computantur secundum gradus consanguinitatis ut dixi in q. propria / nam
etiam affinitas oritur ex consanguinitate mediante copula ut dixi in
dicta questione proxima .2. et q. 1. 2. 4. Sed genera affinitatis ostenduntur
in arbore per quasdam lineas que superius ducuntur ab una
cellula ad aliam / et primo ducitur una linea a cellula fratris
et finit in cellula viri sororis / et in ea scribitur primum genus
affinitatis frater enim et vir sororis sunt in primo genere / Similiter
a cellula sororis ducitur linea que finit in cellula uxoris
fratris in qua etiam linea scribitur primum genus affinitatis nam
soror et uxor fratris sunt affines in primo genere / Ducitur etiam
alia linea a cellula relictus relicte fratris ad cellulam relicta
relicti sororis in qua linea scribunt aliqui secundum genus affi
nitatis et male sed debet scribi quartum genus quia isti sunt in quarto
genere per ea que dixi in q. propria / Sed si velis scire tertium genus
ducitur linea a cellula uxoris fratris olim relicta ad cellulam

vir sororis cum enim vir sororis sit frī in primo gñe ut mō
dixi ergo uxor frīs que adiungit ei per copulam mutat genus
et sic ē in 2º gñe per id qd dixi s. q. proxima. Si nō vis
scire tercium genus duc lineam a cellula relicte relicte frīs ad
cellulam vir sororis cum enim uxor frīs sit viro sororis in
2º gñe ut mō dixi ergo si uxori frīs adiungit per copulam
scilicet ipse relictus relicte frīs ipse erit in 3º gñe. Pōt vides
quare in cellula uxor frīs ponit olim relicta et similiter vir
sororis dr olim relictus ut denotet qd isti ad diuersos suerunt
copula qd indicat due cellule cōmune ab utraque late scilicet
relictus relicte frīs et relicta relicti sororis. In cellul autem
aliis nō ponit ulterius relictus vel relicta quia secundum pro posito grmn diu-
sorum affinitatis sufficiant cellule premisse. Et si sub cellula re-
licti relicte frīs ponit cellula relictus relicte filii fratris
tui in cellula uxori filii frīs debet dici olim relicta et sic
de aliis. Et similiter pz quare in cōmuni cellula adoptiuis dr
relictus relicte frīs et amissis relicta relicti sororis cum in ista
duabus possit dici in alta vir relicte frīs in alta uxor re-
licti sororis et nō surget diuersitas quia idem importat scilicet quod isti
sunt in 4to gñe. Pono de nominibus quibus appellant affines se-
ff. de gradi. l. in q. nomina pxxs q. s. qd aut ¶ Expono
quo quibus regulis cognoscant gradus affinitatis. Ex quo pz quod dictis
in duabus proximis cōmunibus consequibus colli bina vera que per suf-
ficit sola et ē tal. per carnale copula viri et mulieris inter
consanguineos mulieris et viri et consanguineos viri et mulieris oritur
affinitas primi gñis et eius gradus eius ē consanguinitas. Et di-
xi viri et mulieris et nō viri et uxoris per id qd dixi s. cōr
l. reliqua uba hmōi regule declaro pōta in dca cōne et
conpleplificata in arbore. nam frī et soror sunt i primo gradu
consanguinitatis ita vir sororis ē frī in primo gradu affinitatis.
Et uxor frīs ē sorori in primo gradu affinitatis. Filia so-
roris ē frī in 2º gradu consanguinitatis et maritus eius ē frī in
2º gradu affinitatis. Item neptis sororis ē frī in 3º consanguinitatis
eius maritus in 3º affinitatis. Item proneptis sororis est frī
in 4to consanguinitatis. eius maritus in 4to affinitatis et sic ex alio
¶ late. nam frīs filius ē sorori in 2º consanguinitatis. eius uxor in
2º affinitatis. frīs nepos in 3º consanguinitatis eius uxor in 3º
affinitatis. frīs pronepos in 4to consanguinitatis. eius uxor i 4to affinitatis

Et iste frater pronepos cum sit in quarto gradu consanguinitatis cum
quolibet descendente per aliam lineam subalternam sororis sic et eius
uxor est in quarto affinitatis cum quolibet illorum. Sed si pronepos ge-
nerauerit filium cum ille sit in quinto consanguinitatis sorori et eius
uxor in quinto affinitatis et si idem pronepos generauerit filiam relicto
sororis posset hanc accipere et sic relictus filio sororis et re-
lictus neptis et relictus proneptis quia cum quolibet illorum esset in quinto
affinitatis. Colliges et concedis ex quo i. inst. so. an. quod stat
quod ego sum tibi affinis et filius quem procreo non erit tibi
affinis sed consanguineus. Nam si consanguinea tua filium procreo
ille non affinis sed consanguineus tuus est et sic mutat genus
attinentie sed quandoque nil tibi attinet ut si maritus consanguinee
tue ex alia filium procreat ille nec consanguineus nec affinis
tuus est. Quandoque iste procreatus mutat gradum et non genus ut
si tu consanguineus uxoris mee procreas filium ille michi est
affinis sicut tu sed non semper eodem gradu. Nam si tu et uxor mea
eratis consanguinei in linea equali et in secundo gradu licet tu sis
michi affinis in secundo ipse filius tuus non est in secundo sed in tertio.
Quandoque iste procreatus nec mutat genus nec gradum ut si tu
et uxor mea eratis consanguinei in tertio gradu in linea inequali
et uxor mea erat remotior a stipite si tu procreas filium ipse
etiam erit affinis meus in tertio gradu sicut et tu. Infertur etiam
ad so. an. quod non sequitur ego et tu sumus affines ergo non
possum accipere filiam tuam ergo nec tu meam quia si habeo consangui-
neam tuam in uxorem tu potes contrahere cum filia quam habui
ex alia uxore quia ut dixi supra quod inter consanguineos vi-
ri et mulieris nulla erit affinitas. Sed ego non possum contrahere
cum filia tua si erat inter quartum gradum consanguinitatis cum uxore
mea defuncta. ¶ Questio quinta an sit inter ascendentes
et descendentes in perpetuum prohibitio consanguinitatis quod dixi supra
arbore proxima que. xi. ita etiam sit inter affines. Dic
quod sic. ff. de gra. l. iii. § liberos. itaque. ubi dicitur eos qui
inter se affinitatis iure parentum aut liberorum loco habentur matrimonio
copulari nephas esse. Ad idem insti. de nup. § affinitatis
ubi dicitur quod priuignam aut nurum uxorem ducere non licet quia sunt
loco filie. Sic nec socrum uel nouercam quia loco matris sunt
ut ibi dicitur in § socrum. Ad idem apertius ff. de ritu nup. l. nup.
ad adoptiuos adfinis ubi sic non possum ducere socrum ita nec
eius matrem auiam vel proauiam et sic non possum ducere uxorem

filij ita uel uxore nepotis uel pronepotis ¶ Vero quo an illicite
sororis possit contrahere cum relicta fratris / Dico quod sic per predicta et q. v. quia
post cum sint in 2° genere affinitatis quod non licet contrahere et super hoc
semper fui consultus ab auditore meo qui erat de Ungaria cum cum
hic casus ibi accidisset fuerunt isti in quadam ecclesia cum a separati
et hoc pignoratica iuris / putauerunt autem ibi quod sicut maritus so
roris est frater in primo genere ita et uxor ipsius fratris ar. c. mar
tinus. de co. spiri. quia vir et uxor censentur auctores ut ibi et
ibi alia ro / Item uxor fratris non efficitur affinis viro sororis
contracta cum / eo quia frater quia frater efficitur affinis propula viri
sororis cum sorore et uxor fratris propula cum ipso fratre et sic fuerunt
quod dixi 35. q. iiij. quod persona addita persone propula mutat
genus attinentie / diligenter itaque studendum est ne simplices conti
gant errores ne separentur non coniuncti vel quod coniuncti coniungantur
quod est grauissimum nam qui cum propinquitate contingente negat illud
dici validum esse 35. q. 5. fin. / Ipse autem deus sua gratia
prestet ut hec et alia canonum dogmata cognoscamus et in ipsa
regulam in hac temporali uita ut suo tempore celeste assequi mereamur

¶ Dicto de aliquibus impedimentis matrimonii hic de impotentia coeu-
di que etiam impedit. 10 &c. / vel ad proxima sit. Supra de proximis
que impedit matrimonium subicit de impedimento impotentie coeundi et ideo continu-
atio tendit ad idem. Tractatur autem hic de impotentia naturali ut c. i.
et c. laudabilem et c. fraternitatis; item de accidentali ut c. fi. de ma-
xxxiii q. i. per totum. ¶ Opp. quod videtur vicium superfluum in eo quod
dicit de impotentia coeundi, sufficiebat enim dixisse de frigidis
et maleficiatis, quod solum de hiis duobus modis tractatur. Bo. ut co. ti.
¶ Bo. adiecit de impotentia coeundi quod non competit quod multi putant
divortium competit quia de causa etiam sit impotens ut c. fi. ubi
dico in 2º et 3º no. / Item sunt etiam alii modi impotentie scilicet
in duo si est sexus ut c. 2º ubi dico in 3º quo et in mulier si est
arta ut c. in 2 in 2 c. fraternitatis / Etiam aut sit frigidus et quod
maleficiatus dico ut c. fi. quoniam ...

De frigidis et maleficiatis

Accepisti intricatum capitulum et presentes am-
plius intricatur sed per ordinem respondendo
dicta sententia contractabitur. ¶ Legitur autem primo
duobus modis primo quod non tenet et hec lectura hodie non
procedit ut c. in eodem quo. ¶ 2ª lectura dicit quod hoc c.
de iure procedit et hec lectura multipliciter variatur ut dico in eodem
quo sed 2m melius quam teneo in eodem quo hoc dicit. Si vero
probari potest impotentia copule perdens non separatur mulier si tamen
postea constiterit etiam fuisse decepta separabitur. Si vero non potest
hec probari cohabitent coniuges per triennium post hec si iurant
cum VII manu propinquorum vel vicinorum quod non potuerunt commisceri
separantur sicut dicit in c. laudabilem ut c. / Ponit thema ex quo
quo quia distinguendo solvit 2m membrum ibi illa et ibi sub
distinguit 2m membrum ibi sit autem. ¶ No. ex suspecione
i. in brocardis: presumptione generali ... di. nemini i. q. i.
credentur de presbitero c. ii. in suspectione de his dixi de cohabitatione cle-
ricorum i. pº quo / et est brocardum quidam liber ubi est hoc c. in
libro ... ¶ 2º no. de uno indicio de hoc in glo. i. 27 q. i. 2 ii.
et alibi dicitur iustum ut co. laudabilem et alibi verum ut eo. c. in fi.
¶ 3º no. quod si quis iurat se non posse commisceri cum uxore
et postea aliam cognoscit coactus hoc conveniatur de periurio de hoc in glo.
ii. Et ideo etiam nisi et C. de adul. si qui ¶ 4º no. quod sententia
lata quamvis non transit in rem iudicatam de hoc in glo. iii. ¶ 5º
no. i. missum iuxta glo. quod missus dicitur vicarius episcopi de hoc
in glo. iiii. Sed alicubi missus dicitur nuncius / Et arguit ...

cosflot q vicarius epi sine spali mandato possit offic cognoscere
de ca matrimoniali prosflot quia e ca ciuilis et talibz cognoscere pt
pequniali mandato de offi vica c. ii li. vi ¶ vio no q vir e
caput mulieris deflot in glo anpenul. ¶ vi° no q presumit
q eu qui diu tacuit ff de penis si quis forte C de his q
ano dno ma l. si / et hic vir viri consenciente q quo intelligi
dicitur adht c. dico et in vi grio et duobz se bz et dest in v^a qui
tag. et v^a is qui tacet . li. vi. et 6. de elec in genesi / Cosflot
no id qd not glo penul i. et est argumentu ¶ / viii° no
in d. si aut / q parua fuit aliquid si statim ul int duos
menses / Cosflot arguit ab ab. q emphiteota q canonez
no soluit preciarum pot sibi consule soluendo i. duos menses
vior tn e opi. glo in dco c. q tpus e arbitrariu qd ibi
dixi quere. ixm ¶ ix° no q qn separat mim pp frigiditate
viri dat lina soli mulier nubendi in dno qn aut ppt impem
mulieris dat viro lina nubendi et mli gemet et eo. firmitate
in pn°. et dic nubendi in dno i. et canones ul opponi
ut no et de 2is nup. c penul. ¶ op. in eo. q vir ppt
sola frigiditate puocauit ad diuorciu ut pz in lra i. di
xisti no em audi et no int est. ii q. vi no solet. / de elec
cu int R. h aut cau int est mulieris tn ut hic i. si / vo
int est etia viri ut forsan no sustineat onia matrimonii q
sunt mlta fac qd no xxxiii q. i. c. ii. in glo ca dicat /
¶ 2° op. ad id quia no obstante frigidite viri potest
vxor cohitare viro ut soror et e laudabile / vo hic no
dt qd dat separi s q pnt et dic q etia pnt si uolut
mutue remane ut in grio et dt opi. q qn separant potius
declat mim ab inicio nullu fuisse auc de nup. q. si vero
coll. in ¶ 3° op. q eo cau quo separato mno pp frigidiz
vir alia cognoscit no plflot dat repari mim ut hic dr
na mlr q vir petit precepo adulterii xxxii q. i. de bene
dicto de diuor. significasti ¶ Glo in soluit intelldo hic qd
mli fuit gscia fraudis qd e diuinare et dic ut in se^ti grio
¶ 4° op. ad h q etia si mli fult gscia fraudis tn dat
repari mim et e laudabile et c. firmitate / Glo ca stat grio
et bu fac c. firmitate / vo nos tn opi vo vi tene qd dixi
in proximo grio q no in dco c. firmitate / io an dt sibi place
Host ultimum qn fca separaco aucte ecce qpit is porcius pte
no erat impedimentu / s si vir dicebat frigidus qpit tuc
reparabit mim quo ad vinclm s quo ad thorum pot si separo

offensus ad petentem quod ultimum patet per supra allegata c. proximo questio
sed dum petens non videtur procedere quia qui opponit eius corporis parte non
subesset impedimentum non videtur facienda separatio quia possit
non eam eciam fore deceptam / Sed dic quod solum an sunt respectum
ad evitationem adulterii nam si non fiat separatione auctoritate ecclesie
opponit eius corporis parte non subest impedimentum tunc fiet separatio
non tamen ad vinculum sed eciam quoad thorum / nichil enim potest iste
alteri obicere ex quo ipsa auctoritate se alteri coniunxerunt dicto c. significasti
i. si et hoc presuppositis quod aliunde constet eciam fore deceptam
ut quia is qui dicebatur frigidus alteri se coniunxit ¶ Vero ex
ad id xxxiii q. i. si per sortiarias ubi non reparatur matrimonium / Glo.
c. solvit quod ibi non propter frigiditatem sed propter maleficium fuit facta se-
paratio / Hoc vero est alios dicere et melius quod ille c. derogatum est dic
quod eciam hodie tamen illud c. quo ad id quod dicit posse matrimonium separari
ob maleficium per hoc j. e. t. si sed magis quod dicit quod non revocabitur se-
paratio eciam si postea sit sublatum maleficium in hoc non tamen j. eo
s. fraternitatis / et ibi plenius dicas in v. quibus in primo questio / Dico
ex in eo quod permittit fieri separationem statim probata frigiditate cum
prius deberent cohabitare per triennium j. e. laudabilem ymmo videtur quod nullo
debeat audiri vir sicut nec audiretur mulier petens separationem ob fri-
giditatem j. e. c. v. illa. Vir enim et uxor non debent adimpleri
iudicari xxxiii q. i. si quis uxorem j. de divor. gaudemus
/ Sed propter hanc tertiam questionem mutatur litteram huius c. quia alii disponuntur
in hoc c. in principio alii in v. illa. alii in fine / Item mutatur
maxime propter glosas Ino. qui lance loquitur et magis ordinate
sed reducens ad ordinem ut j. e. questio / Lege autem hoc c. principaliter
duobus modis ut premisi primo et j. lau. et dicunt quod non continet
ius maxime cum nesciamus auctorem ff. ad l. cor. de fal.
l. si et hoc probatur non procedit cum hodie sit in hoc volumine positum
& in prohemio et quod non de testi. ferives / Item eciam olim consuetum
tenebatur quod continet ius licet nesciatur auctor et hoc propter ulti-
utilitatem quam continet et quia diu approbata / Lege ergo secundo quod contineat
ius et licet multipliciter variatur maxime ut dixi per glo. Ino. dicit
enim ipse quo ad c. laudabilem et c. fraternitatis infra. Credit tamen
non esse necessarium quod triennium expectetur si aliter constat indubitabiliter
de impotentia viri ut quia c. plene adultus et indubitabilis aucto-
ritas apparet dicto c. laudabilem in principio et c. fraternitatis i. per
errorem. et hoc solum vera c. iungendo ipsam cum tertia sequenti et
declarando ut j. eo. questio / Hoc Ino. tamen in hac non persistit
sed secundo solvit dicens posse dici quod primum l. [illegible] c. loquitur qui consentiunt

ambo impotenciam viri qz tunc si probarunt vices de dunt operam
copule separabuntur si necesse est ut viri manu propinquorum hic probe
ut hic et hoc eciam si appareat impotens propter paruitatem et arid
tatem membri et eciam quod mulier incorrupta inuenitur et eciam si hec non
appareant si viro impotente dicat / et reddit racionem quare quod
quod viri manu propinquorum probetur quia potest esse quod licet membrum sit
paruum et aridum tamen semen potest emittere sicut et vrinam emittit et propter
hoc dubium dicit non sufficere probacionem aspectus corporis vel confessionem
coniugum nisi adsint iuramenta propinquorum et quod non sufficit quod vna
die mansit mulier cum viro ymo necesse est quod ad minus per mensem
fuerint in complacencia copule coniugalis / Et hijs presuppositis ad c.
laudabilem dicit quod loquitur quando nulla vel pauca signa frigiditatis
apparent quia tunc est necessarium terminum vel quod loquitur quando fuerint simul
plus quam per annum quo casu variorum modo dicit quod in primo quod nullo
audietur mulier eciam si omnia indicia frigiditatis viri inde velit
nec vlterius audiuntur iuramenta quod omnibus modis conatum copula
intervenisse / deinde variat dicens hoc casu posse dici probabiliter
quod eciam post annum fiet separacio prestitis iuramentis et maxime
si predicta indicia frigiditatis appareant / Et idem mouet racio i pri
hinc glo. nam in eo quod hic dicit demense dicit ceteris idem si per biennium
dic et idem si per centum annos Et idem sentit glo. preter dicens
quod id quod dicit in ·c· illa de anno vel dimidio non est per hec ·I· c.
fi vbi audietur eciam post octo annos et i· dico in primo non
¶ Tercio eciam non intendit racio ad c. laudabile quod hic locum quando
prius non potest probari frigiditas quod tunc dabitur terminus et quando
hoc probatur licet illa c. si in c. isto propter frigiditas non est
necessarium terminum et habent tamen gof. et de va ut dico in eo ·primo·
¶ Quarto soluit racio quod c. laudabile loquitur quando alter eorum confitetur
impedimentum hic quando vterque / Ab hac tamen solucione recedit racio dicens quod
eciam quando ambo confitentur necessarium videtur hoc terminum in c. si et
dic racio quod ibi vult annum cum muliere mansat et sic reuertitur
ad istam solucionem de qua ·b· eo ·primo· nec se firmat ¶ Alij soluunt
quarto quod quando vult audiri post terminum debet protestari et per gratiam an
dicitur quod mulier est nam de protestacione mulier dicit i. nec hic ¶ Alij vero
dicunt quod tempus de quo hic est continuum si in c. laudabile est vtile
quod eciam non procedit nam omne tempus mulieri esse continuum nisi
exprimatur in iure quod sit vtile ut non ff. de diuor. et temp.
prescripcionum in vi ca et l. i. et diui. de resti. in inte. ex. i ca q. pp.
¶ Vnus soluit sic quod c. laudabile loquitur in maleficiato hoc c.
in frigido licet repugnet hoc c. laudabile quando dicit copulasse de frigido

¶ Sexm solut scd osti q licit de plene pubibus, i. no plene sz licz e diuarz, plena aut pubtate dt osti in viro xviij annor in mlie xiiij ff de ali . z ci le mella . de adop . arro gato s no tm pusti de adop s minorz . qd dixi de des ipu pubes q n . quitu tn adlt c . dt q dz intelligi de plene adul to ut dixi s . co qrio 2m ino . z satis eque pot intelligi de plena pubtate ut no facile fiat separaco psz qd dico j . co qrio, quitu aut ad quetate lhnig c . in pu . cu de illa . ino dt q prim loqur ut dixi s . co qrio 2m cu sz in d . illa . lor qn mlr dt maritu frigidu z ipe negat tuc om supsepte menses steterit cu viro sine reclamacoe mlr decreto ptod frigiditatis pot separari z hoc io quia psumr abeo cognita nec pdenit sibi pdicta indicia sz frigiditatis viri z virgi nitatis ipius mlieris qz pot esse q pp modicu meblos viri mlr adhuc appet integra ul alr tenuetr ocli decepco tn hoc tn no psistit ino ut statu j . dico ¶ Scdo ad tciam no ptem lhnig c . dt ino q si mlr tm p duos menses ul pinq spaciu pp mensiu fuit s cu marito si reclamauit de frigi te viri z vir neget tn si pbabitr p iuramenta de frigiditate viri z pindicia viri z paspectu corpis mlieris sepabitr inui net e mtie lz cau opetebat tenenn sicut opettatr in c . lau dabile z hoc io licit quia cito reclamauit sz qolt reutitr ino ad id qd pprime dixi quo ad d . illa . z recedit abeo qd dixi q i . nullo audiatr . ymo dt q etia in illo cau pot dici q succurrer mlr p oppenencia tenenn dto c . lau dabile z hoc vnus ut dico j . co qrio, z vult ino dicere q mlr no audietr quo ad hoc ut fiat stati sepaco sz qop tabitr tenenn z dt ino lz magis qentire lre . Et in co . qd pprime dixi deindiciis, dt ino . q tcia artta iuncta st ad pbacom frigiditatis sz appectus corpis intellige viri et mlieris iuratta septe manu ppinquor z tenenn, dt etia q discretus iudex puidebit vtr viri solu arm ul duo ul tcia faciat pstari sz cu in separacoe inuenitr dtatr picln aue melius e q supstundent pbones qua deficiat 2m cu qd vltimu diligentr no, dt etia ino quedam alia cta intellcon lhnig c . que dico in sequentibz qriis, osti no pcordandis ptibz lhnig c . adinuice dic lhnc esse intellcon lhnig c . q mlr peto puocante ad diuorciu z assente se iu potente si mlr lz id fatetr, sepabitr suata solempnitate canonica sz si etia inuenit se deceptaz repabitr inui ut lz

in pri°. Et in lr pondat osti. licet i affirmat dicens q si
viro dicente se impotentem uxor negaret credetur mulieri que
stat pro matrimonio arg. de clan. desp. c. i. de re iud. c. fi. (Item quia
solent mulieres pati simulationes carnis de eo. q. qq°. quanquam
c. fi. Tum non est verisile q vellet stare cum impotente (Item cum
sit una viro inesse probante det mulier absolui ut. et. bene c. uno
Si vero muliere agente vir asserit se potentem et cognovisse ipsam
nisi quasi prospectu vel alio modo certo et indubitato quia non verum
non audietur mulier. Sed si vir confitetur vel euident conuincit sepa
ratur et datur mulieri nubendi licencia (Sed in lr quod distinguit osti
an utrique confitentur an alter tamen hoc tollitur per lr. c. insi. intelli
ut dicis eo. co. quarto Et q hijs apparet quanta est lenitas huius. intellectu
c. (Sed dic inherendo summa de quo inprima. c. q si per verum
iudicium potest probari de frigiditate viri fiat separatio etiam non
expectato termino ut hic in pri° et eo. co. c. i. fi. et c. laudabilem
agnos i. **si frigiditas prius probari non possit** et ibi apte lr.
probatur et plus quod dico eo. q. i. (q aut sit hec causa viri iudi
cium non in decreto c. laudabilem in glo. adest. et dic ut ibi
dico q. ii. ad fi. de quo etiam eo. co. c. q. i. et ii. (Et dixi nomine
de frigiditate quia sic lr hic et in decreto c. laudabilem (Secus tamen in alio
perpetuo impedimento ut si vir est sectus vel mulier arta per hoc
ultius eo. co. fi. in iatas. sectus in malefic° in quo indistincte
non expectatur terminus eo. c. fi. et vom ibi dico (lr quod dixi
hic fieri separationem non expectato termino maxime procedit qn
utrique est plene pubertatis ut dixi s. eo. quarto al non facile deberet
iudex facere separationem per hoc quod dixi de despon. impu. impubes
q. ii. (tamen etiam non expectata plena pubertate quandoque fit sepa
eo. c. quoties (Item hoc quod dixi de separatione procedit qn utrique
confitetur ut hic in pri° (Idem tamen etiam si alter contradicit eo. co. c. i. fi.
terminando de **si aut** ad de. illa. q. de. illa. qn vir negat
se esse frigidum (Et in eo q lra hic in pri° dicit de mense aut
anno est fit narratio s intellige q cohabitauerit aliquo tempore
quo possit verisiliter presumi q intercessisset copula si non
fuissent impediti Item utile est hoc casu adhiberi etiam iu
ramenta ipsorum coniugum cum vii manu propinquiorum ut supple
bundent probationes prout dixi s. eo. quarto c. ii. inno. s non est necesse
quia lr casu non dicit de aliis iuramentis s alio casu de quo
in c. laudabilem. (et ad id quod dixi s. eo. quarto c. ii. inno. q
non refert an cohabitauerit per duo an per c annos dic q
procedit quo adhuc q audietur utrique casu pruocatus ad diuorcium

z hoc si apte pbari pot de frigiditate ut hic / tm ut mne
dixi debent cohitasse aliquo tpe unde psumi possit q
intercessisset copula si no fuissent impediti z hoc erit tpus
arbitrariu. ar de of del dele z no refert an ad diuor
ciu puocet vir ut hic in pn an mlr. ut j e t. in fi lic
aliquo plus credatur viro qua mlri ut in d. illa. z de des
impu qtinebatur z qtu sit hic q plus in quo credatur viro
no e determinatu iure. io erit arbitrariu. ar. dci t. de
caus. nec hoc in iudicijs multu curatur / z si dicas q intelli
gitur hinc c. de vero iudicio eo modo depo in dco c. lau
dabile qoc in no bn qtinuat hec lra / i ca tn uone cit
que bn valle q hic viri iudiciu possit falli cu tn in c.
laudabile dicatur de vero iudicio i. qu apte qstat ita q
no subest dubitato / dic q qtingit poss pot in hic q id qd
putatur eu repitur pbata no verey p hoc qd. j q. y. z quia
in talibus sepe mains fallit etc. depba cam / di aut fri
giditas no pot pbari p verey iudiciu vir mlr nullomodo
audienda si puocat ad iudiciu diuorciu pg annu a dimi
diu z hic viro qtradicete ut hic in d. illa. tn dic verius
ut dixi s. eo qrio q hic qd hic dr de anno a dimidio
no tenet z q in hic casu no auditur mlr sz statim q non
fiet i qtinenti sepato sz expectabitur triennium ut in c. lau
dabile z hic locu hec expectato triennij maxime si mlr
no puocauit ab initio sz pg multu tpus puta annu vel di
midiu ut in lra z q hic d. illa. loquitur qu no pot pbari
p verey iudiciu de frigiditate ps. pz quia solu hic disputatur
cui credendu sit an mlri dicenti viry frigidu an viro
neganti an in dubio magis creditur viro ut hic no tn a
deo creditur qu pg triennium fiat sepato finato qd dr in
c. laudabile / Jtem si mlr statim possit pbare p verey iudiciu
statim fiet sepato z i prima z ultima pte hui c. z pst
qd dico in scdo qrio hec pradicunt que dixi de sepacone
facienda nisi qsentiret vir z mlr cohitare tamq fr
z soror. dco c. laudabile z dixi s. in 2o qrio z p hec
clarus hic intellectus hui c. z dci c. z dci c. laudabilem.

q Viijo op in d. illa in eo qd dr mlrem no audiendam
sup impotentia viri si apte qtidie q primo z d depba p
posuisti z c. cam / Glo. vz. pluit q no auditur mlr
ut hic nisi velit pbare se virgine p aspectu ut d. qrise
z hic fac ad id qd dixi s. qrio primo / in eo qd dixi q

in isto v. illa. no indistincte denegat audia mulri s3 tm
tm qn no pot de frigidite viri pbare p certu iudiciu / et ca
glo. gcar. pro. lib. ali. diceat in alia glo. qd dico .i. q. ii.
s3 hc verius idz. etia pro in hac glo. vel aliquos dic qd h
tam etia si mlr velit pbare p aspectu corpis se virgine
no audiet cu possit et videat cgnovisse cu alre in fron
.i. c. consulta / et quia si pp frigiditate separent dare mulri
lica nubendi alij cu tn possit esse qd mlr e virgo no qr
vir sit impotes s3 quia sibi iungi no vult quo casu no e
danda mulri lica nubendi, s3 vir dbt cogi ad ea accedere
S3 si ambo cfitent de impedito potunt licite separi cu solep
nitate de qua s. i. pn. et sit distinguit isti an utq3 cfiteat
impedim an alt tn que distinctio no pcedit ut dixi s. q.
vio pxo. dt tn pro qd hic credit viro neganti frigidite qr
p lapsu tpis psumi p mulrem de spon. ad id qd / et quia
quib3 psuit potes l. di. quia tua et qr stat pmo qd est
favorabile xxxij q. i. dix qd ultimu pcedit eo casu quo
mlr no pbat p certu iudiciu de frigidite viri ut dixi s. q.
vio pximo. ad si petis si pbat ut ibi dixi et sit vide e so.
glo. ad t. cposuisti et c. tam qd hic mlr no dicebat se vir
gine vel intellr csti hic v. de corrupta que istetro no e
ncia lic3 clarius pcedat incorrupta s3 tn etia in virgine
pcedit qr h vsi. solu determinat cui credat an viro an mulri
ut dixi in pximo cvo ad fine / ¶ vim qd adid3 in eo
qd dic mulrem no audienda ps annu aut dimidiu qd
pmo audiat usq3 ad duos annos. C. de repu in caus. et
hodie tenes aut de imp. c. p occasione / Glo. io vir stat
cvio qd dic ut dixi s. cvio vij. et sit no pcedit l. p
aliis qd denegat audiam mulri ps termi et dlt certis
no .i. eo laudabile / ¶ ix. ap. in si qd po quo mlr asser
viro impotentem no dat onari qd pbet p veru iudiciu de
frigite suffic enim si tota vir fate. de clan. desp. c. ii. so.
ut in glo. si / ¶ ccnuero in eo qd hic dt et s. in vij. et
vij. cvio dixi de vero iudicio qd e veru iudiciu quo adid3
de quo hic / vo tria st argum coquib3 sit hc veru iudiciu
ut dixi s. in vij. cvio s3 cois aspectus iura vj manu
et termi et hc ultimu de temo intellge ut dixi in dto cvio
quo ad id aut de iurato vij manu pro in v. veru iudiciu.
dic qd hoc e veru iudiciu et qd d3 inveniri nc ciuges
colludat phc qd hic dt in glo. si / csti aut vel aliqs dic

q iurato ista respuit nisi fama coadiuuet assertoem quo
gu an xxxiiij q ij si duo / ff osti dt z bii q qui de frigi
quit pars ul mcl opat fama / sets si dissang̃ qua te
multu deo t si duo z no dissump tcio / z de intellec t
si duo dit ut dixi de eo qui cogno csang sup eo in
2o gno / Et quo ad illud de aspectu dt q aspiciat mu
lier sit ugo ut s in iiij gno / iste aspiciat etia uir z de
hoc dit osti q inspiciat uir ut q sets e ul hit inbr
admodu eunuc q dicimus poru nec e hmafroditus / z dt
osti cauendu q tres csueuiut membra retrahere z emitte
admodu bruti / z sic dic fuisse in ciuitte diensi / z de hma
frodito hu ff de li z postu h est quesitu c si de sta ho
l quilt / Ite accidit q uir ht testes admodu citerum
qd dic osti fuisse de sto cora se / z dehr apari in suma
eo c si s si mlr / Et in hijs caub dt osti stati faciedo
sepacom sine alia solempnite ul dilacone quia in rebus
ctis no e locus cnetcius ff de b o cmunis de cleri cu
int enuitas z p hr qd i no in glo bn pst etia q eo
laudablez i si frigiditas opus pbari no possit q litz
dt osti qnt male intellgi pt qd dixi s in iiij gno
ult medin dt insup osti q verum iudiciu e q iuiges
adpceptu iudicis cquo hebue pubtate simul morabut
ad arbitu iudicis / z pqeat iurabit q dederut opam copule
z no potuut pficere / z vij ppinqui ul cis destractib viciui
bone fame iurabit se crede ipos uiri dixisse z iurasse
z tuc uiui sepabi q eo laudablem xxxiij q i c i z y
dit q iste ultimus modus no dt hic iudiciu viii h ad
hic modus recurri qu p viii iudiciu i ite no pot pbari
impotco / z copetta ecmni hoc cau ut dixi s i iiij
gno / viii aut iudiciu dt qu ite p impeto ut in co lic
pmiss qu uir e sets ict ut ppinne dixi z de hoc etia
in deo t laudabile z in se ti qoc / ¶ Scdo quero etia id
qd dixi in pxima qoc de iurato viic manus / si mulier cu
vij manu pbauit de impotetia uiri z uir cu totidem
pratus e iurare se posse coire ul q cognouit eam
dt quo q pferit pbo uiri prones de quibz s in iiij q
vio / Et cohoc dt quo q id qd dt hec lra in si pcedit
qu uir simplir dt q cognouit mlicz z mulier iurat q
vuu cu vij manu ppinquor aliq psupcone aiditatis

vel alia procedente / dicit etiam hostiensis quod si mulier dicit se incognitam
virginem et vir dicit se cognovisse si per duos menses steterunt dicit
mulier non admittetur eius probatio si vult probare se virginem per
aspectum corporis quia tunc viro creditur cum sepe fallatur oculus
xxxiii q. i. nec aliqua, quod dicit Innocencius verum nisi ante duos
menses contestetur de impotencia mariti / Item dicit Innocencius quod si
vult eam probare maleficiatum non admittetur post tres annos de frigidis
et maleficiatis c. iii. in textu contrario, et dicit quoad maleficiatum dicit ut dicto c.
fi. Sed quoad probandam virginitatem per aspectum dicit quod
admittetur mulier etiam post duos menses etiam si prius non fuit
contestata ut dixi c. vi. et in textu contrario, quia tunc posset confingi
fraudes ut quia licet vir sit potens tamen abstinuit a cognoscendo
mulierem per hoc quod dixi c. iii. in textu contrario post principium, nam tutum
est quod etiam docto de virginitate iudex velit hoc se informet
de impotentia viri faciendo eum inspici, ut dicto c. ex litteris
dabilem; quod autem mulier admittatur etiam post duos menses
sentit Innocencius qui ultimo dicit quod si mulier vult probare per aspectum
corporis maritum frigidum vel maritus mulierem artam admittetur probatio
quia hec satis de facili cognoscitur per hoc quod dixi c. q. contraria

Quod sedem

impotens ad copulam ut sectus
vel alias perpetuo impeditus non est
aptus matrimonio. Hoc dicit cum glosa, primo dividit proemium, secundo in
duo simile, id est sicut, tertio solvit quesitum ibi sit qui. Nota
argumentum a simili. Hostiensis de gestis translato. Secundo nota quod puer non est
aptus copule de quo in glosa i. et in duobus sequentibus contrariis.
Et per hoc quod dicit quod puer non potest reddere debitum quia
omnino quis possit de desponsatione impuberum puberes in eo quod ibi
de pubertate quisque pervenit, et dicit ubi in glosa ultima. Solet
opponi contra litteram id est non potest id est presumitur non posse
Hostiensis nisi quod ante pubertatem non potest quis consentire matrimonio
nisi probetur potens et tunc presumptio tollitur per veritatem. Vel secundum
eum quod hic dicit puer exponatur id est infans qui omnino
est ineptus copule de delictis puerorum c. i. et utique solo tallari
potest. Secundo nota quod similitudo dispar hic non procedit nam
impotentia pueri est temporalis impotentia, Sed frigidus perpetua vel alio
impedimento perpetua. Tertio argumentum licet procedit assertioni nam si
puer impeditus temporaliter non potest contrahere, fortius non potest impeditus
perpetuo etiam si sit maior in quacumque etate et hoc
contra quod Innocencius intelligit. Alii non intelligunt litteram
quod sit minor, Immo non est aptus matrimonio nisi si potens sit ut

maior xiiij ut sit q opus no q numerus annorum probet
pubtas s hic intellectus e extortus. Et dt osti q p hunc
corrigent infinita iura q id C de inoffi. dotib l.
una de elet eccli ij. et status esse debitus et antiquus qui sb
tenere q id de sup. neg. pla. c. ij. ¶ 5o ap in eo qd
gnali dt impotentes ad copula no esse aptos matrimo
post enim sequetur q senes qui sunt inabiles ad copulam
no possent contrahere q id xxxij q. i. imperatorum ubi dr q matri
in senibus e humanitatis solacium. Glo ij soluit q lra ista dt
intelligi de impotencia perpetua ut in secto. senes aut no perpe
tuo impediunt ut in glo. et dt hin. q aliqui sunt impotu
tes ad copula animo et cor aliqui alto tm def. xxxij q.
i. in sua. Et in hac glo i. aliquo beneficio medicine fiuo.
¶ Item eodem in eo qd dixi in proximo capitulo de secto quid
de spadone dic q contrahere pot ff de iur. dotiu si spa. q.
si spadoni. Et dr spado is qui caret uno teste. s si utroq
dr castratus qui contrahere no pot ut ibi et de hoc xxxij
questio viij. hij qui in glo. ultima

~~Ex litteris~~ Si mlr e oino inutilis ad copula ut
qz arta nec pot ope medicorum curari
ut puari sepatur matri cu ea contractu hoc dt cu glo. Coib dio
i. e. iudicii. ¶ No q ponderatur etas in muro hic eni
conponitur etas viri et mulieris p hoc qd dixi s. t. i. in pr
capitulo. Et in hoc pondat osti q vir erat prope plena pu
btate q erat xij annorum mlr no concessat pubtate q
erat xiiij annorum et sic no potat hic dici matri no tene
ex defectu etatis cu etia generalis viri potencia antecedat pub
tate de dec impu anob. ¶ 2o no q no dr impotens ea
que pot ope medicorum puari et dt in glo. ul. ¶ Op.
in eo qd dt q post contractu matri mlr reddita e inutilis na
perpetuo impedimentum sequens no sepatur matri xxxij q. i. dixit
et q. v. si uxorem. Ho. ut in glo. i. que intelligit q ante
matri erat inabilis s postea reddita est adhuc magis in
util seu inabil. Alij no dicunt q reddita e inabil post contra
sponsalia de futuro qd no precedit adhuc licam que dt q contraxit
de presenti ubi dixi uxorem seu sponsa solo uerbo. Et in eo qd
dt hic q vir no potat iste consequi dic nec aliqs iure
firmitatis et dt osti q hec pot magistraliter appellari nat
impotentia femina que et mlr sunt redibe ff de edili edic.
quitur et mlr. In homine no pot dici masculia impotu

e. c. i. ¶ 2º op. in eo. q lo. de illa que erat impotens
ita q non poterat ope medicorum curari puram via talis non
pot contrahe matrimonium cum non habeat potentiam reddendi debitum. 32. q. 2.
plet de cogi. apo. c. si ¶ Glo. vl. vii. fatur contrario dicit q
non sufficit potentia nisi confirmatur. e. c. 1. de infidelibus ubi de
hoc in glo. vl. infi ¶ 3º op. q propter artitudinem mulieris
non debent coniuges separari. i. c. pro. ¶ Glo. eadem. fortem et non
soluit dic ut ibi q ibi fuerunt contrarii ¶ Ite i lo. de consilio
qd i. dicto in 2º et 3º contrario

Consultationi Scient contrahens cum arta ul al impotente non separatur ab ea sed habet eam ut
sororem ¶ Nota propter prim q quibus non possunt bene contrahere
cum inabili ad copula de hoc in glo. 1. et vo q natura ad
concumbendum inducitur propter affectum suscipiendi filios ff. de ver.
sig. ... liberorum infi. aut. de resti. et ea que parit §.
hoc nos ¶ 2º no q q propter iam prius admittitur probo de
spon. ib. quod sit cum hic admittitur probo q propter de qua
in proximo nota ¶ 3º dico q qui inter non pot esse uxor pot
tamen consentire ut habeat ut sororem. i. c. pro. non tamen est matrimonium
inter eos ut dico. i. in 3º contrario ¶ Quarto nota q sic romana
ecclesia iudicat ita et nos debemus iudicare de hoc in glo. fi.
¶ Op. in eo qd dixi in pº nota q propter prius est q q
contrahentes matrimonium habeant affectum ad copulam q etiam contrahens affectum
virginitatis pot contrahe matrimonium sic beata virgo propterea q i. beata ma
ria. no. de spon. coniugio in glo. fi. So ut dixi de spon. cum
locum quod dicitur ¶ 2º op. q isti possint petere separari matrimonium
propterea sciant eos impeditos. e. c. 1. So. hic loquitur de
scient contrahentibus ut dixi in summa qd etiam vult lega in eo
qd dicit q incredibile est q aliquis contrahat cum talibus sed scient
si tamen contrahe non fiet separatio qd vltimum dicitur ut in fe. ... contrario
¶ 3º op. q etiam si scient contrahat cum tali possit separari
quia matrimonium non tamen. i. eo. fraternitatis. Glo. vl. soluit q hic lo.
de consilio et sic vult q petere de iure et hic fuit dominus laur. q
exponit legem ibi iudicare .i. tenere qd intellige ut i. c. contrario
dominus dicit habent dicere non tenere que littera tollitur p. qd hic
b in pronunio nisi intelligas q isti volunt q hic loquitur
de consilio ut in pre. opi. suo vir tene precedente opinionem dicit
enim q si vir contrahat cum alia tamen matrimonium si coger mulierem artam
cum qua prius contraxit scient tenere ut sororem in hoc q tenebi
aliam et sic vult suo q indistincte tamen matrimonium cum alia probatur q2

z al is qui ɔ̄trait cu impube licz cu alio ɔ̄trahe no debeat
tn vz si ɔ̄hit de dcī impu de illis i c̄sti dr q debet tene
ut sorore quā diu caste vivit plā qz etiā si sit leui g
iuges tn pnt viue ɔ̄tinet xxxiij. q. v. qd deo. remittit
ad nota in sua eo. § que impotn̄a z § ḡet aut summa
dit q is qui scient ɔ̄trait cu arta ul al inabili non
audit petens separi z sit lz ḡit inīu tn no tz qd in
dicat lra cu dr q ista no hr ut vxor sz ut soror sit
g̃o si potens ɔ̄hit cu alia tz inīu ut nuc dixi ſtē si bi
uit ingtinet ꝑudbit ep̄us ar de of. ar. lz z ꝑmittē
potius ɔ̄trahe ar. qui cle ul vo. lzcuc tn coge arta tene
ut soror quo ad alimeta ut ꝑxime dixi qd e nondi
C ɔ̄cruo de qua impotnā loz lra i impotutes / Hos
dr intellige tn de impedimto artitudinis sz q e qz dlī
ia ꝑmisit i clause sz dit q addidit impotutes qz posset
ee clause z tn potutes ꝑmisi ut qz posset apiri / pot
tn hic intellgi de ꝑpetua impoa ꝑpetua e. eo. qd sedem.
ubi dlī in glo. ul / Et ꝑexemplificat esti de inuicibli impoa.
ut qz mlr e ita arta q nullo° pot cognosci qd dr fuisse
coram se de facto / Idem dr de alia infirmitte etiā latenti p q
reddat mlr incognoscibilis qd dr accidisse de quada puellā
dna nomine carocosa que intendes placere ita medicinat
suu instrum q nec vir nec alius potat eā cognosce q°
tam licz abiro no potuer separi e. t. ꝑo. Ubi dixi i ꝑo
ɔ̄tris tn si de nouo ɔ̄traxissz no tenuissz inīu ꝑpetuo no potat
ope medicorum iuuari e. t. ꝑo. i eo. firmatz.

Laudabilem! Summa ut e. t. i. Eois dio z ibi
videmq z illa hic duo dea ꝑma lia
xij i si aut qd / No i si frigiditas ꝑpus ꝑbari no
possit arḡo q si pot ꝑbari infirmitas separat inīu
no ꝑpetuis termis dlī in glo in / Et ꝑexemplificat
ſino ut qz vir hz membz sicca z aridu quo tam stati
dat vna ɔ̄fiondi e. t. ꝑo / ꝑexemplit z alr qd dico i q.
ij / Et in hat glo in ibi impedimetu etiā frigiditatis ut
si etiam frigiditas fuit ab alia separat ꝑfrigido viri C 2°
no q frigiditas ꝑbari pot ꝑ iustu iudiciu dlī in glo. v.
z i q. y. z e. t. i. ubi dlī i pa ꝑe C 3° no q sepa
to inīo° ꝑp frigidite viri si alia accipit separatur ab illa
dicit in glo ꝑp nalem z intellige q vir accipit aliaz
z cognouit / Et idē dit si al. cy. eu ee potutez ad copla

etiam si non comperit cum alia quia subest eadem ratio / ¶ Quarto nota quod etiam
si alter coniugum sit impotens tamen potest cohabitare ut frater et soror
quod dicit ut dixi e. t. proximo in 3o contrario / ¶ Quinto nota de vii manu
propinquorum vel vicinorum que hic adhibetur de qua in glo. sit inferius
et intellige quod isti vii propinqui sufficiant probare coniugium alias
requirentur xiiii. ut probo et hoc similiter probatur quod hic dicitur
de vicinis qui admittuntur loco propinquorum et hii deberent esse bone
fame de pur. ca. quotiens et c. constitutus ¶ Quinto nota unde quod
dixi in proximo notabili quod loco propinquorum deficientium recurrit
ad vicinos sit e. de testi. quotiens que. ma. ac. pos. nunc
xxxv. q. vi. consanguineos et est simile de offi. or. pastoralis
in fine de ap. c. si in quibus deficiente remedio ordinario
recurritur ad extraordinarium sit etiam deficientibus compurgatoribus
eiusdem ordinis recurritur ad minores de pur. ca. cum in inne
tute in gla. si. Et post hoc dicit quod alternativa ibi vel vicinorum
hic non stat propter alternative sed ordinis prius licet ibi si
propinqui defuerit simile de dona. inter vi. et vx. per vrab ibi vel
saltem et ibi dico ¶ Op. in eo quod hic computatur tempus a tempore
celebrati coniugii debet enim computari tamen a tempore cohabitationis et per
suff. quod debuit operam copule xxxv. q. i. requisisti alias de ipso
glo. i. stat contrario / Et post hoc quod hic dicit a tempore coniugii celebrati
intellige cum effectu modo predicto / ¶ 2o op. quia videtur hic in lra ee
contradicto cum alia dicatur in prima parte alia in 2a incipit de co
pectatione temporis / Solvit quod quod prima pars loquitur quando unus
coniugum dicit se cognovisse alium diffitetur quia tunc datur terminus
et requiritur iuramentum vii manus propinquorum illius coniugis qui negat
copulam / Secunda vero pars loquitur quando uterque confitetur impedimentum et tunc non
competit dare terminum sed sufficit vii manus propinquorum utriusque
coniugis / remittit etiam ius quantitatis hoc c. adnotavi e. c. i.
Et dicit ut ibi dixi in 3o contrario / Concedit quod hic indiget et
ennium qui non potest tempore naturali puta frigidus anima constare
quo elapso quanta solempnitate separabitur sed si vir penitus appetet
potens cogitur admittere et ut hic dicitur ut dico in eo contrario
Et fuit dominus Gof de proba. proposuisti ubi dicit hanc decre.
loqui quando aliquis dubitari potest de maleficio vel frigiditate
puta quia magna parte temporis vir fuit infirmus vel alias im
peditus vel paucis diebus iacuit in thoro uxoris nam si ante
terminum liqueat impotentia viri non expectabitur terminus quod in
telligo de frigido secus in maleficio in quo indistincte expectatur
terminus ut ibi q. i. / Et hoc in speciali eo. ti. de quod aut. / vel
2a / osti. in de. si aut. proponit quod dominus c. e. ibi quo elapso etc.

209

vel ponit aliu casu in quo no optat triennium ut qr vir
e maior xviij annis et mulier maior xiiij quo casu si ambo
confitentur qr no potuit miscere carnem no solum an triennium sed etiam
infra mensem vel duos vel tempus arbitrarium separabuntur dicit
Bernardus ut dixi in dicto § contrario Et per ibi nota pz qr no
procedit que proxime dixi in 2a parte in eo quod distinguit an uterque
confiteatur an alter ¶ Et sic etiam no procedit quod proxime dixi in 2a
parte ante scilicet quod dixi expectandum triennium quia tunc no potest
dicere probari de impedimento viri de ccc^a^ sicut ibi si frigiditas
prius etc quod dixi b in primo notabili 2m dicto § contrario ¶ 3o
op in eo quod dicit qr si ambo confitentur potuit simul manere suf
ficit enim qr consentit mulier viro contra no potest aliter de eo qui
duxit in ma c i ¶ Glo vij solummodo solvit dupliciter primo
stando contrario et hoc tz fo xxxiij q i si quis accepit in
fine prime glo 2o solvit secundum glo aliter qr B ex utroque
consentire qr dicit ee Bernardus silo quod no requiritur ser c vel
a si vel glo et probat ultima solu c B c xx et hanc
tenendo dicit ad contrarium qr c i no obstat ymo facit pro qr
etiam ibi si vir cum alia contrahat tenetur ut no ibi in ultima
glo in fine quod ibi dixi in iiij quest ¶ 4to op in eo quod
dicit qr si vir aliam duxerit hij qui iuraverunt super impotentia
consentire periuri via propinqui vel vicini iuravit de credulitate
tum sed qr credidit iuges viri iurasse ut dixi b c i q i
et no hic in glo penultima potest autem ee qr ista accidebat
hic aliter esse ¶ Glo metu contrarij glo precedens opponit lras i hij
qui sz viri ho et uxor scilicet de de capurgatoribus idem nota
xxxiij q i c ij plus est esse qr etiam mulier no cogitur
iurare maritum habuisse impotentem sed sufficit qr iuret qr sibi
fuit impotens et nunquam cognovit eam et hij ipsa se non
subtraxit et si 2m confitentur hic iuravit no decernit contrarius
viri no sit frigidus ut quia finxit qr no erat peritus si
iurari quod contrariam per hoc de resti spo litis constabit autem
de hoc ut qr apparuit hoc nunc asserit qr tunc falsum iuravit
vel si no asseruit in iudicio asserit tamen in foro penitentie de eo
qui gravius contrariam Bernardus ¶ 5to op in eo quod dicitur qr si fri
gidus separatus ab uxore aliam duxerit cogitur reddere ad primam
quod ymo no videtur ad hoc cogi xxxiij q i si per sortiarias
¶ Glo vel qr aliud a maleficio dicit melius de intellectu quod
c ut dicto q c fe et contrarius i primo contrario et de hoc etiam
in p^ti^ quest ¶ Tertio in eo quod hic dicit de frigido quid

in maleficio. Glo. in d. ibi quo ad hoc quod compatebitur tempus
maxime quia tale impedimentum removeri potest cum non processerit
naturalibus et cum glo. concordat Laur. Goff. t. et phi. Jnno.
non dicit quod propter maleficium non separatur nisi quod potest esse male
ficiatus cum una et non cum alia sicut quidam intelligunt Jnno. ipse tamen
hoc non dicit. Vincentius habet glo. ponit in verbo separentur ipso quod sim
liter dicit quod si frigidus qui separatur a coniuge alia accepit se
paratur a secunda et in hoc dicit Jnno secus in maleficio quod potest esse ma
leficiatus cum una et non cum alia personam quod idest si per sortiarias
et vult dicere quod licet maleficiatus aliam ducat non cogetur reddire
ad primam et hoc etiam dicit glo. supra ut dixi in ultimo capitulo et idem
etiam dicit glo. propter naturalem dicit tamen Jnno licet sibi non placeat
et dimittam et si per sortiarias dicit melius ut dico in c. proximo
de consanguinitate in primo capitulo ¶ Hosti. vero dicit quod in frigido non
compatitur triennium quod dicit ut habetur in glo. in et dixi et si[1] per
nonalia et s. c. i. in hoc capitulo in maleficio non compatitur in c.
c. supra et hoc omnibus quod dico in dicto c. supra ¶ Secundo quo modo quod
dicit de iusto iudicio quod dicatur iustum iudicium. Glo. vero dicit quod
quod per testes vel per aspectum corporis et quod dicit per aspectum corporis
intelligo etiam Jnno de corpore mulieris quae per inspectionem apparuit
virgo et tunc etiam Jnno non videtur necessarium iuramentum septime manus
tamen quia saepe manus fallitur. Card. dicit verius quod est necessarium in
c. supra tamen certa videtur non esse necessarium quod in infallibili probatione et hoc dicit Jnno
sibi placere verum tamen aliter dicit quod id quod dicit de aspectu corporis
intelligi de corpore viri qui sitam et arcidam melius habet et tunc
non est necessaria septima manus propinquorum sicut nec in c. ita ut
nunc dixi et non hoc ultimum de inspectione viri et dicit quod sic
inspiciatur mulier per peritas matronas in c. proximo in principio sic et vir
per peritos viros per ydemptitate rerum quod non consti in sua
c. supra. Sed quod si mulier dicit in quo vidi errantes non sicut
et in casu quo ad hoc membrorum sitam et arcidam dicit Jnno
quod non compatitur triennium sed statim dabitur petenti licentia contrahendi
in c. proximo certum autem est dubium compatitur triennium aut decemp
sed per accionem vel etiam Jnno melius dicit quod si consistentur et
multa indicia frigiditatis apparent et insuper prestant iuramentum
septime manus videtur statim constare de frigiditate etiam non compatitur
triennio remittit Jnno ad nota et c. i. et dicit ut ibi dixi
in hoc capitulo et c. in in capitulo et per ibi nota dicit quod
compatitur in quantum plerumque iudicium planum potest de impedimento et in
telligere constare per iustum iudicium quando aperte constat ita quod non constet

dubitato ut est constat quod vir sit melior sicut tunc quod nunquam
fuit abilis possit eam habere sicut prius contractum nunc et non fiet separacio
si tempore initionis fuisset abilis presumitur aut fuisse inabilis eciam tempore
initionis si mulier appareat virgo alias si est corrupta contra quod probetur
virum fuisse inabilem an nunc est ex eo colligitur ubi dixi in primo
questio et post quod dicitur in secunda quod sic. Ubi si mulier appareat omnino
inepta copule statim separabuntur extra de c. ex litteris et hic si contra quod
nunquam fuit apta alias oportet probari quod erat inepta an nunc
extra de c. / ¶ 3° quero eciam hic si frigidus contraxit cum corrupta que
petit separari nunc dicens virum frigidum ipse autem negat. alias
distinguit aut tempore contractus mulier gerebat se pro virgine et si dicit
se prius fuisse corruptam ab alio non audietur tamquam allegans
turpitudinem suam. de consti. c. nimis. de dona. inter. aut gerebat
se pro corrupta ut quia vidua inspiciendum est vir quod petit
constare de defectu eius quo constito potest statim separari nunc si
iurata solempniter de qua est c. i. dicit melius ut in precedenti
quod. restat tamen alias quosdam dicere quod per maleficium desiccatum vel pa
liticum potest vir emittere semen sic urina quod non credit per
de principio nisi hoc affirmant naturales dicit contra phisicos quod posse
est emittere urinam et tamen non posse emittere semen / vel diverso
modo generantur et aliqua impediunt semen generacionem que non
impediunt urinam ut colligitur per avicennam li. 3. fen vigesima
dicit eciam alias quod si melior viri est integer et mulier apta dicit
mulier cum viro manum iurare quod non fuit cognita et tunc vir
posse separari 33. q. i. c. ij. et hic in v. si autem habet tamen pura
loquitur quando utrique fatetur impedimentum set idem videtur si alius tamen si
vir iurat quod eam cognovit videtur ei credendum quod stat pro
matrimonio extra c. proprio vel dicit alias quod astringetur vir per iuramentum
dicere an possit mulierem cognoscere et de consanguinitate impedimenti attesta
cionis et si iurat quod possit coire sustinetur quod mulieres hoc
inspiciant tempore copule et si mulieres referant quod nichil fecit potest
nunc separari dicit eciam alias quod qui polluitur dormiendo vel alio
modo non est frigidus ar quod si cuique melius signum est quod non
sit frigidus dicit quod ad quod plura de premissis ut in precedenti questione

Frigiditatis propter artitudinem mulieris si appareat quod preter
divinum miraculum absque corporali periculo ha
bilis reddi non potest separatur nunc reintegratur tamen si postea
appareat etiam fuisse decepta primo questio 2° distinguitur solo
in quibus 3° infert ad duas alias questiones in principio et est plura
legis per partes **Mater** quo ad peracionem principalis **Conex** quo

ad separationem mulierum religionem aliqua de approbat. de reli. do
mi. c. si. et sit non inter beginas quarum status est dampnatus
de reli. domi. clem. cum de quibusdam // Et nota i. certitudine ple
more quod in separatione mulierum facienda propter impedimentum artitu
dinis debet fieri plena discussio / et dicit hostiensis quod non possit ad
hiberi nimia diligentia, unde consulit quod per inspectionem mulieris
et viri et per iuramentum utriusque et dictamine et per omnem alium modum
laboretur ad veritatem investigandam maxime quod omnia quidem
cum arbitrio talia committuntur et sepius aliquid latet quod si diligenter
investigetur apparet vera et in aliis casibus indicante quod contra
.vinuari 30 q. 8. indicatus. forcius quod hoc casu a quo magis
periculum xlii. di. quiescamus de elect. ubi b. h. quod predictum est
quia hic fuit adhibita diligentia et tamen intervenit deceptio sed
excusatur iudex quia non fuit in culpa al' secus de elect. in
notuit et c. cum terra in fi / ¶ 2o nota quod cum mulier sit arta in
spiritu personas et hiis credatur ut dicit glo. i. assumunt corp
oralia de qua sunt coniuges ut hic presumuntur enim propter vicinitatem
ractionem huius veri notitia qua habere ac de elect. propter qua
et c. scriptum / dic tamen hostiensis quod debent accipi corrupte sive de vicinia
sive non. et caveri ne sint nimis iuvenes propter inexperientiam
vel nimis antique propter visus defectum debent enim et manu et oculo
talia probari de proba. proposuisti et c. causam et propter mulierum medicinas
consulit dominus iacobus quod antequam mulier inspiciatur lavetur in aqua
calida et diu moretur et interim subtilis custodia sit ne possit
iterum apponere medicinas ff. de ven. inspi. l. i. et ppia di
in lra quod mulieres debent esse prudentes sed ne decipiant et corrupit
fuis. prudentes i. peritas / Et gloss. collet quod deponunt hoc casu
de hiis que perceperunt intellectu al' recitant deponunt testes tamen
de hiis que perceperunt sensu de testi. cum causam / debent etiam esse
honeste ut in lra et sit non viles vel que lenocinium exerce
ant que prostibuli deservavit aut. de lenonibus. colla. iii.
C. de curiis. l. vel. l. xvi. hostiensis / ¶ 3o nota quod mulieres iste debent
evocari ad presentiam iudicis, sic etiam vocari debent hii quos
res tangit 6 ti. px. c. i. / ¶ Ex. in eo quod causa divorcii
hic fuit agitata coram archipresbitero cum ad solum episcopum hoc spectet
de co. pla accedentibus / Sol. forte hoc fecit demandato
episcopi vel ex iure speciali ut consuetudine quod no. 6 ti. i. c. i.
i. iiii. glo. ¶ 2o ex in eo quod hic non fuit adhibita viri
manus propinquorum vel vicinorum et sic q. 6. c. px. / Glo. i.
solvit quod hoc casu hoc non requiritur sicut in frigiditate de qua
in dicto c. sup. proximo / hostiensis dicit quod omni casu quo evidens non

constat de impotentia requirit illa solempnitas et quod hic forte
fuit adhibita licet hic non exprimatur dic quod cum hic loquamur
de impedimento certitudinis in qua est infallibilis probatio ut dixi s. e.
§ proxi. cor. in verbo vir solo glo. quia statim fit separatio ad tlez
probam s. e. c. primo. secundo quia etiam in hoc possunt confingi fraudes
ut dixi in 2o no. tutius est quod dicit hostiensis. ¶ 3o op. quod non
debuerit stari dicto matronarum quod non iurarunt de testi. tuis et
e. infra. glo. in verbo metu certi supplet quod iuramentum intercessit ad
quod p. e. de proba. proposuisti. quod facit in eo quod ibi statur testimonio
matronarum quod dicit intelligi de testimonio iurato de testi. tuis
et e. infra. potest etiam ratio de qua hic in glo. quare non debet re-
mitti hic iuramentum ne fiat fraus minoris et hoc tenendo opportet
licitum hostiensis ibi sub periculo animarum sed quod mereretur si deie-
rauerit alii dicunt quod habet obtestatio hic loco iuramenti ar.
de cap. constitutus in quod non plus iure iurando firmum cuius alii
dicunt quod non iurarunt probat littera ibi in fide sua sed dicit
hostiensis quod presupposito quod non iurauerit tamen fides data loco iu-
ramenti hic quod nec tamen ad aures pervenit quod non audit de sepul.
e. i. li. vj in verbo fide interposita. vbi dicit quod non refert an
dicatur iuro ad sancta dei euangelia an dicatur iuro sub fide mea
vel promitto sub periculo anime mee quod dixi de sponsalibus. § i. in
3a questione potest etiam quod non iuro de iur. iur. et si christus ubi
dicit quod est iuramentum si quis asserit dicere veritatem in peri-
culo anime sue ar. lxij. e. et idem dicit hic et Goffredus quod predixi
et hostiensis quod fides interposita loco iuramenti hic inficitur quod posset
sit iurari peccatum quod cum liceat dicit ut in dicto c. et
si christus habet tamen quod fides interposita loco iuramenti reatum
non procedit quo ad omnia magis enim punitur violans
iuramentum quam fidem interpositam ut no. glo. de iur. iur. c.
penul. et au. de. xxxij. q. v. iurauimus quod dixi in dicto c.
§ Goffredus dicit quod tutior est prima solo ut hic supplicatur
quod matrone iurauerint et dicit hostiensis quod iurant de credulitate
propria referunt secundum suam conscientiam an mulier sit apta vel
non. Ex quo habetur collectio casus in quo admittitur testimonium de
credulitate regulariter tamen contra de testi. cum causam et quod ibi no.
sed etiam hic non simpliciter iurant de credulitate sed de scientia que ex
propria experientia cognoscitur et admittitur tale testimonium quod hoc
non potest pericie probari sic et ar. ff. de ven. inspi. l. i. et
fac. de testi. ¶ 4o op. quod non debuerit admitti testi-
monium matronarum que deposuerunt negatiue quod ista non potest

esse mr cu ne^ua sit inpbabil de elet bone i / Glo in pst
q licet ne^ua potuit pbari dicendo q licet mlr carebat
instro apto ad copula mlt dre q ne^ua q^z pp implicita
affina^ua ut no in dto c. bone licet tn no e affirma^ua
q mlr careat instro ymo negatia necessa ar de veni
sup hoc na care e no he de elet elem in plerisq z
qd ibi no in glo certu. vl forte glo sensit v^r q si ne^ua
e contratata qz dne q si mlr caret instro z tlis e p
babilis ut no in dto c. bone z hc dic licet tn pbaco no
e eta quia licet erat cognoscibilis ut expsto scripti appuit
¶ dto op in eo q mrone dixerunt q mlr de erat instrm
hoc em e impossibile no em poss viue cu no pass v
rina emitte Glo in metu gri dt qd dr de esse id
qd e inutile mlt dre q hebat instrm s inutile ad
copula sedm dm pst b eo consulta^oi Et in stat glo i
fine ff de regu iur no dr cepisse z l no dr ossp
z le mch intest e di c. i de psep c. i z n. gof x
Quamuis quolz mo puta p blamen. ab ¶ Nto q re
pensibile est formare qom no explicite pst lra ibi
semplene z tlibus no tenem vnde dippon de mlr
tn quesz respondet distinguendo ut hic ¶ 2° no dnaz
int simplice pmissiom ostmetic z botu solempne pst
de bo c. i li b. b qui cle vl bo vnusis simples em
pmissio impedit nim statutu no dirimit solempne
aut botu dirimit dez iuribz z hc v^o inriom pra secuti
s in piudiciu inriom gsiati no tn botu etia solempne opp
in q. b manifestu de qu qui pz z c fe^ti in eo aut q
sit hic dna int simplice pmissione ostmetic z botu so
lempne e sile qz z al distinguit int simplice pmissioz
z iura^m qd dixi b in pu in 3° gno ¶ 3° no ibi p spica
cit^r q subtilitas qmedit z hoc de subtilite que facit i
telligi metez z vom scptur ut hic z de tngla int de
fer capellang dest de iud dilci ¶ 4to no sing q im
pedimetu copule qd pot tolli pt diuinu miraclm dr
no ppetuu nec impedit mim Et hc insf glo b in pu
q nullu maleficiu sit impedim ppetuu dest c. in p gno
Ex hoc etia infertur q id qd sit p diuinu miraclm dr no
posse fi de hc c. q. n ¶ 5to no q impedim cople qd
remoue no pot absqz corli piclo dr ppetuu dest in
glo ibi z c. in 2° gno ¶ 6° no q sma p errore n
lata vetitat etia si abea no sit appellatu qd pcedt i ca

No sing[...]

nimo^rum dest^r in glo. pp. q. In quo aut fuit erratu^m copiam
in lra. qz. posito scripti appuit q mlr no erat arta cu
esset alii cognoscibilis. Et sol^t instan in lra. q ium pstea
contu^m p mlierem cu alio no tenuit dest^r desponi. dno. c. i. et
ptotu^m. z hic procedit siue mlr fuit pfessa p9 diuorciu siue
no. h si fuit pfessa succedit z alia ro. potuit em pfiteri
quo ium no erat osuatu cu pmo dcgn. qui coppulis qua
pfessione sca no tn ium p9ea contu^m q cle ul ro. menni9
z c. sic. de co. c. vno. li. vi. Sicut aut plura ium depnti
no osumatu p pfessione sic dnt pe. z ab. q etia p
susteptoni sacri ordinis. quu no de qu. qui coppte. ij. i
glo. penul. z copossius de coto c. vno in. iij. glo. li. vi.
z e appbatu p osna antique. so. xxvi. qd dixi in eo. c.
coppte. qoe. 8. ¶ Vijo no sol^t qd dixi in pximo no^tabili
z p lra i. cum fili q apta vni psumit esse cognoscabil
omnibz dest^r c. in 2°. z q^to quo z qoe. iij. ¶ Viijo no. q
si an ium osuatu alt coniugu pfitet^r reliq9 libe ium
coppit dest^r in glo. qz si uiregressa. Et sol^t ad lram ibi
etc duxte sub audi maxime fidem. em esset z si q. intdt
tu etc de ma. qt q. intdicit. z c. i. ij. z iij. pcz aut si
ium e osuatu quia tuc alio remanete in seclo no dcat
alt ad pfessione admitti dcgn. qui ad aplicam z qd.
no co. ti. coppte. i. ¶ ix. rio i. declinare q si sma di
uortij reuocatur vir no tene^r recipe mlierem si medio tpe
fornicata fuit pcius si coppit cu 2°. in facie etc tuc em
copensat^r ut in lra z c. qui filij sit le. c. ij. z c. plato
z c. puenit z fac lf ad no. de qui. fer. posuit in glo
ij. sbi. ti 2^m eam opinione no copensat madatu etc
p rom dequa i. dixi in q^ta qoe. z dest^r hic in glo. quia
si line. z c. qoe. iij. z dic. osti. q inlta copensat mliez
afornicatoe pmu quia fuit p eccam sepata. ar. xxxij.
q. vij. quemadmodu. 2^m quia pu^ce incepit. 3^m quia in
dubio potuit hic bona fide. q^rt qz forsan credidit smaz
diuorcij ppetuo tale. qntu qz nemo illi [illegible] nec ipa
adulteriu commisit qd no comitti^r sine dolo ut in dca glo
qz si line. ¶ x^p. in eo qd dixi in q^to no^tabili q nullu
maleficiu e impedimentu ppetuu. Sol^t em supueni^r osuma
diuorcij lata pp maleficiu no tenet z sic obstat xxxiij.
q. i. s. p sortiarias vbi etia plus dr q si p9 diuorciu
supueniat possibilitas copule int pmos coniuges no co
hoc reintegrat pmu ium eo quu hic dr. dolo. ar. qd.

soluit implicite primo quod illud c. est correctum et hoc ex dama et quo
b c. i. quod ibi dixi in verbo contrario / Secundo contra hoc est c. vii c. fi. et ii quomodo
intellexeris et ii que loquitur de maleficiatis / si et ii est standum et illi
c. cum sit approbatum per ecclesiam ar. de ele. innotuit perniciosus et de hoc
etiam dico vii c. proximo in iii contrario / Secundo soluit glo quod ad cum
allegatur impotentia propter mulierem ut hic ad propter virum ut in contrario quod
non procedit quia vir et uxor non dent ad impia iudicari xxxii
q. i. si quis uxore de divor. gaudemus / iii soluit glo quod ma-
leficium est perpetuum impedimentum ut in contrario et hic si perdit animam periculi
si sequitur animam ut in glo / quod aut in dubio cum non constat an pre-
cesserit vel secutum sit dico vii q. i. / ex non tamen quo precessit
animam si cohabitaverint triennium et non potuerunt commisceri presumitur
perpetuo durare ex post divortium factum ob maleficium tamen et ii animam
dicit in glo quod si post divortium vir cognoscat mulierem reintegrabitur
animam quia ex quo patet quod non fuit perpetuum et refert ab. quod fi-
nxit sui per viii annos non potuit uxorem cognoscere expecta
cognovit postea quod non vii c. proximo contrario aut quod dixi quod in dubio
censetur perpetuum est quia sufficit quod potest perpetuo durare ff. de
edi. edic. sufficit de reptis. ff. si grosse et c. fi. li. vi / Sed dicunt
aliqui quod licet maleficium possit tolli per homines tamen dicitur perpetuum
nam cum tolli per homines videtur tolli per miraculum i. per seriatam
virtute verborum vel herbarum vel aliarum rerum / Et dicit gof. quod male-
ficium est perpetuum si datur in cibo vel potu vel si maleficus
mortuus est vel maleficium perditum ut maleficium destrui nesciat
hostiensis dicit quod hoc est ii solo ad dom c. si per sortiarias et hoc
quo ad hoc quod perpetuum maleficium post fieri separatio sed non est stan-
dum illi c. in eo quod dicit animam non reintegrari etiam si postea sup-
veniat abilitas copule quia immo reintegrabitur ut supra dixi
quia hoc casu censetur fuisse non perpetuum / et de hoc dixi etiam in dicto
c. i. in v contrario et de hoc etiam vii q. in ¶ ii op. in eo quod
dicit de mulieris arte impedimentum quod absque corporali periculo potuit
removeri videtur enim idem etiam si cum periculo removeri possit vii d.
quod est / Glo ubi tamen primum quod tunc tamen est animam cum levi periculo
potest removeri periculi si cum gravi / Dicit quod licet mulier non teneatur se
arte periculis committere puta mortis tamen ut dicit ino vii c. de quod si mulier
etiam cum periculo incidatur et quod postea redditur apta viro debet restitui
primo viro / Sed etiam dicit hostiensis in v miraculum dicens quod sive per opera
medici etiam cum corporali periculo sive per concubitum alterius viri etiam
dissilis in genitalibus reddatur apta debet ei restitui quod postea licet
ibi potest divinum miraculum / et quia si viri est cognoscibilis omnibus
est cognoscibilis quod non quod est quod dixi b. in viii non / Et quia si
quicumque est cognoscibilis non est naturale neque perpetuum impedimentum

z sic no e sepanda a pmo viro z si sepata fuit perro
re opata vtate det ei restitui / z 2m hr opponit pro litz
ibi absq corpali pticlo / i absq morte qr nisi mors sub
secuta fuit oomedicamie dz restitui pmo viro / pro tn in
alys glos ponit alia opinione qr valeat sepato facta si
no poterat absq corpali picło fieri abilis pmo viro in
tm qr licz postea fiat abilis ope medici vl viri cognoscat
ea no sepabit a scdo cu quo opnt / h hanc opionem dt pro
sibi no placo z vis ex qd iam dixi sz qr quotienz red
dit apta restituet pmo viro qd osti z hr opnt omes te
net z e de mete hug lre z dicht. q. q. in. pro aut qd
pro opponit d corpali picło i morte hr qr ci. d pfhot
i. mortf / ¶ 3o op in eo qd hic fert sna 2a q pma
que transiuat in re iud no tn go. 2a de re. iud. int' ulo
ut que dt hr pcede in ca mionm in qua sna no trasit
in rem iud. no tn apte tangt h glo eum pmissu h pro
sert z vlt pmissu solorem dt qr vtate manifestata in 2o
iudio iudico tn 2a sna q pma cu an 2a no fuit oocep
tu de pma ar de re iud. eu bertholdg vbi dicht qd dt si
notorie atz pma iniusta ut hic z de pur. vel. c. y. na
vitas pualz vm di ogruedo qd vltimu no z fecit ad nota
in dto c eu btoldg qr notoria iniustia indicat nulli tem
sne / z dit qntu ad hr c qr va e solo pma qd spale e
in ca mionm tn ecia in alys caus tz 2a sna q pma
si e lata e oralio oocessu secus si oocedi qd dixi in dto
c int ¶ 4to op in eo qd dt qr oopsto ostitit de errore
pme sne qr patuit qr mlr potuit cognosci a pmo viro
cu quinsciet eis sili vide go secus si dissili eis eum dixi
s in 2o eis z p. q. i. d. pls agno / ulo in d. sili tenz
pnu qd no pcedit pdem d pls z dit qr quibz vir dr
alti silis in hr qr utez e vir no impeditus hic em ocrat
impedimtu ppte mlr / et ut dixi s in 2o eis. vnu
cognoscabilis censet omibz cognoscabil. pls c. ressisti. al
de hijs alt in glo ubi dr qr si haut sz pmo no potuit
naliter ocordare quo alti ouenict et dicat qr apta vni
censet apta omibz dicht y. q. in ¶ 5to op. na hic in d.
aliogn. inuit qr dumo mlr no transiuet ad religionez
remteqra pmo viro ecia si solempnicet vovit vn obt
de qd. qui oopte in sa. volunt pro qr pocius ocordat na
hic z ibi innit qr a e ingredi monstiu a uoto se obli
gare ad obsuanciam regularez a a sump. vove oontinenciaz.

na primum non solum impedit matrimonium contrahendum sed etiam dirimit
contractum nondum consummatum etiam si sit contractum ante votum de quo in glo.
coputo c. coppte. Et in aut non dirimit contractum ante votum dico
c. coppte sed impedit contrahendum et dirimit contractum post votum qui
de ut. vo. insinuante ubi lo. de voucte continentia et non
professa aliqua religione al. male ibi dicitur quod in domo
ipsa remanet quod est contra formam professionis de sta. mo. cum
ad monasterium. Tantum autem secundum votum simplex continentie solum
impedit contrahendum q. de ut. vo. rursus contrahit quod non
de quo in eodem ubi dixi in prima questione. dicit quod licet lira
bene videatur facere pro premissis in eo quod in litera dicitur aliquin compe.
i. nisi se voto etc. quod debet intelligi de voto sine ingressu
religionis cum ante v. aliquin premisit de ingressu religionis
et cum licet votum impedit restitutionem mulieris ut videtur velle ipsa
sed litera et licet etiam dicit glo. solempniter. sed dicit quod licet impedit
quia si post votum mulier cognovit intelligitur fornicari ut in litera et
sic concluditur an restitutione per exceptionem adulterii de hoc c. in
pro. no. Hodie tamen expeditum est per c. unicum de voto li. vi.
quod votum non est solempne quo ad dirimendum matrimonium etiam post
ea contractum nisi per professionem in aliqua de religionibus approbatis
ut per susceptionem sacri ordinis. Et sic votum per quod quis se ob-
ligat ad observantiam regularem sine professione non est so-
lempne. Et sic quod dicit licet i. nisi se voto mulier etc. debet
intelligi de voto per professionem. al. intelligendo ut premissi contra dicta
quod non est standum licet liber sed dicto c. unico. ¶ Secundo op. quod
debeat mulier restitui primo viro non obstante exceptione forni-
cationis non enim videtur iniuria viro cum fornicata fuit tam-
quam soluta. ff. q. i. illud ff. loca si ignorabas. Sed ut
in glo. Et si lune habes ibi. sed quid. ¶ Tertio in eo
quod dixi in principio contrario quod maleficiatum dirimit matrimonium si precesserit
matrimonium secus si sequitur. quid in dubio quando quod presumitur
precessisse ut plerumque coniuges non maneant impediti. ar. C.
de edili. edic. l. iii. de re iud. abbas. li. i. ¶ Op. ad
hoc quia in dubio potius debet fieri interpretatio pro matrimonio. de
testi. licet ex quadam in fi. Solvit hic quod illud procedit quando
matrimonium potest habere effectum secundum fornicationis evitationem vel bonum
prolis quod licet non potest propter impotentiam coeundi. Optat autem
hic quod in hac materia fieret duo declarationes. una quod male-
ficiatus cum una non possit cognoscere cum illa et quod si convalescit et potest
tenerem moratus non potest quousque causa contractum impe-
dientia quod si non constat an maleficium precessit matrimonium presumitur precessisse

sile no osti de spon ls qui ubi dixi in iiij q. Sz vi-
premissa dubitacio cessare ponatur ls de quibz in c. xxo, ua inspi
citur mlr et si no invenitur virgo. ipse locu separato ut ibi
si aut mrone dubitat an sit virgo vr presumendu q sit
cognita ar. b. c. i. et qz presumitur primo. ut supme dixi
et sit indubio vr presumendu q viru precessit maleficiu, Et
hoc vr q si maleficiatus conuenit cu corrupta no potuit
separi qz maleficiu qd tollari pot apte preciu qd ex
poss ne coniuges colludat dicentes q no possunt commisceri
cu tn possint in c. fr. tn vero e q etia si no probabitur
virginitas dumodo probentur illa de quibz ibi in visione ipse
suffic ut i. dco in viij. qone, Et ex hoc ulterius confirma qd
prodixi cum osti q in dubio presumatur maleficiu precessisse et
hoc ponatur lrjs de quibz in c. fr. ¶ 2o quero in eo qd
dixi in q. to no. ali q id qd sit p diuinu miraclm vr no
posse si an hoc sit verum, Et p intellectu clariori quero
si lazarus resuscitatus repetent uxore ul. ectiaz ul alia
bona. Item si aliqua legauit ecclijs an illa recipet,
Item quid de baptismo et de ordine ul professione, Et generali
de alijs privilegijs personalibz, De uxore arguitur q no cum
viru sit solutu pmorte. de secundis nup. c. penul et si nec
cogitur mlr reconciliare viru semel solutu C. de nup. nequ
abinicio p hoc quia societas morte dissolvitur ff. pro socio
cu duobz s. ite vndit, et mors omnia delet aut. de incepc.
s. de incepc et res semel extincta no reuiuiscit ff. de
solu qui res s. aream. de cons. di. iij. queris, De etia
et alijs bonis arguitur etia q no possint repeti p predicta
et p ea que sequntur, Et spali de bonis que legauat ecclijs
vr q no possit ea repetere qz sit deo dicatu xvij. q.
iiij. si qui apes xij q. ij. nulli va semel deo. li. bj,
na dominiu pg morte eius fuit acquisitu ecce C. de
sa. sanc. et. ut int diuinu no ~~fuit acquisitu ecce~~ dz
go etia sine culpa priuari va sine culpa li bj, De
baptismo ordine et professione arguitur etia ar. ecce. q
opteat repeti qz no vr idem homo qui prius. Item de privil
personalibz idem arguitur q costringunt cu persona va cu per-
sona li. bj, Contrariu quo ad omnia premissa qz no dicitur
mortuus qui cito resurrexit de pe. di. i. dinoscitur ff. de
in rem. vers. si p patre s. visu, Item cessante morte dz
cessare qd p ea inductu e. hoi. di. s. lrjs omnibz de
pre. pre et si pe. Item no vr re conclusus que pior

polliceatur se restituturum ff de in inte resti. nemo / Forcius
go ff is que princeps principium restituit adiuncta debet eum
censeri plene restitutus ii q iii § nondum / C de sen
pas l penul et si nam restituto principali et accessorium de
offi deb pcedt. et fac C de capti pos liminium et l si cap
tivus § i ut si iure postliminii omnia recuperet xv
q iii prima actor xxxiiii q ii cu in captivitate ubi reversus
de captivitate recuperat uxorem. Ite resuscitatus quia servitutem
equiparamus morti ff de regu iur l amplcul. nam et ista
fuit absencie causa tamquam locatus alio. go restitui debet
de re iud. cu bertholdus et acto contincta renascitur ff si q
ngoc. cau l i in fi ¶ Ero licet raro accidat quod quis resur
gat tamen quia pot accidere ut in lazaro de quo b. cas. quo
et in vii dormientibus de quibus etiam festum fac io non inu
tiliter tractatur et de quo no xxxii q vii c ii et p brix in
quo casu quod aliquis sit resuscitatus ubi rest gaudul contra
tenuisse quod nichil recuperat et quod cau tenuit quod omnia
in dec c ii et jo an hic dic quod in bene mortuo bre bior
opinio quod nichil recuperet presertim si fuit mortuus creditus quamquam
non erat ut quia in momento prima vel secunda die apparuit vivus
quod aliud accidit tunc dicit jo an nullum esse dubium quia sibi non
perdit unde non est opus recuperatione / sed dicit si probabile dubium
sit an sit resuscitatus an vivus repertus et vult dic quod ce
set non fuisse mortuus / de confessione vo. dicit quod etiam si sit
resuscitatus non est absolutus a confessione quia deo erat obligatus
principaliter ut no de cons di ap c. fi qui mihi moritur deo c ii
xxxii q vii in fi. Glo ff de legi nam ad ea dicit de lazaro
quod resuscitatus pot rumpere testamentum quod fecerat et auferre
bona heredibus. sed dicit ff de acc et obli l servus ii guil
de cu rayn et bar in dicta l. nam ad ea ut dic quod recuperat
bona per rationem de qua b. c. quo. quia resuscitatus est adeo
et sic debet esse in integrum restitutus / et id dic de filiis qui l ff
de rap. cum dic ubi rediens de captivitate hostium recuperat
filios et uxorem aut dic secus esse per contrarium l cu dic et
c. ti. l. no vere. et ibi reversus ab hostibus non recuperat
uxorem si nimium reintegratur connubio consensu. s. secundum canones
dic id in uxore per pall. c. cu in captivitate xxxiiii q ii
licet tamen pura que loquitur in capto et sic in morte civili non
confirmant ~~motivo~~ contrario quod id sit in morte naturali. ar. cui quod
not. glo. de resep. susceptum. li. vi. licet tamen opinio equior

q sit p restitucom omnia recipet et sic dicendo solvit
una magna inducta que loquit cessante restore sed etiam
ad restorem ad dd. de baptismo et ordine que habet imprimit
caracterem qui tamen impressus amitti non debet cum anima non mo
riat de summa tri. et fide cath. sic etiam dixi de confessione
¶ 3o quero in eo quod dixi in 2o et 3o q. quod mulier
separata a primo propter artitudinem eo ipso quod cognoscat a secundo
debet reddi primo quid si adhuc primus non invenit eam ap
tam ¶ Glo. que si loque ibi sed quid. resp. opi. fo. quod sit
reddenda 2o et idem dicit pg. 2m vel tantum cogitur et sic in insi
nitum vult dicere quod quamquam eius viri 2o cognovit adhuc re
stituetur primo et si adhuc non erit apta sibi restituetur secundo
et sic etiam fiet pg tantum coitum et sic ultimus quare a primo
dimissa ut dicit in e. quod de iud. resp. glo. opi. tam quod
reddetur primo usque ad 3am vicem et non ultra sic de excep.
c. i. li. vi. quod etiam non procedit quia ex quo est reddita primo
remanebit ad eo cum reperiat apta ex quo est apta eius
sibi ut dixi in dicto 2o et 3o q. verum pro istis qui di
cunt eam sepius restitui hinc inde modo predicto dicit hostien
ac nec quod sit absurdum melius exponere coordinare pollucari
et quod alicuius uxor stat ita concedit ab alio quibus etiam insi
piens videt ypp. sequitur pro exponendo litteram in eo quod dicit q
sit mulier nubens 2o non formabitur quia diu hic articulus
dubitabilis erat propter quod etiam exponenda emanavit opi
anus prinisse ut patet in hac glo. que si loque et resp. pro
alios exponere hanc litteram et dicit quod quia diu dubitatur an
sit revocanda sententia vel an eius sit filius primo inspiciatur
vir primus et mulier ut per aspectum cognoscatur an habeant me
bra sibi et si presumetur quod viro primo sit cognoscibilis ei
reddetur, alij ut resp. pro dicunt quod quod diu dubitatur an sit se
parata propter arctatem et per sententiam eam potest alij nubere et si in
venit aliquem sibi aptum dubitabatur an tempus hominis apli
cavisset et quia non erat iste articulus terminatus non erat
iudicanda mulier fornicari cum per eam erit soluta a primo
potuit ergo contrahere licite cum alio cum edictum de matrimonio sit prohibi
torium de sponsa. eam aput et si dicatur quod non debet ignorancia
hoc eam excusare cum matrimonium sit de iure nali in quo non
excusat ignorancia. de consue. c. fi. libro sexto. Respondetur pro quod
in hijs que sunt de iure nali spaliter super matrimonio eius tamen
sepe constituit ecclesia nam quosdam prohibuit usque ad septimum
gradum quosdam usque ad quartum. et c. i. non debet. de con. con.

co(m)pub(ertate)o no(n) de biga c. i. Et no(n) h(abe)t q(uo)d d(icit) Ino(centius) i(m)mo d(icit) de iure
n(atur)ali et dic ut dixi de spon(salibus) in ii(i)a q(uestione) b(e)n(e) ¶ Deinde re(spon)d(e)t Ino(centius)
alios dic(entes) q(uod) h(ec) no(n) deb(e)at iudicari fornicaria t(ame)n in v(er)itate
peccabat q(ui)a h(ec) dubitatio iuris no(n) tollit p(eccatu)m cu(m) no(n) liceat
errare in iure maxime n(atur)ali s(ed) ap(er)ta q(uesti)onis huius que-
vide(tur) fuisse et esse debuisse t(a)l(i)s b(e)n co(n)cessat q(uod) p(ost) q(uesti)o(ne)s
huiu(s)m(od)i no(n) co(n)tendi(tu)r ult(ra) intencione(m) q(uesti)onis que v(idetu)r fuisse
et e(ss)e debuisse t(a)l(i)s q(uod) si aliquis faceret (con)(tra) q(uesti)o(n)em e(ss)e que
e(st) q(uod) (con)iuges caveat ab adulteriis et si a(li)us (con)iugu(m) (com)miserit
adult(eriu)m liceat di(m)mitt(er)e ab alt(er)o q(uo)d d(ebe)t intelligi si p(er) q(uesti)o(n)e(m)
e(ss)e declaratu(m) est h(oc) e(ss)e adult(eriu)m s(ed) h(oc) casu q(ui)a no(n) erat dif-
finitu(m) i(m)mo apud sapie(n)tes plurimu(m) dubitaba(tu)r et plures in
hanc opinione(m) declinabat q(uod) e(ss)et i(m)mo cu(m) (ergo) no(n) debet
iudicari adult(er)a nec peccare vel ut meli(us) dica(tur) no(n) d(ebet)
iudicari q(uod) teneat(ur) pena decretalis dice(n)tis q(uod) fornicaria
puni(tu)r in s(e)p(ar)acione thori cu(m) habuit p(ro)babile(m) ca(usa)m dubita-
tionis n(am) qu(i)da(m) dicebat q(uod) si malefic(iatu)s (con)(tra)hit cu(m) alia
no(n) fornica(tu)r nec peccat ut v(idetu)r d(icere) in c. fi. li(cet) h(oc) no(n)
dicat et sic p(er) simile v(id)ebat(ur) e(i)s de arta q(uod) nube(n)do alt(er)i
no(n) fornica(tu)r nec pecca(re)t e(tia)m t(ame)n h(oc) statui(tu)r (con)t(ra)riu(m)
s(cilicet) q(uod) no(n) possit cu(m) alio (con)trahe(re) decret(o) s(ed) p(os)t hac decreta-
le(m) s(ed) si an(te) hac q(uesti)o(n)em nubsiss(et) alt(er)i no(n) tenebat i(m)mo
t(ame)n p(ro)pt(er) p(ro)babile(m) errore(m) restitue(n)da e(st) p(ri)mo no(n) obstante
exceptio(n)e adulterii q(ui)a an(te) hac q(uesti)o(n)em no(n) erat (con)stitu(tu)m
nec p(re)ceptu(m) q(uod) restitue(re)t(ur) p(ri)mo (con)t(ra)riis p(er)o(ra)t(is) fiet apta p(ri)o-
(com)p(ar)at(ur) e(ni)m arta frigido cu(m) frigiditas et artacio sint n(atur)alia
vicia sic(ut) de malefico q(uo)d e(st) accide(n)tale s(ed) p(os)t hanc q(uesti)o(ne)m
si nub(eret) alt(er)i et e(tia)m in(n)omalit(er) fornica(tu)r et tene(tur) pe(na)
fornicarie cu(m) h(ec) dubitatio sit ia(m) soluta et hanc opi-
(nionem) d(icit) Ino(centius) p(ro)bari (con)t(ra) si(mi)lia divorcii int(er) hanc mulie(rem) et p(ri)mu(m) ma-
ritu(m) q(ui)a no(n) fuit quesitu(m) an e(ss)et apta p(ri)mo vel no(n)
vel utr(um) e(ss)et sim(i)lis p(ri)mis in genitalib(us) u(el) n(on) et (ergo) q(ui)a
q(uia) i(m)pe(dimen)t(um) mulie(ris) fuit remotu(m) absq(ue) corp(or)ali p(er)iclo et sine
divino miraclo et (com)p(ar)e c. i. in fi. huius c(ausa)e et h(oc) d(icit) Ino(centius)
sibi mag(is) placere Et no(n) h(abe)t s(ed) in eo q(uo)d dixi pena
q(uesti)onis huiu(s)m(od)i no(n) co(n)tendi ult(ra) intenc(i)o(ne)m q(uesti)onis et q(uod)
pena q(uesti)onis adult(eri)i d(ebe)t intelligi cu(m) declaratu(m) e(st) p(er) alia(m)
(con)stituc(i)o(ne)m h(oc) e(ss)e adult(eriu)m h(ic) e(ni)m faciu(n)t ad m(u)lta max(im)e
ad iura penalia f(ac)it ad id q(uo)d no(tatu)r de elect(ione) g(e)n(er)ali li(bro) vi
in glo(sa) (con)facient(es) f(ac)it eo a(utem) q(uo)d dixi Ino(centius) de malefic(i)o q(ui) c(ausa)

No(ta) sing(ulare)

sequit no dt q maleficiatus possit contrahe cu alia dt
melius ut i dico q cont mich 1d c q in maleficiato
z pbat q maleficiatu posse fi separacom / contra aut ad hoc
c. lca e hec ultima opinio sua. z eam seq'r ipe osti ut dco
c. ca quor. z dt osti q opinio so z cal. dequibz e c q.
sit q textu nec 2m osti mli restituet pma viro cu quo
morabit p triennu z interdicet 2o viro ne nubat cu alia
contrahat z si p triennu pot cognosci a pmo no reuertet ad 2m
Si vero p triennu no pot cognosci a pmo restituet 2o
sine spe restitucionis de ceteris faciend pmo z psumet eu
maleficiu ppetuu / Sz si 2us p triennu contrahit cu alia se
pabit vtrqz ad triennu pos qd si apparebit q impedimentu
fuit tpale ut q mli fuit cognita a pmo tz 2m inm
sz celebratu q interdictu ecce / Si vero apparuit impedim esse
ppetuu ut quia no potuit mli cognosci a pmo separabi
mu p 2m viro contractu cu alia z restituet sibi pma / Et
id dt osti si pmus vir pos separacom contrahit cu 2a post c
co c m si in co qd dt q illa pendet de futuro euentu
z post dt osti etia casu quo quis puat iure suo sine
culpa sz no sine causa ut lib no gtf qui q si aut
z ll dca osti magis cont c se vbi de maleficiato q
isti vbi de impedimento mulier agit ut q dt circa /
De alijs tn impedimentis tam corpore mulieris qua viri
etia tangit osti corpo ... licam ibi cuius similis alr qua
opposuerit e 1o 2o z 3o contrario opponit eu 2m vir z cons
sili quia si vir patet deforem membri ut e c pxo
vl si est nimis carnosus ita q excedit alia membra qui
morbz pot dici elefancia que e spes lepe maior alijs
spebus sic dca ad instar elephantis qui e maior a
lijs animalibz vl si est nimis grossu z longu cu sedo
contrat opetens no fiet restitucio mulieris pmo viro z
probat opinio e illud ouidij quia male inequales ve
niut ad aratra iuuenci tam premitur magno coniuge nup
ta minor / Itm antona dt q cuiqz mli no e angusta
z no conuenit ei suus par z ipa no qt par z indiqz
vnius qsi pmutacone / sic respondet osti z so an / Contra
ria leo dt no nec sz affirmatiue q cuiqz mli e angusta
z no qt ei suus par i vir qui sz morbz p lnm qi di
cat q requirit vir hns membra sufficiens ad inducendu
q mli delecte al no emittit sema z sic no sit concepcio

ut dic ibi aucena z hr in li° xvj sen xx titulu primo
c no e turpe. Et no lo ibi aucena de impeto contra
ut quia mlr sit arta primo lo de impeto generacionis ut qz
licz cognoscat mlr tn no delectat z sic no emittit sp
ma z no sit generacio ut predixi / z sic eciam intellr quod di
q reget dumscriptus permutacor sz v generacionis z psi
no e ad propositum ad infendu q dicit si separatio matrimonij
pp hc licz enim mlr no concipiat licz tn sit cognoscabilis
tn nunc sufficit enim q no e pure propositu q obstat possit
si separatio z hc eciam tz ostiensis in sua co g quid sit impoa
de fre quid si malli / dic tn ostiensis q quamvis i quibusdam
impotes possit tute procedi s eo q sede ut qz de ipsis
constat ad oculum que fides alijs probacionibus insti de gra g
si cu in dubijs dic consulendu sedem apostolicam nec auctoritate glosarum
ul aucene solum debe iniro. ar de testi licz quadam
in si dt esse primo auctor hg c no hnit hnc ultimum
intellcm que habuerit dni regem sz aliud de quo dixi s
in 2° z 3° gno q quibz vir censetur inutile silis ita q
virum cognoscabile censet alij cognoscabile na ipsa hic no
fecit separacionem inter virum z virgo cu erant absentes pposit
quod dixi eadem qone in ultima opinione primo quam posuis ulterio
eciam ponis ostiensis z hc est verior z est hic nec hic absurditates
quas hnit alie opinionis de quibz s ea qone z hanc esse petit
glo / in v. amodo in eo q exponit amodo i. veritate re
uelata q fuit vxor primi / z dt ostiensis q pot esse alit
exponi amodo i. ex quo forte e iuris super hc ut hic quod
reddit nichil / dt esse ostiensis q plus solutum quod qui possessor
quid si hodie talis casus accidet no dt plus / wlt dic
q indicaretur sicut hic indicauit ipsa 2m opinionem verum dicit
s ea qone lz q eo ipso q cz apta 2° censet fuisse
apta primo z ei restituet nec amplius abipso separabitur
Et si dicatur hodie no posse accid q vir constat eu arta
pp bana que permittet s de clan despon c si z sit
virgilio constabit de impeto / dic q pot ee q no constabit
maxime qz talia no publicantur / ite possit vir eciam
constare sciens eu talem ut qz 2m ostiensis consedit in suis viribz
ul wlt hre ut patrem s duobz ptibus c dic tn quo
addit ultim q si omnino constaret erat impedita no permittet
eciam consentire ex quo nunc no pot ee eu effectu de qdi ap

c. si. et q. 7. ff. de psh. lig. per quem contractu permittat eos sil ma
ue et sic loquitur duo capitula. C. proxima

℟ Nota ✠ Non modum plurendi compendium determinatoe ministendo
ad alia silib. modis de uscp. pastoralis insi. de diuor.
quito sic enim dicit insi. sexti compinus et tres illatores hodie
vocantur correlaria quod vocabulum non inuenem aput aucte
titos autores. sed bene inuenitur corelarium pro bene quod est dic
premium aliturg. decantis et dicitur acorona ul quod serui a collo
ut torquis aureus. forte aut sic vocabulu correlarium le
tum est quia quam aliquid inscitur compositio vult habere relacionem
adillud ut sic dicatur correlarium quasi correlatum. ¶ 2º
nota ibi non facile. quod in talibus non est precipitanda sententia ad
idem de inuite. resti. tua. ex liuis de presumpcionis l. di. po
dit plus di. quemadmodum. xxxiii. di. lenisse pri. q. in
greue. et proponit quo lucam ibi de talibus. i. de hijs dua
bus quomodo sed de diuidendis vxoribus propter artacionem mulieris
ul frigiditatem viri dic quod de frigiditate hic non dicitur sed solum de
artacione ¶ 3º nota quod quicquid finale iudicium i. contra pendis
expositio ut hic in si. et adijt cottidie allegatur de hoc in glo. ul.
quamuis compitus acta probat caueat successibus opto est quae
ab euentu seca nonnumquam putat. Et est sensus hic quod composito
videbitur an fuit ulli viro separata quod 2m pro si fuit
apta 2º reddetur primo et constat primum fuisse inun ¶ comp
quia hic forint contrarie et non soluitur et sic relinquitur
in dubio quid id est in prohemio. et de consti. c. si. Glo. in v.
soluta et in dubio debet metu quij proponit quo iste go
ues soluitur compinuss videtur aut vello glo. in v. solutam
quod ulli arta que non pot quinsti nisi sibi violencia inferatur
non est apta matrimonio et sic apparis dicit glo. in v. ydonea
quo uo dicit quod si madet etiam cum periculo et postea efficitur apta
primo debet restitui primo et idem consti. et hic vius ut dixi s.
et xxx. in 2º quo et 2m hic proponit quo lucam ibi posthac
sed quod superdicta est quod tale impedimentum non erat q. et vult
dic quod non erat perpetuum ul. posthac i. post sentenciam quam tulimus
in qua non discussimus de corporali periculo nec de fili viro sed
quod nobis constitit mulierem non esse arta viro primo ita sibi re
stituenda decernimus et sic decreto faciendum est quod non est
curandum de periculo viz. de filiorum viro et sic dicit quo s. placet
posthac quod dixi s. et dixi eod. in et idem consti. dicitur quod posthac
quod sit restituenda primo faciat ea primum quod sine diuino.

miraculo reddita e apta / 2m quia nunc aut quod fuit impe- tu
rpale / 3m quia nunc aut quod testimonium muliercularum fuit falsum
et 4m hoc dicit esse corrigendum quod ipse notat in sua quaestione ca. q. glo
et quod dicit quod si mulieres asserant et sequentibus et hoc etiam dicit Bernardus
glo. ultima in eodem quod dicit quod supposito eventu scilicet cum maior apta
esse primo declaratur vero matrimonium fuisse validum cum primo / Ex hiis
solvitur quaestio forsan in dicto capitulo in eo quod quaeritur an mulier quae sine peri-
culo non potest apta reddi viro censeatur ydonea quia in dubio
censetur non apta si non potest sine periculo mortis reddi apta
sed si subiciat se periculo dummodo non moriatur quocumque facto e apta
debet restitui primo et iudicatur inter eos fuisse matrimonium / Exemplum forte
forsan in dicto capitulo fraternitatis clarum e quoniam quia mulier separata a primo
viro propter artitudinem eius redditur si per usum secundi efficitur apta primo
restituenda quia et eo ipso quod aut arcto cognita ut dixi supra ... in 2o
quaestio ¶ 2o oppositum in eo quod dicit quod finale iudicium et quasi
iudicium non debet impenderi ff. de usuf. l. 1. de iud. non quem-
admodum / Solutio ut notatur de sepul. in mea ubi dixi in secundo quaesito
vero / et dicit quod hic iudicium non e pendens omnino intellectu ut dixi
in proximo quaestio in fine / ¶ Circa quaestionem an et quando propter impe-
dimentum possit separari matrimonium Solvunt ... ab. distinguendo quia aut
e impedimentum etatis et non tenet matrimonium de despon. in pu. annos ff. s.
e impediment ... et aut propter mulierem et dicitur arctatio et
eo quod sequitur / Aut viri et aut propter mulierem et dicitur arctatio et
tunc si non potest per incisionem vel aliter iuvari separantur ut co-
pularis aut propter viri et hic potest esse quadruplex unum ab-
solutum aut propter maleficium / Aliud propter frigiditatem / aliud propter ni-
miam carnositatem membri / ad quartum frigiditate eius / Si propter ma-
leficium aut e perpetuale et non separantur / aut perpetuum et separantur
... et hic si post maleficium secutum e matrimonium sed si primo
fuit matrimonium et postea maleficium non separantur ... quod dicit hic
qui / Circa aut in dubio quando non aut an praecesserit matrimonium
dixi ... quaestio 1. / Si aut propter frigiditatem non sunt statim coniuges
separandi sed conceditur 2m forma c. ... laudabilem / Si
vero propter nimiam carnositatem sed coniuges sunt in etate legitima pos-
sunt separari sed si postea apparet ab alio cognita restituetur
primo quia vero aut sententia lata per errorem ... c. 2m
eos dicit quod obstante carnalitate non fiet separatio quia
non reperitur inter coniugium et probat quod dixi supra proximo
quaestione in / Si vero propter ariditatem tunc possunt separari
ut c. proximo / non tenet in hoc statur mulieri hic dicenti sed
aspectu corporis arbitrio boni viri hoc dissuadetur /

distinctio

Littere legit duobus modis et ego addo tertium primo le-
gitur loquatur in maleficiato et sic glo. ii. et c. quis
ex. et 2ª habent hic dicit si maleficiatus non pot cognoscere
uxorem cum cohabitavit per triennium eis habet iurantibus cum septima ma-
nu propinquorum separantur hic dicit ¶ 2º legitur 2ª 4ᵒ in frigido
et sic quod non apparebat potest etiam addi tertius intellectus ut
generaliter loquatur cum uxor dicit virum non habere potentiam coeundi et
2ª habent hic dicit si uxor dicit virum cum cohabitaverit per triennium
non habere potentiam coeundi eis hic iurantibus cum septima manu propin-
quorum separantur et primum habetur hic et vide in 3ª parte. Coit divisio
est ibi quo ad cohabitationem in domo et lecto quare dicebat
enim quod cupiebat fieri mater ut c. i. et 2 ii. eodem c. ¶ Nota in octo
annis quod etiam post octo annos auditur mulier petens divor-
cium ob impotenciam viri et sic fecerit post annum et dimidium
quod dixi ut c. i. in versiculo primo sed eo quod hic cognoscebat isti
de hoc tamen intellige quod tamquam de lecto alias hoc spectatur ad dispo-
sitionem ut ti. i. c. i. ¶ 2º nota quod mulier petens divortium ob
impotenciam viri non tenetur exprimere qua de causa sit impotens
sic de iudicio dilata et hic dicit in 2º causa sit perpetua ut eo quod scien-
ter Glo. in xxxiii q. i. c. ii in verbo accepit dicit quod hic
esse de quo inst-
cum ut in suum totum deduxisse in iudicium / et quo inst-
amplius non audietur etiam specialiter dicat
quod si subcubuit amplius non audietur etiam specialiter dicat
eam frigidum vel maleficiatum de re iud. abbas li. d. nisi q
sitit etiam decepta et tunc reintegratur ut c. pro-
de eius 3º nota aliqui per ea quod dixi in proximo no-
tum quod auditur libellus in personali etiam sine causa cum hic auditur
mulier petens divortium propter impotenciam viri etiam si non
exprimat causam remotam impotentie. Sed dic quod generaliter pro-
cedit libellus in personali causa non expressa dummodo non exci-
piatur ut no. in spall. c. abbas li. d. in glo. talis que
c. nota. Et quo ad hoc c. dic quod non probat hoc quod isti di-
cunt nam hic fuit expressa causa remota in eo quod dixit mulier
virum non habere potentiam coeundi et quamvis non fuit specifice de-
claratum qua de causa non tamen videtur libellus propter inceptitudinem
quia inceptitudo causabatur ex parte viri de resti in inte. consti-
tutum et quod ibi non quia causa huius impotentie fuit in uni-
versalitate et fuit frigiditas et maleficium ut eo in vi et a-
liis de quibus dixi in vi. et colligitur ut eo ti. per totum.
¶ Ego nota in expertis quod matrone que assumuntur hic cau-
dent de experte nam inexperto non creditur ff. de ven. inspi.
l. i. ¶ Nota quod credendum antiquis quia presumuntur de experti

Et ex hoc arguitur per antiquius iuris 27 q. 1 c. statuta
xxxvij di. relatum, et c. nouos xlviij di. sicut, et preceptis
allegatur gof. C. de iud. certi cuiu. de iudicibus § nos g. xxx
q. in monstris. Et tamen quia quis creditur incorrupto xxxi di. inerrata
Sed dicit quod i. lex patriarche erat incorruptus imperatorum tamen erat cor-
ruptus super scandalo quod consuluit euitandum ¶ vto no. quod cu-
allegatur impona viri inspicitur mulier an sit virgo sed dicit quod etiam
inspicitur vir ut dixi s. eo laudabile eoc. in ¶ vjto no. quod
virginitas approbatur per aspectu matronarum ff. de ven. inspi. l. i.
de proba. proposuisti et c. tam, sit etiam attitudo mulieris s. c.
proximo in princ. ¶ vij. no. i. testimonium quod statur testimonio
matronarum non iurato quod colligitur ibi cum dicitur quod testimoniu
dicitur quod perhibetur ab non iurato de cohi. cle. tua. dicit melius
quod matrone iurant et quod c. tua non probat hoc ut i. dixi in
vto no. ¶ viij. no. quod cum agitur ad diuortium perhibetur i. plibus
supplet confessio sic cum confessio feminis hic indicatur inspicitur
plus quod no. de pu. sum. ad iniuriam in principio ¶ / ix. no. i.
prouincia quod est super potentia vel impotentia coniugii adhibetur testi-
monium prouincial personarum plus quam in vicinia presumitur melius
scire veritatem ut dixi s. c. proximo in prin. in 2o. nota ¶ x.
no. id quod notat glo. quia infirmitas. Et in hoc no. quod hic
iudicatur pena utriusque coniugis nam si iudicatur viri tamen posset
contingere quod iudicatur non illi qui est in peccato sed alteri et sumitur
hic consilium imponendi pene. 33 q. i. si per sortiarias ¶ xi. no.
quod deus fuit institutor matrimonij dicitur in glo. impotentia. Et ex
hoc infertur contra quod hoc sacramentum et penitenciam rome fuit aut
tores nam cetera fuerunt ab homine instituta Sed tamen dicit quod etiam
sacram corporis xpi fuit institutum a nostro redemptore de reli.
clem. vnica. Ante 2o. contra inmo et penitencia vere fuit status
quod fuit institutum ante peccatum et ratione loci quod in paradiso et temporis
quia in principio mundi, et significati de viga debitum, et quod facit
no esse peccatum quod aliter erat de hoc ultimo dixi. de sacra vnc.
c. vno. de. scire et despon. in vita q. xi. ¶ xij. no. quod te-
nim de quo hic dicitur est continuum et in eo quod exprimitur quod sit
continuum videtur colligi quod nisi exprimitur erat utile, dicit quod
in dubio intelligitur continuum ut no. ff. de diu. et temporis prescrip. in
vita et dixi de resti. in inte. clem. vnica q. xxxij. et hic ex-
primitur de continuitate ut no. fiat interpellato nisi ut dico s. q.
in ¶ xiij. no. quod separatur inmo corporibus non animo recitatis
nam probaco hic manus e decretali s. eo. laudabile vbi no.
in glo. impotentie et i. dixi in e. ¶ eius quod est quia no. pot

fieri etiam probato ar. de testi. preterea ¶ op. quod non debuerit
separari mulier licet esset incognita pot enim esse quod hic erat quod
ipsa non erat viripotens per hoc quod dixi s. eo. c. i. in secundo questio
Glo. i. metu quarum intelligit quod erat viripotens quod dicit ut di-
xi in dicto secundo questio. Et in hac glo. i. mulieris appellatione etiam
virgo viripotens continetur. 2o op. quod non debuerit fieri separatio pro-
quo vir asserebat quod parat alteram cognoscere nam etiam facta esset
debet renovari hoc apparente s. c. proximo de coniugio. Solutio i. loquitur
in impedimento mulieris que ex quo reperitur viri apta censetur
omnibus apta ut i. dixi in 2o et 3o questio. Sic autem de impedimento
viri qui potest esse impeditus cum una et non cum aliis ut hic
¶ 3o op. adhuc quia si vir est frigidus censetur impeditus
cum omnibus cum frigiditas sit impedimentum naturale s. eo. c. i. melius
eo. ti. laudabilem i. naturaliter frigidis. Solutio per hoc contrarium et similia
legitur hic c. duobus modis et ego lego tribus modis ut dixi s.
in principio. primo legit glo. hic quod loquitur in maleficiato non autem in
frigido. quid autem sit maleficiatus et quid frigidus dico in q. xa.
et hec lectura communis ut dixi in principio et dico in eo. questio. Et hac
tenendo dicit Innocentius distinguendum quod aut maleficium est temporale
et non dirimit immo aut perpetuum et dirimit 33 q. i. si per
sortiarias et dicitur perpetuum quod in tempore exorcismos et ora-
tiones non cessat dicto c. si per sortiarias alias non videtur esse perpe-
tuum cum maleficium illud destrui possit. dicit quod hoc perpetuo
si aliud non appareat s. c. proximo de coniugio ubi dixi in principio questio
Et quod ad illud de consanguinitate dicit quod idem sit quod quandoque
de consanguineis in fine puellis et c. ad viginti ubi glo. dicit eos
Innocentius quod ad hoc ut maleficium dirimat oportet quod precesserit matrimonium
sequens si sequitur quod tunc non dirimit sic nec alia impedimenta
supervenientia xxxii q. vii. hic. C. de eo qui cognovit consanguineam et
et tunc debet dici ut dixi s. c. proximo de coniugio q. i. dicit eos
Innocentius quod quis potest esse maleficiatus cum una et non cum alia et
hoc dicit pallium glo. hic ¶ Deinde Innocentius recedit ab hac lectura et ponit
2am dicens melius videri quod propter maleficium nullum matrimonium separandum
sit, et ad c. si per sortiarias dicit quod non tenet et intelligit hic c. i.
naturaliter frigido. Et hec est 2a lectura. Hugo c. de quo dixi s. in principio
c. et tenendo hanc videtur Innocentius ad contrarium quod licet vir dicat se
habere potentiam cognoscendi alias non erat tamen verum nec sibi
creditur. Jo. An. dicit quod non videtur quod c. si per sortiarias corrigatur
per aliquod ius nec debet corrigi per glosam glosa alia sequitur
magnus error cum cottidie per ecclesiam dissolvantur matrimonia
propter maleficium per hoc quod dixi s. c. proximo de coniugio i. primo
questio ubi idem tenui. Tertio quod hic c. non procedat in frigido probat

ostendi quod non attenditur quando naturalis frigido sunt pubertate plena sit quod
attendendum tempus prius si non sit plena pubertate debet dici ut in
eodem capitulo et de illis frigido non sunt plena pubertate et de maleficio
matrimonium sic c. et ff. est laudabilis quod propter maleficium dissolua-
tur matrimonium ff. in rubrica que dicitur attendi ff. si tempore pe. l. i. ar. contra in
contrarium. Item in eo quod mandatur quod isti primitus agerent que non
secundum locum ita in frigido cum sit impedimentum naturale et difficile disso-
lubile sicut in maleficio quod est impedimentum accidentale vult dicere quod
propter post cuiuenire maleficium. Et dicit ostendi quod propterea non aduertit
sic subtiliter. Dicit autem ostendi quod constantius in petita in epistola de hiis qui
maleficiis impediti cum uxoribus coire non possunt. Dicit quod maleficium
tam factorum pessimum est quod magis diuinis quam humanis curari
potest quam dicatur miraculose. Et consulunt ostendi quod recurratur ad re-
media de quibus dicitur prestantiam et ad alia remedia medicorum
licet enim quedam compellis videantur supersticiosa tamen credendum est
auctori in sua facultate et potest etiam retinendi lamis lamis.
Et hoc est quando licet ut dixi s. eodem capitulo et secundum hanc formam et pro
hoc quod dixi contrarium non spectandum tempus in frigido e. s. c.
primo et quod ibi dixi in ij. capitulo ad finem. Item quo ad id quod
dixi s. eodem capitulo de plena pubertate dicit melius ut dixi in
dicto ij. capitulo. Tertia non licet dicit dixi s. in capitulo primo clara est
et bene conuenit licet et possunt iste due scilicet prima et tertia licet tenere
¶ Quarto opponitur in eo quod dicit quod non potuit per inquisitionem constare
quod iste aliquam cognouisset. Potest enim non debet tempori probatum
quod ista etiam soleant fieri sine testibus. Soluit ostendi quod etiam probatur
tamen etiam per violentes presumptiones. de presump. literas et c. tertio loco dicit
etiam quod cautus dicebat vir dicens se hanc non cognouisse
quod si dixisset se cognouisse potuisset quoniam de medico probando
quod si dixisset se cognouisse potuisset quoniam de medico probando
tam virginem. Si autem mulier erat corrupta credetur viro in ista
euidentis apparet de desponsa. Viri e. c. propterea. 2ᵐ ostendi dicit melius
quo ad hoc ultimum ut contra quoddam. ¶ Quinto opponitur quod non deberent
requiri iura septime manus de proba. consuluisti et c. tamen
glossa vel soluit quod hoc sit quia sepe fallitur etc. ut in ca.
¶ Circa in eo quod dixi in quarto notabili quod deus fuit institu-
tor matrimonii propterea verba fuit institutum. Glossa antepenultima
refert quosdam dicere quod per illa sit inde ob etc. de bigamia. debitum.
sed glossa dicit verius quod per illa crescite et multiplicamini sunt
verius de eo c. uno li. vj. ubi hoc glossa vj. Item illa verba
crescite dicta fuerunt noe et filiis eius iam reprobatis gen. ix.
licet eadem verba etiam prius dicta fuerunt gen. primo. de hoc xx.
vij. q. i. in principio et dixi de sponsalibus in epistola q. vj. Et in hac
glossa i. quidam so. tan. et ostendi. Ibi ad adam. etc. tamen contra-
rio xxvij. q. ij. lex diuine quod dixi in dicta questione vj.

¶ 2o quero de intellectu verborum promissorum. Hostiensis ubi supra. circa
solutionem hostiensis dicens predicta verba notari quedam circa sacramentum matri-
monii in quibus alter coniugum alteri obligatur, notatur enim mutua
sustentatio et omnis subiectio, ibi obsequiis. Intima dilectio
ibi caro. religionis conformitas ibi de carne mea. qui degenerat
a fide ut christianus ducat christiana, item vinculi indissolubilitas
ibi propter hoc. sed sacramentum matrimoniale relinquet homo patrem et matrem
in quo potest notari quod consensus non debet esse cum patre aut cum
matre. item ibi uxori quia non debet homo homini potest notari
debiti redditio. item ibi adherebit non fides et consensus quo ad esse
sunt ibi in carne una tangitur bonum prolis et sacramenti significatio
ut non dividatur quis in prolis 32 di. valentino, dic quod hostiensis
non miror si non de facili rescinditur hoc sacramentum propter quod non degenerant
de infidelibus de sponsalibus duo. c. i. de sponsalibus is qui de biga. de bi-
ga de bigamia c. ii. ¶ 3o quero a quo tempore computatur terminus
de quo hic hostiensis per litteram. ibi post plures annos arguit quod ab
sponsione et precepto iudicis vel si preceptum est in causa quod precedit tempus
quod precessit primum, in hoc tamen non consistit sed debet hoc arbitrium
esse ut dicitur supra et ab domino sufficit qualitercumque morati
fuerint simul per triennium. Bazianus non debet quod computatur post litis
contestationem quod non est liber. item non procedit quia in causa matrimoniali non
est necessaria litis contestatio ut liber non constat quare probatur. porro
et hoc olim hodie autem nunquam. de iudi. cle. ii. et clem. sepe.
de v. sig. sed procedens opinio cum quia littera nichil aliud potest
nisi quod per triennium cohabitaverint. Et ad id quod dicit hostiensis quod tempus
ante primum non precedit dicit quod primo quo ad faciendum que-
rela de impotentia viri propter quod solet tempus istud assignari ¶ 4to
quero in eo quod dicit quod terminus debet esse continuus, quo intelli-
gitur continuus dicit quod intelligit in horis competentibus arg. de resti. spol.
c. i. et quod nota. de offi. archipresbiteri c. ii. in glo. in ff. de condi.
et demon. si quis ita. Et dicit guil. naso quod si vir missus
in peregrinationem sex mensibus alii supplebuntur de hoc per arg. 35
q. i. in sua. Et compositor dicit quod id quod debet de termino continuo debet
intelligi ad completo ¶ 5to quero si vir est suspectus quod faciat
mulierem corrumpi forte propter magnam spem hereditatis multe
namque sunt viri homines ad dolum aut decipere quam mitiores.
dicit hostiensis recurrendum ad id quod nota. de spon. cum locum vult dicere
quod mulier stabit quo ad in sequestro ut ibi nota in glo. si et ibi dicit
primo in hoc casu ¶ 6o quero si per alterum stat qui morari
non vult dicit hostiensis quod compellitur et vel hoc per curiam solare distin-
guatur. Et id dicit facere si cohabitet sed non temptat ad hoc tamen te-
nenti non potest cogi nisi inducere ut dicitur supra. Et in eo quod dicit

de restitucione curie secularis dic ut dixi de resti spo litis ¶ Septimo
quero si dicat quod ita ab horrz quod non venit sibi in cor ut tepte
/ dicit ostii quod non credit ei quia cavere debuit abinicio de de acc
et obli sic nisi forte euidens esset ea horroris quod dixi de
qui lep. c. n. § si q. n. ¶ Octavo quero in eo quod pla licit
inhuenerit anquam fiet divorcium quod probata fuit virginitas
perronalis et ult. hic coniuges per terminum iurat cum septima manu
quod non potuerunt commisceri ut in tex. et in glo. ulti. in prin. / ecclesia
si alteram obmittatur. Glo. ulti. in fine dicit quod intellog. hoc et non
aliam quod intelligat glo. tunc dicit si alteram obmittatur. Et dicit Io. an.
quod si per alteram intelligit desponsoe virginitatis licet et glo. ult.
dic quod securus foret si obmitteretur alterum de iuramento propinquorum
dicto cum quod sit probata virginitas non apparet constat quod debuit
operam copule quod requiritur ut licit / Hostiensis instituit quod si potest
divorcium propter maleficium etiam si non constet de virginitate in quo
videtur magnum periculum quia possibile est quod coniuges deiciabant si
propter iuramenta propinquorum presumitur quod non deiceret nam etiam si
constet de virginitate possibile est licet non verisimile quod deceret
ut quia alter vel uterque se subtrapit copule proposito alterius
vel propter aliam causam. Item in eo quod licit dicit quod vir et mulier iurat cum
septima manu / Item dic si alter ut quia vir contradicit sufficiat
cum tunc iuramentum mulieris cum septima manu apparet ista glo.
et quia vel erit in potestate viri tenere mulierem continuo impeditam
vel et in impedimento frigiditatis alio contradicente fit separatio B. c. c. i.
Et in hac glo. i. vel requisita ubi idem non ¶ Nono quero etiam
hoc quod dixi in propinqua quod si non potest habere septem propinquos
qui dicit fa. et phy. quod sufficiunt duo testes dummodo de hoc sit
fama xxxv. q. vi. si duo. Idem dicit et melius quod non est ...
tanda forma nec minus ut habeantur septem propinqui et si non potest
habere habeantur vicini b. eo. laudabile. Sed si non potest habere tot
ut propter inimicitias vel quia est forensis dicit sufficere paucores
vel non ¶ Decimo quero generaliter que sint impedimenta copule propter que
potest fieri divorcium / Respondeo ut dixi b. eo. fraternitatis in fine q. i.
et specialiter fit mentio in rubro de duobus scilicet de frigiditate et maleficio
dicitur autem frigidus is qui licet habeat membra tamen non valet uti
te ad copulam quod potest melius sciri apprendi quam verbo exprimi
et debet fieri inspectio per viros peritos quod dixi b. eo. laudabile
ex quo in / maleficiatus autem est is qui non valet aptus est ad co-
pulam per maleficia seu incantationes sunt est inhabilis. Et
contingit fit inhabilis cum certa muliere non tamen cum aliis ut hic. Et
sic etiam permittendo separari mulierem propter maleficium videtur fateri
quod sit possibile fieri talia maleficia sed que et si nulla dici possit
tamen quia sit et receptum non expedit instare

De matrimonio c̄tracto c̄tra interdictū ecclesie

¶ Post impedimenta que impediunt et dirimunt matrimonium di-
cendum de impedimento interdicti quod impedit sed non dirimit contrahendum
et idem ostendit lex propria alia ubi dicitur xxxv. q. iiii. non oportet
et tribus capitulis sequentibus

Matrimonium contra interdictum ecclesie seu iudicis contractum
p ꝑ hoc non dirimitur imponitur tamen pena contra
hentibus et separantur donec cognoscatur causa interdicti
hoc dicit totus titulus. Conclusio dicitur i. et ii. mandamus

¶ Nota i. dona et munera differunt inter donum et
munus. dicitur in glo. iii. et dicitur donum genus munus species et c.
munus donum causa ut in l. inter donum ad in hac glo. ¶ 2o
no. i. more tue, ar. possumus tue adiicit C. de testa. testa
menti cum veniss. ¶ 3o no. quod mandatum iudicis non debet con
temni et hec de curatore iudicis de ma. et o. cum in cetris a fi.
dicitur in glo. penult. ¶ Et not. ostendit litteram in eo quod ulter non
separavit super monita iudicis super illud. Ut tamen inventa
ff. cum minuss. negata. Et in hac glo. in fi. dicitur in glo. penul.
peccat de iure d. o. iud. in fi. et ibi in adi. ¶ 4to no. quod ꝑme
mandata iudicis contra gravius consessus dicitur in glo. vel contessit
cum ulter in aliis ut in eadem glo. unde multiplex pena debet
sibi imponi de re iudic. c. i. li. vi. ¶ 5to no. quod licet matrimonium non
stat contractum contra interdictum ecclesie contractum tamen tenet unde perpetue ulteri
quod veniat ad tertium cum quo contrahat de pnti. sic de despo.
impu. duo pueri, nam p. interdicti ecclesie non debet tamen matrimonium dis
solvi. vi. c. primo et p. hec matrimonium rupta fiunt prima sponsalia
de futuro despon. hemce in ¶ 2a causa contractus non tenuit ꝑ
publica honestate dicitur in glo. et male ¶ op. quod non
potuit fuit contrahere contraverre nam speale est in pre ut ff. possit
se filius ff. despon. sed que pris et l. sc. C. de imp. viduc.
ibo. hic contensit contrahit fuit contrarie parte contraenarte ut in
lra al. non valent sponsalia ut in glo. in. et de despon. im
pu. c. uno in fi. li. vi. Et dic. fino quod quoquo favor contrahit
valuerunt sponsalia contra perrent quia possent etiam p. q.
libi parentum contrahi ff. de spon. l. vl. pr. aut nomine filiorum
tam constitutorum in potestate quam emancipatorum sponsalia contrahi
pot dummo pres sit filius et non contradicat ff. despon. sed que
et l. sc. C. de imp. viduc. despon. sic. vi. c. ꝑpris fuit tutore
aut sacr ff. despon. puelle. C. despon. si pr. fino ostendit de
quod tacitus contensus sufficit ad inducendum matrimonium pid quod non de-
spon. cum aput et c. tue. de qui. hyp. c. fi. dicitur tamen quod quoquo

mli lic etate attendit consensus suus non primus .2m. cano
nes de despon impu c. i. § si e puis non requirit quod consenciat
expresse ymo exquo non contradix presumunt consentire. ff. man
si remunerandi § si passus et intelligit ascri quod hic mli co
sensit tacite, nam si expresse frustra addunt que sequunt in litera
que indicat tacitum consensum, dic ut in se. ti. § pro ¶ 2o op. ad
hoc quod dixi in primo questio quod sic non consit preferre nisi
consenciat quod ymo despon ad id quod, Sol. secundo remittendo
ibi et i non lo. desire § de biturico et dic ut i. dixi i. p. 2o no
Et plenius quis possit contrahere sponsalia pro alio dixi de despo.
impu c. i. in 2a que. et ibi nota limitant ea que dixi
in proximo questio et maxime que dicit ascri de tacito consensu et stad
e illis ¶ 3o op. quod deberet stari primis sponsalibus quia
per consensum sequentem per muneribus et per amplexum tunc sunt in
iam de despon impu c. vno. li. vi. Solvit Jo. an. quod quando
precedit in sponsalibus de puti que propter etatis defectum iuris impu
tacione fingunt defacto, Sed si ab inicio contrahunt per verba de
futuro per amplexus vel oscula non transeunt in iam quia nec per
impu copule quod plus e despon c. si post quod non de despo
impu attestaciones ubi dixi in iiij que. et despon ib. que
ubi dixi in 3a que ¶ 4to op. quod deberet stari secundis spo
salibus que fiunt depuriter ut innuit in verbo desponsari. Sol. §
sponsalia non tenuerit obstante publica honestate ut dixi s. in
q. no. li. honestas aut surgens ex sequitur non dissolvit prima
quia publica honestas non precedencia § sequencia matrimonia
impedit et dissolvit despon c. vno. li. vi. ¶ 5to op. quod non
deberet ca ad iudice aq de app. accepta Sol. ut i glo. penul.

Ex litteris Summa ut s. c. pro primo narrat factum
2o diffinitur committit ibi mandamus, de
sponsal. per verba de futuro secundo. et hoc innuit sequencia sit s.
c. proximo ¶ No. de prohibicione sub interminacione anathematis
de hoc in glo. 2 de sagittariis c. vno. ¶ 2o no. quod licet iudex
deferat appellationi, tamen potest inhibere appellanti ne faciat id
propter quod appellatur de hoc in glo. antepenul. Et j in 4to questio, potest
aut iudex deferre appellationi vel cum si non habeat de app. cordi
li. vi. quod intellige ut dixi de app. de priore ¶ 3o no. quod §
sententia lata sub condicione de hoc in glo. penul. Et in ea i. ar
g. Solve ut dixi de ap. preca in i ¶ op. quod non potuerit
per contrahere sponsalia procuratoria absente de despon impu c. vno.
in si li. vi, Sol. ut in glo. i. et melius in decr. c. vno. ¶ 2o
op. quod non potuerit hec ca agitari coram archiepiscopo nisi per appellationem
cum non habeat iurisdictionem in subditos suffraganeorum de offi. or.

or. pastoralis in pn / So. hic lo. de cantuariensi qui e legatus
z sit etia p simplice querela pot adiri de offi. le. c. pmo.
¶ 3o op. in eo q iste fuit cui fuerat phibitu ne cheerz alia
dup in facie eccie no em debuit hoc ei pmitti cu id qd fecit
dnus iudex eccasticus dat fuerit eis in alia diocesi de offi. or.
ad reprimedu / Solvit osti. q potuit capellanus ignorare de
phibicione z forte no fuit ab qui accaz fuis. c. si qui ma.
at pnt / dic in hoc no refre nec etia si capellanus sciuit et
debuit phibe tn quo no phibuit potuit chi in facie
eccie. dixi qui ma. at. pnt. c. si in pn. q. p / ¶ Quarto op
in eo qd dixi in 2o no. q iudex deferens applom pot int
dice nec quo detulit devolut iurdico ad supiore de ap
cu applonibz. li. vi. / Ido anpemul vr sensisse hc quam inos
qd dt ordinariu hoc posse z post vr sentire ad in depstatu suo
aut gnalit dt iudice aquo posse interdice hoc tam pp prelim
amicacz z favore invicem al sequnsi in talibz nos de
app. cu teneamur. Rest tn alios dice q hc pot ordina
rius no delatus / Sz q hoc possit etia delegatus e ar. de app
cu teneamur. Illud tn lo. in ordinario h pphoc de ap. sepe i
eo. q iudex qui detulit applom pfingit tunc appellati et
de hoc ibi dixi z no in deo. c. cu applonibz / Et dic q in
cau huius c. hoc interdictu pot face delatus i ipa delacione
nec pqea qntualiis no vr hc posse pdcm. c. cu applo
nibz / z ad instatucone tmini que ut pdixi statuit eis delatus
quia hoc sibi pmittit. ar. dci. c. sepe. sed. ut.

De muliere Brevis ul summa ut h. c. i. tn stans
hic lo. de interdicto facto pp consanguinitate
no precedit alle summarius in eo qd dr q inmi gestu contra
interdictu eccie no divinit de consang. no dt z clem. lina
eo. ti. pt huius de spon. de muliere / Consanguinitate. ul alio im
pedimento canonico de clan des. cu inhibico ¶ No. q co
sanguinei no debent imnice gliche ymmo hodie consanguinei ul
affines scient in gradu phito ghentes cognicati sut. q
dcans clem / ¶ Op. in eo. q isti sepant hc e em forte
sntcim antequa sit cognitu de ca. q. id depsti. etia de ca
pos. c. i. dic q sepant no p sntiam diffinitiua h q p
ceptu ut stent sepati donec de ca cognoscat ¶ Queritur
q isti qmnicant donec stant inmice an eo ipo q stabunt
sepati erunt absoluti / Ido in dt tuc q absolunt dic ymo
necessariu de sen. ex. cu desidet z c. anobis h. fo. Sz in sna
interdcti ul suspensionis dt io. an. no esse necessaria absoluciom
et in relaxacione istorum no suat forma solempnis h suffic
dice absolvo te. ul relaxo interdictu p hoc qd no de testi.

remens in ead. fi. et quod dixi de eta et qua cu bone

Qui filii sint legitimi

¶ Viso de impedimentis matrimonii quod contrahi illicite faciunt ita impediunt matrimonium quod non tenet et sic filii sunt illegittimi, quibusdam non impedientibus omnino quin teneat ut ti. i. et sic tunc filii sunt legitimi, sequitur videre ut sciatur qualiter qui sunt legitimi et qui non subicitur licet in eta. de ma. xxxii di. de ind. xxviii di. si quis vidua xx. q. vel cum mite xxxii. q. in dicitur et c. si xxxv. q. iii. c. uno. ¶ Ex. quod non dicit filiis in putativ delictu parentum cur. lvi. di. nasti de cstit. c. ii. ibi filii nati ex illicito copulatione inhabilitantur non in pena sua set ut in eis puniatur pena incontinentia xx. q. vel cum mite de inu. ii. ppp.

Conquestus

de soluto genitus et soluta legitimatur per sequens parentum coniugium primo quicula 2° commissio i. ideoque. ¶ No. quod maritus agit pro uxore de hoc per deprava constitutus. ¶ Ex. in eo quod dicit quod patruus conabatur mulierem exheredare, nam exheredare pertinet ad eos quibus succeditur ab intestato et est exheredare constitue alienum a sua hereditate C. de liberis preteritis si quis sonen ub non possum, exheredare est enim inepta exheredatio in sonico ff. de lo. ob. quidam cum filium ¶ in eo aut. solvit pro exponendo litem, i. exheredare. i. privare hereditate patris

¶ 2° Ex. in eo quod ipsa committebat super hereditate quid. i. in eo. tamen. Glo. in solvit dupl. primo quod licet possit committi causa filiationis i. legitimationis quia ad ipsam pertinet et contrcommittitur tamen in quietationis que fiebat isti in contrarium autem committitur possit ergo spoliationis quia ad ipsam non pertinet et dix quidam dominus nayptus quod contra agenti super spoliatione non potest resti ergo de dominio de resti. spo. in lite fte cu ge ata inter de illegittimitate pretium licet contra ergo natalium potat pare prejudicium ergo hereditatis ¶ 2° solvit glo. quod ipsa fuit in loco prejudicium tempale quod est diminare ¶ 3° solvit primo quod ipsa non iudex hereditatis restitui set prohibet mulier tractare illegitimitatis in eo. plactum primo licet quod non. de do. int. vi. et lxx. c. in. Hostiensis solvit uno quod iudex etiam in causis i. talibus iudicare potest inter laycos ut in causa natalium colhact etiam resistentes sue fine constituti. Et quod dicit hic intelligi quod mulier erat infabilis de fo. q. expte. et c. extenore de offi. del. si significantibus quod est dimare. Teneo ergo primam vel 3am solutionem que satis tendunt in idem et bene conveniunt hic

Tanta vis

de separato matrimonio in facie ecclesie contracto si filii geniti vel concepti ante finam legitimi sunt primo casus diffinitionis 2° diffinitio i. ideoque Canonice. i. per impedimentum

canonicum et adhibita gravitate de divor. porro i. si ¶ op.
quia ut hic mulctatur quia dicit publice et sine contradictore. Et ut
in glo. i. et ii. Et in eadem glo. ii. i. cum inhibito dicit gof. hac
pro illa non esse correcta sed illa loqui cum inium clam. contraxit
ista cum solempnitate et a bigravatibus impedimentum ¶ 2o op. in eo
quod attenditur tempus conceptionis et sic obstant iura all. in glo.
in i. ar. contra. Et ut in ca. ri. paulus si filia ignorante
patre nupsit et concepit licet mortuo patre pariat proles iusta
non est i. si quis conceptus antequam pater a senatu removeretur
natus post senatoris filius intelligitur ibi ex conceptio al. incipit
sufficit i. quod in filiis non inspicitur conceptio vel nativitas filii
una etiam in prius nato ad hoc ut fustibus non cedatur vel in
metallum non detur sufficit quod mater prius est decurio ibi. § se-
cundum ex prima parte qua ibi dicit quod titabitur ut filius decurionis
si fuit conceptus tempore decurionatus licet post dignitatem
amittat ibi favore filiorum C. de natu. li. imp. in fi. ¶ 3o
op. ad hoc C. de libe. ca. l. ul. ubi partus conceptus pendente
iudicio sequitur conditionem matris vel sine post lite contestatam. Item
Glo. penul. fort. et non solvit dic quod illud est quia posset
esse incommodum partui si aliter diceretur nam si computaretur liber
non expedivit tamen prius nato et de hoc i. nota Et in hac glo.
i. ante sententiam et sic pendente iudicio dicit quis hic bona
fide quod fac. ad nota de con. i. ser. posuit in glo. penul.
¶ 4to op. in eo quod eccl. iudicat de here. contra id in eo tamen
Solvit ino quod non intromittit se de here. cum ut bonis
secularibus sed iudicat quid iuris sit quod non est contra spm. quod post
quam eccl. pronuntiavit quod legitimum adiungit eum prius
sine quod succedat in bona paterna ¶ Quero in eo quod dicit
de concepto ante sententiam quid si post sententiam pen. appe. Ego
quod id hoc quia ex quo est appellatum est ac si non esset
iudicatum de iur. pur. hemeres ¶ 2o quero iuxta hoc si
pendente quaestione super divortio ex cognatione sic contrahentes quod erant
contractes in comparendo an filii concepti et nati post cognationem
consistant hinc si postea separat num. ibi in dnali hom-
tur. quod sit probatur ista litt. et quod dixi B. in 3o quo ¶ 3o quo
si mo. quod alicui quod non sit filius an interim alet. Glo.
ult. format et inulig cadit i. c. pri. Solvit aut glo.
quod alet permissa summaria cognitione quod est si non
modica presumptio faciat pro puero mitti in possessionem ff. de
carbo. l. ul. de lib. agno. si quis alibet. § si ut paret
et hoc nisi evidenter appareat non esse filius ut in
§ car. all. in glo.

Transmisse Stat dicto viri et mulieris qui negat aliquem
filium nisi indicijs et testibus contrarium probetur
Cod. dic. l. ij. ca. tit. aut. ¶ Non tamen in quo proba pudi
cia de hoc in glo. plenius in prin. et de here. contingat l. in fi.
et l. de hoc in glo. fi. 27 in 3 quo et quest. 4. ¶ Op. in eo
quod iste credebatur spurius, dicitur enim spurius natus ex dampn
nato complexu ff. de stat. ho. vulgo, quod dixi de venu.
nisi quod proponere quod non sic erat iste, Glo. in solvit dupl.
primo exponendo spurius i. non legitimus seu naturalis et dicit vim
quod naturalis liber ex quo se immiscuit hereditati abstinere non pot.
aut. quibus mo. natu. effi. sui § si quis. et naturalis ptem
non succedit ascendentibus vel descendentibus vel collateralibus venie
tibus ipsi patri sed soli patri et patri privilegio gaudet ut illi non
succedant sibi in aut. eod. § filium viri et loquitur hic duo
§ de naturali legitimato per oblacionem sitam curie sicut si legitimatur
per princ. quod tunc succedit omnibus et sibi succeditur ab omnibus
ac si esset naturalis et legitimus aut. eo. § reliqui et § si quis
igitur dotalia ex eo tenta, 2o solvit glo quod erat spurius
ex natus durante matrimonio subaudi cum alia sed hoc diuinat
et prima melior, Ex qua non quod spurius tunc dicitur generaliter pro quolibet
non legitime nato ¶ 2o op. quod non debuit stari negacioni
parentis quia quamvis enim pater negat aliquem esse filium tamen agere pot.
de inofficioso testo. ff. de inoffi. testa. si instituta § i.
Glo. in dicit quod hic non statur dicto parentis simpliciter sed quo ad
presumpcionem sic ergo si asserit filium non statur si probatur non filius
vult 2o glo. quod si asserit eum filium statur nisi probetur contrarium quod
apcius dicit glo. vl. et dicit 4no hic verum dummodo talis nominacio
facta sit cum aliqua solempnitate ff. de proba. l. fi. et qualis
debeat esse hec solempnitas ibi dicitur quo aut ad l. si insti
tuta § i. dicit damna. illud § loqui quando in una parte pater
confiteatur et in alia parte testi dicit illum non esse filium sed si sit
hec duo faciat probacio quod sit filius exheredacio nulla. ff.
de li. et po. si posteriorum § vl. ad carbo. l. i. § si quis et
hoc etiam nota. glo. in dicto § i. ¶ 3o op. in eo quod permittit pro
bari pudicicia nam probacio debet inicio concludere de proba. in princ.
Glo. vl. solvit quod admittitur probacio pudicicie quia filiacio
non pot. bene probari ¶ Circa in eo quod dicit quod fuit mota
questio super legittimitate quis provocavit ad iudicium, Glo. in
solvit quod filii legitimi Et in ca. i. vl. pro. forte provolenciis
¶ Op. ad hoc quia non debuit admitti questio super hereditate
parentis qui adhuc vivebat C. de pact. l. vl., So ut i. eadem
glo. que solvit triplr. duo prime diuinat 3a bene quere lre

qponendo ut in glo / dic etiam glo q credit deo ponitur quia
fama vicinie etiam hoc habebat / dic q fama vicinie queruebat
no in hoc q no esset filius sed in hoc q no esset legitimus sed spurius
ut in lra / et attenta fama si intelligitur spurius i naturalis ut dixi
s in primo qrio fuisset legitimatus primum sequens in eo tanta seq
si intelligitur spurius ipse deo c tanta / dic etiam glo q iste mulier
fuit in possessione filiationis qqua dico q licet aliquis nutriat
pfilio i ac si esset filius no prop hoc possessio filiationis qpetit
eum q habeat et tractet pfilio de pba ptuas qd hic no fuit
ymo nutrientes negaverunt eum filium / Et post colligit alia ro que
no fuit legitimatus primum sequens quia no constitit q esset filius
Et in hac glo i l. plz. § si vero aui et pani adoptantis
affectio omnem suspicionem removet quia presumitur agi in frau
de adoptati ibi si nun si duobus institutis filiis mater tum
pepit et in puerpio discessit ille petit virilem cum aliis et
repentini casus iniquitas pquecuiud materne pietatis emodatur
sed si institutissent quem aq de inofficioso ¶ 2º quero in eo
qd hic dicit de indiciis pque indicia pbetur quis filius et
quo pbabit iste de quo hic / Do ut in glo pcltz et dicit glo
glo sinr singularis ff de pba cum pbatio qd indicium e minus q se
mipleua pbatio sed in l. quesitis C ad l. iul maie dicit glo
q unus testis facit indicium et sic videtur velle q indicium sit se
mipleua pbatio / dicit etiam glo C fam hrc l. si q indicium debet
pbari pduos testes qd ultimum pcedit qui deponit sup
aliquo qtrverso indicio sed si unus solus dicere deponit sup
facto puta maleficio facit indicium qsit intelligitur glo in dicta
l. quesitis et no bar ff de qonibus l. si de hoc dixi de psup
tiab / Quo aut ad indicia que tangit glo in pbanda fi
liatone osti ponit etiam alia indicia ut q pbabi q
pentes in secreto ipm osculabantur tamq filium et carissime
nutriebant licet foris negarent ad petitum suum celandum et hoc
pbabitur p pedissequas quia no pot p alios eque bene
pbari. ar. C de repu qsensu § sin aut. de testi levitis
y iusti / Ite pbabit p obstetrices q qum natus fuit fecerunt
gaudium tamq de filio sed hoc satis tangit glo in eo qd dicit
q pbabitur q tenebant eum pfilio / Ite adhuc certius e
indicium de quo in glo ut pbetur natus de illorum muro. uel ut
dicit vim pbato q fuit filius illius mris pquos pbatur q
fuit et mariti eius / Et in hac glo i § filium. si maritus
pdecennium fuit absens et reversus repit filium annicolum nec
tenetur agnoscere idem si puto sed ob infirmitatem vel alia ca
no iacuit cum uxore al qui cum uxore assidue moratur

no e fendus nolet filiu agnoscere

Causam illegittima e ples ples qua viro
vivente ex per ex alio viro concepit sive cu
illo sive cu illo sive cu marito moret primo dicit 2º
no i quia et pone casu ut no in eo cam in glo i
et dic ostii quod primo dicit legi dicit c. cam 2º pri in c.
cam de dolo de mdc c. cam de offi del de mdc tertio de
tre ultio c. cam de dolo et ceter usque ad fine In quo
no e magna vis sufficit enim quod intelliga hec lra quo
ad id quod ponit in fine. Si constiterit constrie sic si consti
terit quod agata nata fuit de avellina tempore alani viri
sui ipsa scilicet avellina morante cu eo scilicet alano et intellige
nata de viro de quo in lra vel repete si constiterit quod aga
ta nata fuit de avellina v. pre dce agathe etc. op
quia no est quare queratur de natitate agathe So ut
in glo i ¶ 2º op quia stat quod avellina hec viro
et tamen ples nata fuit ex alio viro fuit lima ut quia
alis vir concepit cu ea ignorantes de primo viro in eo parte
nove So ut in glo vel ex quia pot inferri que fuit ca
dubitandi et que decidendi quod forte dubitabatur ples ex lima
tamquam nata ex illo R. tenete avellina coniuge Ro
decidendi quod dicit intelligi quod R. sciuit de primo viro et ut
in glo ¶ 3º op ad hoc ra no obstante prima viro po
tuit tene mulier cu 2º despon cu in aptata So contra
predit qui primum mulier non tenuit

Lator Excepto illegittimitatis opposita cora judice
seculari remittenda e ad ecclesiasticu primo quela
2º conmissio i. ioc ¶ No quod nepos excludi a successione
avi exclusio patre et hoc quando nepos venit ex persona patris
ut hic ra si pr e inabilis ex persona eius no pot venire
nepos Sed quid filius e de suis et legit. aut. in successione
et melius e de natura li. l. si 8. c. qui et quod i no in
glo i ¶ 2º no quod quo natum spectat ad eccliam dicitur
in glo in et no ad iudica secular etiam incident dicitur hic
in glo fi. et in uo quos ¶ 3º no quod pot statui tempus
volenti age dicitur in glo no quod et in eo quod assignantur
duo menses e sile de qu qui ex pub ostii aut ple
nius collig quod ubi presumptio e quod aliquis quod calumpnio
se moveat ex ecen prefigit ei tempus peremptoriu ad agendu
post quod no auditur judice sile de seclari scolari quod tunc
ne conveniat in recessu quando erit in recessa ra facit
prius moveri volentes ab eo petere ut in tali tempus petat

sit et in officiali tpe syndicatus constituit statuit tpus aliquo
C. ut omnes tam ciuiles q mili. l. vna. p hoc iuri all'a
glo. et C. de remiss. pig. si eo tpe ff. de oper. lega. ma
tripiorum de pba. lit. desi. cum in [illegible] accipimus sile qd no. de
elec. cum cetera de qe pbe. excepte tn no vr hic colligi
q statuatur tmi ad agend; sed potius ad pbanda excep
tom. q opposuit h. patruus q lr nepote ex hoc den
t lit. ex t. accipimus et de excep. pastoral et desi. cetera in
gno et. Op. q no debuit audiri oppoicio q pr
istius fuer de no lmo nnro. na tn lr stat q succede
pot ut ex. e naalis tm. C. de naali. li. aut lit. So. ut
in glo. 1. et 7. q. 1. ¶ 2o. op. in eo qd dixi in 3. no.
q statuit tmi volenti age et sic q. C. ut nemo inuitus
age. in vult. et l. vna. Soluit ino q 1d reglare ex hoc
C. de pigno. creditor. et sic velt dic q hic spalis ca
qn subest aliq ro et gt ino q inde qn assigt tmi
ad agend; dz hoc fore ca pignita incoie qn vel; at
tore expectare tpus agendi quo reus pbomb; careat
ul fama alicuius ul statu grauari. C. de ingenui. manu.
diffamari de remiss. pig. si eo ut lite no [illegible] qui. q
1. ff. dt vbi in moda exceptionis ul pindicialis actois
aliqd opponit ut hic et de ordi. cog. cum. al aut reus no
cogit. sic. defende s sufficit q actor mittatur in possessionem et fiat
vendicio et indicatur mulcta. ff. de bo. aute. iud. pos. l. pe
ul si quis ius dicenti no obtemp. l. vna. qd dixi de
offi. del. consultatonib; dt tn ino gnale ee q quibzdam
personis imminet piclm si no agat ul defendat ut tu
torib; et curatorib; C. arbi. tute. nomina de. admi. tu. tu
torib; ff. de negociorum gestorib; si pnt age sine mandato
ff. de neg. q sunt aut. et de procuratorib; C. man. procurem
et de administratorib; ciuitatis ff. de admini. rei. ad ci. p
ci. l. vl. q. in. et l. penul. et id de herede qui dz vindi
care necem defuncti. C. ad sille. l. 1. ff. de accusare cita
to reo ul lite contestata ino ex hoc vl. de do. et qu. cam
¶ 3o. op. in eo q opponens illiuitate cogitur pbare po
cius cum debet ~~teneri~~ teneri. ibi cui oppon. qr in dubio
no psumitur inim. 30. q. vl. alr. Glo. penul. soluit q
hic incubit pbo opponenti qr ib cui opponebatur fuit in
possessione filiacionis et intellige q fuit in possessione
tue filiacionis al no succedet cum naalib; et linuis ut hic

in glo. i. 2. q. i. / et quod hoc solo videtur duminare tum
patris comprobat lre et dicte vera est / et quod dixi quod in dubio non
presumitur dum / dicit lau. patet quod vivunt coniuges et fit hec
presumptio ut cogantur palam cognoscere contra hec petrus dicit si mortui
sunt quia tunc cessat hec ro / sed contra dicas quod presumitur ad
ulterius quod de recenti coheserunt viri et mulieres necnon eciam de nimio
frequens si mortui sunt et ff quod coniugibus se habuerunt n. co pro
al posset contingere absurditas ut si sacerdos et testes mortui
sunt ita quod non potest probari / sed dicit eciam si vivunt coniuges sed
scitum est antiquum ita quod probari non potest / tunc enim non auditur
obiectio illimitate vel si auditur oportet quod probet sic quod constat ipsum
contractum esse in facie ecclesie. s. eo. c. i. 2. n. / ¶ Quarto oppo. quod hec
est negativa quod non fuerit benedictio transfudit onus probandi in
adversarium de elec. bone. i. / ¶ Quinto op. quod iudex secularis de-
buerit hic posse cognoscere de illimitate incidenter ut de iud.
quotiens / glo. vel soluit quod hoc non potest quia causa est mere
spiritualis et spectat principaliter ad ecclesiam sed per hoc non solvitur
contrarium / contra i. eo. per venerabile / dic ergo quod spirituale contra natura
iurisdictionis inductum est favore ecclesie / pre de iud. contra dicit quod
ex quadam excellencia ecclesiastice iurisdictionis ex qua surgit hec varietas
quod licet iudex ecclesiasticus possit incidenter de incidentibus cognoscere de causa
spectante ad secularem ut si causa feudi incidit in causa matrimoniali
coram ecclesiastico de dona. inter vi. et ux. de prudencia tamen non sic
contra potest iudex secularis de causa spirituali incidente coram se cognoscere
ut hic et de ar. cogni. causa. ubi de hoc et de fen. eo. si iudex
laycus li. vi. Et hec ro hostiensis vult quod hoc evenit quia sic
est in canone expressum. expressit autem hoc canon quia laycus ex-
toto incapax est spiritualium de elec. sacrosancta. et c. massana.
et sic eciam incidenter de causa spirituali non cognoscit ¶ contrario
in eo quod dixi in primo contrario quod naturalis succedit patri an et
quod hoc concedat hostiensis ut in glo. i. que dicit naturales admitti
ad successionem quandoque in tota quandoque in parte. ut in glo. et dicitur
naturalis is qui de indubitata concubina natus est que est unica
in domo aut quibus modis naturales effi. sui. §. Si vero habuerit
usque ad §. non aut. / Et in hac glo. i. alia plures naturales
et liberorum ut in lra / Et idem de coniuge que eciam excludit naturales
ut in paribus allis in glo. et no. de venu. insp. §. ex persone i.
glo. sit / Et in hoc de coniuge est casus quo quis alteri nocet et
in hoc sibi non prodest quia ipsa coniux non admittitur et tamen excludit
naturales de hoc dicite prohem. autentice in. si h. k. ¶ op. ad
id quod dicit glo. naturales admitti ad successionem in duabus unciis
eciam extantibus naturalibus et liberis hoc enim videtur repugnare lre

sibi mens. iuri successorio vendicare / So. bin. exponit merc. i
pap. s. duas vnctas qd merc. est / vel sec. gof. licet lex pot
loqui sec. canones sec. quos fornicarius coitus e. damp
nat. leges aut concubinatu admittut xxxiiij q. iiij nemo. et
c. meretrices qd no pl. osti qui dt q. etia leges noue dap
nat fornicatom et omne pctm aut. de leno. colla. iij. et auth.
stemtas mulieres colla. v. et auth. ut no luxu. q. natam coll.
vj. vn etia imperator e amator castitatis. Auth. quib. mo
na. effi. le. §. illud colla. vij. / ite vbi de pcto agit leges
imitant canones. auth. quo. op. oz epi. colla. i. et auth. de
ecc. ti. coll. ix. et auth. ut clici apud ppm epi. §. si vero
ecctiam / dt go osti q. nales sec. lege etia ciuile sit illicito
coitu tn sec. lege ciuile admittut ad succoem sec. mod.
dico ut in glo / dic q. concubinat. sec. lege no e approbat. nec im
pbat et potius dr tacite approbat. quia a legib. nomen
assumpsit et go legis pena est ut dt. l. in concubinatu in fi. ff
de con. et ad id C. de conc. l. vna. vbi no cedit coniugato
licina tenedi concubina no coniugato go ote. i. no punit
vn no pot dici coit. illicit. sec. leges et iura que allegt
osti. aliqua loqut de coitu dampnato. alia merc. arget
ex aut potuer. osto imperialis admitte nales ad succoem
pbat osti. et etia proprium pot imperator tales legitimare
go fortius p. oscoem et pfcot. quia operante ostor legiti
mant expresse inim. ij. c. pprio. / ite sic pp. dispensat.
cu illimo quo ad ordines et honores ecclesiasticos sic et
imperator pot quo ad hereditates et honores seculares al
corrigerent leges. ff. de decurio. gnali. §. spurios. et
§. l. spurij. auth. quib. mo na. effi. le. colla. vj. et quib.
mo na. effi. sui. coll. vij. et fiat. vij. / et addom gof dt
q. suffic q. de iure ciuili e concessu q. nales succedat eo
modo de quo in glo. et iure cano no dr. contrariu / standu
go legi de no. op. in. c. i. / Sophie inficiut. q. no licing
potuit concludi a succone tuc de iure qui nascat. ex damp
nato coitu. i. accusabili et punibili ut ex nephario vl
adulterio. auth. l. quib. na. effi. sui §. fi. vbi glo. et insti
ad orf. §. nouissime ¶ 2o querit. ecia licet an nalis
succedat in feodo vr q. no etia si sit ppa legittimat.
quia nec limi tm i. adoptiui nec nales quis p. q. ca
fiat limi succedunt in feodo. ix. colla. si de fco fuerit
ctos. c. adoptiuus vbi de adoptiuo et c. nales vbi de nali
illud tn c. nales qd fac ad ppositu no loqui expresse /

de legitimato per rescriptum imperatoris de quo no(n) dicitur super loco quod (est) contra
iac(obum) de bel(visio) i(n) p(rincipio) c. rescriptus/ Et per auct(enticam) de mensis imp(eratoris) (et)
s(ecundum) pot(est) g(losa) c. naturales intelligi de legitimato per principis beneficium ut
ibi no(tatur) (et) q(uia) in legitimatione no(n) fuit expressum de feodo talis enim
dispensationes restringende sunt de fil(iis) p(resbyterorum) c. i. li. vi. imperatoris aut(em)
e(st) res favorabilis i(n) ti(tulo) i. dicitur in fi(ne) de re(gulis) iudi(ciorum) c. si a(d) 2(m)
hoc pot(est) intelligi quod dicit Oldra(dus) in cons(ilio) c. xl. viii. ubi dic(it)
quod talis no(n) succedit in feodum quod debet intelligi quando in legitimatione
hoc no(n) fuit expressum/ vel intellige c. naturales de legitimato aliis mo-
dis qui notantur i(n) c. per venerabilem in 3a glo(sa) ubi dicit per hoc quod
forte absurdum quod imperator no(n) possit id quod pot(est) princeps exprimendo
de feodo ut nunc dixi/ item absurdum e(st) quod talis legitimatus sit
ydoneus ad episcopatum ut no(tatur) i(n) c. xix/ (et) de elect(ione) innotuit
in glo(sa) in (et) no(n) ad feodum q(uod) id i(n) c. per venabilem/ Item
tenendo opiniones quod consuetudines feodorum no(n) imperiales non
ponant ius commune maxime ubi lex resistit ad(ver)so no(tatur) de
fe(u)do c. ii. cessat illud c. naturales cum no(n) sit lex imperialis
(et) reperitur lex contraria aut(em) quibus modis na(turales) effi(ciuntur) sui (et) reliqui
ubi dicitur legitimatos habere successiones quas habent qui ab initio
fuerint legitimi (et) eadem consuetudine (et) di(cit) quis g(ener)o in fi(ne) ubi dicit
quod initium dicunt ultimo/ Bal(dus) aut(em) in eadem c. naturales dicit ponde-
randa investitura quia si conceditur feodum alicui pro se (et) filiis
succedunt etiam legitimati per imperatorem sed conceditur pro se (et) filiis ex le-
gitime descendentibus secus quia tunc debet attendi initium concepti-
onis vel nativitatis arg(umentum) ff. de liberis (et) post(humis) no(n) in fa(ctum) quid (er)go in-
primis/ Sed adhuc dicitur quod dicit sufficit enim quod tempore quo succedunt
sint facti legitimi nam iuris fictione dicuntur nati legitimi i(n) c. proximo
dicitur etiam in fi(ne) hoc. ¶ 3o quero ita hoc de nepote legitime
nato ex legitimato an succedat in feodo avi. Martinus de Fili(s)
disputando dixit quod si c. naturales erit consuetudo imperialis no(n) succe-
det nepos quia licet sit legitimus patri no(n) tamen avo cum naturali
sobole nulla legitima esse pot(est). C. de natu(ralibus) l(iberis) l. vl(tima)/ Sed si c. na(tura)-
les no(n) e(st) ius scriptum sed consuetudo redacta in scriptis et illa
consuetudo servari in loco suo tantum (et) in aliis locis lex contraria
si(ve) ius illud c. no(n) continet ius nec e(st) talis consuetudo in loco ubi
e(st) quod recurrere ad ius romanum per colla(tionem) de consti(tutione) feodi
c. i. quo iure ad legitimatus succedat etiam in feodo succedat
cum legitimis ¶ Colligitur ergo quod tenendo quod c. naturales ponat ius
ut continetur de consuetudinibus feodorum ut no(tatur) in dicto c. in de feod(is)
debet dici quod legitimatus etiam per coniugium no(n) succedat nam c.
naturales loquitur generaliter prohibendo indistincte talem a succes-
sione propter hoc quia legitimatus per subsequens coniugium dicitur legitimus no(n)

lere ff. intpstatiue in c. primo i. statut. Sequor tn c opi
q succedat pcia que dixi in pxima que. et ita quit te.
¶ xto quero in cau quo qo limitats remitti de judice
sclari ad ecctam an offerre libellus cora eccto suo. dt
tutius q dt libellus et fiat lits gtestacio credit tn passu
teme ecia si lits gtestaco no fiat nec alius ordo judicia
rius suet quia in modu gceptionis fuit gparitu cora
primo iudice, sic go judex sclaris si potuiss cognoscere co
gnouiss lits no gts. et sine ordine iudiciorum ita et ecctam
qui loco eius succedit gntu ad cognicom. Aly tn ut
vest suo. alr dnc. et dt esti. gplyt esse quia licet qo
e pjudicialis aqua tamqe pncipali pendz petico hdit
ut accessoria. s. c. i. tutius go libellu offri. ar. de li. ob.
la. c. i. de or. qg. tua. de hs in specu. in. pte. de ordine
cogni. dic q lits sit tutius no tn necariu p pdca nec e
dim q qo hditats sit accessoria vo cognitonis primo
pnci, qo ro limitats e incidens ut hic et dco c. tuam
in incidentibz aut no gpedit libellu offri ul lite gtestari
de offi. del priudencia. s. gpta. ubi de hs in glo. gloco. p.
hoc ecia qd hic dt de duobz mesibz na si dt suari iudi
ciarius ordo no assignare ita breue spatiu maxime
tn de iure. cano no perat instancia ecia termio de jud.
Venabilis ¶ Vto qro in eo. q hic fuit appllatu pquere
Glo. in. dt q p f. osti. dt q p. lr qui fuga querebat io.
limitat sibi tpus in quos no e ius qualitumqe dicat
¶ Vito quero in eo. qd dt de duobz mesibus an hc tpus
sit ordinariu. pe. et ab. q no et q ppa. hic breuialut
pp aduisary malicia. erit go in alys cais in arbitro judicis
de ov. cog. tua. de gu. gin. gpublico ubi. id no in glo.
in. et ibi dixi in qnta gone

Tanta vati gono gingibz p seques gingui limitat si int pentes. abinito potuit ee gingui
hoc duo dca et i. si aut ¶ No q magna e bis
mrioni de hoc in glo. i. sit ecia magnus e fauor.
in eo gtenore et nont dr hic de mrio na p sposalia
desuto no limat plcs nisi p copula sequetez tusiant
in unu in eo p tuas ubi dico in eis gsio ¶ 2o no
i. genti q in filijs attendi tpus quo sut geniti i.
gcepti. s. c. ii. ¶ 3o no q spurij no limita p unu se
ques pls ex osti quia pentes peccauint in unu io no
dz eis in ple subuenini p unu. ar. ne. cle. vl. mo. c. ii.
de usu. et frust. et quis dica spurij no. de venie u. s.
psone ¶ 4to no de dicto pstitij et gponit tan. et suo.

maxime phat qd dixi de excep. c. i. et dt fuo q hic cau
sa e si no fuit machinatus, et dic q maxime procedit qd
dr si machinato simul cu adulterio intercessit tunc cu int
adulteros nā pot ee mrim de eo. qui dux in mat. c. iij.
¶ op. q etiā si bū fuerit vxore sy natus ex alia sit legittimus
i. eo. cotenore. sed. ut in glo. y. et in ea. i. ꝟ primū bū est
hoc aliqui no hnt nec dēt ee si intelli. glo. qn hnt vxo
re ex alia no vxore suscip filiū ꝟ hoc adito procedit qn cu
secunda ignorante de primo matrimonio cōhit. ¶ 2o. op. q legitime
proles si post morte prime vxoris cōtraxit suffic cu q res
venit ad tanq a quo potuit incipe cōiū. qui. platz. glo.
in i. remittit et dic ut y. in 2o contrario. ¶ 3o. op. ad id
s. ee. transmisse. sed. i. de no spurio 2m vere intellcm de q.
i. in glo. y. ꝟ intelligendo i. de spurio dic q no potuiss legitimari
p'sequens mrim ut hic. ¶ 4o. op. ad id quia vr hoc lra
sibi cōdic ut primo. dt q filij legitimant p'sequēs mrimi. 2o.
dt cōtrariū. Glo. eadē hoc tang et no explicat. dic q si ab
initio potuit esse mrim legitimat sobolē p'sequens cōiugiū ut
hic inp'n. secus si ab initio no potuit ee mrim tūc non
ficat vbi de hoc. li. vj. p hoc vē ad cōtrariū platz. de q.
s. in 2o contrario ita in c. platz actus fuit validus quo
ad quid ꝟ ex adulterio nati sūt omnio inabiles et indigni
tamq nati ex dampnato coytu. aut qbus mo. ita effi
ciui. q. si sequens 2o mrim no legitimat eos et dic etiā de hoc ut
dixi in eo c. platz in 2o contrario. Colligis colli. eo decal. di
in utroq hoc cap. Et colligis etiā infra ad quos de quibz
i. qui sunt. et 8. et xij. et duabz. s. ¶ 5o. op. in eo. qd
dt q spurius excludi ab hereditate ita ex quo e filius det
succede s. e. cu inter. C. de legit. here. ptotu. sed. cōtraria
loquit de filijs legittimis et naturalibus secus de spurijs ut hic et de
his in gla. vl. que exequit multos modos quibz alij dnr
filij quos reducendo ad forma distinxit osti. na filiorum
alij no nominandi ut quia nati ex incestuoso adulterio
vl al dampnato coitu. alij nominari pnt cu primis no
solet romana eccā dispensare nisi religione ingrediant
de hoc de filijs. ps. c. si. et isti in nullo succedunt pri ut hic
et i. eo. p venabile. et in pribus alleg in hac glo. si. in si.
alii aut succedat mrim remittit osti. ad notā i psea eo. q.
an sim. s spurij et scibz qd dic plenius ut dixi de eo.
qui dux in ma. cu haberet q. xi. et ibi in pluribus cōmibz
declaui qn tales deant ali de quo. hic in glo. in si. De
alijs eo qui nominari pnt alij sūt spuales tm et hic m.

put omes dici filij spe qui e pr prim qnus epos cpem
ores fres reliquos filios appllet. de cui. fal. q gnu z tles
in nullo succedut quo ad egale heditate sut tn alendi tplia
pane de elec. significasti, osti. vult dic de tribus cais appt
quas i porgit sacramentu quia pot dici panis subditoru
tn p hoc qfluent in bona, alij sut filij spuales z hmi sunt
canonici i. z ij canones ut filioli z tles. vita no succedut
s impedut z dirimunt mri. de cog. spi. c. i z ptatu, alij
ciuiles z hmi ut adoptati ul arrogati de cogna. le. c. vno
z p osti. in sua c. ti. alij nales tn de qui's. s. c. proximo
alij nales hmi z liberi ut suscepti de vero ul putatiuo
matrimonio bona fide z in facie ecce aut p sonas libas mel
mt mrz libera z suum gito, z tles parentibz liberis succe
dut. C. de suis. z le. ptotu. s. c. ij. ij. co. platu z c. se. z
c. penul. alij nales z hmi s sui ut nati ex suis conjugibz
ul solibs z suca de conjugio. ser. z de na. poli. ven. ptotu. z
tles no succedut nisi manumittant tacite ul expsse,
insti. de lys qui sut sui ul alij iur. z p quas psonas
nob acquit z quibz no e pmissu face testa z de heredu
qlite z dona. § i. alij abinico nales s ex p9 sco hmi z
tles cu nalibz z liberis q cut ut hic z s. c. i. Excip. tn
osti. feodu de quo nichus dic ut dixi s. c. pro. qor in
z in de lys remittit osti. ad suam. § i z ij. **Q** cruero
tn qd hic dt p frequens cnjugiu lauari ple pcedat indis
tincte vr q sic quia indistincte lo. z satisfit hic. c.
vo. ipo q octu e mri z sic v q cua si no hat spes
plis tn teneat mri quo ad lauanda ple ipus suscepta
ut si quis in morte articulo qstitutus qhit cu illa ex q
filiu nale hebat ul parius qhyt cu illa ponte in morte
articulo ex hoc eni vr lauata plos, crmida tn q. p. l.
mp. C. de nali. li. i. spem tollende sobolis secus q. si
desic spes, ad ad hoc di. c. vno. ponit vnus. z ij jo an
satis e eni q e spes plis in canuy qualescencie, qte
ecia sine tali spe. vr ee mri ad huianitatis solaciu. xxxij.
q. i. impciaz. de fri. qd sedey z ibi no. na mri no
viciat p defecu plis nisi de ducat in pactu q vitet
plos de cdi. apo. c. si z no. de sponsa. de in fidelibz. ad
l. mp. vndz jo. an. q filius qui lauat dr noua sobo
les. p noua qualite ac aut. qtz mo. na. effi. le. §
si quis igr z dca l. mp. ibi satis eni zc. bn fac. de
spon. cmissu z de hoc in v. sine culpa. in qor. la. eij.
z hoc q lauet plos tn. Eij. in l. mp. s si no hus plez

co[n]mlie i[n] cotidianis [con]tinue[n]t an te[n]eat m[atrimoni]um relinq[ui]t ibi. Cy[nus]
sub dubio. dic[it] q[uod] t[amen] p[ro] p[re]d[ic]ta q[ui]a suffic[it] q[uod] no[n] e[st] de ductu
i[n] pactu[m] de vita[n]di p[ro]le p[ro]fessor q[uo]d d[ixi]t de b[ea]ta maria int[er]
qua[m] et joseph fuit m[atrimoni]um et t[amen] fuit sine spe p[ro]lis q[uo]d
dixi i[n] vii[ca]. de spon[salibus] q[uo]d c[on] i[n] et eo t[itulo] cu[m] loc[is] i[n] se[cun]do q[uo]rto
¶ 2[o] q[ue]ro an b[e]n[e]ficiatus p[re]supp[ponit] m[atrimoni]um ce[n]se[tur] bi[ga]mus quo
ad ordines. Glo[sa] i[n] arguit q[uod] no[n] p[er] aliqua iura et fac[it] p[ro]
tollere. si de sen[tentia] sue [contra]ctio. c. n[atur]ales. [con]tra t[amen] t[e] glo[sa] et id
no[n] de cler[icis] i[n]notuit. i[n]. iii glo[sa] et p[er] ea que ibi dixi. dic[it]
q[uod] p[er]didit hec glo[sa] si suscepit ordines p[ost] m[atrimoni]um secus si p[ri]
us. ponderat[ur] e[tiam] i[n] cl[ericis] in eccl[es]ia. de cler[icis] dubiu[m] r[espondet] et dic[it]
gas[par] i[n] repetitio[n]e hui[us] c. p[re]dicta b[e]n[e] p[ro]bari xxxiii. di[stinctio]
stuisse q[uo]d tu no[n] fac[it] du[c]ere. Ad iura all[egata] i[n] [contra]riu[m] vide
q[uod] nota i[n] d[i]c[t]o c. i[n]notuit. Ad c. n[atur]ales dic[it] ut dixi s[upra]
c. p[ro]x[imo] q[uo]d c[on] i[n] et iii. ¶ 3[o] q[ue]ro an sufficiat m[atrimoni]um solo
[con]sensu [contra]ctu[m] ad inducendu[m] effectu[m]. de q[u]o glo[sa] i[n]sti[tutionum] de nup[tiis]
§ si. dic[it] q[uod] [con]sensus suffic[it] ut valeat m[atrimoni]um s[ed] ut filii sint legi[timi]
requirit[ur] q[uod] [con]ficiant[ur] i[n]stru[ment]a dotalia. q[uo]d t[enet] azo i[n] sum[m]a. C.
de n[atur]ali[bus] li[beris]. Et p[ro]bat[ur] iura ll[egum] all[egata] i[n] d[i]c[t]o § si i[n]sti[tutionum] de nup[tiis]
i[n] glo[sa] si. que p[ro]bat i[n]stru[ment]a req[ui]ri g[ener]o sta[n]du[m] illis e[ti]a[m]
de iure canonico cu[m] i[n] canonib[us] no[n] dicat[ur] [contra]riu[m] de no[vi]
op[eris] nu[nciatione] c. i. [h]osti[ensis] i[n] su[mm]a e[odem] § si & leve all[egatum] d[ici]t suffic[ere]
[con]sens[um] e[ti]a[m] quo ad legitimacio[n]em p[ro]lis. c. q[uo]d dic[it] solu[m] de mero
[con]s[ensu] gas[par] hic inducens nota i[n] v[erbo] sine culpa. h[e]c dicit et dic[it]
se hoc [con]suluisse v[n]a cu[m] plurib[us] legu[m] doctorib[us] et ego e[tia]m
aliq[ua]n[do] [con]sului. Et p[ro]bat[ur] C. de natu[ralibus] li[beris] aut[hentica] ite[m] si quis ubi
si quis h[abe]ns p[ro]p[ri]os liberos ex m[u]liere que potu[er]it ei uxor vocat
eos filios i[n] i[n]stru[ment]o sive publ[i]co sive p[ri]v[at]o manu scripto cu[m]
subscriptio[n]e t[ri]u[m] testiu[m] sive i[n] testa[men]to sive sub gestis monume[n]tor[um]
i[d est] actor[um]. si no[n] adiecit n[atur]ales ce[n]sent[ur] legi[timi] et succedu[n]t
patri et id[em] si h[abe]ns plures filios vnu[m] tu[m] vocavit filiu[m] mo[do]
p[re]dicto. p[ro]pter hoc e[ni]m om[ne]s ce[n]sent[ur] legi[timi] et succedu[n]t patri
ut i[bi] g[enera]l[ite]r id[em] et forcius p[ro] m[atrimoni]o et h[ec] salte[m] equi[us]. Et ad [contra]
ria dic[it] q[uod] sal[vo] h[oc] [contra]p[ri]mit[ur] q[uod] suffic[it] m[atrimoni]um [con]sensu. cu[m]
dicat[ur] hic suffic[it] legi[tim]e m[atrimoni]um e[st] aut legi[tim]e [con]solo [con]sensu
de spon[salibus]. c. i. et i[n] inroniis statui canonib[us] de sedis
nup[tiis]. o. si. ¶ 4[to] si cl[er]ic[us] i[n] minorib[us] b[e]n[e]ficiat[us] suscepit
filiu[m] [con]cubina cu[m] qua p[ost]ea [contra]xit v[idetu]r q[uod] no[n] legi[ti]met[ur]
filius q[uia] fuit spuri[us]. [contra]riu[m] de[ter]minat. jo. an[dreas] i[n] v[erbo] sine
culpa. dicens suffic[ere] q[uod] potuerit esse m[atrimoni]um a b[e]n[e]ficio [con]stat

aut q[uod] clic[us]

aut q clicus in minoribus catu beneficiatus pot ⁊trahe matrimonium
de cle. coniu. c. i. et 2 in pnsot qd dixi s. in 2o ⁊rio ⁊ht.
tenendo opponit Jo. an. hant litram impn. dicens q ta
ta e uis i. vrtus matrimonii ut qui antea fuit genitus
ex quocunq coitu qui tn potuit esse spurius si fuit inter
uenisset ⁊sensus pinum pcta sequitur liimatur ¶ quero
si quis suscepit filium ex concubina et inde ⁊traxit matrimonium cum
alia qua mortua ⁊trahit cum concubina dicit Jo. an. in eadem
va q limatur proles non tamen de medio in actu non fuerit
ut e puerto prolis ⁊ hoc ar. quibusda oppositum in aut. de
incestis nup. sed dubitatum de quo plenius in dicta va. ¶ vio
quero psupposito casu de quo in proxima qone. si coniuge ex
stabat proles ⁊ erat de ⁊suetudine q primogenitus liimus solus
succedit an succedat primo natus ex concubina postea liimatus
an natus ex coniuge dicit Jo. an. in eadem va q natus ex coniuge
q fuit primogenitus liimus ⁊ postea coniugium cum concubina post
sequens ⁊trahit trahitur retro non tn trahitur in preiudicium iuris
alteri quesiti de ipsis quis ⁊c. si pte. li. vi. de preben. si
aplica co. li. o et concordat dicit sequens qo. ¶ vio quero
mlr in anno luctus ⁊misit stuprum cum quodam tum q postea
⁊trahit an cuitat penam perdendi legatum relictum a pmo viro
de qua C. de 2is nup. l. i. dixi in qone sa q non quia
ius fuit acquisitum heredibus mariti ad vendicandum legatum
statim ⁊misso stupro dicta l. i. nec tale ius debet auferri
istis postea secuti p id qd dixi in proxima qone. ¶ viio quero
si sarracenus ex xpiana filium habens baptizat ⁊ cum ea
⁊trahit Jo. an. dicit filium non liimari p id qd dixi s. qone
iii. ⁊ hoc quia ab initio non potuit esse coniugium ppter q. i.
cause. Gas. tn ⁊trarium quia ista litra generalis dicit per coni
gium liimari prolem precedentem nisi suscepta sit ex adulterio
⁊ hoc ar. licet quia potuit ab initio esse matrimonium si voluissent
⁊iungi ⁊ istud q ipse vocat sarracenus erat impedimentum
non perpetuum cum esset amouibile p susceptionem baptismi ⁊cordat
qd dixi in dicta qone iii. de clerico in minoribus beneficiato
qui non erat abilis ad matrimonium ipso ponte clerico ⁊ tenente
beneficium tn proles ex eo suscepta liimatur ¶ Nono quero
si furiosus suscepit filium ex muliere cum qua postea factus sane
mentis ⁊trahit dic. Gas. q liimatur proles p id qd dixi in
proxima qone ⁊ q sufficit q potuisset ab initio esse matrimonium ces
sante furore ⁊ hoc tn facit qd dixi in proxima qone

qz furor no e amouibilis ad initu impediti sz ꝑpetue e qz
ut dixi in qoe precedenti hec ea gnalit dr limari plem
nisi susceptā sit ꝑ adultio / 7 id dic in alio impedito ppe
tuo ut in pcti qoe furoris aut no sunt impta ꝑpetuu
ex quo ꝑgnta fuit e sane mentis / ¶ decimo quo si ꝯiugan
[illegible] quis ht filiu cu qua ꝑgnta p dispensacoem ppe
ꝯhit / dic dni qd no limat plcs / ut si quis ꝯ mandata
ꝯtrat ꝑq depositu offin licet sit impac tn no limantur
pueri nati ff de ritu nup eos qui ff de sta ho paulus
al cu qui insti que abincc ꝯ n no in ꝯriu e dispensatione
qz eta so au dr ponderada uba dispensacionis dyni.
porro 7 c. veteprimus / 7 dic qd nisi in dispesacoe ht exp
mat no limat plcs ex quo abinico no potuit ee inu
obte impcto ꝑpetuo qd no potat tolli ꝑ impeditu sz solu
p dispensacoem qd cu sit p beneficiu ꝯ ordinariu princi
pis dr si no posse ꝑ hoc qd nobilit dr tuo de ca pos
pastoralis 7 degdi appo sup eo ubi dixi in 2a qone
¶ xi quero si mlr pcepit ꝯiugato sz plcs nata e
mortua uxore an inu cu ista limabit plem / dic qd
sic suffic enim qd plcs nata e eo tpe quo potuit ee giu
giu / Hoc dic qd si nasceret ꝑq inu nascat lima 7 in
osti ar ꝯ eo qd nobilis sit 7 al adst ut quis dicat
ingenuus suffit qd fuit aliquo tpe in ventre libe insti
de inge ꝯ 1 7 ii / ¶ xii quero an ꝯhens cu illa qd
defloravit censet bigamus. Ro qd no bn ptinus fert
aut qz hec lra sac qd no intelligo qd inu tralia ret
ad initiu / Sz osti qui tz ꝯriu dr qd hic solu dr qd p p
sequens inu limat plcs 7 2 in cu etia si fingat inu
abinico intuenisse tn hoc no suffic ad restituendu
defectu sacri que iste patit na sic qd purs sicatoni non
poss monocolo reddi oculus quos tam ita nec isti reddi
sacrum cuius defectu pati. ar. xxxi q 8 si paulus / Ite
actus limacionis de quo hic pot si eca at inu ꝯ eo p
benabile defectus bo pacit no polit aliq gra impetrari
de biga c y / 3o quia eadem res no opat ꝯria qd gem
get si inu tollet bigamia qua induc cu ꝯhit cu cor
rupta de biga qz ea no pot ꝯo inu qd e ca impcti
ee ca remedii de bap maiores dr go osti qd ut non
incidat quis bigamia requit qd cu virgine ꝯtrax 7 v
virginitate inu ꝯsuanet 7 sic intellig xxxiii dr bale
tinus de biga debitu dr etia qd ꝯiuncto anor tn ul corpus

tm no inducit bigamia sed licet duo simul iuncta siue in
duas virgines siue in vna corrupta ar. xxxiij. q. i. cum
societas et c. cum in quo. et c. iuxta et sic non sufficit vnitas mu-
lieris sed etiam integritas vnde apostolus despondi vos vni viro
virginem castam presbiteri. xx. xxvij. q. i. nuptiarum in fo. an-
te contra et ad vocis oppositi dicit quod iste non pati distinctum faceret
de bigamia. debitum de cle. coniu. c. ij. et c. vno. li. vj. et
idem tenuit in dicto. c. ij. quoniam ius

Causam Sed limitat pertinentem ad criminalem etiam inter
laicos alia vero puta de possessionibus non
Primo conclusio l. cuius forum et limita i. textu. et hoc tenent
ut in glo. inferius maxime Bernardus et suo. ¶ Secundo quod spoliatus
ante ingressum cause principalis restitui debet ut hic et ij. q. oc.
ij. et iij. q. i. per totum et sic debet intelligi iura que dicunt spo-
liatum ante omnia restituendum i. ante ingressum principalis cause
oportebit tamen ut dicit gof. quod fiat ingressus in causam spolia-
tionis quia debet spoliatus probare se possedisse et spoliatum fuisse
de offi. del. consultationibus ¶ 2o nota quod papa non intendit
derogare iurisdictioni iudicis temporalis et adde cottidie allega. et post
de iud. nouit ¶ 3o nota secundum gof. quod papa non habet vtrumque gladium
debet in glo. ij. et § in primo contrario ¶ 4o nota quod quis concurrit
cum illimitatis cum talibus hereditatibus quod limitatur de principali
debet ut in 3o contrario ¶ Op. in eo quod dixi in 3o nota quod papa
non habet vtrumque gladium quod contrarium ut in pluribus allatis in
glo. ij. i. ar. q. ff. Sed ut in ea que ponit dicas opinionem p
mam hugo. quod potestas imperatoris dependeat a solo deo ij. per glo.
puta allta in prima glo. Et addit c. in aut. quo oz. epos
in prima. ua et dicit imperatore misit et lege dictam in
tre aut. de consuli. c. fi. coll. iiij. et hanc opinionem tenuit ex
lau. et videtur etiam sentire vbi dicitur standum est c. cum
ad verum. xcvj. di. et non est credendum aliam nec tamen qui
tenent sequentem opinionem quia alanus fuit anglicus et innocentius
e. tan. lambertus et azo. hugo dicit etiam quia vero imperator
constantinopolitanus obfuscatus est et quia regnum francie de
est contentum suis predecessoribus quorum antecessores fmale pena
receperunt apud hyspanos Et quia imperium theutonicorum
habet gladium a papa potest dici imperatorem vim esse imperatorem
hyspanum qui non habet gladium nisi adeo quod verba sunt
cum pauca vero lex possit excusari vim in hac materia
in qua sunt quilibet studet complacere suis superioribus. Deinde
glo. ponit opinionem aliam et dicentium quod licet imperium processerit

adeo solo tenet executionem gladii recipit imperator a papa et facit
h' glo. et idem com(muniter) dicitur quod si imperium dependet adeo solo se-
quitur quod erunt duo vicarii adeo in terris alter in spiritualibus
alter in temporalibus cum tamen ut dicit glo. ecclesia que est unum corpus tantum
unum caput habere debet glo. de offi. ordi. quoniam et de elect. fun-
damenta li. vi. Dicitur tamen com(muniter) quod papa non licet se intromittere de
temporalibus in alterius preiudicium extra eo. per venerabilem § insuper et
hoc regulariter nisi in casibus dictis a. per venerabilem in § rationibus
sed imperator indistincte se intromittit cum hoc est adeo imme-
diate concessum si tamen excedat etiam in temporalibus potest cor-
rigi per papam sicut inferior. Et in eo quod glo. dicit quod papa est
successor moysi quidam hoc negant quod nec in testamento nec in dicebat
sacerdocio nec in officio succedit papa moysi sed est successor
illius qui fuit minister novi testamenti et qui fuit sacerdos in eternum
moyses autem fuit minister veteris testamenti nec fuit sacerdos. Item
moyses habuit executionem gladii temporalis tamquam dux quam non
non habet papa de hac materia extra non in eo. per venerabilem §
rationibus et dicit ut ibi et in hac glo. ibi columpna § quia igitur etc.
ubi dicit quod imperator habet potestatem suam adeo quod habet quod dixi et eo
contra vel aliter de re iudicata ad apostolice li. vi. Et infra dicit
x. di. quoniam Et post clem. romani de iure iurando et de re iudicata
clem. pastoralis infra. ¶ 1° oppo. quod hic tamen debuit ad
papam spectare iudicium etiam de possessoriis quia regnum anglie
est feodum ecclesie romane prout quod non de iudiciis ceterum.
Solvitur com(muniter) quod hic quod hic dicit potuit esse unum tempore huius casus
quod tunc non tenebatur regnum anglie ab ecclesia in feodum nec
recognoscebat rex anglie superiorem sicut nec rex francie re-
cognoscit in eo. per venerabilem hodie autem cum dicit predixi
regnum anglie sit feodum ecclesie romane et autem feodum quod
tempore innocentii tertii Johannes rex anglie filius henrici ma-
ioris qui successit in regno richardo fratri suo recepit
regnum in feodum ut in archivis ecclesie continetur et obligavit etiam
sibi assistit contra rebelles et misit unum cardinalem legatum
tunc in anglia vel alteram litteram que dicit quod ad regem pertinet
non ad ecclesiam de possessoriis licet prout exponitur pertinet sicut rex as-
serit vel principaliter et regulariter in casibus tamen aliud est. Et
quod dicit in re iudicata de talibus supple aliquibus non intellige-
tibus distinctis cum non venit in dubium quin papa possit cognoscere
maxime de violencia in qua materia canones canonica cor-
rigunt iura civile de restitutione spoliatorum supra. Et quod sequitur ibi
asserit pertinet subaudi non enim ita est sed volumus ipm

scandalizare ar. de consan. quia ecia. Hosti. dic quod ecia
si eet feodu tn no ad papam sed ad ipm rege tamqua
dnm immediate spectabit ergo ut not. Inno. in dco c. ceterum
Item in eo quod Hosti. dt quod sepe corrigit ius ciuile dic me-
lius ut i. dixi. ¶ 3o op. in eo quod dixi in 4to uel no. quod
qui cognovit ca legitimitatis cu ca hereditatis ca legitimitatis dr
principalis quod primo sit iudicanda de ar. cogni. tua. e. c.
lator. Sed ca legitimitatis dicitur hic principalis quia ca
hereditatis ab ea dependet per hoc dicitur c. tua i. dependentem
Sed dt Inno. quod licet iudex ecclesiasticus de hereditate no debeat
iudicare tn pendente legitimitatis quaestione no permittitur iudex secularis
procedere. dco c. tua et e. ti. c. i. et c. lator. Sed al est causa
hereditatis quantum ad cognitionem cause principalis al si fuisset in
cidens potuisset temptari contra ecclesiam ut dixi e. c. lator. i.
secundo quo ¶ 4to op. in eo quod dt quod erat incognitum quod co-
gnosceretur de matrimonio gemitis ... defuncte et tn mandauit
cognosci tn pocius debet stari cognitati de iure communi
ta. i. incognite incognite. Et i. cognite. Solucio Inno.
quod hic quod videbatur incognitum prima facie tn potuit si per-
mittente ecia post mortem vovere bonorum e. co. lator. et hic
ecia vult glo. penul. i. vovere bonorum etc. Et in ca. i.
ad monicionem de heret. attatus § fi. vero in fi. li. 6. Ibi
prefertur. Et in eodem c. de heret. sicut. ¶ 5to op. addit quod
post mortem no debeat cognosci de matrimonio. Item c. co. puenit Ro.
ut ibi. ¶ Item vero in eo quod dt tam legitimitatis ad eccam
pertinet si quis pronunciatur quod eccam et illius et propterea quod
tu qui obtinuit in ca illegitimitatis agat super hereditate uel
aliis que illius petere no posset. Solucio Inno. quod obstabit
exceptio rei iudicate uel doli ar. c. co. c. i. ¶ 2o quo ad tan-
tas sententia preiudicat quo ad alios dt Inno. videtur quod sententia
que pronunciatur quod bonus uel illius faciat ius quo ad omnes
ar. c. co. puenit et c. pretulerit ff. de lib. agno. l. i. § fi.
et l. ij. Deinde quibusdam intuitis dt Inno. quod sententia super hoc
inter aliquos lata no preiudicat ignorantibus ff. de minor.
l. etiam. Et in hoc vers. Inno. quosdam dicere et forte no male
quod licet sententia filiationis faciat ius inter omnes ff. de libe.
agno. l. i. § fi. et l. se. tn no idem est in ca illegitimitatis.
quia hoc no invenitur expressum et inde adhuc dt Inno.
quod generaliter siue quis petat se pronunciari legitimum siue
alius petat eum pronunciari illegitimum quecumque sententia fe-
ratur siue pro legitimitate siue contra ecia si no appelletur tenet tn.

obest nisi quo ad illos qui sunt in iudicio ita q si pxa
petit restitui hereditate no obstabit exceptio rei iud. et hoc
verius quia vegetavit res int alios acta et de re iud.
qnius ¶ 3o quero etia si psupponatur opinione q sna sit
limitata faciat ius quo ad omnes quid si reus absolutus
ab impetitione actoris dicit ideo q sna no facit ius inter
omnes sed si pcur ul defensor illius qui impetit impete
bit de illimitate satisdedit rem ratam dnm habiturum
et fuer condempnatus tamqua pcur ul defensor si dns pq
ra petit se connumerari hr sibi no obest sna lata
contra eu qui sine mandato agit ul defendit sz ille pro quo
lata e pot age ex stipulatione contra defensorem ad impendia
litis et qntu int fuit eius tam illimitatis itum agi ff
rem ra. hra. pcur. § si quis ¶ 4to quo etia hic inq
qd dixi in pxia q q is qui obtinuit agit ad int
esse contra defensorem nisi eius int est in hoc q si iste indica
bitur hereditas potest euincere hereditatem quidam q no q non
interest eius nisi prius euincat hereditas nec forte defecit
hereditate ab eo etiam dato q sit hereditas ¶ Iste lig puinc
hereditas no sequitur q petitur sit hereditate nec forte absolvatur
lites ul timet q si iterum aget obstabit exceptio illimitatis
dicit tn ideo hoc ultimu se no credere q qq indicatur
e hereditas pxa tn no pot excipi de illimitate ff rem
ra hra q. cm § si b e. lator de sr. cogni. tua et hic
intellige int eius pponas al secus p id qd dixi b q
n. qntu aut ad comm dic ideo q si iste 2o indicatus
hereditas obtinebit hereditatem is qui prius obtinuit sr illimitate
aget contra defensorem ad estimacionem hereditatis et hoc dicit ideo
procedit tam in prime petitionis q ultioris ut si pxa
ea ul 3o plures hereditates ul alia bona eiusdem que no eius
dem si statz sine late contra defensorem aget eni ex stipulatu
contra defensorem ar ff ad l. aquil. indenevatio § i sua
et dre l. pcur § si quis C. eo. l. i. sic allet ideo et
corrupte lo in hac ultima allone ¶ Op. adhuc q is
qui al obtinuit sr illimitate si nunc succubuit sr hereditate
no nisi sit sua in hoc q restituit aliena hereditas di generalis
Si aut obtinet adhuc fortius sua no interest ¶ Solvit
ideo q sive succubat sive vincat stati eu dns no hz
ratu committitur stipulatio contra defensorem no solu in id qd iste
perdit sz etia in id qd hr potuit si dns hr ratu
sniaz. dca l. pcur § si. et l. q. cm. § si. et l. commissa.

fec quo ad id qd dixi q intest sua q restituat alio.
dt osti q pot ee q fuit iuste cdempnatus ff. de adult.
denunciasse dt tn pno q no pot sciri bin nec nisi pus
cdempne. Et obst dt ad si h9 glo. tucius ee q in talib3
apponat cta pe. ad q agat si no hebit ratu/ Na inter
difficult pbat dcis legibus 2 ff. de ptor. stipul. l. si z th
pcedut que dixi in hac qoe precedenti psupposito q in
hac ca sit admittendus defensor. q quo pcedat dico
i pe qoe/ ¶ Vto quero in eo qd in duab3 pximis qo
nib3 dixi de defensore in ca liuitatis an in ca sit ad
mittendus quida ut resp pno q no admitti defensor
sine mdato qrin tz pno dices qrin cpisse apparere
C. de satisdan. l. vna 2 dcta l. si pcur. § si quis vbi dr
q ca status agit p pcurem sine mandato p lr ff. de pcur.
no solu. § si status 2 § si z fere sima q defensore ff
de his qui no insta fieri § 1. 2. l. hunc de neg. g. liberto
§ si fac ff. de pcur. scrum quoq § pu. 2. l. no solu
§ si de asser. tol. l. 1 de accusa. renes vbi dlr. Et q
his melit pno q ca liuitatis dica causa status seu q
pet illi / 2 dic pno q formabit sit sima. Cu a. aget
q b. pcurem ul defensore C. pcuratoris ul defensoris
nomie ipius. C. si illuitate ipius. C. nos uis 2 auditis
ronib3 ptiu. b. pcurem ul defensore pdco a. cdempnam
2 dlr in spetu. de sen. pferre. § ut aut. 2 b. aut ag.
2 dt pno q no e neccie cam exprimi in sima de re iud.
sit si tn adicet no erit iniusta sima ut qr dt ca illui
tas b. sit plene pbata. ¶ Exp. adlr qr h sima e incta
in eo q iudex dt cdempnaus 2 no dt qui quo qo no
vz. C. de sen. que sine ctia qti l. 1. 2 ptotu osti. stat
qrio dices q dt sit dici nos uis 2c. dcm C. p pfatu
B pcurem seu defensore 2 ipo mediate illuium pnu
ciamus 2 c. platu § si 2 c. qd nos insi 2 c. p tuas ac
depben. attendes de qu quq. cepte in p9 rusio C. de in
iur. l. si vl. dic denunciamus 2 co pnenit. osti q tn
caplm qt ubu no ponit ul zm cu diz reputamus 2
co ptenore uet. lit dns dequo queria qui sine defen
sore citatus 2 ctumax ca lit no qts dampnari poss
ff. de penis absentem § adusus 2 § si sepius. § de pcur.
no solu § si. dic q forma sine qua ponit pno. no
e incta ra in eo q iudex dt cdempnam dbt intelligi
2m petita in libello ad que refertur sima de accu. qm in

c. lit. de re iud. cu bertholdu in fi. i. adiudicates eccliam z qd i.
nobilit dic Ino. dicens q ipa adiudicando eccliam intelli co
firmare quia no e vis in verbis z sic exponit i. Ino. qz sic e
rat petitu ut i. ex dt Ino. z dt Ino. licet q p pmissa sniaz
de qua s. ca. q no pudicat b de iuria lit decisio sit ei infa
mia de ordi. cogni. cu. dilcus in fi. z vr se refere Inno. ad
id qd no. de re iud. cum tem glo. i. ubi consulit q qui
querit actoe famosa si uult euitare infamia constituat p
curatorem. In etia dt Ino. snias formidas modo pmisso si de
furto ul aliis similib agitur contra defensore qualit aut forme
snia contra pcuratore cu mandato. remittit ad no. de elec. qualit
dic q hic casu cu agit de hmoi ca no e famosa s mere ci
uilis cu nasci no sit in potestate nascentis z sic ex illmu no
e tmen. hui di. nasci. In hic casu no e necesse consiliu q qs
se defendat palue ipse aut in ca hmoi admittat defe
sor. dt cu Ino. q in ca minoris no e admittendus nisi ut
pcedit in ca. etia si defensor no caveat de dispen. co
gendi nec tn satisdabit ne metu pene stetur snie dispo
sena nec formabit snia in psona pcuris ul defensoris
s pncipalis psone. lig ff. fuer absens i. c. ppo. qui. ma
trtu pos. c. i. h. in missione aut bn admittit etia in ca
matrimoniali cu possit tractari etia p pcuratore dispen. p accidens
tn requiritur in pcure spale mandatu ut no. glo. qz ad age
du. § ul. li. vi. Et forte hic v dt Ino. q no admittitur defe
sor qz snia lata contra ipm no pudicaret dno s tn in p
iudiciu defensoris tenebit snia. Et quo ad id qd dicit
Ino. q no satisdabit ne metu pene stetur snie, dic melius
q lz in mro no deat apponi pena tn bn pot agi ad
intesse ut dixi in dto c. gema q. vi. Ite pot etia ap
poni pena int comedes lz no possit apponi int contrahentes
ul corp pentes seu qui sibi attinet e. c. gema q. in. Ite
in eo qd dt Ino. pcuratore admitti i inquisitioe ext. de re
iud. cu. I. z de. de accu. s. hiis z vr caut. de dolo. contum.
s dic melius q eo casu quo no admittetur pcur in actoe
no admittitur etia i inquisicoe. qd dic ut dixi de accu. lice
nuos. In cnmlib aut dic ostiensis q admittitur pcur z qd pnci
s snia no mandatur executioni contra ipm nisi sit legitime condempnati
ut in re sua datus ul obtulit se liti cu sciret no ee tm
cautu ul defensoris locu cu satisdacione ff. de pcur. si qs
cu procuris z l. planeius. Et qd dixi cu sciret no ee cau
tu exponit glo. in ea l. planciq. ¶ Ex eo quo an in

distincte admittatur quis petens se pronunciari legitimum vel adu
sarius petens eum pronunciari illegitimum Tamen quod non sit tunc vice peti
tum agitur de bonis vel dignitatibus ecclesiasticis et quo illegitimitas ma
dit ut hic et ff. eo. lator de or. qui. tua fac e. c. c. i. 2 q.
de fil. pres. c. pe. 2 si. (ar) dicit Tamen si subest alia iusta causa ut
quod cum sit certum publice et aliquis eum diffamat de illegitimitate et sic
potest quis plures iustas causas invenire C. de ingenuis manumissis
diffamari deveniss per g. si eo. de cura. bo. dan. l. i. conqui
tam ma. sed et si de oper lega mancipiorum et l. si opera dom
dicit Tamen arg. q. ff. de re iudi. sup. qui in alterius et non est quod
sedit ibi autem dicit quod is qui venit ad agendum debet veris
diligentius explorare et sic ad agendum procedere sed non facit
q. ibi enim loquitur ad aliud effectum puta ad committendam penam
que promissa erat si agetur. Item non prohibetur illa quam contra quem
admittitur ad agendum ymmo permittit quo ad eum autem dicit
Tamen quod facilius admittitur quis petens se pronunciari legitimum
quam adversarius petens eum pronunciari illegitimum quia sum favorabilem fa
vorabile est odiosum. Dicit tamen quod non admittetur petens se pro
nunciari legitimum nisi habeat contradictorem et iustum et si admissus
fuit sententia nulla est. Si autem habeat contradictorem admittetur ad pro
banda sua legitimitate ff. de proba. cura. De illo autem qui non
habet contradictorem dicit Tamen quod si vult se assecurare super sua
legitimitate procedat arg. tenore c. significavit. de testi. vult dicere quod
faciat examinari testes ad eternam memoriam ut i. 2 c. ti. al
brevis. Deinde refert Tamen quosdam dicere quod nunquam potest quis petere
se pronunciari legitimum nisi primo eius adversarius cuius interest
ipse petitionem vel aliam causam agat vel inceperit vel aliter petat
eum pronunciari illegitimum sic dicit aliquis de or. cog. tua ar.
b. c. cam I. c. pervenit. Aliud refert Tamen adducit et aliud
casum scilicet si agat contra diffamatores. C. de ingenuis ma. diffa
mari Alij ut refert Tamen dicunt quod per illam l. non potest petere contra
diffamatores nisi ut cessent a diffamatione non quod autem quod
pronuncietur legitimus. Contrarium pro premissis inducit de purgatione canonica ca. accedens
ex quo c. probatur quod diffamato de legitimitate indicatur purgatio
quia si proficit ordinatur tanquam legitimus et sic videtur verior opinio
quod possit petere quod pronuncietur legitimus vel quod diffamatio non
est ita ut sit in effectu habeat publice. ¶ Quero quid si uno
petente aliquem pronunciari illegitimum et ipse probat se legitimum
et sic pronunciatur deinde alio petente ut pronunciatur illegitimus
sic pronunciatur. Dicit Tamen quod utraque sententia valet inter eos inter
quos lata est nec est quia res pures iudicatas cum alie sit
persone in 2a tamen in prima ff. de quo vel iud. et an. rad
preius si erunt sed eadem persone quia tunc non tenet sententia dicit

ultimo dic ut dixi de re iudi. inter. Et generalit dicit Ino. quod
siue quis petat se pronunciari legitimum siue alius quod pronunciare
illegitimus quecumque sententia feratur etiam parte eo qui pronunciatur
illegitimus uel appellante tamen sententia non obest ei nisi contra illos
qui fuerunt in iudicio. vnde quod alios si petat hereditatem non obstabit
sibi exceptio rei iudicate quia sententia non preiudicat
reglariter nisi hiis inter quos lata est. ff. de excep. rei iud.
l. si ante et l. quilibet et l. sepe. C. de re iud. cum sup. et c. que
sed dic Ino. vidi quod si quis petit a interdicto restitutionem ut abs-
tineat ab hereditate et succubuit si postea dum alius agit
contra eum petit restitutionem ut abstineat ab eadem hereditate non obstabit
sibi exceptio rei iudicate sed dic si instrumentum pronunciatum est
falsum petitio agente quia si postea producat aliud idem instrumentum
non preiudicabit prima sententia inter alios lata dicta l. si ante
et l. sepe. et est casus licet non alleget scribentes. C. de fide instru.
l. ii. et dicit per bal. C. de peti. here. l. si in fi. Item dicit Ino.
si agente a contra B. dicitur pendente debere seruitute licet sit actum
contra ff. de neg. ges. qui aliena § si Ino. dicit quod ibi probabit
et preiudicat alteri sententia quia super re indiuidua et dic plenius
ut dixi de ap. c. pe. regulariter autem sententia non valet quo
ad alios de re iud. c. pe. fallit in casibus quos enumerat
Ino. ut si agit in modum denunciationis uel inquisitionis
electionis uel exceptionis contra electionem ut no. de elec. dilecti [?]tum
et c. i. li. vi. et in causa in questionibus de collu. deteg. c. si
de pgā cum contraxisset tunc quando inquiritur de iuribus debet
vocari omnes quos res tangit et nisi vocentur uel etiam
si ignoret subueniretur eis de facili de testi. cum olim. C.
de bo. vacan. vacan. l. si. fallit etiam intra filiationis
ff. de lib. agno. l. i. § si et l. sepe. et no. de re iud. c. pe.
in glo. et in questionem in offo. si testi. ff. de in off. te. papi-
nianus § si contra et in causa ingenuitatis constitute ff. de
sta. ho. i. genium. de liba. causa. dixi supra si quod libertinitate
diceret se ingenuum ff. de inge. l. i. et l. promo sit allegat
Ino. et corrupte uult dicere dicta l. ingenuum et ibi hoc notat
glo. et in criminali causa quo ad alios ff. de preuari. preuari-
cationis et in plagiari ff. de popula. act. l. eum § i. po-
pularibus et in crimine adulterii ff. de adult. denunciasse
§ quilibet et in ap. de ap. c. si Ino. uult dicere c. pe. et dic
ut ibi et in seruitutibus ff. si seruitus vendi. loci § si
fundum de quo dic ut no. in dicto c. pe. et in singula-
ribus et vniuersalibus successoribus ff. de ex. rei iud. si ante

z l. z an eand. pro. z dehys eaulz no pazo. in sua C
quibz vel. indi no ob. z C vel. int al acta. z de ve ind.
c. pemul. in glosa. sc. capitulum

Perlatum Si inter pudicitiam esse separata a
primo illo diuerte gessit cum secdo
hinc erit ples qua quilo suscepit primo secundum 2o
quinquesto i. ioq. ¶ no q eo. tam quo procedit q s ab
senta requirit parentes eius si habuit eam defendere
dehoc in glo. i. que dt. etiam requirendos amicos pinna
de quibus in ea hic tu no dr q requirat ut defendat
s ut absentem reuocet s dt supplendi q etiam moneant
ut defendat de eo. qui mit. in pos. c. si. ¶ 2o no q
in ca matrimoniali procedi q absentem ad diffinitiuam etsi lite
no gtes. dehoc in glo. ij. z in sc. quo ¶ ex. ad hoc c.
ut lite no gtes. § porro. z s. sc. glo. i. soluit intelligendo
q iste absentauit se contumacit z sentit tz gof z est
ba in sc p una pallta s diuiat net. bi. quemie lite
qua iste se absentauit ante citare nisi dicamus q p
quisito que hic sit constituat eu in contumacia qd tz osti
qui ad literam i. mittent subaudit hoc sciens fuisse et
illu venire no curasse. z ponit fuisse contuciez z tunc eius
absentia de procia supple. C. de iudi. operandi de dolo.
iuitatis z hoc an z quo procedat dico y. ti. i. c. i. ¶ Secundo
soluit hic quam in glo. ij. q hoc sciens fuit ne ius indicis
deperiz posset lra i. no pot diucius expectare z cp. seat osti
ut qz dicebat q no potat similis tacitus resiste de
eo. qui cog. gsang. fordane. sz dt in hec no ee dum
pedem c. qm s si aut uult. dicere q cogit expectare
z tollit hoc fo. p dem s si aut quia quis pris sua
iure suo hic tam sine culpa no tn sine ea. 3o. soluit
c. glo q standum c hys z sic vr velle q hoc ca. z y.
c. primi sint contra q id e in proposito ¶ 4to soluit c. glo.
q no querebat an ipsius bn ul male processit s tm an
filij q 2o matrimonio nati erunt hmi ad qd suffit q 2m
fuit contractu puce. z auete eccie z sic uult glo q etiam
si processus no teneret tu excusat mulier que nupsit cum alio
et in hoc c. glo. ista singularis q sua nulla pariit effectum
probabilis ignorantie pretextu quia hic agitur de dampno
uitando ff. de acquir. hered. clodius vera ignorantia. z qd
ibi no p dij. li. bij. q hanc tu soluz c. qz lra vid.
sentire q processus teneret cum innodatur eps de prassu i.
sicut pudius. Item si no tenuisset etiam no excusant i
gnorantia ut dico y. eo. p venabile q. videbat i totum gno

nec est verum quod hic agatur de dampno vitando sed de lucro/
Ulto solvitur quod glo. procedit quando iste abierat maliciose et ita deiga-
di et probat solo. c. dotis. § si autem agrio cum lo. de absente
non maliciose et hoc dicta plenius per id quod dico e. ti. i. c. i.
et addit aliquem quod vir se absentaverat in odium mulieris quod
non tollit contrarium/ et non multum relevat sufficit enim quod maliciose
absit et in dubio presumitur abesse maliciose ut dico in dicto c.
i. e. ti. i./ Et hec ultima solo videtur magis sine scrupulo tamen
etiam prima procedit modo predicto/ Et in hac glo. in ibi §
si quid. Si in fraudem creditoris libertus rem vendidit datur
actio emptori an iuvet rem hic iusto precio an. arc. dis-
cede precio recepto nec fraudari debet emptor precio non enim
dolo emptoris computetur sed liberti/ Et in fine. Ad id contenor
non e. co. referente ¶ 2o op. tacet et ad literam quia etiam
presupposito quod potuerit procedi absente marito tamen non debuit se-
parari virum sine causa rationabili quia quos deus coniunxit etc.
33 q. i. quos deus. decreti. licet contraria in fi. glo. in i. pri-
solvit quod fuit probatum de canonico impedimento. Ego pro. dicens
quod mulier accusavit virum de periculo vel dicens maritum esse
mortuum vel 2o casu accusavit de alio canonico impedimento
super quod non poterat esse. Hoc reprobavit ut sequitur/ Et
pone quod non impedit/ per id quod notatur s. in pluribus ti.
¶ 3o op. in fine in co. quod ipsa indicat desiderii quod id
s. e. pro. Ergo non indicavit simpliciter sed vere illicitatis quod
pertinet ad ecclesiam s. e. i. 2. contrarium litera ibi/ hoc ecclesia
rone et quod dixi in dicto c. i. in 2a questione/

Quod nobis

Breve nec post brevius suam
sed quia legitur varie ut. in 2a
questio lo. summo 2o lectura quam teneo et sic/ Post
approbationem ecclesie de matrimonio clandestino statim legitimi iudica-
natti etiam ante approbationem qui alias erat illegitimi ut quod cum
ges erat precise impediti ¶ op. quod etiam circa approbatio-
ne ecclesie nati ex clandestino matrimonio sunt legitimi si non subest
aliud impedimentum e. co. ptuab./ Solvit ergo intelligendo
quod hic reperitur fuit impedimentum consanguinitatis/ et id intellige
de alio precise impedimento/ Et dicit quod licet de impedimento non
dicatur in litera tamen debet suppleri ne obsistent alia iura ar.
de elect. cum compediat li. vi. et sic summaria ¶ 2o op. ad-
hoc et ad literam quod si subierat impedimentum filii nati ante
approbationem sunt illegitimi de clan. despon. c. si nec vid-
res approbatio matrimonii prodesse iam natis sed postea nasci-
turis/ Solutio nectu quarti varie lec. hec c. primo lec. i. glo.
in quod lo. generaliter de filiis natis etiam ante approbationem qui h-

an approbacionem sunt illegitimi tamen post approbacionem legitimi erunt
/ Et tunc obstat contrarium sed glossa intelligit quod erunt legitimi si persona
que matrimonium inhibet et sic vult quod si persona inhiberet matrimonium tunc
matrimonii filii erunt non legitimi et hoc modo intelligendo huic lectioni
tunc obstat id quod dixi in primo contrario / secunda lectio concedit intelligendo
ut dixi in primo contrario quod subierat impedimentum sed intelli-
git quod hic concepti sunt ante approbacionem sunt tamen nati post
post [illegible] et quod concepti non sunt generati nisi quando sibi corresponde-
dit ff de statu homi. qui in utero iusti de ingenuis § primo
/ Et secundum hanc lecturam post verbum matrimonium intelligit. concedit verbum generati
et exponit generati i. concepti. dic tamen concedit quod alii exponunt
generati i. nati et male. / Unde ihesus natus dicitur ex maria et
tamen qui tamen non fuit generatus ut alii generantur a patribus
¶ 3a lectio legit quod loquitur i. generatis seu conceptis et natis post
approbacionem et hec lectura consonat littere sed sic intelligendo ista
decretalis esset de non dubio nisi dicatur quod erat dubium quia
matrimonium ab inicio non tenuerat et sic non videbatur posse confir-
mari expost facto unde non firmatur l. ex / Ho. dicit quod sufficit
causa confirmans et tollens impedimentum scilicet approbatio post
quod non in decretali unde ¶ 4a lectio et 2a Jo. an. quod hec decretalis
intendit legitimare filios de clandestino matrimonio genitos
si persona matrimonium fuit approbatum quam precedens turpitudo pur-
getur / sic eciam nati de fornicacione legitimantur per sequens con-
iugium. ut e. tanta et cum hec sic lege. lectura / Si qui ge-
niti fuerint de clandestino matrimonio post modum i. post
generacionem ipsorum absoluta est / Jo. cal. improbat hanc lecturam
quia c. tanta procedit quando tempore nativitatis vel concepcionis poterat
esse matrimonium inter parentes alias secus. ut ibi in si. / sed intelli-
git c. ut dixi in primo contrario loquitur quando tempore nativitatis sub-
erat perpetuum impedimentum et sic tunc non poterat esse matrimonium
inter parentes ergo per approbacionem sequentem prius nati non erunt
legitimi nam hic eadem est racio que in c. tanta / nam si i. c.
tanta matrimonium decorum non legitimat clementem plus multo magis puta-
tivum de quo. hic / Et ergo Jo. cal. lectio concedit. premissa approbat
approbacione facta quod dixi in c. tanta q. p. / Et nisi a-
liud dicatur hec quarta lectio salvari non potest sed per ea que
dixi in decretali q. p. potest salvari quando verba approbacionis sunt
ampla ita quod approbant matrimonium eciam retro / et sic loquitur hic
referendo hoc c. ad c. quod nobis de clan. despon. cuius ut
dicit glossa in hoc c. post / nam ibi dicitur quod matrimonia clandes-
tina volentibus consentientibus approbantur absoluta ac si ab inicio
fuisset in conspectu ecclesie contracta et hoc nisi racionabilis causa

impediat ut ibi / et sit verum quod ecclesia approbabit ut ab heraunt
ac si essent a binnio in conspectu ecclesie contracta insimul apponatur ali
qua causa venabilis puta consanguinitatis vel similis ut ibi non
in glo. ii. / tunc enim ecclesia non approbabit et si tunc non apponitur
aliquid et approbetur filii etiam prius nati erunt legitimi etiam
si postea inuicem separarentur et hoc vult glo. ii. hic in prin. licet
postea in verbo scienter ponit aliqua verba propter que videtur ab hoc
recedere. / Et composuit fallitur hoc ultima lectura et in qua sua
in contraria fugit hoc singulare quod filii etiam spurii propter sep
te ecclesie approbacionem legitimantur et sic hoc intellige quod probacio
potest trahi retro quia potuisset interuenire a binnio ut si inuicem
contractum fuisset in facie ecclesie / et tunc filii fuissent legitimi. de clan.
despon. c. si. / Et concordat decretalis intellecta ultimo modo
infertur ad id quod notat alanus et gof. de c. cum inter. dicentes
quod si contradicente ecclesia aliqui contrahat et ecclesia postea approbat si
hii ante approbacionem nati sunt legitimi. de clan. despon. c. ii.
et iii. / quod intellige etiam si subesset impedimentum perpetuum nisi
quod postea detegitur. al. si loquentur eo casu quo nullum sub
erat impedimentum filii erunt legitimi etiam si non approbetur inuicem abbatia
ut dixi de sponsa. quod primo ¶ / 3o op. in eo quod mandat iudicium
de heredita te de c. caz. ii. / Ro. ut de c. per venerabilem in 3o sponsa quia iudi
cabit pretextu legitimitatis et sic per viam consequencie nam si filius
ergo heres ut hic et de c. transmisse in fi. 32. q. iii. dicat
Sed apostolus ad Gallatas 4o Si filius ergo heres prout et hic
intelligendo de naturali et legitimo al. secus 32. q. 4. non omnis de quibus glo. i.

Beferentur Si secretes impedimentum ut se contrahunt illima
e plures casus decisa consultacio i. tali
Et dic ostiensis quod de tribus queritur primo an quis possit
contrahere cum consanguinea sponse defuncte quam non cognouit / et
videtur quod non. Et an inuicem sit contractum debeat separari dicit quod sic
Et an filii ex tali matrimonio clandestine contracto geniti cense
antur legitimi dicit quod non / Sed in hoc ultimo quod dicit de matrimonio
clandestino hoc non colligitur nec est verum quia hic parentes sci
uerunt impedimentum vnde non excusantur proles etiam si inuicem fuit
contractum in facie ecclesie. de clan. despon. c. si. Et intelligendo quod hic
fuit contractum in facie. ac que potuit ecclesia dubitando / Ro
aut decidendi ponitur in dicto c. si. ¶ / op. in eo quod dicit de
permissione ecclesie / tunc enim permissio nichil operatur. ar. de prebend. c.
ca dudum / glo. pe. exponit permissionem i. approbacionem vel dis
pensacionem / Jnno. vero exponit etiam pertollerancia / et id ostiensis qui
exponit pro non contradictione de c. per vestras / primum videtur quod tollerancia
non sufficit. ar. dicto c. cum ca dudum / Et in hac glo. i. tale.
dum. de c. per vestras ¶ / e contrario i. eo quod dicit illimos non

succed' in bonis prnis quid in matris dt. osti. q forte
scius ff. und' cogna. hac pte. 2 l. si spurii. de. off. testa.
si suspecta. § i. nisi mr sit illustris. C. ad orficia. l. si q.
illustris. de hoc remittit ad sumaz eo. § ii. p spurii 2 s.
2 de testa. Raynaldi in principio § nota in dco c. pazz fac
ut. Et mult allre osti. id qd ibi dixi in ii. cor § de hac
cor dic ut dixi de eo. qui dux. in ma. eu hret q. p.

Peruenit ad descendu ple liniam no sufficit
pbare impe. tu. mio i facie ecce geti
primo quia 2o amissio ibi itaque q op. b eo cam
ubi mandat inquiri de mro. p9 morte coniugi. glo. soluit
tpli. primo. 2m ala q hic erat lapsu quinquenii a morte
coniugii qd e dimacre. 2 dict quinquenio. dic goff. q p9 quinque
nni no pot cognosci ut reuocet in prius § in melius sic
ff. de sta. de fut. l. i. ad fine. an tme ecia maiestatis 2 hrs
no het locu pscpcio quinquenii. C. ad. l. iul. maiestatis. l. ult.
2 q. q. ii. sane. osti. dt. q ubi de mala fide. nil obicit. hmi
impetitu in uita parentu adhuc impetitum queri pot 2 sit
intelligi. C. de. s. re. ul. ac. mor. fu. l. fi. ne. de sta. de fut. quis
b. c. transmisse nisi superior ecca male psupcionis apponit
ctu tmi quo elapso claudi omnis uia. b. c. lator. 2 hr
quo ad delictu parentu puniendu quo r tme e extinctum
morte ut in pluribz pallcs. 2 dict ff. q. sen. sy. ap. vestin.
l. penult. Si aut in uita pntu uiui no fuit impetitum
adhuc q. quinquenii tme bonorz de hoc queri pot elap
so quinquenio no 2 sit intelligi hic 2 ne. de sta. de fut. si
mater osti. dic q tiz ne. de sta. de fut. no ht locu hoc cau
pcedit cu qn agit de statu ut q dr. de functi fuit hmis
ul libtus tpe mortis. C. ne. de sta. de fut. l. i. 2 ii. no aut
in aliis casibus. ut si dr. fuisse emancipati. C. ne. de sta.
de fut. qd e ostitu. In cau aut qq. t. no agit de statu
§ de limitate. Itt in eo. qd dixi de quinquenio dr q. debet
attendi decennu de giu. fuorz lig § de hoc ultimo dic
ut dixi in 1o qrio. Et hoc az q. so. pmissa de quinquenio
elapso. no pcedit. 2o soluit glo. q mr dicebat nata
de no limo mro. impedicte statu qd reprobat glo. q lx
c dimacre. qd no q. so. que no tollit solita. Et in eo.
qd glo. dt. mater dz dic. mlr. 3o soluit glo. q filij st
lhio limi quia mini fuit qctu in facie ecce 2 ita suam
Et qhoc ad qrm dic ut in glo. Et in eo. qd dic q ps
adusa potuiss hic g. qrm dt. primo. q no admitte
debet pbare q int coniuges fuit impedimitu. q hc pba
tu no releuat ad redendu plem illmam eqq. mini
fuit ctum in facie ecce § si uult pbare q coniuges

fuat contra impedimentum audiretur in eo coniugio/ sic etiam admit
tetur si unus fuit contractum clandestine et post mortem coniugum dicuntur
filii illegittimi quia parentes fuerunt consanguinei argumentum lex ibi
legittime de clan. despon. c. si inter/ Exponit ergo legittime
i. bona fide in conspectu ecclesie nullo contradicente nec etiam inhibente
ut c. in/ secus si clam et mala fide et per hoc concordat dom. c.
cum et ut c. proximum ergo/ vult dicere quod probatio admittitur in coniugio
quod fuit contractum clandestine vel quod tunc non potest venire ad legitti
mandum prolem quod quo coniuges fuit impediti/ Et hoc vult
tria. primo premissa/ Et si in facie ecclesie contractum fuit tunc hoc ipsa
proles iudicatur legitima ut lex/ Et in eo quod repelluntur isti scilicet op
ponentes dic ergo quod repelluntur sive concubuerunt sive conceperint
et dicit ultimo in secundo coniugio ¶ quarto solvitur contrarium dicti c. cum quod
i. erat impeditum scilicet bigamus ambulans scilicet vir superstes/ hic
autem fuerat impedimentum occultum. Gof./ sed hoc non ponderat littera
an sit impedimentum occultum vel non sed videtur tamen procedere
de delato ut in eo dixi ¶ 2o op. ad hoc ultimo quod debeant
audiri concipientes quia que arma sunt ad agendum contraria sunt
ad excipiendum ff. de doli except. pure. de exceptionibus si ab/ Solutio
ergo quod contrarium procedit nisi aliquid possit imputari concipienti
dicit plenius dixi in dicto c. si aut/ et intellige quod non auditur
accusator neque exceptor si voluit probare solum impedimentum
unionis/ secus si voluit probare aliquid quod infert illegitimitatem
et in ea que dixi in proximo coniugio ¶ Similiter autem cum queritur de
aliquo an sit legittimus dic ergo quod aut parentes eius nullo modo
contraxerunt vel clam contraxerunt/ aut in facie ecclesie/ primo casu potest
de legitimitate contra procedi? ut c. cum i. et ii. nisi forte fama
sit adeo antiqua quod non possit probari contractus quia tunc sufficit
probare alias coniecturas ut c. lator et quod ibi dixi in 3o coniugio
2o casu quando in facie ecclesie obiciens vult probare de mala fide
utriusque contrahentium admittitur quia hoc comprobatur inter contrahentes
clandestine pignoraticias? vel in conspectu ecclesie mala fide
de clan. despons. c. si al. presumitur bona fides nisi probetur
mala ff. de probationibus quotiens. ut qui dolo. de presumptionibus c. si
an autem audiatur opponens qui de mala fide mera obicit/
dic ut in primo coniugio ¶ 3o op. quia lex in littera ibi si
est ita videtur incumbere isti onus probandi scilicet legittima cum
tamen opponenti pocius incumbat probatio de illegitimitate ut c.
lator. de ordi. cogni. tua. Solutio. ut in glossa i. aliud contrarium
usque ad finem/ Ex qua colligitur quod quando quis est in opinione de iure
parentum incumbit probatio opponenti et dicit in secundo coniugio/ et dicit
quod hoc quia illi agebant contra pronunciari scilicet legitimam ideo
sibi incumbit probatio ff. de proba. ei qui. in. q. ult. ¶ 4o op.

¶ ad hoc quia opponens illimitate opponit negatiue sufficienter
quo indistincte onus probandi in aduersarium ut no. de elect.
bone i. Soluit Io. an. quod aut est pura negatiua ut quia
negatur unum fuisse inter presentes. et tunc probat filius uel contra
ut c. proximo. et gen. oppo. ut hic aut non est pura ut quod
dicit unum fuisse non licitum et tunc probet opponens cum negatiua
qualificetur probetur a negante ut no. i. eo c. ubi plenius dicitur

Per tuas Statuitur eo testium probancium aliquem licitum
lex opinio dicitur emere habeat qui communis
eo. 2a. i. Nos igitur ¶ No. quod eo ipso quod quis ap-
pellet aliquem filium habebit habetur pro filio de hoc in glo. in
2 et in 3o contrario et i. summa quoque ¶ 2o no. quod ea licitum
spectat ad iudicem ecclesiasticum de hoc in glo. in Et inter ibi
a papa. uel ab alio ¶ 3o no. ibi ad eius presentiam quod ad
etiam spectat iudicium de hereditate et hoc in dum comparacione
s. eo. tam. i. Ob hoc dicit Inno. quod hic primitatum fuit istum
admittendum ad primonium Et non obstante quod dicetur
illeginus nam al de hereditate non pertinet ad etiam eo c. cum
in c. lator ¶ 4to no. quod statur uerbo uiri et mulieris cum di-
cit aliquem filium s. eo. suscepisse et de hoc in glo. fi. hic
tum non statur uerbo uiri contra id est eo dico ut in fi. et 2o contrario
¶ 5to no. quod is qui asseritur illeginus probat se licitum de hoc
s. c. prox. in 3 et 4to contrario et presumunt licitum in eo quod recep-
ti sunt testes a filio producti nota contra quod i. inquisitore debent
recipi testes qui nominantur ab impetrante ¶ 6to no.
ibi in capella quod testes debent deponere de loco contrarium tamen si
non interrogantur et non deponunt uel testio ut no. Inno. de
re iud. abbate lib. 6. ¶ 7mo no. quod potest quis probare
se filium de hoc in glo. sic uidetur Et in ca. i. inchoari de
de hoc ¶ 8uo no. quod illud generale plus ualet quod agitur
etc. de hoc in glo. antepenult. et dicit contra quod quia utraque
hic fuit pro legittimacione ideo preferatur opinioni Si non opi-
nio fuit pro legittimacione preferatur ultati ut c. cotenore.
et de hoc de bigamis nuper ¶ Nono no. quod ipso facto
aliquid negatur de hoc in glo. penultima ¶ 10o no.
quod sponsalia de futuro per copulam sequentem transeunt in
matrimonium de spon. is qui Et colligitur ab. quod filius natus
ex sponsa de futuro legittimus est licet inter se fuit matrimonium in
facie ecclesie publicatum quod procedit si pregnata non est im-
pedimentum al secus ut c. cotenore. probatur s. c. proximo
¶ 11o no. i. dissimili quod actum consilium non tamen si notatur
fuit aliqua dissimilitudo de hoc de consti. translato in quo

aut hic fuit dissilitudo dic ut in glo· fi· z· in 2° contrario
¶ xij° nō in eod̄ vbo ꝑ dissili ꝑꝑm ꝓloc aliud hic
aliud ibi dē̄ & ipse fi· qui asti· ¶ xiij° nō ibi inuite
tes· ꝙ quis ꝯfirmat fama nō tā ꝑ rom ꝑ qua motus
ē iudex qua ꝑalia & actu ad petitom / ꝯsſt inſt asti·
ꝙ aduocatus fouēs iusta causā iura facietia ꝑſe & alleg
ecia si nō sint efficatia ut quia pt eis uideri / naꝫ
experiencia docet ꝙ sepe iudices ꝛ ꝯsultores ꝑ iura que
nichil faciūt magis mouent ad ꝑnūciandū qua ꝑ ea que
singla sūt ꝑplus ꝙ intellige dummo faciat / tūc em locū
hēt illud que nō ꝓsunt singla sūt & ꝑba· cū causa
si aūt nō faciūt nō liꝫ trahe iura ad reprobū ꝯsilij ff
de ꝯscriben· l· pe· v° fi· li· h· Et dic ꝙ liꝫ c· trāsmisse
ē c· hic dicat² casus dissimilis / tn̄ zm̄ ſno facit ꝯtraria
huius sine qd nō· ꝛ desſot in by contrario ¶ / Op· ꝙ ꝯ·
quo pr hic affirmauit ee lrm debuit stari ꝯfessioni
ꝙ sola ꝯfessio suffic ad ꝑbacom & ꝑba· ꝑ tuas ff ad l·
aquil ꝑind· ¶ fi· ꝛ maxime quia hic ꝯfessio erat iurata
ut in lra ar· C· de ꝑbac· aut ꝑ obtinet ꝛ qd nō de suc·
abitē c· fi in glo· ūr / So· asti ꝙ hec affirmacō non
suffic cū eū fto sit ꝯtestatꝰ contrarium scꝫ accipiēdo vxore ar°
de elect· cū· int² & / preaus si nō fiet ꝑiudiciū alij maro°
tūc em valet nūn ut ca ꝑbore lrima hret dca· l· ꝑ·
inde c· fi / Et ꝯ° hec ꝯfessio ꝑdest filijs sit alijs filijs
nō sit ꝑiudiciū ſno ꝛ dēſo· in ꝑti contrario ¶ / 2° op· adh
qd ymo debeat stari soli assercom viri cū ecia mlr idē
asseret ut in lra ē c· trāsmisse / So° ille casus est dissi
milis ut dr hic in lra / in quo aūt sit dissilis nō ex
ꝑmit² hic s; glo· ulti· dic· ꝙ ē dissilis ꝙ ibi ꝯfitebant²
ꝯtra filiū / hic ꝑ ipo / s; ut dic Jo· an· hec dissimili°
parꝫ valet nā cū credat² neganti filiū debet credi ecia
ꝯfitenti / dic ecia ꝙ ibi negabat² filiacō hic qualitas
scꝫ lrimitas / Ite hic fem ꝯtradicebat vbo ut dixi in
ꝑximo contrario ibi sequitur / Ite ibi assercio viri ꝛ mlris hic
viri tm̄ s; quo ad hoc ultimū satis dr̄ velle hic lra
ꝙ ecia mlr idē asserebat ē c· contrario i ꝑn° ſno dr ꝙ in
c· trāsmisse nō dr ꝙ credit² si dicat cū filiū s; credit²
in eo qd dicebat nō filiū ꝙ ꝑstant ꝯfessione nō fie
bat alijs filijs ꝑiudiciū ymo ꝑfeceat ꝑficiebat eis po
tū dici ꝙ ubi nō fiet ꝑiudiciū filijs alterius matrimonij

staretur confessioni predicte dicto c. transmisse secus si preiudicat
ut hic pro quo quod ultimo non colligitur hic quia non habetur in littera
quod alii filii optarent, dicit etiam pro quod in c. transmisse pater
mulieris fatetur fecit vel dixit contra suam confessioni et per hoc reuertitur
ad id quod dixi in primo contrario scilicet quod hic non statur confessioni
quia ipso facto fuit contestatus contrarium et per hoc est littera ibi ipso
facto verum denegasse et illo verbo denegasse pro id dicit scilicet
quod propter talem denegationem sola confessio patris non sufficit
pro legitimitate et hoc est mens litere in § nos igitur in eo quod
induc illud plus et quod arguitur contra quia dicat quod attenta
confessione patris quia in ipsa potest esse simulatio pro ut quia
filiaste assuit uxore que reputabatur concubina ideo non tantum
attenditur hec confessio cui ipso facto conuenit qua uitas per
bonis factis protestes ¶ 3o oppo. ad id quod debuit stari ap-
pellationi patris in eo quod appellauit hunc legitimum etiam sine
alia approbatione C. de natu. libe. aut. licet si quis, glo. in
sol. quod illud procedit cum pater non habet alios filios legitimos
sed in corpore unde sumitur illa aut. non distinguitur an haberet
alios filios legitimos an non et est causa notabilis, tamen intellige
ut dicit glo. de non habente legitimos per aut. qui modo nature effi-
ci. § si vero non habens alle. in glo. al. incipit si quis gero
et in corpore unde sumitur dicta aut. item si quis plus dicit quod si
ex illa muliere habet plures filios et unum dicit filium omnes censentur
legitimi ita tamen quod sunt nati ex tali que poterat esse uxor quia
ut ibi dicit ex patris nominatione manifestatur quod unum fuit ex
illa, et glo. i. exponit manifestatur i. fingitur ex quo non est
admittenda probatio in contrarium arg. de spon. is qui et de hac
aut. item si quis etiam dixi B. c. tanta q. in. / Ego hic
in eo quod dixi quod statur appellationi patris quando non habet alios le-
gittimos unde in illa hic quod habebat alios quod tamen ut dixi
in 2o contrario hic non habetur in littera et dicit alia ratione que non
statur dicto patris ut in primo contrario ¶ 4to oppo. ad hoc
quod appellatio seu nominatio non preiudicat nominati ff. de
pac. epla in principio, sed quamuis sit nominatio non potest ali-
ud et preiudicat ut in primo contrario, quamuis pro aliud ut
ca. demonstrationis uel instructionis et non preiudicat ut in
contrario, et de hoc per Cy. C. de proba. non ex plus et l. non nudis per
Bar. ff. de lib. agno. l. i. § julianus vel quod penatis, et
generaliter de libris enunciatiuis nota idem Bar. ff. de donat.
collat. et faciunt hec ad communem de qua c. q. y. ¶ 5to oppo.
ad id quod nominatio non facit ius y. q. i. multi et aliis

iuribz allet' in glo in in fi / glo remittit ppo dit ut in
ppmo qrio 2 dit q hic nominato no facit ius ut di
xi in 2o qrio ita iura que allet glo pcrys potius
concordant / Et in hac glo i' dicat aliquis ubi de h 2 q
di hi illud dit ut ubi 2 de filiys pshi michael ¶ d'yo
op q no fuit sufficient pbatu q iste ess ling coh' q
pr affidaverat mrem quia hoc potuit ee pqua iste
erat in natq / Glo antiqua intelligit qd pbavit de fidatione
pris de affidatore sca anteq nascer' Et ab iij eciam si p
us erat susceptus dum' pr cxpit cu mre istius antiqui
cohet tu 2a qd dt fo an pcedi intelli do q cxpit sponsa
depnta / tuc em legitimat' plis et c tanta peg de sponsalib
defuto quia illa no faciunt uum nisi sequat copula de
spon dicentis in 2 sic eciam nec legittimat ple pshoc
ista loca ibi sive pluba etc / ¶ / dy o op in eo qd dic
primo iudice pcessisse legitime q ymo illegitime cu fuit e
iuxpq iuri qd no faciebat de gess pben cepte / fo osti
q deff no fuit oppssitum in sma de vc iudi sic ft fuit
euxpq uere pbam pqua detimat' ea de vc iudi, cu .7.
c. d. / dit q lig c. tusmisse b. c. sic cas dyssilis ut hic
dr 2 dixi b in 2o qrio / tn ut dixi in 13 nol facit
p iustia huig sme / 2 2m hc exponit lram i' no tam
spatiue de postula bet i ut sit sensus q magr imti'
de pbam qua remaciom pid qd dixi b in pmo qrio
2 tibz fe bz / dit eciam osti q ibi no tan: pt legi puatiue
i nullo. / prima nior pcd que mi dixi ¶ / eciam in
eo qd dixi b in 3o qrio q si pr appllet aliquem filiu
intelli legimare cu sint alij mod legimandi / dit q sic /
2 emiat glo in 2r modos / primq e pdicus sz si pr in
xrma voluntate appllat eu filiu qd intellige ut dixi
in dco 3o qrio / 2q modus si pr offert nale filiu curie
ut fiat curialis ut in glo qd pcedit eciam si pr hcat
alios legimos ut in § si quis igr' allcto in glo / 2 in
telligit osti q fiat curial in curia pmovr ul nove rome
ul civit origins sue ul cuiusq metropolis / hd in
filia qua copulat officiali alicuig decurs locorp C. de
natl lib l. in. Insti de nup. ad fi / 2 libs cu legimis e
quali pnt instituiu aut' qui mo na eff sui § 2 qui
toll dy 2 hc qu ploba intlc susceptus e filius na si
e pua no pot afferri legimus sup sicibz aut qnibz
mo na effi sui § si quis igr' fuit 2 § iste modq fit
aut filius oblatq curie legimq tuc eni qui qsentit oblacoi

dea aut. § generaliter / Tertius modus ponitur in glo. si filius
naturalis se offert curie sed refert quia si pater offert fit legitimus
etiam si habeat alios legitimos ut predixi / sed quando filius offert se
ipsum ideo quod nullus potest legitimus dea aut. § si quis igitur
fuit ad hoc. ¶ Quartus modus ponitur in glo. si pater in publico instrumento
vel cum subscriptione testium nominavit filium et non dixit naturalem
et hoc casu non solum ipse nominatus sed et alii fratres ex eadem
muliere suscepti efficiuntur legitimi aut. / ut lic. matri et avie
§ ad hec. Et procedit hoc si legitimi non supersunt e. aut.
§ si vero non sunt / Secundum glo. sunt et alii modi ¶ Quintus si pater
dixit in testamento se relinquere naturales filios sibi esse legitimos succes-
sores et hoc si non extant alii legitimi et si post mortem patris
princeps approbat aut. quibus modis na. effi. sui § si vero
is qui plurimos et hoc si dixit eos naturales sed si dixisset eos
filios simpliciter posset fieret legitimi etiam non secuta principis
approbatione ut in casu precedenti / Sextus modus est per rescriptum principis
ut e. tanta et hoc quod dixi s. in 8 questione / Septimus modus est
per legitimationem principis aut. quibus mo. na. effi. sui § illud
tamen et declarat tamen legitimatur a papa quam ab imperatore vel ab illo
habente ab eis vel eorum alio potestatem [illegible] c. pro primo / Et de hac
materia posui in sua co. § et hoc casus / ¶ 2o queritur contra
quod dixi s. in 8a questione quod nominatio facta per papam aliud non
facit ius ~~fit~~ de quo fit / Aliquis scribendo litteras alicui appellat
eum dominum talis loci vel episcopum talis ecclesie / dicit quod constet sibi non
preiudicare quin possit agere pro predictis ut quod dicit non illum sed se
dominum vel episcopum / Fuit enim talis nominatio facta per papam aliud sed
ca intimationis ut sciret adque hec dirigebant [illegible] quod
dixi in dicto 8o questio / [illegible] ad hoc de hijs que fi. a ma.
p. c. cum [illegible] / [illegible] non fuit enunciatio sola sed etiam actus
positivus quod obediunt tamquam prelato. quod non tamen cottidiana
[illegible] etiam dixi s. in prohemio in salutatione in [illegible]

Venerabilem [illegible] qua [illegible] tamen [illegible] Et hoc dicit [illegible]
pot legitimare vel dispensare cum illegitimis etiam quo ad
hereditates et hoc in terris ecclesie / Sed non recognoscentibus
imperium illo paciente qui est illarum princeps / In aliis non
legitimat eos qui nati sunt ex actu non matrimoniali quo ad
hereditates nisi temporali tamen sed quo ad ordines sic et tunc
in bonum [illegible] intelligunt legitimati etiam quo ad hereditates
hoc dicit intelligo ut [illegible] quod aut. quod i [illegible] / primo
petitio 2o visio i. quod aut. / Et i. primo probat quibus ra-
tionibus quod dispensationem petitam facere poterat / 2o i. videbatur

porit similitudine qua inducebat petitor est quibz omni
bus improbat / 3º i. omnibus probat auctibz veteris & novi testi
quod in certis causis pot papa se de temporalibz intromittere / 9to
ibi lic petitionem no exaudit & lic ut predixi ptineat dominu
castro tamen quam plura e lego p partes ¶ No q supscriptione
dño que dirigitur . R . montis pessulani q genitivus denotat domi
nium quod dixi de postula . c . 1 . / colli aut est q in supscriptione
ut dicit quasi debz subaudiri dno al no sit dispositio p de mote
pessulano ff de . vei . ben . in rem ¶ / 2º no q eadem
supscriptio vetita lra l. archiepm . q clericus in foro contra
pot esse ppetuus layci . ad id de simo tamen ceni ¶ / 3º no
q qui laborant dum decorari & obst sunt inabiles ad ea
ex quo instituti p illum sunt indecori / Et obstot sunt in
abiles ad ea que in decore psistunt ut dignitates de fil
psb. cum decore & ad ... ut hic ¶ / op in eo quod dic
de archiepo arelaten cum potius sit epus no archiepus
ven q in archaldus / Glo 1 solvit q olim fuit epa
tus ut in psio q no videtur parde pt in galliarum ppt
q y . et dit ut i. no in glo 1 / Colli dicit q t . archaldus
loquitur de quadam civitate destructa que vocabatur arlety .
Et forte de illa loquitur de testa . c . 1 / Et de arelaten provincia
que e archiepatus loquitur hic ff de insti . habebat de
constitut . lega . toditall . 1 . ...

de ¶ / Quod aute] hic ut dixi 6 in pri probat quibz
omnibus q papa pot cum illimis dispensare 2º vo ibi
pretium 3 ibi p simile 9ta ibi pterea . vta i. id autem .
¶ No mo in soluendi qo ... l. proposita ut primo psidet q
petivit primam de inde qualitates sit cum papa primo ondit
se hic ptatem sup hoc quod petebatur in quo psistit substa
tota vis & obstant tam delegatus an omnia docet de
mandato de offi del . cum in iure pgra no discutit papa q
litates vero petentis & eius quod petebatur ¶ 2º no quod di
xi sumando . 6 in pri cap . q papa lit ptatem limandi
dehic in glo . ex eo . 2 . q . 1 . 2 . in ¶ 3º no dominum inter
naturales tam & adulterinos . dehic in glo . naturales & in glo . ut
puta Et in ca ibi mariti . ven q 1 sic ¶ 9to no de
acto dimori sit cum arguit hic q papa limare possit
quo ad temporalia cum possit ad spiritualia quod est fortius
¶ / 5to no i. eius q dispensatio no est si ecia p papam
sine ca psot quam lic anime iudicetur xv . q . in . ali
orum tamen pot peccare Et subiaceret iudicio dei dehic dep
ven / inulta de voto magne y q ven nos si i competit
de

de offi. del. pane. ubi ubi de hoc in glo. ii. que dicit q
iudicat ab eo cui confitebat. Et in hoc q dispensatio dz
fi ex ca intellige necessitas ul utilitatis ul ex prerogatiue psonarum
de eo c. de multa. insti. i. q. vii. ii. et c. cellis. vii. q. i. sciat
¶ vii^o no^o i^o eptos q illius no pot esse epus nisi ex
dispensatione spec. de elect. innotuit p dispensacom dut
pot no solu fieri epus ut hic ß etia spa lxi. di. ore
sius ¶ viii^o no^o de dictae psbitem que dupl expoit in
glo et utraq tolleratur pot dupl respicere ut i. q. iii. in
fi ¶ viiii^o no^o i^o superiore iuncta glo q omnes subsunt p
h^c qd no de consti. c. i. ¶ x. no^o ibi psile. ar. assimila
dt tn consti. q potius hic arguit armori na si nale bn
tulu prie ptatis qd dz ee immutabile insti. de iure. na
§ ß nulla soluit p papalem dignitatem multo fortius dz
tolli impedimentum ciuile quo illius remouetur a succesione.
no tn sp h^c ar^m procedit na pot quis intedu dare eque
magne extimacionis qui no possz dare contra insti. de
ace. § p^o si quis gnali. Item multi pnt maiora qui
minora no pnt iure consuetudine ul priuilegio repugnante consti.
vz dic q dz esse hic minus qd continetur sub maiori et
tale procedit ar. de h^c in vi^a et v^a. cui lz. li. vi. ¶ x^o no^o
q p papalem dignitatem conmit^r quis a prima potate
et sic vi^a secus de ordinibz inferioribz de h^c de ec. qua in
decorum ¶ xi. no^o ibi preterea q id qd licz epo fortius
spec qui supremus hic ptatem de usu. pal. ad honore ¶
xii^o no^o q seruitus dr iniqua et dt consti. q sic dr qz e
quid violentum p qd tenuit ptas dno in seruum. faciendi
qd sibi libz dummo no abutatur insti. de iure. na. § ius
aut gentiu de lib^o. § i. de hiis qui sui ul alie iuris
ptatu ¶ xiii^o no^o ibi videt^r q monstruosum e q qs
sit liuus ad spualia et illimus ad secularia. sile ff. de
iur^e dic. et rele. relegatorie § fi. de pena. q indignus
C. si adu. tuisat. l. i. de temp. inuite. insti. petend. i
fi. de. dila. le. si. qn. de fruc. et li. expen. l. fi. ¶ xiiii^o
no^o. i^o libere. q in primonio bti petri spa hz plena
ptatem etia in tpalibz. Et dic libe. i. sine cuiqua
contradictone qz nec aliqua opio contrabit ul i iure spric
ptatis et dnationis. C. di. q^n more xix. di. i memoria
de rescrip. si qn. In aliis aut regionibz contradice pot iu q
hz ius in hereditate et cui sit prudicium ex limatoe ar.
de rescrip. c. ii. et c. ad aures de maio. et o. c. fi. in vi.

pisiu · nisi in casibus i · de rombus · ost · ut dit libero i
nente locato de preben · de multa · e · is quoque z c lic3 in li
g · z de hoc · i · q · vii · Et in eo qd dit ost · q nulla opinio
gdicit hoc pcedit psupponendo qd donaco constantini tenu
erit de quo no de fur · iud · clem · romani · d · porro · ubi di
xi in 3a · qoe · z · i · qoe · ca · / ¶ Op · q ppa no possit le
gittimac quo ad tpalia quia ad ipm no ptinz de tpalibz
s eo · tam · i · z c lator · de iud · nouit · / Glo · in uer stare
gsilio Et id tno qui adherant licam dit · qd allegado lex
z hoc etia sentit glo · ibi · jo · adhesit ec · / Refert tn jno
alios dice q sit e in ueritate sz · q ppa legitimare pot qd
tz ost · de quo · dit ut in sa · qoe · / ¶ ez uero ca hoc que
opinio gcordas sit uior / Glo · in hoc pseq̃r / z p° ponit
opinioz jo · de ind · sua ibi · s · 3 · credo · 3a · aliorz ibi tn
queda · Et pseqt glo gmptiuu duo quesita pmo an
ppa possit laycu sibi no subditu in tempalibz legittimare
quo ad hereditates / 2m est si legitimat quo ad ordines
z dignitates eccasticas an ptes intelligat legittimatus quo
ad heredtes · z dicit ultio i · q · sa · / gsequendo aut pmo
glo · refert jo · dice · q ppa tlem legittimare no pot / Gas · de
cal · in comento sup hac ui · dt · no ee uerum qd jo · ptes
dixerit si ute inspiciat sua glo · in antiqua · / Sz solu dixit
q eo ipso q ppa legitimat in spualibz pquos z quo ad te
palia qd etia dt hoc glo · in pn° / Et ad id qd dt in
gpimo gsilio q ppa no iudicat de tpalibz uidet · jo · ut i
glo · q ph hoc q legitimat in spualibz no s · q hat iurisdicoz
in tempalibz · dit q sabi colligi gsapi · jo · id qd dit
glo · na in eo qd dt jo · q gphoc q ppa legitimat i spuali
bz / no s · q habeat iurisdiconez in / lic3 ille intelliga legittimatus
etia in tpalibz no gphoc s · q ppa hat iurisdicoz i tpa
libus uult · dic q ppa hoc no poss pncipalit ut sit
psius q hoc pot in bim gsequac z no pncipalit cum
legittimare sit iurisdiconis lic3 sit voluntarie iurisdiconis
ut in glo · qd ultimu no / Et fac ad id qd dico i ·
ca · qoe in opi · gas · z i · q · ui · / Et hoc q ppa no possit
legitimare in tempalibz tz glo · z jno ut dixi in ppo gsilio
Et in eo qd hic in lra dt · lic3 similiter credi q ppa legimet
etia quo ad actus seclares dt jno · q no tn est uerum
na tpalia z spualia diuisa sut z diuisa · z diuisos iu
dices hent nec alt det se intromitte de ptinetibz ad aliu

lic3 pe

licet se inuice legitimare valeant ut d. c. ad Vin. § eo. latoꝛ
de fide nouit, ostiensis dicit quod non solum in dominium pertinere legitimare
potest ut hic sed etiam principaliter et immediate ita quod nullus
alius habet potestatem hic, nam tam divina et humana lege filii
ducum fiunt legitime consuetudine et legitimi ciuilia corpus filii nisi lege ca-
nonica hic presbiterorum ut non de consan. de infidelibus etc. non dicit
et sit potestas papa de legitimis facere illegitimos fortius quam illegitimos
legitimare cum primum sit odiosum et restringendum tamen favorabile
et ampliandum vera odia li. vi. propter hoc indicat ostiensis in § pro eorum
in eo quod papa legitimauit filios regis francie cum tamen regimen
illud non sit de patrimonio beati petri, de imperatore hoc dicit
ostiensis quod licet sit maior inter principes vii q. i in capitibus
tamen non potest legitimare nec super hoc constitutionem promulgare. ar-
gumentum de electi. tua i. quia matrimonia non sunt de suo foro de 2. imp.
r. si. ante sibi denegat in talibus cognitio de or. cogni-
tua. quanto fortius dispensatio ar. de sen. ex. cum illorum
, ad leges autem que annuunt imperatorem posse legitimare de-
quibus § c. xx q. i dic ostiensis quod legitimat i. admittit ad
honores et hereditates et actus temporales acsi essent legiti-
mi, sed non vere legitimat nec nec papa sed vere loquendo legitimat./
Et reddit ostiensis rationem quod qui non potest in matrimonio dispensare
nec in filio ex eo suscepto, sed qui potest in principali et
in accessorio. de dona. inter. vi. et vii. c. in de offi. del.
prudentia § penul. et vel vera accessorium li. vi. Et sic
cum filius susceptus de matrimonio contra legem divinam contracto papa non
potest de legitimando dispensare nec etiam cum adulterino ut
hic et j. eo. c. in fi. potest tamen clericos ad spiritualia acsi essent
legitimi admittere. ostiensis qui remittit ad summam eo. § quali-
ter salua reuerentia, Et ex hoc ultimo infert jo. cal. quod is
potest legitimare qui fuit super eo super quo fit legitimatio habet
potestatem dispensandi quod etiam apertius dic. jnno. ut j. q.
in jo. an. dicit quod papa non potest legitimare prolem susceptam
ex contractu non matrimoniali cum non possit supplere matrimonialem
consensum non potest quo legitimare nisi quo ad suum forum ubi locum
sit de temporali iurisdictione ecclesie, vel nisi eo tempore quo fungitur
vice imperii quia tunc potest sicut imperator de fo. compe. licet
de re iud. clemen. pastoralis ad finem, Sed si proles genita
fuit ex consensu matrimoniali licet de facto distinguit quod aut
non potuit esse impediente lege divina ut quia sponta-
neus contraxit cum 2a vel contraxit quis cum repte vel sile et adhuc.

ipa no pt ligitimare / Aut no pot esse aliud impediente lege
canonica ut cu consanguinea vel affini 5to gradu vel q publica
honestate cu consanguinea sponse / Et aut ipa utitur vbo ligitima-
cionis ut q legitimat aliud ypslem z erit ligitima ples quo
ad utrumq forum q impedimentu lege canonica inductu po-
tuit ipa tollere vo aut imperator ut dixi s. ea. q̄one /
Aut simpliciter utitur vbo dispensacionis z tuc dispensatus
admittitur solu ad illa prohibita sup quibz e dispensatu cu
dispensaciones sint odiose a restringende de fil. ps. c. i. in fi.
li. vj. / Et utrum aut in gradibz lege diuina prohibitis possit
ipa contra dispensare ut no. de resti. spo. litteras in pri. ta-
lis approbz aliud communiter no tn ut contrarium / Contra vero lege
canonica potest approbare ut contrarium / plus em pot in his
qua in illis p̄s ut no. de offi. del. c. p. pte. 1. z inn. extra
de cle. con. / Ex his infertur q generatu constituti in sacris vel p-
fessi pot ipa ligitimare quo ad utrumq forum sic deum est
qui legitimat plem commixtionis lege canonica prohibite na aliud
constituti in sacris z professi dirimitur lege canonica nisi dica
q ius nale commixtionis impedit quae lex ius canonicum contra
diuinat de hoc de cle. qui cu alim. z qui cle. vel vo. nup.
jo. an. z hoc unis dicta sz nobilia z primi colligitur q no
procedit in eo q quali s. falia reuerencia z quo ad hoc
videtur q ipa possit plem coniugio constituti in sacris
vel professi ligitimare quo ad utrumq forum e ut dixi de sta.
mo. cu ad monasteriu ad fi. / Gas. in quinto sup hac ma
reprobat aliqua de premissis dictis jo. an. / na in eo q dicit jo.
an. no pot ipa ligitimare plem susceptam contractu no matrimo-
niali quia no pot supplere matrimonialez consensu / dicit gas.
hoc no procedit q imperator ligitimare pot qui tn sz matrimonio
no pot dispensare / z aliud e approbare aliud ligitima-
re plem ut ultimum sic pot etiam mortuis parentibz / dic q
jo. an. loquitur respectu ad ligitimacionem faciendam eo modo q
fit s. eo. tanta quo casu e perinde acsi abinicio nat esset
ligitimus / Item in alio cu dicit jo. an. q plem susceptam commixtio-
ne q no est impedite lege diuina ipa no pot ligitimare / dic
gas. q e sibi contrarius in eo q preceda dicit q in gradibus lege
diuina prohibitis pot ipa contra dispensare / dic q jo. an.
facit differenciam inter ligitimare z dispensare ut pz coniunctis que p-
misi / na vocat ligitimatos qui abilitantur tanqua nati ex
matrimonio ut nunc dixi / dispensatos aut etiam sz interesset
aliud / presupposito aut q ipa possit contra dispensare in gradibus

lege diuina phibit͛ e qd no in vͣ actꝫ lim in qor. li.
bj. Et in vͣ ſemel. do. etia in qor. co. li. ⁊ qd dico de q̄ui
q̄n. ꝯpu͡ᵒ qor. i. / Ite in eo. qd ſo. an. dt ꝙ ꝑꝑa poteſt
approbare im̄ꝯ ꝗ lege canonica ut ꝯtue / Dic gaſ. hoc no
procede quia ꝯſt ſequitꝫ alii ꝑiudiciu alius ut ſi fuit col
latu bñficiu illimo ⁊ ita collato no valuit de fil. pſ. c. 1 2.
c. nimis. de elec. ca in cunctis ⁊ c. innotuit ſi ea no obſta
te fuit collatu alti ⁊ poea ꝑꝑa approbet im̄ꝯ ut ꝯtue ꝑ
q̄uo approbabitꝫ collaco facta ⁊ auferetur bñficiu ei cui ſcdo
fuit collatu hinc / ꝗ. id. de ꝛptoſ. ꝯquis. li. bj. / Dic ꝙ dom
ſo. an. dꝫ intelligi ſiue ꝑiudico tercij ut ipe ſo. an. dic.
in vͣ. ſine culpa. in qor. li. bj. ⁊ dixi s. eo. tenta. qor. bj
/ Sed no uo ad queſitu ꝑncipale gaſ. dt ꝙ indiſtincte pot
ꝑꝑa liniare etia ſibi no ſubditu i temporalibꝫ quia cu
imperator hoc poſſit forcius dꝫ hoc poſſe ꝑꝑa aꝗ͡ᵒ ꝑtas
imperatoꝛ dependet ut in ꝯ̄ᵒbag. boniff. viij. vna ſcam
qd dico i. de renunbus qor. iii / Jt ꝯ͡ᵃ cu liniare no e
iuridicionis ſꝫ ꝑtatis ⁊ ꝗtenus e iuridiconis e volunta
rie no ꝯtencioſe ut dt glo. ⁊ dixi s. e. qor. ⁊ pot exerceri
etia in no ſubditu ꝑſt qd no. de offi. lega. nouit ⁊ ꝑſt
qd dico i. q. iij. / Et in hoc ſiue teneas ꝙ ſit iuridiconis
voluntarie ſiue tn̄ ꝑtatis mꝫ reſt quo adhuc ꝯcom
ꝯmunis aut dr ꝙ ſit iuridiconis voluntarie / Item in eo.
qd dt gaſ. ꝑtatem imperatoꝛ pende a ꝑꝑa / Dic ꝙ etia lꝫ
ꝑſuppoſito no tn̄ dependꝫ quo ad actuale exerciciu niſi in
caſibus ꝯꝯpſſ. ſꝫ tn̄ inſtitu qd dixi de iudi. nouit ⁊ s.
eo. cam. ij ꝙ ꝑꝑa de temporalibus ſe no impedit / Jdo niſi
ꝑꝑa liniet tollendo deffectu natalium eo. cau quo pot ꝯ͡ᵃ
ea que dixi s. e. qor. / In ꝯrioc ſo. an. no vi poſſe linia
re laycu quo ad abilitandu ipm ad ea aquibꝫ de iure ci
uili ꝓhibitus e / hoc eni e diſpenſare ꝗ leges ciuiles et
eas tolle qd no fac ꝑꝑa. niſi ꝙ aliqua ſpali ca ut venie
ꝑti. deo. c. nouit. de ꝑſcp. c. ſi. ꝑſt qd dico i. qor. iij
/ Qn aut ꝑꝑa liniat tollendo deffectu natalium licꝫ liniatꝰ
ſiat abilis etia ad hereditateᵉˢ ⁊ honores ſeculares ꝯꝑhoc no
ꝑiudicatꝫ legi ciuili quia vero ſingiꝫ iſte natꝰ ꝙ legittio
matrimonio ut dixi s. e. qor. / Jte ut dixi s. c. qor papa
talem liniacom faciendo tollendo deffectu iuꝛ canonici tn̄
⁊ ſic no ꝑiudicatꝫ legi. Jte etia ſi ſit deffectus impediens
im̄ꝯ de iure ciuili adhuc pot hoc tolle ꝙ i matrimonijs
lex canonica ꝑualꝫ de ꝯ͡ⁱˢ imp. c. fi. / Et hoc tenendo dic
ꝙ hec lra no ꝓbat ꝙ ꝑncipalit͛ ꝑꝑa poſſit liniare qᵒ

ad actus seclares s; q legitimando quo ad spualia intelligi² z quo
ad tpalia z de hoc in spāli qui z plenius ey. q. iiij. / ¶ 2º quero
de eo qd tetigi .s. q. ppria in prin. an eo q papa legitimat in
spualibz intelliga² legitimare in temporalibz / Glo. y. vers. po. dic
q sit p verbis de quibz in glo. / z sic pmitti² induce qd no
legz ducere ut in glo. phic ff. de penis. moris in prin. C. si ad
u. tnsac. l. i. de temp. inmite. vesti. pe. l. petende in fi. de
pcur. qui gnali in prin. z in fi. li. vi. / Glo. uo tz q papa
no pot legitimare nisi quo ad actus spuales z vr velle q
legitimatus in spualibz no psit intelli² legitimatus in tpalibz z ciui
ca. tz guil. na. / Deinde glo. i. cu quidā vers. opio laur.
dui. z can. dicentiu q legitimatus in spualibz intelli legitimatus
ad honores etiā seculares / de hereditbz aut inch dic z bur
sentic. in hoc. seq'r in gof. qui dt in hoc no appere roz
diversitatis / osti. dt q tenes hanc opinionē pot assignare rom
quia in hoc q censeat² legitimus ad honores nemini pudicat²
s; potius pudet² rei publice ar. ff. de decurio. gnali §
spurios z l. spurij ff. de testi. l. i. s; in hereditate pudicat²
alti qui succedit qd ncare dz xxv. q. i. § si g° ad fine
aut. de nan. prin. § oz. / Et nisi. / de hoc p. di. c. i. C. i. di.
c. duo. / Gas. tz opi. po. q legitimatus videt² in integrum re
stitutus z sic dz intelligi quo ad omnia al no esset plena
restitutio / Et psat opinionē fac hec lra ut dixi .e. qoe
pprio in fi. Et intellectū de legitimato p papam put loquit² hic
secus dixit po. de dispensato p epm in spualibz qz psit
no intelligi² secū dispensatu de successione de hoc qd dic po
de dispensato p epm .ij. q. spāli / de reliquis que dixi .s. ea
qoe / dic ut .ij. q. iiij. / ¶ 3º quero eciā hic an legitimatus p
epm in spualibz censeat² legitimus quo ad tpalia / hec qo p
supponit aliā nuq̄ eps possit legitimare ul sup natalibz
dispensare / Ad qd dic gas. z bene q no nisi quo ad hoc
ut possit dispensatus pmoui ad ordines minores z obtine²
beneficiu simplex de fil. psb. c. i. li. vi. / z uo ad alia uo no
pot quia dispensare no pot eps contra ius nisi in casibus
pmissis de temp. or. dilectus z hec faciunt ad hoc ea que dico i.
c. qoe / s; psupposito q eps possit legitimare / dic Ino. q
legitimatus potius dt effugere obiectionē illegitimitatis quo ad actus
legitimos scz possit ee iudex z testis s; incapabilis hereditatis ul a
lius no intelli dispensatu qz no pot dispensare sic nec
iudicare .s. e. lator. eum. ij. / ¶ Gnalr aut dt Ino. q legitima
tus z restitutus fame z cu quo dispensatu e pot i quocuqz
foro sive ecclastico sive ciuili facere omnia sup quibz is qui

legitimauit vel fame restituit vel dispensauit habet potestatem / z
hic potest in omni iudicio testimonium reddere z ad ciuiles ho-
nores leuari nisi sint talia que sint in alterius preiudicium / Sed
hoc vltimo dicit ipso quod legitimatus ab vno principe vel ciuitate non
obtinebit ab intestato bona temporalia seu hereditaria in terra
que non sit subiecta legitimanti quia sic auferret bona consangui-
neis defuncti vel fisco qui debet succedere ab intestato / Sic etiam
nec cum legitimatus a iudice seculari non intelligitur legitimatus ad ordi-
nes quia promoueri ad ordines non est de iurisdictione iudicis lay-
ci que non / ¶ Et intellige ut in scripto quaestione dicit tamen ipso quod si vnus
episcopus legitimat aliquem etiam in alia diocesi potest ad ordines
promoueri quia dispensare in ordinibus tamen ultimo est de iurisdictione
cuiuslibet episcopi hic quod iste promoueatur in nullius est preiudicium / Refert
tamen ipso alios dicere quod episcopus dispensare potest etiam in hereditate
z videtur dispensasse eo ipso quod dispensat in ordine / Sed dicit
ipso quod verius opinionem esse quod episcopus non habet iurisdictionem in
temporalibus de quo supra in duobus / Et concludit videtur ipso intelligere verba sta-
tim premissa procedere opinione quarum altera est quod episcopus possit
dispensare super hereditate paterna / ¶ Relinquitur est quod non principaliter sed in diui-
ni comparatione nullius dicit de episcopo ut dixi in ea quaestione / Ad quid ait
in duobus videntur isti ut refert ipso quod licet episcopus non habeat
iurisdictionem contentiosam tamen potest exercere voluntariam ff de offi. pro-
consul. l. ii. z hoc ... locum habet tenendo quod episcopus possit dispe-
sare principaliter / ¶ Tenendo autem quod hoc possit non principaliter
sed in diuini comparatione / Dicit aliquis quod refert ipso quod alii concedunt
penitentiam que non ducitur ... tamen l. i. de off. pro. di. c. i. / Et
de hiis ... ad episcopum dicit ut supra e. quaestione in principio / Hoc procedit
quando sit legitimatus vel fame restitutus ut dixi in e. quaestione / Secus
dicit ipso in aliis in quibus non est necessaria legitimatio fame restitutio
vel dispensatio ut si seruus datur libertati vel obligatus ngoibus
curie absoluitur / nam etiam si laycus hoc faciat tamen ad ordines
aptus redditur liiii di. c. i. ii. iii. iiii. z v. / Ratio diuersitatis quia
in hiis non est delictum vel defectus nec est in potestate necessaria ali-
qua dispensatio ipso. Et de hiis in speculo de lega. § si v. sed
aliud hoc facit ad quaestionem principalem / ¶ Quarto quero etiam hic an
comites qui ab imperatore habent potestatem legitimandi possint legitimare
in terris ecclesie / Videtur quod non concludit que dixi in prima quaestione
in opinione prima que videtur placere ipso que est quod legitimatus potest tamen
illa super quibus legitimans habuit potestatem / ¶ Ad idem quia difficile est
facere quod heredes ... nec potior hoc facit Iusti. de bo. pos.
§ quos autem z difficilius est eum qui heres est amouere ff
de precario cum duobus. al. l. scripto § idem vendit proprietatem. Preterea

de qu. s. c. ij. / Et plinacom fuit hec duo. quia constituit heredes qui no erat z remouet qui erat futurus. in auth. de
intestat. imp. § dubitatu z de trien. z se. § hoc id. ꝓ ho. qd
no. glo. x. di. c. i. lxiij. di. c. i. C. i. di. c. duo. / Et i primo
mo ratione ipsa hr plenam potestatem v. § romanus / z alibi di-
cit plenissima de iur. iur. clem. romani. § porro. Ita me-
dium inter go de potestate tpalium de est. ipse qui adeo spectat ibi.
legittimac no ad aliud dim etiam fuerat impator et in teris
ecclesie nec ipse nec p alium iurisdictionem exercebit ut in c. co. § porro.
sa. de bel. disputado tenuit contrarium z com ponit pro aut. quibz
mo. na. offi. sui. z motus e quia ista e actus volu. iurisdictionis
ut dixi e. c. quer proxima / Et ad hoc dicta aut. § gnaliter ff
de ofic qui sunt sui ul alie iuris. l. si. go coram omni iudice
z omni loco fieri pot. ff. de offi. consulis. l. ij. de adopt.
emancipati. in pri. z § i. ¶ 2o ad id quia princeps iurisdictionem
hr ubique qz sit z ib qui auctem hr ab ipso C. ubi. z aps.
quos. l. fi. de iud. aptissimi z submittetes se isti comiti
potuit prorogare iurisdictionem C. de eman. l. i. de pacp. l. pe.
z ul. ff. de iud. si z si suscepit v. io. c. de insup. / 3o qz
ipius comes extra dioc. confert bnficia z delegat cas ut no.
de offi. lega. nouit. / sic go pot dici qd etia impator z si
tn no actu tn spu iurisdictionem hr in teris ecclesie. cuius aptitudi-
nis virtute possit actus voluntaria p se ul p alium. p hoc qd
dico. v. ea. conc. / hanc ptem tz etiaz gaf. plibz roibz quas
rationes refera / confirmat itaqz hoc 2a ratione qz in multis
ptibus sic fuat z nunc sunt mutanda. ro ff. de legi. minime
de consue. cu consuetudinis na consue. sic similiu iuris tenit for-
tius go ampliat similiu. xv. q. iij. consuestus. de consue. cu
dilectus. de offi. ordi. duo. simul. de fo. cpe. cu constingat / in-
dic similis de thabellionibus creatis potestate imperiali qui
poterunt offim etia in teris ecclesie etia in spualibus ut no
in procu. de instru. edic. § restat uide. qd. z no ꝑ tabellio-
licz secus de notario constituto no a principe qui no conficit in-
strum extra h. locu subditu constituenti ar. de fo. cpe. roma-
na. § nec clericos. no. de re. iud. abbe. ad fi. in glo. in x.
tensit qd e nobilis / 3o quia si tenemus ꝑ donacio con-
stantini no valuit tut qd e indubia si vera si valuit
ꝑ cuiuuis tenet de quo de iur. iur. clem. romani. v.
porro. in glo. z i. dixi in z. conc. z. e. in. xvij. nobili-
ty ūr pocius fuisse quedā recognito z in pristinū statu
vaij reducto qd sentit glo. hoyss. di. ego. ludowicus tue at
iorj recognico facta est no ad concludendu imperatorem

ff ad recognoscendum quod duo sunt principes in auth. quo oportet epi-
in prin. et in auth. ut in prima. de. in fine. de ma. et o. solite
contra etiam si dicatur quod fuit ista donatio tamen non fuit facta
per modum contractus sed potius per modum legis ut C. de constantino
l. utile iudicamus. et ibi decrevimus venerantes et ibi
decernentes sancimus et in pluribus aliis partibus eiusdem c.
sunt verba similia que sapiunt verba legis sed conditor legis
et successor potest legem revocare ff. de legi. non est novum. de
const. c. i. li. vi. Nam etiam si dicatur quod per illud c. generaliter
ipse constituit tamen non tollitur quin par potestas vel maior remanet
caput condente de preben. dudum li. vi. de conc. pre. c. i. ff. compte
co. li. et licet non deceat condentem revocare vera decet li. vi. pt
tamen revocare ut notatur eadem vera in glo. sic q. vi. quod non videtur imperator
alienasse donando non enim debet alienari quod retinetur in
patrimonio de his que sunt capta cum capitula fuit ppr. q. i. hoc
rei. de dona. aplice perpetuatus aut et imperium sunt unum ius
publicum i. di. ius publicum. Unde etiam dic imperium magistrum religionis
qua laboribus vel sudore rem publicam gerere proprium
q. bona communis et sic dando esse videtur dare suis ff. de O. ob
li. si ita quis. contra ita ea lege ubi glo. notatur. hic q. vii. quod papa
legitimare possit subditos imperii quod et imperator subditos ecclesie
quod non videtur dubitans quod aut papa possit quod hic accipiendo
potestatem plenissimam et deus hic c. ea. que et c. in vi. quo dic
quo ad hanc quaestionem et tres precedentes quod de legitimatione possit
quaeri primum quis possit legitimare secundum ubi hoc possit
tertium quos quartum quid possit talis legitimatio Ad primum dic quod legitimare
potest solus princeps quod legitimare non est aliud quam abilitare
aliqua in quibus alium sunt inabiles contra iura sed in iura vero
dispensat solus princeps non alius nisi ei reperiatur permissio
prohibet quod dixi c. quoc prima in prin. vel nisi habeat iura
principis q. ii. de iniuriis In co. quod dic aliquibus videri quod rex
francie potuisset tanquam princeps cum filiis dispensare et
in co. quod loquitur de rege francie qui non recognoscit superio-
rem in temporalibus ut in co. per iniuriis quod videtur de quolibet alio
duo vel universitate que non recognoscit superiorem eadem ratione
Et idem etiam si recognoscat superiorem in aliquo si tamen habeat
merum imperium, compromia competit iura principis ut sunt alique
civitates ytalie pro pace constantie que tales possunt etiam creare
thabellionos quod est simile legitimationi prohibet quod notatur in o.
de fi. instru. cum p. et quod ibi dixi Et hoc quod dixi in-
feriorem a principe non posse legittimare procedit nisi representatur

inferiori premissa sicut permittit epo limitare quo ad ordines
minores et simplex beneficium ut dixi s. eod. proxima. Ad 2m ubi
hoc possit exerceri dic q ubique tamen ut dixi s. ea. eod. et s. q.
i. hec vel non sit iurisdictionis vel si e iurisdictionis e non contentiose
sed voluntarie illis aut exercet ubique dicta l. ii. ff. de offi. pro-
consul. nam etiam quilibet aliquam habet voluntaria sine territo. de m-
inore versi. et penult. quo casu non pot dici q habeant ius
exercendi magis in uno loco quam in alio et sit vera e de tima-
sta. de vel. premissa. Et vocet tam sue quam gas. premisse tu
in eo qd gas. dic in 5ta voce q donatio constantini fuit princi-
legis et sit pot revocari. dic contra per id qd non pro de iud.
novit ubi dt q licet lex sit abrogata tamen durat privilegium p-
ca eius concessum et vom ibi dixi et plenius de fer. q appendinis
in repet. in vii. eodem. Et p ibi non insistur q predicta donatio
fuit contractus et sit irrevocabilis de dona. c. fi. C. de revoca.
donac. si donationem. Item in eo qd in 6ta voce dic q impa-
tor donando retinuit sibi potestatem non maiorem. dic q con-
fuit plena translatio. Cum posset enim constantinus q mens nus la-
bebat imperio remanere deo e constantinus qui siquidem sibi concedi-
mus atque relinquimus. Et in eo. qd dic non esse iustum ut
terrenus imperator haberet potestatem in loco ubi e principatus
sacerdotum christiane religionis. Sed in terris etiam solus papa habet
plenissimam potestatem et imperator iurat q nec per se nec per alium
in eis iurisdictionem exercebit de iur. iur. clem. romani. sed por-
ro qd dixi s. ea. q. p. princ. Ad racionibus aut quibus q
quibus arguebatur committe potentem limitare non posse videos
et ad primam cum inducitur dictum. pro q limitatus pot tamen illa
super quibus limitatus habuit potestatem. dic q per hoc non probatur q habens
limitandi potestatem non possit eam ubique exercere. Et dictum pro-
pocius convincit effectum limitationis quam limitandi potestatem et de
quo effectu .7. ea. eod. Ad aliam cum dr difficile est facere q
heredem etc. dic q limitans non facit heredem nec alteri aufert
hereditatem sed abilitat ad succedendum. Ad aliam cum dr q quo
territorium etc. dic q procedit in iurisdictione contentiosa prout q
tamen vendicare iudicia territorii. Sed episcopus etiam in loco ex-
empto licet licet sit in eius diocesi non pot sedere pro tribunali
de offi. ordi. cum episcopus li. vi. qd cessat in iurisdictione vo-
luntaria que non e limitata ad certum tempus sit e contentiosa
ut dixi s. e. eod. Ad 3m in quos possit exerceri limita-
dic q in omnes tamen ut iam dixi sit non contentiose sed volun-
tarie iurisdictionis et hoc in his que pot exercere is qui
limitat et que sint illa dic ut in precedenti membro. Ad 4m.

quid sit tlis limatio dic. ut dixi s. eo. in q pdest y
ad illa que cadut sub ptate limantis no in aliis ar. de iure
pa. qd aut de dona. int. vi. et ux. inp. Et sit limatus
p imperatore ul comite ab eo creato erit abilis ad hedi tates
eciam in tris ecce quia illum no pphibent p canones ab he
ditatibz pncipali s pphibito pcedit a legibz ciuilibz qbz
no ligat imperator ff. de legi. princeps. Cu sit stamus le
gibus eciam in foro canonico. de no. cp. in. c. i. ita stabimus
limacoi pdicte quia sublata legu dispone. debet limatus
tamqua filius admitti ad successione. Et pphoc dic q si
imperator limat filiu qstituti in sacris valet limatio quo
ad bona. qd tz so. cal. dices q licz bona clici gaudeat eod
p̃uilio cu bonis ecce xy. q. ecciarz de. vi. et ho. cle. c. si
tu hoc no dz in lesione clicorum. vetorqui va. q ob gratz
li. di. Sz quo ad ordines ul ecclasticas dignitates dic q
tlis no erit abilis cum ab hys pphibeatur p canones q
quos no imperator s ppa dispensat. Limatus aut p ppaz
simpr. no intellr limatus ad heredes a quibus pphibe de
iure ciuili qd ius ciuile ppa no tollit nisi qcta ut dixi
in dta eoe et hoc nisi sit limatus tollendo impedimentu
canonicu et qfirmando. inmi qd no temerat ut dixi s. q.
i. tn ut hec limatio que fit de illo qui no fuit natus
ex actu matrimoniali no sit frustratoria pot ei stari eciam
quo ad heredes. in tris ecce ar. de app. si duobz. Vel eciam
in tris que no recognoscunt imperatore et hec si sta c. legit
limato de qsensu eius cu tlis tre subsut y. q. vii. iusiur.
Sz si ppa limat ad ordines et dignitates ecclasticas qd vl
tumi solus pot qmo eciam pmit ea maiorz ordinu dfit.
ps. c. i. et y. li. vi. tlis limatus vr q qus limatus eciam ad
actus sclares ut hic videret em monstruosu q eet ydo
neus ad spualia et no ad tpalia ut hic dr et hoc vide
mens huius lre. et sic saluat opinio so. de qua s. eoe. i.
et sic suam s. io. c. in pn. Et hoc pcedit in tris ecce ul
no recognoscentibz imperatore p id qd pncipaliter dixi Sz
in tris impij vr ita demu pcede si limatus utit limatoe
et assequit ordines sacros ita q tnsit in forte ecclastica
de pben. cu dil. tuc em in dnu qnac det limus conferi
eciam ad hereditates p rones de quibz in lra. nec est hoc
violare leges. ex quo desinit esse subditus imperatori. Si
aut no vti s remaneret laycus stat qd dixi q no cen
sebit abilis ad hereditates de iure ciuilis dispositam et
sic intellas ppa in nullo violat imperatoris ptatem. Et
pphoc pz q dulsimode intelligendo dicta pstium que c

in tēra pot intelligi qd̄ impone in hijs casibus in quibus papa
legitimat tollendo defectum natalium vel si legitimat eum qui natus e
ex coitu non matrimoniali / aut quantum ad principalem legitimato ad heredi-
tates et stat contra / aut de legitimato ad ordines et qui ordinatur
ad sacros et stat comparatione etiam predicta / ¶ Secundo quero ita est
quod papa vel imperator faciunt legem quod omnes illegitimi succedant tan-
quam legitimi et pariter admittantur ad honores / Respondeo in summa
eo. c. quali ꝯ quid si imperator de imperio; dic eum non posse
super hoc legem condere quia sunt multi qui non curarent de fili-
is habendis ex coniugio scientes quod sibi succederent et sic talis lex esset
incentivum multorum peccatorum ergo abolenda de prescrip. c. fi. de penit. distinct.
infirmitas et eadem ratione dicit idem Hostiensis de papa ¶ Contrarium dicunt
tamen glosa dicens quod talis constitutio subvenitur ratione ne quis puniatur pro
delicto alieno et hoc ratione cum inabilitas illegitimitatis surgat
ex delicto alieno et hoc ratione cum inhabilitas illegitimitatis surgat
de iure positivo pot ergo princeps eam tollere arg. de qui c. per quod
posuit / Et ad rationem contrariam dico quod propter hoc non inducentur homi-
nes ad delinquendum nam adulteri vel incestuosi punientur
penalia iura et dicit etiam in predicta questione / ¶ Sed quo an va-
leat statutum per quod spurii admittuntur ad successionem cum
legitimis sicut in consil. c. Clepem dixit tamen quod non propter rationem de-
qua in principio questionis quia dat causam delinquendi et alios ra-
tionibus idem consuluerunt Ja. Bu. Recuperus de sco miniate et
pau. de lazar. ut habetur in eodem consil. eo c. quod etiam tenet Bar.
ff. de testa. l. testificatio. dixi de elect. clem. ii. in prin. questione
ii. et precipue quia illegitimi prohibentur etiam de iure divino a successione
sione / Gen. xxi dicit fuit Abrahe eice ancillam et
filium non enim erit heres filius ancille cum filio libere / Idem
dicit apostolus ad galat. iiii. precipue xxxii. q. iiii. quid e. so.
cal consuluit contrarium / Et idem glosa quia princeps potuit facere
statutum ff. de iusti. et iure omnes populi / Et ad hanc rationem
videtur facere Bu. in suo consilio quod restitutio natalibus spectat
ad solum principem ff. de natali. resti. l. 1. et sic non admittitur
et propter quod tale statutum videtur factum in casu prohibito dicit et sic
non tenet C. de sa. sanc. ec. auth. cassa. de furt. auth. na-
vigia / Dic ut dixi c. que. iiii. quod solus princeps vel alius
habens iura principis potest legitimare / et sic in hac questione dicen-
dum est quod statutum valet si populus habet iura principis et sic
tollitur ratio Ja. de Butri. / Et ad illud cum dicitur quod statutum dat
causam delinquendi dico ut c. quae contraria / Ad illud cum dicitur
quod tale statutum repugnat iuri divino / dic quod ius divinum
non concludit illegitimos per modum precepti / ut patet in c. ii. ad hec

allegatis / Ite ius divinum lex non posset tolli per ius positivum
pot tamen distingui et interpretari ut no. de consue. c. fi. / ¶ Secundo
quero an cum sit legitimatus sit vocandus aliis heredibus siccut in
consil. c. lx. vesti quendam dominum gaffolum consuluisse quod non tamen
cum pr possit legitimare filios naturales sive habeat legitimos sive non
auth. de incest. nup. § fi. cum ibi no. bar. ff. de li. et po. l. gal-
lus § et quid si tantum / distinguit quod aut vivente patre fit legitimatus
et non impedit aliquem vocari quia pater vivens potest de suis bo-
nis libere disponere ar. ff. de adop. cum adoptio ubi ita adop-
tio non vocatis hiis quorum iura agnationis consequitur ad-
optatus aut post obitum patris et aut pater in testamento hoc dispo-
suit et adhuc idem quia pater hoc potuit C. de natu. li. l. auth.
Item si quis / aut nichil disposuit et vocandi sunt et quod plus
est requiritur eorum consensus ff. de natali. resti. l. penul. et fi.
ubi licet princeps solet eis non consentientibus facile dispensare
legitimare lex possit ff. de nata. resti. l. ii. in fi. / Et iudi. consi-
lium cuiusdam doctoris qui consuluit etiam in vita patris non tenere
legitimationem non vocatis filiis legitimis quia legitimatio debet fieri causa
cognita ar. ff. de adop. si pater § in arrogationibus quo citan-
di sunt quorum interest ff. de adop. ita divus de ma. 20 inter
quatuor / Bal. tenet indistincte citationem non esse necessariam
iudice notata per iaco. de are. ff. de nata. resti. l. patrono / Item que-
ritur an legitimare non est preiudicionis quod dixi s. q. i. citatio at-
est iurisdictionis in q. iii. § spatium. vel concedente et hec pre-
cior posset quod dixi in ep. notabili et quod no. Inno. de cusla. c.
fi. ubi dicit quod qui aliquid committitur quod iudicium non est necesse
aliquem vocare quod est singulare / dicit quod quod legitimatio tantum potest
non consequitur legitimatus ius apprehendendi hereditatem cum
preiudicio aliorum quibus iam erat delata nisi eis consen-
tientibus nichil enim fieri sine preiudicio alterius ut dixi
s. eo tanta q. iii. / Et potest dici ad id quod inducitur s. quod debent
citari quorum sua interest quod illi non interest quorum eis non preiudicatur.

/ Ambabatur / hic ut dixi s. in principio ponit similitudinem
quam inducebat petitor quam duobus rationibus improbat Et primo
replicatio i. nam ego. ii. ibi ipse quoque. iii. ibi preterea.
iiii. i. de filiis. v. i. insuper. / ¶ Nota ibi audacia quod au-
dacia quoque sapit importunitatem seu temeritatem Sic enim
hic redarguit iste nobilis qui comparabat se regi ad hoc pl. di-
multi inst. / Jero. q. Jouinianum cum indoctis maioribus
coequantur minores comparatio maioris iniuria est / Item facilius
dispensatur in maioribus de cusla. c. fi. vel deferatur enim dig-
nitati de offi. del. pastoralis pl. di. non cogantur. / Et dicitur osti-

Singulare /

Nota

Jero.

q quia similitudo inter regem et istum nobile erat patens
non curavit auctor illam specificare ¶ 2o no. in v. in contemptu
q non debet dispensari super prole illicite suscepta in contemptu
ecclesie ar. de eo qui dux. in ma. cum haberet / ¶ 3o no. de
rebus bonis infirmis dicitur in glo. no. quod. Et in ca. i. ipse
deus. Et si species sit bonum prolis qua quis sperat prolem ad dei
servicium informandam / Alii restringunt hoc ad matrimonium joseph et
marie quod nota arch. in c. omne alle. in glo. et hoc tenet
et apte tallis in dto c. omne ibi parentibus xpi. fuit enim xpus
qui est verus deus proles illius matrimonii in aliis autem matrimo
niis non procedit hoc oppositum sed accipitur proles ipse pro filiis
inde progredientibus de quo appar. si ¶ 4to no. in v. presump
q is qui non recognoscit superiorem potest se subiectos libere predi
cari alterius dicitur in glo. in v. potuit et probatur 17 q. 4 nos si
¶ 5to no. ibi lesione q non debet dispensari cum preiudicio al
terius ar. lxj di. satis. pro ratum de consti. c. ij. de offi. del. si
eo de sta. mo. in singul. c. porro potest quod dixi in v. quod
aut 4 lxj / ¶ / 6to no. q aliquis facit aliquid tamquam alter de
hoc in glo. no. quod fac / Et in ca. in fine. dicit ostiensis q in
tali casu nullus hoc facere potest alii preiudicando nisi imperator
et ipse etiam curialibus facit abstinendo et ad papam recurrendo
ar. C. de pignoribus l. in. no tm cautio ar. xcvj q. i. potifices
xxiij q. i. c. ij v. adhuc callida / dicit q idem sunt in alio non
recognoscente sibi superiorem quod in imperatore / dico in se non
¶ 7o no. contra quod dixi in proximo no. et alia quod potest
a longo tempore induci q quis non recognoscat imperatorem
sed precipue contra imperium contrariat ut dicit hic de rege francie
Et adhuc alle. tollitur hoc tan. et dicitur hoc in dto. contrario /
¶ op. q ubi iudiciarium ordinem non servatum non debu
erit cassari sententia divorcii ut liter non contestat. cum. c. i.
glo. in v. non servatum solvit q cum procedit contra partes
absentes contumaciter quia tunc potest procedi lite non contestata.
secus si utraque pars est absens / Et fuit hoc glo. notabile
et in hoc tempore hodie aut in matrimonialibus causis etiam p
tibus contumacibus procedi lite non contestata de iud. clem. dispendiosa
de v. sig. clem. sepe. ¶ 2o op. in eo q sententia di
vorcii lata inter regem et reginam fuit cassata propter iudi
ciarium ordinem non servatum non possit erat nulla et approba
cum ergo non potuit ergo cassari de dispen. impu. ad dis
solvendum / So ut in eadem glo. in fi. ¶ 3o op. in eo
quod dicit q de filiis regis susceptis quo tempore dubitabatur

an debent liberi eius ex qua nati erant ex secunda suscepta post
divortium primi debent censeri liberi ut eo c. tu. int. et c. p[er] latu
et c. referente glo. et sit. ubi statur questio/ sed glo. maxime
solvit et melius quod quia hic non tenuit sententia divortii propter
ordinem non servatum ideo necessaria fuit dispensatio nisi obstaret
affinitas cum prima/ et cum stat glo. gravior. quod non c. ita de vo-
mibus in glo. quod non et dicitur in septi questio ¶ / quarto ad
tertium solventur quod licet sententia non tenuerit tamen filii debent ce-
seri liberi ideo c. p[er] latum. ostendit. statur questio dicens quod divor-
tium et sit. sed dicitur quod contrahentes cum erant illum quod suscepti post
publicationem statim regi nec constitit cum alia prout enim constiterat ante
publicationem tamen filii nati sunt post publicationem ideo censentur illegitimi
de clan. desp. c. ul. sed illud c. solum loquitur de sponsalibus matrimonii
clandestina vel interdicta quod non potest hic dici quia prout rex
contraxit ante interdictum/ item quod publicatio pervenerit ad regem ante
prolem susceptam non comperimus sed divortium gravius c. glo. maxime
et ad c. p[er] latum. dicit quod ibi sententia non fuit nulla propter iudi-
ciarium ordinem non servatum sed quia alia causa revocat ut ibi
hic autem propter iudiciarium ordinem non servatum et sit non po-
tuit inducere probabile dubium quia error iuris non excusat
vera ignorantia ff. de iu. et fac. ig. sed in c. p[er] latum fuit error facti qui
excusat ut c. ti. ii. fraternitatis. ex tenore/ et dicitur etiam in dicto
c. p[er] latum in primo questio/ glosa instituit quod potest contingere quod
ex duabus mulieribus etiam ambabus viventibus quis suscip-
prolem legitimam et dicitur xxxii q. i ¶ / quarto op. in eo quod dicit quod
rex francie non recognoscit superiorem nec omnes sunt sub im-
perio romano. xxiii q. i in capitibus de elect. venerabilem/ glo.
de facto solvit quod rex non recognoscit de facto sed de iure debet. Ino-
cen. dicit quod omnes debent subesse potius pape quam imperatori quod
procedit in spiritualibus in temporalibus autem secus. ut eo. causa in
et hic quod hic dicitur quod rex potuit se subicere iurisdictioni pape et sic
aliter non subest. ostendit. dicit quod quilibet recognoscere debet imperatorem
dominum in temporalibus. hostiensis dicit. adrianus quia dicit tenetur
etiam in temporalibus ut eo. cum ubi dixi in primo questio ¶ / glosa
vult quod reges francie anglie et hyspanie non recognoscentes
imperatorem in temporalibus peccent mortaliter xi q. iii. qui
resistit licet enim subiectio non videtur posse prescribi prout est quod
nota de prescript. cum liceat et c. cum ex officii. sed dicitur ostendit quod for-
san quousque ab eis non exigitur talis recognitio excusantur.
ut de decimis dicitur. ut de deci. pervenit ubi dixi in 2o nota
/dicit quod licet lex multum faciat pro prescribentibus/ et tuo dicendum
est quod is qui prescribit habetur loco imperatoris in regno suo

pot aut contingere quod plures sint imperatores cum etiam sit de
consuetudine ut duobus ad imperium electis in discordia utrique a-
ministrat. ut no. de iure iur. clemens romani. § porro. in
glo. romanos. que est sing. Et ad id quod dr quod no pot glo sin.
prescribi contra. dic quod imperium tollerando tenui prescriptionem dicunt
supplere. Et in hoc an possit quia multa possunt disputari quod
quod sit de iuris subtilitate suffit quod consuetudine observancia sic re-
ceptu est quia minime sit mutanda ut ff. de legi. minime
de consue. cum consuetudinibus. Et sit etiam si imperatorem cogat obediam
appedictis regibus et non presterent non peccat ¶ Quod vero supra
quod dixi in 2a nota contrario posse contingere quod quis se duabus
mulieribus etiam eodem tempore vivientibus suscepit prolem legitimam an
hoc sit verum. ostendi quod sit dicens quod qui quis successive contraxit
cum duabus ut fecit vir hic non est facile iudicare que sit uxor
nec si cum prima non erat impedimentum ipsa est uxor non secunda
Et contra si impedimentum erat cum prima et non cum 2a ipsa secunda
est uxor. de spon. cum in apostolica. sed contingere pot quod ex ambabus
est uxor. de spon. cum in apostolica ... suscipiat prolem legitimam ut si duc-
etiam in eadem domo retentis suscepit prolem legitimam ut si duc-
uxori puerum et prius contraxerat occulte cum pedissequa tamen coram testibus
si contrariis suscepit prolem ... pro ... omnium prius fuisse contractum
cum pedissequa. utrique proles erit legitima proles enim pedissequeque sus-
cepta est ex uxore 2a in veritate que presumpta est opinionem e. c. pre-
dicta. Et proles unica consuetudine opinione ij. c. proximo
¶ Rationibus. deuteronomio. c. xvij. petro. math. xvj.
ad corinthios. i. vj. c. ¶ Non pro confirmandis suis opinionibus
per autenticas scripturas sic enim confirmat hic papa determinacionem
suam ex veteri et novo testo ¶ 2o no quod competis causis undi-
cum de temporalibus spectat ad ecclesiam etiam in tribus que non
sunt de patrimonio ecclesie. Et hoc arguit glo in c. causas infine
pro distinctione iurisdictionis dest. b. e. cum in o in primo contrario et ij.
q. ij. et inter tres predictas potissima est dicitur esse in ambiguitate
opinionum. Et hec lira i. inter portas quod exponit glo. i. indicatis
opinionum et quando sit dictum dicto ij. q. 3. Et dic ostendi quod in ambi-
guitate magis opinionum magis credendum est legi canonice quod dest
scilicet vel iniquiorum quia ipse non alia data est talium dubiorum
interpretacio. Vero et imperator adipem recaur C. de sua. tri. l. si.
dest. per ostendi in sua de deci. § si sub. § vij. vs pz go et supra
et arguit ab ij. legistas qui in suis opinionibus no stant casum
expressum remisso per canones. Et hiis alle. cottidie hic lira quod cum
inter legistas est ambiguitas opinionum si reperitur dubium decisum
sum per canone debet stari canoni. ¶ 3o no ibi qui presunt loco.
quod presunt per possessione. Et hoc arguit dicitur quod si ea committit

epo · pad · et duo sunt electi alter intrusus qui possidet et alter
canonice ille qui possidet debet cognoscere de causa · di · i · hic g.
xi · q · i · si quisquam ubi per archi et dicit de eo · q · ele · una · i · pri
in glo · olim · et ibi dixi · q · xo · quod hoc intellige in dubio quis nescitur
uter foveat ius potius si alter esset bene confirmatus alter tamen dictus
intrusus tunc enim ipse confirmatus qui a vero prelatus debebit de
causa cognoscere per hoc quod no · de elect · inter ¶ / 2o no i sacerdos
impio quod papa et imperator xcvi · di · constantinus quod intellige ut
ea que dixi e · co · cam · 2o in primo primo ¶ / 3o no i decreto.
quod stari debet in dubiis decreto pape et exponit ibi decreto
· i · decisioni · unioni · sive diffinitioni ordinationi interpretationi · constitutioni ·
ut his modis super dubiis determinare potest ut · co · § · his · etc · ¶ / 4to
no i · 2a lege quod novum testamentum vocatur 2a lex · et sunt apertamente
ad paulinum di · c · ¶ / 5o no ac 2m ubi · totalibi sit e · de
pben · tu 2m / ¶ / 6o no ibi crucifigi · ac · dei in membris
crucifigi sit et prima · di · q · i · qui vos · di · in · q · i · nulli / et
dic crucifigi scilicet mite · ut sit verbis ista alta verbum intelligatur
et effusione cui sanguinis qui primus meus vicarius es in terris
fundetur finietur et componetur hic locus quo elegi michi / ibi
ad hoc de elect · fundamenta · li · vi · ¶ / 7o no ibi · fores mei · quod
ipsi dicuntur fores apostolice · decreti · sal · quod quamvis qui etiam vocati sunt
in partem sollicitudinis · de usu pallii ad honorem / et 2m ibi
hic intellige de cardinalibus · quibus debet papa omnia communicare et
remittit ad no · de ele · no · vestra · expressis / · de iudiciis ad liberandum
de peni · et remi · tu quis · dicit etiam de fasina · c · uno · li · vi ·
/ et probat ultima exponit sic quod dico ut in xi no/ · et de elect
fundamenta · q · debet · li · vi · licet etiam prima possit tollerari ¶ / 10o
no i d · conburgenses legatis etc quod dic ut de sen · ex · a nobis · in · et
cum hoc hic dicatur de papa exponit glos · tertiam · i · constitutus
scilicet papa ibi · no · dictum constitutus · scilicet xo · qui venturus est iudicare
et papam et quoslibet · xv · q · iii · aliorum · de fide · tri · c · i · de venturus
et 2m hanc ultima quam vero dolor exponere tertiam i · cuius
vicarius · scilicet xo · et tunc bene sequitur qui et sacerdos etc / sed 2m
primam expositionem colligitur hic quod papa potestatem hic etiam iudicandi
fuctos dico c · a nobis · xxiii · q · ii · sane vigilanter aut excommunicatur
mortem / ita etiam provocatio ad maius tribunal excommunicatur
quis assurdictur amori ff · de re · iudi · q · pupillum q · ibi ·
qui ¶ / xi no i excommunicationis · quod excommunicatio · dicitur mors /
est enim duplex mors · 2m ibi · naturalis et spiritualis prima excommunicat
iudex secularis cum gladio materiali · xxiii · q · iii · ille gladium
ff · de iudi · om · iudi · l · iii · / sedam excommunicat princeps ecclesiasticus

gladio spūali · i · anathemate · xxiij · q · iij · Disis / spūa se-
pat aīaȝ a corpe / Secūa sepat gr̄am dei que ē uita spū
alis aīe a bipa aīa sīn remanet mortua · ūr · ad hec de
reb ec · nō · ali · si quis de ma · z · o · si quis xxiij · q · iij ·
corripiant² Augustin est mors qua homo timet sȝ se-
pacō aīe a corpe / z est mors qua nō timet sȝ sepacō
dei ab aīa qui ē uā uita aīaȝ ¶ / xij° nō i plenitu-
dine ptatis · qꝫ pp̄a lȝ hēat plenitudinē z dicit · 7 · q · 8 · / Et
oppos̄ liuit i anglos a sacerdotes xxxiij · di · c̄ · ecce · / Et
ibi iudicabit̄ oppoīt · osti · sȝ tu · z cardinales · / Et ostendit
arguit qꝫ cardinales pticipāt ipe in hēat plenitu° ptatis · qꝫ st
qd̄ dixi · iij · xij · nō ¶ / oppos̄ · in eo qd̄ dr̄ qꝫ pp̄a fecit grāȝ
regi / uā nō fuit opus grā cū fuit plus · lima ut nō c̄
ꝓ uidebatur · in glo · z sic · Solo ut in glo · qꝫ nō potuit
in ſr · ꝓqua dr̄ qꝫ glo · z sic · nō ē uā · qd̄ ecia dixi · i · iij
c̄ · quo ¶ / Quero in eo · qd̄ dr̄ qꝫ pp̄a in uno° lȝ plena primo°
ptatem · an possit liuiare alios qui nō st̄ de primo / Glo ·
illos · dic qꝫ nō · osti · dr̄ qꝫ glo ē q̄ textū i · nō solū · sic qd̄
nō de testi · in nra so · cc · dr̄ z bn̄ qꝫ pōt defendi glo · quia
textus loq̄ in iurisdicōe tpali · ꝯtis talis ostenda · uult dic qꝫ
nō indistincte in aliis tris sic in primo / ad quez aut dic
ut dixi · c̄ · ꝓ · qd̄ aut · q · iij · ¶ / 2° quo in eo · qd̄ dr̄ qꝫ
pp̄a cauali · spat iurisdicōm tpalem · ꝓ t̄ras ecce qui st̄ illi
cauis / So · ut in glo · in · ꝓ · cauis z dicit ecia de ſo · q · lȝ all ·
in glo · / Hos · dr̄ · qꝫ forsan · in casibus quibȝ subditi suffraga-
neoꝝ subsit metropolitanis · qꝫ nō · de offi · or · pastoralis ·
in pn · qd̄ nō uidet² pced̄ · uā ab epo · appllat ad arcepm
de offi · or · duo · siml · z nō in dco · c · pastoralis qd̄ nō sic
sit de impre ad pp̄am · qd̄ dixi de iudi · nouit / Et idem ·
possit argui de aliis casibus qui nōnt² in dco · c · pastoralis
in glo · ij · / osti · dr̄ qꝫ impr̄ pest · in tpalibȝ immediate z qꝫ
hō ostitutus ē adeo · ut nō · c · eo · tam · ij · ey z in hiis subest
ipe sic z epus subest ipe z metropolitano arcepo · dr̄ tȝ qꝫ
epus nō pōt deponi p metropolitanū sine lima spali
ipe · ij · q · vj · quis · z · c · dudu ſȝ impr̄ ꝑ pp̄am · sine lima
spali deponit² de re iudi · ad aplice · quia ꝑ gnali ꝯmissioe
sepat² qꝫ oīa spalia spalit sūt ꝯmissa · ar · 7 · x · paulꝫ ·
de iudi · nouit in pn · de ma · z · o · solite · ad · si · de spal ·
ad honore ¶ / op̄ addit qꝫ ymo requirat² spalis ꝯmissio
de offi · lega · qꝫ cu stalicam / Soluit osti qꝫ hoc qd̄ pmie
dom ē · euenit quia in omibȝ z singul spalibus q̄ occurrunt
sunt uece pnū vel publice puidevi · ar · ff · de · orig · iur ·

l. ij. § nouissime in 2ª columpna de hom. q̄ humani li. ij.
contrariat g° hic necitatis de obser. ieiu. consilui de v. purs.
qd non est. dicit tunc ostendi quod quamuis principis imperii subsit ipse et
per quos etiam temporalia tamen imperator magis pot quam ipsa i. temporalibus
que immediate tenet ab eo. et ideo dummodo caueat aperto pot de
illis disponere ut sibi placet. contra hoc insta ostendi quod cum imperator possit
donare rem alienam quia ius aug erat vel ex regressu ad
fiscu et quadriennii C. de qdri. prescrip. bn azenone ff. ad l.
rod. de iac. de preca° poterit etiam animo donandi liberare i. illum
ad temporalem hereditate admittere ul. ad requisitionem petentis ul
per questionem generalem ul spualez dic contra hoc qd dicit imperator concesse
ipse ut dixi s. eo. can. ij. in primo questio 2 7 q. 8. de eo aut
qd dicit posse imperatorem donare rem alienam dic ut no. de consti.
que. in ecclesia. contra hoc uero ultimo qd dicit imperatorem posse liberare
dic ut dixi s. qd aut q. in 2 8ta. ¶ / 3° quo de intellec
tur i. inter sanguinem et / So. ut 7 in lra que tamen est obscura
et exponi ut in glo in p. criminale et in ubo. ciuile et quia
etiam glo est obscura dic quod hic sumitur qd hic distinguitur
triplex iudicium int. sanguinem et sanguinem. cam. et cam. lepra
et lepra / quia primum intelligitur criminale et ciuile i. criminale qd
etiam est ciuile i. versatur in foro ciuili seu seculari / per 3m
intelligitur ecclesiasticum et criminale i. iudicium criminale qd etiam est
ecclesiasticum i. agitur in foro ecclesiastico. / per 2m inter ecclesiasticum et ci
uile siue sit ecclesiasticum i. in foro ecclesiastico siue ciuile i. in foro
ciuili ul secular / et hic intellectum concordat pro. ca. in p. crimina
le. dicit quod id est hic criminale et ciuile et sic de aliis / et id pro
bat predicta uerba dicens quod inter sanguinem et sanguinem iudicium
versatur cum accusator dicit probatum est qd reus sanguinem fudit i.
aliqd crimine ciuile commisit puta homicidium adulterium fur
tum ul aliqd aliud simile / Int. lepram et lepram cum accusator
dicit infectus eo lepra heresis i. aliquo crimine ecclesiastico puta
symonia sacrilegio ul consili et accusator negat / Int. cam
et cam. cum accusator dicit teneri michi in C. promutuo ul
commodato ul consili ciuili actione ul teneri michi ad decimas
prestandas ul heo imp̄ronatus in hac ecclesia ul alia consili
actione ciuile et ecclesiastica reus aut negat / uerba in hiis omnibus
si quid difficile sit ad sedem ap. recurrendum est per hoc. di
minuis de appell. ut debitus pro. / Et conscribis exemplis aut
quod iudicium ciuile vocat seculare nisi cum addit qd est etiam
ecclesiasticum. / uero dicit quod potest aliter exponi ut per primum intel
ligatur criminale ecclesiasticum et ciuile siue seculare / Et dicit quod ideo
dicit inter sanguinem et quia 2m leges crimina sanguinem comparantur
ff. de pub. iudic. om. pub. l. in / Secundum canones sanguinem spualis

sz fundendo gratiam dei que dat vitam anime sic et anima corpori
/ Tercium sz tantum. ius. ciuile siue sit seculare siue ecclesiasticum. C. de
tusat. tab. de sec. sig. fonus. q. ca. / Quartum non inter lepram
et seculare criminale vel ciuile, et ecclesiasticum ciuile vel criminale, Aliam
e cum lepra spiritualis de qua dicitur quod id quod. aplatus agit. de ho-
c cum magne. q. 1 / mam siue sit bona siue mala consuetudo consuetudo
trahit de pac. Dnt. c. Dno. q. ad conspiciendum, Aliam carnalis
que non tamen trahendo dilatatur quam inficiendo. supra illud
ex sto seris ci. q. q. iij. cum pastorali. et c. pc. ar. xxx. di.
q. 1 / Dic quod precedens opposito magis sonat ltr. et de pc. cla
q. 1 / Dic autem ostiensis quod qualitercumque opponatur Dnus et sup.
rior. c. / Dic autem ostiensis quod qualitercumque opponatur et dubio statu
sz quod in omni foro et in omni casu difficili vel dubio statu
e differ. sup. q. po. in quibus et xxxiiij. que. 1. quocientes.
. q. q. iij. si quis nos. et c. omnis. q. q. iij. ad romanas.
et c. qui se scit. et c. io. xxiij. di. multis et in aliis casibus
omnibus ad separatam spiritualiter pertinentibus de quibus de tupla. c. 1. de.
offi. le. qd. translatam / ¶ Quarto quero in eo. qd. 6. in 2o. no.
oppositum portas. 1. iudices quare sic dicitur / Ro. pot hoc
sum. pp. Horum i. aduersum me loquebantur qui sedebant in
porta et quare iudices olim sederent in portis ciuitatis
tam reddit ratio sic zacharias, Et in ostiensis dicitur porta quia
facile aditum prebere debet intrare volentibus ff. de offi. pro
obseruandum, vel quia sic porta quandoque clauditur quandoque aperitur
sic iudex quandoque cessat de fer. per totum, quandoque reddit ius. ff.
de iusti. iur. l. penul. quandoque loquitur quandoque tacet et audit xliij.
di. sit rectori / vel sic porta restringit sic iudex restringit de
liquentes ff. de vsufruct. equissimum / vel portas ponit
pro maiores qui docet et aperuit scripturas. / ostiensis. prima co
posito quod per portas intelliguntur iudices sonat hoc 1. iudicium
inter portas variari Sz qui rectius tenet 2am dz opponere
iudicium. 1. deliberationem xliij. di. de petro. ¶ / Sexto quero
in eo. qd dixi in xij. no. ult. quod papa habet plenitudinem potestatis
in quo consistit hec plenitudo, dicit ostiensis quod in hoc quod persone
sumbus / Dic autem quod licet adiectae non indigeat plenitudo
sic nec oz. sole facibus adiuuare vij. q. 1. Si omnia. tn
aliquibus rationibus pot hoc probari ad quas permittendum et
quod id. no. de. fac. Dnt. c. Dno. ubi refert dominus alexander
de ordine minorum quod ecclesia et multitudo fidelium vel vniuersi
tas xpianorum. de cons. di. 1. ecclesia viij. q. 1. nouacianus. habet
duo latera sz dextrum clericorum ministerium quod ad spiritualem
vitam pertinet et sinistrum clericorum laycorum. secularem necessaria

Papa habet plenitudinem potestatis

terrene vite. Iste e duplex ptas sz spualis que caput hz
summu pontificem z secularis caput hns rege ad hoc de eta
z qua c. per vnl xcbj di duo. Spualis aut por e tpali
in tribus in dignitate vl maioritate inqntu spus maior
z dignior e qua corpus de transla. c. ij. vn abraha pri
archa ut minor obtulit decimas melchisedech ut maiori gen
xiiij. g. bndixit etia illi melchisedech ut maior fac ad
hebr. vij. xxi. di. deniqz insi. Scdo e por institucoe qud
sacerdociu melchisedech pcessit lege scripta de hoc de gsti. eius
lato fac. xxv. xviij. in fi. Atqz p sacerdociu deo iubente or
dinata fuit regalis ptas i Re. viij. in fi. ubi dixit dns
ad samuele gstitue sr eos rege. de id xxv. x. a. iij. e
prior ptate seu auctie quia spualis terrena instituit et
iudicat ut hic l. in sticiis qui zc z ipa spualis si deuiat
anime iudica qd de ipa omino dep e. ix. q. iij. nemo
z c. aliorz / cocepta heresi xl. di. si ipa het nos osti. in
deo c. vno / hic aut pbat summa plenitudine promos
dices z pmo pordine septure z leg huane in aut. quo
oz epos in pn colla i. C. de sa. sanc. l. et c. l. fi. de re
iure emi. l. ij. §. h quia pores em z maiores in stonib
ppomit. C. de nouo codice facendo l. vna. pg mediu de
ma z o. c. i z c. statuimg / Ex° id p[2] roc farcti. sz
anime que ppoderat e omnibus huanis rebus. C. de sa. sac
ec. sancimg q̄to em quis melioribus pest tanto maior
est aut. de defensso ciui §. nos igit ymo coheret sequi
q omia tpalia subsut pape / na ama facta est ad dei s
uiciu cetera sta sut ad suiciu anime z plz dici qui hic
rusticu hz z boue z sic regens animas no ocludit ab
hijs que sut animabz subiecta no sic ex° ff. de edili.
edit iustissime ¶ 3° nali rone na sic filiq dei no solu
pter z sup s etia gtra natura o gcepq incarnatus z
natus ex virgine concipiente deu hoie z deu homine
plenu z pfectu in vtero. vn scie ix. mbi laudabt virgo
z sicut eade virgo sine dolore z uiolatoe pepit sic iur
dico qua xps reliquid petro z successoribus pt. z sup
z q mam iurisdicionis trahit ad se spualem qoem incidetq
in foro secular. de iudi. gqm. tua qd e omino gtra nraz
iurisdicionis C. de iud. quociens decor. iud. aditi / na sic
filius nali gsueuit pri ee similis ff. de edili. edic.
p si nolit §. qui mancipia. sic iurdico spualis tamq
filia similis e natiui filij dei tamq mri ¶ 9° rone
fortitudinis de [illegible] mt. / na etia si spualis sit accessoria

pncipali tn tanquam pnceps illi dnatur. de pu. sup. debitores
// Sto quia psona iudicis no solu subest. ppe sz etiam suo
ppo simplici sacdoti qui ipm soluit ligat et iudicat depeni-
ciunt tu tn nullus clicus qntucunqz minus layco psonalit
subesse possit de fo. cpe. si diligenti de iud. clici et cstor
sicd. r. stat edictali ¶ Sho sulcit stot duus auctibz pcn
di cu ad vim et. duo de ma. r o. solite ubi dls. 6. c.
c. ptotu / sh dino oraculo et antiquitate seu diutunit
cpuene approbata de tusla. c. i. et c. quato ptot qd dixi 6
s. videbatur in s. ctis ¶ Sm. qd si fidei orthodoxe sit
cm pone duo pncipia e hetica xxiii. q. vi. c. al. c. peul
s. cerdonianam / Sic pone duos vicarios equales et sibi eqs
les in terris heticu est qntu ptinet ad nos / nec igitur
vicarius heresiarcha puis. stot sit fides tua katholica
q sicut unus deus e immutabil desua. tri. c. i. / sic et ung
est sumus vicarius equalis in tris cui oms angli i. homines
dent subici et obedire cunq etiam mauis e immutablis na
et si quis fluctuet tn mergi no pot. xxiiii. q. i. no tur-
batur sic etiam supiori ierarchie conuenit infior qn oms
obediunt dei vicario in tris sicut in celis angli deo. / qn
vo supbiunt et resistunt turbat. infior et offendit supior ie
rarchia. xi. q. iii. qui resistit ¶ xo. roe unitatis que dicitur.
no recipit xxiiii. q. i. loqui / cu igi tm una sit etiam gna
lis unu bapma unus deus et una fides deo. c. loquit
et sh. q. i. nouitiang no pot hre una sponsa nisi unu
sponsu. dixpben. cu no ignores / nec una filia n unu
pronem nec unu corpus nisi unu caput. ceti qui dic
addenda que nont in sua co. c. qualit i. R. dic ut
dixi de elec venerabile. de iud. nouit. 6. eo. cany. in
dixi. in simo contrario
R // Licet testante. deut. xxiii. Canone. hn. di. ptotu
de fil ps. ptotu / ¶ No q ma manzeres et spurii sunt
inabiles ad ecclicos ordines usq in decima gnacone
qd pcedit si sequet vicium ul delom pentu et dur man-
zeres i. distorte nati qui al dur vulgo quesiti ff de
sta. ho. l. vulgo. dstot dic ut dixi de renu. nisi c. psar
¶ S o no q telibz denegant alimta et iii leges dls. in
glo. vl. et mea nisi. dstot plene in spetu eo. ti. s. q denats.
Extenuor ¶ Si cungatus vincte fma in facie ecce
cstit cu ra ignorante lima erit ipozz
ples. simo cful. et vusio cu roe. i. intelligetes R. marti.

i. d(e)lata marito. Ausa. forte patruus pupilli. ff. eo. l. tutor.
¶ Op. q(uod) no(n) deberet audiri h(ic) m(u)l(ie)r agens (con)filio cu(m) no(n)
possit esse p(ro)curatrix. ff. de p(ro)cur. feminas. ubi de h(oc) no(tatur) i. glo.
ii. glo. i. soluit q(uod) audit(ur) tanqua(m) tutrix. (et) id(em) Jno. ¶ 2o
op. addit q(uod) p(re)supposito q(uod) poterit audiri tanq(uam) tutrix. tn
ta(men) no(n) debuiss(et) audiri in foro eccl(es)ia(sti)co. s(ed) s(e)c(u)lari. ff. eo. tam. ii.
Soluit Gof. q(uod) h(ic) inventu(m) ubi erat q(uesti)o (est) de t(em)p(or)ali iurisdictione
ip(s)e simile de app. si duob(us). vel 2m Jnn. verus voluit h(ic) q(uod)
ap(osto)l(u)s dic(it) q(uod) in h(oc) no(n) resp(on)d(et). na(m) h(ic) iudicat(ur) i(n) limitatis
q(uod) p(er)tinet ad eccl(es)iam. ff. eo. l. tutor. ¶ 3o op. q(uod) no(n) deberet
audiri (con)cepto illimitat(e) mariti. n(am) et(iam) si fuit illimius
t(ame)n sibi succedit filius leg(itimus). si aliud no(n) obstet. (et) de omnib(us)
p(re)fer. C. de suis. (et) legit. aut. in successione. Soluit osti.
q(uod) h(ic) erat q(uesti)o no(n) de h(er)edi(ta)te mariti s(ed) de h(er)edi(ta)te d(e)lata marito
p(ro)p(ter) h(oc) q(uo)d dixi s(upe)r l(itte)ra in (ver)bo mariti. ¶ 4to op. q(uod) no(n) deberet
audiri allega(ti)o ignorantie in eo q(uo)d dicebat(ur) q(uod) pr. R. (con)-
traxit cu(m) e(a) ignorante de p(ri)ma debuit eni(m) imputari sibi
quia no(n) investigavit. de spons. c. i. Soluit osti. q(uod) forte pr
R. (con)traxit cu(m) p(ri)ma clam. ff. eo. p(ro)tuas. vel palam s(ed) in terra
remota. de eo qui dux. in ma. c. i. (et) e. Leones dic(it) a(li)t(er)
no(n) instandu(m) quia l(itte)ra p(re)supponit q(uod) m(u)l(ie)r fuit ignorans
(et) d(ebe)t intelligi q(uod) p(ro)babil(ite)r al(ia) no(n) (con)cusare(tur) i(nter) ignora(nti)a(m) h(ic) b(ene).
Et p(ro)p(ter) h(oc) quia (con)cusat(ur) p(ro)les p(ro)p(ter) ignoranciam alterius (con)iugis
colligi(tur) p(ro) eius esse si vel s(c)iret de impedi(men)to q(uo)d (con)tra. de clan.
desp. c. fi. (et) pari. Et p(ro)cedit h(ic) in impedimentis que no(n)
p(ossu)nt (con)sentientes sibi invicem remittere. s(ecund)u(m) Jo. an. si est
impedimentu(m) cui possent renunciare ut (con)d(iti)o servilis n(am) si
scientes de h(oc) (con)trahunt. tn(e)n. t(ame)n (et) filii sunt leg(itimi) ar. de (con)iu.
ser. c. i. (et) ii. ¶ Quero in eo q(uo)d d(icitu)r q(uod) pr. R. (con)traxit cu(m)
2a in facie eccl(es)ie q(uo)m(odo) dicat(ur) fieri in facie eccl(es)ie dic(it) Jno.
q(uod) q(uan)do fuat(ur) solempnitas. c. vlti. de clan. (con)fessio t(ame)n alios
dic(it) q(uo)d d(icitu)r in facie eccl(es)ie si locat(ur) amicis publice nullo
p(re)cedente celebratione (con)traxit p(re)s(entibus) vltio. C. de imp. si vicinis (con)tra
te(n)et osti. (et) Jo. an. s(ed) id(em) Jo. an. in d(ic)to c. fi. h(ic) 2m q(uo)d
v(er)ba Bine(?) ut dixi in d(ic)to c. vel in pn. q. in. ¶ 2o quero
in eo q(uo)d h(ic) (con)cusat(ur) p(ro)les p(ro)p(ter) ignorancia(m) alterius p(ar)en-
tu(m) quid si alt(er) p(ar)entu(m) credit(ur) lib(er) cu(m) sit s(er)vus an filius
erit liber. glo. vl. d(icitu)r q(uod) no(n). p. l. in. C. solu. ma. vbi si
libera ignorant(er) (con)traxit cu(m) s(er)vo s(e)parato m(atrimoni)o (con)tra errorem
filii ingenui sunt s(ed) s(er)vi m(u)l(ie)r t(ame)n dote(m) (et) o(mn)e q(uod) sibi
d(ebetu)r recupat. ¶ Op. ad h(oc) ff. solu. ma. si cum dotem
§. vl. vbi si m(u)l(ie)r (con)traxit cu(m) s(er)vo que putabat liberu(m) h(abe)t

qr periculum dotis in peculio viri ut pferatur alijs creditori
bus non aut dno creditori nisi in hijs que in dote fuit
data vel de dote compata i acquisita glo non soluit dist
in fe. ti grio ¶ Oppoe ad id quia non dr pcedit qo qut
forma in glo in suo z libro h cg. in sua z libro qr filius
sequitur ventre de ser. non ordi. c. si Soluunt. jo. z dni qui
fuit h glo q io perdit qo in suo quia pp errore mlr
non tenuit inn de qui. ser. c. n. z fi. quo ad qoem aute
pmissa dt jo. an. q licz dca. l. in dicat illud spurium tn fa
tetur ingenuum dic go q si in facie ecce libra qtrxit ignorat
cu suo licz ppria sepetur inn pp errore tn eaquo qtctu fuit
suata forma c. vl. de clam des. filius e lib. z lrng. Si
lo lib. cad suata forma qhxit cu sua licz pp errore ap se
petz inn ples erit sua ß lima ut ob. l. in palle. qr e in
canones pot esse inn cu suo de qui ser. c. i. jo. an
volt dic q sit si sciunt qhut fui ples e lima ut dixi
in gto grio licz non libra sta z si ignorant ß pfsot non
tolli dic. l. in. dcam l. si cu dote ß. vl. ß dic q dca l.
in mette suato vo. qd dr in dco ß. vl. ut no in cade
le. l. in. in glo. z si quid ¶ Tercio qro in eo qd dhit
agrio innuitur q si vtqz pente scit de impedito ples e
illima an hot indistincte pdit. Dic gof. q in alio
impedto ab eo de quo dhit z in clam des. c. si dato q pen
tes sciant tn si in facie ecce qhut ples e lima ar.
palle l. si cu dote ß. fi. z quia ples e fauorabilis
ut dhit hy tenuit dm dices dom. c. si pced solu in
impedimto gradum vlt dic de impedito ssanguis vl
affinitatis de quo ibi Osti tz qrm dicens idq in quolz
canoco impedimto quia e rad vo ret dr ples fauo
rabilis nisi qu inn qhit in facie ecce vo modo de quo
in dco c. si z dhit i. qu vtqz siugu vl alt ignorat
impedim scit si vtqz scit z fit in casu pmisso filij sut
illimi z qp dcm. c. si vidatur odiosa quia penale tn
fauorabile est quia fauore atap inductu non dt go
restringi ß dilatari ut vitentur picula et in plc pu
niantur pentes mandatu ecce qtempnetes ff. q. m.
isti. quid. dca. l. in. solu ma. osti. q ecia dt q filij
vel si sit illimi non pp succedut ut qr non st libi de q vem
tit ad no. b. co. tata. ubi dixi i b. grio q. ad qom aut
pmissa brev e opio osti q. c. si pall pcedt i alz impedi
canoco qd dixi i eo. c. si. q. p. z py. z i eo. c. ß. pari. qoe. n.

Gaudemus Breue per aliam tamen uerba hec dicit plus
infidelium qui per ea contrahuntur licita
est etiam si parentes sint in gradu prohibito lege canonica: pu-
blica ut etiam contrahantur et sic non quod agitur de fauore publico
in hoc quod datur causa ut amplietur fides katholica de diuor.
gaudemus id est fauore christiane religionis ¶ / op. in eo
quod dicit de quartis in 2° gradu nam hoc prohibetur de iure
diuino de resti. spo. litteras et sic non debent tolli etiam per
conuersionem ij. de diuor. gaudemus ... q. aut / Solo hic in-
tellige hec de 2° gradu in linea equali preterquam de inequali
ut no. in eo c. litteras in glo. ult. ¶ / Queritur an inter istos
de quibus hic in littera sit matrimonium / Glo. ij. soluit quod si intelligitur hic
de hijs qui ante conuersionem repudiata prima duxerunt 2am
non est matrimonium tamen filij sunt legitimi / Si aut intelligitur de hijs qui con-
traxerunt in gradibus prohibitis iure canonico tunc et filij sunt legitimi
et matrimonium. hec quod dicit ut in glo / et quo ad primum po. dicit quod non
quia hic ... secundum sic et 2am hoc apponere uerbum id est Volumus id est
de iure sic determinamus licet aliqui aliter exponant et de uolo
Volumus de offi. uica. clem. vna. in glo. vl. / Et in hac
glo. id est legitimi 2m dominum prohibet inducitur aliqui textum id est 2a opinio
que non facit / nam ... est quod contraxerunt ante conuersionem et cum
tunc non essent prohibiti contraxerunt matrimoniali affectu 2m com.
opinionem id est reputationem cum reputationem non resistunt canones
cum per canones non ligentur de diuor. gaudemus // 2° queritur
quid si ante conuersionem sibi contraxit cum uxore fratris premortui
dicit quod plus est licita quia est matrimonium per conuersionem tollatur de diuor. c. si.

Qui matrimonium accusare possunt uel contra
illud testificari

Uiso de matrimonio et duobus impedimentis dicendum est de diuor-
cijs et quia quandoque fiunt accusatione premissa ideo dicit / gof / vel
ad proxima sic quia de matrimonio licito plus suscepta re-
gulariter licita est et de matrimonio illicito est uidendum est qualiter
matrimonium quod quandoque licitum creditur delatum illicitum ostenditur ¶ / Queritur
quis possit accusare matrimonium / dic. primo quod quilibet ad plenum di-
uorcium celebrandum sed quo ad thorum solus maritus secundo
aut casu licet admittantur extranei tamen 2m primo preferuntur illi
qui sunt de consanguinitate coniugum et inter extraneos admittuntur
antiquiores et maturiores etatum xxxv. q. vj. c. i. et ij.
ij. vo. ibi / Et in hoc plus dicit speculum ver. ti. in prin. quod consan-
guineis consanguineus admittuntur extranei quod intellige id est quando
tamen ipsi consanguinei accusent alias ipsis tacentibus ad-
mittuntur extranei et sic intelligit pallu. c. i. xxxv. que. vj.

z hostien qd ibi no in glo penultima/ Item quia nulla est
inutile oportet de frigida c. iii. z sic qui no accusant c. accusi
no debent. cont/ Ite in eo qd dixi de marito dicit ipso 1q
de uxore que etiam accusat et eo insup. sp° eo ti. in pn.
dic q ad accusatione impedimenti qd puenit ex defectu no
proprio ut frigiditatis accusatoris ul maleficij ul erroris
no admittuntur nisi coniuges qd no. z hostien qd dicit de fri
giditate accusatoris ul maleficio est quia pot confitari ut
fratres qui sunt impediti quo ad copula de frigi. consultacoi
z c. laudabile qn aut subest impedimentu erroris ite ro
quia pot alt coniugu consentire postqua alt sciuit de coniu.
ser. c. si./ Et dic generale quod credo deum preceptu .i. impedimenta
que coniuges pot sibi remittere cu quib possit renunciare
suo fauori de regu ad aplicatuu/ ¶ Credo quo an. tu
accusatur nimii dicat si lites contesta° Dic ipso q si sit accusa°
sup federe matrimonij ut quia dicunt coniuges consanguinitatem
ul aliud impedimentu subesse prcedere lites no contestatas sed secus si agi
ad separatorem thori pp adulteriu ut lites no contestatas S. porro de
iud. clem. dispendiosam/ ¶ 3° quero an illi qui repellunt
ab accusatione matrimonij etiam repellantur ab accusatio atestio/
ipso dicit generaliter q omnes qui repellunt ab accusatione ul q
ad ea admittuntur etiam repellunt atestio z ad illud admittuntur
dum° alr sic ydonei ad testimoniu hostien de testi.
c. si. z in hostien dicit ipso q in ca matrimoniali idem pot esse ac
cusator z testis ppps. q. iij. si duo. z c. ceptus nisi. z c.
de ponicula. de testi. eo prca. fo. an. in preceptu ro ti. post
pn. dic q necesse ann replicare q accusator qui succumbebit
tenetur ad expensas z interesse sit ydoneus testis. sz hij qui
ul confesso ut in eo c. p. Vel cognita defferunt consanguini
tatem coniugu epo ut inquirat/ Hu pot esse testes. z in eu psi
dem c. p./ Dic q dicunt ipso concedit in duobus casib ut sit spe
q qui pot accusare pot etiam testificari si no accusat/ z ex°
ty ipso lo in eadem ca/ Hu intellige modo predicto q idem pot
esse accusator .i. denunciator z testis ut pz in teste sinodali
de eo c. p°/ Et sic loquuntur pura premissa que alle° glo. ipso
qui etiam dicit sic hostien cum q° de consanguinitate coniugu ut in dictis
punibz z melius de consang. z affi. c. i. de spon. cu in tua. ite
ven consanguinei z etiam mr accusare pot z testis esse. aj.
vo. hostien de testi. si. vo. in fi./ Sz si no q° de consang. ite sz de
alio impedimento scz an ceteris interuenerit leg. contingit sint ad
mittendi pr z mr ad accusacionem z testimoniu ex hostien cau

si ꝑ potenciam alterius coniugis hic testimonium suspectum re
pellentur a testimonio s; non ab accusatione de eo c. sr eo in pri
et dat pro ratione videri si dr prius cum alio contraxisse vel carnaliter
comisisse vel de spirituali cognatione nec eciam hiis talibus repellitur
eorum testimonium si est suspectum de eo c. sr. eo. s; in consanguineorum
speciale est quod in hoc dicitur hic suspectum testimonium alterius
consanguineorum. pro. Sz in hoc ultimo casu q. i. eo. dr ubi
non distinguit inter impedimenta consanguinitatis et alia impe-
dimenta quod est verius ut i. dico in primo casu

Relatum. Contractum coniugatum diligenter ꝑ quesitum
et non inventum procedi pot ad sententiam
divorcii probata causa racionabili coniunctionis dico i. e. actum
dr quod propter ullam que petit separari inimicum ¶ Non
ibi levauit quod ꝑ cognationem spiritualem separatur inimicum de cog.
spi. c. in. e. c. veniens cum duobus pcls ¶ 2o non quod cum
procedit q aliquid de ꝑsonali citari si sciatur ubi sit
al. suffic quod per edictum pthot lra i. s; ubi tuis quesitus
non potuit inveniri adhoc de clc. no. resi. co. tuc. de dola
tum. de eo. qui mit. inposs. c. si ubi dcs. ¶ 3o non
i. quinquennium quod cuius absens expectatur ꝑ quinquennium hic
nam narratur sequitur et dicit alr in hoc ut s. despon. i. pnaa
¶ Ex. quia coniux iste recessit debuisset expectare eum sed
xui. q. i. quinquennium. Glo. ii. fatetur contrarium nisi sit vaga
bundus et 2m hoc pot lra intelligi de vagabundo hic hic
dehoc non dubitatur s; presupponitur quod non fuerat cum precata
et in hac glo. i. quinquennium. ubi dehoc respicit de boto q.
sup. s. si et c. sc s. qd aut ¶ 2o op. quia hr lra hic
quod si manifestum est impedimentum non sunt necessarii testes cum
in manifesto detur fieri probatio de cohab. clc. lra ubi
hic non in glo. ad intelligentiam, Glo. itaque. solvit contra dicendo
manifestum v notorium ut 2m casum in lra i. aut legitimi
de proponi aut ꝑ rc. hic vel aut inter impedimentum de
quo hic pot esse notorium prima contra nunquam impedit hic
et dehoc quod manifestum quia accipitur pro notorio supra in eadem
c. lra quod by. ꝑ e. hic ponere fac ff. de ver sig. sepe
ut ad evitandam absurditatem alterius quia hic viri co
pulatione ut i. et de resep. c. y. ubi dehoc e. C. de ver. sig.
l. si ¶ 3o op. in eo quod mandat procedit contra absentem
non inventum q id ut hic non coss quod s. y. Glo. ultima
solvit dupliciter primo quod iste erat absens propria culpa sua

que no(n) d(ebe)t obesse mulier ut in iurib(us) alle(gatis) i(n) glo(sa). Et r(espon)d(e)t
no(n) d(ebe)t aliquis le(di) d(e) i(ure) in (con)t(ra)rio aut sine culpa. Et hoc
velt glo(sa) usq(ue) i(bi) (con)tra p(re)sump(tionem) et d(icit) dy(nus) tam(en) q(uod) iste impedi-
ebat ne eu(m) poss(et) (com)p(re)he(n)dere citacio q(ua)d(am) c(ausa) d(e)i(n)de p(ro)cedens
aut solo glo(sa) sed c(ontra) p(ro) id q(uo)d dico in s(e)c(und)o (con)t(ra)rio ¶ 2o solu(it)
ead(em) glo(sa) i(bi) quida(m) q(uod) hoc c(apitulum) corrigi(tur) p(er) c(apitulum) qui(a) h(oc) no(n)
p(ro)cedit p(ro)p(ter) id q(uo)d h(abe)tur b(ene) in p(ro)hemio. 3o solui(tur) q(uod) glo(sa) p(ro)
(Ber)ngo(n)e qui ut refert Jo(hannes) an(dree) dy(nus) q(uod) h(ic) deficiebat additio
bernar(di) que hoc volebat q(uod) iura que dic(unt) q(uod) lite no(n)
(con)tes(tata) in ca(usa) matrimonii p(ro)cedit(ur) (contr)a (con)tumacem ad testium recepcio(nem)
et ad diffinitiua(m) p(ro)cedit qu(ando) (con)stat d(e) matrimonio (contr)a alle(ga)t(um) impo-
dimentu(m) p(ro)p(ter) q(uo)d petit(ur) diuorciu(m) et sic loqu(itu)r h(ic) et de(creta)l(is) c(apitulum)
qu(oniam) s(upra) porro et c(apitulum) ti(tulum) i(de) p(er)latu(m) Sed si d(e) matrimonio no(n) (con)stat
et is qui petit(ur) in (con)iuge(m) negat (con)t(ra)c(t)u(m) no(n) p(ro)cedit(ur) in (con)tumacia(m)
vel ad testiu(m) recepcio(n)em vel diffinitiua(m) et sic loqu(itu)r ut lite
no(n) (con)tes(tata) tunc (contr)a d(icit) Jo(hannes) an(dree) s(e) vidisse ad dicci(on)es singulares
ber(nardi) et q(uo)d ibi(dem) ver(bum) h(abe)t no(n) erat. Ite(m) 2m eu(m) hoc no(n) p(ro)cedit
cu(m) s(upra) porro loqu(itu)r (gener)alit(er) qu(ando) de (f)ede(re) matrimonii ul(tra) marita
li copula agit(ur) et v(er)o que ibi redd(itu)r viget indistincte
iste hodie etia(m) q(uod) no(n) (con)tumacem p(ro)cedi(tur) s(e)c(undu)m matrimonio lite
no(n) (con)tes(tata) de iudi(ciis) cle(mentinarum) dispendiosam. de (con)s(anguinitate) sig(nificasti) cle(mentinarum) s(a)epe
Sed p(re)ter no(n) plene solu(itu)r (con)t(ra)riu(m). Ad q(uo)d dant(ur) et alie solu-
tio(nes) in d(i)c(t)o c(apitulo) p(er)latu(m) in glo(sa) in (fine) et que ad illud c(apitulum) p(er)latu(m)
q(uo)d in glo(sa) ista indu(ci)t(ur) (com)p(re)h(ens)i(one) d(icit) Jo(hannes) an(dree) q(uod) ibi etia(m) p(ro)cedi(tur)
(contr)a (con)tumacem et d(e)fect(us) dic(tum) ut in s(e)c(un)do (con)t(ra)rio ¶ 3o op-
ponit et ad litera(m) q(uod) no(n) debuit audiri mul(ier) n(on) erat
p(re)sump(ti)o (contr)a ipsa(m) que p(er) aliq(uo)s annos cohabitauit (con)iuncte viro
ut in l(ite) (contr)a p(re)hoc et i(bi) co(mmun)i(ter) p(re)sump(tio). Glo(sa) c(apitulum) soluit q(uod) tollit(ur)
(contr)a p(re)sump(ti)o si adsint testes et arcatores lumi(nis) et i(bi) co(mmun)i(ter) eu(m) i(n) tua
dit melius q(uod) (con)t(ra)riu(m) p(ro)cedit in impedimentis que p(er) tolli
p(ro)p(ter) (con)sensu(m) (con)iugu(m) sicut in aliis p(ro) hoc q(uo)d dixi s(upr)a vii(i)a q(uestione) i
h(ic) aut(em) erat impedim(entu)m cognacionis spiritualis q(uo)d de (con)sensu
(con)iugu(m) tolli no(n) pot(est) de cog(nitione) spi(rituali) c(apitulum) in i(d) et c(apitulum) veniens cu(m) duo-
bus s(e)q(uentibus). Debuit g(ener)o audiri mul(ier) (con)t(ra)cunq(ue) t(em)p(o)re coh(ab)itasse(n)t
et potuit p(ro)cedi absente viro cu(m) vir absens (contr)a culpa ut
dixi in p(ro)ximo (con)t(ra)rio. Et ad tollendu(m) varietates de quibus
in eod(em) (con)t(ra)rio et c(apitulum) ti(tulum) i(de) p(er)latu(m) et ut lite no(n) (con)tes(tata) qu(oniam) s(upra) si
aut(em) dic(itur) eu(m) qu(er)it(ur) an (con)tra (con)iugatu(m) absente(m) posset p(ro)cedi
q(uod) aut (con)trar(ium) sup(er) alia qua(m) sup(er) (con)iugio et id(em) in eo q(uod) in
no(n) (con)iugato qua(m) nullu(m) spale in hoc inuenit(ur). Aut sup(er)
(con)iugio et tunc locu(m) spale h(abe)nt spales casus in quib(us) p(ro)cedi(tur)

ctra ipm absente ut hic et in c. platu et dco § si aut.
et lz in hoc distinguebat Jno. de eo qui mit in pos. c. si
cu pcedat ad instantia cuius an alteius tn in hoc no re
fert nec etiam ad instancia alteius pcedit ut hic i. hmi
liatores qd det intelligi sive de tpore sive de aliis. J.
c. si. quia nec ista distinctio mit quigess. et alios sive q
dic go no facta distinctioe ad cuius instantia pcedat. dic
q aut cstat q malitiose abst. et pcedit pot q eu dco
§ si aut. adrio no tn pot pcedi ca eo qd absit si ca
causa ronabili ut hic in eo q opponebat spualis co
gnaco. aut no cstat de malicia et aut cstat q abest
ca ronabili vel etiam ctra volutate no maliciose et non
pot pcedi dco § si aut. aut nich cstat et psumit ab
esse cu malicia quia tenet adesse ut dixi in eod § cum
etiam tn hoc Jno. pshot c. et no pcedi pot nisi pus dili
gent pquisito ut hic et quo fiat hoc pquisitio dixi de
eo qui mit in pos. c. si et hoc tam etiam loqui. § ti. i.
platu. lz quo ad illud c. possit dici et alie solucs de
quibz ibi et dco § si aut. et dco c. si. pt tn si distinctio
eta pdicta inter eum de quo cstat q maliciose abest.
et eu de quo dubitat an maliciose qui tn psumit ma
liciose abesse ut nuc dixi na pot dici q qn cstat q
maliciose suffic q citet ad domu dco c. si et qd i. no
et de elc. no resi. cotuc. qn aut dubitat an maliciose dz
pquiri ubi spatur inveniri posse ut hic et dco c. platu
qd etiam dixi in dco c. si in inso. ferio et ista pquisitio
det si cu omi diligencia ut in lra plt quia eta ma
iora maius piclm deritur. de spon. eu in tua de cspang.
et affini. c. i.

Nobis ... attacio et testimonium si eta inrocialis pnciali
et no pbat si dz. Extr. dco et a ibi adhoc.
¶ No id qd no glo. n. et in ea. i. suffragia. forte
fama lau. et dm. plt pura que alle glo. et quo adhoc
c. dic suffragia ut in fi. ferio ut q fuerit testes et
cadament diligent requit etiam q sint in sufficienti nuo
in q. x. testes de testi. quociens. et c. in lris et c. lz co
quadam de cspang. et affi. tua. ostf. ¶ Op. qr ur hic in
pcmet loqui quit xiii de attacione et xii de testimonio ibi
no cntu adpsuptom. Solo ut in glo. et dic q pot legi
dupliciter pmo ut querat an possit si attacio vel testimo
niu pscriptura et ii. q na et sic intelligit tn hec glo. et
Jno. et pcutraq sz de attacioe et testimonio alleguntur pura

in fi. sit glo. Et in ca. i. prescripta. et b. de actu. lic. Secundo pot legi
ut queratur an super accusatione matrimonii sufficiat conscriptio
cartule i. testium non iuratorum et dicit quod non quia testes debent
esse iurati de testi. quotiens omnibus intellectus dicitur et secundum cu-
manum. Et ego etiam non quod si testis tradidit suum dictum in scriptis non
sufficit requiritur enim eius presentia de co. cle. tua. C. de fi. instr.
autem apud eloquentissimum quia iudex habet considerare loquen-
tis et mentis trepidationem ff. de quibus de minor. l. ii. non
de testi. ex. p. Et ideo mandatur iudici quod personaliter testem
examinet de offi. c. i. et si alius quam iudex cause testem
recipit dicit cum remittit dictum teste certificare iudicio quantam fidem
ei debeat adhibere de fidelitate constitutumque in fi. de offic. quod ... in
sua. de testi. l. si quibus ... quod si testes ex scriptis. Bar-
tholomeus ff. de dote. pre. theopompus dicit habere dictum testis qui
prius tradidit dictum suum in scriptis ... ardens
... promissa ut consideretur quod trepidator et quo vultu loqua-
tur et de consimilibus ... consideracionibus de quibus in dicto c. ...
pro et de ... Ho... etiam dicit quod si quis constituit
procuratorem etiam cum speciali mandato ad deponendum testimonium
non valebat depositio quod nota. Bar. ff. de damp. infect. l.
bona. l. qui alieno. et sic obtinuit quod sequitur. ¶ Secundo
op. in eo quod dicitur de accusatione quia in matrimonio magis
proprie dicitur denunciatio de sponsa. impu. ad dissolvendum. So-
lutio. stat contrario dicens quod in matrimonio contracto magis proprie dicitur
denunciatio quam accusatio quia ... debet intendere accusator
ut cessent a peccato nec alia sua interest. Et dicit Io. mo-
ralius esse quod stat in scriptis quia sine scriptis de matri-
monio quod ... Et quod in ca. prestandum ... iura dicunt
...tate. dicendo in matrimonio aut contrahendo non habet locum ac-
cusatio sed denunciatio ut in dicto c. ad dissolvendum. Io. dicit
quod iam in contracto habet locum accusatio ut habet in viii. et in
dicto c. ad dissolvendum. Nec Io. contradicit solum enim dicit quod
in contrahendo habet locum denunciatio ... contracto aut habet
locum accusatio sed non proprie ut predictum.

Videtur in ca. matrimoniali super consanguinitate vel contractu testifi-
cari parentes et consanguinei ... Secundo
... solvit quoddam obstaculum ibi. quod ... quod-
... i. ... Secundo ... et ... quod sit ... supposita
al. quia et ... superiore de ... sig. c. ii. ...
parentes. i. ... et ... et superiore de ... sig. c. ii. ...
... consanguinitate vel quia ... aliud ...
... i. ... ¶ Non quod ... ide ...
... consuetudo et lex. ... de ... c. i. ... vi. ¶ Secundo non quod

quis psumit genealogia sua deff in glo. ij. Et in c. i.
de tutela: auunculus qui tutor est no psumit ignorare
minoris etate tam possio tutele qua pximit consanguis
¶ 3o no i. recitacone. q in talibus d3 testimoniu de au-
diti auditus desponsa tua de testi. lia coquada. ¶ 4to
no ibi laborat. q quis psumit scire id in quo investi-
gando laborat. ar. de postula. c. i. ¶ 5to no coll. q scia
acquit cu studio et labore de renu. p9 tuslocu. ¶ 6to no
q illi melius recipiunt ad testimoniu qui melius scire psu-
munt. et 3o ostr. q obstat tabellio in mio testiu pceteris
admitti ff. de testa. domicius. ¶ 7o no q 2m leges no
t3 mm filij sine 9ssu pris deff in glo in vbo nullu. et 2m
cost. hoc pcedit in filio in ptate secus in emancipato ff.
de vitu. imp. filius emancipatus. dic 2m canones q etia
t3. mm filij in ptate sine 9ssu pris de. def. impu. c. vno.
in fi. li. 6. ¶ 8vo no q pr no recipit in teste in ca
filij ut vis fallit in mrimonio ut hic et pp hoc in lra. de
9tibus subaudi alijs na etia mm c 9tibus dego di appo.
sr vo. s3 illud c. no 9t ff s3 q2 ibi in c. fi. et in mult
alijs c. fallit etia in testo filij in quo pr pot ee test
ff. de testa. l. qui testamto. §. i. no. ij. q. iij. in sua. in
glo. ij. et dic ut in dco §. i. fallit etia in tot casibus de
quibus in specu. de teste. §. i. p9 pnci. ¶ 9o no ibi 9-
iungendo et disiungendo. q pt admittut testes et par. e
fauore mrimonij in 9iungendo et disiungendo. Et sic qd dt
q sna lata q mm no tusit in rem iudicata pcedit etc
si lata sit p mrimonio qd tn no pcedit indistincte s3 dic
ut no de re. iud. lator. in glo. vl. ¶ 10o no de proga
tiua mrimonij et in quo sit priuilegiatu no ut h. no gtf. c.
i. in glo. no qd. et sup ea. ¶ Oppo q prites no ad
mittut sup mrimonio filiorum de 9sa. sr vo. Glo i. soluit
q hic dicere no loqui in illo casu Et sic esse mes glo
q loquat solu qu pducut sup 9sanguinitate no aut
sr 9tu qd apte dt glo. iij. in pri. s3 in fine t3 qd etc
sup 9tu. Et similr glo penul. p'mo dt q tm sup co
sanguinite. de inde dic q etia sup 9tu qd vltimu tenz
so. an p licam ibi. quorum e interesse. et hoc dius et hoc
etia t3 Jno. ut dixi sup totu in v. diriniendu. Et tu
e 9s9. hic q etia sup 9tu admittut prentes quia eu
spectant interesse psumut melius scire qua alij. Et hoc
intellige ut dt glo. vlt. et in distinccone. dca. c. sr. vo. et de
hoc in q. 8. in fine in sua summe et xxij. q. ij. in summa

Et quo ad .c. si vo. dicit hosti. quod aut sponsus filie nobilior
est et ditior quam ipsa filia et tunc sive querat dignitatem sive de-
scendentes suspectum est testimonium mris eius et in gradibus co-
putandis declarare posset ponendo proximiorem gradum ut sponsus cum
filia remaneret detestis scietis Aut sponsus est inferior sponsa
et utroque tamen admitti mater aut est par et arbitrium est an
admittatur Et in hoc iudex attendet an mater et filia multum
affectat matrimonium et tunc repellet an eis displiceat et tunc admittet
et veritatem dicere cogat An eis indifferens sit et tunc
attenta qualitate personarum et dictorum et vultus mutatione ac
mentis trepidatione admittet vel repellet pro hoc quod no. de testi
in iura. de despon. impu. attestationes et caveat iudex in hoc
ne fiat calumpnia contra eo. significatione et in dubio fiet pronunciandum
ut hic innuit hosti. Et videtur dicere in glo. ulti. quod debet favori
matrimonio quia est res favorabilis ut in lra Colligitur apparet
quod cum queritur an et quando admittantur parentes super matrimonio non
procedit distinctio an super consanguinitate an super aliis impedimentis
prout distinguit. Jo. in vii. ubi dixi quod hoc in. Sed Jo. hic
et idem utroque tamen pro id. quod dixi super lra in verbo dirimendum
quod est levius servata distinctione predicta

Insuper proximitate desponsata per alium sponte cognita contra
matrimonium non auditur Casus dic. c. i. in hoc. No.
i. in duodecimo anno quod etiam in matrimonio consideratur pubertas
ex annorum numero et dicit hosti. licet ex te. contra illos qui dicunt contrarium
dic quod etiam istorum opinio vera est quia post etas in matrimonio
puellarum de despon. impu. puberes ubi dixi in proximo contrario
2o. no. quod ratihabitio valet id quod ab initio non tenuit
de hoc in glo. fi. Et in v. ratum et in v. ratihitionem li. vi. Et
dicit hosti. quod ratihabitio hic probatur concurrentibus duobus scilicet ex temporis lap-
su et carnis copula sit ex despon. ad id quod dicit gu. cu
bip. dic tamen hosti. quod alterum sufficiat quia si compleuit pubertatem
et non reclamavit cum potuit per triduum amplius non auditur
etiam si copula non intercessisset. de hoc quod dicit hosti. de duo. dicit
etiam si copula non intercessisset. generabatur q. i. et c. si quis pa-
ter si copula intercessit etiam ante pubertatem sufficit de eo. qui
quartam non dispensarete ut videtur in lra
de consang. c. fi. quod intellige ipsa non dissenarete ut in lra
i. copule consensit Et in glo. vel. et idem Jo. qui dicit patris
si ea muta presertim xxxi. q. ii. prima in fine i. q. i. constat de-
hoc dixi despon. eo. qui. q. in. Exp. quod lra ibi probat
vbi verbo velle quod probaciones erant facte contrarium innuit quod requiritur
in lra vbi metu contrarium opponit probat. i. probare intendit

z pbat depe. di in puenit / z fac admodu loqndi q uti
putares qui diu ad pepuentib uidet fim e sile. ff
de regu. iur. qui actum quem aut ad hoc c. pbaciones
mbe no admittit quia no releuat de offi del. cum
gtingat osti / ¶ 2° op. in eo qd dixi in 2° no[ta]. q ista
no audit[ur] gpleta publicate qd ipmo dat audiri q inuari
no curo pscptio. e in quibz talis iniute testi. no est
uicia. l. fi. Solut osti q spale e in matrimonio pp uitada
picula animaz ut lite no gtt. qui. d. 1. z fauore matrio
in ar. e c. px. a fie / na pubes tr in hoc psona sta
di in iudicio etia p pauery de testi. pson. popte qd dit
ut de iud. c. fi. li. bj. z dit q no e hic gra. pcepco g pp
cohitacoem z gsensu gfirmatu cessante metu inducit rati
hit hicio ut dixi in dco 2° no[ta]. z pht tollit quda alia
que etia hoc. dt osti ; ¶ Reuers cu puella que inuita
tradita fuit marito uult reclamare cora quo hoc faci
det. dt osti q cora epo de despon impu. de illis gtine
bat. duo pueri ul cora eius officiali desgi. c. 1. z si
no pot hre illorum copia recurr ad psbry z tande ad
vicinos bone fame ar. pbat qd dixi desti. laudabile
in bj no[ta]. z insilomig qua citius poter recurrat ad epm
ul eiu ar. de ap. c. fi. de. sen. ex. de. cetero.

Significante Repellit accuss iuin pp questu etia
si inchoata accusatioe fiat gsq / Cois
dis c. 1. cu a. Rudere quia forte publicat attestacionib
mch erat pbatu ul testes inducti ad pbandu an testa
mentu reuelauerit hanc iniquitate ita q ppa rei no
credit de testi. sic ¶ No q p pp questu audi gtra
accusatore etia post factas pbaciones. qd colligit h ucto
qd pxime dixi ¶ 2° no pht tamen singlare in quo
pp questus obstat pemptoire / ¶ op. q no debu
erit audiri hec pp que fundabar sr no accantis
de quo no an passe gstare z in dubio psumit q bono
zelo depsup. c. fi. ff depba quociens q qui dolo du
md. c. y. li. bj. / Ro dct hoc psuppom qd gstabat de f
z dic. osti. q pbari potuit p testes cu quibz huit tra
tu z quos corrupe conaba ul pmediatores pquos pe
cunia postulabat ab accato pht. de. testi. c. 1. li. bj. dt
etia osti q pp quos dest. in pbac psupmi calumpnia
de pemis calupniaz de dolo fine / dit q h[ec] ultima no
sufficit ad pbanda pp questu ut dixi. pz ¶ 2° op

no[ta]

Caue sin[gulare]

q etiam probata exceptione non potest obstat repelli accusatio
que tendit ad vindictam de accu. sic hic / Solut pro q
forte generale est ut nullus admittatur ad accusationem si constat
q mala intentione ducitur in hoc tamen non persistit s dic q for
te hoc c. loco habet tamen in denunciatione in qua necesse est q de
nunciator sit sine crimine ii q. i. in gravibus nam cum non
debet dici accusari nisi ab eo qui cum non sit publicatum
crimine non admittitur nisi quorum interest s denunciari di
citur in quo manet ar. ii. c. pro. de des. impu. ad dissol
vendum pro. Si q hanc est hoc lex que loquitur in accusatione
ibi accusari. et ibi reperiri ab accusatione tamen papa fac quod dixi
supra. vi^{ta}. q. iii. ubi exponitur accusator. i. denunciator / Et
in hoc ad hanc litteram dic. q accusatio ponitur improprie s etiam
prima pars libri est 2 no. ^{vi libri} / Et verum tenendo ad primum dic
q licet accusatio tendat ad vindictam tamen accusator debet esse non
criminosus de accusa. c. i. et sic non debet accusare ad confirm
ut hic / Ergo hoc non cautela praecusato ut per intermedios
investiget de mente accusatoris ut possit probare an ad conf
tum et sic hoc repelle accusatorem quod maxime procedit in criminalibus
negotiis ar. de dolo. c. i. / ¶ 3^{a} opp. in c. quod dic nos
indulgendo in aliquibus necnon cuique audit quis ut alteri
noceat sine suo commodo. C. de vindi. li. auth. licet vide li. in
noceat vicibus qui succedunt in dualibus dioecesis et sibi non
prodest quia concluditur ab aggregatis ad id de gra. preben. c. penul.
li. vi. Glo. i. tangit et non solvit dic ut in dicto c. penul.
Et dic q in auth. licet hoc fuit non continentiae temporis
s ipso facto quo ad c. penul. dic q ibi prodest sibi quia
circuit consequitur prebenda licet non illa in qua nos / Et in
hac glo. i. prima solempnis sibi consuetus quia non statuitur
f. di. canonibus / ¶ 2do op. quia hic videtur innuere q committitur
symonia si pecunia intervenerit in matrimonio quod non videtur pro
cedere cum in matrimonio tamen alicui non confertur gratia solum aut in
spiritualibus committitur symonia ut de symo. c. i. et per totum / Glo.
ultima videtur stare contra / dic melius q in matrimonio confertur gratia
ut no. i. q. i. c. quod invisibil. xxxii. q. ii. honorantur de sac.
unc. c. uno. de servire de symo. cum in esse et pecunia que
intervenit in matrimonio pro dote est ex causa matrimonii quod dixi
in dicto c. servire / Adhoc aut c. dic q hic non attenditur sy
monia s turpis questus / Et in hac glo. i. prohibentur vi
detur prohibitum turpe questu accusatoris qui duo iudicia habet
contra duos reos / ¶ Queritur an in casu huius c. pot iudex

ex officio accusatori repelli est. ut sit an. de except.
exceptione etiam si accusatus consentiat ff. de postu. quos.
prior. de cler. cum nobis

Cum in tua ab accusatione matrimonii repellitur qui de
nunciationis tempore tacuit nisi denunci-
acionem probabiliter ignoravit vel iuret de novo didicisse que
obicit et quod non malicose obicit primo ponit casum. 2° solo. i. sup
quo. et ibi distinguit et primum membrum prosequitur 2° et in
i. alioquin. Et ibi solvit tamen intereris. 2° excep. i. nisi
3° exceptionem amplificat i. quia tunc. 4to tamen reddit ibi
quam. ¶ No. ibi per contextum quod cum accusatur matrimonium consideratur
quam sit contractum an contendum cum facilius audietur accu-
sator sit contractum an contendum quam facilius impeditur matrimonium quam dirimatur despon-
sans quam facilius impedit. Et ponit Extra. De accusat. contendum secundum deme
pro. ij. et c. cum in tua ut supra c. dicit accusari contendum secundum deme-
ciam despon. impu. ad dissoluendum. ¶ 2° no. de bannis que
fiunt super matrimonio et dicuntur banna i. denunciationes. Alicubi
ponitur bannum premaditio sub pena pecuniaria secundum xxij. q. i.
statuimus. Goff. fiunt autem liter banna ut scientes impedimentum
statuimus. Goff. fiunt autem ... deferant de clan. des. c. fi. et de fa-
matrimonii ex contra tempus deferant de clan. des. c. fi. et de fa
vis. edictis non de excep. dilat. ¶ 3° no. quod consuetudo ci-
loci quem redigitur ad ius commune dicit in glo. i. Et in ca. i. fi.
et detesta. cum in tua de deci. cum in tua. ¶ 4to no. quod furor
consuetudinis excusat dicit in glo. in. Et intellige de illo furore
quod erat extra mente ut quia factus frenetic(us) de regu. sicut
tenor. et c. sic vobis de sent. ab inte. c. fi. Et per hoc lice-
ibi mentis pacabat consilium Et pot. etiam exemplum ponit
in furioso habente dilucida intervalla qui tempore denunciacionis
in furore madebat. in q. xv. inditas C. de cura furio.
l. penul. xxij. q. i. quis ¶ 5to no. quod omnes intra dyocesim
presumitur scire quod publice in ea fit dicit in glo. Et no.
Et per prima que allegat arguit esse quod omnes qui sunt de
dyocesi astringuntur ad statuta synodalia. Dic quod presumpcio
premissa est iuris tantum et non iuris et de iure et non admittitur
probacio in contrarium que tamen admittitur despon. ibi que nisi per
confessionem partis adiuste C. de dona. an ex. nupc. ante si
iam necte Et i. per Cij. c. no. ctro in sua illius ti. quod dicitur
ut dixi in dicto c. ibi qui in 3° contrario et dist. x. quer. p.
¶ 6° no. quod statuitur tunc ad accusandum persona que non
audit dicit in glo. Et ita in pri. Et in ea ibi licet
et detesta. parum li. vj. ¶ 7° no. quod plus valet iura-
quia iuris presumptio dicit in glo. penul. Et in ea ibi

editum. dic q iuramentu no excludit hic psumptom quia
no psitatur. hic sup eo de quo erat psumpcio s; sup ignora
cia edicti publice exposito s; sup ignorancia impedimenti. ss. ar
cc ff. ss. tal. glo. hui bonu intellcom s; q iuramentu ex
dit psumptom iuris que erat ut psumeret sciuisse et sic
no audire. ¶ Ite no q ads admittit ad accusandu cum
auctor repellit de hoc in glo. vl. et ii. d. ro. grio ¶ Op
q nullus indistincte audiri debet post lapsa banna quia sunt tanta
te pnunciatu h. eos et simi ubi pnudicat psequa consuet
in re iudicata de elec. cu dilecta. Soluit Inno intellido hic
q nullus accusauit inim tpe bannoz secus si aliqs accusasset
et succubuisset quia tunc alius no admitteretur nisi in casibus de
quibus remittit Inno adnotata supra. de elec. cu dilecta. et de ff. c.
c. in. ¶ 2o op in eo qd dt de illo qui erat in anis tenris
ita q no potuit cphende edictu nisi cum hoc etia
no potuisset cphende impedimentu cum cuiu hic innuit
bo. ut in glo. in. Et in ea. l. scire impedimentu atom pt
esse quia tunc sciebat cosanguinitate s; no cphendebat q
ipa impediret imir ¶ 3o op ad hoc quia etia si potuit
cphende impedimentu tn si erat minor debet excusari
quia minori no currunt tpa C. in quibus ca. in inte resti
no in necia l. fi. So hoc cum peludit via etia minori
quia no agit de eius pnudicio phot qd dico in. q. ii. et
pr. Et dt Inno q etia minor xiiii annis audit et q forte
suffic q sit doli capax cu talis qui peccare pot dem
pt si peccauerit it in. q. i. si peccauerit xxiiii. q. in. tam
sacdos al aut no admitti ad agendum nisi habeat curatore
insti. de cura. ff. Item inuiti Inno Et in eo qd dt forte dic
sine forte hic enim supra q edicta peludunt etiam etc minori
doli capaci et hoc quia ut pdixi no agit de eius pnudicio
¶ 4o op q etia is qui sunt pbabili ignorata non
debent admitti nisi alia curat de sspon cu in tua. So
stat grio et intellige q hic dic clem admittend sinceto
ro qd dr in deo c. cu in tua. Et cum hoc concor loq
ibi quia tunc s; cum pstat ubi iuri vel at et suspiciona
deo c. cu in tua ¶ 8o op in eo qd dixi in ii. no
q ads admittit ad accusandu cum auctor repellit et sic
obicit de teste lib. conqueda So ut in glo. vel in pri
ncipis ibi s; inquid. Et dic ut dicit glo. q a. in teste
repellit enim si est suspectus etia si no sit culpabil ut
in grio secus in accusacione qui no repellit nisi sit culpabil.

ut hic in fi. Et dicit facto conss. quod adsit ut repellatur
accusator. eciam quod suspicio oriatur ex propria culpa ut hic et e
co significasti. ponit induc. ostendit quod in causis criminalibus
impetit dicitur accusator de purum. tunc ¶ / Et Queritur in eo quod dicit
de illo ad quod non potuit proximi denunciare de quo. Glo.
in qui ut quia erat in remotis. Et dicit ostendit quia hec glo. quod
est in li. non potuit competentur cadit sup. li. coysciebat.
Et tunc est sensus quod dicitur non potuisse adeo denunciare proximi
vel quia erat absens in remotis vel si erat presens fuit
impeditus egritudine vel etate vel per aliam causam licitam ut
in litera. Et quod ostendit de alia causa ut quia surdus erat nec
intelligebat quid agetur. de ppon. cum. apud. C. de testa.
ff. pos. discretus. Et hoc cum dicit causa licita ad arbitrium iu-
dicis ex quo non specificatur hic de offi. dele. de causis / na
nec possunt specificari omnia. ff. de legi. non possunt de psop.
ver. l. iii. et quibus causa licita sufficiet per clam. gualez
de qua in litera. l. per aliam causam etc. que respondit omnia sic
de repro. scolis. de coma. c. vno. ff. de negs. g. negocia
de quibus cau. f. et si quis ex quesitum ostendit. Concludit dicit
pr. et ab. quod erit causa licita si tunc erat cognitus et sit
non fuisse admissus ad accusacionem quod intellige ita tamen quod non
sit culpabilis al non audire ut hic in fine et dixi in
proximo questio et potest dici culpabilis si erat in mora petendi
absolucionem de elect. c. si in dubio debet admitti quia eciam
non fuisse negligens ex quo fuit impeditus per cognicionem
de qua pro. qui dubitate. ¶ / 2o queritur an eo casu quo
repellitur volens accusare nimirum admitti ad denunciandum.
Glo. et ita arguit quod sit contrarium tamen tamen quod dicit ut in ea
ff. ponit tamen glo. de tog. spe. cum quod intelligit i. ostendit de
denunciatore que sit ad penitus de qua dicit quod prohibitus
accusare non prohibetur denunciare de pur. sur. quod admod
in fi. Sed de denunciatore iudiciali procedit hec glo. et de h.
vera dixi in dicto c. tua in 2o questio. Et in hac glo. ibi
dicas 2. Io. et Vin. ibi ideo dixi forte hec dicit quia
Io. et An. non posuerunt hec forte ibi non prodest. Iohannes
pluris. ¶ 3o quo circa hec an ipsi consentientes qui tacuerunt
tempore contractus postea audiantur. Glo. circa i. taciturnitas bona
dicit quod sic et dicit quod admittentur sive utriusque sive alter
denunciaret ac pritur que allegatur glo. ¶ / Quarto quo circa id
quod dixi in primo questio quid si ab contraxit et procubuit

dt jno q alius ꝓcura no audiet etiã si fuit absens et
ignorans (Remitt ad nota de elec cu dilca/ osti dic q
tm nisi doceat ꝑrimu ꝑuaricatu fuisse ff de ꝑuarica
l iij/ Et hoc etiã vult jno in eo q remitt ad nota in
dec c cu dilca ubi hoc dt et ꝓb not glo de accu de his
¶ dto no an intelligit ꝑ9 lapsu triu edictoꝝ nemo audiat
glo vl i sz intelli arguit q 2 q deinde rest opp jo. ultio
sua q quib audi qua diu res e integra/ Et intelligit
glo rem integra an ꝯtu in n et c glo sing/ Et ad ea
concordat jno et ꝓb de ꝓben si t li vj et quod no debet sig
clem pape § et quia in glo ubi g et qd i dixi g ꝓb
et dest instru ad dilectis/ Gof aut dt q iste admitte usq
ad die solempnis lindicatonis que dt ꝑuenire ꝯsumacoem
intronij xxxv q v c i et ij et c sponsa qd reprehendt osti
qui stat cu glo/ jo an dt q forte gof hoc sentit eadem intellec
cum ꝯsue legu latorꝫ illoꝝ ubi in lindicatone ut ꝑ9 iuri ꝯstit
hoc his instru q ꝑ9 lapsa edicta que mittunt in ea elec
tonis quib admitti re integra i nisi processu sit ad ꝯsu
macoem et sic allam hac glo in hoc su qd no et ꝓb ple
nius dictatu in hec quib ¶ dto quo ea hoc si in edicto
no fuit ꝑfixus tmius dt jno q dz leuire iij eti tempus
tm cu quoda ꝯpamento ff de solu qd dioniꝫ ꝯquib ea
ma ab hospib § ult/ Hostiensis no q habz titulo sine tmio
dest de appella cu parte ubi dixi et desr c si ¶ vj quo
si in banno dem fuit q ꝑ9 tmium nemo audiet dt jno
q adhuc ꝯcedit qd dixi b q v qua audic demes an
ꝯctum iuri ar ff de opti le mancipioꝝ 2 l si opcio § si
ꝑ9 ꝯctu aut iuri sctꝫ ut hic et ar C de remis pig si vo
C si ut sc ab here absti autē si ome qui sit sunt
le latoꝝ quida tm ut refert jno dnt q adhoc ut nullꝰ
audiat ꝯpedit q sit sup hoc lata sñia ꝑ qua pmittit
nemineꝫ deinceps audiendu ar C de ingenui manu def
famari jno vo dt q sñia necca e et ꝓdest adhoc ut
nemo audiat etiã ante iuri sctꝫ si no e lata sñia q
tuc audiet ut b e q 2 b q d/ Et ꝓ ulti/ ꝓ ff
de accu cu tcia ubi etiã ꝓ q elus sñia ꝑ est necco
cato et ab ea pot appellari etiã de iure ciuili cu no
ꝯpetteret diffinitiua/ Et dic q tmiꝰ qui ꝑfigit in edictꝰ
pot apponi etiã sine cae ꝯgnicoe ad effectu ꝑcludendi
sua agere volentib sz vo ad fatiendas defensiones no ñ
ca cognita qd no dx in c indultu li vj et lau l

cu tn ca palle . z psor quia rei sut favorabliores de pba
pluris v^a . nulli . plibz li . b . ite quia in pcludendo viam
agendi licet cau no agit^z p de pindicio actoris . ut dixi . 6
m z^o . q . rio . z . ij . q . xi . ¶ / Op . adhor q lapsus edictoru
no noceat . C . tomiacoes cplas . int^e loriu . defen . z inffo
postiplacone / Solvit . jno . q pmissa pcedut qn p dictu
plsybe^z quis abagendo ul optando ul filibus ferat si p
dcartu impom^z aliam ut duplu ul quadruplu solvat si
ad no fecerit nã tuc etia si illud no fecer no meruit
pena ut in qnys nisi in cau spali . ff . de admi . tu . tutor
qui repertoriu e si depom . jno / z sit dicit stare liz ut
plimu lic lcat^z ali z corrupte / dr aut in dco e q
pq qmmacom stam tutori aptore ut pecuniaz pupilli
deponat in emptoem pdior si no e patu auruit usur
e ut i . dt glo . hec e pp mora no aut pobi qmmacois
ul ibi spale . favore pupilli z lcutras solo pot tollari
Et z^m jno . pmissa pcedut qn sut tlia ca no cognita
bz si ca cognita omnimodo fuada sut . C . qmina . epi .
ca . que / Et dt esti q qn ca no cognita censet^z poin
qmina^o qua diffi^o . dcia . l . mtlom . psor qd no . depau i
ura z de resti . innite . t . ij . / Et quo ad l . ca . que . dic
q ibi lo^z ndiffi^ua qua iudx no intimat serg dmtloria^a .
ut i . dt glo . z psor de ap . cu cessante . z pcedut lic qn
tmig statut^z apudire quid aut si alege . dic ut in se .
qrio ¶ / Iuj . quero ca lic si tmig fuit statutu alega
dt jno . q pq tmj no liz ppom^d . C . de adult . l . ob com
missa z lcot etia si alege municipali . ff . de t^z . abor . fa . l . ul
ç psor dt jno no videri dvam lcot cau sive adicia^z cla q
pq tmj nemo audic^z sive no / dt ty jno . a^d ec si inter
dia^z aliquid alicui nã si q . factu fuit tz . de muro^o gtracto
ç . int^z . ec . t . ij . nisi adiectu fuit q si gtra . fcm . fuit no
teneat depbeu . dilco / dic q pot reddi ro diusitatis int^z
tmj statut alege . z statutu ablsomic qz pmig intlli pep
torius nec pot audicu immutari de app . tu sit ubi de hoc
ßedue aut pot immutari . de re . iudj . qd ad qsultacone .
de qcep . pastoralis ubi etia de hoc . z in . r^a . indultu . la . bj .
¶ / yy^o quero in ro . qd dt lic de gnalibz edictis qn locu
hoant dt jno . q vtrnqz ptes admittut^z ad agendu ul
qdicendu ul aliquid sile ut in restor . miro^o . adoproc
z natalibz qui . fil . sut . le . lator . ff . de adopci nã ita

C. si ut pr. abstine. absti. aut si omis / Et pponit sit gnale
quia nescit in talibus que pso dat citari sic dr de elector
actionu ff. quorum le. l. y. § y. imo vult dic q sic ubi in
dubio presumitur q quis intentet duas actiones ita hic in
dubio citant omnes / Et ult. qo stat porta pot ecia qo iur in
electione de elect. c. si. li. vi. et in similibus ¶ / ro quero de quo
sit epus imposuit certu subsidium clericis beneficiatis solvendum
certo termio deinde tulit snam excomunicationis contra no solventes
in termio et sup hoc fecit litras publicas pgra. q. d. subditum
epi et clericu beneficiatu pntatu ad ecclesiam quanda excipit q deb
repelli tamq excomunicatus quia no solvit ei. tm replicat se i
gnorasse de edicto quitur de tribus po an incubet excomunicatoz
pbare quer an potuer sit gnalr scire ¶ Scdo an possit se
excusare ptextu ignorancie / Tercio cui incubit onus pbandi
an excipienti q iste sciver an replicanti qd ignoraver / Eo
in terminis consuluerut Bal. et pe. de perusio et pont. in decisionibus
rote decisione xxo / Et in primo convenerut q tenuit talis sna
qd bn pbatur de scien. ex. anob. i. et hic et in similibus allegatis s. eo
qo et de ele. c. mi. pposuit li. y. 2o aut. dixit Bal. q no an
dr allegans ignoranciam in facto tam. pn. noto quia ecia
si ignoraver suffic q debuit scire ff. si. cer. pe. qd. te
pe. aut. dixit contrarium et bn s. id qd dixi s. in s. ro nobi
/ dixi eciam q pot pbari ignorancia hoc eciam q iuravi dicent
se ignorasse pbat qd dixi s. in dei. ro nobili Et ad l. qd. te
dic q procedit nisi ad probandum hic aut qr ignorancia p iura
li. y. 3o pz solo comit dicens quia onus pbandi ignoranciam
incubit allegati quia pfuit scire de postu. c. i. v. psumit
eu ubi no li. vi. / Sz in hoc dix. pe. et bn q no e repellendus
pntatus nisi pbetur no solvisse ppt qd not imo de accu
sa. c. his et in dco c. pposuit de ele. ex. mi. dz enim excipiens
pbare qd sit impleta condicio de hoc ut sit locus sne late
sup condicione dit ut dixi in dco c. sa. his ¶ / p. quero
gnalr an et qn post edictu quis audiat / Eo aut fuit
sine termio aut cu termio primo casu auditur cu quoda tpa
meto s. q. vi. et intellige qd e arbitrariu usqz ad quod tpus
audiatur. ar. de offi dele. de causis et c. consuluit ff. de iur. deli
ber. l. § i. ¶ Scdo casu dut e edictum legis gnis ul municipal aut
hominis primo casu post tm no auditur ut s. q. vi. / 2o casu aut
fuit tamq statutu ea cognita aut no cognita si ea cognita
nemo audit C. comi. epi. ea. que. qd dixi s. e. con. vi.
Si aut no cognita aut queritur de reo aut de actore po casu

no preiudicat talis t'mi9 ut e. q. vij. 2o casu aut ve'e no e in
tegra aut sit. P'mo casu aut demittat aut accusat si demit
tat ad p'ma3 audi2 e. q. ij. Eum. Aut e demissio iudicialis
& de illa. id' qd in accusacone q'd dit ut in fi. medio. Si aut
accusat no audi2. e. q. v. fallit in cas. casib3 de quib3 h'. i. lra
Si aut e integra aut agit3 de magno preiudicio ut q'd q's
soluat duplu nisi sit fisci. Aut de p'uo ut q'd no audiat2
ad accusandu tanq'm quib3 de p'plo ut hic p'mo casu t'mi9
no preiudicat conset2 eu. q'miaco. C. gnia. q'ri. intelleu. 2 e.
q. vij. 4o casu aut no fuit adiectu in t'mino q' p'pra. nulli9
audiret2 aut sit. Si no fuit adiectu aut ab fi. opposuit
2 succubuit 2 no audi2 alius nisi detrat p'mu preiudicatu
ut e. qo. iij. Aut nemo fi. opposuit 2 audi2 ut e. q. vij.
Si aut fuit adiectu q' nemo audire2 p'9 t'mi no audit2
oppones e. q. vij. etia si sit inior quia no agitur de suo
preiudicio ut supra in quarto c'trario et'.

De diuorcijs

¶ Viso qualit' matrimonia c'iungant2 2 accusent2. videamus
qualit' dissoluant2 2 sit de diuorcijs que. q'uis fuit quo
ad vincl'm q'uis quo ad mutua s'uitute. tn ut h'. patebit
de m'ria xxvij. q. i. 2 iij. xxxij. q. vij. 2. vij. xxxiij. q. ij.
abisto 2 duobus. c. fi. 2 q. xv. p' totum.

Significa Breue est vel sit si vxor machinat2 cu
alijs in morte viri 2 ipe aliquo p'ill' accidit
post obitu vxoris inim c'tre pot s' post obitu viri
vxor no pot ¶ No q' no imputa2 homicidiu q'd
quis c'misit fi. defendendo. de hor. c. ij. 2 clem si furiosus
¶ Op. in co. q'd d't q' vir fi. defendendo c'misit homicidiu
nec etia si volutarie no p'hi2 c'tre nisi in casib3 xxxiij. q.
ij. interfectores 2 alijs pluribz. alleg' in glo. i. Ro ut mea
que stat c'rio Et c'ostor ad liram. i. defendendo. subaudi
maxime ¶ 2o op. in co. q'd p'mitti2 isti viri vxore cu
alia c'tre 2 sit obstat. ij. co. gaudem9 Ro. c'riu h'. hodie
no procedit p' illa v'ba p'9 morte vxoris s' olim. procedebat
quia no erat h'. v'ba in lra s' fuit glo. ala 2 tut. sol
uebat2 cario modo in quo no o3 insistere ¶ 3o op. q' no
deberet p'hiberi. inire c'tre2 c'quo machinat9 no h'uit effectu
de spon. c. fi. Glo. ij. no soluit dit q' regulariter p'uni2 effect9
ut d'epi de eo. qui mit. impos. c. i. quan. aut in d'eo. c.
vlti. requirat2 c'summat9 ubi d'epi 1 p'a. qor ¶ 4to op. ad id
e. de pu. infide. c. i. 2 q'd i. no2 in glo. fi. dicto. qui duxi.

in ma· fr hoc· r c· si om quibz dr· qd requir^r machina^o
cu effcu/ So^o hic no punit^r nisi pena machinacionis·
s3 quia addit eciam homicidio ut hic qd dic ut in se-
cundo ¶ / 8to qr· ad id quia machinaco alicuius coniugu·
sine adulterio no dirimit matrimonium de eo· qui cogno· consang· fr
sr/ So^o dt osti· hoc c xx q· 9of· qui dt sola machinac^o3
sine adulterio no dirimit matrimonium dic qd hoc c· no facit contra
9of· qz ut dixi in primo hic no punit^r nisi pp machi-
nacionem s3 pp· homicidiu cui addit eciam/ Si eni puniret^r
matrimonium pp· machinacionem matrimonium pacium contra no teneret· dco c·
fr hic aut lex prohibeat contrahe^r si tamen contrahit tz ut dt glo·
in in si· cu qua· cor· osti· qui eca causa quo dirimit
reuertit adnota in sua de impedimentis qualiter impediat^r pro-
sus r alia· queda· r sr· r dispon· e· si· idem decimo/ Et
hostiensis dr osti· velle qd machinac^o no dirimat matrimonium cum
intelligat hoc c· in machinacione ut dixi· 6· co· hoc qd no
procedit qz· immo· dirimit ut statim dixi r p^r in dco c· sr
co· r co ti significasti ¶ /Queris an in casu huius cap^li
cogat^r vir cohitare cu uxore que sit insidiat^r sibi/ osti·
qd si no pot refrenari pot eciam vitare cogi no· nulla cau-
cione pot securari r petenti restitucionem obstabit hec excep^o
de resti· spo· licis ad si ca· tm viuente vir no pot cu alia
contrahe^r ut· c· proximo

Mouetur Coniuges obaliquam causam no separari nisi
propter fornicacionem r tunc durat coniuges
licz separati hic ta· dcd r in i· Leuu· (3 q· i· in diuis· ¶ No
similiter r in co· qd dt coniuges no separari pp· crimen
quid de vicio sodomitico no ut· de adult· maritis/ Et in-
telligo qd no separat^r uxor a marito pp crimen mariti ut h^o·
immo ut hic pp crimen nisi ipse insidiat^r vite coniug^s c· c·
proximo r qd ibi dixi in suma· qor in glo· i· ¶ / 2° no
de diuorcio nisi· (r dt hostiensis qd no recip· adulterium s3 adiciendum
dt io· an· qd immo adiecis pp^r lram que precedit ubi vel
alio crimine/ dic qd hostiensis habet forte responsio qd hic dicat
nisi concipit aulbo separari no dbt qd ut sr^e/ 3° no
// si qd vir vult trahe^r uxorem ad infidelitate pot pete separa-
cionem/ Et dt hostiensis· ad hoc si adaliud peccatum qd dic ut ut·
co· q^to/ Et exponit lram ·i· infidelitatis maleficium ·i·
fidei corrupcionem ·i· ydolatria r ibi transierit ·i· contemne^r
hostiensis· ¶ / q^to no ad qd not ultima glo· r in ea nisi·

i. co. gaudemus § si ergo. ¶ Tercio infra quod dixi in
3a no. q separat animi si alter coniugum vult trahere reliquum
ad infidelitatem qualis sit hec separatio quidam dicunt q solum
quo ad mutuam seruitutem in aliis quam in debito copule in
quo remanent adhuc obligati. quia dixit tamen dixit vxore non
dimittendam excepit solam fornicationem carnalem / ostendit. §
hanc opinionem erroneam quia dominus excepit fornicationem non facta
distinctione inter carnalem et spiritualem xxviij. q. j. dicit ergo in
distinctione intelligi debet deputi. quia cum Jhesus saluator et apostoli
inter peccatum sunt hoc intelligendum etiam de spirituali exemplum q. i.
vxor. z o. precepti i. co. de illa. dixi. qui c. si et corpus
inter peccatorum stare. oz qui fil sunt le p venerabilem
de voribus de cole missi ad marthe § i. dixi qui. ex.
pub^co 2 c. excepto. Item in fauorem fidei expedit sic sentire
et timeri posset q infidelis contentus de solo debiti non
curaret ad fidem venire qui facilius inducetur si videbit se de
bito frandatum i. co. gaudemus. Et hanc opinionem sentit hic
glo. i. q. istam separationis intro respicit fornicationem spiritualem et carnalem.

Porro vir non potest sine iudicio ecclesie propter impedimentum
causa notorium vxorem dimittere. primo dicit 2o. illud
i. quare. 3o. coherentes ibi quam cognatam i. consanguineam
ostendit vel hic pro vulgare quam forte fuerat vxor eius
cui fuit fi vxor defuncte / vel forte ipsa et vxor eius
defuncta fuerat prius vxores duorum fratrum et sic intelligentiam
xxj. 3^m vel 3^m genus affinitatis / q tunc habebat prohibitionem hodie
secus de consang. non dicit ¶ Nota i. publica et notoria q hic
accipiuntur quasi pro eodem § hec accipiendo distinguitur ut dixi
de cohabi. cle. lea. quod. hi. Et exposuit pro litteram i. no
toria i. publica fama dicens alii non posse esse notorium
vel ut in aliquibus libris habetur. dicit q alii vix potest esse no
torium ostendit. q psalt. c. infra et hoc dicit ostendit resistit pro
si hec non posse esse notorium non aut si hec vix posse
esse notorium quia quod hec vix fit enim fit de rogatio spi
c. ij. li. vij. Et hoc verius quam potest esse notorium sine
fama ut dixi de accusa. cum oportet. Et probat q. de coha
cle. lea. quod. xx. ¶ Ex. q propter notoria persona pos
sit vir dimittere vxorem sine iudicio ecclesie quia in notoriis
ordo iuris non requiritur de actu evidentia. Glo. i. soluit q
requiritur ordo quo ad sententiam non quo ad alia hec glo. c. de
iur. iur. ad nostram in. 2 depinga. ca. ca. c. penultimum i glo.

quia vel dic q etiam requiritur ordo quo ad citacionem et denunciationem dic
ut dixi in dicto c. licet ostensum dicit q in compactione non requiritur
ordo ut in iuribus que allegat glo. p contrarium nisi fiat ad cautelam
de elect. bone. 1. § quarto vel nisi sit notorium in una terra et non in
alia quo casu dantur .x. dies ad probandum in quibus si probatum
non fuerit non reputatur propterea manifestum de sen. ex. solet § in
prima li. vj. dic obiectionis in dictis dubius non computato
de consue. prima co. li. vj. dic q datus terminus .x. dierum locum habet
in casu dicti c. solet in aliis autem ubi non est compromissum de certo
termino stabitur arbitrio iudicis de dila. c. 1. ¶ / 2° ex. adiciunt
q si vir scit de consanguinitate peccat cohabitando uxori et debet
se subtrahere a cohabitatione de resti. spo. litteras de sen. ex. inqui-
sitioni / Sed illa iura solum probant q non debet carnaliter commisceri
ceteri vero dic. xxj. ino. q licet maritus non debeat uxorem dimittere
propter quamcunque consanguinitatem etiam notoriam tamen debitum denegare debet
et iudex ubi notorium est non debet restituere quo ad thorum ar. in
c. porro et dicto c. litteras et dicit q vir non possit uxorem dimittere
dixi vero ponitur hic in glo. in summa est q summa divortii est
pena quod singulariter nota et procedit quando fertur propter fornicationem car-
nalem vel spiritualem quod dixi. c. c. quoniam q. 1. al summa divor-
cij est potius summa quam pena / Secunda vero est quia nemo debet
sibi ius dicere / dicit tamen ostensum q quo ad debitum carnale di-
citur summa lata a iudice iudicium idest dicto qui iubet uxorem
relinqui ubicunque est fornicatio vel fornicationis suspicio quod debet
intelligi de violenta ut no. jo. xxxij. q. 1. dixi al si non
reconciliata fuerit cognoscit puniendus erit vadens q°. si qs
uxorem 2 c. fe. / Sed quo ad aliud mutuum servitute potest vir di-
mittere sed non tenetur licet enim permisit dominus non iussit xxxij. q.
vij. c. 1. et ij. et c. apud .2. c. fe. de eo qui cognovit consanguineam
dixi circa pr. et mi. et sic / Et quantum ad hoc non est ad aliud
iudicium recurrendum quia semel est concessum ff. de condi. insti.
que sub conditione § si. xxxiij. di. de his Item si contumaciam
non valet summa dicto c. de his xxi. di. inferior / Circa vero ad
lucranda dote dominus nec iubet nec permittit et nec debet
loquitur in adiudicia recurrendum est ut no. in. ti. 1. plerumque
Sed quando sine auctoritate ecclesie uxor relinquitur quo ad debitum car-
nale vel alia servitute etiam si relinquat obtentu fornicationis
ecclesia audiet mulierem donec per adulterio fides fiat in c. fe. et non
iudicat de occultis de simo. tua in fine / vir autem aut ipsam
reconciliabit aut quando dictus est de fornicatione sustinebit ex-
communicationem dicto c. inquisitioni de adul. si vir ostensum qui dicit se

no sing

notasse spatiosius de hoc in sua de adult. c. que pena c.
s. nunc hoc fieri et frequentius Et hoc intellige que dico supra eo. tito + et ca
¶ 3o op. q no dat expor. circa puicip restitui si consanguinitas
e notoria de resti. spo. lias / Glo. in solvit q sit restitu
pt'qua quo ad copula qd dic plenius ut in proximo tito
Alij dnt. qd lra ibi q si ecia parentela loqui' positive i.
ponendo sm no ius qd no procedit quia sit uba pap.
dicentis prima aut solo va e Alteri dic subtilius q hic de
separe no restituenda qn impedimentu e notoriu s. solum
mandat' hanc de qua hic restitui et determinat' q dn non
potuit asse separe pp consanguinitate ecia notoria et de h. i. c.
proximo in 3. et c. tito et ibi dat' melior solo / Et dt osti. q
restituit' eo. tam quo nunc fuit contu ducte ecce tuc cum ecia
neuter in possoe tuet' pls de unio. c. f. 5. inedic. ec. protu
¶ 4to op. in eo qd mandat sup inducta cognatam que
no ag. fuisse in iudicio et sic 5 de qsti. ecia dena. 2. o. int
Solvit dm intelligendo q fuer quieta vel salti citata sile
ex. q. i. psenciu et c. eo. qui. y. q. i. primis in q. vj. ss. apte
f. ¶ Preterea Si fama defert impedimentu coniugij etiam
nemine opponente pot epus inquirere Cognata opponit ut
dixi e. uso proximo s. lra ¶ No q sup manifesta et
publica parentela coniugu inquirit epus sm dt glo. Et si non
esset si e fama Et dt dm. publicum dici p fama mani
festu p euidentiam Et sic accip. vm manifestu p notoria
qd ecia sentit glo. vel dicitur vocabulo dic ut de cohsa. cle
bia Et dt. osti. q parentela in primo et ij. gradu pot ee no
toria qui fres et alij fere eundem se credunt vicinis vl
terius vo no sic ut pz de consang. et affini. no dcit. Dic
ecia q qu fama e de aliquibus q attinet primo vl secdo
gradu et ipi hoc fatent' et pucat pot sine calupnia di
uini unum ecia sine alia probacione xxxv. q. vj. si duo et re
mittit ad nota de despon impu. attestaciones ubi dixi in
primo tito Et preterea que ibi dixi no procedunt proxime dicta
Et ibi ecia vm' ad. c. si duo. Et in hac glo. et si non esset
ibi q affito suo sit eca diste de. bn quotus retonabat
ad constanandu compellit de despon. ad id. qd ibi prohibent. de
pur. pur. ad man. ij. ¶ 2o no contra que dixi in proximo
no. ubi q pp fama parentele inquirit epus Et dt osti. q si
sola fama e ecia de ulterioribus gradibus ultra primu
et scdm pot epus ex officio inquirere et coge eos qui nouerit
veritate testificari xxxv. q. vj. epus i synodo de testi co.

p. de offi. or. c. i. in q. i. dus ampo. z qui hoc scit denunci
are det. de cognita spi. tua. ptinet eni de offo epi quintio.
stare. i. xx. de coi. z collude volentibus resistat dco. c. sup
eo. Et illicitu iungiu eata inuitis iungibus diuin z vitate
inquire. d sspon. sicut z. c. tu in tua. ostu. ¶ 3o no qr cu agit
de dissoluendo matrimo pcedi dz ad cositia gravitate. Et ppont
osti. gravitate ut qd pmitta dennciacio ut in ppio no
z ne desfacili notoriu reputet qd est occultu ul eq de ipsis
cu gtingat de app. gsuluit. i. z qd iudex no sit gmptus
ad matrimonia sepanda de testi lit. quadam in si
Significasti. Repellit. vxor. petens viro restitui si
notorie adultata e nisi gsect de ad
ultio viri. Cois dic 2a ibi sup quo. Sno. vni ul mlieri
z vtroq. eam fuit inuestus de gsang. c. i. miriam p subtion
nectariorr ul debiti ¶ No qr vir no det vxore dimitte
lic suggerat qr ipa gmiser adultiu na ut dicit osti
no det ee nimiu credulq vxorq. di. si quid. vn no pot
ea dimitte nisi ptum. sit ul falte psupcio uiolenta xxxii
q. i. dix. vbi de hoc in glo. no est. gtia iste iuste fuit go
gmitatus ¶ 2o no modu pbandi notorietate adulteri
ut si pba qr vxor. alienq ex alio sobole suscep. aut. de
resti. z ea. que parit. c. uni. in. coll ¶ 3o no in fine
qr paria delicta mutua gpesacone tollut de hoc in glo. si. z.
i. in. ex gio ¶ 4to no colhot z colia qr q. exceptione ad
ulteri replicat de alto adultio de. i. q. uii. dn. no paria
accusationis possint gcurre no. xxxii. q. vi. nichil iniquius
in glo. ii. ¶ Op. qr deberet restitui mli no obstante adul
tio cui vir cam dederat z sic debuit imputari viro xxxii
q. ii. si tu abstines. Glo. i. soluit recitando opi. jo. fauen
qui stetit gio z de hoc in dca. c. si tu abstines. Et idem
tenuerit hug. z bazianus. Sz glo. gria tz z dius pbant
etiam Et ad gria c. si tu l abstines vnde ut i no. in glo
ii. Et in hac glo. i. gria c. Scru. 2m vin. c. jo. gof. z pbu
¶ 2o op. ad hoc de eo qui cognouit. gsang. discretam. Glo.
eadem soluit qr ibi tradidit maritq vxore inuita adultanda
dic id si nolente ut dixi in eod. c. discretam in 3a z in to
gio. ¶ 3a op. qr deberet restitui mli no obstante excepe
adulteri cu fuit eiecta sine iudicio etc. B. c. xx. in pnci
pio. notorietas adultii excludit mlieri apeticone restitutionis
ut in lia Et dt pno qr siue agat. possesorio. siue petitorio
iuste denegat resto cu adultiu e notoriu intu qr nisi
tiari no pot puta quia sut testimonia reputacia s. tunc

.i. filij ex adulterio suscepti. extra. qui. fi. sunt legitimi. ca. tanta. dic etiam quod
hoc non est speciale in matrimonio sed quod ubicunque est notorium facti
permanentis quale est hic cum filij permanent qui reddunt notoriam
incontinentiam. vel si est notorium iuris nunquam facienda est restitutio
et sic potest intelligi. de doli. et contu. dolo. et hoc si est notorium iu-
dici et alijs. vel etiam alijs et non iudici. quod tamen per se hic probabat
patris de resti. spo. litteras. Si autem neutrum horum subest. si petit
diffusum terminum ad probandum non denegabitur restitutio. Ho. et
de hoc in secunda questione. et facit hec particula. contra constitutus de fil.
presbi. ¶ Quarto oppo. ad predicta in eo quod dixi deneganda restitutionem
propter notorium impedimentum contra cum videtur dicere. c. precedens. Vel sic
contra est valde difficile et vario modo solvitur et magis bene et de
hoc dixi in c. precedenti. in tertia questione. Et ultimo ibi dicta dic quod
in c. precedenti loquitur quando consanguinitas est notoria hic autem
quando adulterium est notorium nam primo casu non potest vir cicere
uxorem de domo licet possit ei denegare debitum et si petat sibi
et restituto. Per qua. ad copula. de resti. spo. litteras. Et idem dic
de quocunque alio impedimento perpetuo quia eadem est ratio. fallit in
adulterio de quo in secunda membro. secundo autem casu potest vir cicere
de domo notoriam adulteram. de adul. c. si vir. de hoc nota in glo.
et per hic tamen si cicit non restituitur mulier ad aliquid contra hoc quod dixi
de resti. spo. in litteras. ¶ Quinto op. ad hoc quod contra petentem restitui
non obstat exceptio adulterij quia separata est etiam causa a pos-
sessione. C. de dona. inter vi. et ux. si maritus de resti. spo. ste-
tim quis. Ho. so. et glos. dicit quod hic loquitur de adulterio quod se-
cutum est spoliationem propter quod sibi preiudicat mulier spoliata in resti-
tutione consequenda. adulterium non precedens sibi non obstante ut
in contrarijs dicit idem. etiam si precedat quod ut dixi in primo questione
maritus potest cicere uxorem propter adulterium notorium. et ad
contrarium cum dicit quod separata est causa a possessione dic hoc verum
si crimen non est notorium secus si notorium quia tunc obstat
ut supra in tertia questione ¶ Sexto op. in eo quod dixi in tertia nota quod pa-
ria delicta mutua compensatione tolluntur. de. l. apud celsum.
§. marcellus. ff. de doli. excep. Glo. vel Apollonio remittit ad
c. dilecti de excep. et dic ut ibi ¶ Queritur si mulier recessit
a marito propter duritiem et inhonestatem petit restitui. Glo. i. solvit
quod audietur. extra eo. ipso quod reddetur non admittitur spoliata in
tertio. pars. de regula. licentes. ubi dixi in quinto nota. Ad idem
est quod nota de infan. et lang. c. uno. de adult. intelligimus
in glo. i. de resti. spo. litteras. in glo. ii. Et in speculi. de spon-
sa. §. si post primo ¶ Secundo queritur an possit mulier repetere expensas

quas fecit pecunia recessit a bivo / glo. eadem solvit quo nisi
pecunia voluit reciti et non recipit^z^ preterea quia ultima mora
nocet ff. de pictio. et tamo. vri. ben illud. ospi. Et de hoc in
speculo. de. §. si. quid de expensis ¶ / 3º quero in eo quod
mulier repelli a petendo restitutionem propter adulterium notorium quod si occul
tum / glo. penult. quod non audiatur sed dicit si agitur petitorio de
hoc plenius in § ti. quod ¶ / 4º quero in eo quod admitti^z^ re
plicatio mulieris de adulterio viri an de quolibet adulterio glo. ul.
quod non sed tantum de notorio al. dicit glo. mulier oportet primus probare
adulterium viri Et in hoc videtur recedere a dicto precedenti et bene
quod admittetur replicatio mulieris dummodo velit probare Ego non dicit
quod propter exceptionem viri de adulterio notorio non fiet restitutio
nisi adulterium sit etiam notorium sit et mulieris dicit tamen quod si
vir non vicaverit mulierem propter notorium adulterium sed petet per eam
separari et mulier excipiet de adulterio viri audiendum erit probare
mulieris super exceptione adulterii / ro diversitatis quod primo mulier
egit possessorio cum tunc sit facilius concedendum restitutio inter admitti^z^
exceptio adulterii non notorii / sit et facilius denegat^z^ in hoc
ut fiat statim sibi restitutio primo / Et videtur convenire secundum ut
dicit quod facilius denegat^z^ in hoc ut non fiat restitutio obstante ex
ceptione adulterii notorii nisi replicet^z^ de adulterio notorio
Secus alio casu scilicet quando vir petit separationem dicit primo quod agit^z^
petitorio Et de utroque recipiuntur plene probationes / Et vult dicere
quod audiatur^z^ replicatio et exceptio de adulterio etiam non notorio
Et hoc etiam vult glo. penult. ut dixi et quod. propria licet non
sit explicite / Et idem ospi. Et preterea de adul. c. penult. et si
dicit tamen primo quod etiam primo tamen quando agitur possessorio admittitur^z^
probationes mulieris et si probaverit viri adulterium fiat restitutio
Et in hoc vel. videtur primo. attende ad id quod dicit glo. vel. et dixi secundum
eadem quod. quod audiatur^z^ replicatio mulieris de adulterio etiam non no
torio dummodo ipsa probet / Et hoc etiam secundum ospi. quod per probationem
efficitur^z^ notorium de ver. sig. cum olim / Et hoc tenendo dicit quod
licet quando petente restitui non obstet exceptio adulterii nisi notorii
ut dicit tamen quando exceptionem de adulterio notorio obstat replicatio
de adulterio etiam non notorio quia favor qui debet^z^ agenti
possessorio ut non admittatur^z^ exceptio criminis nisi notorii non com
petit excipienti quando replicante cum repiciatur tantum iure. stat
ergo. videlicet quod debet audiri replicatio volentis probare. ff. de pro
ba. eum de proba. l. Et in hoc est melioris conditionis quam
excipiens et hoc propter privilegium spoliationis de ordi.
cognit. c. si. de resti. spo. in litteris / Item. aliis quibus
quod diligenter nota etc.

Ex litteris / matrimonium separatum propter adulterium mulieris reintegratur
si vir postea fornicetur. / Continuatio dicto 2a. ibi. Unde.
Summa subditur quia primo narrat allegationem viri de vi et metu / 2o
accusationem uxoris de adulterio et confessionem ibi tandem / 3o iudicis
monitionem cui vir non paruit ibi cum / 4to fructus seu preceptum
ibi pane / 5to viri coitum cum alia ibi idem / 6to appellationem ibi
verum / suggestionem et falso modo / Asserebat mortem mulie-
ri vel fundi iniuriam hospitalis furtum id est clam vel sine tua
conscientia mulieris cum modis dicitur clandestinum unum ut non de ca des.
c. ii. / Et obiectio aliquam quod dicitur erat in illo titulo in 2a compila-
tione Appellasse cui appellationi non fuit defensum cum acomittere
non appellatur de offi. de. liz. a. c. si. ostiensis / Si res ita omnia
superiora respicit de rescriptis aliquam ¶ / Nota quod separatur coniunctum altius
coniugum quam viri et hoc cum agitur ad separationem thori ut hic satis
si vinculi de eo qui cognovit consanguineam. ff. co. / Ex hoc infertur bona
dona inter coniuges duos processus sunt et alii de quibus ut liber non
est. t. i ¶ / 2o nota ibi necessarie quod tenetur vir providere uxori in
necessariis puta alimentis de hoc in speculo qui filii sunt legitimi. ob. intel.
dicamus. Et an bona mariti sint obligata pro alimentis uxoris
nota 18 ff. de dona. inter vi. et ux. l. cum tuo ob. si inops ibi
ubi dicitur tenetur quod sit ¶ / 3o nota quod in causa matrimoniali procedit
episcopus cum capitulo de hoc in glo. in hodie et ubi dicitur generaliter preceptum
quod episcopus sine capitulo procedit de confic. non c. li. ex. ¶ / 4to nota
casum in quo propter delictum superveniens prindicatur rei iudicate
de hoc in ead. glo. in c. 7. in 4to quo ¶ / Ex quo debuerit audi-
ri allegatio viri in eo quod dicebat unum fuisse coniugium per violen-
ciam et metum de spon. cum locum et c. si / Ibi hic purgata fuit
violencia et metus propter cohabitationem secuta de spon. ad id
quod probatur ista littera ibi paucis temporibus fuisse concordes ad idem
de spon. consultationi / Et dicit ostiensis quod illa verba paucis temporibus
comprehendunt saltem duos dies in q. in. ubi minus / dic quod suf-
ficit etiam minus tempus dummodo constet de consensu de eo c. consultationi Ex
considerat longitudo temporis ad presumendum consensum de eo c. ad id quod
maxime autem arguitur consensus ex copula secuta ibi c. i. insup.
Et quia hic fuit secuta eo de metu et violencia 7. eo. c. inter
dr. / ¶ 2o ex quo debuerit audiri allegatio mulieris in eo quod
dicebat quod compulsa ob necessitate fornicata erat C. de patri. qui
filios distrahunt. l. vel ubi excusat per quam paternitate victus
distraxit filium ad idem. C. de inoffi. te. auth. et si pg. ubi non
committit ingratitudine filia que per xxv. annum innupta peccat
in corpus suum. Ad idem xxxii. q. v. si tu / Glo. i. soluit. tamen

vom lex reddit quare mrl no gctusat / Ad ṽria dic q ibi
fuit alia causa nã lex dic filiu tu ẽ necessitas no ẽ delictu cu p-
mittat alius ad aut / ff si post dic q illud pmittit in ordi
pris ad c. si tu dic ut ibi no / Et in hac glo i ita ne de hoc
de furt c. in. z p ost / in fua de furt ẽ i. ℣ quit quare ℂ 3°
op in co q epus admonuit mlierē ne ad suggestione alicuius
cōmitat adulteriu fuisse eni supple no dat in lege que sit ff de
posti bone i. / glo in in pri hec tang z no soluit / gof z osti
dic q fieri hec potuit pmo p pietate que viri z mulieris q
in talibus inminet ar. ia c. bone / 2° p favore matrimonij & ti
qp̃ dr in fi / 3° p timore collusionis de collu detegenda dic
fine forte q hec potuit ar in co ancionali multu ppabert
effm iudices & co porro ẽ i dixi in pmo z 2° no not sno
de iur pur ad mtrm .y. / ℂ 4to op in co q dixi & in 4to no
q hic delictu supueniens pndicat rei iudicate & id de re iud
int abr. sub ptextu nouorum ict. Item quia hem hunc ict v hem
hunc li. bij. / Ro qui pcedit tecdo q hec fuit sñia q tz glo
in. Sz no pcedit tenendo q no fuer sñia z hec tenet hno p
liam i pmatim / Concquo dr q hec epus no sñiando ff cosuledo
Et id tz .7. c. qp ubi dico in 2° ṽrio / Et id tenet gof z osti
dicentes q si fuiss sñia tuliss ea publice dic g° q fuit quedã
industrialis pmissio ut pbaret an p collusione hec hem fuiss
fuic aut tentat q fuer sñia ul no mchi vest / Concedo aut
pmo q fuer sñia dt osti q tolli sñia p adulteriu p quod
nã pmilterē fiat vinculu matrimonij q mchi fuit ruptu & co c.
y. Item ius nale aequo sñiat imi iusti de iur nale ea
pri. q ius nale p stabile pmanet iusti de iur nã ẽ ff na
lia C de re iur eni l. y. ẽ ff quia / Item auctor matrimonij
de frigi c. fi. Comitteret pietatem de co qui cognouit cõsang sorda
ne qui fit sint le plata z apli. Recepta de quo dcgm lep
que & q nulla cõcpo reglant admittit ut ibi / Item sublata
fuit que faciebat pbuio ff adulteriu mulieris q tolli p cõp
coem de adulrio mariti & c. pmo in fi / Item cõcepto rei
iudicate quia cu fit de iur positiuo no est mirũ si tollitur
p fortiores rones / Nã cita sñia lata p adulteriu no trãsit
in rem iudicatã donec sepata p adulteriu ingressa sit mo
nastiu z pfessa pius eni pot eam maritus dgaliare ut no
hic in glo fi / Et dico .7. c. in q no poss si trãsiuiz in re iudi
cata / Ex hijs nisi osti pmittãdu pcudis cumq pura pecora
fuit C de edic. dini adri. l. fi. de posti bone y. ad hem / Et defens
p osti in fua co ẽ quot mois sub ẽ gñali Et p hec oppedi
glo. vel in fi ibi ar. q. / ℂ 5to op q no debuer vir cõpelli
ut reddiz ad mlierē & c. pmo / Soluit hno q hec ẽ p
mutuu adulteriu quia paria cũma mutua cõpensacione tollut

dic q c. precedens. etiam id mult / T ercio quero in eo q fuit admo
nita mlr ne ad suggestione alicuius confitetur adulterium. An
si hoc fecisset ad suggestione alicui possz confessione reuocare /
Glo. ii. dicit q sic secus si confessa fuit deliberate / contra dicit h posse
se intelligi q eps traxit mulierem ad partem et ibi fecit pria
confessione et tunc eps eam admonuit ut hic dr / et hoc tamen
si acquieuisset potuisset reuocare confessionem sz ipsa hoc manifestius
asserebat. Sz hinc intellectum obstat lra i publice. adquam rndetur
contra. qd dr publice quia coram epo et sociis licet accusatore ab
sente / vl. c. ii. cum adhuc no erat scripta confessio / et io tamquam actus
principis continuabat locus e reuocationi posset qd no dicitur. c. p
in verbo mox. et de iur. iur. c. vl. li. vi. in glo ut dixi / Et dic
plenius de reuocatione confessionis ut dixi de confes. c. fi. / Et in hac glo
i. tormentum. al. sponte in iure facta confessio sr crimine preiudicat
ff. de custo. reo. si confessus de elect. p inquisitionem de confes. c. ii.
ibi. reuocari. ut sic ca criminalis equiparetur cause liberali. C.
de libali ca interrogata. dum sz hic no erat ca defende criminis
Et infi. crimo possz opponi. q. iii. in textu / T T 2o quero re
tamen quo uxor separatur a viro pp uxoris adulterium an possit
vir eam inuitam sibi reconciliare / Glo. vl. arguit q. et contra
deinde ibi dicas soluit c. ii. tamen q sic / Subinde recitat opi
nionem distinguentem ibi dicas. penna ibi sz hec dicere. reuertitur
ad opinione tamen. contrarie ibi ar. q. / Et ista particula fuit expe
dita s. in 4to quesito / contra tamen ad opinionem premissas communior est
opinio tamen. et fuit petri compani et id tenuit dm. gof. phy. et
contra et hoc donet religionem ingrediatur. et professa sit qd ut
dixi s. in 4to quesito Et hec tenuit hug. in simitali opponi / Dn
gof. de eo qui dux. in ma. q. prauerium dixit q sna lata super
crimine nocens hug no pot innocente dimitto de. man. reuore
allegt. de qui. qui. c. si arguendo de spuali fornicatione ad ducebz
dicit etiam ibi q an sniaz etia innocens ingredi no posse et
intelligit c. agathosa xxxii. q. i. que super fornicatione lata e
snia dicit qui is qui reuocat agit petitorio quia repelletur
competitorii. crimine de restituto spo. ptem. cum quis. C. de dona. int. vi.
et ux. si maritus Ad. c. s. gxx. unde ut i. dixi in v. to quesito et h
declara plenius premissa in dicto c. si de qui. coniug. / Et in hac glo
ibi. euidenter. inquisitionem e confiteri rei iudicate comparationem
ei h. qua iudicatu e ibi. condemnatus predicit in hoc ut contra
cplz. tunc in solidum agi no possit / ibi. ubi de hoc xxxii. q. vii.
aplius / Et in palle. c. agathosa / T 3o quero si vir et uxor
committunt continentiam perpetuam et alter fornicatur / io. xxxiii. q. i. nostre
igitur. vl. glo. et xxxii. q. v. qd dicitur in glo. ii. dic pltant.
dicere. qd licet reliquus debitum petere no possit tamen eps illum

ad hoc coget Jo. an. dic hoc non probari hic / et remittit ad
nota domini coniug. gaudemus ubi dixi in prima col. et pluribus
se. dic quod hoc c. facit contra quod in matrimonio compellitur officium epi.
ut dixi supra in 3a col. / et de hac contra plenius dic ut di-
xi de con. coniug. c. i. sequitur

De illa Si uxor a viro lapso in heresim per sententiam auctoritate dimittit
ad eum reversum redire compellitur secus si precedente iudicio
ecclesie fuit separata. hic duo dicta seu unum bimembre. c. i. Si bo.
Nota i. maxime quod hec dicta denotant idem in alio casu de hoc
dixi de summa tri. c. i. § in nullo / Item 2o nota quod sic cum agitur
reali contra contumacem fit missio ut tedio affectus compareat ita hic a
coniuge lapso in heresim se subtrahit coniux ut revertatur de hoc in
glo. i. et potest hec dici missio in possessionem improprie quia enim coniux
remanens in fide mittitur se. ipsam in possessionem libertatis ut non teneatur
adherere heretico / Item 3o nota quod pena que imponitur pro peccato cessat
per penitentiam de hoc in glo. ii. et in ca. i. quod autem .i. di. ferrum.
Item op. quod etiam si iudicio ecclesie sit uxor separata a viro lapso
in heresim tamen si revertatur cogi debeat ei cohabitare c. i. c. xxx. in fi.
glo. vel solvit stando contra et dic. ala. quod hoc c. tamquam vetus
corrigitur per sequens tamquam novum / dic tamen quod hoc c. salvari potest
cum distinctione de qua in c. se. in glo. fi. / et dic ut ibi et de hoc
etiam c. q. iii. / Item 2o op. ad idem e. c. proxi. ubi etiam post divortium
cogitur vir recipere adulteram / Solvit Inno. quod i. hoc ideo quia post
sententiam vir commisit adulterium cum sententia non det sibi potestatem committendi
facere contra eam. Et dicit Inno. quod quia non ipse facit vir contra
sententiam contra quod ipse adulteratur cum adultera viri et mulieris cum
alio sit separata / Sed dicitur vir facit contra sententiam in effectu quia paria
delicta mutua compensatione tolluntur de adul. c. penul. et fi.
sed tamen aliter hic c. dicit Inno. quod coniux post sententiam contra se latam adul-
terat contra sententiam. Et quod dicit Inno. de coniuge melius diceret de eo
qui remansit in fide sic enim loquitur hic / 2o solvit Inno. quod in c.
precedenti non fuit lata sententia sed fuit coniugibus non finaliter commis-
sa continentia al. ad tempus ibi quod hic dicit ut dixi in c. precedenti
in xo col. Et pabi nota per quod non refert sive dicamus quod ibi
lata fuerit sententia sive non quia etiam si fuerit lata tamen maritus
adulterando perdit commodum sententie et de hoc c. q. iii. / Item queritur i. eo
quod hic dicitur de coniugibus fidelibus quorum alter labitur in heresim quid
de infidelibus quorum alter ad fidem convertitur dic Inno. idem in eis ult.
dicit quod si reliquus convertitur tenetur primo coniugi ei cohabitare nisi post
sententiam fuerit separatio iudicio ecclesie de hoc c. c. proximo / Item 2o queritur
in eo quod hic dicitur de separatione coniugum propter heresim quid de aliis crimi-
nibus puta si uxor volebat trahere virum ad latrocinium / Inno.

rest quibusdam videri quod contra possint separari coniuges
ar. h. q. c. 2. et c. que xxviij q. i. ydolatria quia nulla vel vi-
lis causa inveniri pot quare non sit idem in aliis omnibus criminibus. Alij
ut rest. Jo. dicunt quod pro aliis criminibus iniquis et scandalosis sentencia perpetue
separationis fit tamen quousque peniteat et vitam divisitatis reddunt pre
pictam arm. Henr. Jo. dicit sentencia sibi magis placet et contra quod
dixi de qui. qui ad aplicam q. i. Et dic quod separatio thori non
pot fieri nisi pro fornicatione carnali s. c. proximo vel spirituali s. c.
q. Et hic non contra littera ca dico c. ix. quod hoc bene probat. Post iuste
quod separant fornicatio carnalis et spiritualis de hoc ix. q. iij. ❡ 3°
quero in eo quod dixi s. iij c. quod vir separatus ab adultera
per sententiam perdit commodum suum si ipse adulteretur quo iure cogatur
ad uxorem redire. dicit Jo. quod licet de rigore iuris per absolutoriam
iudicis non debeat cogi reddere quod quia bene diffinitum est non
debet retractari xxxv q. iij quod semel tamen iudex ex officio coget virum
adulterantem reddere ad adulteram ar. s. c. pro de iur. iur. tua
Et dicit Jo. quod iudex non facit contra sententiam quia fuit vir ab-
solutus ab impetitione mulieris sed bene fieret contra sententiam si mulier peteret
virum fieret restitutio nam contra si vir per quo lata est sententia repetit
mulierem non fit contra sententiam nam esset inique si sententia processit vi contra
que lata est ff. de except. rei iud. cum aliquis ❡ Op. ad hoc
de isto c. Solvit Jo. quod si viro accusante adulteram lata fuit
sententia divorcii locum habet hec decretalis quia tunc non pot vir ab-
solvi cum agat et quod dicit Jo. quod iustis rationibus non apparet
clare. Et in contrarium dicit quod hec causa non possit viro repetere uxo-
rem dicit levius quod immo pot ut dixi s. ea. c. Deinde dicit
Jo. quod credit prudentem sententiam si dicat divorcii sententiam inter
eos proferimus propter adulterium quia dixi viro iusto accusatori

Conciliaverit. Et contra hoc ultimo non singulariter quod sententia separatio-
nis thori pot fieri sub conditione contra hoc quia talis conditio inest
ut no. s. c. pro in glo. fi. et ibi dixi in 2a. c. et usque ad
quod tempus possit repetere ibi dixi et iij q. i. sepius ❡ 4° quero
in eo quod dixi s. q. ix. quod separant fornicatio carnalis et
spiritualis an et qualiter hoc procedat. Crimina ut rest. Jo. osti. di-
xerunt quod indistincte separant. Ipse vero osti. dicit quod contra dicunt
nam si propter fornicationem spiritualem aliquis uxorem relinquere
vel uxor virum nulla sententia lata sit non cogitur fidelis per eccam ad-
herere infideli ar. xxviij q. i. si infidelis et hic. Sed in carnali
indistincte cogitur et in quosdam de hoc s. eo. porro dicit le-
vius ut dixi s. eo. significasti in 2o. c. ubi dixi quod
contra propter adulterium notorium pot vir propria auctoritate circa uxorem
dicit contra osti. quod in fornicatione spirituali si infidelis reconciliatur

ad fidem alt(er) cogit(ur) adherere ut hic c. 7. c. q(ua)p(ro)pt(er) in fine. S(ed) si in
dicto casu s(ente)n(t)ia divorcij lata sit in sp(irit)uali non cogit(ur) redire ad
reuersum et reconciliari dum(modo) velit ingredi religionem et sic est
intelligendum hic et c. fi. de qu(a)n(do)q(ue) qui in carnali aut(em) p(ro)p(ter) cogit(ur) nisi iam
p(ro)fessa sit debet eam ep(iscop)us admonere maritum ut mulierem sibi
reconciliet q(uod) si acquiescere nolit tamen eam tradet monasterio
ad p(er)petuam p(e)n(itenti)am peragendam et adhuc remittit(ur) i. an(te)q(uam) p(ro)fessa
sit audi(tur) vir s(ed) p(ost) p(ro)fessionem non et hoc e(st) q(uo)d vir dic(it) c.
gaudemus de conver. coniu. et sic p(ro) illa d(e)c(re)t(alis) in p(ar)tem detrahit(ur)
autentice s(ed) hodie C. de adul. et sic re integra audi(tur) maritus
non integra aut non audi(tur) ar. ff. de excep. l. in accipiendo de
co. coniu. conpublico casu dic(it) q(uod) id in sp(irit)uali p(ost) divorcium pot(est)
fidelis ingredi religionem alt(er)o invito lic(et) reuerso quia conculpa
infidelis fem(inae) e(st) divorcium et sic casu in adulterio non te(nea)t(ur) vir re-
cip(er)e uxorem adulteram de q(ui)b(us) con. gaudemus. ymo plus in hoc
casu quia etiam si s(ente)n(t)ia divorcij lata non sit non tene(tur) ea re-
cip(er)e etiam emendata d(i)c(t)o c. gaudemus. q(uo)d v(er)um e(st) in sp(irit)uali de
co. coniu. c. fi. in 2o. c(ontra)rio ~~item in eo q(uo)d d(ici)t c(a)s(u)s detrahi~~ illi aut(em)
ubi de hoc in glo. et hic / et dic(it) q(uod) fornicatio carnal(is) et sp(irit)ualis
in pl(ur)ibus discomp(ar)ant(ur). q(uo)d dixi in d(i)c(t)o c. fi. in 2o. c(ontra)rio / item
in eo q(uo)d d(ici)t c(a)s(u)s detrahi illi aut(em) s(ed) hodie dic(itur) melius ut
dixi in d(i)c(t)o c. gaudemus. q(uod) i. d(ici)t c(on)tra c(a)s(u)s c(on)p(ro)missi patet
q(uod) ad hoc ut s(ente)n(t)ia p(ro)p(ter) adulterium c(on)tra mulierem lata transeat
i(n) rem iudicatam duo requir(un)t(ur) p(ri)mum q(uod) lata sit / 2m q(uod) viro
nolente ip(s)am reconciliare sit ingressa monast(er)ium et p(ro)fessa et
q(uo)d nec p(ri)mum suffic(it) nec 2m solum ad concludendum viro repe-
tente nisi et ip(s)e adulterium c(om)misit ut no(tatur) de q(ui)b(us) con. contra i.
et c. plac. et c. clemens. et s. c. p(ro)p(ter) ubi dixi in 2a. q(uaestione) / ul(timo)
c(ontra) c(a)s(u)s dic(it) q(uod) q(ua)ntum ad virum p(ro) quo lata e(st) s(ente)n(t)ia divorcij tran-
sit in rem iud(icatam) nisi mul(ier) appellaverit infra decendium q(ua)ntum
aut(em) ad mulierem nunq(uam) transit in rem iud(icatam) cum s(ente)n(t)ia lata sit c(on)tra
ip(s)am ff. de excep. rei iud. evident(er) reconciliatio non concludi(tur)
p(er) s(ente)n(t)iam et p(ro)fessionem simul iuncta ut p(ro)xime dixi c. et in-
p(ro)b(us) sibi vir qui ante ~~reconciliacionem~~ p(ro)fessionem reconciliare
voluit et sic h(abe)t locum q(uod) potuit noluit et c. de offi. del. cu(m)
sup(er) abbacia / c(a)s(u)s qui etiam p(ro)sequi(tur) de fornicatione carnali v(e)l
minus q(ua)ngu(e) an c(om)pensetur cu(m) fornicatione sp(irit)uali altius q(uo)d
dixi de q(ui)b(us) con. c. fi. c(ontra) m(e) / dic(it) q(uod) s(ente)n(t)ia divorcij lata p(ro)p(ter)
adulterium mulieris id non transit in re(m) iud(icatam) p(ro) muliere c(ontra) maritum
q(uia) ut d(ici)t l. evident(er) p(ro)ff. p(ro)piquum e(st) q(uod) c(on)cepto rei iud. p(ro)sit
ei c(ontra) quem lata e(st) q(uo)d etiam dixi s. q. p(ro)pria sp(on)te q(uia) maritus

pot sibi adulteram reconciliare nisi confessa sit quo casu non
pot de eo c. gaudemus. quod etiam dixi s. e. ti. q. ij. Item circa
cum confessione mulier collocata in monasterio secundum autem hostiensem hodie et
pot vir intra biennium sibi eam reconciliare postea non secundum
autem hostiensem hodie quod dixi in eod. c. gaudemus circa finem.

Quanto Vinculum coniugii non solvitur altero fidelium coniugum
in heresim lapso sed si unus infidelium coniugum
convertatur ad fidem et alter nolit sibi cohabitare vel non sine dei blas-
phemia vel peccato mortali solvitur coniugium et conversus contrahere pot
Primo decisum concordans. ¶ 2o ibi sane. ¶ 3o ibi nos.
Et ibi subdistinguit et prosequitur primum membrum et 2o. 2m ibi si
vero. ¶ 3o ponit dubitationem reddit i. nam et si. ¶ 4to solvit obstaculum
i. nec obstat. ¶ 5to quod infidelium facit una illatione i. per hanc.
6o alia i. per hanc etiam. Apostolus i. ad cor. vij. Per hanc autem
infidelium quod diximus quod altero fidelium in heresim lapso alter non pot
contrahere. ¶ Nota commendatione arguentis seu querentis sicuti co-
mendatur Aug. de quo in superscriptione et commendabat etiam i. antiq.
in hoc quod super dubitabilibus etc. ab. consuluit et quia nolebat
sententiam suam corrigi vel approbari per se ap. sic Ioachim de sua
tri. c. ij. in fi. ¶ 2o nota quod coniunx legis unde plenius quam
cogat eo sicut hic videt ipsa distinguendo et ampliando
quam sit s. de sac. unc. c. uno in pri. ¶ 3o nota gravitatem
aliorum opinionibus sic hic recitat ipse opinionem predecessoris et de
hoc in glo. ij. Et in ca. nisi. so. i. dicat quod si uxor a fide
relicta contrahit non redditur viro ad fidem convertenti tamen contrarium hic
dicitur. ¶ 4to nota i. qui relinquitur quod cum alter coniugum infidelium
convertitur ipse non dicitur relinquere relictus sed relinqui et hoc quia
ipse incedit directum iter fidei relinquens per obliquum sicut si
duo irent roma si alter. volveret se usque accidente dicitur
relinquere eum qui iret recto itinere versus meridiem. ¶ 5to nota
illud sed infidelis descendit vel discedit etc. et hoc facit pro eo quod
dixi in primo nota quia is qui remanet infidelis dicitur dis-
cedere a fide cum tamen nunquam fuerit fidelis. ¶ 6o nota i. fratres quod ca-
tholicus liberatur a servitute infidelis et dicit fratres i. quibus hoc pro-
amus xj. q. iij. ad mensam. Et quod dixi de servitute intelligit
considerari vinculi filialis fraterni sororii similis vel uxorii debet
cum catholicus potius sequi parentem primum sponsum sponsorum
et dominum dominorum xj. q. iij. non semper et c. sullemus. ¶ vij nota

Nota diversitatem inter matrimonium catholicum et infidelium | quod maior est contumelia creatoris deserere fidem susceptam quam non
agnovisse dicitur in glo. magis. Et in ca. i. refugientes. de
clericis quorundam li. vj. ¶ viij nota differentiam inter matrimonium

catholicu et infideliu quia int infideles licz sit m̄m no tn̄
ratu quia pot dissolui sicut catholicos e v̄m et ratu / et
dr ratu i. indissolubile pro. Et hoc etia vult glo. q̄ p̄t
cu glo. scripti / Sit g° m̄m int catholicos e forcius qua
int infideles de trufla c. ij. / Et redditur ro quia baptismus
e ianua sacrorum de pbro. no bap. c. si / ideo sup ipo
tamq̄ solido fudamento adueniens m̄m no dissolui q̄
sacrm fidei nunq̄ amittitur ut hic in textu et in glo. i.
co amittitur et de q̄sc di. iiij. ondit / deficiente aut p̄mo
se fudamento debilius e m̄m i. q. i. cu paulus / Et ex h̄
expone litteram i. illo durante scilicet baptismo secundum pe. et ab. quia
ut predixi sacrm fidei i. baptismus no amittitur durat eni
ppter caractere que imprimit / vel secundum osti. dr illo durante
scilicet piugio qd durat quam diu piuges viuunt no ultra
quia mors omnia soluit de iure de imp. § demceps de sedis
imp. § penul. et ff. prima vice et magis pcorda lra / ¶ ix°
nō ꝙ quis quis pncat puer suo sine culpa de hoc in glo.
nemo / Et pemplificatur in lra qn alter piugu incidit et dicit
id qualitercumq̄ redditur impotes ꝑ c. illi q. alter glo. in
penul. de id. de frigi. et male de pur. sur quemadmodu. de
pro si / ¶ x° nō pillationibus faciendis ut q̄uis bna pro
p alia soluitur ut hic i. ꝑ hanc aut et ubi ꝑ hanc etiam
et de frigi. firmitatis § p hoc / ¶ op. in ꝯ qd dr ꝙ altero
piugu infideliu conuerso ad fidem q̄uis ad eu soluit m̄m dicit
eni soluit etia q̄uis ad relinquentem quia no dr claudicare
m̄m e. eo c. ij. ubi dicitur in glo. vel. / Glo in v̄bo relinquetur
soluit stando ꝯtrario dices ꝙ hic dixit de eo qui relinquitur
i. comittitur quia ipse solus pot ꝯtrahere sine pcto / Alter aut
qui remansit i. infidelitate no sine pcto / et sic no claudi-
cat m̄m quo ad vinculum licet claudicet in aliquo q̄uis
ad effectum / Item secundum gof. et osti. claudicat q̄uis quo ad
reddendu debitu illi aquo quis no pot exigere de qui-
bus quidam de eo qui cognouit ꝯsang. uxoris sue / Item q̄uis
tenetur unus ad m̄m et no alter de eo qui duxit in ma. c.
i. de despon. impu. ꝯtrahebatur et c. de illis / Et in hac glo
i. pcca ꝯtrahens et totu ꝯt secundum osti ꝙ iudex assignat
tempus infideli. ar. q. q. fil. sunt le. lator. de qui. qui ꝯpu-
i. § penul. ffile dephen. ꝯ t. i. li. vi. / Et infine / dicitur
tn̄ no e bigamus quia no diuisit carne in plures.

vinc/ ¶ 2º op. in eo. qd dt q inui fidelium e validu qd
nullo casu dissolua(tur) de qu. qui. copulti/ So. hic dz int(er)
de matrimonio (con)summato secus de no (con)summato ut in (contra)rio/ Et dic
q (con)sumatu p(er)durat ut in litt(er)a p(er)fecte & inseparabil(ite)r durat
e sic p(ro)positio aut de host de (con)spectu. c. in/ ¶ 3º op. 1 sic
quia format (con)tra(riu)m et no soluit & sic dimittit nos
in obscuro q id. B. in p(ri)ncipio So. ut in glo. vel. Et
in ca. ibi latus. Idem. p(er) Jaco. de albenga. pe. & ab.
ut videtur p(re)uiu q correcto. Idem p(ro) alternative dic vig
ut sequitur in glo. & plenius ut dixi B. c. p(ri)mo. que. iii.
/ ¶ Tercio in eo. qd dic de infidelibus (con)iugibz quid de he-
reticis qui baptizati fuerint licz ab hereticis, dic p(ro) q hec
q(uestio) no pot h(ab)ere locu(m) na(m) siue infans siue maior fuer
baptizatus aut in forma eccl(es)ie & h(ab)et v(er)um sacra(mentu)m ecclesie si ab
hereticis vel infidelibz collatu sit/ Et sic int(er) tales validu(m)
est matri(moniu)m p(ro)ut h(ab)et quia etia(m) int(er) hereticos tz matri(moniu)m ut no(tatur) de her(eticis)
de caeuit li. vi. & dixi de (con)di. appo. c. si (con)di. ii. Aut bap-
tismus fuit collatus no in forma eccl(es)ie & tales no s(un)t fideles
& sic matri(moniu)m int(er) eos no tenet validu p(ro) q(uo)d d(icitur) de (con)sec. di. iii. c.
c. 1. § sacru(m) & qd no(tatur) de scisma. c. 1. ubi dixi

Gaudemus

pagani (con)iuncti in gradu p(ro)hibito lege
canonica ta(me)n (con)u(er)si ad fide(m) no se-
pant(ur) parb qui sit. sic legit. gaudemus p(ri)mo. de casu co-
ordiis. 2º (con)sul(tatio) ii. vtrum/ 3º (con)clusio ibi sup(er) quo. & ibi
p(ro) (con)clusione addidit tres ro(ne)s/ p(ri)ma ibi q(uia) cu(m) sacru(m)/
2ª ibi in fauore/ 3ª ibi cum p(ro) sacru(m) (con)stat veru(m) s(ed)
no validu B. c. p(ri)mo decre. 1. ad corf. vii. fr. 1. xp(ist)ianus
(christ)ianus 1. ad corf. vi. p(ro)ptr(ea).. (con)maxime de host dixi de (con)
cep. c. 1. de consec. c. ii./ ¶ No(ta) q (con)u(er)si ad fide(m) pot h(ab)i-
tare cu(m) sp(ons)ore infideli nec d(eb)et ea(m) dimitt(er)e q(uo)d d(icitur) 28 q. 1 osti-
quia sanctifica(tur) vir infidelis p(er) mulier(em) fidele(m) & (contra)rio ut dt
ap(osto)lus/ Et (con)cedit ut nisi q ... no d(eb)at dimitti remanens uxor
disspon. c. 1. & c. (con)sp(ec)te. pe. dt hic loqui de (con)silio q(uia) pot
illa dimitt(er)e si vult. xxviii. q. 1. ia(m) nu(n)c & q. ii. c. si di-
uissa uo cu(m) alio (con)trahe no pot nec ipe nisi in casibus
7. § qui aut & hos viuis s(ed) nec (con)tra (con)tradicit ¶ 2º no(ta)
q pagani no arcta(n)t(ur) (con)stitutionibz canonicis de host in glo.
in 2 7. in ii. (con)t(ra)rio/ ¶ 3º no(ta) q mett adnos de his q
fors sut. 1. (con)tra fidem. de host in glo. in 2. 7. (contra)rio in
¶ q(uar)to no(ta) ibi vlt. vlcionis q obs(er)uandum fidei p(ro)pt(er)
fauorem

restringuntur et p[ri]mia dilatant[ur] / Et hostiensis arguit contra quod talis
dicitur lex p[er]mittit in dotibus et de hoc in questione i / Et infertur ex
hoc quod quia sic lex favore fidei p[er]mittit quod conversus ad fidem
possit cohabitare uxori infideli cum qua sunt in gradu prohibito et
sit ipsa etiam uxor infidelis lex spiritualis favore fidei sic vult
quod etiam dat lex p[ri]vilegium dotis hoc tamen ar[gumentu]m non procedit nisi quando
mulier infidelis est uxor catholici ut hic ista etiam tunc non col-
ligitur hic ut dico in dicta questione i / ¶ Quarto non[andum] quod dixi
in proximo no[tabi]li in p[ri]ncipio contra illos qui vulgo dicunt quod quando paga-
nus convertitur quod dimittat omnia que habent quod est falsum in c. de iu-
deis iudei ii. q. si quis ubi etiam dixi vera si eis aufferent[ur]
sua hoc est contra hanc legem que vult quod faveat[ur] talibus Et id[em]
dicitur in decretis c. si quis / Et Inno[centius] hoc exponit legem ibi atque pro-
ceptor aliter sua suscepta vel suscipienda / ¶ Quinto no[tandum] quod per
baptismum non solvunt[ur] coniugia sed crimina dimittuntur Et est ratio
quod baptismus dicitur prodesse non obesse Quando tamen per baptismum solvunt[ur]
coniugium sed non p[ro]curi[tu]r sed per consequentiam e. c. proximo de si enim / ¶ Op-
ponitur in eo quod dicitur de paganis contrahentibus in 2o gradu vera etiam paga-
nis prohibet[ur] contra gradus de resti[tutione] spo[liatorum] litteras ubi no[tatur] in glo-
sa in levitico / Glo[sa] i solvit quod paganis prohibitus erat contractus
sed non omnis quia solum prohibitus erat in casibus de quibus in
glo[sa], et dicit quod contractus prohibitus est eis in linea non equali non aut[em]
in linea equali et sic intellige quod no[tatur] xxxv. q. iii. prelatum
et in decretis c. litteras in glo[sa] ur[...] et personas que prohibent[ur] de iu-
re divino commonio emulat contra p[ro]ximis / Nata soror neptis
matertera fratris et uxor / Et patrui coniux mater privigna no-
verca / Uxorisque soror privigna nata utriusque / Atque soror
patris coniugi lege vetant[ur] / Quod aut[em] dixi de uxore fratris dic
ut in c. proximo / ¶ Secundo op[ponitur] in eo quod dixi quod paganus in
2o no[tabi]li quod pagani non artant[ur] constitutionibus ecclesie quod ymo de
sponsalibus propter infrabile / Glo[sa] in solvit quod non artant[ur] directe
ut hic sed indirecte ut in contrario / Et dicit contra quod artant[ur] si sunt
iniuriosi christiano et doceas si contumelia inferunt fidei vel
cultui divino tunc enim per iura allegata in hac glo[sa] cogunt[ur]
satisfacere per subtractionem satisfactionis christianorum / Dicit etiam
contra quod de gentes sub imperio cuiuscumque sunt recte subiacet
legibus imperatorum C. de iudeis l. ii. et l. ne quis et l. iu-
dei de paganis l. si et per hoc solvit[ur] contrarium sequens / ¶ 3o
op[ponitur] in eo quod dixi in 3o no[tabi]li quod nichil ad nos de hiis qui

Versus

foris sunt nam per leges civiles ligantur iudei ut dixi in
proximo questio Et per hoc C. de iud. nemo iudeorum demonstrat
nup. l. ii nam si iudeus binas habet uxores tenetur pena
illarum legum. Solvit Hostiensis quod id quod dicit Innocentius ad nos etc. pro
cedit quo ad contrahentes fornicationem que non fertur in infideles
Item quo ad fidem et quo ad spirituale consortium et sic loquitur
hic xxviii q. i multi Et c. ratio quia censura legis canonice
respicit animas de v. sig. quoniam non potest ergo per ea constringi
nisi fidelis et obediens ecclesiasticus sed legibus civilibus bene
subiacent iudei ut in questione nam censura legis imperialis res
picit corpus ff. de pu. dict. C. de iud. l. ii Et quo ad predic
tum promissum de sponsalibus plures uxores dicit Hostiensis quod iste non excusatur
tamen pretextu ignorancie iuris cum habere sit contra ius gencium idest
naturale ff. de adul. si adulterium idest Ro. et § i. et ii. naturale autem
et divinum quo omnes artantur de consue. c. fi. Et de hoc eciam
iii § qui autem in primo questio Goffredus insuper Hostiensis quod cum infi
delis subiaceat legi imperiali subiacet et canonice licet non
immediate nam imperator et eius lex subiacet canonice quod ergo cano
nica lex non patitur per stolarem iudicem conservabit de iudeis pos
tulasti de offic. dele. inhabilitate et c. quanto xviii di. non licuit
de iud. cum non abhorreat Dicit quod eciam legibus canonicis ligantur
iudei si stant in terris de patrimonio ecclesie et hoc quo ad penas
temporales in quibus cessat ratio quia dixi e. eo questio que proce
dit in penis spiritualibus In temporalibus autem eadem pari ratione debent
ligari canonibus in terris ecclesie sicut ligantur legibus in terris
imperii Ad hoc quod notatur Archid. in pallio c. multi ubi prosequitur
emendando canones quibus ligantur ¶ Quarto oppo. ad idem nam habet
lex in eo quod dicit iudeos vel coniugii non artari canonibus pu
niunt secus in Christianis de quibus tamen videtur quod eciam per canones non
sunt separandi quia quos deus coniunxit etc. xxxii q. ii quos
deus. Hostiensis forte et non solvit hic sed sup. de sang. de infide
libus ubi dixi in tercio questio ¶ Contrario in eo quod dixi i questione
nota quod pagane mulieres habent privilegium in dotibus dicit hic sit verum
Hostiensis dicit quod sit favore fidei ar. hic et de cogn. infid. c. ii
in fi. nam cum imperator habet consilium dare possit C. qui pro. in
pro. ita assiduis forcius ipse deus ar. xxx q. iii pia di
lige. ¶ Opp. ad hoc C. de here. l. i. et auth. i. porta manifes
de privil. dotium hereticis mulieribus non prestando coll. viii
Solvit Hostiensis quod licet verba contradicunt non tamen mens nam illa iura
quo ad verba prosequuntur omnes non baptizatos sed quo ad mentem

solu illos qui semel pfessi sut fid catholica z pcta puari
cati sut. Item omes excomunicatos. Ex hoc dt osti. aliud de
iudeis qui abetua tollantur z de paganis qui baptizant
ue p qriam impratorn acomissioe Ut hic z ar. ad pdicta
7. de apo. quida in fine. ff. de le. in. no alr de legi. l. fau
seire ua qr pmilm pdictu no gtuat hereticos. e fauore fi
dei no dt go 7 fid retorqueri. C. de legi. qr fauore. z psf
dta aut de puil. doctu. C. penul. Ex. s. fint vis. Item iude
is z paganis lapsis z errantibus subueniet. pdictis vo. i.
sem bapma qphanatis no. C. de apo. hy. qui in fie. osti
dic qr pmilm pmissu solu conceditur xpianis no deuiantib
a fide. dta aut de puil. doc. q quia eni i. qui adorada
nram fidem. Et ad palle. d. s. fint vis dic qr no pbat
id ad qd e induciz. Item dt intelligi xm pcedencia gr. de
ap. z. vegius ibi aut in pte. gceditur pmilm sol xpianis
z no deuiantibus a fide ut me dixi. Et p hoc tollut alia
supius inducta p alia pte. na pmilm pmissu exquo co
cessu e solis xpianis no dt extendi v. pmilm. li. vj. ad
hanc leram dic q licz hic no puniantur pagani qui sci ad fi
dem xpo quia comisioz gtraxerit in casu phito lege ca
nonica ymo. pmittanz in matrimonio cohitare etia si vxor
sit infidelis no p hoc sequitur qr inter infidelis dat habe
alia pmilia data xpianis quale e pmilm dat pmissu
s. p9 qusione bene hic hc pmilm dicto vsu. s. fint vis
§ ¶ Quia uero. Si paganus hns plcs vxores co
uertit ad fid adhererbit pme hc dt primo. qo z. plo. ibi
lecru. z ibi pmo rnd z. rnsione pbat vna rone ibi
cu abimico. 3. alia i. z sciptura. Qto soluit obstaclm ibi
nec ulli. Qto rnsione pbat alia roe i. sane. Sexto gcludt
ibi ergo. Consetur. gn. 4. Jacob. qui mentitus e fr. er
ezau. gn. xxb. z xxbj. ysrahelite qui egyptios spolia
uit. exo. iij. z xj. Sampson. iudicu. xbj. Patrarche
abraham z iacob gn. xbj. xxix. z xxx. viri iusti ut dd
4. R. xi. a. z ioiadas sacerdos 4. palip. xxuj. Sentia
dampnas pluralitatem vxoru veritatis i. xpi qui est
uia ueritas z uita. Jo. xiiij. Euangelio. mt. xix. mr. x.
luc. xbj. z no pt hec uba omino adheram. ¶ Vo ibi
inimicu fidei xpiane qr hns plcs vxores repugnt fidei.
Et dt osti qr etia repugnat iuri nali romali z diuio

z io quib; tene abstine cu quib; sit subiectus de cuius e
tra & deti tua phot qd dixi de sspon sr vi^ta qor di
¶ 2° no eta hor modu pbandi q no lic; hre plures
iuges quia institutor mrom sc; deus vnu homine iunxit
vni femie ex quo insinuat q nec vnus plres feminas nec
vna plres viros hre pot. ffuit aut femia creata de costa
vni ut hic nc videtur vxor ancilla ut no. xxxiij. q. ut
nec illud ¶ 3° no i. insimul. q successiue no phybet
vni hre plures iuges q nec dampnamq octogamos
xxxi q. i. deus. z. c. sc. ¶ 4to no q preuelacom diuinaz
quis licuit hre plures iuges. Et hec dina reuela^o quz
di mos quz pbat ut in lra. Et dic mos ut i mrouis
ar. de cogna spiri sup eo fas. vo in alijs ar. j. de re-
pu^s. q no est. pe. z ab. opponunt mos i. gsue^do ul ius
fas. i. dispensaco. Et no refert quo opponat^r nec lra ista
re refert ad quem modu loquendi qui attendit sspon. q
tus i. siue aut dicat^r mos siue fas idem affectus q
uenit precedent in opposito bn gonat mepatam horum
vocabulorum nec mos di id qd fit aplibus i. d. mos z
inde sumi. gsue^do que fac ius i. di. gsue^do fas aut no
est ius i. di. c. i. vbi etia opponit^r fas plege diuina
z de hoc ibi in glo. ex hoc dic q sicut gsuetudo quz gcu
sat ita z diuia reuela^o pquam etia quis min separatur
de gu. qui. opprobrio de sspon. gmisse ¶ vi^to no i. multo
forcius ar. amori deh. & clet. cu in cuctis ¶ vij^o no
q vir z vxor no iudicant^r ad impia deh^e in glo. quo ad
mutua z. j. gvio. vij^to ¶ op. quia in pn^o format^r duo
corpora nec ad eas pgca vndet^r z maxime ad 2^am. Bo. ut
in glo. ad istam. Ex qua collige q suffic. vnde in effcu
Et gco. qd glo. di q si quis gxit cu plibus sponsa e
vxor colligi^r qd dixi sumando z deh. j. qor. i. ¶ 2° op.
in eo. qd in lra p illud. erunt duo in carne vna. argui^r
q plres q ymo etia plres xxxi. q. i. q si dormierit
glo sic plalis no soluit dic q ibi pmittut^r plres no
simul s; successiue qd etia dixi e. in 3° ~~gvio~~ no^li. Et no hac
glo in eo qd di^t de dupliti opposicoe plalis mi ¶ 3°
op. q etia cit diuina reuelacom liceat adhere^d alti q
uxori xxxij. q. iiij. dixit. z. c. obiciunt^r Glo no ergo
soluit dupli z vtraq; tollari pot ¶ 4to op. in eo
qd di q patriarche pp diuina reuelacom excusant^r ab.

adultio lic3 habuerit simul plures uxores uel tpe sponsi no erat
lex tradita quiqui3 go no erat adultiu. ar. de csti. uel cupiam
z sit excusatus no e necia. Solut osti. q lic3 lex moy
sayca nata no eet tu erat lex nalis crm qua quis adhe-
rebat uxori sue no aliene gl. qd dixi s. in pmo no
¶ 8o op. q etia hodie infidelibus liceat here plures uxo
res na si cutunt ad fidem remanent filij nati ex supinduc
ta qui fal. sit. le. c. si. ubi hoc not. glo. ij. Eo hoc fit fa
uore fidei ut no in dca glo. Et dic q ex hoc no infertur q
teneat imm cu supinducta quia ymo no tz. ut hic qd est
dixi in dco c. si. q. 1. ¶ ix° op. in eo. qd dixi in vj° no
q vir z uxor no iudicant ad impparia qd ymo xxxij. q.
v. hec ymago. Glo. quo admittitur soluit q iudicant ad
paria quo admittitur sinultate z debitu carnis z fidei seua
da z q al e pene famula viri ut in tito ptec quia
maritus vocat uoti uxoris no ex° xxxiij. q. v. noluit
Et in eo qd glo dt viru z uxore compari quo ad fidem
seruanda infert q sic vir pot accusare uxore de adulterio
ita z ecq° de hoc in spcu de adul. § sz nunc Et dic q lic3
uxor possit accusare viru de adultio ad pniam z ad sepacom
thori no tn ad pena legale ad qua pot vir accusare uxo
rem. xxxij. q. 1. pnt° ubi de hoc. z dixi deportur. tuc ¶
Circa rcca qd dixi in pmo tito q si infidelis ducit
plures uxores adhebit pme quid si mortua sit prima qua
uncte cu alijs plibus cepit z consumauit vi q nulla istaz
sit uxor. ar. de eo. qui dup. in ma. c. si. 3ij. ptm s. eo
t. 1. z 3. § qui aute q que vir q illa cu qua p° cepit
censeat uxor. si sequit cursu ad fidem. z hoc tz. osti. Ad
c. si pallo. vnd3 q cu dampnatus de qua 1 sit de iure ca
nonico no subsit pagani s. pximo vn° z potissime sit
dicendu est fauore fidei ut in eod. 1. Rp° de iure tn vig
e q nulla e uxor quia uincte prima no tenuit imm cu
alijs ut hic ¶ 2° quo ccca hoc quid si catholicus cu plib3
eod momento dicam consentio in vos oms z sile mlieb oms
sic rndent z nos iste. vi q illa sit uxor cu qua p°
consumauit. ar. de cdi. ap. de ill. gof. c. dices q mutuo se
impediunt ff de usufr. quociens Et id3 dt si sponsalia sit
sic cepta q ubicuq3 prohibet imm prohibent z sponsalia
ff de spon. oratio. z io copula carnalis no pot ratifi
care id qd oino e illicitu xxvij. q. ij nupcias z hic dt
po vnu etia si una sola coniux sit apta Et idem vin

z pbri quia iste non intendit seruit soli obligari ymo
z aliis sit arg. contra ius naturale quod exigit vitam indiuiduam
xxvii q. ii sollicitudo. non est contra vini ar. ff de seruis exportandis
si venditor. de seruis emptoris ii in auditor sicut si committitur
in liberum z seruum non tenet compromissum etiam quo ad liberum ut ille
quo est liber sit arbiter ff de arbi. pedius lib. sit ar. contra
C. qui testa. fa. pos. licet consultissima et compromissio de dona.
l. sancimus de q. di. iii. si non sanctificatur sed ad hoc vnde
ponitur in ia. utile li. vi. Et pera que dixi de elec. illa
de offi. del. cum sup. Et per primo dicta quod cum nulla tenuit iuri
vel sponsalia fit quod dixi de ele. non resp. quod nonnulli. q.
xxi z de hoc per c. i in sua de desp. impu. C. si. de quod si
iurauisti z significatur z plenius de hoc dixi de spon. ex literis
ii. q. i. a z z 3. vt

¶ Qui autem / Si paganus repudiata uxore contraxit cum
2a etiam post baptismum dimittet 2am z adherebit repudiate etiam
si repudiata cum alio contraxisset secus si fornicata fuisset ¶ primo
dem cum vene 2o textus excepto i. nisi 3o exceptionis vo
i. quia / 4to soluit ad dubium i. quid si 5to aliud i. quibus
in euangelio mt. xix. b. xxxii q. i. dixit Restitutionem vero
conuersi ad fidem qui uxore eiecerat non petenti uxori in
fideli dixit sed ad cor. vii. Veritatem. luc. xvi. ¶ Nota
de repudio quod permittitur 2m ritum infidelium z de hoc c. q. i.
¶ 2o nota quod viuente prima uxore non licet ducere 2am sed ea
defuncta secus de 2is nup. c. penul. z fi. ¶ 3o nota quod conuersus
ad fidem tenetur cohabitare uxori infideli nisi ipsa renuat quo
casu non tenetur. Et idem si velit cohabitare sed non sine contumelia
creatoris vel ut pertrahat conuersum ad mortale z hec exponere ut
e. eo c. ii. ubi dixi in 3a nota z e. c. prox. ¶ 4to nota quod post
tres casus in quibus accusatur conuersus ad fidem a cohabitatione coniugis
pst quod dico c. in 3o principio ¶ 5to nota quod hic repudium non app
betur petitiones cum repudiata 2m ritum infidelium contrahens
cum alio accusatur ab adulterio de quo in glo. vel in prin. Et mea
i. iuste accusatur quo ab adulterio quod non committitur sine dolo xx
xxxii q. ii. in lectum ff. de adul. l. penul. z dicit osti. ff ex
fauore fidei al cent. tres qui contrahunt binas nuptias 2m legem
puniendi quod dixi e. eo c. in principio in 3o contrario ¶ Op in
eo quod dicit quod mulier infideli negatur resti. mariti in casibus
de quibus hic vel contra petente restitutionem non audietur exceptio
de resti. spo. ex consor ¶ So illud regulare fallit in casibus

de quibus hic qui sunt tres de quibus e(st) in 3o uid(elicet) quos in tres
casus h(abe)t l(ite)ra i(d est) in quo casu vir pot(est) p(ro)uno s(ed) glo(sa) in h(oc) u(er)ba
exponit quo casu i(d est) in quib(us) trib(us) p(re)missis / Osti(ensis) u(er)o d(icit) q(uod)
illa u(er)ba referunt(ur) tantum ad duos ultimos casus s(cilicet) qui non
uult cohabitare sine contumelia creatoris uel ut p(ro)trahat uir(um)
ad mortale (et) hoc deriuis nota in p(ri)mo casu qui ipsa uenit
cohabitare sinist(ra) q(uia) de restitu(tione) c(um) uir ea non spoliet / S(ed) glo(sa)
in eo q(uod) fit relatio(n)em ad o(mn)es tres casus h(abe)t respectu
non ad restitucio(n)em s(ed) ad cohabitacio(n)em subtrahenda(m) / Sunt (et) alij
casus in quib(us) denegat(ur) restitu(tio) de quibus in glo(sa) hic h(abe)tis / Et
d(icit) Io(hannes) q(uod) in casibus de quibus in l(ite)ra nullu(m) spale quia ipa
mlr sibi dat impedimentu(m) / dic q(uod) i(m)mo spale q(uia) v(i)r(i) a(gente) g
petente restitui non obstat exceptio cri(mi)nis de resti(tutione) spo(lia)t(orum) i(n) libris
Item cu(m) quis / Et in h(oc) glo(sa) h(abe)tis hos in fi(ne) (et) in q(uestione) v in fine
¶ 2o op(ponitur) in eo q(uo)d hic in fine p(er)mittit co(n)u(er)so ad fidem oppo
nere fornicacio(n)em uxori repudiate an(te) bap(tis)m(um) p(er)p(etr)atam co(n)u(er)s(us) ad
fidem · u(idetu)r en(im) sublata h(abe)t exceptio c(um) in bap(tis)mo delea(n)t(ur) o(mn)e
peccatu(m) (et) ei(us) sequela · xxvi · di(stinctio) · deinde · / Glo(sa) uel soluit dup(liciter)
p(ri)mo q(uod) lic(et) p(er) bap(tis)m(um) tollant(ur) pecca(ta) quo ad deum non ta(men) q(uo)
ad homines (et) sic ius co(m)petens uiro ad co(n)cludendu(m) uxore(m)
fornicaria(m) non co(n)cluditur tolli(tur) / p(ro) hoc inducit Osti(ensis) · quia non di
mitti(tur) peccatu(m) (et)c(etera) / i(nfr)a peccatu(m) li · vi / Et fac(it) h(oc) l(ite)ra q(ui)a si p(er)
bap(tis)m(um) tolleretur exceptio fornicacio(n)is absolue(re)t(ur) baptizatus
cu(m) alterius iniuria q(uo)d fieri non d(ebe)t d(ic)ta v(er)ba / Hanc solucio(n)em
ponit eciam Inno(centius) lic(et) p(er) alia u(er)ba dicens q(uod) in bap(tis)mo non tolli(tur)
iusticia qua ligata e(st) adultera ut uiro repet(ere) non possit /
na p(er) bap(tis)m(um) pecca(ta) dimittunt(ur) non leges · xxvij · di(stinctio) · acaciu(s) (et) c(etera)
deinde (et)c(etera) · una / Et h(oc) solucio(n)em insti(tu)it ad id q(uo)d dico i(n)
q(uestione) · vi / 2o soluit glo(sa) intellig(en)do q(uod) ista fuer(it) fornicata p(ost)
bap(tis)m(um) q(uo)d e(st) durare / Item innuis restringit l(ite)ram que g(e)n(er)ali(ter)
dic(it) uiri obstare excepcio(n)em si al(ia) fuer(it) fornicata nec dis
tinguit an ante bap(tis)m(um) an p(ost) / S(ed) nec glo(sa) stat h(ab)ui(t) so
lu(ci)o(nem) / 3o soluit Inno(centius) (et) (alij) quo(n)da(m) q(uod) i(de)o excep(ci)o fornicacio(n)is
obstat quia t(ame)n fornicacionis inquinat non tantum co(m)mitte(n)
te(m) s(ed) eciam co(n)iuge(m) · xxxv · q · i · in co(n)iugio / (et) hoc eciam tang(it)
hec glo(sa) uel · i · s(ed) contra / S(ed) hoc non e(st) suffic(ien)s uo(lo) specialit(er) /
nec p(ost)ur(us) iure deterior q(uam) e(st) p(ri)ma solu(cio) / Et in hac glo(sa) i · deinde
ubi de(bet) (et) xxviij · q · i · c · ij / ibi e(st) s(umm)a · Quo(d) aut(em) i(n) bap
tismo deleant(ur) pecca(ta) non p(ro) hoc d(ebe)t adultus differ(re) bap(tis)m(um)
ut p(er)p(etr)ata deleant(ur) p(e)c(ca)ta in bap(tis)mo ea d(icit) qui quis / ibi (et) si
ius actionis uel excepcionis d(icit) Io(hannes) · ¶ / Si u(er)o in eo q(uo)d i(n) p(ri)o

nõli dixi de repudio qualiter fiat dicit primo quod fit dato libel-
lo repudij de quo libello licet gessit uet in lege quod dantur
propter maius malum uitandum nichil tamen eum dare fuit licitum dicit
etiam primo quod sacerdos interueniebat ad cognoscendum de hiis et hoc
quia non quicumque quis uellet poterat sibi libellum dare sed
tamen in certis casibus dicit etiam primo quod sacerdos non debebat inter
coniuges fieri sinam diuorcij ipmo quod nunc est forte non debe-
bat dicere permitting quod uxore tua dimittas sed non sine peccato tuo
et glossa deut. xxiiij. mat. xix dixerunt turbe adilhii moyses
permisit libellum repudij et dominus ad turbas ad duritiam cordis
uestri scripsit preceptum istud ab inicio aut creature masculum et feminam
fecit eos deus etc. quos ergo deus coniunxit homo non separet et
tradit primo generalem regulam dicens quod hodie secunda est sina modo
predicto in omnibus permissionibus ubi est peccatum quod non singulare
et prohibet de iure sive utrique que ecclesia ut eo tenuit ¶ Ex
ad hoc et ad literam in eo quod dicit repudium reprobari nec committens
tamsis licite fit separacio uxorioris de eo qui dux. i. ma. c. ii.
et iii de giu. sive per totum de cognatione spiri. martinus de eo qui
cognouit consang. c. i. et per totum et in pluribus aliis tytul. Secundo
ecclesia potest separare unum ut in crimes sine ea non ut hic et hac
solorem uir sentire primo in eo quod ad literam sibi repudiauit
supplet sine ea ¶ 2o queritur circa hoc de forma libelli super re-
pudio dicit quod in eo dicit cum coniugi res tuas tibi habeto uel
tibi agito. ff. de diuor. l. ii. et de hoc libello ad aliud tamen
sensum est in consenno ¶ 3o queritur de quibus casibus loquitur litera
ibi propter causas predictas dicit quod de tribus proxime precedentibus
in litera de quibus etiam est in primo questio et est sensus huius quod si uir
conuertitur ad fidem et mulier nolit cohabitare sibi uel non sine co-
tumelia creatoris uel ut pertrahat ipsum ad mortale potest uir
quamlibet habere eam carnem alteram ducat et plenius exponere
hoc ut in sequenti ~~questio~~ questione. ex hoc uidetur quod contumelia creatoris
ipso iure soluat matrimonium de quo in sequenti questione ¶ 4to queritur in eo
quod dixi in proxima questione quod contumelia creatoris soluit matrimonium
an hoc sit uerum glossa penul. dicit quod non probant literam in eo
quod dicit quod si uxor conuersi ad fidem conuertitur antequam ille propter causas
de quibus in proxima questione ducat aliam compellitur recipere uxorem
deinde glossa i. dixit io. uel opi. io. dicentis quod matrimonium soluitur
eo ipso quod uxor non uult cohabitare uiro sine contumelia
creatoris sed si postea ipsa conuertitur restituitur matrimonium quod dicit ut
in glossa deinde glossa i. alii dicunt. ueniunt ad primum dicens quod matrimonium
alios dicunt quod matrimonium soluitur tunc primum cum conuersus contrahit cum alia

Sim rc

Hoc vr tene q contumelia creator ipso iure soluat matri et
liberi i. ppter causas predictas opponit i. aliquam predicte cause
interueniant per quas licite contrahi cum alia Et 2m cum de q si
mutat casum et non respicit superiora qui vult constituere sed qui
contitur nisi cum dicat ipso iure p contumelia solui matrimonium accidit
iniquissimum q quibus eodem tempore haberet duas vxores q prohibe
e. c. gaudemus / Sed hoc vltimum non videtur sequi ter. q tunc primum
soluitur primum matrimonium quando contrahit cum 2a et sic non habet duas sil. Osti
dicit posse dici q inter fideles nullomodo soluitur matrimonium e. c. gaudemus
sed nec inter infideles nisi auctoritate vere infideli ad contendum
vel habitandum cum coniugo sine creatoris contumelia fuerit dies as-
signata et sic potest intelligi opinio que dicit p contumelia non sol-
ui matrimonium / Si vero dies fuerit assignata et elapsa soluitur matrimonium
Et sic potest intelligi alia opinio dicentes e. c. pr° in primo quo
dicit tamen Osti q etiam si dies sit elapsa et conuerso data ab eccle-
sia licentia contrahendi adhuc audietur infidelis si conuertitur re integra ut habetur ar.
ff. de resti. bo. ib. qui. Si vero pendente iudicio p quod petit
conuersa se recipi ab viro vir contrahit cum alia tamen matrimonium cum primo.
similiter erit solutum sic. quod nota de des. impu. de illis. i. de co.
qui. dup. in ma. c. i. et c. romines Osti / dicit q haec litera
solum probat q contumelia creatoris facit q licet conuerso contrahere cum alia
interim tamen obligatur cum primo matrimonio / Et idem patet e. c. pp. Et quod
dicit Osti de assignando die non procedit quia si non assignata
esset die conuersus contrahit et vxor prima repetit cum sufficit q infidelis
probetur q noluit cohabitare sine contumelia creatoris et tamen q
fiat predicta assignatio / Goffre dicit q verior est opinio
dicens in glo. i. alij dicunt / S. ¶ / Secundo quero an conuersus cum
permittitur cum alia contrahere possit vxorem ingredi / Glo. eadem
soluit Et in ea infine / dicit ut notatur e. c. pp. in glo. fi. ¶
Tertio quero in eo quod dixi in 2o quo q licet per baptismum tollatur
peccatum non tamen tollitur ius alteri competens an hoc procedat generaliter
pro. videtur q sic / dicit enim q si ante baptismum commisit homicidium
vel furtum post baptismum potest licet accusari et condempnari quia licet
peccatum dimittatur quo ad deum et quo ad l. promotionis quia
promoueri potest quamuis peccatum ante baptismum commissum sit notorium
xxv. di. primum et q. i. et de hoc de homi. presbiterum tamen quo ad
accusationes et alias penas non spirituales ligabitur post baptismum
sicut per penitentiam pro qua sicut per baptismum datur remissio peccatorum
de. q. di. iij. sine penitentia i. q non competit per baptismum satisfactio
pro processibus perbibus / Sed pro intelligit q i. dicit sine penitentia
scilicet spirituali temporales autem bene subibunt et pro. qui etiam dicit

p hoc posse dici q etia si erat infamis an baptu ut qz
pdempnatus de adulterio ul ipo iure ut quia fec usuras usu
rariu no imputabi^r sibi quo ad l. promotonis ¶ Op. ad[ ]
quia si cmisit adulteriu an bapm irregularitas imputat^r sibi
pq bapm go id in infamia / Solvit Jno q quia infamia
no descendit nisi ex pcto deletur in baptismo sic patz xxvj
di. deinde irregularitas aut no fundat sup pcto ut etiz
qui occidit sine pcto ut iudex irregular e ut ex. de cle. ul. mo.
similiter li. di. c. i. et c. fi. Et id de bigamo et corpe viciato
Jno / Et psiis infertur q ppter homicidiu cmissu an baptm
orit^r irregularitas que impedit etia pq baptm / Contrarium
not idem Jno . in c. de homi. psbrum et hoc in spe. ti. ij. §.
iusta de penit. / Et p osti. in sua de homi. § qua pena
de lingua et septibus / Et in eo qd dixi irregularitate cotraz
an baptm ex homicidio no tolli p baptm Jo. cal. refert
hug. et tam simpli tenuisse q homicidia cu pcto ul sine
pot pq baptm promovi / na sm hug. ppter homicidiu cmissa
pq baptm prohibetur promovi ppter errore ul scandalu que ro
cessat apud infideles. Item can tal tlis irregularitas e sequela
pcti etia si p infidele ppetretur homicidiu iuste cu apud
infideles no sit iusticia xxiiij q. i. ubi sana / Et de hoc p Jo.
an. in spetu. de co. § sup. de penit. Et hanc opinione d Jo. cal
sibi placere quia cu hec ~~civital~~ irregularitas de se sit pena
canonica ar. de sen. ex. is qui. li. vj. no pbaptizatos non
cplectit^r 8 co. c. in pri. et hoc de irregularitate pveniente
ab homicidio ul mutilacoe secus dt Jo. cal. si pvenit iure
divino. ut a bigamia insuq eni ex defectu sacri etia iure
divino io p bapm no tollit^r xxxvj. di. acutiq et c. deinde
et c. una / Sz cu quis efficit^r irregular ppter homicidiu qd
cmitti^r etia peccando hoc no e tam rone pcti qua ppter scan
q lex canonica ponderat xxv q. i. c. fi. et sic licz quodam
respectu irregularitas videat^r hoc casu sequela pcti tn no pu
~~hoc casu~~ / Et p hoc vr tolli dcm Jno. cu dic q in baptismo
tollit^r irregularitas que pvenit ex pcto quia quis tollatur
pctm tn qz ut pdixi in irregularitate ponderat^r scan qd no
pot no fuisse durat go ca iudicacis irregularitate ph. quia
si de duabz servitutibz una tollit^r suffic q altera remanet
de pul. pastoral. / Ex hiis cludit Jo. cal. q p bapm non
plus tollit^r irregularitas pveniens ab homicidio cmisso cu pcto
qua sine pcto ar. contrario ffu. l. dist. si quis viduam li. di.
c. i. et c. si quis pq. / dic q hoc ultimu no repugnat dict

pro· nec pro· hoc solu vult q quod irregularitas puenit ex peccato
tm tollit in baptismo secus si aliunde tm in eo· qd· io· tal· dt
pp homicidiu ante baptm commissu cu peccato vl sine no induc
irritate que post baptm impediat promocom hoc bn pbatur
in dco c· vidua 2 c· 1· 2 c· si quis post agnicio / 2 ita ccia no
pbbr· di· deinde in glo· vl· 2 huic opponi vr standu ut in
penalibus fiat minor interptacio vt in rpenis· li· vi· ptr· qd
no· pro· de homi· ad audiam in fi· vbi dt q in caibz dubijs
potius e interptandu q quis no sit irregularis / Et in eo
qd dt jo· tal· q irregularitas puenies ex bigamia e de iure
diuino Contra e qd no· pro· dco· c· ad audiam 2 de remiss·
ex pposito in vbo irregularitas· ubi indistincte dt q irritas
e de iure positiuo· 2 id not laud· de homi· clem· si furiosus
vbi dixi q· xvi· qd vr leuius q qo bigamus impediat post
baptm no e pp irritate s3 pp defectu sacri i· significacois
de biga· debitu· 2 ita no in dco c· deinde in glo· vltima

Deus qui dimisso ad fidem puertitur vti minori q prius
in suu vitu cu vxore firis defuncti sine
prole superat primo de casu concordiu 2o· pmissio i· qua· 3o·
phibico i· ne tres pb· de· vi· 2 hoc clc de pen· 2 remi-
dius qui moysaycam dicit· ppb· tercio in· ¶ No de vitu
attendendo ptor de temp· ordi· qd translacom quesz tm no
attendit de baptismo lig / Et dic id de vitu qd desuetudine
qu aut stetur vl no fiat consuem· dic ut s· de consue· c· fi
¶ 2o no i· pp infirmitate q quez dispensat cu aliquo
pp fragilitate eius Et opponit phis infirmitati· i· debilitate
infide· osti· opponit i· fragile vt ditate vn de facili turbari
pnt qd in id recidit ¶ 3o no q p lege moysaycam
fr contrahit cu relicta firis defuncti sine prole dehoc in glo· 152
de spon· ad audiam in glo· y· ¶ 2o no in fi· qd dispensat
in hiis no in contrahendis sicut de consue· ex· vl· aqua de pu
pur· quemadmodum

De dote post divorciu

¶ Post divorciu vir mulieri dotem 2 mulier viro donacom
propter nupcias restituere debet io ha·

Mulieres no q mrm no dt dissolui nisi p
ca licita deff in glo· i· 2 in ea nisi
in glo· fi· ¶ op· in eo qd dt tota dos reddenda
maritus cui no tenet nisi quantu facere pot ff· C
de rei· vx· ~~act~~ act· l· vna· § cu aut / Et glo· y· sol· stado

trio / dic quod 2a glo. quod tota dote soluto matrimonio restituit
saluo tamen premisso capitulo / sed Jo. an. dicit hanc glo. ee quod totum
qui dicit tota dote restituenda / Ad contrarium videtur quod hic loquitur
non de marito vero sed putatiuo ut si matrimonium separatur propter consanguinitatem
uel aliam causam proquam mulier etiam quod matrimonium prius erat nullum et sic
mulier que fuit ignara de impedimento debet restitui tota dos /
nam iura plus fauent mulieri quam viro et marito quia re debet
uel proprium innumerauit et tractat de dampno uitando ut in eo. mup
de puell. cardi. l. y. § si et l. sed ff. so. ma. l. 1. Item quo quo
matrimonium non tenuit non fuerunt mariti et uxor nec fuit dos ut
locum habet actio de dote sed condictio ob causam uel sine causa ut no
in eo. de prudencia in glo. 1. cessat ergo maritalis reuerencia de
qua l. § cum aut. spall. et sic eciam cessare debet competencia ma-
riti ne teneatur nisi quantum facere potest ar. de app. cum cessante
primum verius nam etiam in putatiuo matrimonio locum habet predicta
dotes ff so. ma. si cum dotem § si. ubi hoc tamen glo. et Bar.
et Cy. C. qui pot. impig. hab. assiduis q. vy. post. quod non
in c. si in glo. 1. Et quod dico q. y. fallit in actor rei p.
amo. quod dico in eo. et si nota in 3o notabili Et in hac glo.
1. quantum facere potest tempore rei iudicate ff so. ma. l. rei iudi-
cate et hoc beneficium non transit ad heredes comites eo. ti. l. ma-
ritus et ait l. sed. 1. non valet pactum in stipulacione contra puta
pro socio uel filio quod dixi de solu. scilicet q. in / Cruero 1
eo. quo soluitur matrimonium an debeat fructus rei dotalis restitui / Bo
ut in glo. y. 1. sed mup. Et mea l. ante matrimonium uel post diuor-
cium pro dotis fructus et 1. non an impubes. est. que dedit
fundum in dote de inde repudiat virum et repetet fundum et fructus
perceptos repellatur pensata perceptorum alimentorum et de hoc in spetu-
lo ti. ubi dicit quod non de rigore sed de equitate ibi salubrit
ubi de hoc ibi et hoc. scilicet quod dicitur in litera

Significauit Soluto matrimonio cogitur vir dotem
restituere et bona diuidere que coniugibus
obuenerunt / primo ponitur 2o continuacio 1. ideoque ¶ Non ibi
solempniter quod diuorcium debet fieri cum solempnitate qui sit
sic. le. platum ¶ 2o non 1. communiter quod id quod constante obuenit
coniugibus cedit vtrique coniugum sed si alter aliquid acquirit debet
pro quod sibi tamen cedit nisi per quas pro § posthumus ¶ Op. 1
eo. quod dicit quod vir sibi dotem vendicabat quia cum possideret
non poterat vendicare de iure communi / Et tamen hic innuit
quod contra hec possit ut in litera l. nisi aliud etc. / Bo. metu. con-
glo. y. opponit vendicare 1. retinere / Et in hac glo. nisi sit

xvij. q. ij. c. i. xvij. q. iij. c. ij. in fi. ad quod vnum di. quo iure
¶ 2o op. quod soluto matrimonio non debeat restitui dos sed cedat
viro ij. c. fi. in fi. Sed nec hic dicit simplr quod restituatur
sed si aliud non obstat in contrario aut aliud obstabat puta pac
tum vel consuetudo quod consequenter ut in glo. ij. Et in ca. insuper vel
doli vel iurisiurandi contemptu ff. de condi. in hac et ibidem
osti. ¶ 3o op. quod de acquisitis constante matrimonio nichil cedat
uxori sed totum marito ff. de dona. int. vi. et ux. quintus. Sed
ut in glo. vel. Et in ca. ibi empta vel sunt simul instituti
heredes vel legatarii ibi constat. Idem non de iure vesti
constitutus vol. xij. pro hoc erat racione consuetudinis et dicit osti. hanc
consuetudinem esse in francia ubi quicquid acquiritur alter coniugum
constante matrimonio per divorcium dividitur equaliter inter eos. ¶ 4o
op. quod non debuit ipsa se intromittere de bonis temporalibus de iudi
movit. Solutio pro quod se intromisit forte per denunciacionem vel quia
hec sunt accessoria matrimonii. contra hoc ultimo ij. c. xv.

De prudencia legitur duobus modis de quibus ij. contrario 3o.
Sed 2m hic quod ibi tenuo hic dicit delegatus
super matrimonio mitti datus eciam super dote. Et si de primo iudi
cavit postea potest de 2o iudicare. Et in hoc vltio taus sing^r
homo sim repeheri 2o emendari. prep. ibi quare igitur ¶ Nota
ibi distulistis quod qui iudicat de matrimonio debet eciam iudicare
de dote quod eciam apercius dicit lia in sequentibus et post hoc de qui
fer. c. ij. Et io vin. adliam i. distulistis supplet et ma
le. ¶ 2o no. quod ca. dotis est accessoria in matrimonio de hoc in
glo. ij. ¶ 3o no. quod idem ius est in accessorio quod in princi
de hoc in eadem glo. et post hoc v. accessorium li. vj. ¶ op. quod
illi non debuit audiri repetens dotem nam ex quo matrimonium nullum
fuit nulla erat dos. ff. de iure dot. l. iij. Solutio i. vir fa
teri contrarium dicit tamen quod potuit repetere condicione sine ca. dicit vel
ob causam. Et dicit osti. quod hec actio est publicata sic actio de dote
dr. ff. de pactis dotalibus. contra. desponsat. cardi. l. ij. si quis. cau
si causam. et qui matrimonium de eo magne v. cum igitur Idem
spectat ca. ti. et fi. vel sed si matrimonium ¶ 2o op. quod delegatus non
debuit cognoscere de dote cum ca. temporalium non spectat ad eum
qui filij sint legitimi causam ij. Sed hoc potuit incidenter ut i.
lia. Et ex hoc colligitur id quod dicit glo. penul. quod qui cognoscit
de principali cognoscit de accessorio incidenter eciam si de hoc non
possit principaliter cognoscere secus dicit glo. si de dote principaliter
agetur. Et in hac glo. ibi vel quia mortuus supple non
obstante matrimonio ut quia maritus mortuus est ut ibi innuit

taus sing^r

z ei. c. proximo / ¶ 3º op. ad hoc z ad liram quia lata
erat snia sup diuortio ut in lra erat go delegati functi offo
de offi. del. in lra z sic de dote cognosce nequiuit / Glo ca.
i. ff mich ponit duas lec. ad hanc licz prima q delega
ti no pcedunt aucte pmi ipti ff. sedi Et 2m hanc lec.
qrnd no obstat Sz tuc obstat qrnd pcedens q de causa
dotis no det etia pncir cognoscer / Sz glo videt q ipa sim
plr qmittit cam dotis 2m qsuetud ecce / Et qd dic simpli
pno dt pncipalir quia 2m eu iudex eccasticus pncipal pot
cognoscer de dote ut hic z y. eo. ptuas / na 2m eu ad eccaz
spalr ptinet defensio dotiu y eo. inp. / plz 2m osti de
piis qo lris z 2m eu facilius z melius e mlribus litti
gare cora iudice eccaco de fo. q. cu sit z c. qs tenoc / Et
tenedo videt pno ad c. cam de quo in pxº qrnd qd noy
loqr de dote ff de hereditate de qua no cognoscit iudex eccasticus
maior eni e qunctio int dote z mim qua int filios z
hereditate cu dos no possit ee sine mrimonio y c. proximo
filij aut pnt fieri sine hereditate z qsheredita / Dt ty pno
q etia no retractarz snia iudicis sclaris sup dote / Refert
etia osti. pno dic q no e retractanda snia iudicis eccasci
si ferat sup hereditate pno ty hoc no dt / Et in eo. qd dic
pno. q dos no pot ee sine mrimonio dt osti: q mim bn
pot ee sine dote dt etia q no e intus qsideranda qpaº
qua fit pno qtum alia qua obmittit / na sic dos no
pot ee sine mrimonio ff ei accidit sic mt hereditatis pe
tico asilio ppoita abintestato admitti dt nisi sit qs limo
mrimonio / Si aut e qs limo mrimonio tuc cu sit filius go
z heres ut no qui fil sint le. qd nob accidit go petito
hereditatis mrimonio sic z dos. Ad que go spectat cognito mri
monij spectat z dotis z hereditatis dcs remittit ad nota qui
fil sint le. c. 1. z y. z c. lator z eo c. cam ff si de he
reditate pncir agitr z de illimitate no opponitr dt pced dem
pno / na ca hereditatis no accidit mrimonio seu limitati ff le
gittimitas dr ca mediat vz hereditatis eo c. lator z de or
cogni. tua / Et hc vz ca hereditatis dr depend aca limitatis
ut i. / Et dic q de hereditate se no intromittit etia quo
ad pmittiandu qd dixi qui fil sint le. c. y. in qto qrnd
de dote aut pmittat ut hic plus declatur hec lectura
Sz qz h lec. no bn colligit qlra io glo ponit 2m q de
legati pcedunt aucte pmi ipti z tuc obstat qd dixi h
eo. qrnd in pnº q delegati erat functi offo z sic no potuer
amplius cognoscer plus de appell. cu appellonibus li. b)

Et qd ibi no. e. de fe. c. lite. q l. tinuate. et qd not Inno. de se-
questra. c. i. ubi dt q pquam principale effugit cognitionem
iudicis no pot cognoscere de accessorio. Et forte pp hoc contra
glo. hic. et sic recedit ab hac lra. ut scribentes alii declarant. dic
sustinendo hanc lram. q dos no e accessoria matrimonio adeo
q impediri debeat officio iudicis sed potius iure actionis contra hoc
procedunt de accessoriis que impediuntur officio iudicis ut sunt
expense. dca l. tinuato. de dote aut dic q dr accessoria matri-
monio solum hoc ratione quia no pot esse sine matrimonio ut dixi s.
eo. contrario. Et consequenter dic q delatus sup matrimonio intelligitur datus
sup dote. ut hic q. hic. Et in hoc no stam in eo qd dicat
q ca dotis est incidens accessorie ratione cause matrimonii qd e
dicendum q datus sup matrimonio pot cognoscere de dote tamquam
de ca accessoria. et que dr incid. in ca matrimonii. et hic ac-
cipitur incidens connexo ut sit sensus q ca dotis incidenter cae
matrimonii i. coniungitur. Alii aut accipiunt incidens s. de or. cogni
c. i. ¶ Et ex hoc dic q ca dotis dr accessoria no pcise. nam
ut proxime dixi no impeditur officio iudicis sed iure actionis et
sic dr accedere iure actionis. et sic no ppe dr acced. cause
matrimonii sed potius iurisdictioni concesse sup ca matrimonii. Nam
actio de dote maxime competit soluto matrimonio ut in hac glo.
qz ergo hic delegati potuit et debebant cognoscere de dote io da-
ta q pronuntiaverit sup matrimonio pnt adhuc cognoscere de
dote ut nobiliter q. hic in hanc lram. Et consequenter colligitur
unum qd dr mirabile. scilicet q dato q iudicio partes ex ipso sit
finita ratione eius qd erat in ipso compssum tn adhuc durat
sup eo qd tacite comprehendebatur. sic hic durat sup dote de
qua ut proxime dixi mentio facta no erat in ipso. ¶ Quero
infra quantum tempus debeat solui dos post solutum matrimonium. Glo. i.
soluit q olim mulier recipiebat dotem annua bima trima
dic qd e dic q primo anno habebat 3am. 2o anno aliam 3am
3o reliquam 3am. Sic exponitur hec uba in § cu aut. all.
in glo. hodie aut restituitur dos prout dr in dco § cu aut
et hic in glo. ¶ 2o quero in eo qd dixi s. in 3a contrario
q delatus sup matrimonio cognoscit etiam de dote. An procur.
datus ad causam matrimonii possit tractare causam dotis. dic q no ut
dixi de offi. del. cu olim. i. ubi vide. adde c. qd ur fac-
tum. ¶ 3o quero in eo qd dic q isti debebant causam dotis
diffinire. dic. tn q hic diffinitur an dos lucri debeatur ut qz
bona fide nupsit s. c. i. An qz mala fide nupsit sit appli-
cando fisco ut i. no. An quia adulterium commisit pdat dote
in c. proximo

Plerumque propter fornicacionem mulier priuatur dote et
donacione propter nupcias ¶ No. quod propter
fornicacionem non potest vir dimittere vxorem sine iudicio ecclesie de
hoc in glo. i. & contrario eciam colligitur hic contra | vnam opinionem
de qua in eo. i. Et in hac glo. ubi porro dic ut ibi in
3o contrario z co. ti. significasti in eciam contrario ¶ 2o no. quod maritus
potest sibi reconciliare vxorem adulteram de quo in glo. in / Et i
co. quod dicit quod si maritus sibi reconciliauerit vxorem adulteram
non potest ei obicere de illa fornicacione sed dic si vir sciens duc.
impudicam quia non audietur propter eam accusans ff. de adult.
si vxor in fi. / Et ref. Valerius l. viii. c. viii. quod maritus
absoluit feminam de adulterio abacatacione viri qui eam sciens
impudicam duxerat ut lucraretur dotem / Et in hac glo. i. per
penitenciam vel baptismum / i. remisit quod ius reddit ut pristinum eius
statum reddit id. / ¶ Exp. quia vir inculcatus in lra. ibi
dotem vel dotalicium / Glo. in exponit dotalicium i. donacio
propter nupcias deinde glo. in fi. aliter exponit dotalicium pro rebus
parafernalibus secundum opi. Iunior. z ppa. c. de faro. q.
oppte. b. vbi de hoc in glo. i. Et dr. dotalicium quasi datur pro eius
datur cum donacio propter nupcias ab viro mulieri z dicitur ve equal
doti i. c. fi. vbi de hoc in glo. vel parafernalia vero dicuntur
bona que mulier super dotem infert in domum viri a
para quod est iuxta z ferna quod est dos ff. de iur. do. si ego
§. dotis ¶ 2o op. ad primam exposicionem de qua in apparatu contrario
quia eciam cessante adulterio donacio propter nupcias reuertitur ad virum
soluto matrimonio i. c. fi. in fi. / Glo. e soluit quod hic debet intelligi
in casu quo mulier lucrabatur donacionem propter nupcias puta
ex pacto. do. c. fi. / Et in hac glo. i. tenetur vxori non ad
ulte. Si non est adultera vltra dotem z donacionem propter nupcias
perdit eciam de summa i. de bonis que habet vltra dotem quartum est
3a pars dotis z hoc si filios non habet aut. hodie nouo iure
¶ Queritur in eo quod dicit quod mulier recessit ab viro contra voluntatem
an possit petere se restitui Dico ut no. b. ti. i. significasti
in glo. i. z ibi dixi in summa eo. / Et procedit hec questio
intelligendo quod lra. i. contra voluntatem loquatur de voluntate
mulieris / Si autem intelligatur ut senciunt aliqui quod loquatur
de voluntate viri non procedit quia sic hec ex proposito impetrat
litteram ea. aut tenendo colligitur hic quod iudicium ecclesie z vo-
luntas viri equiparantur quo ad excludendum mulierem adulteram
a cohabitacione viri de quibus dic ut dixi eo. ti. i. porro z c. si-
gnificasti ad que eciam remisi b. in primo no. vbi ¶ 2o quod
si lata est sententia separacionis thori propter fornicacionem vxoris
z condempnata mulier ad perdendum dotem si postea probetur mulier

fuisse nullum propter consanguinitatem an mulier repetat dotem / Glo.
ultima arguit pro et contra usque ibi presump. hoc. et ibi recitat duas
opi. secunda tamen quod audiretur alia lamus contrariam Et hanc sedaz
dic glo. rigore sed primam benigniore qua etiam vr glo. insi-
stere ypo thesi. c. non dixit simpliciter mulier audienda sed quod
si in priori iudicio super matrimonio et dote fuit sententia nec sententia
fuit per appellationem reuocata tunc debet petere dotem Si uero in priori
iudicio nichil fuit actum de dote eo quo post sententiam constat matrimonium fuis-
se nullum ergo nec fuit dos nec adulterium non petitur ergo id quod
dedit pro dote recipere quia pene sunt molliende de pen. di. i.
pene et melius est fauere repeticioni qua aduentiticie licet Sim
ff. de re iu. non debet Et istam opinionem facit quod no. in aut. de
incestis § si uero abiuncto et de hoc in secunda. quest. / opinionem autem lamus
tenet gof. post. pro. et com. p. l. de spon. § i. alt. in glo. ubi
dicit quod nec animum nec spem matrimonii violare licet pro hoc quod no.
j. c. vel in glo. i. et quod dixi de cau. pos. c. ij. super textu in fine
Et hanc etiam tenuit Innocencius in decretali / mulier quedam / pro hac opi.
etiam facit dictum de resti. ex. ca. quod par. § deinde si quidem.
ubi penam raliis nubentes infra annum luctus patitur mulier
in mulier si infra hoc tempus constante matrimonio peperit Et idem dicit glo. C.
de 2is nup. auth. hoc si committit stuprum infra hoc tempus
etiam si non pariat pro hoc etiam vr tamen xxviij q. ij. quidam
ubi uxor frigidi dicitur incestuari si ab alio cognoscitur vir. uo
dicit quod multum sibi preiudicat vir qui post separationem et lucrationem
dotis contendit nullum fuisse matrimonium et refutat eorum iura sequitur
de dote Et contra hoc opi. dicit Io. an. insurgere distinctionem quod
aut post diuorcium thori vir prouocat ad diuorcium vinculi
aut mulier aut tercius / et quod tercius ad hoc admittatur dixi S.
qui ma. accu. pos. super. viij.a quest. i. hoc autem media non
comperitur Io. an. / Sed vr sentire quod primo casu quando vir prouocat
si separabitur matrimonium mulier recuperabit dotem quia vir mulier sibi
preiudicasse super sententia prius lata pro se super dote que non cessat
in duobus. se. membris secundo tunc non obstante separatione matrimonii post
ea secuta sententia remanebit prior sententia / Hic indistincte videtur
opi. lamus vera dato quod vir petat separationem vinculi non potest
inficere quod mulier adulterium non commisit ad quod committendum sufficit
quod appareat esse matrimonium pro hoc quod dixi S. eo. c. i. in secundo sine
ubi dixi contrarium. dicitur contrahere matrimonium etiam putatiuum / Et
pro hoc ultimum soluitur ratio posita in glo. pro alia opinione
in eo quod dicitur quod veritate manifestata non obstat res iudi-
cata non sufficit quod fuit matrimonium in apparencia Et pro hoc et
etiam soluuntur alie rationes posite in glo. pro hac parte

¶ Et in hac glo. i. dotem mlr dic q ceciam pdit mlier
dotem si in alieno viro hunt balneu de hoc l. cons. di no
or. ibi gdone sine ca dic ipso q pbant gdicom sine ca
no pot elis dos repeti sub esse cm ca retinede dat, salz
sma lata vel adulteriu palte mente cmisso ibi dix de
hoc intell. ut no. et ut lib no gt c. i. in glo. i. ¶ 3o
quero in ca. qd in pximia que dixi e qn sepato inno
quo ad thorz sit sepato quo ad vinclm pp csanguinitate
vir vult dote retine pp adulteriu pcedens mlier. Glo
C. de repu. cssu. dicit eu hoc no posse p. s. si no ab
inito, in auct. de nupc. qui cz hoc no pbat solid cm dt
q si quis gntraxit sp. cu ota z gioit cu sua no tenet
inm abinito nec gpetit luc. gmonio no pt hoc tollit
qn gpetat lucr. coadulterio gmisso dn durabat putatim
mri qd dic ut in pcedenti qc. ¶ 4o quero an pater
qui dedit dote p filia nec cam stipulatus e ca sibi reddi
pdat illa pp adulteriu filie Glo. C. de pur. do. si de
te dt q sic quia e quid impute pri qui no fuit sibi
stipulatus. dynus dt hanc gon. veriori p l. y. s. quare
si voluntate ff. solu. ma. p que s. dic q si filia e in
ptate sui eius dio pmdicat pri quin possit age pdote
de hoc in spetu co. ti. s. si .x. h mlr adulteriu ¶ 5o quero
si mlr repetit dote ab herede mariti an pot ei oppone
de adulterio spetu in dco s. si .x. quid si mlr ag z de
recep. s. dicto .x. ite s. ecce. dt q no quia maritus no
lucratur dote nisi accuset uxore de adulterio z sic nisi
bat eud. ut lice iuri. z auic s. qz no plimas. h hoc
ro no vnq quia no tene maritus se inscribi nisi qn
agit criali dco s. quia no potus si civilit aut. de
nupc. s. mciores. Ita not sa. de bel. in dco s. quia no
z gst depcu tue. Item q heres mariti possit obicere
exceptionem adulterii c. mlier. ho. glo. C. de rei
ux. ac. l. vna. s. illo ppul. dubio z pt hoc C. de adul.
l. si cz puto. pmu verius quia cquo maritus no im
gpbauit mores mlicis no dt audiri heres hoc facere
volens. ff. so. ma. l. rei. iudicate. s. i. z de hoc. i. pbat
ad l. si dic q loquit qn vir suspicit uxori z mlr
decessit no in gmonio h pto diuortio pter adulteriu
qn ibi vir no gpbauit mores vxoris

Et si uxere ¶ legit. varijs modis ut j in 2o qua
z 2a lectura qua ibi pono hac dic

/Cogitur mlr q offo iudicis eccl'ci donata sibi a viro ppter
nuptias p consumatone illiciti mrionij consumate resignare si talis
donacio p̄stat impedimentu dissolucom talis mrionij primo
ex p̄o ca mandati 2o mandatu i castra prima in tres ut
expliet eam ponit 2a ibi tu castra 3a ibi ne adquoid
/Et pone casu c'l osti: Rex legionen tu filia regis castelle
2o gradu sibi attinete desp̄o̅ accepit z quedā castra amittēda
si aliquo casu eam amittet ei tradidit forte in donacoem
pp nuptias que p̄stabant impedimentu huic copule dissol
uende/ dr q nec dos nec donaco pp nuptias ex tot talis
mrionij dari potuit ideo cogit' puella hec castra restitue
Et in eo qd dr q isti erant in 2o gradu dic ut j in q̄to
cōrio in prima solone. Item in eo q cogit' puella castra resti
tue' mte q'o offo iudicis ecclastici ut s in sua z j in
eo q̄to cōrio in x a solone. ¶ Nō q datu obtam ca nō
secuta repetit' de hoc in glo iiij/ ¶ 2o no q dos z donaco
pp nuptias accedit mrionio ita q si nō tz mrin' nec ista
s. eo. de prudencia ubi de hoc in glo ij/ ¶ 3o no q quis
nō dt occupari qmodu sui metu pena de hoc in glo q̄ta
Et dic lauis z din. q q hanc puella nō pot agi rerū
amotarū. ff rerū amo. si concubina/ voluit dic q hec tu
nō fuerit uxor nō gaudz p̄uilio uxoris ut p̄us marito
subtractis cremature nō furti s rerū amotarū que da'
tur in simpliciu ff rerū amo. ad fectu z l. si mlr s hec
actio ubi dr q q̄tinz rei peccacom z in hoc putatiuu
mrin nō gaudet p̄uilio mrionij dca le. si concubina inpu.
ubi hoc tz bar. lz al' scrib ut dixi s. c. i. in p̄o cōrio ¶ Op
in eo. qd dr q rex dedit hec castra in dote maritus enim
dat nō dote s donacom pp nuptias j. c. p̄ximo in fine
Glo i. exponit dote i. donacom pp nuptias vnū dt hoc
p̄ced' de p̄suet' hyspanorum qui dotat uxores p hoc qd
dico j. c. p̄ximo in v'to nobilis hec opp̄o cōmunior z p ipa
fac lra i. donaco pp dotem/ ¶ 2o op q debuer stari
pacto de quo hic s. de pac. c. i/ Glo in soluit q io
nō stat' quia nō valuit qd dio ut in ea/ Osti. dic
q quia in mrionio lib' dt esse q̄ssus io nō valuit fid-
iussio ul daco pignorum p que coactus cōsensus induceret'
z de fideiussione dic ut no' j. eo. penult' cōrio hec de pig-
noribus dr ut dixi de spon. gema gema c. iiij. z 8
3o op in eo qd hic dr q hec castra p̄stabat impedim
huic copule dissoluende ita tu dato talia nō tenuit
ut in lra nō debet impedimentum p̄stare v'a noy
p̄stat li. 6/ dic q p̄stabant impedimentu sti q rex

castelle seu eius filia nolebant dimitte(re) et rex legionis
nolebat ea(m) p(ro)d(er)e / ¶ Q(uar)to op(ponitur) q(uod) no(n) debuerit cast(ra) restitui
s(ed) (con)fiscari cu(m) isti (con)traxissent (contra) p(re)cepta legu(m). C. de incest(is).
nup. que(m) (contra) / Glo. vl. soluit pl(ur)ibus mo(d)is / p(ri)mo d(icit) (qui)dam
q(uod) si isti ignorabant se consanguineos potuit repeti q(uo)d
datu(m) erat / S(ed) glo. d(icit) q(uod) isti sciebant nec poterant igno-
rare in tali gradu erat / Et d(icit) Jo. an. q(uod) erat in 2o g(ra)du
ut p(at)z in antiqua. vn(de) no(n) poterat no(n) ee notoriu(m) s(ed). ti-
bi porro dic q(uod) in antiqua no(n) p(at)z in quo gradu erat s(ed)
t(ame)n (con)tin(ue) po(n)it(ur) p(ro) v(er)o q(uod) erat in 2o q(uo)d et(iam) dixi s(upra) in
eadem / Item (contra) hanc solucio(nem) e(st) quia l(ite)ra no(n) (con)siderat
ignorancia(m) p(ri)mo p(re)supponit scientia(m) lic(et) no(n) ita clare ut
p(ro)xima et attentis o(mn)ib(us) v(er)bis tollu(n)t(ur) multe soluciones
sequentes / Sc(un)do soluit glo. d(icit) Jo. q(uod) lic(et) aliqui sciant se
(con)sanguineos t(ame)n si credunt q(uod) eis liceat (con)trahe(re) (com)petit
repeticio q(uo)d d(icit) ut in glo et p(ro)p(ter) hoc q(uo)d dico in se. soluc(ione)
et d(icit) Jo. an. q(uod) hec opinio pass(us) est v(er)a q(uia) error ess(et)
in f(a)c(t)o ut quia p(ro)babilit(er) credebant dispensatu(m) et sic in-
nuit secus v(er)o si errassent in iure et hoc dic ut J. in
distinccio(n)e / 3o soluit glo. d(icit) tan. q(uod) ip(s)a hic (con)cedit p(ro)p(ter)
bonu(m) pacis quia nisi castra restituerent(ur) pax no(n) poterat
int(er) reges reformari (contr)a d(icit) q(uod) p(ro)p(ter) hoc no(n) reformabit(ur)
n(on) rex castelle no(n) pacit(ur) q(uod) reddant(ur) castra et filia co(n)-
tempnat(ur) vult d(icer)e q(uod) v(er)u(m) contempni s(ed) remane(n)t corrup-
ta et sine lucro castror(um) / Item d(icit) (contr)a hic erat par
ca turpitudinis erat (er)go pocior (con)dic(ci)o possidentis v(er)a impari
la. et / p(ro)p(ter) hoc d(icit) (contr)a q(uod) ip(s)a hic app(ro)bat opinio(n)em placen-
tini de qua d(e) (con)di. sine ca. avunculo. ubi d(icit) q(uod) si et(iam) (con)-
trahens sciat impedimentu(m) matrimonii repet(it) q(uo)d occa(sione) ma-
trimonii datu(m) fuit et p(ro)p(ter) hoc inducit (contr)a trebellianus l. alle-
m(oni)i in glo. s(cilicet) eam l. avunculo. ~~ubi dic q(uod) si et(iam) (con)trahens~~
~~sciat~~ et ff. de ritu nup. p(re)fectus ubi si p(re)fectus vel t(ribunus)
cohortis vel equitu(m) (contra) mandatu(m) i. (contra) iuris p(ro)hibicio(n)em
duxit uxore(m) eius p(ro)vincie in qua gerebat officiu(m) no(n) tene-
tur pecunia t(ame)n quam illi dedit in dote restituit(ur) heredi
eius inducit et(iam) (contr)a l. 1. C. de (con)dic. ob ca(usam) ubi si no(n)
b(ene) mi(hi) p(ro)p(ter) iuris p(ro)hibicio(n)em dos restituit(ur) / Dic et(iam) (contr)a q(uod)
ip(s)a ut vitaret re(m) p(ro)xima(m) q(uod) in pari ca. turpitudinis
l(ite)ra io dixit no(n) tam obtulit quam obmissa et ne locu(m)
esset distinccioni ignorancie dixit ne ad (con)modu(m) ei ce-
dat rei de l(ite)ra p(ro)p(ter) sciam / ¶ Et d(icit) (contr)a ne standu(m) huic d(e)c(re)ta(li).

in diuersitate opinionum qui fil. sit l. c. quenabile de co. sanguinis
et hoc in gradibus lege canonica prohibitis sed in gradibus iure
diuino prohibitis pot. procedi opi. azo. de qua in l. auunculo
quod ignorancia non excuset ff. de adulterium et stupro et quo
fires nisi forte error iuris et ti. i. gaudemus extra dic quo
ad istud de ignorancia ut s. in prima solucione et 7 in distinctione
Et quo ad l. auunculo qui intellexit est quod locum hic i sponsalibus non in nuptiis ad l. prius videt glo. in l. qui ex
falle. quod loquitur in errante ad l. i. C. de condic. ob causam vide
ibi glo. contra quod ibi ignorante; Et dic quod hoc solo quod papa
hic concedit propter bonum pacis tollari pot. si intelligitur quod ipsa
hoc fecit ex officio ut 7 co. quis in xa solucione ¶ 2o soluit
glo. i. et alia ro. quod hic non potuit esse locus constitucioni quia
reges non habebant fiscum superiore Et probat solanc fit dom
c. quenabile de insup. sed ipam est quia sup hac rone
non fundatur ipsa sed sup aliis de quibus s. in prima solucione ¶ 3o
soluitur per glo. quod ipse hoc fecit ex voluntate sed de iure erant
confiscanda per eam. l. qui. et et autem incestas ul. ceda bat
filiis liminis ut in eadem aut et hoc qui facit contra vel alterum
ipsorum minor dictis legibus et hanc solucionem ponit azo.
in dicta l. auunculo et pra facit hec lra i voluimus hic non
procedit quia casto dat ve venabilis de consti. c. ii. et c. cum
omnis. ¶ 4to soluit vin. quod hec castra erat regni ideo non
poterant alienari de iur. sui. intellecto. Contra hanc est id
quod dixi s. in prima solucione quia sup hac rone non fundatur
lra ideo non indistincte dr in c. intellexo quod alienaciones regis
non tenerent sed tunc tantum qui sunt in preiudicium regni ¶ 5o
solo pot colligi quod dictum est qui dicit quod quibus sponsus
hic non possit obicere de iure fisci fiscus tamen poterit ius suum
repetere quia nec sibi preiudicatur per hanc sentenciam de capel.
mo. c. ii. et hoc tenendo dic quod non obstant contra quia primo et per
quia de iure tercii pot opponi tunc tantum qui est exclusiuum
agentis ipso iure C. de rei. ven. l. si. ff. si ager vectigal
l. ii. ubi glo. non. ff. de comp. rei iud. l. ii. dixi de rescr.
mandatum quod quia aut bona debent confiscari tamen requiritur sententia
ff. de iure fisci vis de hered. cum. fin. instit. li. 2 hic tamen
casu quo queritur de confiscatione dotis et bonorum propter incestas nuptias glo. in aut. de mas. nup. in prin. in v. imminere
dicit quod ipso iure sit confiscacio quod multi tenent sed communis quod
requiratur sententia eciam hoc casu vis. fac. de bel. in eadem aut.

dic quod ipso iure sit confiscatio dicto c. cum 2m in prin. sed non
fiet apprehensio bonorum nisi prius lata sententia super omne dicto
c. in fi. Et licet solo sit declarata c. in (?) ex. tamen non videtur quere-
re licuit litere. ¶ Vinc. soluit primo quod hec castra data erant
pro expugnatione inimicorum quod non licitum sit nec licitum penam promittere
ff. de v. ob. titia i. ff. Et si dicatur quod retineri potuerit
nomine arrarum C. de spon. ult. i. ff. et § i. dicit. primo illud
dicitur in sponsalibus licitis secus in illicitis ut in c. l. dicit et § cetera
dixi de spon. gemma. Hoc in. dicit quod etiam licet non po-
tuerunt hec castra teneri parvis quia arre dantur ut timore
perdendi arras quis inducatur ad matrimonium dicta l. ult. hic autem
matrimonium erat prohibitum ut in litera i. copule dissolvende et sic de-
fecerit rei arre. Item licet non fuit data parvis sed i. ponit
ut rex legionensi ea concedit si dimitteret istam et sic non tenuit
datio dicta l. titia et C. de spon. gemma. Et contra hanc solutionem
super precium propter hanc tamen non evitatur quia pena quia etc.
si non teneret datio tamen videtur ut locus confiscationi in pena
scienter contrahentium aut. de presbi. ecclesiae qui. l. ... et § in dicta
l. qui ... et aut. incestas. Sed tenendo hanc solutionem dic quod
hec litera non resistit confiscationi ut dixi in x. solutione ¶ Vinc.
soluit primo quod hic bene applicantur fisco quia rex legion.
habebat fiscum qui non potest esse quod fiscus istius qui deliquid
non debet habere hoc ius nec ad quemcumque ei cedat cetera ut i. litera
et tertia non competit locutus non ... satisfecit ... dari post
decima soluto que est sine scrupulo quod hic ipsa perdidit
commissio et sic patet in antiqua ubi papa comminatur quod si
rex legionensis et filia regis castelle asi invicem iuxta
mandatum apostolicum non discesserint distributionem continuissima
in eos expedit propter hoc aut processum locum habent voces de quibus
in litera quia castra ista non erant tunc translata in mulierem
et propter hoc tollitur aliter vero de qua ... in 3a solutione tunc dicit quod i
pari causa turpitudinis potior est conditio possidentis, nam illud
habet locum si rex legion. ageret verum etiam non mandatur hic
quod restitutio fiat regi legionensi et sic potest intelligi quod mulier
cogitur restituere ideo relaxare et hoc pro quo erat causa
persistendi in peccato ut in litera et per hoc nichil innuitur.
de dispensatione iuris vel confiscationis et per hoc ultimo est quod di-
xi: ... in viij. solutione quod aut ipsa potuerit possessionem retinere
peccati propter de iud. novimus et specialiter quod hic causa debat indeo
... possessionem retinere contractum in gradu prohibito probatur

de consang. et affini quod supra habes et capitulo xxxv. q. iii. si duo
et ti. i. porro in fine de consang. et affi. clem. una ¶ Generaliter
aut cum quer. de pena contrahentium interesta sponsalia vel matrimonia
dic de sponsalibus quod non est prodita pena et sit ex arbitraria
de offi. del. de causis prohibet quod non. de consang. et affi. clem.
una in glo non puniuntur et hoc casu dos vel donacio propter nup-
tias repetuntur per condicionem sine causa ff. de condi. sine ca. l. a
iuvencula patiar que sit lo. ut dixi et in 3a solucione. De matrimonio
dic quod aut quer. de confiscanda donacione propter nupcias vel alia
liberalitate collata ab alio coniuge in alterius puta dote. Aut de
confiscandis ceteris eorum bonis vel de penis imponendis in personas
contrahentium. Primo casu aut sciverunt contraxerunt et est locus confiscationi
ut in l. qui. §. Aut ignorarunt et aut fuit probabilis ignorantia
et excusantur secundum l. i. ab errore acrimo non affectato excusatur
aut demum fuit in errore et errore supto non excusantur nisi
ab minuitate sine ulla perastimacione disfodat dicta l. in fine
et capitulo xxxiii. q. ii. cum publica m. ti. i. dus insi. et qui
fil. sint le. puniendi. Et preterea de coniugio suorum c. si de
prebendis si beneficia li. vi. Aut non probabilis et non excusantur
secundum l. qui §. Et sic obignoranciam iuris non excusantur cum
sit improbabilis vel ignorancia li. vi. et hoc non solum in viro sed
eciam in muliere quia non excusatur mulier nisi in casibus expressis
in iure C. de iur. et fac. ig. l. si. / 2o casu cum quer. de confisca
dis ceteris bonis et de penis imponendis in personas contrahentium
Aut quer. de pena que imponitur per l. iulian. de adul. et dic
ut in l. si adulterium §. stuprum et §. si fecit ff. de adul. et
ibi probatur. Aut quer. de penis impositis per constitucionem principis
sed per deciam auct. incestas et in cor. ver. sunt et aut in viro
et puniuntur eciam si ignorancie non probabili ut ibi. Aut in femina
et puniuntur ita demum si fuerit sciens ut in dic. ¶ Queritur an
pena dicte l. qui §. et dicte auct. incestas locum habeat si quis
contraxit nupcias interdictas de iure canonico. Cerunda doctor lo-
quebatur dic quod non quia l. ille comprimit de contrahente contra leges
¶ Contrarium consulit quia sicut lex non prohibita per canones habetur
vim canonis sicut et econverso quia unum ius supplet aliud per
di. lege. de ca. pos. c. ii. de spul. sit specta de no. op. nu.
c. i. no speccu. de dispu. et alle. §. porro ad finem. Sic ergo si
novum gradus prohibitus inductum de iure civili locum haberet
ille leges cum generaliter loquuntur sicut dicendum est de gra-
dibus de iure canonico prohibitis

Nuper usufructuarius rei sine consensu domini donans
rem ipsam uxori propter nupcias non transfert in-
eam plus iuris quam ipse habeat sed in eo qui sub condicione

Distincto que sit p[...]
contrahentium tacita spo[...]

adimere hēt rem in hereditate ul' feodu / ul' q̄utu ad hoc
ultimu summa si id · si alicui ꝛ suo filio res data ē / p°
dixi q̄ · 2° utrisq; solo · ibi vos · 3° quedam instā 1' illud
forma ꝛ a^a subdiuidit' in duas ut ē dixi q̄ ꝛ solo · /
quadā pte no ē vis in quota ul' in tota pst' q̄d dr in
glo · 2^a · Et in ca inst ff · de rei ven · que de tota quo ad
uxor · ipe vsufructuarij sno / Illud uero ꝯtinuatur sic
dixisti tu queres q̄ vir debeat sponsi dote s; inspe lo
cutus es nā te nolumꝰ ignorare ic / ¶ No q̄ nullꝰ pot
in aliud plus iuris transferre qua ipe hēat dicit' in glo · v ·
ꝛ l · in 3° gio ꝛ ad hoc tattide alle' / ¶ 2° no q̄ vasallꝰ
pot alienare feudu ad tpus de hoc in glo · ꝛ sic · Et in ca
ibi alienari · ea dotē al' no · sno · osti · dt q̄ ecca q̄ ali ca
du tū no inpptuu ꝛ remittit ad nota in plati · vacās fu
as c · si / Et dic q̄ eccā in ppetuu pot alienare de ꝯsensu
dni ut inst^ti no^{li} / ¶ 3° no q̄ rem alienā alienare no
dt · lꝫ sine dni voluntate · s; cū eiꝰ voluntate lꝫ de hoc
in glo · penul^{tim} · Et dic q̄ suffic q̄ interueniat voluntas dni
siue a principio siue ex post facto de hijs que fi · cupla cu
bes ¶ 4to no q̄ lꝫ ecca debeat fauē indiuis no tū ꝯtra
iusticiam de hoc in glo · penul / Et ex hoc fauore surrexit du
bitatio in ꝯombus de quibꝫ hic · Et ꝓ hoc in eo q̄d hic loquit'
de donatōe ꝓꝑ nuptias ~~Et tū sno q̄ lꝫ marito ꝛ cuicūq;
ali~~ / dic id ꝛ fortius in alia alienatōe / ¶ 5to no q̄ spon
dat suo dote vir aut sponsi donatōm ꝓꝑ nuptias / dic
tū sno q̄ lꝫ marito ꝛ cuicūq; ali de re sua uxoris data
re · pst · s · c · ꝓximo ubi dixi in primo gio ꝛ de hoc in sc^{ti}
gio ¶ / exp · in eo q̄d dt q̄ vir dedit sponsi dote ꝛ sic
dbt · l · c · c · in fine / Glo in ꝯponit dote · i · donatōm ꝓꝑ
nuptias vl' dic ꝯpe ut dixi in ꝓximo no^{li} · ꝓ̄ tū oppo
sito ꝯimor ꝓ hoc q̄d dixi · s · c · ꝓximo i primo gio / ¶ 2°
op · ad hoc quia intelligendo q̄ hēt fuit donato ꝓꝑ nuptias
superflua remanet forma ꝯo cū soluto matrimonio ꝯtis donā
reddat ad vir · l · c · si · / Do · oꝫ hic intelligi q̄ erāt casus
quo no reddebat ad vir ut quia factu erat pactu de ipa
lucranda ut in gio / ¶ 3° op · in eo q̄d dixi in primo no^{li}
q̄ no pot quis plus iuris transferre in aliu qua ipe hēat
q̄ immo possit · ff · de vsufruct · q̄d nūq; · vbi q̄d nūq; no
est · transferimꝰ ad aliu nā dnꝰ fundi no hēt vsufructum
in eo ꝛ tū transfert in aliu / Idem ff · de acquir · re · domi
no ē rorum ubi creditor qui no ē dnꝰ pignoris ven
dendo pignus ꝑstat eam dominium / Glo · v · non soluit dic

q̄ q̄tria ponit caus spales ut no᷒ de iure pa. circa in glo vl.
z 1 q 1 c 1 z ff. de acqui re. do. tradicio in pnc° Et dic
q̄ quis no᷒ trāsfert ius in aliu qd ipe nullo° hʒ ut hic et
hoc reglarit' qui3 secus de ipe. di. in solet ubi no baptiza
tus baptizat s3 illud opatur virtus sacri baptini z mis
dispositio Et ius qd hʒ quis aliquo° trāsfert in aliu sub
alio modo ut in dca le. qd mīj zpst. de elec. suffraga
neis z qd 1' no z de trāsla c. 1 z plenius in r^a nemo pot
plus li. by. ¶ 3to op. q̄ in scda cōne valeat alienacio
exquo sit pciuj cui res data e licz em̄ data sit sibi et
heredi tm̄ du vivit e dns z in re sua quib3 e moderator
de sepul. de his. Solvit osti. intelligedo q̄ fuit data ita
tm̄ q̄ no possʒ alienare nec in alia hered institui ut
precedencia z sequencia innuit Et exquo colligit' summarius
qui3 de quo in pn° c. p 2^a pte tm̄ vn hec lra locu hʒ
circa sine cdicione premissa nec eo ipo qd dat' alicui ipe
z heredi vmo 1 filio donatio no tz quo ad donatarii
nisi eo vivit ar. de fi. instru. cum. jo̅hnes z q̄ possit
donari heredi futuro sub cdicōe qu er fac qd dixi de ec
edifi. ad audiciam in z in z 3to q̄trio no pot cd elis do
natarius alienare in pctuu ut hic z hoc magis cso
nat lre. ua decdicōe premissa mch hʒ exprimitur

Per uias difficillimu c. z hactenus no declaratum
Qz 2^m ca. que dico j. q̄trio vij. hoc dic
Vir agens pbate no᷒ omnino excludi exeo. q̄ vergit adin
opiam nec prius cogitur satisdare s3 equu e ut ei dos
assignetur sub ea caucōe qua pstare pot vl si mlier
cdic deponit' apud mercatore ut de lucro vir sustineat
oña matrimonij Colb dio 2^a 1' cu go q̄mul ponit cas
delegatoni actor peticoni rei cotterpcoiy z iudicis mt
locucoi 2ª ponit duas cas mandati altnatiui qd
intersit ¶ No 1' tacita veritate iuxta glo in q̄ in ipto
qd inpetrat' sup eo de quo al fuit lis dz fi mencio
ut sequit' in lra z sic vr no valuisse rescriptu qd tm̄
dic ut j. q̄trio v^to 2° no᷒ lram in eo qd dic q̄ vir
pot credi modica dotis. tc̄ ut in lra Et dic modicu
quia minor suspicio e in re modica ff. de suspec. tu
tuoribus ¶ 3° no q̄ maritus tene' cave de dote no prima
de hoc in glo et bona z j. q̄trio by. z. by. Et in hoc no
q̄ no oz q̄ pstet caucoi ydonea s3 suffic q̄ pstet q̄
pot de hoc in glo cu penul. Et j. q̄trio by. Et in hac glo

z bona ibi ꝑ ꝓximũ ubi dẽ ¶ 9to no de dicere ul salte
que imptat alternatiuã ordinis z c ꝓꝑ· ꝙ si vir non
pot caue saltem deponat dos apud aliquẽ mercatorẽ qd
intellige ut in gño ḃn· z ꝓꝑt̃ de hac dicere ul salte z
qd no· Paulus de elec clem· tam in p̃n° ubi dixi in p°
no· z ad hoc fac singl̃ hẽ lra ¶ 8to no tam fin in
quo licite recipit lucrũ depetua dẽ in gño ḃn z duobꝫ
seq̃ ¶ 9no no ꝙ maritus lucrat emolumenta ꝓuenientia
ꝓdote z hoc ꝓꝑ onã matrimonij supportanda int que e quia
tenet alere uxorẽ ut in glo· penul· z in gñe ḃn ¶ op in
eo qd dẽ ꝙ iudicatis quemenit incgm Ri· iudex em non
dr quenire reum ꝑ actorem nec pot iudex ꝓꝑso supplẽ
defco de posstu· bone· i· Glo i· metu gñn ꝓꝑponit lram
ibi quenire i· ad iudiciũ vocare ¶ 2° op ꝙ no debuer
se ꝓꝑã impedire int laycos de iure nouit So· ꝑ· paup· de
quo in lra potuit impetrare ꝓꝑã tamq̃ miserabilis ꝓꝑsõ
lxxxvij· di· ꝓꝑ i· z c· i· qd intellige 2m ea que notant
de offi· del· significantibꝫ z qd dixi de fo· g· ꝓꝑtenore 2°
soluit aliqui ꝙ forte reus erat clicus qd no ꝓꝑcedit ꝙ
tunc no potuiss quenire cora ꝓꝑsulibus cora quibꝫ quenis
fuat de fo· g· si dilcti· dic ꝙ sup dote spectat cognicio ꝓꝑ
principali ad ecclasticũ iudicẽ ꝑ eo· de ꝓꝑuidencia ubi dixi i
2° gño ¶ 3° op· ꝙ debuer audiri ꝓꝑcepco opposita g· ꝑ
agente in eo qd dicebat ꝓꝑ repulisse uxorẽ ꝓꝑ no de
buit audiri nisi ꝓꝑus restituta uxore resti· ꝓꝑo· ꝙ· ꝓꝑor
Glo· in stat gño que solo vr repugnare huic lre quia
petens fuit auditus ꝓꝑsti· ali soluit ꝙ licꝫ mlr possꝫ dic
se spoliata tn iste ꝑ no potat ꝓꝑcipe de spoliacoe mlier
quia ipe quenibat ꝓꝑo· nomie z ꝓꝑui ꝓꝑmissionis ꝓꝑ
facte· Sꝫ hoc ultimũ qd dẽ ꝓꝑsti· de ꝓꝑmissione no collig
in lra tn vr ꝙ debat subaudiri al no ꝓꝑpetet acco ꝓꝑ ꝑ
Et pot intelligi 2m ꝓꝑsti· ꝙ forte mlr erat neptis ul co
sanguinea ipius ꝑ dẽ ea ꝙ eo ꝓꝑ no potuit ꝑ
ꝓꝑcipe de spoliacoe mlieris quia no quenibat noie mlis
z debeat tam spoliacom no soluendo dote ꝓꝑmissa Et sic
vir paup uxore alr no potat ꝓꝑ ꝓꝑ ꝑ spoliasse ꝓꝑ
ꝓꝑ· de in ꝓꝑ· c· si· dic ut in ꝓꝑti gño ¶ 9to op· ad idem
ꝙ debuer audiri ꝓꝑcepco quia si vir no tenebat uxore
no debebat ꝓꝑ dote de qua sustentanda e uxor· ff· de
dona int· vi· z ux· ꝓꝑ anno· Soluit ꝓꝑo· ꝙ hec ꝓꝑcepco
licꝫ ꝓꝑponet no erat vera· ꝓꝑsti· dẽ ꝙ ymo erat ꝓꝑa ꝑ vir
repulerat uxore quia no dabat sibi dos patris illa recipe

soluta sibi dote net faciebat dum nisi in cautione que porrigeba(tur)
ab illo quam net prestare poterat et sup(er) hoc p(re)mid(ebatur) ut in l(itte)ra
dicitur q(uod) an (com)p(ro)misso vel non an non hic collig(itur) tum p(re)supposito
q(uod) vel dicitur non v(alet) q(uod) dixi in primo (que)stio(n)e q(uod) (com)p(ro)misso spo
liationis non (com)petit nisi mulieri spoliate de or(dine) cogni(tionis) c. in.
et si dicitur etiam q(uod) non potuisset d(omi)nus bona repetere pro dotem
non solutam quia hec tamen non reperit(ur) iure approbata ff. ti. i.
pacto non cum. de vir. sibi dix(it) mi(hi) C. ne quis in tam sua
l. una. de iud(iciis) cum voluisset ubi de hoc ¶ 3o op(ponitur) q(uod) deberet
audiri (com)p(ro)misso (contra) rescriptum quia tacita veritate fuerat impe
tratum ut in l(itte)ra et dixi s(upra) in primo no(tabili) ubi et tum de ipsa nichil
dicitur. Et (con)firmat(ur) quia (contra) quos erat lata s(ente)n(ti)a p(er) (con)sules ob
agenti (com)p(ro)misso vel iudicante C. sen(tentia) re(scindi) non pos(se) l. si. solvit
pro stando (que)stio(n)e dicens q(uod) hec (com)p(ro)misso erat suffi(cien)s s(ed) q(ui)a
a s(ente)n(ti)a fuit appellatum ideo audit(ur) pro tum in hoc non p(re)sis
tit dicens q(uod) l(itte)ra (contra)dicit ubi dicitur q(uod) non fecit mentionem de l(itte)ris
(er)go nec de appellatione unde p(otes)t dici q(uod) non fuit appellatum nec
fuit necesse fieri mentionem de s(ente)n(ti)a p(ro)p(ter)ea quia non absolvebat(ur)
reus (com)p(ro)misso. S(ed) (com)p(ro)dium sup(er) dote mulieri caveret et io non ob
stat s(ente)n(ti)a huic petitioni cum offerrent satisfactionem vel petebat
q(uod) daret(ur) (con)tracto(ri) pro. Et vi(detur) corrupte loqui in eo q(uod)
dicitur q(uod) hec l(itte)ra (contra)dicit ubi dicitur q(uod) non fecit mentionem de l(itte)ris
hoc cum non dicitur in l(itte)ra. Item non procedit ad q(uo)d dicitur pro q(uod)
hic non fuit necesse fieri mentionem de s(ente)n(ti)a quia si tacuisset in re
iudicata obstitisset agenti de re iud(icata) cum in(tentio). Tum melius e(st)
intellige(re) q(uod) fuerit appellatum de hoc tum (contra) non discutit(ur). Et (contra)
alio revocat(ur) s(ente)n(ti)a (con)sulum et etiam s(ente)n(ti)a delegatorum ut in
duobus. s(upra) (con)tra. Et vi(detur) etiam p(re)supponendum q(uod) delegati admi
serunt rescriptum quia p(ro)ceperunt de dote caveri et ut in
l(itte)ra (contra) dicitur alios di(cere) q(uod) (contra) rescripta nulla fuerunt iudicia
s(ed) p(ro)cesserunt (contra) vi sedi(s) mandati de iud(iciis). q. w. ipse aut(em)
dicitur q(uod) corp(us) s(ente)n(ti)a non tenuit quia fuit (contra) ius q(uo)d dico in (que)stio(n)e
dum et in hoc an teneret rescriptum non (com)pedit instare quia
ut p(re)dixi hic non discutit(ur) et de hoc etiam (contra) q. i. ¶ 4o op(ponitur)
q(uod) alle(gati)o que hic reicit(ur) fuerat admittenda quia post(quam) maritus
incipiebat labi facultatibus (con)gendis erat dote restitue(n)da C.
de iur. do. ubi non (er)go p(otes)t tamen repetere quia turpius eicit(ur)
q(uam) non (ad)mit(titur) de iur. iur. quemadmodum. Et (con)firmat quia quando d(omi)n(u)s p(re)su
mit(ur) dissipaturus dos sequestrat(ur) ff. so. ma. si cum dotem
§ si vero. glo. et bona solvit q(uod) hec non procedit in casu
isto quia cum mulier (con)mittat divo corpus suum fortius debet
(com)mitte(re) dote(m) sub ea cautione quam p(re)stare p(otes)t C. de pat. quem
sup(er) do. hac lege. Et facit illa l. (contra) hoc in eo q(uod) i. dicitur q(uod)

bonū e mlie3 que sepatam viro pmittit pati etiā res suas
viri arbitrio gubnari. Et3 fac etiā §. quīd ibi dr ꝙ cōuis
bonū sit ꝙ mlr patiat res suas gubnari pviro tn mlie
phibente no pot in parafernalibus se immiscere 2 dlr .j.
q° .iij. 2 pshoc ꝙ mlr no debat repeti dote pp inopiam
viri in dic. glo. quia mlr tene de dote ale virū egentem.
Et3 hec vo no tollit repetitionē quia repetit ut se alat 2
virū 2 suos. aut. de equali do. § illud. 2 dlr .j. vo. cōrio
2 se. Et ad cōria rndz glo ꝙ pcedit qn maritus e susp°
tus de dilapidatōe secus si solu laborat paupte. quia
tūc ipi viro restituit dos ut hic. Et id vr tene goff.
dices ꝙ ideo reuocat̄ sima consulu Et pshoc l collig' una
lec. hui c. Et vr esse ꝯꝰ glo. ꝙ. paupertas viri no fac
locū repetitōni dotis ut ipa mlr possit repete s3 mores
viri sit ut quia dilapidat bona. Et hoc etiā tenet osti.
in sua. co. § 2 qn. ꝯ. s3 hoc tn. Et pshoc quia si vir aduso
casu fcus e paup. humanū est 2 vxore hui aduisi casū
ee pticipē ff. so. ma. si cum dote § si maritus Et pt
etiā qd not Cy in dca l. ubi q° .ij. Ubi distinguit tres
casus quia quāq3 mlr e sollicita de dote quia vir e suspcs
de dissipatōe quāq3 e sollicita quia vir grauat ere alieno
quāq3 quia maritꝰ aduso casu laborat primo casu locus est
repetitōni 2 ipa vxor recip. loco viri admistratōm dotis
ut se 2 suos alat. aut. de equali do. § illud. 2° casu ag'
ypothecaria pquā ꝯsequit̄ res sibi obligatas pdote 2 an
mup. donatōm dca l. ubi. 3° casu no agit s3 dbt esse
pticeps aduisi casus dco § si maritus. Et3 ipe tn in ca
q° .tn indistincte locū ee repetitōni p l. si ꝯstante in
pn. ff so. ma. ubi dr sine villa distinctōe ꝙ pp inopia
mariti mlr pot exige dotem a marito Et id pba e.
de sim. do. in rebus. ad fi. Et hoc gnit tene qd tn nō tē
ut in pcti cōrio 2 p hoc tollit̄ sola glo. Aliter g° cz rndri
ad cōria 2 ad secūd dic ut .j. co. cōrio. Et ad § si dotem in
eo. qd dr de sequestrandi dote dic ꝙ loquit̄ qn vir dissipat
dote 2 vxor e furiosa ul al ctis ꝙ etiā ipa dissipar3.
pshoc. qd no hīr ff so. ma. si ꝯstante in pn° in gl° cōrio
2° solnit̄ cōriu sm̄ de l. ubi .2m viri. ꝙ standū e cōrio
2 ubi fuit simatum a consulibz quia dolo fac etc. ff. de reg.
iur. in ꝯ de impatore § dolo. vel dolo li. gj. Et ad id qd
dixi .s. eo. cōrio ꝙ vxor tene virū alere pudet vm q'
na pshoc tene subpiculo amissionis pene. Et goff. coll'
alia lec. adhoc c. s3 hoc no ꝯuenit determinatōm sue qui

no vr stare sine esulu Et si veri est qd dixi in prima solac
ei goff qd sina consulu i notur Et de ius q ss sina ci
cat sufficienb ex eo quia debuerit adde ul qd pecunia
daretur ritatori de z iuo. qd id defenb fuit in sina de
legator Et p hoc pz glo adectrum finum ut dicta cotrovir
b'ger adinopia cu debuit audiri petens dotem zcu ef
fectum petunt ea consequi ~~ut~~ et cy. seq sz ut ul sibi dar
cu cautione ul ritatori quitte z hoc plenius declaro in se
qio ¶ viijo ep in eo q mandat dote assignari psita per
viru cautione q lex phibz dari fideiussore pdote. C. ne.
fidem. do. detur. l. j. z ij Glo lex soluit q in alio cani
in tell. z q p hoc velit glo. no bn. 7. si forte glo vult dic
q i phibe cauco sufficiens q fit cu fideiussore hic au
loqui de caucone no suffici qd z de glo. supra z deo y. eo
qio Et pli glo. sic i telli c q glo no allet illa. l. j. z ij
pgrijs si poca pcuor dandu ut in eo pz iuo m blo faciat
dic q q dixi in alijs glos quas h pot diccdum
c q sine vxor satisdet qd dotem dabt sine mari q do
c q sine vxor satisdet qd dotem dabt sine maritis q do:
nacon tz satisdato. ff. de iur do promittendo. z l. dote Si
at satisdeder de restituenda dote sine adu mini sine cstitu
ta mri moid no tz satisdaco dat. l. ij. C. ne fidem do z
hat opi. eca pot glo. C. de. l. j. ne fidem. do. l. j. creudi
cu ut refert iuo. dic q licz satisdare no cogator no
si satisdeder tc cu possit revertri viri ius. ar. insti. de
satisda tu. p to. C. de pat si quis de regu. ad aplica
c h opio vel ut dico y. eo qio soluto aut mri satisdac
post ff. so ma si ostitute q qaeb iuo. sed id C. de rei
vxo act. l. vna C. cu aut c hoc vltimo c sine dubio. osti
vs vr in dispcte tene q no possit dari fideiussor pdote
de eud q pecunia q sulu z indicio fuit grius pdam. b ij
C. ne fidem. do. z q ab hoc sina fuit nlla ff de app si
expssim. C. qui pus no csuete l. ij. de re iud c j. q
eo hoc no apparuit de illa sij uecam in rescripto et dicit bltio
de ut b in vo qrio de z osti. q consulez voluerit dari cautor
ydonea p fideiussores ul pignora qd denotat lra l.
ydonea q forsan impossibile erat pauperi q u ecia
duitibz ff est facile. dat de posito. ¶ si colla. iij ff
de iud l. iij. ¶ si dubitetur q satisda. cog si fideiussor
¶ si necia lo nlla est sina q in possibilium nlla est
obligao ff de re. iur in possibilium. q sen. sed ap. restim
l. si. de fact C. si de solu. adardy. p a nemo adimpossi

li vj. Ex hijs vr opi. velle q nullo casu detur fideiussor
pdote Et id tz in fina eo ꝯ ꝛ qui ꝺ ſ h u ꝛ h debz in
telligi ꝯstante niimis ſ eo soluto dari pot ut in ppria
solōe Et hc q constante miīo no possit dari fideiussor
pdote tz glo in dca l. j. ꝛ hc ꝛ ausleute q in rubo ibi
ſumpto ꝓhibe ne detur unde ecia dc glo. l q illi ti no
pot i mri Sz in hc ol in Jaco de ravenn Et ca ibi tenz
cotrm qd eē tenuerit alij ut dixi b eo cotrio ꝛ h vr
verij q lz ibi in rubo ꝓhibeat ne fideiussor det dot
eu in miiꝯ solo ꝓhibet cp acco fideiussors nc in quibꝯ quē
ꝑsidia puta q maritus expimet vxore ꝑfidam q sibi
n ꝯsidit dotem, tu q quittit ut in ea l. ꝛ hit h ea uc
sat ep go maritus ſpote satisdat / Item go ad pmm in co
q glo. dc l. 1. dic in distincte fideiussore no posse dari
pdots ods a dj distingnnt q al q de fideiussore dando p
doto consumanda ꝛ hc ꝓhibet dca l. j. ꝛ ij // Aut de fideiuſ-
sore pdote i satneda ꝛ hc lz fit ecia soluto miri moio
dari pot ut dixi b eo qio / pria fit cm ſ tpe pmisso ul
ꝯfri in tpe pmissi. ff. de ſibdi usu. in tpe ꝛ est sile qd
dixi de ferij c. ſi decta ac q fit tpe ſtato ad tepꝯ no statu
Et ut v ſt Cy in dca l. 1. dj consulos ꝓhat pte judicant
ſpo eo ti C. nuc de dote ꝟ illud vatat opi pmissas ſz
glo in dca l. 1. ꝛ odoſſ ꝛ ut apphat. jo. an i tz opi odoſſ
var ff solu. mri ſi constante ꝯ vcacꝯ dc indistincte u
posse dari fideiussore ecia pdote i satneda qd lete ꝑſe
Et ad pmissa rnn dy cum dc q pava sit ſi tempe p
misso ul confri in tempꝯ pmissi / viz q ille ti ne fidein-
do i ſistit in ias ꝛ ſo ꝯ no pcedit pmissa pafura. ff
de pnis ep por ſi uxor fac ſta finat li vj. Et adhoc
c vidz var mdo ꝯ vcacꝯ / q pcedit mc in opie
qo cau pot expigi satisdao ut hit Sz qteng var intelligat
q ꝛ volente no possit b dari fideiussor pdote dc vex
q pd pot ut dixi b eo qrio Et ex hijs nimm involuit in
tellc h q o ꝯ eē ꝛ ambiguus in alio q h u az deq cau
decat intelligi h lra in decisioe ua glo. au penul intellig
de cautoe juratoia ꝛ ſe ecia intellep cau ꝛ opi. i fina eo
palle ꝯ ꝛ qui ꝺ ſ h ꝛ vr ꝯsimil lre q pp ia stat sine
ꝯsilidu de letorꝯ q pnunciare cau ded pdonce q q cu
i pceptis delegatoꝝ no dicat q caueat pdonce tu ſe debz
intelli q voluit se adsimilem ꝯsilid q pnunciat qd pdonce
Sz pno in tellig ecia decisiom pape de pdonea cautoe quia

al incoꝛ ꝗrie ſeqre illa dic. ua vel ſaltem cu ff cautoꝛ
iuratoriam dare poſſit / Item ſimꝫ in voluto ecia ꝙ alis
quia nō apitur in lra in eꝗ ſit arbito ꝗ alrnatia deq
in lra an cauca an dos ſeqſtretur ꝛ ſolventes in hͦ vel
dat ꝯtechi vr ꝙ ſenſus lre ē ꝙ vir is pot ꝙ cludi ꝗre
ncōe dot ꝙ vgat inopia ucͦ dꝫ paſe agi ad ſatiſdand
de dote ꝯtinuada ul ꝯſumeda ꝛ ſit conſtante mrīͦ ꝗ
eqm ē ꝙ ꝙꝗͦ mlr ſe ipam ꝯdidt viro ecia dos ei aſſig
net ſub ea cauco ꝗ pſtaē pot Et intelligo ydonea
ſi hͦ pot al ſub ea ꝗ pot ecia ſi nō ſit ſic ydonea Et
ꝛm hͦ ꝯpoſite lram in eo ꝙ madat aſſign ut intelligat
de eqtate ꝛ ꝓ hͦ fac lra q pcedit i. cum ſatis poſſit
credi modicu dot ꝛꝯ / intelligendo ipam ꝛm l. ſiat lege
C. de pac. ꝯuen. de q b ꝗrio ꝓpͦ. Et ſic eſt ſenſus ꝗ aſ-
ſignabit i. eqm eſt ꝙ mlr ꝯſentiat ꝙ aſſignā nam
ad illa l. vir ſe iſte ꝗ lra Et ꝓ hͦ fac ecia ꝗ lra i.
ſatis poſſit qͥ dicat eqm ee ſi ſiet Et ꝛm hͦ ꝯpoē ecia
lram i. vl ſaltem. i. ꝗ nolit mlr ſub ꝗl caucoe ini-
lram vl ſaltem. i. ꝙ nolit mlr ſub tli caucoe
ydonea pmitte dote viro aſſign ſaltē aſſignbit ſibi hͦ
nō quā deponē apud aliꝗ ꝛ ſi in tam nō andiet
vir agens ꝗ debitore dos nō ob. ꝯcepcoē ꝙ vgat
ad inopia vir nō ſit parat ſatis dare ul parat qꝺ de
ponat Item ſi vir vellꝫ ſatiſdāe puſſim cu ſi ſit de
lapidator ꝛ ſuſpectus nō aſſignbit ei dos inpi de ſuſpect.
tu ꝗ nouiſſime ff de ſuſpec. tu ſuſpectꝫ ꝛ l. ſi ꝗ aſſig
bit mlr vir ſe et ſuos alat aut decgli dō ꝗ illud
ꝗ mlr ſitꝫ tlis ꝗ diſſiparꝫ ꝙ ꝗ utide ſuo ei nō aſ-
ſignbit ſꝫ dꝫ ꝙ ſeqſtrabit ff ſolu. ma. ſi ꝯ dote ꝗ vi
ꝯ dote qꝺ dixi in ꝓpͦ ꝗrio Et hͦ de ꝯſeqſtracoē volt
ꝗ lra in eo qꝺ dꝫ de dote ꝯmitteda icitatori Et dꝫ ſuo
ꝙ ſatis ſit vxor quia icitator ſit pea ꝛ ſic intelligeda
ꝗ lra nō ꝯdit legibꝫ b eo ꝗrio in ꝓn. ua ſic vir nō
agr paſe ſatiſdare ſꝫ pot ſi vult ut mā dixi Et ꝓ hͦ
ecia ſalua ad bona ſenſu illā diſtinā de q b ꝗrio
ꝓpͦ. in eo qꝺ diſtinguitur an vir ſit factus paup ſua
culpa. quia diſſipalt aut ſn culpa ut ꝙ adūſo ciuu
ꝙ cu ſua culpa nō aſſignatur ei dos ecia cu ſatiſdacoē
ut mā dixi ſecꝗ ſi ſn culpa ut ſic Et ꝙ hͦ vltio cau
dos ſit aſſignāda viro tꝫ ſuo dicens ꝙ ecia ꝯſtāte
mrīͦ ſi vir pot pſtare ſufficientē cauconē ꝯ dote ſtūe
da dos adminiſtracoē hēbit ut ſic Et ꝛm hͦ iſta lra

vel saltem intelligas ut si aliena .. ordinis ut etiam dixi in
eo non obli et sic non est sump. in arbitrio viri ut inlicitum
eo modo quo supra dixi et quatenus usura paciunt. Quer. ac
ad q an et qm vir possit agere pro dote et an et quando sibi debeat
assignari / dic q aut dissipat bona sua aut non si sic et non
audiet agens ad effectum ut assignetur ei dos etiam ad satis
dacoe dos q nouissime ff. assignetur inter dos q illud ii
et de ipsa cavea quod dissipet quod tunc sequestretur seu deponit
dos l. si constante q Si non dote et hic Si aut vir non
dissipat aut non vergit ad inopiam aut si primo casu audietur
agens assignetur ei ut hic hic actoris necogitur satisdac
dat. l. p. et ij. C. ne fidem do Si aut vergit ad inopiam q
pot et vult satisdare et admittetur agens et ei assignetur ut hic
aut pot et non vult et non cogitur satisdare dat. l. p. et ij. ne
fidem. do ff. dos ei non assignetur ff. deponetur ut hic aut vult
satisdare ff. non pot et audietur augens ut hic et eq. sed ut
assignetur ei dos sublata cautione quod prestare pot puta iurato
ria ut ff. tit. C. de pact. q. hac lege. si contra quod dicit
non assignetur ei ar dat. l. hac lege quod etiam dixi b eo q
primo ff. deponetur ut hic aut non pot satisdare ut vult et ideo quod
in casu in quo pot ff. non vult quia sub c casu non vim
op. in eo quod ff. dr et dixi b in ver non. quod hic licita d capit
lucrum de pecunia cum tamen videatur esse usura quod quod attendit
sorti usura est p. iiij. q. iij p totum et sup consuluit So
in dote pot ad attendere sorti quia maltus lucrum fructus
verum dotalium pro onera matrimonij de v sup salubriter illud
tamen procedit quando sunt res q fructus pariant quia ibi loquitur de fructibus
possessionum secus quando dos consistit in pecunia ut ff. in summo
ibi summa pecunie. et de l. ibi dixi et dicitur in sc q
p. quod ad hoc et ad illam quia ex qua dos consistebat in pecunia
hec depositum quod sit deuitatori in pecunia numerata et ius in
spe deposita vr ex minorum ff. de po. lucrum et sic causa capiat
lucrum usura est ut in praemissis in pro quantitas Et i aliquos
spale in dote quod non p. iure ut hic non dr de aliqua specia li
tare Item quod hic intelligi debeat in lucro non usurario p
bat hec lra in eo quod dr de pecunia honesti lucri et p hoc quod hic
dr in glo. permittit Sit ergo quod recipiatur hic lucrum non de pe
cunia ff. de negotiatio quia mercator negotiatur vel bitor
et precium lucri dabit marito Et intelligo quod non fiat pac
tum de aliquo certo lucro recipiendo puta .x. pro centenario quod et

Dissensio

cet usura ut in similib(us) all(egatis) in p(ri)mo q(uest)io(n)e (et) h(oc) diligent(er) nota q(uia)
quid h(oc) sol(um) mu(lt)u(m) b(e)n(e) i(n)telligi (et) sepe accidit Et s(ecundu)m h(oc) dic(itur)
q(uod) n(on) t(antu)m pecunia dotal(is) s(ed) etia(m) pupilli pot(est) sic deponi ut
de lucro honesto p(ar)te(m) recipiat (et) h(ic) ulti(mo) not(at) Bar(tolus) ff. ad l.
fal(cidiam) dum (et) fa(ci)t ad p(redi)cta q(uo)d notat Bal(dus) C. de pet(itione) h(e)r(e)di(tatis) l.
si in fine nemo t(ame)n s(u)b(se)c(u)t(u)m declarat sub qua for(ma) debeat
fieri ta(m)e(n) depositu(m)// Tu aut(em) dic q(uod) sic(ut) n(on) facto pacto pa(c)-

canis singu(lari)s

to de aliq(u)o certo lucr(o) ut nu(n)c dixi ¶ Ex h(oc) i(n)s n(on) casu(m) si(mi)l(e)
in q(u)o s(a)lvo capitali aliq(ui)d licite recipit ult(ra) forte Et
dico s(a)lvo capitali n(on) ut d(icitu)r so. an. mercator apud
q(uem) deponi(tur) tenet(ur) de dote integr(a) r(e)stituenda ar(gumentum) ff. so(luto) ma(trimonio)
l. i. (et) de certa p(ar)te lucri reddenda ita etia(m) q(uod) si in quibusda(m)
inter(dum) m(od)is amittat(ur) (et) in quibusdam lucret(ur) sit q(uo)d facto
lucr(o) t(ame)n damp(no) lucr(um) q(uo)d sup(er)e(ss)et p(ro) r(ata) reddetur iuxta p(ro)p(orti)o(n)is
(et) de illa ff. p(ro) socio n(on) s(o)l(u)m si fuerit (et) aristo(n) l. i. sic so. an.
Et fac(it) ad p(redi)cta q(uod) n(on) sit usura q(uod) h(oc) depositu(m) sit ar-
bitrio iudic(is) ut h(ic) t(ame)n aucte(ntica) fa(ci)t hoc id q(uo)d al(ias) n(on) lic(et)
depreh(en)d(er)en(tur) i(n)fra Et dixi etia(m) in se(cund)a q(uest)io(n)e// ¶ p(rim)o op(ponitur) ad id
q(uo)d dixi in p(ri)mo q(uest)io(n)e de pecunia pupilli n(on) si n(on) h(abe)t unde
u(n)de d(o)nat tutor cogit(ur) pecunia(m) un(de) fenerari aute(m)
ut h(abe)t q(uo)d obli(gata) p(ro)hi(bi)t h(ab)ere res mino(ris) (et) q(uo)d aute(m) tollat(ur)
¶ Glo(ssa) penul(tima) in fine v(erbo) statu(tum) q(uest)io Goff(redus) (et) Host(iensis) d(icu)nt q(uo)d
i. n(on) e(st) de iure ca(n)o(ni)co q(ui)a l(icet) d(icitu)r q(uo)d t(un)c sum(m)us dic(it)
alienis i(m)pend(ere) plu(ri)m(um) d(icitu)r sic n(on) su(n)s. dic q(uod) hodie n(on) e(st) (et)
de iure ci(vi)li Cu(m) etia(m) de iure ci(vi)li usure sit p(ro)hibite (et) h(oc)
e(st) c(ontra) usura decadi(t) tu ad d(icta) (et) in d(i)c(t)a aut(em) n(on) mi(ni)ssi(m)e
intellig(itur) q(uod) ut in p(ri)mo q(uest)io(n)e q(uo)d (est) deponi(tur) pecunia sine
pacto de aliq(u)o certo lucrando (et) de licito lucro d(i)c(i)tur i(m)mor-
t(alis) in p(ri)nc(ipio) in eo q(uo)d d(icitu)r pl(ur)ib(us) q(ua)lib(et) sunt h(ec) l(ite)re d(icitu)r so.
an q(ui) forte ap(osto)los dato(rum) appellat(ur) q(uod) fieri d(ebet) de ap(pellationibus) ab
eo (et) t(un)c ut sup(ra) li. vi. Et forte t(ame)n pau(pe)r(is) co(n)q(ue)retur de in
iusta sua q(ui)a co(n)venerit p(ro)p(ter) q(uo)d iudices (con)sulunt papa(m) so.
an. (et) sic in ell(egan)tio(r)e colli(gitur) (con)tra de q(u)o (et) in v(ene)to q(uest)io(n)e n(on) ex h(oc)
i(n)ferri(tur) n(on) t(ame)n sumat in eo(rum) iud(icio) (et) sic ut d(icitu)r s(upr)a potuit ap-
pellari n(on) v(e)l a(lia)s fieri/ d(icitu)r ut dixi in d(i)c(t)o q(uest)io(n)e v(er)o q(uod) in h(oc)
n(on) co(m)ped(it)ur in spe(cia)li q(ui)a d(icitu)r h(ic) n(on) distinct(io) ¶ 2o q(uest)io in eo
q(uo)d dixi s(upr)a q(uest)io(n)e v(er)o q(uod) q(uando) vir dissipat bo(n)a dot(al)ia assig(na)t
mulier an h(oc) p(ro)cedat in distincte o(pposi)ti. de testa(mentis) raymu(n)d(us)
v(er)o aurea d(icitu)r q(uod) q(uando) d(o)t(alia) sunt edita respo(n)sa(m) t(ame)n h(ic) locu(m)

quod uxor potest repetere viro vergente ad inopiam C. de iure do.
l. ubi. Et si maritus dotem consumpserit in bonis viri usque ad
certam summam quam potest ff. de iure do. sine contradictione in fine et
in casu illa bona habere in dote et super illa habet illud privilegium
quod habuisset si fuisset a principio constituta ff. de iure do. si cum imp-
tura et dualibus se. et l. vir uxori et l. quod fundum de fundo
do. l. iii. [illegible] dic quod et si in dote date sunt res inestimate
potest mulier dotem repetere cum vir vergit ad inopiam C. de iure
do. in rebus ad finem quod intelligitur ad distinctionem de qua supra questione vii.
¶ 3a questio in eo quod dixi supra questione vi. in principio quod in parafer-
nalibus non potest maritus se immiscere nisi [illegible] tamen
hoc cum in dote sit secus dicitur quia [illegible] in hiis que in dote ex
maritus et dat dotis [illegible] que tanquam sua sibi committitur quia uxor
est tanquam [illegible] C. de iudicibus nemo ii. Sed in para-
fernalibus vir nullum habet ius nisi quantum voluerit mulier se de
illis non potest intromittere sed cessante prohibitione mulieris ad-
mittitur vir etiam sine voluntate mulieris id est communis in licentia
datum dum tamen caveat de rato C. de procuratoribus maritus de pac-
[illegible] l. si constante. Dic quod in parafernalibus vir tenetur ut quod
tradita sunt viro [illegible] debitores agere potest
vir etiam sine mandato et sic cautione de rato dicta l. si constante
Et l. hac nisi in glosa ii in fine quod [illegible] l. maritus de
cautione procuratoris in aliis vero quos habet mulier extra dotem quasi
ad ministrationem sibi retinuit quod non tamen tradit ut quidam textus dicit
ut notatur in dicta glosa in quod etiam Jacobus Butrigarius et Bal. in dicta l.
maritus ¶ Quarto questio est tamen quando uxor recuperat dotem
quod vir vergit ad inopiam dum vir postea factus locu-
pletior illa recuperet glo. C. de iure do. l. ubi quod Et Bartolus
bari in illa l. quod et tamen [illegible] ibi et Bar. ff. soluto matrimonio l. si constante matrimonio
repetita in [illegible] [illegible] [illegible] Sed in [illegible] adducunt aliqua
quod non [illegible] [illegible] in [illegible] et sic [illegible] Bar. in dicta [illegible]
Sed ut de [illegible] an in speciali loco [illegible] illa quod quia fortem [illegible]
divisi ab ista nam quevit an actio ad recuperandam quam
apud competentem mulieri cum vir [illegible] male vir sua [illegible] [illegible]
competere si vir est [illegible] assignata mulier facultas autem
ad bonos mores promissa [illegible] quod forte est quia iam dotata
assignata mulier facultas ante in [illegible] faciendum quod tollatur iam
[illegible] de iure [illegible] [illegible] ¶ [illegible] queo in eo quod [illegible]

in glo. iiii q uxor tenetur ale virum egentem quod etiam dixi s. q. iio
viii. an teneatur ale ipsum bannitum vel excommunicatum dixi supra
eo ti. c. fi. s. q. si vir est in banno quod sic idem bar. in d. l.
si constante in prima que pub. que v. a. pl. ff. de iur. do.
mutu. c. i. dicit de cin testis mi. ff. Si vo. contigerit tollas in
pi. q. in qui multos de sen. ex. in c. alia ¶ Vio quero ves
quod dicit quod vir tenetur ad onera matrimonii quod sit illa de suo quod debet sustentare
tare uxorem et in vires dotis ff solu. ma. si cum dotem si ma-
ritus et c. si ante. Et idem de suo etiam si nulla dote recepit
ut adducit tenetur ale uxorem a. l. c. et tenet glo. in d. c. si in ar.
Et de suo quod tenetur alere pro suo velle prima sua dicit ulti-
ma parte tenet quibus naturalis effi. l. c. ff. ff. ut in ps. l. c. l. pl.
ubi dicit quod uxorem debet ale. ut filiam sed procedit constante
matrimonio quod cum matrimonio soluto dicit ut in s. c. que ¶ Vio quero
eto l. o an soluto matrimonio debeat ali inter de bonis viri Et
procedit quod inter coniugem cum dicit aim non tenentur heredes
viri restitutae dotis quod consistit in rebus mobilibus ut no. s.
eo de prudentia in glo. i. / Dicit quod al. est uxor non alatur
aut si sit ut habebit alimenta C. de iure dotium l. una
ff. ex pacto ubi glo. et p. ff. de ven. in pos. mitt. expunco
Si aut non sit non alatur tenentur heredes in cum et in capitulo
dotis quod non tenetur in plus quam in alimenta etiam si fructus
dotis excederent sit si aliquo dote restituunt computatis fru-
tibus quam ex bonis restitutis percipere potuit in restituendo alimen-
torum tenentur ita non glo. in dicta c. expacto hic Cy alt.
dicatur in dicto c. ex parte Oz. specie quod filius sit l. c. B. s. muli.
uxor et prima et idem et bar. in dicta l. divortio et c. quamvis
¶ Item hic in fine quod si pater constituit alimenta filie poster ea r. ic
pete ab heredibus viri plus ex no. Cy. C. de neg. g. alimenta
et l. ips. in uxore deducetur cum interesse medium tempore quantum
interest heredum quod potuisset fuisset apud eos aperta ut sit tale
dua quod non est soluta ad aperi de quo per bar. in dicta l. divor-
tio Item non cogitur mulier et apud heredes viri si post sit sub-
alibi velle ali ut ibi non bar. pro l. liber. i. ff. fi. ff. de
ali. z. Cy. l. c. quod non impetitur sui expressum quod tenentur b...
tum dicit quod tenentur si honeste apud eos esse cum tenent loca
maiti quod in dicto alimenti dicit mulier quod esse in matrimonio C. de bo. ma-
l. fi. et de l. in speciem quod filius sit l. c. B. s. pos. petebat Et
pro ea quia non speciem dicit quod si de consensu heredum stetit alibi
tenentur heredes ac si stetisset apud eos et sic infra vide

vnᵒ qrs an vir sua vivⁱ sit q vir teneatur de dote solue
propone si ipa comisit aliqd delictu vl contrahit mutuu
suo q no p l. cumis ff. so ma sit ecia z m suo no te vir
dare expensas ad causas vxoris u forte dicat spale qn vir
accusat vxori nam tunc forte cogetur ei dare expensas
ext si vxor sit in delictu ar. q. de accu excepte pro defendo
qd not. de emp z ven. puenit ostenso. illa ad vxore fauet
Et dic q si vxor no het de suo te vir facere ppria sumptᵘ
expensas ad absoluendum no aut si agit ar. dic. c. q
pte z q i no suo [illegible] si het de suo no te vir u ad ea q
contrauit aliunta vxor sicut dixi s. contr. vii

Donatio
de simat [illegible] p alia vba q dic inter
coniuges no tz donaᵒ exq al dicat alit
pauperior fit confirmator cu alteru donatis u pns tacite
vl expresse reuocetur pᵒ vnu dem aqᵒ zᵒ excep i nisi
zᵒ ad dem i q [illegible] ¶ no qd donaᵒ int coniuges lz teneat
tacite cu confirmatur alteru donatis C. eo. l. si z in ¶ zᵒ no
q tacite et expressim expirant q predr qn [illegible] est
cadit vo al [illegible] pa [illegible] q no de fo. q. si di
ligenti in glo. [illegible] q [illegible] teneat donaᵒ int coniuges
C. eo. l. [illegible] q hic dr fallit in donaᵒ principis in
coniugem vl eqᵒ ut contra / fallit ecia in aliis [illegible] casibz de
quibz posui in sua eo ff q donatores v pons ¶ tercio
q e vo q no valet donaᵒ int coniuges solo ut in glo. et
q [illegible] qs ponit glo. continet fuerit publicu dic q tal
donaᵒ u firmat [illegible] ar. de fo q pe si diligenti sa
no est obligatoria li in. lz quod [illegible] teneat ff de
pur sui ff. z si possori § item si [illegible] z bar. ff de
fidem si quis pro [illegible] et in hac glo v. summa modu qm
zm iura antiq erat usq ad trecentos aureos z m no
nova usq ad quingentos C. de dona. sanximus z l. sequentis
si dempsere ibi l. donationes q zm [illegible] vr [illegible] q si
donaᵒ [illegible] modu no excedat vl excedat et fuit actu
insinuata suffit q in vita u [illegible] al si reuocetur
z no fuit actu insinuata no valz u quod in vltra [illegible]
hac expresse pbauer z ratificauer ubi insinuata sepius
fiat in presencia publicas [illegible] z [illegible] ubi si [illegible] est
testes adhiberi [illegible] suffit monumenta pe z ab [illegible]
vltra cum in actis [illegible] testes [illegible] no de [illegible] qm q

i mini ut tz despice cu de sto detitum fu et fue qd dd in fe
qdy ¶ 2o qro in eo qd dr in hac glo. q no tz donatio
int coniuges &c si mini no teat q si qs donat sorbine
dr q tz donao n pt inlis C. eo ti. in ulobus in quo
vi q in inulite ut dixi de ele. cyro C. i. in vlti no li
Et st qd dr glo. de mrio q no tz d intelligi ut dixi in
ppa qe qn appant fuit mini pht q dixi & eo e. i. in
p p qro Et in hac glo. i volu. et de pben en
q li in / Et in fi. Si no dubm est an a sponso an
a marito st fcta donao distingunt qz si in domo sposi
a spoo si in domo spose amarito fca dr. C de dona
an nup tacime Et si fiet inrivil ad spona dica adden
spos si p inde. c at si in domo spose ut in q l. No glo
spos si p dcitu nup demiq Et ff et mt cos et l. penul
p l. ff. scriptis nup demiq Et ff et mt cos et l. penul
in pn et q vingini aste qui i mittit ad nota p sem
sua eo sub inca de dona ff inup in fi. ¶ 3o qro an
q h de de donacio loca ltat in mendite / vin q ste
si fca fuit inter coniuges an donadi ff c. l. mt et l.
si spons q eta na et donao inpensate inhibita
c ff de in pens l. in valu int q donatam sede
si mro qstante in frande donacois fca fuit q sta
si mro qstante C de dona an
dot al bu pot fieri mro qstante ¶ 4to
nup cu inulite insta de donat q est et alud
qro in eo qd dr de donacio p q alt quique fit lo
cuplectior alt pauper q si hc no eveit donti
glo. in ¶ vto qro eta hc si donatarius qsupst do
natorem in re stabile dr vin q consistur fca locuple
tor pecq si inutilit qz tn no te restitue ff eo h
si vir q no vin et l. qd aut h i marity heredes
donatorem te reputanc si ipe hes qsupsit & re vtile
ff ad l. fal q de bonis q ex donacoibus ¶ vio qro
in eo q dr qd donao dr coniuges qfirma obitu dona
tor Quin hc intellia de morte nali tantu an eciam de
ciuili qfirmat eo do tal donao si dona pdt libtate
et ciuitate C e l. res ex p vpen Et de hic in se
qdo ¶ vijo qro eta hc si donat in qdit mon in die
vin posse dra q no firmat donao qduxitt mini n
p in qssum tenstat fay dunioor dmortui de qu
qm expm to dr io an st no putate q vin pr n

in tendat exercere actionem sed solum actore qua sed dixit
durante iuiu. vt dic quod n est donacio vbi quod confirmet
donatio quam alt quinquid in condictione mortis an condicionale tempus
sed solum quod quod tali in confirmacione cessetur sed donatorem quod
n sit cessetur sed cum post confirmacionem in condicione
et de hoc vltimo dicit ut qui cum vbi in glo vi. ¶ Donacionem
aut ad primum dic quod ad quod quod possessionem vim fiat C. de epi et
cle. l. si et quod in no. vt dic quod per in confirmacione mortis confirmatur
donacio quod in condicionibus cessetur mortuus ut in dat. l. si et
sed leviter sed id quod dixi in principio ex quo ne. Et hic supponitur
quod tenuerit in confirmacione ut quod tunc possessione sed quod quod alt
cum sed dissolutio vim quod ad hoc remanet in ista posset
cum alio que habere solum cum in secundo quod non potest cuiuslibet remanere
sed reportare de quod id quod actibus et significanit ¶ Item
quo in eo quod dic quod donatio non cuiuslibet cum hic similiter
in sua ulla parte ipso ¶ Glo. ii in principio dicitur quod sed per l. in p.
ff. c. n. Glo. dicit quod si torpat res edita et sit
nova possessio recta rei vendicacionem pro quo non et accep
tilatio ulla est e. l. § sed fructus aut rei edite sed
tunc donatori si donatorem si donatarius sunt ulla et
de donacionem si non credebat valere lucratur fructus ff.
eo l. fructus et quod in no. in glo ii. Et quod dixi posse
repeti rem donatam preditur si donatione condictione ex iure
sed si utique ubi ipse donatur sed in non tenere sed vendicare
dicatur ff. eo cum hic factus § vel de le j. l. si Et in
hac glo. i ff. eo quod cum § j et hic predictur erat si pertinet
data pervenerit ubi solutur creditori suo et inde sequitur
sed nunc inquieta sed si vir pro emeret dedit
latem quod illa retinuit ut dicitur in eo § i quod si vir
ut qui dedit pecuniam perfecte domum de talibus quod tamen
valet donatio in tantum quantum effectu postulat ¶ Item quo
quo in eo quod dicitur de causa vocatur quando fiat dicitur
ut in glo iii Et in ca. i § Si ambo ubi dicitur quod si
ambo sed vir et uxor capti sunt ab hostibus non vir sup-
ponitur qui redire et si uterque redierit ambo vim sed
mortui Ibi liberos in potestate. consensus § vel ante
nunc nunquam hodie cum valet donatio ut no. § de offi.
tepta aut ~~nisi parentes et liberos~~ et unde si parens
in glo iii Et quod dicitur glo. non valet donacionem inter paren-
tes et liberos dicitur solum quod ad alios qui sunt in alterius potestate

ut q c° in tua ptate. Et tu in mea ut ego et tu in
potestate eiusdem. Et ubi unum ptas tm² no solu ad liberos
sz etiam ad suum ff. eo. l. in § qui in eiusdem usque
ad § ii tm / Ibi l. viii. ob id si testator instituit ti-
tium una cum filiis et sempronio Titius et filii sui
dimidiam sempronius aliam dimidiam ¶ Et in si q° ut
ff. eod. in summa eo § quartam utiles ad finem v fallit
Solutis matrimonio dos ad mulierem / sane
donatio pp nuptias ad maritum revertitur
n ad sit de iure ptate si a q° dein expresse v insi 2°
limitat v quod equale ¶ Op q mutat licet donatio
pp nuptias cum matrimonio constante vir esse possideat
et eo soluto ad ipsum revertatur ut hic / dic pte et ab
q valz quin sicut est pactum de lucrandis ipsam soluto
matrimonio ut h' q cessante valz ipsa mulier non pot renun-
tiare ypothecam pro dote sua quod hic in illa donatione
vel viro alienam tenetur obligari res donatas valz
consensu mulieris C. ad vell. l. aut sunc aut dicit
pot renuntiare iure ypothecam quod hic in aliis bonis
mariti C. ad vell. l. eam sicut nos sz donatio quia
malo dissipare bona sua pot mulier agere pro donatione
pp nuptias sic pro dote et accessionibus vendicare C. de
iure do ubi sicut viro ad ultimum committere agit
mulier ad assignationem ususfructus de hoc ut l. i. de q. c. i
2° op q vir liber liberi q d consuetudine possit separi q
dos n redeat ad mulierem soluto matrimonio et sic remanebit
mulier indotata q c q favore rei publice ff so ma l. i.
Solvit opi. q ista lex n consuetudine n restat tm ad ad
predicta de donatione pp nuptias q mulier lucratur de consuetud
regionis consuetudine n aut restat ad id quod predicta de dote
q q ad dote est consuetudine irrationabilis q si mulier dote
amittit forte pro hoc adulterium incurrit ut c. pp in fi-
et remanerent indotata quod ut predicta c q favorem
rei publice ff sol. l. i. de penis. cred. l. ii. § si sponsa
et l. in ea est Et e ro diversitas int dote et donationem pp
fragilitatem mulieris pot enim vir et multis casibus licite
victum querere ipsa mulier n possit / nam et potius pot
vagari et q robustior melius pot laborare. vn
n tamen favorabilior reputatur donatio pp nup-
tias sic reputatur dos C. q po in pn lb. assiduis
in fi. 2m opi. q vir faciat dein vel consuetudine et pactum
dicas q p consuetudine n pot vir lucrari dote sz ex pacto sit

C. de rei ux. act. l. vna § illo procul dubio et procedat ordinarie. q
in illo § non dicitur de consuetudine sed tantum de pacto. Dic quod etiam ex pacto
non potest induci quod vir lucretur dotem soluto matrimonio contra formam
inuecte verbis predictis quod etiam pro dictis quando potest apponi
pactum per quod deterior fiat conditio mulieris volentis itaque
inibi sine fuit ante nuptias siue post ff. de pac. do.
l. ij. C. de pac. conuen. consuet. ¶ Et ad § illo procul dubio
dicit quod loquitur quando mulier decessit in matrimonio quo casu potest vir
lucrari dotem vere pacti ut ibi. Et ideo dicit vere consuetudinis
quod quod pactum potest et consuetudo ut non glo. C. de re. de anno
sed vna quod quando procedat dixi de consuetudine vel si respi
cere in vij° questio. Et quod vere consuetudinibus et pacti possit ma
ritus superstes lucrari dotem tamen ipso iure dicitur ipsi s
lucra in eo casu dicit de consuetudine vel pacto contingere ad sup
muliere cessat quod dicitur ordinarie ¶ Dices in eo ipso dicitur
dicitur quod soluto matrimonio dos ad mulierem et donationes propter nuptias
ad virum reuertatur quod est contra Odo ut in glo si. in principio
2° queritur si mulier repetit dotem ab heredibus viri et ipsi
volunt deducere expensas factas animo in defensione
et causa dotis/ ipse eo casu si ad illud casum quere dicit quod non
putat quod maritus est dominus fructuum dotalium et si tamquam
dominus dotem tuetur ff. de impen. in re do fac. l. ij. et l.
quod dicitur ¶ 3° queritur an actio an mulier post dote soluto matrimonio
vero distinguit quod aut dos proficiencia data est marito quam mulier
repetit actione ex stipulatu ita illa exiguntur scilicet tam
dote de dicitur parti sit de illa solum reputatur C. de rei
ux. act. l. vna § accedit. Aut data est a muliere
et competit mulieri actio ex stipulatu et hic in sua manu vir quando
fac. post dicta l. vna in principio. Si pater dedit/ pro filia et
quibus est actio patri et filie dicta § accedit ff. solu. ma.
l. ij et iij et l. si pater. et l. dote et hic quando dum viuunt
pater et filia Sed si premoriatur pater agit sola filia dicta l. vna
§ videamus et ergo si premoriatur filia solus pater agit C. solu. ma.
dos ap. pre. ut distinguitur an sint liberi ut non dicta l.
vna § sileat et quo ad hoc vltimum dicit quod ipsum in extat
liberi procedit indistincte quod nunc dixi idem si extant
quando non nisi soluitur diuortio sed si soluitur morte
mulieris tunc dixit maritus quod dos remanet filiis ita non dico
§ sileat C. solu. ma. dos ap. pre. Et ut breuiter glo tamen sentit
quod et extantibus liberis reuertatur ad patrem et hic opinio videtur

licz de consuetudine spiri sive spi mar quod plene dicit per bar
ff so ma post dotem ¶ Secundo quero in eo quod dicit quod pactum
debet esse equale super donatione propter nuptias et super dote in quo
attendi debet equalitas Ut in glo. vel fi. Et dicit pro quod
debet esse equalitas non solum de quantitate ut non sit maior quan-
titas quam donationis sed et in lucris expectatis proveniendis
aut de equali do. quod hoc ergo ¶ Et si maius sit pactum de
lucranda dote quam donatione maius pactum tenetur ad minus
et quod cauta dicit hic glo. vel in fi. licet non ita clare dicit causa
pro quod si forum sit pactum de lucranda et non de lucranda do-
natione propter nuptias pactum dotis tenetur ad donationem C. de
dona. an. nup. l. vel si sine ante dona. ut sic vir
supprimens lucrari dotem ita et mulier supprimens donationem propter
nuptias causa sit de ipsa nichil dari sicut dicit causa pro quod et in
aliis est equalitas quod quantum dos et dona. ante nuptias et
post iusti de dona. § est et aliud Et sic sit augmentum
dotis et donationis et ante nup et post C. de dona. ante nup
si constante vero ante nuptias pot esse disparitas et equi-
tate dotis et donationis et in pactis sed lucris C. de pac.
conventis ex morte post nuptias autem hoc non liquet ut certo
quod si fraus quod prohibetur fieri de donationibus inter virum et uxo-
rem pro ut hic ulterius proba. hic et dicta l. si constante dic in
quod quod consuetudo non licet quod sive equalitas in dote et donatione
respectu quanti. ¶ Et dicit pro quod consuetudo pot esse varia in
quantitate et in lucris fit de ista raymundus Et de aliis dicunt
quod ad finem cum in subsequenti rubrica

De secundis nuptiis

[D]ivisio de matrimonio in quo secundo matrimonio videndum est quod si vel quia
mulier soluto vel divorcio vel morte dubitabitur an possit
contrahi et impune id facere Et applicatio secundarum venient et vel
tionis ar ff de his et pen l. i. in prin. de ma. xxxi q. i.
quos vero C. secundus in q. iii. hic colligitur in q. vii. et
tria in fi. et ideo an tria dicit in nuptis sed de secundis
nuptiis in binarias in c. i. et in tuo quod hodie nisi quod
hodierni recitando de morte quing in c. ii. et nos prohibet
in aliud lucris in c. plus et fi. ¶ Ex quo hic titulus sit
supplemens precedens de spo. dixit Solo addens eodem
quod in de expressa viri an possit alteri nubere illa vivente
hic ante quando divorcio vel initio quod soluto primo matrimonio contrahit secundum

Appellacionum ~~secundo nuptie non velit preconia~~
~~plus lucrari secundo~~

xxxiiij

Capellanum Bizenc vel p ulia ulta pbr. bndices
sedas nuptias suspendit et ad
sede apta mittit. Sedu. al bndtu vel tu sedo al bndo
7. ext. iij. Suspensu ipo iure sedm aliquos / ostis g. q p simany
q est verius. Cro q aliquis suspendit ab alio que appa-
z ty absolvit solum app sede de pbr grane (2o). host et col
ligit exponendo litam in illo suspensu ut pxie dixi ¶ Sco
Cro q grane cinez c bndice suas nuptias q pz cognini pe
que impon. in decke xx iiii latores / Et dic Jo. an. q
flor dz intelligi de sacdote qui bndixit sciens ¶ 3o Cro cum
reservatu sedi aplice / Regi tu z hoc dut q hic no e de casibz
reservat sz sunt spalis pinsio velut dicit q inhiet fco spali
spa sit volunt / primu verius ut de ix ind sicaus / denon
q phibent 2e nuptie bndia Sco ut i glo. Et nota ibi
fornicatio q sunt fornicatoris bndicedi no sut sit nec sedo
gentes qui al bndicti fuerit host. ibi quia sacrm dicit
Jo. an. q iste no est sacramentu q no e de septem de quibz
no de satin no ut. sup iiii sz c. sacrame vel sine ix

Dimmus dubitans de morte coniugis nisi T signu
post q inquisierit contrahe no debet si contraxerit
reddat sz no exigat et si postea sciat primu vivere dimittat
secdz hec ca dea 2a q. i. Si no 3. si q si ¶ Cro ingenuolitaz
tu supstpare q cons i captiuit hostu pot contrahe virum ua
in supstpare leg. de xamis captivat pcurrianos et in lia
puntit eis q contrahat ad eis gstat de obitu alterius coniugis
Et dixit Jo. an. hc xe q i. qd not Inno de spon cu locaus sz
ut dixi ibi in va qe Inno ulti leg. ¶ 2o no q dixi similiter
q coniux no debet contrahe nisi ei constet de obitu alterius coniugis
de hc i glo i. Et nota i nuptiam z pibi nota declaratur
hc c. ¶ 3o Cro i amodo q constitut contrait futuri tu de co
sti c ij z si dc ad Inno q lz py hc c no debeat coniux contrahe
nisi certo nuncio certo de morte coniugis tn si contraxerit sua
dic et i. q h di Jn id Si no phc 2a host quia sufficit est
ead ro q. id. ine ut de gspir. tua ¶ 2o no q in dubio
psumit pmorimo de hc in glo sedu 2si Et nota ibi Innoc
d. host q h no e sile sz gtru q i no psumit pmorimo
de g. q ubi pot ee viuu et constat de contractu psumit pmu
ut h facus si nullo no pt ee viuu q tunc qd era et tunc
c aie tenendu e ut ibi dic q illud c fac p glo i c q ibi
psumit indubio q primu fuerit coniugiu initu qd impedit sedm
et nisi de hc de psump illud inglo sz quare ¶ Opponi i c qd
dicit q coniux qui credens aliu coniuge defunctu contraxit

debet tn ei ostat de vita post conig relinquere coplexus adulteri
nos ita coqulo putabit coniugez defunctu no fuit adulteriu tn no
comittat sine dolo ff de adult l penul xxxij q v porro xx
xxij q ij Si virgo et c in textu glo vl solent qd dicit adulteriu
si postq scivit de vita pmi remanet in 2o de qo q statim dz rede
ire de spiri si-nulla defert ex iussione et instat glo i si alt al
incipit Julianus **Vir autem** no benedicat coniges si
ambo vel alt al fuit
benedict aut al et h primu pueli ff de b sig sepe de respet xo
pre i Bigamiam i ad secdas nuptias pquas solet contrahi
bigamia xxxvj q i c i ij 2ui de biga c ij xxij ¶ Contra
de vxe lxui capli qo ut inglo ij 2 dc host qd tn hoc pou
derit sola benedicco predens no debet inspici consumacio nimis
nec q solo mlr dicat benedici si inspiat benedicco semel data
que utiq conmuis nec benedicat mli sine viro go qui eaqz eadl
ad secda vota transeat benedicco no reiteratur quia p carne bn
dictam no benedicta que p copula conigit intelligit benedic
sicut al dicit dolos de costra [illegible] vl alta cognat nam
etul sanctificat vir infidelis p muliere fidele et eo q i ad
eor vij xxviij q i c i 2 c si quis fuit al est usiculus
i co § host 2 remittit ad summa eo § an licitu ¶ Goffr
dic quod dato q muli sit corrupta tn si nunq fuit benedicta
nec vir benedict benedicent nupcie quia no reperitur pluribus
q terz host medio § an licitu v sed nunq ubi dicit dic
instar glo in fine tn dicat q tn quis ducit secdam virgine ite
rat benedicco secdm costumu quorudam locoru tal enim itera
co reprobat hic hec tn coslue contra valuit ut ea applicat
quidez ex co q vt ea exsor benedicciois tota benedicco fundet
sup muliere ex quo igi nunq fuit benedicta benedic debet nec
p hoc intellige iterari benedicco quo ad viru pbat costucio
p hoc intellige iterari lx no benedicat vir [illegible] multi [illegible]
sit quia nuptibus de lo no benedicat vir [illegible] multi [illegible]
fit quia nupcibus ch locu no benedicat vir [illegible]
tam dic q si vir no fuit benedict benedic mulier [illegible]
2o vel 3o vel ulti sine sit virgo vl corrupta. Sed ij al no bn
dicta sicut si al ipa vl vir benedicti fuint ut p dixi et
phac declarat glo ij et mal i principio i sacra. [illegible]
glo q hec benedicco sit sacram q no pcedit aliquando sacram
site ut dixi sup eo c i q i ¶ Ibi l i 2 ij ubi dicit [illegible]
baptizans rebaptizatus si est dolo capax pmitur [illegible] sup
liano ¶ Ibi vincens de hoc xx v di § istud ¶ Ibi no fit sacram
ymo est de septe ut no de sacra iter sup [illegible] 3 di no ex
sitiny quo admimpmedy cautelaram ut no inde [illegible] Ibi
sitiny quo admimpmedy cautelaram ut no inde [illegible] Ibi
incimus ubi plene no an manus imposicio iteret. Ibi §
coppani pbat pre sit de penis c i ¶ Ibi fiat de hoc in
di § leges infima glo 4 Et in fine sh host allegat de
cogt spi c i § si 2 c sup eo ubi de hoc 2 de temp c ij

Nupte mulier nubens infra annum lugubrem in infamia non
incurrit secundum dicit c. super illa de secundis nuptiis et i. videmus
dicit p. adeo vere infamia et omnis iactura quod dicit ut j. c.
per in 3° nota et hoc facto ¶ Nota de tempore luctus mulier fere
annus a morte viri numerandus unde si ultra die eum audivit
de morte viri eadem die ponere et deponere potest vestem lugubrem
ff. de his qui no. in fa. uxor et l. genero maritus cum
non cogitur lugere uxorem dicit l. uxores. ¶ Refert valerius li.
c. i. co. ultimo quod senatus post cladem cannensem iussit matro-
nas ultra xxx dies non lugere ut sacra possent intendere.
¶ 2° nota quod soluto matrimonio uxor potest nubere in duo de hiis in glo.
j. et dicit pe. et ab. j. c. per quod similiter in duo contrahat copu-
la primo sit in regulari vi. q. i. sit ¶ Secundo in christiano copu-
la q. i. sit cum ¶ 3° in viro suo relationis et sine suspicione tur-
pitudinis xxxi q. i. § i. et quelibet huius copulam potest
tollere sicut in ipsis ubi vir adolescentiam loquendi virtute ha-
buisse nam dicit solet facias in duo in libere. Et est modus
permittendi et cohibet quod dicit in duo hostiensis dicit quod non debet nube-
re contra canones et non indutum sed contra deum nubere docuit de
infidelibus et c. non debet et inficiat glo. in ubi honestati
refert ihero contra iovinianum quod uxor aliquos mater sua accedit
quod sibi sedes nuptias suadebat sibi puer alii maxime omnes
et ibi dicit quod puer permitti statim peti posse sed dicit hostiensis
quod licet mulieris status sit aptus ad contrahendum ut patet et de spon-
salibus nuptiis pubertatis non tamen creditur tenere tamen pacto
patris ad solvendum debitum ff. de solu. quod dicimus ¶ 3°
nota ubi eum voluerit quod nuptiam debet esse liberam pro his despon-
sationis sicut ponitur cum secundum [illegible]

Eunuc [illegible]

nundium ¶ Summa ut ... apparet
in adeo vere tamen nudus in sine alia ... et non posterior
in duo ut dixi et c. per in 2° nota infamie vel vere hostiensis
Simitani [illegible] in antiqua non agitur dispensacio ad secun-
da vota tamen scilicet quod nubere melius est quam uri unde proposito in duo
concedimus et nec quod est vel ei qui recte dixit in iactura vel in
infamiam imputatur autem priorem cognoscimus absolvendum et dicit hostiensis
quod hec verba non debent remoueri sed forte compilator facit
ea hic mittit prius sufficit quod de iactura decet est super
sepe eam nimis dedit ut supra de vo. quod super his et c. sed
de iudicis adulterandum nuptiis hostiensis ¶ Nota quod secundum leges mulier
que nubit infra annum luctus incurrit infamiam penas secundum ca-
nones ut patet et supra c. per quibus stat ut patet in fine 2° nota
quod hostiensis sui fuerit est auferendum de hoc inglo. per et

p h. 1a. inductam li. vj. Et nota q hec glo dicat h. extensionem
tendi ad omnes mulieres wlt dicere q no solu corrupuit eas que
sunt similes ut quas constat no esse pregnantes sed eciam alias sine
feis timeat sanguinis turbacio sine no ¶ 3o nota q leges no
dedignant imitari canones presertim in spiritualibus ut in mari
monijs de h. in glo vl. 2 dic presertim primaria p h. qd. de co
dixo ep c. 1. Et ophe pot dic 2m theste Host. q ubicumque leges
qualiter spali ca prohibet contrahi nuptias ut infra tempus luct. propter
sanguinis turbacionem ff de hijs qui no infra liberi ut ne maligna
suspicio possit consuetudinem nubendi dat. de reste 2ca que
parit g vim siquidem colla in ut ne dubitet deple an sit
prim mariti ut sed C. de repu. gonsum 4. Si vero sit in ma
no contrahendo int p tutore et pupilla propter administraciones
subversione C. de no cirdit nuat int tutore et pupilla ptam
sit int rectore provincie l. vna. In hijs omnibus leges ecompuit
ecclesia ut rectam processionis Host pt. q nomt theologi 2 ead xxviij
q 1. § Ecce xxxv q ij si quis aucta de hijs dic ut j.
q ij infra ¶ Ecclesia qua racione leges prohibent mulierem contra
here j. annum luctus 3o ut in glo. in principio. Et plenius p
q dixi i pro. in glo. et de h. xxvij q ij § Item relemitas.
3o querens no q hic dicatur q nisi contrahens j. annum luctus
no incurit infamia legale et de alijs penis legalibus sibi in
positis de penis C. de secis nup. l. 1 ubi pt infamia imponit
pena ut viro sedo ultra 3m partem bonorum nec in dotem det nec
intestato relinquit sit hered. ex legata fidei commissa ut donacoes
ca mortis no capit sit quid q sibi fuerat a pore viro relictum
sit sponsalicia largitas perdit C. ti. l. ij. Et has penas eciam pati
tenetur que parit j. tempus luctus cum constat prolem no fuisse ma
riti vel si contra sacrum deseruit filiorum tutela no reddita pos rac
so ti cum. eisdem penis de hijs q omnibus penis q an eis
emitet de iure canonico Glo. ... q sit Host cum alios alii dic
q dic in glo 2 de h. ij q iij § vl. ins. ubi glo. et qd eni
tat omnes premissas penas sit et qd not xxxvij q ij de pucll
at § quibus de h. cum sedm li. vj in glo. cum putes que sub
dubio fare tenet penas premissas et sublatas iure credit
q no tm infamia no ter. sed nec alijs penis q sibi irrogari
est impst. j. tpe luct. de nupcijs sunt dixi sed penas quas
quisque est sedo impst no mutat de nupcijs C. de 2is nup
hat auctentica 2 l. fene 2 l. si cum de nup. § et ecce hactenus
2 § Si no est et expresse est de pig c si iure 2 fiat i c
intelli de ut ibi intelligit iuro sed pt et ali intelligi ut hic dixi
i pro glo. Et est ro. diversitatis 2m iure est pene imposite mule
ribus j. annum luctus sunt incerte pene sed pena que impo 2o
nubentibus no est incerte pena iuro est provisio filiorum primi coniugij

Dicit etiam non tollitur pena que imponitur ei qui contra prohibitionem iuramenti nubit non iure
dicta non est tutele filiorum C. ad tertul. omnes aut denique. Si autem
mulier iure ... Hostiensis eadem ratione. Et in prima causa primum quia contraxit
in 2o quia contractum non adimplet ad quod plegios et obligata ...
commode idem sine impedimento mulieris facere posset. Dicit etiam Hostiensis quod in ipsa
tamen tollitur pena etiam quo ad secularem forum pro quo quod hic dicitur iusto
in ... in eo quod dicit quod ista non dicta ... etiam in foro civili
et 2o Hostiensis hic quod tollitur pena etiam in foro seculari suadent rationes
primo quia mulier non sit de foro imperiali et sic ... suo iudice
non ... 2o quia si imperator iudex ... et apostolicus
superior et sic ... patris ... qui ... sit
de per venerabilem 3o quia lex imperialis contra iniusta sit et ideo non
nubit ... sit ius ... et ... ad ... ad contrahendas
non ... premonendum ... de bono ... de delictis
... si ... quesivit ... cum sit imperator statuit quod
... ordines vel missa audiens ... x ... dicunt
et ... nil potest et ideo ... sunt leges ...
... de ... sicut c. i. ¶ 2a quia ... si ...
... adulterandi ... non possit de facili ...
... qui ... Jordane ...
... c. ... de ... c. si ...
... ...
... non ... leges corrigent quod
... ut ... dixi ... Hostiensis quod hic ... pena
quod predixi que imponitur mulieri quia nubit non ... tunc etiam
tutele filiorum et aliud ... de muliere soluta et libera
... viri ... de muliere legata ...
sed tutele ... et promissionis ... Hostiensis ...
... de ... sibi ...
... Hostiensis negat ...
primo et 2o ... in foro civili ... hereditates
agitur ... ... quod non ... tamen ...
etiam ... plures et ... pro
... ut dixi de ... venerabilem ... de ... novit qui
filii sit ... tamen ... prohiberi
... mulierum ... que ... honestate et ...
bonos mores ... 2o ... adulterandi dicit quod non ...
... non ... quod non ...
que ... et ... est quod ... dicitur ...
non potest ad prohiberi quod prohibetur ad tempus et sic ...
tollitur libertas ... data ... quod prohibens ad tempus
eligere non ... de ... si ... prohiberi ad tempus eligere
quem prohibentur non ... imponitur pena de ... c. i. et. imponentes
... li. vi ad id quod dicit ... de honestate dicit ...
non ... non potest ... non ... sanguinis

ut quia post morte viri pepit uel conceperit viuo viro pus fetu no de-
muisse petitur ppt infirmitate uel absentia q quo si cohibet se vir
sibi expediens qui cum sine expertus noles de alii sibi prouidebit
lz fort q dni vinet uel alius similis no oriret Et d Jo
an se vidisse viduas honestissimas ppt hec cauy i. cum co
trahere q talia no put hic u tn optant fat de fore lig
Et qualit est matrim maribz dignu ff de spons si que pi
2 matrim co silio C de nup vidual ne eneciat q hi de
spon dilans de dinor co lite inpu ste vidue uel dict inhibuit
ppt oppressiones vitandas 2 sit utilitas fac licite 2e de regu
lar q no e nisi 2 equp tunet ne lucrum eciat nullo
cu sibi no expedit fac de spons cu locu q clc uel uo ibi minute
ex his et similibz psuasionibus concludit Jo an pl hat pte 2 hic
q omnes pene dampnabis media l. i. 24 Bar aut post et
pliat de ordis inpio sit sublate tenet cu glo ut in e li.
Bar aut opt explicit pnissaz distinctam primo q i 2 ulti
peccat q ex q leges loquentes de secds nubentibz no sit sub
late pcanones eis standu e ste and distinctio primo ubi
bn pla. l. q q cy. lit 2. 8 t. pp. opina sola de i simul
tn ld i alijs penis que imponunt quia nubit i tempus
luctus uel sub est y dempnitas cuius ad nubit licite ex lima
apli sup qua cau fundat h c 2 pcedens ste sub est et alia
ro depna h quia psitum i iurijs et alijs spualibz standu e
canonibus de ei gg tna q filij st l. lato. Et hec prez
tenz se inopp c. xxxv ubi d. q mulier q nubit i anno
luctus no pdit usu fructum sibi sibi a viro relicto pp. quot
d. iy 3 no li. Jnos cu q dixi sy gsf q cetra sublata e
pcanones omnis alia publicis leg sed si nubit ut in anno
luct pturbare 2 pupilla Item mt vcaz pnine 2 pnimali
no videt hc pcedit q no debeat dic leges correctas nisi
q hc expssa rept i canonibus cu de cla cu expediat li vj
¶ 2o qis mas hc dixi. 8 qe pp q penis dampnabis C de
2 s nup l. i. 24. incurrit uel si parit ex alio viro i temp
luctus q si no parit sz scripsit comittit d glo C de 2s nup
aut. easd penas q incurrit easd penas quas incurrit nubens
q p incurrit de isti 2a q parit S si Et dic hc cau pena
no est sublata pp c. cu pte quia locut i nubente que
sic facit opus ad licitu lz hoc occurrendi adfinitad inmundiz
et adpstand cavy adulterio Ety 18. 8 ti i primis is pcipue
tn ad hoc instituit canones ut honesti coherentur ab adulterijs
et inducerent ad castitate eius e opinu dis aud putarem dict
de leuu q simanus 2 no sup mplhemia ingli idest crasus
ipse us deus cui ope lib h sine hoc sui clementia nllo pfect
at hec opaz castitate cetera q vntes assequunt aucy 2 uis
aud sua dignitas ita ut suncti mortali etiam corpori incarnati
dine lanq individue tenet. C

**Incipit liber primus
beati Jeronimi adversus
Jovinianum hereticum**

Pauci admodum dies sunt
quod sancti ex urbe fratres cuius-
dam michi Joviniani commentario-
los transmiserunt rogantes ut eorum
ineptiis responderem et epicurum
christianorum evangelico atque apostolico vigore
contererem. Quos cum legissem
et omnino non intelligerem cepi revol-
vere crebrius et non modo verba
atque sententias sed singulas pene sil-
labas discutere volens prius scire
quid diceret. Verum scriptorum tan-
ta barbaries est et tantis spurcis-
simis sermo vitiis confusus ut nec
quid loquatur nec quibus argumentis
velit probare quod loquitur potuerim in-
telligere. Totus enim tumet totus
iacet attollit se per singula et quasi
debilitatus coluber in ipso conatu
frangitur. Non est contentus nostro
idem humano more loqui quoddam
altius aggreditur. Parturiunt montes
nascetur ridiculus mus. quod ipse
non sani esse hominis non sanus iu-
ret orestes. Preterea si involvit
vit omnia et quibusdam inextrica-
bilibus nodis universa conturbat
ut illud plautinum lepide ei possit
aptari. Has quidem preter sibil-
las leget nemo. Nam divinandum
Curiositas apollinis vates legimus
et illud virgilianum Dat sine men-
te sonum. Eraclitum quoque cogno-
mento skotinon sudantes philo-
sophi vix intelligunt. Sed quid ad-
mum[?] en ita ait et en cuius
libros multo difficilius est nos-
se quam vincere quamquam et victoria
non parva sit difficultas. Quis
enim eum superare queat cuius asser-
tionem penitus ignorat. Et ne
lectorem longius traham cuiusdi [cuiusmodi]
eloquentie sit et quibus verborum
floribus ornatus incedat secundi
libri eius inchoabit exordium quod hes-
terna crapulam ructuans ita evo-
mnit [evomuit]. Satis facio invitatis non
ut clarior titulum sermone sed mu-
mare purgatus rivus[?] vano ab-
scisso agrum novella plantatione
arbusta teneritudinis erepta de
vitiorum gurgitibus audientia con-
munitam agminibus sanctis eccle-
siam spe fide caritate inaccessi-
bilem. Nostra est mea in maturis
omnis sancti-[?]tatis impetum incipe-[?]
re vel arte eludere potest nullus. Ro-
go quid sunt hec portenta verborum
quid descriptionis dedecus. Nonne
vel febri eum somnia reputes
vel arreptum morbo frenetico ypo-
cratis vinculis alligandum. Quo-
tienscumque eum legero ubi meus de-
fecerit spiritus ibi distinctio est.
Totum incipit totum pendet ex
altero nesciat tamen quid coherat
et exceptis testimoniis scripturarum
que illo venustissimo eloquentie sue
flore mutare non ausus est ali-
quis sermo eius materie convenit.
Que res michi aliquam suspicionem
intelligentie dedit velle eum ita nup-
tias predicare ut virginitati detra-
hat. Quando enim minora maiori-
bus coequantur inferioris comparatio
superioris iniurie est. Neque vero
nos Marcionis et Manichei dogma
sectantes nuptiis detrahimus nec
tatiani principis[?] encratitarum errore
decepti omnem coitum spurcum pu-
tamus qui non solum nuptias sed
cibos quoque quos deus creavit
ad utendum damnat et reprobat.
Scimus in domo magna non solum
esse vasa aurea et argentea sed et
lignea et fictilia et super fundamentum
christi quod paulus architectus posuit
alios edificare aurum argentum et
lapides preciosos alios econtrario

2

ligna fenum stipulam. Non ignoramus honorabiles nuptias et cubile inmaculatum. Legimus primam Dei sententiam: Crescite et multiplicamini et replete terram. Sed ita nuptias recipimus ut virginitatem que de nuptiis nascitur preferamus. Numquid argentum non erit argentum si aurum argento preciosius est? Aut arboris et segetis contumelia est si radici et foliis, culmo et aristis poma preferuntur et fructus? Ut poma ex arbore, frumentum ex stipula, ita virginitas e nuptiis. Centesimus et sexagesimus et tricesimus fructus quamvis de una terra et de una semente nascatur tamen multum differt in numero. Triginta referuntur ad nuptias. Nam et ipsa digitorum coniunctio et quasi molli osculo se complexans et federans maritum pingit et coniugem. Sexaginta vero ad viduas eo quod in angustia et tribulatione sint posite, unde et superiori digito premitur. Quanto quoque maior est difficultas experte quondam voluptatis illecebris abstinere, tanto maius et premium. Porro centesimus numerus, diligenter queso lector attende, de sinistra transfertur ad dextram, et hiisdem quidem digitis sed non eadem manu, quibus in leva nupte significantur et vidue, circulum faciens exprimit virginitatis coronam. Hec de impacientia magis quam iuxta ordinem disputationis dixerim. Cum enim adhuc de portu egrederer et rudentibus vela sustollam, in medium me concitum pelagus plenis loquendi estus arripuit. Unde cohibebo cursum et paulisper sinus contraham nec indulgebo mucronem iam nunc provocanti te ferire cupienti. Balista quanto plus trahitur fortius mittitur.

Non est dampnum dilatio ubi certior fit ex dilatione victoria. Proponam breviter adversarii sententias et de tenebrosis libris eius quasi de foveis serpentem protraham, nec sinam venenosum caput spiris maculosi corporis protegi. Pateat quod noxium est ut possit conteri cum patuerit. Dicit virgines viduas et maritatas que semel in Christo lote sunt, si non discrepent ceteris operibus, eiusdem esse meriti. Nititur approbare eos qui plena fide in baptismate renati sunt a dyabolo non posse subverti. Tertium proponit inter abstinentiam ciborum et cum graciarum actione perceptionem eorum nullam esse distantiam. Quartum quod extremum est, omnibus qui suum baptisma servaverint unam in regno celorum remunerationem. Hec sunt sibila serpentis antiqui. Hiis consiliis draco de paradiso hominem expulit. Nam et saturitatem ieiuniis preferendo repromisit eos inmortales futuros quasi in aequum posse corruere. Et dum divinitatem equalem cum Deo pollicetur, expulit eos de paradiso, ut qui nudi et expediti et absque ulla macula virgines Domini consorcio fruebantur, deiecti in valle lacrimarum tunicis eos pelliciis vestirentur. Sed ne lectorem diucius morer, sequar vestigia particionis exposite, et adversus singulas propositiones eius scripturarum vel maxime utar testimoniis, ne querulus garriat se eloquencia ma

tis quam veritatem stipatam quod si
expleuero et illum virtutis instru
menti nube expressero assumam
exempla secularis quoque litterature
ad quam et ipse prouocat doceam
quoque etiam inter philosophos et egre
gios in re publica viros virtutes
voluptatibus id est pitagoram et
platonem et aristidem aristippo
et epicuro et aliis nadi ab omnibus
soleri preferri queso vos vtri
usque sexus virgines et continentes
mariti quoque et digami ut co
natus meos orationibus adiuuetis
Cunctorum incommune iouinianus
hostis est Nam qui equalia omnium
asserit merita tam virginitati
facit iniuriam dum eam nup
tiis comparat quam et nuptiis sic
eas liceat asserens ut secunda et
tercia matrimonia Sed et in eo
digamus et trigamus aduersarius
est ibi ponens scortatores et li
bidinosissimos post penitentiam
ubi duplicata et triplicata ma
trimonia nisi quod in eo diga
mi et trigami dolere non debent
quia idem scortator et penitens in
regno celorum et virginibus adequa
tur proponam igitur manifestio
ribus vobis et habentibus aliquam
consequentiam argumenta eius et
exempla de nuptiis eodem quo or
dine omnia que ab eo dicta sunt
digeram nec molestum lectori
sit si nauseam et vomitum lege
compellatur libenter antidotum
christi bibet cui dyaboli venena
precesserunt Audite pacienter
virgines audite queso volup
tuosissimum contionatorem immo
quasi syrenarum cantus et fabulas
clausa aure transite vnde secte

paulisper in iniurias per putare
uos cum domino crucifixas phariseo
rum audire blasphemias Prima
in quit dei sententia est propter quod di
mittet homo patrem suum et matrem
suam et adherebit uxori sue et
erunt duo in carne una At ne for
sitan dicerem hoc scriptum in veti
testamento asserit a domino quoque
ipsum in euangelio confirmari quod deus
coniunxit homo non separet Statim
que subnectit Crescite et multi
plicamini et replete terram et per
ordinem replicat Seth Enos
Caynan malalehel iareth et e
noch matusalem lamech noe
omnes habuisse uxores et eodem sententia
filios procreasse quasi generationis
ordo et hystoria conditionis humane
sine coniugibus et liberis potu
erit enarrari Iste est inquit
enoch qui ambulauit cum eo et rap
tus est in celum Iste noe qui
cum centum nagis multa virgines
propter etatem solus cum filiis et
uxoribus naufragio orbe liberatus
est Rursum post diluuium quasi
altero principio generis humani vi
rorum et uxorum paria iunguntur et
ex integro generationis restauratur
benedictio Crescite et multiplicamini
et replete terram Insuper etiam
comedendarum carnium licencia
relaxatur Et omne quod mouetur
nobis erit in escam sicut holera
herbarum dedi vobis vniuersa
Currit ad abraham ysaac et ia
cob E quibus per trigamus
secundus monogamus tertius quatuor
uxorum est lye rachel bale et zel
phe et asserit abraham ob fidei
meritum benedictionem in filiis ge
neratione suscepisse saram

in typo ecclesie cum defuerant mu
liebria maledictionem sterilita
tis partus benedictione mutasse
Quid rebecca ierit quasi prophetis in
terrogare dominum et audierit a deo
due gentes et duo populi in ventre
tuo Quid iacob in uxore servierit
et conspirante rachel viri esse dare
liberos ac dicente da michi liberos
sin autem moriar Responderit
numquid pro deo ego sum qui te con
clusit Quantum inquit sciebat fru
tus nuptiarum esse deum non marita
Quid ioseph vir sanctus atque cas
tissimus et omnes patriarche uxo
res habuerint quibus equaliter
per moysen benedicat deus Iuda
quoque proponit et thamar et
onasum aunan perstringit a deo
quod sui in invidens semen nuptiarum
opera perdebat Moysen proponit
et marie lepram que fratri pro
uxore detrahens livido dei ultione
percussa est Laudat sampson et
uxorum nazareum viris effert
preconiis delboram quoque re
plicat et barach quod absque vir
ginitatis bonis sysaram et iabi
n currus ferreos debellarint
Iahel uxorem aber cinei addu
cit in medium et palo armatam
predicat manum Inter iepte pa
trem et virginem filiam que im
molata sit domino dicat nulla
fuisse distantiam cum potius
fidem parentis preferat ei quo
testa sit lugens venit ad samu
el nazareum domini qui ab infa
ntia nutritus in tabernaculo est
et vestitus ephod bad quod interpre
tatur vestibus lineis dicit eum
eius filios peccasse nec sacer
dotalem pudicitiam uxoris com

quatam esse complexum Booz quam
sua ruth in area collocat ac et ves
stat dauid inde perducat ipsum quod de
ducentis preputiis eiuam cui inte pi
culo refert regis filie quesisse
connubitus Quid dicam de salo
mone qui ponens in cathalogo
maritorum ymaginem assert salua
toris et de illo esse volt scriptum deus
iudicium tuum regi da et iustitiam
tuam filio regis Et dabitur ei
de auro arabie et orabunt pro eo
semper etc Et repente transit ad helia
et heliseum et narrat grande mis
terium quod requieverit spiritus helie in
heliseum et hoc cum dixerit tacet
nisi fortem heliam quoque et heliseum
contestatur habuisse uxores Transit
ad ezechiam et cum in eius laudibus
immoretur miror cur oblitus sit
dicere amon filios suum Iosiam iu
stissimum sub quo in templo deu
teronomii liber repertus est abol
da uxorem sellum instructum re
fert Danielem quoque et tres pueros
inter maritos numerat et ciuium
repente transcendens zachariam
et elisabeth petrum proponit et socios
eius ceterosque apostolos et consequenter
infert dicens Si autem voluerit
assumere vanam defensionem et
ostendere quod iudeis mundus indi
guit incremento Audiant pau
lum loquentem adolescentiores
viduas volo nubere et honorabiles
nuptie et cubile immaculatum
et mulier alligata est viro quan
diu vivit vir eius si autem vir
eius mortuus fuerit nubat cui
volt tantum in domino Et adam non
est seductus mulier autem facta
est seducta in prevaricatione salua
autem fiet per filiorum generationem si permanserit

serit in fide et dilectione et sanctificatione cum sobrietate. Certe cessat hoc illud apostolicum et qui habent uxores sic sint quasi non habentes, nisi forte dicitis propterea vocas nubere quia iam quedam conuerse sunt retro post sathanam, quasi ex virginibus nulla cadat et non sit earum maior ruina. Ergo manifestum est vos manicheorum dogma sectari prohibentium nubere et vesci cibis quos deus creauit ad utendum et cauteriatam habentium conscientiam. Et post multa que nunc otiosum est reuoluere, conuertit se quasi in locum rethorum et facit apostropham ad virginem dicens: Non tibi virgo in uxorem elegisti pudicitiam propter presentem et necessitatem, placuit tibi ut esses sancta corpore et spiritu, ne superbias, cuiusdam ecclesie membrum es cuius et nuptie sunt. Nimium forte videremur in expositione propositionum eius et legenti fastidium faceremus, sed male ratus sum cuncta volumina eius quasi instructa contra me ponere et totum hostile exercitum cum suis turmis ac ordinibus congregare, ne post primam victoriam alia michi de integro prelia nascerentur. Igitur non dimicabo contra singulos nec paucorum eorum passim congressione contentus. Toto certandum est agmine et incompositi hostium cunei ac latronum more pugnantes instructa ac ordinata acie repellendi. Opponam in prima fronte apostolum paulum et quasi fortissimum ducem suis telis id est suis armabo sentenciis. Sciscitantibus eum super hac re corinthiis plenissime tradit doctor gentium et magister ecclesie. Quid quid autem statuit hoc christi in illo loquentis legem putemus. Simul quoque ne lectoris tacita cogitatio cum exemplis singula que posita sunt diluere semper ad apostolum referret et studio validissimus questionum priorum negligens ad extrema festinet. Inter cetera corinthii per litteras quesierunt utrum post fidem christi celibes esse deberent et continentie causa quas habebant uxores dimitterent, an si virgines credidissent inirent matrimonia, et cum e duobus ethnicis coniuges credidisset in christum utrum maritum credens relinqueret non credentem, et si esset ducende uxores christianas tamen iubet accipi an ethnicas. Videamus igitur quid ad hec paulus rescripserit. De his autem que scripsistis michi: bonum est homini mulierem non tangere, propter fornicationem autem unusquisque uxorem suam habeat et unaqueque suum virum habeat. Uxori vir debitum reddat, similiter et uxor viro. Uxor proprii corporis non habet potestatem sed vir. Similiter et vir sui corporis non habet potestatem sed uxor. Nolite fraudare invicem nisi forte ex consensu ad tempus ut vacetis orationi, et iterum ad idipsum ne temptet vos sathanas propter incontinentiam vestram. Hoc autem dico secundum indulgentiam non secundum imperium. Volo enim omnes homines esse ut meipsum. Sed unusquisque proprium donum habet ex deo, alius quidem sic alius autem sic. Dico autem innuptis et viduis: bonum est eis si sic permanserint ut ego. Si autem se non continent nubant. Melius est enim nubere

qm vri Reuertamur ad capud
testimonij Bonu est inquit
mulierem no tange malu est
tangere Nichil enim bono contrariu
e nisi malu Si aut malu est
r ignoscitur ideo conceditur ne
quid malo detius fiat Quale aut
illud bonu est q condicione
detioris conceditur Numquid n
subiecisset vnusquisq uxorem
suam habeat nisi premisisset
ppt fornicationes aut Tolle for
nicatoes r no dicet vnusquisq
vxorem suam habeat velud si
quis diffinat bonu est triticio
vesci pane et edere purissima
similam tam ne quis compulsus
fame comedat stercus bubulu
concedo ei ut vescatur r ordeo
Numquid ideo frumentum
non habebit puritatem suam
si fimo ordeu preferatur Bo
illud est naturaliter qd compa
com non habet mali qd prela
tione alterius no obumbratur
Simulq est ammirandum apli
prudencia Non dixit Bonum
est uxorem no habere sed bo
est mulierem non tangere
Quasi r in tactu periculum sit q
qui illam tetigerit non euadat
que virorum preciosas animas capit
que facit adolescentium euolare
corda Alligauit quis in sinu
ignem r non comburet aut am
bulabit sup carbones ignis r no
ardebit Quomodo igr qui ignem
tetigerit statim aduritur ita
viri tactus r femine sentit natu
ram suam et diuersitatem sexus
intelligit Narrant r gentilium
fabule mitica r erictonium vel
in lapide vl in terra de polo esse

libidinis ee generatos. Unde r vir
ioseph quia tangere illum no
lebat egipcia fugit e manibus
eius r quasi ad morsum rapidis
sime canis ne paulisp virus serpe
ret palliu quo tetigerat abie
cit Propter fornicacom autem
vnusquisq suam habeat uxorem
r vna queq virum suum habeat
Non dixit ppt fornicacom aut
vnusquisq ducat vxorem alio
qn hac excusatione libidini fre
na laxasset ut quotiescunq uxor
moritur totiens ducenda sit a
lia ne fornicemur sed vnusquisq
uxorem suam habeat Suam inquit
habeat sua utatur q habebat an
qm crederet Quam bonum erat non
tangere r post fidem xpi soro
rem tantu nosse no coniugem ni
fornicacio tactum eius excusa
bilem faceret Vxor proprij corpis
no het potestatem sed vir Simili
r vir corporis sui no ht ptate
sed uxor Omnis hec questio de his
qui in matrimonia sunt an eis
liceat vxores dimittere qd et
dns in ewango phibuit Unde r
aplus Bonu est ait homi mu
lierem non tangere sed quia
semel duxit vxorem nisi ex con
sensu se no valeat abstinere
nec dare repudium nam peccati
reddat coniugi debitum Sponte
te quippe se alligauit ut reddere
cogeretur Nolite fraudare in
uicem nisi forte ex consensu ad
tpus ut vacetis oracioni Oro te
quale illud bonu est q oracoe
phibet q corpus xpi accipe non
pmittit Quam diu impleo mari
ti officium no impleo continentis
iubz idem apls in alio loco ut
semp oremus Si semp orandu

est iniquum quod coniugia seruiendum
Quod quociescumque uxori debitum
reddo orare non possum. Petrus
apostolus experimentum habens con
iugalium vinculorum vide quomodo
informet ecclesiam quid doceat
christianos. Similiter viri cohabitantes
iuxta scienciam quasi infirmio
ri vasculo muliebri tribuentes
honorem et sicud coheredes multi
plicis gracie ut non impediantur
oraciones vestre. Ecce eodem sensu
quod eodem et spiritu impediri dicat
oraciones officio coniugali. Quod uos
autem ait similiter idcirco ad imita
cionem provocant viros qui non
supra uxoribus preceperat dicens,
ut videant videant viri in timore
castam conuersacionem vestram quarum
sit non exterius composicio crini
um et distinctio auri et multu
vestis ornatus sed absconditus
cordis homo in incorrupcione mitis
et silentis spiritus hoc est coram
deo placens. Cernis quale coniugium
inter viros uxores quod precipiat et
cohabitantes iuxta scienciam ut noue
rint quid uelit quid desiderent se
Et tribuant honorem vasculo mu
liebri. Si abstinemus nos a coitu
honorem tribuimus uxoribus. Si
non abstinemus perspicuum est ho
nori contrariam esse contumeliam.
Ad uxores quoque ut videant inquit
viri castam conuersacionem vestram et
ornatum in abscondito cordis
hominem in incorrupcione mitis et si
lentis spiritus. O vere digna vox
apostolo et petra christi maritis uxoribusque
quod dat legem et dampnato carnis
ornatu castitatem predicat et
ornatu interioris hominis in incorrup
cione mitis et silentis spiritus

quo quodammodo hoc dicens quo
pocior vir homo corruptus est et
beatitudine incorrupcionis que
proprie virginum est habere desistis
imitamini incorrupcionem spiritus
saltem per oracionum abstinenciam et quod
corpore non potestis mente prestate
habes enim christi diuicias et hos
vere coniunctionis quit ornatus
Verum ne quis putet ex eo quod
sequitur ut rursus oracionem et
iterum ad ipsum apostolum hoc vel
le et non propter maiorem ruinam
concedere statim infert ne temp
tet uos sathanas propter incontinenciam
vestram. pulchra in mixtu indul
gencia et iterum ad ipsum quod eru
bescat suo honore nomine quod temp
tacioni confert sathane. Quod tan
tum sit incontinencia laborantis
quasi obscurum disserere tu ex
posuerit se ipse qui scripsit hoc
autem dico iuxta continenciam
non iuxta imperium et inuisitamus
adhuc imprudens non votare indul
genciam sed preceptum quasi non
eodem modo et secunda et tercia matri
monia concedantur quasi non
et fornicatoribus per penitenciam
fores aperiantur ecclesie quod ignora
bus manibus intestis. Nam illum
violatorem nouerce quem in prima
ad chorinteos epistola tradiderat
sathane in interitum carnis ut
spiritus saluus fieret in secunda re
trahit et ne habundanciori tristi
cia absorbeatur frater laboret
aliud velle quidem apostolum aliud
ignoscere et inuoluntate permere
mur in venia abutimur presu
mere quid uelit apostolus iunge
quod sequitur. Volo autem omnes homines

ee ut meipsum Beatus qui pauli si-
erit Felix qui audit apostolum
precipientem non ignoscentem Hec
inquit volo hoc desidero ut imi-
tatores mei sitis sicud et ego xpi
ille virgo de virgine de incorrupta
incorruptus Nos quia homines
sumus et nativitatem salvatoris
non possumus imitari imitemur
saltem conversacionem Illud divinitatis
est et beatitudinis hec humane condicionis
est et laboris Volo omnes homines
similes mei esse ut dum mei si-
miles sunt fiant et xpi cuius ego si-
milis sum Qui enim in xpo credit
debet sicud ille ambulavit et ipse
ambulare Sed unusquisque proprium
donum habet ex deo alius quidem
sic alius autem sic Quid inquit
velit proprium est Sed quomodo
in ecclesia diversa sunt dona con-
cedo et nupcias ne videar damp-
nare naturam Simul et considera
quod aliud donum virginitatis sit aliud
nupciarum Si enim eadem esset
merces nupciarum et virginum nunquam
dixisset post preceptum contine-
ncie sed unusquisque proprium donum
habet ex deo alius quidem sic alius
autem sic Ubi proprietas singulorum
est ibi altrinsecus diversitas Con-
cedo et nupcias esse dei donum sed
inter donum et donum magna diver-
sitas. Denique et apostolus de eodem post
incestum penitente et contrario inquit
donate ei et consolamini et si cui quid
donastis et ego At ne putaremus
donum hominis contempnendum ad-
didit Nam et ego quod donavi propter
vos coram cristo. Diversa sunt
dona xpi unde et Ioseph in typo eius
variam habebat tunicam Et in
psalmo xliiii legimus astitit regina

a dextris tuis in vestitu de aura-
to circumdata varietate Et petrus
apostolus Sicud coheredes inquit mul-
tiplicis gracie quod significancius
grece dicitur. noy ic ia ɀ id est va-
rie Sequitur Dico autem innuptis
et viduis bonum est eis si sic per-
manserint ut et ego Si autem non
se continent nubant Melius
est nubere quam uri Postquam nup-
tis concesserat usum coniugii
et ostenderat se quid vellet quid-
ve concederet transit ad innuptas
et viduas et suum proponit exemplum
et felices vocat si sic permanserint
Si autem non se continent nu-
bant Iudicium quod supra propter
fornicaciones ante et ne temptet
vos sathanas propter concupiscenciam
vestram Reddit causam cur dix-
erit si non se continent nubant
Melius est nubere quam uri Tol-
le ardorem libidinis et non dicet
melius est nubere Melius enim semper
ad comparacionem deterioris respicit
non ad simplicitatem incomparabilis
per se boni Velud si dicat Melius
est unum oculum habere quam nullum
Melius est uno inniti pede et al-
teram corporis baculo sustentare
quam fractis cruribus repere Quid
agis apostole Non tibi credo dicen-
ti et si imperitus sermone non sci-
encia Quo illud de humilitate
descendit qui non sum dignus
vocari apostolus et michi minimo
omnium apostolorum et tamquam abortivo
sic et humilitatis dictum puto Nos-
ti sermonum proprietas Q inabire
de pimenedine et de manandro et de
arattro quedam suis testimoniis u-
bi de continencia loqueris et virgini-
tate Bonum est homini mulierem non

tangere et bonum est eis si sic per-
manserint ut ego Et puto hoc
bonum esse eis propter instantem
necessitatem et quia bonum est homini
sic esse Ubi ad nuptias venit non
dicit bonum est nubere quia non
potest iungere cum bono Sed dicit me-
lius est nubere quam uri Si per
se nuptie bone sunt noli illas
incendio comparare sed dic simpliciter
bonum est nubere Suspecta est
michi bonitas eius rei quam mag-
nitudo alterius mali malum co-
git esse inferius ego autem non leve
malum sed simplex per se bonum
volo Huc usque primum capitulum
edissertum est veniamus ad secun-
dum Hys autem qui matrimonio
iuncti sunt precipio non ego sed
dominus Bxorem a viro non discedere
quod si discesserit manere innup-
tam aut viro suo reconciliari et vir
Bxorem non dimittat Nam cete-
ris ego non dominus Si quis frater
uxorem habet infidelem et hec con-
sentit habitare cum illo non dimit-
tat illam et cetera usque ad eum locum
ubi ait Unicuique sicud divisit
deus ita ambulet et sic in omnibus
ecclesiis doceo Hic locus ad pre-
sentem controversiam non pertinet
Docet enim iuxta sententiam domini ux-
orem excepta causa fornicationis
non repudiandam et repudiatam
vivo marito alteri non nubere
aut certe viro suo debere reconci-
liari Hys autem quos in matri-
monio deprehendisset fides hoc
est si unus credidisset e duobus
precepit ne credens repudiet
non credentem Causis quoque expo-
sitis quare candidatus fidei sit in-
fidelis si nolunt a credente dis-

cedere Et e contrario iubet si infide-
lis repudiet fidelem propter fidem
Christi discedere debere credentem
nec coniugem preferre Christo cui
etiam post ponenda est At nunc
plerique contempnentes apostoli iussionem
iunguntur legibus et templa Christi
ydolis prostituunt nec intelligunt
se eius corporis partem cuius et
coste Ignoscit apostolus in fide
lucida conditioni que habentes maritos
in ethnicum postea crediderunt non hys
que cum christiane essent nupserunt
gentilibus Ad quos alibi loquitur
Nolite iugum ducere cum infidelibus
Que enim participacio iusticie cum
iniquitate aut que societas luci
ad tenebras que autem conventio
Christi ad Belial aut que pars fi-
deli cum infidele Quis autem con-
sensus templo dei cum ydolis
Vos enim estis templum dei vivi
Licet in me seviturus sciam plu-
rimas matronarum licet eadem im-
pudentia qua dominum contempserunt
apostolum et omnem christianorum nu-
merum debacchantes tamen dicam
quod sentio loquar quod me apostolus
docuit non illas iusticie esse sed in-
iquitatis non lucis sed tenebrarum
non Christi sed Belial non templa
dei viventis sed fana et ydola mor-
tuorum Vis apercius discere quod
christiano omnino non liceat ethnico
nubere Audi eundem apostolum Mulier
inquit alligata est quanto tempore vir
eius vivit Quod si dormierit
vir eius liberata est cui vult
nubat tamen in domino id est
christiano Qui secundas nuptias tribuit (?)
et concedit in domino primas cum
ethnico prohibet Unde et Abraham
adiurat servum in femore suo hoc
est in typo qui de eius erat semine

nasciturus ut filio suo ysaac alie
nigenam uxorem non adducat Et
erras offensam dei huiusmodi uxo
rum repudiacione compescuit Et
malachias propheta preuaricatus est
inquit iudas et abhominacio facta
in israhel et ierusalem polluit iu
stum dominum et dilexit et habuit filiam dei
alienum disperdat dominus virum qui fe
cit hec magistrum et discipulum de ta
bernaculis iacob et offerentem mu
nera domino virtutum hec ideo dixi
et ut qui nupcias virginitati com
parant sciant saltem tales nupcias
digamie et trigamie subiacendas
ad superiorem disputacionem in qua
docuit fidelem ab infideli non dis
cedere sed permanere in matrimonio
sicud eos inuenisset fides et vnum
quemque vel celibem vel maritum
ita durare ut esset xpi baptisma
te deprehensus infert subito
parabolas circumcisi et ethnici serui
et liberi et sub a x e ta propria ca
demptis disputet et nuptis Cir
cumcisus aliquis vocatus non addu
cat preputium In preputio voca
tus est non circumcidatur Circumcisio
nichil est et preputium nichil est
sed obseruacio mandatorum dei
vnusquisque in qua vocacione vocatus
est in ea permaneat Seruus vocatus
es non sit tibi cure sed et si po
tes liber fieri magis utere Qui
enim in domino vocatus est seruus
libertus est domini Similiter et qui li
ber vocatus est seruus est xpi
Precio empti estis nolite fieri
serui hominum vnusquisque in quo vo
catus est sic in eo permaneat a
pud deum Et primum quia magni
nullos habent intelligenciam rep
rehensuros arbitror Interrogare
libet que sit consequencia ut de

maritis et uxoribus disputans
repente transiret ad comparacionem
iudei et ethnici serui liberique col
lacio Secundo quo posset intelligi
circumcisus aliquis vocatus est non
adducat preputium et rursum hac
disputacione finita rediret ad
virgines dicens De virginibus autem
preceptum domini non habeo Quid sibi
vult inter coniugia et virginitatem
iudei et ethnici serui liberique col
lacio Secundo quo possent in
telligi circumcisus aliquis vocatus
est non adducat preputium Nunquid
cui semel amputatum est potest si
velit rursus illud adducere Deinde
quo sensu exponendum sit qui
enim in domino vocatus est seruus
libertus est domini Similiter qui liber
vocatus est seruus est xpi Ter
cio quo ille qui preceperat seruus ser
uire dominis carnalibus nunc dicat
nolite fieri serui hominum Ad extre
mum quid pertineat ad seruitutem
vel circumcisionem vnusquisque in quo
vocatus est sic in eo permaneat a
pud deum cum etiam et contrarium
superiori sentencie Si enim audimus
illum nolite fieri serui hominum quo
modo possumus in ea permanere vocacione
qua vocati sumus cum multi cre
diderunt habentes carnales dominos
quibus nunc seruire prohibetur Por
ro ad circumcisionem quid facit
permanere in ea vocacione in qua vo
cati sumus cum in alio loco idem
apostolus clamitet Ecce ego paulus
dico vobis quod si circumcidamini xpus
vobis nichil proderit Restat ut cir
cumcisio et preputium seruus et
liber superiori sensui coaptentur
et de antecedentibus pendeant
Circumcisus aliquis vocatus est
non adducat preputium Ego inquit

tempore quo vocatus es et credi
disti incipiens. Si circumcisus vocatus es
ab uxore et celibes eras noli ducere
uxorem hoc est noli adducere pre
putium ne circumcisionis et pudici
cie libertatem honeres sarcina nup
ciarum. Rursum si in preputio quis vo
catus est non circumcidatur. Ha
bebas inquit uxorem cum credidis
ti noli fidem Christi causam putare
dissidii quia in pace vocavit nos
deus. Circumcisio nichil est et preputium
nichil est sed observatio manda
torum dei. Nichil enim prodest absque
operibus celibatus et nuptie cum et
fides que proprie christianorum est si
opera non habuerit mortua esse
dicatur. Unusquisque in qua vocatione
vocatus est in ea permaneat. Quando
credidit sive habebat sive non
habebat uxorem in eo permaneat
in quo vocatus est. At per hoc
non tam virgines cogit ut nu
bant quam repudia prohibet et
sicut habentibus uxores tollit li
cenciam dimittendi eas sic vir
ginibus nubendi amputat fa
cultatem. Servus vocatus es
non sit tibi cure sed et si ipse
potes liber fieri magis utere.
Etiam si habes inquit uxorem
et illi alligatus es et solvis debi
tum et non habes tui corporis
potestatem atque ut manifestius
loquar servus uxoris es no
li propter hoc habere tristiciam
nec de amissa virginitate sus
pires sed etiam potes causas
aliquas invenire dissidii ut li
bertate pudicicie perfruaris noli
salutem tuam cum alterius interitu
querere. Habeto paulisper uxorem
nec precurras morientem ex

pecta dum sequitur. Si ceteris
paciencior fuerit mutabitur in
sororem. Qui enim in domino vo
catus est servus libertus est domi
ni. Similiter qui liber vocatus est
servus est Christi. Redditque causas
cur nolit uxores deseri in cepto
ait. Precipio ut incepta de gen
tilitate ardentes inita ante fi
dem matrimonia non relinquant
quia qui uxorem habens credit
non tanto dei servicio detinetur
quanto virgines et innupte quodammodo
est liber et servitutis illi frena
laxantur et dum uxoris est ser
vus ut ita dicam libertus est domini.
Porro qui uxorem habens non
credidit et liber a servitute con
iugii vocatus a domino est iste
vere servus est Christi. Quanta fe
licitas non uxoris servum esse
sed Christi non carni servire sed
spiritui. Qui enim adheret domino
unus spiritus est. At ne forsitan
in eo quod supra dixerat servus
vocatus es non sit tibi cure
sed et potes liber fieri magis
utere sugillasse continenciam
videtur et in famulatum tradi
disse nos coniugum infert sen
tenciam que omnem cavilla
cionem amputat. Precio empti
estis nolite servi hominum fieri.
Redempti sumus preciosissimo
sanguine Christi immolatus est
pro nobis agnus et asperso cali
dissimo cruore ysopi omnem pe
ccatum nomine voluptatis ex
cussimus. Quibus in baptismate
mortuus est pharao et universus
eius suffocatus exercitus. Cur
rursum egyptum querimus et post
manna angelorum cibos allia
et cepe et pepones et carnes ollas

ſuſpirauimus Maritor ꝛ contine
ntium diſputacione premiſſa tā
dem ad virgines venit ꝛ ait. De
virginibus autem preceptū dn̄i
non habeo conſilium autem do
tamq̄ſi miām conſecutus ſim
ut ſim fidelis Criſtiano ergo hᶜ
bam ee propter inſtantem ne
ceſſitatem hic aduſarius tota ex
ultacione bachatur hoc uelud
fortiſſimo ariete virginitatis mu
rum quaciens Ecce inquit an
gelus pfitetur de virginibus
dn̄m ſe non habere preceptum
ꝛ qui auctoritate de maritis et
vxoribus iuſſerat non audet im
pare q̄ dn̄s non precipit Et cer
te qđ enī precipitur imperatur
Quod imperatur nce eſt fieri
q̄ ſi non penam fiat penam hʒ
Fruſtra enim iubetur qđ in ar
bitrio eius ponitur cui iuſſū
eſt Si virginitatem dn̄s im
paſſet videbatur nupcias con
dempnare ꝛ hom auferre ſemi
nariu vnde et ipa virginitas naſ
citur Si precidiſſet radicem q̄o
fruges quereret Niſi ante funda
menta iecaſſet qua rone edifici
um extruet ꝛ opertorium cuncta
deſup culmen imponet Multo
labore foſſorum ſubuertunt mo
tes terrarum pene inferna pe
netrantur ut inueniatur aurū
Cumqȝ de granis minutiſſimis
prius conflacione formatis deīde
calliði artificis manu fuerit mo
nile compactum Non ille bts
vocat qui de luto excreauit au
rum ſed qui auri utitur pulch
tudine Noli igitur admirari ſi
inter titillaciones carnis ꝛ in
centiua vicior angelor vita
nō exigimur ſed docemur quia

ubi conſiliū datur offerentis ar
bitrium eſt ubi preceptū neccitas
ſeruientis preceptum inquit dn̄i
non habeo conſiliū aut do tam
q̄m miam conſecutus adn̄o
Si aute non habes preceptū
dn̄i quare audes dare conſiliū
de quo non hes iuſſionem Reſpō
debit mihi aplus Quid me uł
ego iubeam quod dn̄s obtulit
ſuans q̄m precipit Ille crea
tor ꝛ figulus ſciens fragilitate
vaſculi qđ operatus eſt virgini
tatem in audientis poteſtate
dimiſit Quod ego doctor gencium
qui omnibus omnia factus ſum ut
oīs lucrifacerem bonus pcius
caſtitatis ſtatim in principio ac
dencium imponam ceruicibȝ infir
morum Diſtant prius ſcruas impe
ratū habent a tempore ordini
ut accepto guſtu pudicicie ſemp
habere deſiderent qđ admodum
delati ſunt dn̄s temptatus
a phariſeis virum ſcdm leges
moyſi vxores licet dimittere
omnino fieri phibuit Qđ diſci
pli conſiderantes dixerunt ei
Si talis eſt cauſa hominis cū vx
ore non expedit nubere Qui
bus ille reſpondit Non omēs
capiunt verbum ſed quibȝ datū
eſt Sunt enī eunuchi qui de uto
matris ita ſunt nati ꝛ ſunt eunu
chi facti ſunt ab hominibus ꝛ ſunt
eunuchi qui caſtrauerunt ſe ppter
regnū celorum Qui poteſt cape ca
piat In propatulo eſt cur aplus dicet
De virginibus autem preceptū n̄ hēo
Profecto quia premiſit Dominus
non omnes capiunt vbū ſȝ quibȝ
datū eſt ꝛ qui poteſt cape capiat
Proponit a c o y p o n t i e
premiū inuitat ad curſum tenet in

mam virginitatis bravium ondit
purissimum fontem et clamitat
Qui sitit veniat et bibat Qui pt
capere capiat no dicit velitis
nolitis bibendum vobis est atque
currendum Sed qui voluit qui
potuit currere atque atque potare il
le vincat ille saciabitur Et ideo
plus amat virgines cristi quia
sponte tribuunt quod sibi non fue
rat imperatum maioris quia gratie est
offerri qd no debeas qm reddere
qd exigeris Apli honoris bone
contemplato Si talis est inqt
causa hominis cum uxore no ex
pedit nubere Quorum dominus
sinam probans ait quidem ait
sententia qd non expediat homini
ad regna celorum tendenti accipe
uxorem sed difficilis res est
et non omnes capiunt verbum istud
verum quibus dictum est alios
eunuchos natura facit alios vis
hominum Michi illi eunuchi placent
quos castravit no necessitas sed
voluntas liberum illos in meos re
cipio sinus qui se castraverunt
propter regnum celorum sed castra
verunt et oberum cultum noluerunt
esse qd nati sunt Simul quoque trac
tanda sunt Qui se inquit castra
verunt propter regnum celorum si casti
ti mercedem habent regna celorum
Ergo qui se non castraverunt
locum non possunt accipere casti
torum Qui potest inquit capere
capiat Grandis fidei est grandis
que virtutis templum dei esse purissimum
totum se holocaustum of
ferre domino et iuxta eundem apostolum
esse sanctum et corpore et spi
ritu Hi sunt eunuchi qui se
lignum aridum ob sterilitatem

putantes et audiunt per ysaiam
quod pro filiis et filiabus locum habeat
in celis paratum Horum typus
est abdemelech eunuchus in
Jeremia et spado ille regine can
dacis Et martibus apostolorum
Qui ob robur fidei viri nomen
accepit Et hos et clemens apli
successor petri cuius paulus me
minit scribens epistolas omne pene
sermonem suum de virginitatis pu
ritate contexuit et deinceps multi
aplici et martires et illustres tam in
sanctitate quam in eloquentia
viri quos ex propriis scriptis nosse
perfacile est Optimo inquit hec
bonum esse propter instantem necessitatem
Que est ista necessitas que spreto
vinculo coniugali virginitatis
appetit libertatem Ve pregna
tibus et nutrientibus in illo die
Non hic scorta non lupanaria
condempnantur de quorum dampnatione
nulla dubitatione nulla dubi
tatio est sed uteri tumentes
et infancium vagitus et fructus
atque opera nuptiarum Quoniam
bonum est homini sic esse Si bonum
est bonum sic esse malum est homini
est non sic esse Alligatus es ux
ori noli querere solutionem So
lutus es ab uxore noli querere
uxorem Habet unusquisque min
tinos suos Redde michi meum
et tu tene tuum Si alligatus
es uxori ne illi des repudium
Si solutus sis ab uxore non
queram uxorem Ut ego non
solvo coniugia si semel ligati
sunt ita tu non liges qd solu
tum est Simul quoque significantia
consideranda verborum est Qui

autem sine uxore est uxorem ut
et debitor dicitur esse in spiritu
et seruus uxoris et quod maiorum
finis est alligatus Cui autem sine
uxore est primum nullus debitor
deinde tran[s]ius tercio liber ad
extremum solutus Curramus per
reliqua Neque enim nos patitur
magnitudo voluminis diutius in si-
gulis immorari Si autem acceperis
uxorem non peccasti Aliud est
non peccare aliud bonum facere quod si
nupserit virgo non peccat Non
illa virgo que semel dei cultui
dedicauit Harum enim si qua nup-
serit habebit dampnacionem quia
primam fidem irritam fecit Si autem
hoc de viduis edictum obiecerit quan-
to magis de virginibus preualebit
cum hiis eciam non liceat quibus
aliquando licuit Virgines enim que
post consecracionem nupserint non
tam adultere sunt quam inceste
Et ne videtur in eo quod dixerat
et si nupserit virgo non peccauit
rursum celibes ad nupcias prouo-
care statim se refrenauit et ali-
ud inferendo infirmauit quod con-
cesserat dicens Tribulacionem
tamen carnis habebunt huiusmodi
Nos ignari rerum putauimus
nupcias saltem carnis habere
leticiam Si autem nubentibus
et in carne tribulacio est in qua
sola videbantur habere delicias quid
erit reliquum propter quod nubat
cum et in spiritu et in anima et in
ipsa carne tribulacio sit Ego
autem vobis parco Sic ait Obte-
do carnis tribulacionem quasi non
maiora sint propter que nubere
non debeatis Legitur hoc dico

fratres breue est tempus reliquum est
ut et qui habent uxores sic sint
tamquam non habentes Nequaquam
iam de virginibus quas nulla
ambiguitas est esse feliciores
ad maritos nemo Tempus bre-
ue est dicens ipse est etiam si d-
ccc-tis viuemus annis ut an-
tiqui homines tamen breue pu-
tandum esset quod haberet aliquem
finem et esse cessaret Nunc vero
cum breuius sit non tamen be-
nis leticia quam tribulacio nup-
ciarum quid accipimus uxores
quas cito cogimur amittere Et
qui flent inquit et gaudent emat
utantur hoc mundo preterit enim
figura huius mundi Si mundus
transit quo uniuersa clauduntur
immo figura et conuersacio huius
mundi quasi nubes preterit inter
cetera mundi opera et nupcie
preteribunt neque enim post resur-
reccionem erunt coniugia Si autem
mors finis est nupciarum cur
necessitate non in voluntate vic-
timus Et quod inuitis extor-
quendum est cur spe premiorum
non offerimus deo Qui sine ux-
ore est sollicitus est que domini
sunt quo placeat domino Qui
autem cum uxore est sollicitus
est que sunt mundi quo pla-
ceat uxori et diuisus est Inter
carnem ergo circa virgines
maritorum instancias virgo domino
maritus uxori placere desiderat
et uxori placeat sollicitus est
de hiis que sunt mundi que cum
mundo utique transitura sunt
Et diuisus est in multas salutis
partes sollicitudinum miseriarum
distractus Non est huius loci

nuptias angustias describere qui
in omnibus locis rethorico compulta
re sermone plenius sup hac re
tom eluditur et in eo libro quem
ad eustochium scripsi arbitror abso
lutum Certe et tullianus dum ad
huc esset adolescentulus lusit in
hac materia et preceptor meus gre
gorius virginitatem et nuptias
dissereus grecis versibus explica
runt et illud breviter amoneo in
latinis codicibus hunc locum legi ita
divisa est mulier et virgo Quam
quam habeat suum sensum et ame
quoque pro qualitate loci sit e
dissertum sit tamen non est aplice
veritatis siquidem apls ita scripsit
ut supra transtulimus sollicitus
est que sunt mundi quo placeat
uxori et divisus est Et hac
sua diffinita transgreditur ad conti
nentes et virgines et ait Mulier
innupta et virgo cogitat que sunt
domini ut sit sancta corpore et spiritu
Non omnis innupta et virgo est
que autem virgo utique et innupta
Quamquam et ob elegantiam dictionis
potuit ad ipsum altero verbo repe
tere Mulier innupta et virgo
vel certe diffinire voluisse quod
esse innupta id est idem et virgo
ne et meretrices putaremus in
nuptas nulli certe matrimonio
copulatas Quid igitur cogitat in
nupta et virgo que domini sunt
ut sit sancta corpore et spiritu
Quod nichil aliud esset ut non
merces amplior virginem seque
tur sufficeret ei hec sola predicatio
cogitare que domini sunt Statim
quoque docet que sit ipsa cogitatio
ut sit sancta corpore et spiritu Non
nulle quippe sunt virgines car
ne non spiritu virgines quarum
corpus integrum est et anima cor
rupta Sed illa virginitas hos
tia cristi est cuius nec mentem
cogitacio nec carnem libido ma
culavit Econtrario que nupta est
cogitat que sunt mundi quo
placeat viro Nos autem non
sumus de hoc mundo Grande qui
uxorem habet sollicitus est que sunt
mundi quo placeat uxori Si
nupta res mundi cogitat quo
placeat viro Nos autem non
sumus de hoc mundo qui in malig
no positus est cuius figura prete
rit de quo dicitur ad aplos Si
essetis de hoc mundo amaret
utique mundus quod suum erat
Ac ne forte putaretur honus
gravissimum castitatis volentibus
imponere statim infert causas
suadendi et ait Hoc autem ad utili
tatem vestram dico non ut laqueum
vobis iniciam sed ad id quod ho
nestum est et intente facit ser
vire domino absque ulla distrac
cione proprietatem grecam
latinus sermo non explicat
Quibus enim verbis quis pos
sit edicere· n p o r t o e y c x n m
o n k a i e y n a p e y a p o n t
w k w a p e p i o n a c t o e w t i·
Unde et in latinis codicibus ob
translacionis difficultatem
hoc penitus non invenitur Votum
ergo in eo quod votum non imponit
nobis aplus laqueum nec
cogit esse quod nolumus sed sua
det quod honestum est et decorum
et intente facit servire domino,
et semper esse sollicitum et expectare
paratum dominum et semper esse sollici

tum et expectare patrum domini
voluntatem ut tum quod imperavit
quasi strenuus et armatus mi
les statim impleat quod scriptum
est et hoc faciat sine ulla distinc
tione que data est secundum ecclesiasten
hominibus huius mundi ut diste
dantur in ea. Si quis autem con
siderat virginem suam id est car
nem lascivire et bullire in libidi
nem nec refrenare se potest
duplex quod ei incumbit necessitas
aut accipiende coniugis aut ruende
quod vult faciat non peccat sed
ducat uxorem non tamen bene
facit si duxit quia non quod decet
facit sed quod vult. Nam qui sta
tuit in corde suo firmus non
habens necessitatem potestatem autem
habens sue voluntatis et hoc iu
dicavit in corde suo servare vir
ginitatem suam bene facit. Igitur
qui in matrimonio iungit virgi
nem suam bene facit et qui non
iungit melius facit. Ergo in sta
tere et ipse supra docuerat qui
ducit uxorem non peccat. Hic
qui facit virginem suam bene
facit. Aliud autem est non pec
care aliud bene facere. Declina
inquit a malo et fac bonum. Illud
declinamus hoc sequimur. In
alto initium in altero profecto
est verum in eo quod dixerit
et qui matrimonio iungit vir
ginem suam bene facit estimet
aliquis observationem meam non
stare postquam hoc ipsum bonum ex
tenuat et obumbrat comparatione
melioris et dicit Et qui non
iungit melius facit. Nisi illa
tenuis fuisset melius facit mi
que premisisset bene facit.

Ubi autem et melius est ibi boni
et melioris non unum est premi
um ibi utique dona diversa. Tracta
tum est autem inter nuptias et
virginitatem quantum non pec
care et bene facere immo ut le
vius dicam quantum inter bonum
et melius. Finita disputatione
coniugiorum et virginitatis et inter
utrumque cauto moderamine pre
ceptorum ut nec ad sinistram
nec ad dexteram declinet sed via
regia gradiretur illud impleat
ne sis nimis iustus. Rursus
monogamiam digamie conparat
et quomodo nuptias subdiderat
virginitati ita digamiam primis
nuptiis subicit et ait Mulier al
ligata est quanto tempore
vir eius vivit quod si dormi
erit vir eius liberata est cui
vult nubat tantum in domino. Be
atior autem erit si sic permanserit
secundum meum consilium. Puto
autem quod ego spiritum dei ha
beam. Concedat sic das nuptias
sed volentibus sed hiis qui con
tinere non possunt ne luxuria
te in Christo nubere velint habentes
dampnationem quod primam fidem ir
ritam fecerint. Et hoc concedit
quia multi abierunt retro post
sathanam. Ceterum beatiores inquit
erunt si sic permanserint. Conti
nuo quod subiungit apostolicam auc
toritatem secundum meum consi
lium. Porro ne auctoritas apostoli quasi
hominis levior videretur addidit
Puto autem quod et ego spiritum dei
habeam. Ubi ad continentiam
provocat ibi non hominis sed spiritus
dei consilium est. Ubi autem nu
bendi concedit veniam spiritum

der habeam non nominat sed
pruden(ter) liberat consiliu(m) g(ra)ta
singulis relaxatis aut vinc(u)l(is)
q(uo)d ferre non potest (et) iuxta hunc
sensum omnia illa accipienda
Nam que sub viro est mulier
vivente viro alligata est legi
si aut(em) mortuus fuit vir eius
liberata est a lege viri Igitur
viro vivente vocabit(ur) adultera
si fuerit cu(m) alio viro si autem
mortuus fuit vir eius liberata
est a lege viri ut no(n) sit adul
tera si fuerit cu(m) adultero vi(r)o
Et illud ad thimotheum volo
ergo iuniores viduas nubere
filios procreare matres familias
esse nullam occasione(m) adver
sario dare maledicti gratia Ia(m)
enim quedam conversse sunt
retro post sathanam (et) relig(ui)
his similia Quo(n)i(am) eni(m) virgini
bus fornicationis periculo co(n)
cedit nuptias et excusabile
facit quod per se no(n) appetit(ur)
ita eadem fornicatione con
cedit viduis sancta matrimo(ni)a
Melius est eni(m) licet alteru(m)
(et) tertiu(m) virum virum nosse q(uam)
plurimos id est tollerabilius
est viri homini prostituta esse q(uam)
multis Si quidem (et) illa in
evang(eli)o samaritana sextum
maritum habe(n)s se dicatur ar
guit(ur) a d(omi)no q(uo)d no(n) sit vir eius
Ubi eni(m) nu(m)erus maritoru(m) est ibi
vir qui proprie unus est esse
desistat Una costa a principio in
unam uxorem versa est (et) erunt
inquit duo in carne una no(n)
tres neq(ue) quatuor Alioqui(n)
no(n) iam duo sed plures Pri(m)us
mus lamech sanguinarius atq(ue)
homicida unam carne(m) in duas
divisit uxores Fratricidium
(et) digamia eadem cathaclismi
pena delevit de altero septies
de altero septuagies septies
vindicatum est Quantum distat
in(ter) numero tantu(m) (et) crimine Quam
sancta sit digamia hinc ondit(ur)
q(uo)d digamus ad clerum eligi n(on)
p(otes)t Quod idem ap(osto)l(u)s ad thy
motheum vidua inquit eli
gatur no(n) minus lx annoru(m)
que fuit unius viri uxor hic
om(n)e preceptu(m) de hys est
viduis que ecclesie pascu(n)t(ur)
elemosinis (et) idcirco etas per
scribitur ut ille tantu(m) acci
piant pauperu(m) cibos que ia(m)
laborare non possunt Sil
q(uam) considera q(uo)d que duos ha
buit viros etiam si anus est
(et) decrepita et egens ecclesie
stipes no(n) meretur accipere
Si autem panis illi tollitur
elemosine quanto magis ille
panis qui de celo descendit
quem qui indigne comederit
reus erit violati corporis et
sanguinis d(omi)ni Nunq(ua)m hec tes
timonia que supra posui in
quibus viduis concedit(ur) ut
si velint denuo nubant q(uo)da(m)
inceptan(tur) sup(er) hys viduis quas
amissis maritis sic invenit fides
xpi Hec consequens erit ut
ap(osto)lus post baptisma viro mor
tuo nubeat alt(er)i nube(re) cum
inhabetibus q(uam) uxores prece
pit ut sic sint tamq(ua)m non
habentes (et) abb(er)rant causam
no(n) esse uxoru(m) numer(um) diffinitu(m)
q(uonia)m ante baptisma xpi (et) ter
cia (et) quarta uxor fuerit q(uam)

prima reputetur Alioquin si post
baptisma primo mortuo accipit
secundus quare non secundo et tertio et
quarto et quinto mortuo accipiatur
sextus et reliqua Potest enim
accidere ut infelicitate quadam
vel iudicio dei succedente inpa
ss repetitas adolescentula plu
res accipiat viros et cum primo
marito in extrema etate indue
Primus adam monagamus secundus
agamus Qui digamiam probant
exhibeant tertium adam diga
mum quem sequitur et a... o ...
verum fiat ut concessit paulus
secunda matrimonia eadem lege
et tertia concedat et quarta et quo
tienscumque vir moritur Multa
compellitur apostolus velle que
non vult Circumcidit timotheum
rasit ipse calvitium nudipedalia
exercuit comam nutrivit et
totondit in centris et etiam castiga
verat galathas petrumque repre
henderat quod se propter observa
tiones iudaicas a gentibus
separet Quo igitur in actis cum
disciplinis iudeis iudeus eth
nicis ethnicus et omnibus omnia
factus est ut omnes lucrifaceret
et digamiam concessit nec inp
...is verum prefinivit ut du
sibi videt mulier ita post
mortem mariti secundum concedi
ut tertius quartusque concedit
Erubescant alium accipere ne
trigamie et quadrigamis co
pentur Ubi enim unus conceditur
nichil refert secundus an tertius
sit quia expedivit Non dampno
digamos immo nec trigamos
et si dici potest octogamos
plus aliquid inferam etiam

scortatorem recipio penitentem
Quitquid eque licet equa lance
pensandum est Sed quo
adiectus nos retrahit testa
mentum et incipiens ab adam
ad zachariam et elisabeth per
venit ac deinde opponit petrum
et ceteros apostolos nos quoque debemus
currere per eadem vestigia quoniam
et dacere castitatem semper nuptiis
nuptiarum esse prelatam ac de a
dam et eva quidem illud dicendum
quod ante offensam virgines in
paradiso fuerunt post peccatum et
extra paradisum protinus nuptie
deinde quod hoc ipsum interpretetur
apostolus propter hoc relinquet homo
patrem et matrem et adherebit ux
ori sue et erunt duo in carne u
na Statim quod subiungit Sacra
mentum hoc magnum est ego autem
dico in xpo et in ecclesia xpc in
carne virgo et in spiritu monagamus
unam enim habet etiam de qua idem
apostolus viri inquit diligite uxores
vestras sicut xpus ecclesiam
Si xpc sancte si caste si absque ul
la macula ecclesiam diligit
viri quoque in castitate uxores su
as diligant et sciat unusquisque
vas suum possidere in sanctificatione
et honore non in passione desi
derii sicut et gentes que igno
rant deum Neque enim vocavit nos
deus in immunditia et in sanctifica
tione exuentes nos veterem
hominem cum actibus eius et
induentes novum qui renovatur
in agnitione iuxta ymaginem
creatoris sui ubi non grecus
et iudeus circumcisio et preputium
barbarus et scita servus et liber
sed omnia et in omnibus xpc. ymma

go creatoris nō habet copula
nuptiarum ubi diuersitas sexus
aufertur et beati homines comuni
et individuo nomine ibi in xpo re
nascuntur virgine qui et natus
ex virgine et renatus per virgi
nem est Quod autem ait Cres
cite et multiplicamini et replete
terram Necesse fuit prius plan
tare siluam et cresce ut esset q
deinceps posset excidi Simul
q considerandum vis verbi et re
plete terram Nuptie terram
replent virginitatis paradisum
Sed hoc ind intuendum quod utax
at iuxta hebraicam virginitatis
veritatem q cum scriptura in
primo et tercio et quarto et quinto
et sexto die expletis operibus
singulorum dixerit et vidit deus
quia bonum est in secundo die hoc
omnino subtraxit nobis intelli
genciam derelinquens nō esse
bonum duplicem numerum qui ab
unione diuidat et prefigure fe
dera nuptiarum unde et in archa
noe omnia animalia quecumque bina
ingrediuntur in munda sunt im
par numerus est mundus Quamquam
in duplici numero ostendi et aliud
sacramentum q ne in bestiis q
dem et in mundis avibus diga
mia comprobata sit Una enim
et bina ingrediuntur in munda
et septena que munda sunt ut ha
beret noe post diluuium q de im
pari numero statim deo posset of
ferre Si autem transfertur enoch
et seruatur in diluuio noe non
reor ideo translatum enoch q
uxorem habuerit sed q primus
invocauit deum et crediderit
in creatorem de quo paulus in
epistola ad hebreos plenissime docet
Porro noe qui quasi secunda ra
dix humano generi seruabatur u
tique cum uxore debuit et filiis
reseruari quamquam in hoc misterio
scripturarum archa illa iuxta
apostolum petrum typus ecclesie
fuit in quo octo anime salue fac
te sunt Quando ingreditur
in eam noe tam ipse quam filii
eius a suis separantur uxoribus
Quando vero egreditur iun
guntur paria et q in archa
idem in ea fuerit separatum
in mundi conuersacione sociatur
Simul q si archam plures fuit
mansiones et nidulos et bicame
rata et tricamerata et diuersas
bestias et pro qualitate animalium
habitaciones q vel maiores vel mi
nores estimo quod diuersitas il
la mansionum prefigurauit
ecclesie varietatem Quod autem
vobis obiciat in secunda dei bene
dictione comedendarum carnium
licenciam datam que in prima
concessa non fuerat sciat quo
repudium iuxta eloquium sal
uatoris ab inicio nō dabatur
sed propter duriciam cordis
per moysen humano generi conces
sum est sic et esum carnium usque
ad diluuium ignotum fuisse
Post diluuium autem quasi in
heremo murmuranti populo coturni
ces ita dentibus nostris neruos
et virulencias carnis ingessitas
docet apostolus scribens ad ephe
sios deum proposuisse in adim
plecione temporum recapitu
lare omnia ad principium retra
here in xpo ihesu que sunt super
celos et super terram sunt et ipse

salvator in apocalipsi iohannis
iohannis. Ego sum inquit A et Ω
initium et finis. Hec per ordinem nunc
nec carnibus vescebamur nec
dabamus repudium nec preputia
nobis excipiebantur in signum
hec cursu ad diluvium usque pervenit.
Post diluvium autem cum datione
legis quam implere nullus po-
tuit carnes ingeste sunt ad
vescendum et repudium concessa
duricia et cultellus circumcisionis
appositus quasi dei manus plus
in nobis creavit quam nature est.
Postquam autem christus venit
in fine temporum et Ω revela-
vit ad A et extremitatem retro-
xit ad principium nec repudium
in nobis dare permittitur nec circumcidi-
mur ne comedimus carnes di-
cente apostolo Bonum est vinum non
bibere et carnes non comedere.
Et vinum enim cum carnibus post
diluvium dedicatum est. Quid
loquar de abraham ut ipse
asserit trigamo qui signum in
fidei circumcisione accepit. Si
imitatur uxorem illius numerum
imitetur et circumcisionem neque
in parte sectandus et in parte re-
putandus est. Porro ysaac
unius rebecce vir christi prefigurat
etiam et digamie sugillat las-
civiam. Si autem duas virgines
uxores et concubinas habuit
iacob et non vult adversarius
acquiescere lippiente liam de-
formem atque fetosam synago-
ge typum pretulisse. Rachel
vero pulchram et diu steri-
lem ecclesie significasse misterium
sciat eo tempore hec fecisse iacob
quando erat inter assirios et in
mesopotamia laban durissimo
domino serviebat. Quando autem
terram sanctam ingredi voluit
et in monte galaad extruxit
acervum testimonii in quo nichil
inter sarcinas eius mesopotamie
possessor invenerat nec laban se-
cum quia ad locum in quo servie-
rat reversurus. Ad torrentem iaboc
tob cum angelo luctatus est.
Claudicare cepit et latitudine(?)
corporis eius emarcuit statim
que israhel sortitus est nomen
et illa quondam dilecta coniux pro
qua servierat iuxta bethleem
in qua erat virginitas pretio dein-
ceps nasciturus a filio doloris accidere
et consortia mesopotamie cum filia
in civitate moritur. Miror autem
cum iudam et thamar nobis propo-
suerit exemplum nisi forte et
meretricibus delectatur aut occa-
sionem onan qui frater semen in-
viderit quasi nos qualecumque
semus fluxum absque liberorum
opere comprobemus. Perspicuum
est de moyse quia periclitatus
esset in diversorio nisi se pora
que interpretatur avis filium cir-
cumcidisset et preputium nuptiarum
cultro ewangelico desecasset. Iste
nempe moyses est qui cum
vidisset visionem magnam et
angelum sive dominum et deum loquen-
tem in rubro nequaquam valuit
ad eum accedere nisi solvisset cor-
rigiam calciamenti sui et abie-
cisset vincula nuptiarum. Nec
mirum hec de amico et propheta et le-
gifero dei cum omnis populus ac-
cessurus ad montem syna et

z dei auditurus eloquia tribus
diebus sanctificari iussus est
z se ab uxoribus abstinere Quod
quidem sicut licet prepostero facta
hystorie ordinem confundere. Et A
addamed fugiente abymelech sacer
dote dixit si mundi sunt pueri ab
uxoribus z ille respondit absque
z mundus tertius Panes enim
propositionis quasi corpus verbi domini
orum cubilibus consurgentes
edere non poterant z mensitu
contemplandum ergo qui dixerit
si mundi sunt pueri ab uxoribus ui
delicet quod ad munditias corporis
ut omnis coitus inmundus sit In
lege quoque precipitur ut pontifex
nisi virginem ducat uxorem ne vi
duam accipiat Si eadem virginis
vidueque condicio est quare altera
recipitur altera reprobatur Et
sacerdotalis vidua in domo iu
betur sedere patris sui nec secun
dum nosse matrimonium Si soror vir
go moritur sacerdotis quo ad pa
tris exequias ita ad eam iube
incedere si vero nupta sit quasi
aliena contempnitur Qui uxo
rem duxerit z qui plantauit
vineam velut primitiues filiorum
prohibetur ad bella procedere Non
enim potest domino seruire militie servi
ens uxoris. De spectulis mu
lierum recumiantium quasi de purus
simis corporibus virginum lu
in thabernaculo funditur ut intu
seris in sanctuario tam cherubin
quam propiciatorium z archa testa
menti z mensa propositionis z
candelabrum z thuribulum ex au
ro mundissimo sunt Nec enim
nisi talis potest inferri ar

gentum Quid moror in moyse
cui inchi propositum sit cursim
celeriter dictati singula breuiter
pungere z intelligere quedam
lineas ducere Transcenda ad
ihesum naue qui ante ducis est
ausses sicut ut rectius habetur
in hebreo osee id est saluator
Ipse enim secundum epistulam iude
saluauit z eduxit populum israhel
de egipto z intrauit repromissi
onis induxit hic ihesus statim
ut venit ad jordanis aque rup
tae que semper in lege fluxerant
arefacte sunt z steterunt z siccis
pedibus ac mundis populus omnis tran
sit z veniens ad galgala ibique
secundo est circumsus Quod si uis
literam accipimus penitus stare
non potest Si enim duplex he
rennus preputium vel abscisa pel
licula iterum nasceretur re
secunda circumcisio habet locum
Nunc autem hoc significatur quod
ihesus cultello ewangelii po
pulum qui per desertum venerant
circumcidit z circumcidit cultello
petrino ut quod in moysi filio
ante prefigurabatur id sub ihesu
duce impletur incircumcisus sed z
ipsa preputia in binis cumulis coa
ceruata z sepulta z terra ob
ruta z oblatum z obprobrium egip
ti z nomen loci galgala quod
interpretatur reuelatio Quod
dum in preputio ambulauit populus
per desertum oculos eius fuisse
cecatos videamus z conseque
ter Post eorum circumcisione
z consecrationem duodecim lapi
dum in loco reuelationis statim
pascha celebratur immolatur
agnus z sancte terre vescuntur

cultello
ewangelii

alimentis Egreditur ihesus Occurrit
ei princeps milicie gladium tenens
id est vel pro ecclesia populo pugnare
se monstrans vel disseccans glu
tino nupciarum Similiter quod et
moysi preceptum fuerat et huic
dicitur Solue corrigiam cal
ciamenti tui locus enim in quo
stas terra sancta est quia sic
erat dominus armatus exercitus in
tubis sacerdotalibus qui ad euangelica
predicationem sub typo iericho mun
dus subuerterit et ut infirmita p
team neque enim nunc michi pro
positum est omnia nectis mist
menti aperire misteria quoque re
ges qui in terra repromissionis
ante regnabant resistebantque
exercitui christi ihesu pugnante
superantur hoc puto intelligi esse
proprium quod antequam dominus po
pulum suum duceret ex egipto et
circumcideret erant visus odora
tus gustus auditus tactus qui
regnauerint et hys quasi princi
pibus fuerint in mensa subiec
ta qui ibi ad speluncam corpo
ris fugientes et ad tenebrosum
locum ipsum ingrediens cor
pus interficeret ut per id occiderent
per quod ante regnabant. Verum
iam tempus est ut castitatis
ihesu vexillum leuemus Et
moyses scribitur habuisse ux
orem Moysen autem et dominus noster
et apostolus interpretantur in legem
hunc moysen et prophetas Quod
ab adam usque ad moysen reg
nauit peccatum etiam super eos qui
non peccauerunt in similitudi
nem preuaricationis ade nul
lique dubium est in utroque tes
tamento moysen legem signi
ficari Sicut hoc legimus quod

moyses id est lex habuit uxo
rem Unde michi absit in naue ux
orem habuisse vel filios, si mos
trare potuis victum me esse
fatear et certe pulcherrimi terre
iudee in particione accepit lo
cum Moritur que non in bicena
rio suo qui semper in scripturis
infaustus est in quo seruiuit
iacob et benedictus est ioseph
et quem diligit esau accipiens
in eo quedam munera sed in de
cimo mensis laude crebro dig
nus sepelitur quia in terminali stare
id est imperfectissimo principatu
Omne numero operimenti nomini ut
virginum significaret greges sal
uatoris auxilio cooptus in mon
te effraym hoc est in monte fru
gifero ab aquilone montis ga
es quod interpretatur commotio
Moyses cum syon latera aquilonis
ciuitas magni regis que oppo
sita semper in medio est et per si
gulas temptaciones dicat Mei
uero pene moti sunt pedes
Cumque in sepultura ibi liber
qui deuteronomium eius appellatur
expletus sit rursum in dicam
volumen quasi viuens resurgens
qui describitur et sub · an ak Ep
d a E o ci · opera illius predicatur
Legitur misit ihesus populum et
abierunt filii israhel unusquisque
in hereditatem ut possiderent
et seruierunt populus domino cunctis die
bus ihesu et cetera Statimque
subiungitur et mortuus est ihesus
naue seruus domini centum decem
annorum Porro moyses vidit
tantum repromissionis et intrare
non potuit et mortuus est in
terra moab contra domum phegor
et non cognouit vir sepulcrum

eius usque in diem hanc comper
imus utriusque sepulturam Moy
ses in terra moab moritur Ihesus
in terra iude. Ille sepelitur in
valle contra domum phegor que inter
pretatur ignominia propter quippe
quod phegor in lingwa hebraica
priapus appellant. Hic in mon
te effraym ab aquilone montis
gaes. Et quo in verbis simplicibus
semper divinarum scripturarum sensus
angustior. Aput iudeos gloria
erat et in partubus et in partuari
tionibus et maledicta sterilis que
non habebat semen in israhel
et beatus cuius erat semen in syon
et domestici in ierusalem et in benedic
tione maxima ponebatur. Uxor
tua sicut vitis habundans in
lateribus domus tue. Filii tui sicut
novelle olivarum in circuitu mense
tue. Ideo sepulturam eius po
situm in valle describit contra
domum ydoli quod proprie libidini
consecratur. Nos autem qui mi
litamus sub Ihesu duce usque ad
presentem ignoramus ubi moyses
sepultus sit. Contempnimus enim
phegor et omnem ignominiam eius
scientes quod qui in carne sunt
deo placere non possunt. Et dominus
ante diluvium quod dixerit Non
permanebit spiritus meus in hominibus
istis quia caro sunt. Quam ob
rem et moyses moriens plangitur
a populo israhel. Ihesus quasi vic
turus non plangitur. Nuptie
enim finiuntur in morte. Vir
ginitas post mortem incipit co
ronari. Sampson quoque pro
ducit in medium nec recalvatum
quondam virum nazareum ambire
consideret. Qui licet typum teneat

salvatoris quod meretricem ex gen
tibus adamaverit et multo plures
hostium moriens quam vivens oc
ciderit tamen coniugalis pudicicie
exempla non prebet. Et certe
iste est secundum prophetiam iacob
qui tamquam coluber et qui in semi
tate sederet a serpente percussus
retrorsum cadit. Debbora autem
et barach et uxorem aber cinei
que occiderit prorsus non intelligo
cum aliud sit bellorum principes
et hystorie ordinem texere aliud
figuras aliquas significare coniugii
que in istis omnino non conpetunt.
Porro quod profert iepte patris
fidem lacrimis virginis filie
prioris facit et nos enim non tam
virgines seculi quam eas que pro
Christum sunt virgines predicamus
et apostolis hebreorum reprehenditur
pater voti temerarii quia dix
erit. Si tradens tradideris fili
os amon in manibus meis omnis
quicumque exierit de domo mea
in occursum michi cum reversus
fuero in pace a filiis amon erit
domino: et offeram illud holocaustum.
Si canis inquiunt si asinus oc
curisset quid faceret. Ex quo
voluit dei dispensatione perfec
tum ut quod improvide voverat
errorem votorum filie morte sen
tiret. Si autem samuel nutritus
in tabernaculo ducit uxorem
quid hoc apud indicium pertinet
virginitatis quasi non hodie quoque
plurimi sacerdotes habeant par
tim matrimonia et apostolus episcopum de
scribat unius uxoris virum ha
bentem filios cum omni castitate.
Simul quoque nosciendum quod samuel

levita non sacerdos nec ponti
fex fuit unde et faciebat illi ma
ter sua ephod bad super humerale
videlicet lineum qui habitus pro
prie levitarum et minoris est or
dinis Unde et in psalmis non nominatur
inter sacerdotes sed inter eos qui
invocant nomen eius Moyses
et Aaron in sacerdotibus eius et
Samuel inter eos qui invocant
nomen eius Levi enim genuit
Caath Caath genuit Aminadab
Aminadab genuit Chore Chore
genuit Asir Asir genuit Helcha
na Helchana genuit Suph Suph genuit
Thohu Thohu genuit Heliu Heliu genuit
Jeroboam Jeroboam genuit
Helchana Helchana genuit Samu
elem Nulli ergo dubium sacerdo
tes de Aaron et Eleazar et Fine
es stirpe genitos Quorum cum
et ipsi uxores habuerint recte
nobis opponentur si errore
encratitarum ducti contenderemus
matrimonia reprobanda et non esse
nos pontifices secundum ordinem Mel
chisedech sine patre sine matre
ἀγενεαλογητος hoc est
sine nuptiis et tenera mag
nos fructus ex liberis Samuel
cepit ut qui ipse placuit Deo
tales genuerit qui Domino dis
plicent Quod si Booz et Ruth nobis
obiciat ad comprobandam digamiam
sciat in evangelio ob typum ecclesie
etiam Raab in ordine maiorum
Domini enumeratam Porro quod David
centum preputiis emisse iactat
uxorem noverit illum et alias
habuisse quam plurimas et Mi
chol filiam Saul quam pater alteri
tradiderat postea recepisse

etiam senem Sunamitis puellule
calefactum esse complexibus Nec
hoc dico quod de sanctis viris quicquam
detrahere audeam sed quod aliud sit
in lege vivere aliud in evangelio
Ille occidit Uriam Ethei me
chus extitit in Bersabee et qui
erant viri sanguinarius non ut
plerique estimant propter bella sed
propter homicidium templum Domini
edificare prohibentur Nos autem
si unum de minimis scandalizaveri
mus et si fratri dixerimus racha et
non recte viderimus expedit ut mo
la asinaria ligetur circa collum
nostrum et rei erimus gehenne et
adulterium nobis in solo aspectu
reputabitur Transit ad Salomonem
per quem se cecinit ipsa sapientia et
tu byorum cum dicat atque
in illis laudibus immoretur
miror cur migrat illud de Canti
co canticorum Sexaginta sunt
regine et octuaginta concubine
et adolescentule quarum non est numerus
Et illud de Regnorum tertio c xi
habuit uxores trecentas con
cubinas et alias innumerabiles hee
nempe sunt que verterunt cor
eius a Domino Et tamen ante
quam plures haberet uxores et tan
tis vitiis laberetur in principio
regni et adolescentie extruxit Do
mino templum Unusquisque enim
non de futuris sed de preteritis
iudicatur Quod si Salomonis
illi exempla placent iam non
digamus erit et trigamus sed
nisi septingentas habuerit
uxores et trecentas concubinas
typum eius et nutum implere
non poterit Obsecro te lector et id

ipsum sepe

ipsum sepe commoneo ut me sciat
quid loquor necessitate dicere
nec detrahere de hiis que in lege
precesserint sed seruisse eas
temporibus et condicionibus
suis et illam domini implevisse
sententiam crescite et multipli
camini et replete terram et quod
hiis maius est futurorum ty
pos prebuisse Nobis autem qui
bus dictum est tempus incollectum est super
est ut qui habent uxores sic sint
quasi non habeant Aliud preca
pi et virginitatem salvatoris vir
gine dedicari heliam et heliseum
quod stulte matusalem posuerit
interitum me tacente mani
festum est Si enim iohannes
baptista venit in spiritu et virtu
te helie et iohannes virgo est
utique non solum in spiritu eius
venit sed etiam in corporis cas
titate Porro illud quod de e
zechia commemorari sit quoniam hic
ille solita stoliditate non vide
rit quod post vitam recuperatam
et xv annorum spacia protelata
dixerit amodo filios faciam
fiat in hebreis non haberi sed
legi pro hoc pater filiis notam
facit veritatem tuam nec
mirum si holda uxor sellum pro
phetissa consulatur ab iosia
rege iude iam captivitate vi
cina et ira dei stillante super
ierusalem cum hec norma
sit scripture ut deficientibus
viris sanctis mulieres in virorum
laudantur in obprobria Eu
nuchum autem esse et danielem dicere
cum hebrei usque hodie autu

ment et illum et tres pueros fuis
se eunuchos ex illa dei sententia qua
ysaias loquitur ad ezechiam et de
filiis tuis qui nascentur ex te
tollent et facient eunuchos in
domo regis Sin rursus quia in daniel
legimus Et dixit asphene
cech principi eunuchorum ut
introducerent de filiis captivitatis
israhel et de semine regio et de phor
thommim pueros in quibus non
esset macula pueros facie et in
telligentes sapientiam et astutiam
tantum si de semine regio electi sunt
daniel et tres pueri de semine
autem regio eunuchos fore scrip
tura predixit hoc est eunu
chi facti sunt Si vero illud op
posuerit quod in ezechiel dicitur noe
daniel et Job in terra peccatri
ce filios et filias liberare non
posse videndum est quod iuxta
ypotesim dictum sit Non enim
eo tempore noe et Job erant quos
multis ante seculis fuisse cog
novimus Et est sensus Si
tales et tales viri fuerint in terra
peccatrice filios suos liberare
non poterunt quia iusticia patris
non liberat filium nec peccatum al
terius alteri reputabitur Ani
ma que peccaverit ipsa morietur
Sed hoc dicendum daniel iuxta
hystoriam libri eius cum ioa
chim regem captum eo tempore
quo ezechiel quoque ductus est
in captivitatem Et quomodo potuit
filios habere qui adhuc puer erat
et completo triennio introductus
est ad regis obsequium Ac ne
quis putet ezechiel iam viri

meminisse danielis et noe pueri
Factum est inquit in anno sexto
regis saltem ioachim in vi^to me-
se in quinta mensis et ego sedebam
in domo mea et senes iuda sede-
bant coram me atque in eadem
die ad eum dicit si fuerint noe
daniel et iob Erat igitur dani-
el puer et notus iam populo vel propter
interpretationem sompniorum regis
vel propter susanne historiam
et occisionem presbiterorum et presbiteri
comprobatur eo tempore quo
dicebantur de noe et daniel et iob
et adhuc puerum fuisse daniele
nec habere potuisse filios et fi-
lias quas sua iusticia liberaret
Huc usque de lege Venit ad euangelium
proponit nobis zachariam et
elisabeth petrum et socrum eius
et consueta verecundia non in-
telligit istos quoque inter eos
qui legi servierint debuisse numera-
ri Neque enim euangelium ante crucem
cristi est quod passione et sanguine
illius dedicatur Iuxta quam re-
gulam et ceteri apostoli ut ei ex
superfluo interim concedam ha-
buerunt quidem uxores sed quas
eo tempore acceperant quo euangelium
nesciebant qui assumpti post-
ea in apostolatum relinquunt
officium coniugale Nam cum
petrus ex persona apostolorum dicat
ad dominum Ecce nos omnia mra re-
linquentes secuti sumus te Re-
spondit ei dominus, Amen dico vobis
quod nemo est qui dimiserit domum
aut parentes aut fratres aut ux-
orem aut filios propter regnum dei

qui non recipiat multo plura
in seculo isto et in seculo venturo vitam
eternam Si autem illud vobis
opposuerit ad comprobandum
quod omnes apostoli uxores habuerint
Numquid non habemus potestatem
mulieres vel uxores circumducendi
quia γυνη apud grecos utrum-
que significat sicud ceteri aposto-
li et cephas et fratres domini nigat
et illud quod in grecis codicibus
est Numquid non habemus
potestatem sorores et mulieres
vel uxores mulieres circumducendi
Et exquo apparet de aliis eum sanctis
dixisse mulieribus que iuxta mo-
rem iudaicum magistris de sua
substantia ministrabant sicud legimus
ipso quoque domino factitatum
Nam et ordo verborum hoc sig-
nificat Numquid non habemus
potestatem manducandi et
bibendi aut sorores mulieres
circumducendi Ubi de comedendo
et bibendo ac ministratione sump-
tuum premittitur et de mulieribus
sororibus sic infertur perspicuum
est non uxores sorores intelli-
gi debere sed eas ut diximus
de sua substantia ministrabant Quod
et in veteri lege de sunamite il-
la scribitur que solita sit he-
liseum recipere et ponere ei men-
sam et panem et candelabrum
et cetera Aut certe si uxores τ
γυναικας uxores accipimus
non mulieres id quod additur so-
rores tollit uxores et ondit
eas germanas in spiritu fuisse
non coniuges Quamquam excep-
to apostolo petro non sit manifes-
te relatum de aliis apostolis

quod uxores habuerint ⁊ cum
de uno scriptum sit ac de ceteris
taceatur intelligere debeamus
sine uxoribus eos fuisse de quibus
nichil tale scriptura significet
Et tamen ille qui nobis ob
icit zachariam ⁊ elisabeth
petrum ⁊ socrum eius sciat de
zacharia ⁊ elisabeth iohannem
fuisse generatum idem de nup
tiis virginem de lege ewangelium
de matrimonio castitatem ut
a propheta virgine virgo dominus et
annunciaretur ⁊ baptizaretur
Possumus autem de petro dicere
quod habuerit socrum eo tempore
quo credidit ⁊ uxorem iam non
habuerit quamquam legatur in
ΠΕΡΙΟΔΕΙΟ ⁊ uxor eius et fi
lia sed nunc nobis de canone
omne certamen est ⁊ quia ad a
postolos provocavit quod princi
pes discipline nostre ⁊ christiani dog
matis duces virgines non fue
rint ut eos interim concedam
virgines non fuisse neque enim
hoc preter petrum probari potest
noverit hos esse apostolos de quibus
ysayas vaticinatur Nisi dominus
sabaoth reliquisset nobis
semen quasi sodoma essemus
⁊ similes gomorre fuissemus
Qui ergo erant ex iudeis virgi
nitatem in iudaismo amise
rant in ewangelio recipere non potuerunt
⁊ tamen iohannes unus de dis
cipulis qui minimus traditur
fuisse inter apostolos ⁊ quem fi
des christi virginem reperit vir
go permansit ⁊ ideo plus ama

tur a domino et recumbit super pectus ihesu
⁊ quod petrus qui uxorem habuerat
interrogare non audet illum ro
gat ut interroget ⁊ post resur
rectionem nunciante maria mag
dalene quod dominus surrexisset uterque
cucurrit ad sepulcrum sed ille
prevenit Cumque essent in navi
⁊ piscarentur in lacu genesareth
ihesus stabat in littore ⁊ nesci
bant apostoli quem viderent Solus
virgo virginem recognoscit ⁊ dicit
petro dominus est Rursus post au
ditam sententiam quod ab alio esset cinge
dus petrus ⁊ ducendus quo nol
let ut crucis ibi fuisset passio
prophetata ⁊ ille dicit domine quid
iste volens iohannem desere
tum quo semper fuerat copulatus
dicit ei dominus Quid ad te si volo
eum sic esse unde ⁊ sermo ex
iuit inter fratres illum discipulum
non moriturum Ex quo ostenditur
virginitatem non mori nec sor
des nuptiarum abluere cruore
martirii sed manere cum christo
⁊ dormitionem eius transitum
esse non mortem Si autem obnixe
contendere iohannem non
fuisse nos amoris precipui
causam virginem diximus ex
ponat ille si virgo non fuit cur ce
teris apostolis plus amatus sit
At dicis super petrum fundatur
ecclesia licet id ipsum in alio loco
super omnes apostolos fiat ⁊ cunc
ti claves regni celorum acci
piant ⁊ ex equo super eos ecclesie
fortitudo solidetur tamen propterea
inter duodecim unus eligitur
ut capite constituto scismatis
tolletur occasio Sed cur non.

iohannes qui electus est virgo
Etati dilatum est quia petrus
senior erat hic adhuc adolescens
et pene puer pgresse etatis hoibus
preferetur et magno bonus qui oc
casione iurgii debuerat auferre
discipulis et dixerat eis pacem
meam do vobis pacem relinquo
vobis et qui voluit inter vos
maior esse minimus omnium fiat In
adolescentem quem dilexerat cau
sam prebere videretur in vidie
Unde autem sciamus iohannem
fuisse puerum manifestissime
docent ecclesiastice hystorie quod
usque ad traianum imperium vixerit
id est passionem domini lxº viii
anno dormierit quod et nos in li
bro de illustribus viris breuiter
perstrinximus Petrus apostolus e
et iohannes apostolus est mari
tus et virgo Sed petrus tantum
aplus iohannes apostolus et ewa
gelista et propheta aplus quia scri
bit ad ecclesias ut magister Ewangelista
quod librum ewangelii condidit quod
excepto matheo alii ex duodecim
apostolis non fecerunt prophe
ta vidit enim vidit enim in pa
thmos insula in qua fuerat a do
miciano ob domini martirium rele
gatus apocalipsim infinita fu
turorum misteria continente
Refert autem tertullianus quod
a nerone missus in feruentis
dolium purior et vegetior exierit
quam intrauerit Sed et ipsum
ewangelium eius multum distat a
ceteris Matheus quasi de homine
scribit incipit scribere liber
generationis ihesu cristi filii dauid
filii abraham Lucas a sacerdo
cio zacharie Marcus a prophecia ma

lachie et ysaie Primus habet faciem
hominis propter genealogiam
Secundus faciem vituli propter
sacerdocium Tercius faciem
leonis propter vocem clamantis
in deserto parate viam domini
rectas facite semitas eius Io
hannes vero in quasi aquila
ad superna uolat et ad ipsum patrem
peruenit dicens In principio erat
verbum et verbum erat apud
deum Exposuit virginitas quod
in natura fieri non poterant Et
ut breui sermone multa compre
hendam doceam quod cuius priui
legii sit Johannes immo in iohe
virginitas a domino virgine ma
ter virgo virgini discipulo comme
datur Verum casto labore sudans
obiicit quippe nos aduersarius
in apliacam sinam et ait Adam
primus formatus est deinde eua
adam non est seductus mulier
autem in preuaricatione seducta fuit
est salua autem fiet per filiorum
generationem si permanserint in
fide et dilectione et sanctificatione
cum sobrietate Consideramus
cur apostolus adhauit sinam et unde
peruenit. Volo ergo vos orare
in omni loco leuantes sanctas
manus sine ira et cogitationibus
Consequenter itaque mulieribus p
cepta dat vite et ait Similiter et
mulieres in habitu cum verecun
dia et castitate ornantes se non
in tortis crinibus et auro uel mar
garitis siue veste preciosa sed
quod decet mulieres promittentes
pietatem per opera bona Mulier
in silencio discat cum omni
subiectione docere autem mulie
ri non permitto neque dominari vi
ro sed esse in silencio Quod ue

videtur mulieris dura condicio
que eam in mariti redegerit ser-
vitutem legis recordatur antique
et ad originale exemplum redit
quod adam primus factus sit deinde
mulier ex costa eius et quod a-
dam diabolus seducere non po-
tuit sed evam et quod post offensam
dei statim viro subiecta sit et
ad maritum illius facta conversio
quod quia errorem volens illa que
semel connubio copulata est
et redacta in condicionem eve fi-
liorum procreatione deberet
ita tamen si ipsos filios eru-
diret in fide et dilectione christi
et sanctificacione et pudicicia
non enim ut male legitur in latinis
codicibus sobrietas est legenda
sed castitas id est . ewφ po-
σιη ε vide igitur quomodo
exhortor quod ipso testimonio su-
peris et quod putabas esse pro
nuptiis pro virginitate sentire
cogaris nam si salvatur mulier
in filiorum generacione et liberorum
nimis salvacio mariti est cur ad
didit si permanserint filii in
fide et caritate et sanctificacione
cum castitate Tunc ergo salva-
bitur mulier si illos genuit
filios qui virgines permansuri
sunt ut quod ipsa perdidit acquirat
in liberis et damnum radicis
et carnis flore compenset et po-
mis Super intransitu ubi
nobis adversarius proposuerat
salomone in ultimum qui
templum dei extruxit strac-
tim videram ut perquestiones
religionis curreram Nunc ne clamitet
et hunc et alios in lege patriarchas
prophetas et sanctos viros a nobis esse
temeratos personam huius ipsius
qui multas uxores et concubi-
nas habuit de nuptiis volup-
tatem nemo enim melius scire
potest quid sit uxor et mulier
nisi ille qui passus est loquatur
ergo in proverbiis Mulier insipiens
et audax inops panis efficitur
Cuius panis in nempe illius
qui de celo descendit Statimque
subiungit Terrigene aput eam
pereunt et in profundum inferni
incurrunt utique illi qui secuntur
primum adam qui de terra est et non
secundum qui de celo est Et rursum
in alio loco Sicut in ligno ver-
mis ita que perdidit virum suum
uxor maledicta Si autem asseru-
eris hoc de malis dictum esse con-
iugibus et ego tibi breviter re-
spondeo Que enim michi immi-
bit necessitas venire in dubium utrum
bona an mala sit futura quam
ducturus melius est inquit ha-
bitare in terra deserta quam
cum uxore litigiosa et iracun-
da Quam rarum sit uxorem sine
hiis vicijs invenire novit ille
qui ducit uxorem Unde pulchre
varius geminus sublimus ora-
tor Qui non inquit litigat
celebs est Melius est habitare
in angulo tecti quam cum uxore
maledicta in domo communi Si
domus communis mariti et uxoris
erigit uxorem in superbiam et
contumeliam viro facit quanto
melius si ditior uxor fuerit

⁊ indomo eius bir manſerit
Incipit enim non uxor eſſe ſed
dna ⁊ biro ſi offenderit migra
dum eſt Stillicidia eiciunt ho
minem in die hyemali de domo
ſua ſimilit ⁊ mulier maledicta
de ꝓpria domo Aſſiduis quippe
iurgijs ⁊ cottidiana garrulita
te facit ſupfluere domu eius
⁊ eicit enim de edibus ſuis ide
de eccłia vnde et ſupra ab ead
ſalomone pcipitur Fili ne ſup
fluas Et apoſtolus ad hebreos
propterea inquit debemus ampli9
intendere hijs que dicuntur ne
forte pfluam9 Illud uero qd
taceat qd ſub enigmate ſcri
bitur Sanguiſſuge tres filie
erant dilectione dilecte ⁊ iſte
non ſaturauerunt eam ⁊ qrte
no ſufficiunt dicere ſatis eſt
Si ſanguiſſuge dya9 eſt diali
filie ſunt Infernus ⁊ amor mu
lieris ⁊ terra que non ſaciat(ur)
aqua ⁊ ignis non dicent ſa
tis eſt Si ſanguiſſuge dya9
e dyaboli filie ſunt dilectoꝛ
dilecte que ſaciari interfectoru
cruore no pnt Infernus et
amor mulieris ⁊ terra arens
⁊ ignis eſtuans Non hic de
meretrice non adultera dicit
ſed amor mulieris gnaliter
accuſatur qui ſemp inſacia
bilis eſt qui extinctus accendit
⁊ poſt copiam rurſus inops
eſt animu qꝫ birilem effeminat
⁊ excepta paſſione quam ſuſtinet
aliud non ſinit cogitare Si
mile quid ⁊ inſequenti pabola

legimus Per tria mouetur
terra quartu aut qd non pt
ferri Si ſeruus regnet ⁊ ſtul
tus ſi ſaturetur panibus ⁊ o
dioſa uxor ſi habuerit biru
bonu ⁊ ancilla ſi eiciat dnam
ſuam Ecce et inter maloꝛu
magnitudinem uxor ponitur
Quod ſi reſponderis ſed ux
or odioſa dicam tibi qꝛ ⁊ ſup
ad hoc piculum imminet fer
ri graue eſt Qui enim ducit
uxorem in ambiguo eſt utꝛu
odioſam an amabilem ducat
Si odioſam duxerit ferri n
poteſt Si amablem amor
illius inferno ⁊ arenti terre
⁊ incendio compatur Verum q9
ad ecclaſten deipo quoqꝫ teſ
timonia pauca ponentes Om
nibus tempus eſt ⁊ tempus om
ni rei ſub celo Tempus pariendi
⁊ tempus moriendi tps plan
tandi ⁊ tempus euellendi qd
plantatu eſt peperim9 in le
ge cum moyſe moriamur
in ewangelio cu xpo Planta
uimus in nuptijs euellemus
p pudicitiam quod plantatu
eſt Tempus amplexandi et
tempus longe fieri acomplexu
tpc amandi ⁊ temp9 obediendi
tpc belli ⁊ tpc pacis Simul
qꝫ nos commonet ne legem
euan° preferamus ne purita
tatem virginitatis nuptijs
putem9 equanda Melioram ſit
dicens nouiſſima ſermonis qꝫ
in ıııı eius Statimqꝫ ſubiungit
Ne dixeris quid factum eſt
quia dies priores meliores
erant quam hij qui non ſapient
interrogaſti quam hij qui no

ſapienter interrogaſti de hoc
ꝛ reddit cauſam quare dies
poſteriores meliores ſint quam
priores quia bona eſt inquit
ſapientia cum hereditate In lege e
nim ſapientiam carnis mors ſeque
batur occidens In evangelio ſapi
encia ſpiritus hereditas conſpec
tans eternam Ecce hoc inveni
dicit eccleſiaſtes hominem unum
de mille inveni ꝛ mulierem
in hijs omnibus non inveni
Verumtamen repperi quod fecit deus
hominem rectum ꝛ ipſi queſierunt
cogitationes malas Rectum
hominem inveniſſe ſe dicat Con
ſidera vim verbi In homine ꝛ
vir ꝛ femina continetur Et
mulierem inquit in hijs omnibus
non inveni legamus principium
geneſeos ꝛ inveniemus adam
hoc eſt hominem tam virum
quam feminam nuncupari Cum
ergo boni creati ſimus ꝛ recti
a deo ipſi vicio nostro ſumus ad
peiora delapſi ꝛ quod in para
diſo rectum in nobis fuerat egre
dientibus de paradiſo depravatum
tum eſt Quod ſi obieceris antequam
peccarent ſexum viri ꝛ femine
eſſe diviſum ꝛ abſque peccato
eos potuiſſe coniungi quod fu
turum fuerit incertum eſt
Neque enim poſſumus dei ſcire
iudicia ꝛ ex noſtro arbitrio illius
ſententiam preiudicare Hoc quod factum
eſt in propatulo eſt quod qui in
paradiſo virgines permanſerunt
eiecti de paradiſo copulati
ſunt Aut quid nocebat ſi para
diſus nuptias reciperet ꝛ nulla
eſt inter virginem maritumque
diverſitas etiam in paradiſo
eos ante ſociari eiectos de para
diſo ꝛ quod ibi non fecerunt inter
ra fecerunt ut ſtatim a principio
condicionis humane virginitate
paradiſus ꝛ terra nuptias de
dicaverit In omni tempore ſint
veſtimenta tua candida Candor
veſtium ſempiternus virginitatis
eſt puritas In matutino ſemi
namus ſemen tuum ꝛ adveſ
peram non ceſſemus Qui ſer
vimus in lege nuptijs virgi
nitati in evangelio ſerviamus Tran
ſeo ad canticum canticorum ꝛ quod
adverſarius totum putat eſſe
pro nuptijs virginitatis con
tinere ſacramenta monſtrabo Au
diamus quid loquatur ſponſa
antequam ſponſus eius ad terras
veniat patiatur inferos pene
tret ac reſurgat Similitudines
auri faciemus tibi cum diſtinc
tionibus argenti Quoadusque
rex in accubitu ſuo eſt Antequam
reſurgeret dominus ꝛ evangelium
choruſcaret non habeat aurum
ſponſa ſed ſimilitudines auri
argentum autem quod in nuptijs
habere ſe pollicetur habeat va
rium atque diſtinctum in viduis
continentibus ac maritis Deinde
ſponſus loquitur ad ſponſam ꝛ
docet eam quod veteris legis um
bra tranſierit ꝛ veritas evangelii
venerit Surge veni proxima
mea ſpecioſa mea columba
mea quoniam ecce hyemps tranſ
iit pluvia abiit ſibi Hoc
de veteri teſtamento Rurſum
de evangelio ꝛ virginitate Flores

visi sunt in terra tempus sectio
nis advenit Nonne tibi videtur
dignum dicere quod et apostolus Sup est
ut qui habent uxores sic sint quasi
non habeant Et manifestius
de predicatione castitatis vox aut
turturis audita est in terra nostra
Turtur avis pudicissima sp
bitans in sublimibus typus
est salvatoris Legamus physiologos
et reperiemus turturis hanc esse
naturam ut si parem perdiderit
alteri non iungitur et intelli
gemus digamiam etiam a
mutis avibus reprobari Sta
tim quod turtur dicit ad turturem
Ficus produxit grossos suos
idem veteris legis precepta ce
ciderunt et decarnantur vites flo
rentes dederunt odorem unde
et apostolus Christi bonus odor sumus
Surge veni proxima mea spe
ciosa mea et veni tu colum
ba mea in velamento petre
iuxta proximale et ostende michi
faciem tuam et auditam fac
michi vocem tuam quia vox
tua suavis et facies tua specio
sa dum tunc vultum teges cum
moyse et velamentum erat in
lege nec faciem tuam videba
nec vocem dignabar audire
dicens Et si multiplicaveritis
preces vestras nec sic exaudiam
vos Nunc autem revelata facie
contemplare gloriam meam et
petre firmissime tegere pro
murali Quod audiens spon
sa aperit sacramenta pudicitie
Fratruelis meus michi et ego

illi qui pascitur inter lilia
hoc est inter virginum candidis
simos choros Vis scire quale
verus salomon et pacificus in le
ctu quales habet armigeros
Ecce aut lectum salomonis sexa
ginta potentes in circuitu eius
de potentibus israhel et omnes
tenentes framea et docti bello
vir gladius in femore eius
Qui in circuitu salomonis
sunt gladium habent in femore sed
aod ille iudex αμφοτεροδ
εξιος qui interficit hoste
pinguissimum et totum carni
deditum omnes amputans volup
tates Vado inquit ad montem
mirre et ad eos qui mortifica
verunt corpora sua et ad colles
libani ad purissimos virginum
gressus et loquar sponse mee
Tota speciosa es proxima me
a et macula non est in te unde
et apostolus ut exhiberet in
quit sibi sanctam ecclesiam
non habentem maculam neque
rugam Veni a libano spon
sa veni a libano venies et
transibis ab initio fidei a capi
te sanir et hermon a cubilibus
leonum a montibus leopardorum
Libanus λευκασμος
id est candor interpretatur
Veni ergo sponsa candidissima
de qua et alibi dicitur Que est
que ascendit dealbata et tran
sit per viam huius seculi ab
exordio fidei et Sanir quod
interpretatur deus lucerne iuxta
illud quod in psalmo legimus lucer
na pedibus meis verbum

tuum domne ⁊ lumen ſeruitis
meis Et hermon idem conſe
cratione Et fuge leonum cubi
lia leopardorum montes qui
non poſſunt mutare varieta
tem ſuam. Fuge inquit cu
bilia fuge ſuperbiam demoni
ut poſtquam michi fuis conſe
crata poſſim tibi dicere vul
nerasti cor meum ſoror mea
ſponſa vulnerasti cor meum
in vno oculorum tuorum ⁊ vno
ornamenti colli tui Cui dic
tum est Non repudio nup
tias habes et ſiniſtrum oculum
quem tibi dedi propter imbe
cillitatem eorum que recta
videre non poſſunt ſed magis
michi dexter virginitatis o
culus placet qui ſi cecatus
fuerit omne corpus in tenebris
est Hec ne putaremus eum
amorem carnis ⁊ nuptias ſig
nificare corporeas illic con
cludit hunc ſenſum et ait
vulnerasti cor meum ſoror
mea ſponſa Vbi ſororis nomen
est ſuſpicio omnis fedi amo
ris excluditur Quam ſpecio
ſa ſunt vbera tua a vino de quibus
⁊ ſupra dixerat fratruelis
meus in in medio vberum
tuorum meorum commorabitur
in principali cordis vbi habet
ſermo dei hoſpitium Quam
ſpecioſa ſunt vbera tua a vino
Quod iſtud vinum est quod ſponſe
ſe mammas pulcherrimas fa
cit ⁊ pudicitie lacte diffundat
fecundat nempe illud de quo
ſponſus in conſequentibus loquitur

Bibi vinum meum cum lacte meo
Manducate proximi ⁊ bibite ⁊
inebriamini fratres vnde ⁊ apostoli
dicebantur muſto pleni qui vinum
nouum in vtres nouas mittitur
⁊ non ambulant in vetuſtate
litere ſed in nouitate ſpiritus hoc
est vinum quod cum inebriauit
adoleſcentulas ⁊ puellas ſtatim
virginitatem ſciant ⁊ marapula
caſtitatis eructant Et complet
illud vaticinium zacharie dum
taxat iuxta hebraicam veritate
de conuiuiis eccleſie prophantis com
plebuntur infantibus ⁊ puellis
ludentibus platee eius Quid
enim bonum eius quid pulcrum
eius niſi frumentum electorum
⁊ vinum germinans virgines Iſte
ſunt virgines de quibus in xl
iiij to psalmo ſcriptum est Adducentur
regi virgines post ea proxime eius
afferentur tibi in letitia ⁊ exulta
tione adducentur in templum
regis Sequitur ortus conclu
ſus ſoror mea ſponſa ortus co
cluſus fons ſignatus Quod clau
ſum est atque ſignatum est ſi
militudinem habet matris domini
matris ⁊ virginis vnde ⁊ in ſepul
cro ſaluatoris nouo quod in petra
duriſſima fuerat exciſum nec
ante nec postea quiſpiam poſi
tus est ⁊ tamen hec virgo perpe
tua multarum est virginum
Sequitur enim emiſſiones tue
paradiſus malorum granatorum
cum fructu pomorum In malo
granatis ⁊ pomis omnium virtutum
ſignificatur virginitate conten
tus Fratruel meus candidus

⁊ rubicundus in martirio Qui
enim rubicundus ⁊ candidus in vir
ginitate est id circo statim ad
ditur Guttur eius dulcedines
⁊ totus concupiscibilis Sponsus
virgo laudatur a sponsa virgine
laudat in assimi virgine spon
sam ⁊ dicit Speciosi facti sunt
gressus tui in calciamentis filia
aminadab quod interpretatur populi spon
te offerentis virginitas enim vo
luntaria est ⁊ ideo gressus eius
in castitatis pulchritudine collau
dantur Non est huius temporis in
more commentarii omnia de cantico
canticorum virginitatis pandere sacra
menta que ⁊ hec ipsa fastidiosa
lectori naris contractura non am
biguo loquitur ⁊ ysaias speciei matris
fideique misterium Ecce virgo in
utero concipiet ⁊ pariet filium ⁊
vocabis nomen eius emanuel
Scio iudeos opponere solere in
hebreo verbum ahalma non vir
ginem sonare sed adolescentulam
⁊ revera virgo proprie betula appel
latur Adolescentula autem id est puel
la non ahalma dicitur sed maria naa
ra quid est igitur quod significet ahal
ma absconditam virginem id est
non solum virginem sed cum ἐπίτασει
id est virginem quia non omnis
virgo abscondita est ab hominum
fortuitu seperata conspectu deni
que ⁊ rebecca in genesi ob nimiam
castitatem ⁊ ecclesie typum quem
in sua castitate signabat ahal
ma scribitur non betula sicut ma
nifestum esse poterit ex sermonibus
pueri abraham quos loquitur
in mesopotamia ⁊ dixit domine deus
domini mei abraham si tu dirigis

viam meam per quam ego ingre
dior ecce cum stetero super fon
tem aque virgo que egredietur
ut hauriat aquam ⁊ dixero
ad eam da mihi pabulum aque
ut bibam de ydria tua ⁊ dixerit
tu bibe ⁊ camelis tuis hauriam
hec erit uxor quam preparavit
dominus filio domini mei In eo enim
loco in quo ait virgo que e
gredietur ut hauriat aquam in
hebraico scriptum est ahalma
id est virgo secreta ⁊ nimia pa
rentum custodita diligentia custo
dita aut certe audiat machi
nibus hoc verbo appellentur ⁊ nupte
⁊ impudicam confitebor Ecce vir
go in utero concipiet ⁊ pariet
filium Si non prefertur nup
tiis virginitas sanctis sanctior ma
ritata vel cur non elegit in diva
nam illo tempore erat anna
filia fanuelis de tribu asser in
signis pudicicie ⁊ semper vacans
orationibus ⁊ ieiuniis in templo
si conversacio tanti ⁊ bona opera
⁊ ieiunia absque virginitate spiritus
sancti ad se meretur adventum
poterit ⁊ ista esse mater domini Cur
ramus ad reliqua Sprevit te in
quit ⁊ despexit virgo filia syon
Quam filiam dixerat appellat
⁊ virginem ne si tantum filiam non
inasset arbitraris ⁊ nuptam
hec est virgo filia ad quam alibi
dicitur Letare sterilis que non
paris erumpe ⁊ clama que non
parturis quia plures filii de
serte magis quam eius que habet
virum ista est de qua per ieremiam
loquitur dicens Numquid obli
viscetur sponsa ornamenta sui
aut virgo fascia pectoralis sue de

bac in eadem prophetia Grande mi
raculum est quia femina circum
dederit virum et universitatis pa
rentem virginis ventre inclu
serit Esto inquit nuptiarum et
virginitas sit diversa conditio
Quia ad hec potes dicere si
virgo et vidue fuit baptisate
et ita permanserint que erit inter
inter utramque diversitas Quod
de petro et iohanne anna et ma
ria dudum diximus hoc presenti
loco proficiat Si enim inter virgi
ne baptizatas nichil inter est
quia baptisma novum hominem
facit eadem conditione et scor
ta atque prostibula si fuerint
baptizate virginibus coequa
buntur Si enim preterite nuptie
nichil nocent vidue baptisate
et preterite in meretricibus volup
tates exposita que corpora pub
lice libidine post lavacrum
virginitatis premia consequentur
Aliud est purissimam mente
et nulla recordatione polluta
deo ingerere Aliud meminisse
amplexum viri fede necessitatis
et quod corpore non agas re
cordatione simulare Jere
mias qui sanctificatus in u
tero est et cognitus in vulva
matris ideo hoc privilegio
fruitur quia virginitatis cat
btitudine destinatus et cum
omnis capti sint vasa quoque templi
Babilonio vastante direpta
iste solus liber ab hostibus est
et captivitatis in nuncias et
auctoribus accipit stipendia
et nabuzardan qui de sanctis
sanctorum nabochodonosor re

preceperat precepit Jeremia hoc
est enim verum templum domini
et vere sancta sanctorum que vir
ginitatis puritate domino consecra
tur At econtra ezechiel qui cap
tivus tenebatur in babilone qui te
mpestatem ab aquilone venientem
viderat et turbine cuncta rapien
tem et ait Mortua est uxor mea
ad vesperum et feci mane sicud pre
ceptum mihi erat predixerat enim
dominus quod in die illa aperietur os eius
et loquetur et non tacebit amplius
diligenter attende donec uxor
vivit non habebat libertatem
prophetandi commovendi Moritur uxor
et coniugale vinculum solvitur
et absque ulla trepidatione semper
in officio prophetali est Qui enim
liber vocatus est vere servus
est christi Non nego beatas esse
viduas que ita post baptis
mum manserint nec illarum de
traho merito que cum viris
in castitate perdurant sed sicud
hee maiores apud deum premii
sunt quam nupte coniugali offi
cio servientes ita et ipse equo
paciantur animo virginitatem sibi
preferri Si enim illas sera pu
dicicia post despumatas cor
poris voluptates erigit contra
maritatas cur non instra per
petuam castitatem esse se no
verint Frustra inquit hec loque
ris quia episcopi et presbiteri et diacon
orum uxores viri et habentes filios
ab apostolo constituuntur Quoniam
de virginibus apostolus paulus dicit
se non habere preceptum et tamen
dat consilium quasi misericordiam conse
cutus a domino et hoc agit in omni

illa disputatione ut virginitatem
preferat matrimonio suadet
quod imperare non audet ne inii-
cere videatur laqueum et plus
imponere ponderis quam potest
hominum sustinere natura ita et in
ecclesiastico ordine constituendo
quia rudis ex gentibus constituebatur
ecclesia leviora nuper credentibus
dat precepta ne territi ferre non
possent Denique apostoli et seni-
ores de Ierosolimis litteras mittunt
ut non amplius imponatur oneris
hiis qui de gentibus crediderunt
nisi ut abstineant se ab ydolatria
et fornicatione et sanguine et suf-
focatis et quasi parvulis atque
infantibus lac potum dant
non solidum cibum Nec preci-
piunt de continentia nec de virgi-
nitate significant nec ad ieiu-
nia provocant neque dicunt illud
quod in ewangelio ad apostolos dicitur Ne ha-
beant duas tunicas neque peram
neque es in zonis virgam in manibus
calciamenta in pedibus Aut cer-
te illud Si vis perfectus esse vende
omnia tua et da pauperibus et veni
et sequere Si enim adolescens il-
le qui se iactaverat cuncta fecis-
se que legis sunt et audiens hec
tristis abiit quia habebat pos-
sessiones multas et pharisei huius dicti
dominum irridentes subsanabant quanto
magis tanta gentium multitu-
do cui summa virtus aliena non
rapere non habebat continentie pre-
ceptum de castitate et continentia
sempiterna quibus scribebatur
ut abstinerent se ab ydolis et for-
nicatione et in quibus audiebatur
fornicatio et talis fornicatio que
nec gentes quidem est Sed
et ipsa episcopalis electio mecum
facit Non enim dicit eligatur
episcopus qui unam uxorem ducat
et filios faciat sed qui unam
habuerit uxorem et filios in
omni subditos disciplina Certe
confiteris non posse episcopum qui
in episcopatu filios facit alioquin
deprehensus fuerit non quasi
vir tenebitur sed quasi adulter
dampnabitur Aut permitte sacer-
dotibus exercere opera nupciarum
ut idem sint virgines quod mari-
ti Aut si sacerdotibus non licet
uxores tangere in eo sancti sunt
quia imitantur pudiciciam
virginalem Sed et hoc inferendum
Si laycus et quicumque fidelis
orare non potest nisi careat
officio coniugali sacerdoti cui
semper offerenda pro populo sunt
sacrificia semper orandum est
Si semper orandum ergo semper ca-
rendum matrimonio Nam et
in veteri lege qui pro populo hosti-
as offerebant non solum in
domibus suis non erant sed pu-
rificabantur ad tempus ab uxoribus
separati et vinum et siceram non bibe-
bant que solent libidinem
provocare Eligi autem maritos in sa-
cerdotium non nego quia non sunt
tanti virgines quanti necessarii
sacerdotes Num quia in exercitu
fortissimus quisque eligendus
est idcirco non assumuntur et
infirmiores cum omnes fortes
esse non possint Si exercitus
viribus tantum staret et non
etiam numero militum abigerentur
imbecilliores Nec et scandaliza-

et tertiarum virium gradus assumitur
et infirmiores cum omnes fortes esse
non possint Si exercitus viri
bus tantum starent et non et
numero militum abiecentur in
belliciores ut turba et numero ex
ercitus compleatur et quo
inquies sequitur inordinatione
sacerdotali virgo negligitur
et maritus assumitur quia for
te cetera opera virginum non
sunt congruentia aut virgo
putatur et non est aut est vir
ginitatis infamis aut certe
ipsa virginitas ei parit superbiam
et dum sibi applaudit de sola
corporis castitate virtutes
ceteras negligit non fovet
pauperes pecunie cupidior est
Evenit interdum ut tristior
vultus adductum supercilium
incessus compositus feralis
sinus offendat populum et qui
nichil habet quod reprehendat
in vita habitum solum odit
et incessum Multi eliguntur
non amore sui sed alterius
odio plerisque suffragium
meretur sola simplicitas et
alterius prudentie et callidita
ti quasi malicie opponitur
Non semper errat vulgi plebis
que iudicium et in sacerdotibus
comprobandis unusquisque suis
moribus favet ut non tam
bonum quam sui similem querat
propositum Evenit aliquotiens
ut maritus que pars maior in
populo est maritis qui sibi ap
plaudant et in eo se arbitrantur

minores non esse virginibus si ma
ritum virgini pretulerint Dicam
aliquid quod forsitan cum offensa
multorum dictus sim sed boni
michi non irascentur quod eos
peccati consciencia non remordebit
Interdum hoc pontificum vicio ac
cidit qui non meliores sed ar
gutiores in clerum allegunt et sim
pliciores quosque atque innocentes
inhabiles putant ut asinis
et cognatis qui terrene milicie
officia largiuntur sive divitum
obediunt iussioni quod quibus pe
ius est illis clericatus gradum
donant quorum sunt obsequiis
deliniti Alioquin si mista sunt
apostoli non erunt episcopi nisi mariti
ipse apostolus episcopus esse non debuit
qui dixit Volo autem vos sic esse
ut ego sum Et Iohannes indignus
hoc gradu estimabitur et omnes vir
gines et continentes quibus qua
si pulcherrimis gemmis eccle
monile decoratur Episcopus et presbiter
et dyaconus non sunt meritorum
nomina sed officiorum Nec dicitur
siquis episcopatum desiderat boni
gradum desiderat sed boni opus
desiderat quod in maiori ordine
constitutus possit si velit oc
casionem exercendarum habere virtu
tum Oportet ergo episcopum irrep
rehensibilem esse ut nulli vicio
mancipatus sit Unius uxoris
virum qui unam uxorem habuit
non habeat Sobrium sive ut
melius in greco dicatur vigi
lantem idest ν ε φ α λ ι ο ν α
ν ε ω ν pudicum hoc enim significat

c iv ep p io ii a Ornatum et cas
titate et moribus hospitalem
ut mitteretur abraham et cum pe
grinis xpm suscipiat doctorem
nichil enim prodest conscientia v
tutum frui nisi et creditu sibi ppl'm
possit instruere et valeat exhor
tari in doctrina et eos qui con
dicunt redarguere Non vinole
tum quia semper in sanctis sto
est et offert hostias vinum et sice
ram non bibet Non violentum
Sic bibat epc ut an biberit ig
noret Non percussorem idest
conscias non peruciat singulorum
neque enim pugilem sermo descri
bit apostolus sed pontificem in
stituit quid facere non debet
docet nunc e regione quid fa
ciat Sed modestum non litigi
osum non cupidum domui su
am bene regentem filios habere
subditos cum omni castitate
videte quanta pudicicia exigitur
in epo ut si filii eius impudici
fuerint ipse epc esse non possit et
eodem officio offendat deum
quo offendat et heli pontifice
qui corripuerat quidem filios
sed quia non abiecerat delinque
tes retrorsum cecidit et mor
tuus e lucerna dei antequam extin
gueretur Mulieres similiter pudicas
Et reliqua in omni gradu et sexu
tenet pudicicia principatum Cer
nis igitur quod epc et pbr et dyaconus
non ideo sunt beati quia epi vel
pbri sunt aut dyacones sed
si virtutes habuerint nominum
suorum et officiorum Alioquin
si dyaconus sanctior epo suo

fuit virum ex eo quod in inferi
ori gradu est apud xpm de
terior erit Aut stephanus
dyaconus qui primus in celo
coronatus est minor futurus
est in celorum regno multis
epis et thimotheo et tito quos
ut subicere non audeo nec ita
ante ponere Quomodo in legio
nibus et exercitu sunt duces sunt
tribuni sunt centuriones sunt
ferentarii ac levis armature
et miles gregarius et mani
puli commissa quoque pugna vacant
nomina dignitatum et sola for
titudo queratur Ita in hoc
campo et prelio quo contra demo
nes dimicamus non queruntur
nomina sed opera sunt et gloriosior
ille sub vero imperatore xpo non
qui nobilior sed qui fortior e
rit dicis Si omnes virgines
fuerint quo stabit humanum genus
Par pari referam Si omnes
vidue fuerint vel in matrimonio
continentes quo stirps morta
lium propagabitur Hac ratione
nichil omnino erit ne alius esse
desistat verbi gratia Si cuncti
pbri sunt agricole non erunt
Quid loquar de agricolis
non aratores non iuris consulti
non reliquarum artium preceptores
Sed universi principes quis erit
miles Si omnes caput cuius vo
cabitur caput cum cetera mem
bra defuerint Vereris ne si vir
ginitatem plus appetierint ces
sent esse lupe cessent adultere
ne infantes in urbibus villis
quoque non vagiant Cottidie mechorum

sanguinis effunditur adulteria deprehen
duntur et inter ipsas leges et secures
ac tribunalia flagrans libido
dominatur Noli metuere ne
omnes virgines fiant difficilis
res est virginitas et ideo rara
quia difficilis Multi vocati pau
ci electi Incipere plurimorum est perse
verare paucorum Unde et grande
est premium eorum qui persevera
verint Si omnes virgines esse
possent numquam et dominus diceret
qui potest capere capiat et apostolus in
persuadendo trepidaret de virgini
bus autem preceptum domini non
habeo Et cur inquies creata sunt
genitalia et sic a conditore sa
pientissimo fabricati sumus
ut mutuum patiamur ardorem et
gestiamus naturalem copulam
Periclitamur responsionis verecun
diam et quasi inter duos scopu
los et quasdam necessitatis et pu
dicitie ei d a tt H t al d c. hinc
atque inde vel pudoris vel cause
naufragium sustinemus Si ad
proposita respondeamus pudore
suffundimur Si pudor imperet
silentium quasi de loco videbimur
cedere et adversario feriendi oc
casionem dare Melius tamen
est clausis quod dicitur oculis an
dabatarum more pugnare quam
directa spicula clipeo non
repellere veritatis Possum quidem
dicere quomodo posterior pars corporis
et meatus per quem alvi ster
cora digeruntur relegatus est
ab oculis et quasi post tergum posi
tus ita et hic qui sub ventre
est ad digerendos humores et potum
quibus vene corporis irrigantur
a deo conditus est Sed quia ipsa
organa et genitalium fabrica et
nostra feminarumque discretio et recepta
cula vulve ad suscipiendos et co
alendos fetus condita sexus dif
ferentiam predicant hoc breviter
respondebo Numquam ergo cessemus a
libidine ne frustra huiuscemodi mem
bra portemus Cur enim se maritus
abstinet ab uxore cur casta vi
dua perseverat si ad hoc tantum
nati sumus ut pecudum more vi
vamus Aut quid mihi nocebit si
cum uxore mea alius concubuerit
Quomodo enim dentium officium est man
dere et in alvum ea que sunt man
sa transmittere et non habet crimen qui
coniugi mee panem dederit ita si
genitalium hoc est officium ut sem
per fruantur natura sua meam las
situdinem alterius vires superarent
et uxoris ut ita dixerim arden
tissimam gulam fortuita libido re
stinguit Quid sibi autem vult apostolus
ut ad continentiam cohortetur
si contra naturam est Quid ipse dominus
qui eunuchorum precipit varietates
Certe apostolus qui ad suam nos
provocat pudicitiam debet constanter
audire Cur portas virilem
opinionem Cur a sexu feminarum bar
ba pilis alia quam membrorum
qualitate distingueris Cur non
intumescunt papille non dila
tantur renes non pectus artatur
vox obsoletior est sermo fero
cior hirsutum supercilium Frustra
hec omnia virorum habes si complexibus
non uteris feminarum Compellor
aliquid loqui et insipiens fieri sed

nos ante ut loqui audeam cogit ip-
tis dominus noster atque salvator qui
cum in forma dei esset formam servi
dignatus est assumere factus obe-
diens patri usque ad mortem et mor-
tem crucis Quid necesse erat ut
in hiis membris nasceretur quibus
usurus non erat Qui certe ut sexum
suum ostenderet etiam circumcisus est
Cur johannem apostolum et baptistam
sua dilectione castravit quos viros
nasci fecerat Qui in corpori credimus
christi sectemur exempla et si novi-
ramus illum iuxta carnem sed iam
nunc non novimus eum secundum car-
nem Certe in ratione eadem erit
corporum substantia quia nunc utimur licet
ampliori gloria Nam et salvator
in tantum corpus ipsum habuit post
inferos in quo et crucifixus est
ut manibus perforatus clavis et
lateris vulnus ostenderet porro
si clausis ingressus est hostiis
quod humanorum corpora natura
non patitur ergo et petrum et dominum
negabimus vera habuisse corpora
quia ambulaverunt super aquas quod
contra naturam est In resurrectione
mortuorum non nubent neque
nubentur sed similes erunt ange-
lis quod alii postea in celis futuri
sunt hoc virgines in terra esse
ceperunt Si angelorum nobis
similitudo promittitur inter ange-
los non sexus diversitas aut si-
ne sexu erimus quod angeli sunt
aut certe quod liquido comprobatur
resurgentes in proprio sexu sexus
non fungemur officio Verum
quid agimus argumentis et
propositiones adversarii callida
capimus responsione superare

veterum transierunt et ecce facta sunt
omnia nova Curtam parabolarum
sinabo et quo in salomonis ex-
emplis breves expositiunculas
subdidi ob intelligendi facilita-
tem ita et nunc castitatis et continentie
christiane exempla replicabo et
de multis testimoniis quasi unum
corpus efficiam quo et nichil quod
ad pudiciciam pertinet pretermittam
et nimie prolixitatis declinem
fastidium Scribit inter cetera
apostolus paulus ad romanos Quem
ergo fructum habuistis tunc
in hiis in quibus nunc erubes-
citis Nam finis illorum mors
est Nunc vero liberati a peccato ser-
vi autem facti deo habetis fructum
in sanctificatione finem vero
vitam eternam Puto quod et inpu-
dicicie finis mors sit fructus autem
sanctificationis qui vel ad vir-
ginitatem vel ad continenciam
pertinet vita pensatur eterna
Ac deinde Itaque fratres mei et vos
mortificati estis legi per corpus
christi ut sitis alterius qui ex mor-
tuis resurrexit ut fructificemus
deo Cum enim essemus in carne
passiones peccatorum que per legem
erant operabantur in mem-
bris nostris ut fructificarent mor-
ti Nunc autem soluti sumus a lege
mortis in qua detinebamur ut
serviamus in novitate spiritus
et non in vetustate littere Cum
inquit essemus in carne et non in
novitate spiritus sed in vetustate
littere faciebamus ea que carnis
erant et fructificabamus morti
Nunc autem qui mortui sumus legi
per corpus christi fructificemus deo
ut simus eius qui ex mortuis

Necnō ⁊ in alio loco cum pre
dixisset scio quia lex spūalis ē
⁊ de violencia carnis p̄ acerbo
nos impellat facere quod no
luimus latius disputasset ⁊ ad eo
extremum intulit Infelix ergo
homo quis me liberabit de cor
pore mortis huius Gracia dei
p̄ ihesum xp̄m dnm̄ nrm̄ Et iter
legitur Igitur ipse mente ser
uio deo legi carne aut legi
pcī ⁊ nichil dampnacionis ē
hijs qui sunt in xp̄o ihū qui
scdm̄ carne ambulant lex e
nī spūs in xp̄isto ihū liberauit
me a lege pcī mortis Ac mani
festius in consequentibus docet
xp̄ianos nō ambulare scdm̄
carnem sed secundum spm̄ dicens
Qui enī secundum carne sunt que
carnis sunt sapiunt qui vero scdm̄
spm̄ sunt que sunt spūs sen
ciunt Nam ⁊ prudencia carnis
mors est Prudencia aut spūs
vita ⁊ pax Quo prudencia
carnis inimicicia est in deum
legi enī dei non subicitur nc
enī potest Qui aut in carne
sunt deo placere nō possunt
Vos autem in carne nō estis s;
in spiritu si tamen spūs dei habi
tat in vobis Et reliqua usq;
ad illum locum in quo ait Ergo
fratres debitores sumus non
carni ut secundum carne viuamus
Si enī scdm̄ carnem vixeritis
moriemini si aut spū facta carnis
mortificaueritis viuetis Qui
cumq; enī spiritu dei aguntur
hij filij dei sunt Si prudencia
carnis inimicicia est in deum
⁊ qui in carne sunt deo placere
nō possunt debitores enī eos q
seruiunt officio coniugali quod p̄
dencia carnis diligant ⁊ in car
ne sint a q̄ retrahens nos apls
⁊ inuitans spū deinceps alloquitur
Obsecro vos fres p̄ miam dei ut
exhibeatis corpora vestra hostiā
viuente sanctam deo placente
racionabile obsequium vrm ⁊ nolite
conformari huic sclō sed refor
mamini in nouitate sensus vri
ut pbetis que sit voluntas dei
bona ⁊ beneplacens ⁊ pfecta Di
co enī p gratiam que data est m
omnibus qui sunt inter vos non
plus sapere qm̄ oportet sapere sed sa
pe ad pudiciciam nō ad sobrieta
tem ut male in latinis codicibus
legitur Sed sape inquit ad pu
diciciam Sed quidem grece scriptu
est τι ς τ ο c ω φ ρ ο ν ι η Con
sideremus sentenciam apli Reforma
mini inquit in nouitate sensus vri
ut pbetis que sit voluntas dei
placens ⁊ pfecta Quod dicat hoc
te di est Concedit quidem deus
nupcias concedit digamiam ⁊
si necesse sit fornicacioni ⁊ adul
terio prefert etiam trigamiam Sz
nos qui corpora exhibere debemus
hostiam viuā scām placente deo
racionabile obsequium nrm̄ nō qd
concedat deus sed quid velit co
sideremus ut pbemus que sit volu
tas dei bona ⁊ placens ⁊ pfca
Ergo quod concedit nec bonum
nec placens est nec pfcm̄ Red
dit q; causam cur hoc suadeatur
Scientes temp⁹ quia hora est
iam nos de sompno surgere nunc
enī ppior est nra salus qm̄
cum credidim⁹ Nox precessit di
es aut appropinquauit Et in extrēo

Induimini domino nostro ihesu cristo
et carnis curam ne feceritis in deside
riis Aliud est voluntas dei aliud
est indulgencia Unde et ad cori
theos scribens ait Et ego fratres
non potui loqui vobis sicud spiri
talibus sed sicud carnalibus sicud
parvulis in christo lac vobis potum de
di non escam necdum enim pota
tis sed neque nunc potestis adhuc
carnales estis quia qui animalis
est non percipit ea que spiritus dei sunt
Stulticia enim illi est nec potest
intelligere quia spiritualiter diiu
dicatur Iste non profecto castita
tis cibo sed rudi incipiencium cibo
nutritur Sicud per hominem mors
et per hominem resurrectio mortuorum
Quomodo in adam omnes moriuntur
sic et in christo omnes vivificabuntur
Legimus in lege veteri adam pri
mum novissimum in ewangelio novo adam Fac
tus est enim primus homo adam
in animam viventem et novissimus
adam in spiritum vivificantem Primus
homo de terra terrenus secundus
homo de celo celestis Qualis
terrenus tales et terreni Qualis
celestis tales et celestes Sicud
portavimus ymaginem terreni portemus
et ymaginem celestis hoc autem
dico fratres quia caro et sanguis reg
num dei possidere non possunt neque
corrupcio incorrupcionem heredita
bit Hoc tam clarum est ut nul
la exposicione queat manifestius
fieri Caro inquit et sanguis reg
num dei possidere non possunt et
corrupcio incorrupcionem Si cor
rupcio ad omnem coitum pertinet in
corrupcio autem proprie castitatis
Premia pudicicie impie pos
sidere non possunt Scimus enim
quia si terrena domus huius hi
tacionis destructa fuit edifica
cionem habeamus ex deo domum
absque manufactam sempiternam
in celis In quo ingemiscimus
habitaculum nostrum quod de celo est
semper induere desiderantes
Cupimus enim egredi de corpore
et habitare cum cristo propter quod
et studiosissime nitimur sive in cor
pore sive extra corpus placere deo Et
ut plenius exponeret quales nos
esse vellet in alio loco docet dicens
Despondi enim vos uni viro vir
ginem castam exhibere cristo quod
si ad totam ecclesiam credencium
voluis hec referre et in hac de
sponsione xpi et maritatas et
digamos et viduas et virgines
contineri sed quoque pro nobis faciat
etiam dum omnes ad pudiciciam
et premium virginitatis invitat
ostendit cunctis gradibus virginitatem
esse pociorem Rursumque ad gala
thas Ex operibus inquit legis
non iustificabitur omnis caro
Opera legis et nupcie sunt Unde
et maledicuntur in ea qui non habent
filios Que si conceduntur etiam
in ewangelio Aliud est indulgencia
infirmitati tribuere aliud virtu
tibus premia polliceri dicam
et ego impugnatoribus meis qui
post castitatem et continuam
continenciam subant ad coitum
et pecorum more lasciviunt Sic
insipientes estis cum inceperitis
spiritu nunc carne consummamini
Tanti passi estis sine causa a
postolus quod continencia quibusdam
nodos relaxat et dimittit frena
turretibus propter infirmitatem
carnis hoc fecit contra quam
scribens demum loquitur Dico
autem Spiritu ambulate et deside
ria carnis ne feceritis Caro

enim concupiscit adversus spi-
ritum et spiritus contra carnem Non ne-
cesse est mihi de operibus carnis
dicere quia et longum est et facile
potest de apostoli epistola sumi
qui voluerit Dicam tantum
de spiritu cuius fructus sunt
caritas gaudium pax longa-
nimitas benignitas bonitas
fides mansuetudo continentia
Omnes virtutes spiritus quasi so-
lidissimum fundamentum et sub-
lime culmen continentia sus-
tentat et protegit Adversus
huiusmodi non est lex Qui autem
sunt Christi carnem suam crucifix-
erunt cum viciis et desideriis
Si vivimus spiritu ambulemus et
spiritu Qui cum Christo carnem
suam et passiones eius desideria
que crucifiximus Quid rursum
ea que carnis sunt agere cu-
pimus Quodcumque seminaverit
homo hoc et metet Qui seminet
in carne sua de carne metet cor-
ruptionem Qui autem seminat in
spiritu de spiritu metet vitam et-
ernam Estimo quod qui uxorem
habet quamdiu revertitur ad
ipsam ne temptet eum sathanas
in carne seminet non in spiritu
Qui autem in carne seminat non
ex toto sed apostolus loquitur quod me-
tat corruptionem Elegit nos in
Christo deus pater ante consti-
tutionem mundi ut essemus sanc-
ti et immaculati coram eo Am-
bulavimus in concupiscentiis car-
nis facientes voluntates car-
nis et cogitationum et fuimus filii
ire sicut et ceteri Nunc autem con-
resuscitavit et consedere nos fecit
in celestibus in Christo Ihesu ut

deponamus secundum priorem con-
versationem veterem hominem qui
corrumpitur iuxta desideria
erroris et aptari possit nobis illa
benedictio que ministravit ad ephe-
sios epistolam tali fine concludit
Gratia cum omnibus qui diligunt
dominum in incorruptione Conversa-
cio nostra in celis est unde et salvatorem
expectamus dominum Ihesum Christum
qui transfigurabit corpus humili-
tatis nostre conforme fieri corporis glorie
sue Quecumque ergo sunt vera
quecumque pudica quecumque iusta
quecumque ad castitatem pertinent a
bhis copulemur hec sequamur
Reconciliavit nos Christus in corpore
suo deo patri per mortem et exhibuit
sanctos et immaculatos et absque
ulla reprehensione coram se in
quo et circumcisi sumus circumcisione
non manufacta in expoliatione cor-
poris carnis et in circumcisione Christi
consepulti ei in baptismate in quo
et resurreximus Si ergo resurreximus
cum Christo ea que sursum sunt
queramus ubi Christus est in dextera
dei sedens ea sapiamus que
sursum sunt non que super terram
Mortui enim sumus et vita nostra ab-
scondita est cum Christo in deo
Cum Christus apparuerit vita nostra
tunc et nos apparebimus cum eo in
gloria Nemo militans deo
implicatur negociis secularibus ut
possit ei placere qui se elegit
Apparuit enim gratia dei salvato-
ris omnibus hominibus erudiens
nos ut abnegantes impietatem
et secularia desideria caste et ius-
te et pie vivamus in presenti seculo
Ista sunt de quibus apostolus lo-
quebatur dicens adhuc multa

heo vobis dicere sed non potestis
portare modo Cum autem venerit
ille spiritus veritatis docebit vos o-
mnem veritatem Post ascensionem christi
statim in actibus apostolorum
unam domus philippi ewangeliste
quadrigam producit virginum fi-
liarum ut cesarea in qua gen-
tibus cum prima centurione cor-
nelio fuerat dedicata etiam
virginum puellarum preberet ex-
empla Cumque dominus in ewangelio
dixit lex et prophete usque ad iohan-
nem quia virgines erant et post
iohannem prophetasse dicitur Neque enim
poterant veteris testamenti lege
retineri que virginitatis fulse-
rant claritate Transeamus ad
jacobum qui frater domini dicebatur
tante sanctitatis tante quoque iusticie
et perpetue virginitatis ut iosephus
quoque hystoricus in decorum propter
huius necem subversam ierusalem
referat Hic primus episcopus ierusalem
is ecclesiis credentis christi ad que
paulus cum tito barnaba quoque per-
gebat loquitur in epistola sua
Nolite errare fratres mei dilecti
omne datum bonum et omne perfectum
donatio desursum est desuper
est descendens a patre luminum a-
pud quem non est differencia aut
eversionis umbraculum volens
genuit nos verbo veritatis ut sit
primicie creaturarum eius virgo
in iusticie virginitate docet que
perfectum donum desursum descendit
ubi non sunt nupcie et descendit
non a quolibet sed a patre luminum Cum
dixit ad apostolos vos estis lumen
mundi apud quem non est diffe-
rencia iudei sive gentilis Nec
illa umbra que versabatur in le-
ge precessit eos qui de nacionibus
crediderunt sed verbo nos genuit
et verbo veritatis quia umbra
et ymago et quedam species
veritatis precessit in lege Vt
simus primicie creaturarum eius
et quo ipse primogenitus ex mor-
tuis omnes ipse mortuos sus-
citavit sic ipse virgo primicias
virginum suorum ipse virginem
dedicavit petrus quoque quid devo-
cione gentium servat contem-
plemur Benedictus deus et pater
domini nostri ihesu christi qui secundum mag-
nam misericordiam suam regeneravit
nos in spem vite per christum ihesum
christi ex mortuis in hereditatem
incorruptam et inmaculatam et in-
marcessibilem que servatur in celis
in vos qui virtute dei custodi-
mini per fidem in salutem que pa-
rata est revelari in tempore novissimo
ubi incorrupta predicatur heredi-
tas et inmaculata et inmarcessi-
bilis et parata in celis et in tempore no-
vissimo reservata et spes vite eterne
quam non nubent neque nubentur
Ibi alys verbis virginitatem
privilegia describunt nam et
in consequentibus hoc ipsum docet
Propter hoc accincti lumbos men-
tis vestre vigilantes perfecte sperate
in ea gratia que vobis defenda
est in revelacione ihesu christi quasi
filii obediencie non conformati
prioribus ignorancie vestre desideri-
is secundum eum qui nos vocavit
sanctum et ipsi sancti estote in omni con-
versacione Scriptum est enim Sancti
estote quia et ego sanctus sum Neque
enim incorruptibili auro et argento
redempti sumus sed precioso
sanguine inmaculati agni
christi ihesu ut castificemus animas
nostras in obediencia veritatis eterna

ti non ex corrupti corruptibili sed
incorrupcione per verbum viventis
dei et permanentis et sicud lapides
vivi edificemur in domum spiritualem
sanctum sacerdocium offerentes vic-
timas spirituales per ihesum xpm dominum
nostrum Vos enim sumus electum regale
sacerdocium gens sancta populus acqui-
sicionis xpo pro nobis carne mortuus
est armemur eodem cogitacione
qua xpc quia qui passus est car-
ne quievit a peccato ut nequaquam
in desideriis hominum sed in volunta-
te dei reliquum in carne temporis
exigamus Sufficit enim nobis
preteritum tempus quando ambulavimus
in luxuriis et desideriis ceteris quibus vi-
ciis Grandia nobis et preciosa
promissa donavit ut
per hanc efficiamur consortes di-
vine nature fugientes eam que in
mundo est concupiscencie corrup-
cionis Novit dominus pios de temp-
tacione eripere et iniquos vero cruci-
andos in diem reservare iudicii
Precipue qui post carnem in de-
sideriis pollucionis ambulant
et dominaciones despiciunt audaces et
placentes Isti vero quasi irracionabilia
pecora in ventrem et libidinem
proni sunt blasphemantes qui in
corrupcione sua et corrumpentur
recipient quam mercedem iniquitatis
Luxuriam qui putant delicias
instiga sordes et macule et nichil
aliud nisi de voluptatibus cogitantes
qui habent oculos plenos ad
ulterio et insaciabili libidine.
et decipiunt animas necdum spiritali ca-
ritate robustas Loquuntur enim ver-
ba tumencia et in de actos facile
carnis illecebris irretiunt rep-
promittentes eis libertatem cum
ipsi servi sint corrupcionis Unus-

quisque enim subiacet passioni a qua
vincitur Quod si fugientes co-
inquinaciones mundi per scienciam salva-
toris nostri ihesu xpi hiis denuo rursum
superantur que ante superaverant
facta sunt eis novissima peiora
prioribus meliusque eis erat non
nosse viam iusticie quam post
noticiam eius post tergum redire
et relinquere sanctum mandatum quod
eis traditum fuerat Completumque
est in eis verissimum illud prover-
bium Canis reversus ad vomitu
suum et sus lota in volutabro luti
Nolui omnem locum scripture explere pet
pene ne longum facerem sed
tamen audi quomodo spiritus sanctus vatici-
nacio huius temporis et doctores et
heresim pronunciata deinque ma-
nifestius eos denotat dicens
venient enim in novissimis die-
bus illusores seducentes iuxta
propria desideria ambulantes et
cetera Describit primo apostolus
Ioviniano loquentem buccis
tumentibus et inflata verba tru-
tinante repromittente in celis li-
bertatem cum ipse viciorum servus
sit atque luxurie Canis reversus
ad vomitum suum Nam cum mo-
nachum esse se iactet et post sordida
tunicam et nudos pedes et ciba-
rium panem et aquam potum ad
candidas vestes et nitidam cutem
ad mulsum et elaboratas carnes
ad iura apicii et paxamii ad bal-
neas quoque et frictulas et popinas
se contulerit manifestissimum est
quod terram celo vicia virtutibus
accipiens aerem preferat xpo
et purpura coloris eius putet
regna celorum Et tamen iste
formosus monachus crassus
nitidus dealbatus et semper quasi

ſponſus incedens aut ſponſam
ducat et eccleſiam virginitate impe-
tus pbet aut ſi non duxerit fruſ-
tra tamen nos verbis agit ad ope-
ra nobis cum ſit Sed et iohannes
in eadem verba concordat No-
lite diligere mundum neque ea que
in mundo ſunt Siquis diligit
mundum non eſt dilectio patris
in eo Quoniam omne quod in mun-
do eſt deſiderium carnis eſt et de-
ſiderium oculorum et ſuperbia huius
vite que non eſt de patre ſed de
mundo eſt et mundus preterit et de-
ſiderium eius Qui autem facit
voluntatem dei manet in eternum
Mandatum novum ſcribo vobis
quod eſt in ipſo veriſſimum et in ipſo
et in vobis quia tenebre preteri-
erunt et lux iam lucet Kariſ-
ſimi cariſſimi nunc filii dei ſumus
et necdum apparuit quod futuri ſumus
Scimus autem quoniam ſi apparuerit
ſimiles ei erimus quia videbimus
eum ſicuti eſt et omnis qui habet
hanc ſpem caſtificat ſemetipſum
ſicut et ille caſtus eſt In hoc per-
fecta eſt noſtra caritas ſi fiduciam
habemus in die iudicii ut quo-
modo ille eſt et nos ſimus in hoc ſeculo
Epiſtola quoque Iude quid ſignifi-
cat Odientes et carnis pollutam
tunicam Legamus apocalipſim iohannis
et ibi reperiemus agnum ſuper mon-
tem ſyon et cum illo centum quadra-
ginta quatuor milia ſignatorum
habentium nomen eius et nomen pa-
tris eius ſcriptum in frontibus
ſuis qui cantant canticum novum
et nemo poteſt dicere canticum
niſi qui empti ſunt de terra Iſti
ſunt qui cum mulieribus non ſunt
inquinati virgines enim permanſe-
runt hii ſunt qui ſequuntur agnum quo-
cumque vadit Empti enim ſunt
ex hominibus primitie deo et ag-
no et in ore ipſorum non eſt inven-
tum mendacium et ſine macula
ſunt De ſingulis tribubus ex-
cepta tribu dan pro qua ponitur
in tribu levi duodecim virginum
ſignatorum creditura dicuntur
quod cum mulieribus non ſunt coinqui-
nati ac ne putaremus de hye-
dia qui ſcorta non vorant Sta-
tim intulit virgines enim per-
manſerunt ex quo oſtendit omnes
qui virgines non permanſerint
ad comparationem puriſſime et
angelice caſtitatis et ipſius domi-
ni ihesu criſti eſſe pollutos
Hii ſunt qui cantant canti-
cum novum quod nemo poteſt cantare
niſi qui virgo eſt Hii ſunt pri-
mitie dei et agni et ſine macu-
la Si virgines primitie dei
ſunt ergo et vidue et in matrimonio
continentes erunt poſt primitias et
in ſecundo et tercio gradu venit poſt-
poſitus populus ſalvari poteſt ni-
ſi tales hoſtias caſtitatis deo
obtulerint et immaculato ag-
no puriſſimo victimis reco-
ciliaverit Inſinuatum eſt decem de
evangelio virginum comparare ſacra-
mentum quinque ſtultarum et quinque
ſapientum hoc ſolum nunc dico
quod quo abſque ceteris operibus vir-
ginitas ſola non ſalvat ſic
omnia opera abſque virginitate
puritate continentia caſtita-
te imperfecta ſunt Ex quo nequa-
quam nos illud poterit impedire
quod adverſarius obiciat fuiſſe dominum
in chana galilee et nuptiarum
feſta celebraſſe quando aquam
vertit in vinum Hoc enim breviſ-
ſime reſpondebo quod octavo die
circumciſus eſt et quo pace tuetur

et duo pulli columbarum die pur-
gationis oblati sunt cum ceteris
antequam pateretur iudaicam con-
suetudinem comprobavit ne illis
occasionem iuste se interficien-
di se tribuere videretur quasi
legem destrueret dampnaretque nam
quamquam et hoc probis faciat Cui
enim semel inuit ad nuptias se-
mel docuit esse nubendum
et tunc virginitati posset efficere
si nuptias post virginitatem
et viduitatis castimoniam non
in gradu tercio poneremus Nunc
autem cum hereticorum sit dampp-
nare coniugia et dei spernere con-
dicionem quicquid de laude dixerit
nuptiarum libenter audimus Etenim
enim matrimonium non dampnat
sed subicit non odiat sed dis-
pensat sciens ut supra diximus
in domo magna non solum esse va-
sa aurea et argentea sed et lig-
nea et fictilia et alia esse in hono-
rem alia in contumeliam et quicumque
autem mundavit eum futurum est
vas honorabile et utile in omne
opus bonum preparatum Satis
habuimus quod christiane pudicicie
et virginitatis angelice de divi-
nis libris exempla prebuimus
Sed quoniam intellexi in commen-
tariis adversarii provocari nos
etiam a mundi sapientia quod
numquam hoc genus in seculo sit pro-
batum et novum dogma contra
naturam religio nostra prodiderit
percurram breviter grecas et lati-
nas barbarasque hystorias et do-
cebo virginitatem semper tenuisse
se pudicicie principatum Refe-
runt fabule atalantem calido-
niam virginem semper in venabulis
semper in silvis non tumentem

uterum feminarum fastidiaque con-
ceptum sed expeditam et castam
amasse virtutem Harpalicem
quoque virginem traceam insignis
poeta describit Et reginam vols-
corum Camillam quam cum comitis
cui in auxilium venerat laudare
volens non habuit quod amplius
dicere nisi virginem nominaret De-
cius Italie virgo Chalto equos
quoque illa filia leo virgo spectua
pestilenciam patrie scribitur spon-
tanea morte solvisse Et effigenie
virginis sanguis adversos placasse
se ventos Quid referam sibilas
et rubeam atque cumanam et octo re-
liquas Nam Varro decem fuisse
autumnat quarum insigne virgi-
nitatis est et virginitatis premi-
um divinatio Quod si eolico gene-
re sermonis sibilla theobule ap-
pellatur recte consilium dei sola
virgo nosse dicitur Cassandra
quoque et Crisis vates apollinis ac
Iunonis virgines legimus ac sacer-
dotes dyane et tauricie veste in-
numerabiles extiterunt Quarum
una murcia propter suspicionem
stupri viva defossa est iniusta
ut reor pena nisi grande crimen
lesa putaretur virginitas Certe
romanus populus quanto honore vir-
gines semper habuerit hinc appa-
ret quod consules et imperatores
et in curribus triumphantes qui
dessipatis gentibus trophea refe-
rebant et omnis dignitatis gradus
eis de via cedere solitus sit Clau-
dia virgo vestalis cum in suspi-
cione venisset stupri et simulacrum
matris idee in vado liberis heret
ad comprobandam pudiciciam suam
fertur cingulo duxisse navem
quam multa milia hominum trahere

nequiverint. Aclius tanti inquit lineam poete patruus, cum illa esset actum, si hoc devenit ornamentum, potius exploratae fuisset pudicitiae quam dubiae patrocinium. Nec mirum hoc de hominibus, cum Minervam quoque et Dianam virgines deas finxerit error gentilium, et inter duodecim signa celi quibus mundum volvi putant virginem collocaverint. Ac aquarum iniuria impudice, ut ne inter scorpiones quidem et centauros et cancros et pisces et capricornos uxorem maritumque constituerunt. Triginta athemensium cum Fidone nefariis in convivio filias eius virgines ad se venire iusserunt et scortorum more nudari ac super pavimenta patris sanguine cruentata impudicis gestibus ludere. Que ne paulisper dissimulato dolore cum temulentos convivas cernerent, quasi ad sacrificia requisita necessaria egredientes invicem se complexe precipitaverunt in puteum, ut virginitatem morte servarent. Demotionis Areopagitarum principis virgo filia, audito sponsi Leosthenis interitum qui bellum Lamiacum concitaverat, se interfecit, asserens quamquam intacta esset corpore, tamen si alterum accipere cogeretur, quasi secundum acciperet, cum priori mente nupsisset. Spartiate et Messenii diu inter se habuere amicitias, in tantum ut ob quedam sacra etiam virgines ad se mutuo mitterent. Quodam igitur tempore cum quinquaginta virgines Lacedemoniorum Messenii violare temptassent, de tanto numero ad stuprum nulla consensit, sed omnes libentissime pro pudicitia occubuerunt.

Quam ob rem grave bellum et longissimum concitatum est, et post multum temporis Mamertina subversa. Aristoclides Orchomeni tyrannus adamavit virginem Stymphalidem, que cum patre occiso ad templum Diane confugisset et simulacrum eius teneret, et nec vi posset evelli, in eodem loco confossa est. Ob cuius necem tanto omnis Archadia dolore commota est, ut bellum publice sumeret et necem virginis ulcisceretur. Aristomenes Messenius vir iustissimus, victis Lacedemoniis et quodam tempore nocturno sacra celebrantibus quo vocabatur Iachintinia, rapuit de choris ludentium virgines quinquaginta, et tota nocte gradu concito fugiens excessit de finibus Spartanorum. Cumque eas comites eius vellent violare, monuit quantum diu potuit ne facerent, et ad extremum quosdam non parens pacientes interfecit, ceteris metu coercitis. Redempte postea a cognatis puelle cum Aristomenem viderent cedis reum fieri, tamdiu ad patriam non sunt reverse, quamdiu iudicum advolute genibus defensorem pudicitie sue cernerent absolutum. Quo ore laudande sunt Scedasi filie in Leuctris Boeotie, quibus traditum est absente patre duos iuvenes pretereuntes iure hospitii per noctem intulerunt virginibus. Que amissa pudicitia nolentes supervivere mutuis vulneribus conciderunt. Iustum est et Locrenses virgines non tacere, que cum Ilium mitterentur ex more per annos circiter mille, nulla obscenum ru-

rumorem et pollute

moribus et pollute virginitatis ul
lam fabulam dedit. Quis valeat
preterire septem milesias virgi
nes que gallorum impetu cuncta
vastante ne quid indecens ab
hostibus sustinerent turpitudinem
morte fugerunt exemplum suum cunctis
virginibus relinquentes honestis
mentibus magis pudiciciam cure
esse quam vitam. Nicanor victis the
beis atque subversis unius captiue
virginis amore superatus est cuius
coniugium expetens et voluntarios
amplexus quos scilicet captiua
optare debuerat sensit pudicis
mentibus plus virginitatem esse quam
regnum et interfectam propria manu
flens et lugens amator tenuit.
Narrant scriptores grecie et aliam
thebanam virginem quam hostis
macedo corruperat dum dissimulasset
se paulisper dolorem et violato
rem virginitatis sue iugulasse
postea dormientem se quoque interfe
cisse cum gaudio ut nec vivere
voluit post perditam castitatem
nec ante mori quam sui ultor
existeret. Apud gymnobragmannes
sophistas indie quasi per manus
huius opinionis auctoritas traditur
quod budda principe dogmatis
eorum e latere suo virgo generarit.
Nec hoc mirum de barbaris cum
minervam quoque de capite iovis et
liberum patrem de femine eius
procreatos doctissima finxerit
grecia. Speusippus quoque so
roris platonis filius et clearchus
in laude platonis filius et max
illades in secundo libro philosophie pictio
nem matrem platonis fantasmate
apollinis oppressam fertur
et sapientie principem non aliter ar
bitrantur nisi de partu virginis e
ditum. Sed et timeus scribit pitagore
virginem filiam choro virginum pre
fuisse et castitatis eas instituisse
doctrinis. Diodorus socraticus
quinque filias dyalecticas insignis
pudicicie habuisse narratur de quibus
et philo carneadis magister ple
nissime scribit hystoriam. Ac ne
nobis dominum salvatorem de virgine
procreatum romana exprobraret po
tentia. Auctores urbis et gentis sue
ilia virgine et marte genitos arbi
trantur. Hec de virginibus seculi cur
rens per multiplices historias et pre
rans summo perstrinxerit. Veniam
ad maritatas que mortuis vel occisis
prioribus viris supervivere noluerunt
ne cogerentur secundos nosse con
cubitus et que mire unicos ama
verunt maritos ut sciamus
digamiam etiam apud ethnicos re
probari. Dido soror pigmalionis
multo auri et argenti pondere
congregato affricam navigavit
ibique urbem carthaginem condidit
et cum ab iarba rege libie in con
iugium peteretur paulisper distu
lit nuptias donec conderet civi
tatem. Nec multo post extruc
tam in memoriam mariti quondam
sychei piram maluit ardere quam
nubere. Casta mulier cartha
ginem condidit et rursum eadem
urbs in castitatis laude finita
est. Nam hasdrubalis uxor cap
ta et incensa urbe cum se cerneret
a romanis esse capiendam apprehensis
ex utroque latere parvulis filiis
in subiectum domus sue devolavit
incendium. Quid loquar niceratii
coniugem que impaciens iniurie

biri mortem ipa sibi constituit
ne treginta tirannorum lysander
victis athenis imposuerat libi
dinem sustineret Artumisia quoque
uxor mausoli insignis pudicicie
fuisse fertur que cum esset regina
carie et nobilium poetarum atque
hystoricorum laudibus predicetur
in hoc vel maxime effertur quod de
functum maritum sic semper amauit
ut biuum et miro magnitudinis
ac pulchritudinis extruxit monu
mento usque hodie omnia sepulchra
preciosa ex nomine eius mauso
lea nuncupentur Teuta illiricorum
regina ut longo tempore viris fortis
simis imperaret et romanos sepe fu
garet miraculo utique meruit casti
tatis Indi ut omnes pene barbari
uxores plurimas habent apud eos
lex est ut uxor carissima cum
defuncto marito crementur Hee
igitur contendunt inter se de a
more viri et ambiciosissima certami
nis ac testimonium castitatis digna
morte decernitur Itaque victrix in
habitu ortu quod pristino iuxta cadauer
accubat amplexans illud et deoscu
lans et suppositos ignes pudicicie
laude contempnens puto quod sic
moritur secundas nupcias non
requirit Alcibiades ille socrati
cus victis atheniensibus fugit
ad pharnabazum Qui accepto pre
cio alysanthro principe lacedemo
niorum iussit eum interfici Cumque
suffocato caput esset ablatum
et missum lisandro in testimonium
cedis explete reliqua pars cor
poris iacebat insepulta Sola igitur con
cubina contra crudelissimi hos
tis imperium inter extraneos et in mi
nente discrimen discrimine funeri
iusta persoluit mori parata pro mor
tuo que biuum dilexerat Imittentur
matrone et maxime christiane con
cubinarum fidem et prestent libere
quod captiua seruauit Strator
regulus sydonis manu propria se
confodere uolens ne in vinculis
persarum ludibrio foret quorum federis
egipcij regis societate neglexerat
retrahebatur formidine et gladium
quem arripuerat cum suspectione
hostium pauidus expectabat
aduentum quem iam capiendum
uxor intelligens extorsit ac tima
ce manu et latus eius transuer
berauit Composito quoque cadauere ca
dauere se moriens superiecit ne
post virginalia federa alterius
coitum sustineret Xenofon in maio
ris cyri scribit infancia occiso
abrodate viro quem panthia
uxor eius miro amore dilexerat
collocasse se iuxta corpus laceratum
et confosso pectore sanguinem suum
mariti infudisse vulneribus
Iustam causam regis occidendi pu
tauit uxor qui maritus modo
amico suo et ignorante monstrauerat
Iudicauit enim se non amari que
et alteri posset ostendi Rodogune
filia darij post mortem viri nu
tricem que illi secundas suadebat
nupcias occidit Alcestin fa
bule ferunt pro admeto sponte
defunctam et penelopis pudicicia
homeri carmen est Ladomia
quoque poetarum ore cantatur occi
so apud troiam protesilao no
luisse superuiuere Ad romanos
nunc feminas transeam et primam
ponam lucreciam que uiolate
pudicicie nolens superuiuere

maculam corporis cruore delevit
Duellius qui primus rome navali
certamine triumphavit Biliam
virginem duxit uxorem tante
pudicitie ut illo eciam seculo pro exemplo
fuerit quo impudicitia monstrum
erat non vitium Is iam senex et tre
menti corpore in quodam iurgio au
divit exprobrari sibi os fetidum
et tristis se domum contulit Cumque
uxori questus esset quare se nunquam
monuisset ut huic vitio mederetur
Fecissem inquit illa nisi putas
sem omnibus viris sic os olere
Laudanda in utroque pudica et
nobilis femina et si ignoravit vi
tium viri et patienter tulit et quod
maritus infelicitatem corporis sui
non uxoris fastidio sed maledicto
sensit inimici Certe que ducit
secundum maritum hoc dicere non potest
Marcia cathonis filia minor
cum quereretur ab ea cur post amis
sum maritum denuo non nuberet
dixit se non invenire virum qui
se magis vellet quam sua Quo
dicto eleganter ostendit divicias magis
in uxoribus eligi solere quam pudici
ciam et multos non oculis sed
digitis uxores ducere Optima
sane res quam avaricia conciliat
Eadem cum lugeret virum et matrone
ab ea quererent quem diem haberet
luctus ultimum ait quem et vite
arbitror Credo ita virum quem habuit
absentem desiderio matrimonio non
cogitabat Brutus porciam vir
ginem duxit uxorem marciam
cato non virginem sed marcia
inter hortensium katonemque discur
currit et sine catone vivere po
tuit porcia sine bruto non potuit

Magis enim se viris viri ap
plicant femine et mulieres quando noscentur
certioris indulgentie vinculum
est Annia cum propinquus moneret
ut alii viro nuberet esse enim ei e
tate integram et faciem bonam
Nequaquam inquit hoc faciam Si
enim virum bonum invenero ut an
habui nolo timere ut perdam Si
malum quid necesse est post bonum
pessimum sustinere Porcia minor
cum laudaretur apud eam quedam
bene morata que secundum habebat
maritum respondit Felix et pudica ma
trona nunquam preterquam semel nubit
Marcella maior interrogata a
matre sua gauderet ne se nupsisse
respondit Ita valde ut amplius no
lim Valeria messalarum soror a
misso servio viro nulli volebat
nubere que interrogata cur hoc fa
ceret ait sibi semper maritum servi
um Scio in catalogo feminarum
multo me plura dixisse quam exem
plorum patitur consuetudo et a lectore
erudito iuste posse reprehendi sed
quid faciam cum michi mulieres
nostri temporis apostoli ingerant auctoritatem
et necdum elato funere prioris viri
memoriter digamie precepta decan
tent ut qui christiane pudicitie de
spiciunt fidem discant saltem ab
ethnicis castitatem Fertur aureo
lus theophrasti liber de nuptiis
in quo querit an vir sapiens ducat uxorem et cum
definisset si pulchra esset si bene
morata si honestis parentibus
si ipse sanus ac dives sic sapientem
inire aliquando matrimonium statim
intulit Hec autem raro in nuptiis

in mensa concordant hec igitur
uxor ducenda sapienti primum enim
impedire studia philosophie nec posse
quemquam libris et uxori pariter
inservire Multa esse que matro
narum usibus necessaria sunt preciose
se vestes aurum gemme sumptus an
cille supellex varia lectice et esse
ratum deaurata deinde per totam
noctem garrule conquestiones illa or
natior procedit in publicum hec hono
ratur ab omnibus ego in conventu
feminarum misella despicior Cur
aspiciebas vicinam Quid cum
ancilla . de foro veniens quid at
tulisti Non amicum habere possumus
non sodalem Alterius amorem sui
odium suspicatur Si doctissimus
preceptor in qualibet urbium fuerit nec
relinquere nec cum sarcina ire pos
sumus pauperem alere difficile est
divitem ferre tormentum adde quod
nulla est uxoris electio sed qualis
cumque obvenerit habenda si iracun
da si fatua si deformis si superba
si fetida quodcumque vicium est post nup
tias discimus Equus asinus bos
canis et vilissima mancipia ves
tes quoque et lebetes sedile ligneum
calix et urceolus fictilis probantur
prius et sic emuntur Sola uxor
non ostenditur ne ante displiceat
quam ducatur Attendenda semper est
eius facies et pulchritudo lauda
da ne si alteram aspexeris se es
timet displicere vocanda domina
celebrandus natalis eius iurandum
per salute illius ut sit superstes op
tandum honoranda nutrix eius et
gerula servus patrimus et alumpnus
et formosus assecla et procurator
calamistratus et longum securam
que libidinem et sectus spado sub
quibus nominibus adulteri deliteres
cunt Quoscumque dilexerit ingratum
amandi sunt Si totam ei domum commi
seris regendam serviendum est
si aliquid tuo arbitrio reservaveris
fidem sibi haberi non putant et
in odium fertur ac iurgia et nisi
cito consulueris parat venena
Anus et aurifices et ariolos et in
stitutores gemmarum sericarum que
vestium si intromiseris periculum
pudicicie est si prohibueris suspi
cionis iniuria verum quid prod
est etiam diligens custodia
cum uxor servari etiam impudi
ca non possit pudica non debeat
Infida enim custos est casti
tatis et illa vere pudica dicen
da est cui licuit peccare sed no
luit Pulcra cito adamatur feda
facile concupiscit difficile cus
toditur quod plures amant
molestum est possidere quod habere
dignatur Minore tamen mi
seria deformis habetur quam for
mosa servatur nichil tutum
est in quo tocius populi vota sus
pirant aliquo modo expugnatur
quod undique incessitur Quod si propter
dispensationem domus et languo
ris solatio et fugam solitudinis
ducuntur uxores multo melius
fidelis servus dispensat obediens
auctoritati domini et dispensationi
eius obtemperans quam uxor que
nec se estimat dominam si adver
sum viri faciat voluntatem id quod
placet non quod iubetur Assidere
aut egrotanti magis possunt
amici et vernule beneficiis

obligati. Quam illa que nobis imputat lacrimas suas et hereditatem spe vendat illuviem et sollicitudinem. Jactans languentis animum desperatione conturbet. Quod si langwerit coegrotandum est et numquam ab eius lectulo recedendum. Aut si bona fuerit et suavis uxor que tam rara visa est cum parturiente gemimus cum periclitante torquemur. Sapiens autem numquam esse solus potest. Habet secum omnes qui sunt quique umquam fuerunt bonos et animum liberum quocumque volt transfert. Quod corpore non potest cogitatione complectitur et si hominum inopia fuerit loquitur cum deo. Numquam minus solus est quam cum solus fuerit. Porro liberorum causa uxorem ducere ut vel nomen nostrum non intereat vel habeamus senectutis presidia et certis utamur heredibus stolidissimum est. Quod enim ad nos pertinet recedentes e mundo si non nostro alius nomine vocetur cum et filius non statim patris vocabulum referat et innumerabiles sint qui eodem appellantur nomine. Aut que senectutis auxilia sunt nutrire domi qui aut prior te forte moriatur aut perversissimis moribus sit aut certe cum ad maturam etatem venerit tarde ei videaris mori. Heredes autem meliores et certiores sunt amici et propinqui quos iudicio eligas quam quos velis nolis cogaris habere. Licet certa hereditas sit dum advivis abuti substantia tua quam tuo labore quesita incertos usus relinquere. Hec et huiusmodi Theophrastus

disserens quem non suffundat christianorum quorum conversatio in celis est qui cotidie dicunt cupio dissolvi et esse cum Christo. Heredem nimirum desiderabit hominem coheres Christi et optabit liberos ne posteritas serie delabitur quos forsitan sit stirpatus antichristi. Cum legamus Moysen et Samuelem filios suos aliis pretulisse nec putasse liberos quos videbant domino displicere. Cicero rogatus ab Hirtio ut post repudium Terencie sororem eius duceret omnino facere supersedit dicens non posse se et uxori et philosophie pariter operam dare. Illa interim coniux egregia et que de fontibus Tullianis hauserat sapientiam nupsit Salustio inimico eius et tercio Messale Corvino et quasi per quosdam gradus eloquentie devoluta est. Socrates Xantippen et Mirto neptem Aristidis duas habebat uxores que cum crebro inter se iurgarentur et ille eas irridere esset solitus quod propter se fedissimum hominem simis naribus recalva fronte pilosis humeris et repandis cruribus disceptarent novissime verterunt in eum impetum et male mulcatum fugientemque diu persecuti sunt. Quodam autem tempore cum infinita convicia ex superiori loco ingerenti Xantippe restitisset aqua perfusus immunda nichil respondit amplius quam capite deterso: Sciebam inquit futurum ut ista tonitrua ymber sequeretur. Lucas ille felicis si non huisset uxorem metallica coniux pala erat impudica et quia novissimi

mala mea distinuis id athenis
cantabatur et illa ignorabat Se-
creta quoque domus sue primi hos-
tium convicio didicit Dimisit pro
pcpo Leotiam uxorem impudicam
quam pontici spadones et mithri-
datice ambiebant caterue cum
eum putarent ceteri scientem pa-
ti indicauit in expeditione com-
milito et victorem totius urbis
tristis nuncio consternauit Mar-
cus Cato censorius habuit uxorem
Actoriam Paulam humili loco natam
violentem impotentem et quod non
possis credere Catoni superbam Hoc io-
ne quis putet si quis pauper est
diuperit satis se concordie prudis-
se Philippum regem Macedonum
contra quem Demostenes Philip-
picis tonat introeuntem ex more
cubiculum uxor exclusit tacita
qui exclusus tacuit et in iniuriam
suam versu tragico consolatus est
Gorgias rhetor librum pulcher-
rimum de concordia grecis inter se
dissidentibus recitauit Olim pie-
cui Melanthius inimicus eius
Hic nobis inquit de concordia
precipit qui se et uxorem et ancillam
tres in una domo concordare non
potuit Emulabatur quippe ux-
or eius ancillule pulchritudine
et castissimum virum cottidianis iur-
giis exagitabat Tote Euripidis
tragedie in mulieres maledicta
sunt Unde et Hermione loquitur Ma-
larum me mulierum decepere consilia
In Septi urbe semibarbara et
posita in solitudine mos est ut
unus altera die socium ollam
mutuam postulet cui illa statim
negat ut sciat illud verum esse te-
renc̄ quod consulto ambigue ex-
tollit Aliud hoc est Omnes socri

oderunt nurus Legimus quendam
apud Romanos nobilem cum eum
amici arguerent quare uxorem
formosam et castam et divitem
repudiasset protendisse pedem et dix-
isse eis et hic soccus quem cer-
nitis videtur novus et elegans
sed nemo scit preter me ubi me
premat Scribit Herodotus quod
mulier cum veste deponat et
verecundiam Et noster comicus
fortunatum putat qui uxorem
numquam duxerit Quid referam
Pasiphen Clitemestram et Eriphi-
lam quarum prima delitiis fluens
quippe ut regis uxor tauri dicitur
expetisse concubitus Alia occi-
disse virum ob amorem adulteri
tercia prodidisse Amphiaraum et sa-
luti viri monile aureum obtu-
lisse Quicquid tragedie tument
et domos urbes regna quod subuertit
uxorum pelicumque contentio est
Armantur parentum in liberos ma-
nus nephande apponuntur epule et
propter unius mulierule raptum Eu-
rope atque Asie decennalia bel-
la confligunt Quasdam re-
pudiatas altera nuptiarum die
nupsisse legimus Utrumque repre-
hendendus maritus et cui tam
cito displicuit Epicurus volup-
tatis assertor quamquam Metrodo-
rus discipulus eius Leonti Leon-
ciam habuit uxorem raro dicit
sapienti ineunda coniugia quia
multa incommoda admixta sint
nuptiis et quomodo divitie et honores
et corporum sanitates et cetera que
indifferentia nominamus nec bona
nec mala sunt et quasi in me-
dicullio posita usu et eventu vel
mala sunt ita et uxores sitas

in bonorum malorum confinio Ge-
ne autem esse viro sapienti venire
in dubium utrum bonam an malam
ducturus sit ridiculum Crisippus
ducendam uxorem sapienti pre-
cipit ne Ioue gamelium et ne-
gethlium violet Isto enim modo
apud latinos ducenda uxor
non erit quia Ioue non habet nup-
tialem Quod si deorum ut putat
nomina vite hominum preiudicant
Offendet ergo statorem Iouem
qui liberos dederit Scripserunt
aristotiles et plutarcus et magnus Se-
neca de matrimonio libros ex quibus
et superiora non nulla sunt et ista
que subiciemus Amor forme ra-
tionis oblivio est et insanie
proximus fedum minimeque conveniens
animo sapienti vicium Turbat
consilia altos et generosos spi-
ritus frangit a magnis cogitati-
onibus ad humillimas detrahit
Querulos iracundos temerarios
dure imperiosos serviliter blandos
omnibus inutiles ipsi novissime
amori facit Nam cum fruendi
cupiditate insaciabili flagrat
plurimum temporis suspicionibus lacri-
mis conquestionibus perdit
Odium sui facit et ipse novissime
odiosus est Tota amoris insecta-
tio apud platonem posita est et
omnia eius incommoda lisias ex-
plicat quod non iudicio sed furore
ducatur et maxime uxorum pulch-
ritudine gravissimus custos ac-
cubet Refert preterea seneca cog-
novisse se quendam ornatum
hominem qui exiturus in publicum
fascia uxoris pectus colliga-
bat et ne puncto quidem hore pre-

sencia eius carere poterat potio-
nem quod nulla nisi alterius tacta
laboris labiis vir et uxor hauriebat
alia deinceps non minus inepta
facientes usque in improvida vis ar-
dentis affectus erumpebat Origo
quidem amoris honesta erat
sed magnitudo deformis Nichil
autem interest qua ex honesta cau-
sa quis insaniat Unde et Sextus in
sententiis Adulter est inquit in
suam uxorem amator ardentior
In aliena quippe uxore omnis amor
turpis est in sua nimius Sapiens
iudicio debet amare coniugem non
affectu reget impetus voluptatis
nec preceps fertur ad coitum Nichil
est fedius quam uxorem amare
quasi adulteram Certe qui dicunt se
causa rei publice et generis humani ux-
oribus iungi et filios tollere imi-
tentur saltim pecudes et postquam
uxorum venter intumuit non perdant
filios nec amatores se uxoribus
exhibeant sed maritos Quorundam
matrimonia adulteriis coheserunt
et o rem improbam idem illis pudi-
ciciam preceperunt qui abstulerant
Ita quod cito eiusdem nuptias sacie-
tas solvit cum primum lenocinium
libidinis abscessit tamen quod
licebat cui libuit Nam quod ait Sene-
ca de viris quamplurimis dicam Quo-
rundam in nomen mariti et ad de-
ludendas leges que contra celibes
late sunt pares magna conducuntur
Quo potest regere mores et prebere
castitate et mariti auctoritatem tenere
qui nupsit Doctissimi viri ho-
norem pudiciciam precipue esse
retinendam qua amissa omnis
virtus ruit In hoc muliebrium

birtutu pricipatus est h paupem
tomendat diuitem extollit defor
me redimit exornat pulcram
Bene metur de maioribus quorum
sanguine furtiua no viciat Bene
de liberis quibus nec de nece eru
bescendu nec de prec dubitand
est Bene in primus de se quam
ad contumelia externi corporis vin
dicat Captiuitatis nulla maior
calamitas est qm ad alienam
libidine trahi viros consulatus
illustrat eloquencia in nomine
eternum effert militaris gloria
triumphus que nome gentis con
secrat Multa sunt que preclara
ra ingenia nobilitent Mulie
bris p̄p̄e virtus pudicicia est.
hec lucreciam bruto equauit
nescias an pretulerit qm brutus
no posse seruire a femina didicit
Bratto h portia alti bruto.
Notior est marito suo tanaquil
mt multa regu nomina iam
abscondit antiquitas hac rara
inter feminas virtus alt[…] se clar
orum memorie qm mt excidere
possit infixit Inuenietur quomodo imp
te theanum cleobulina gurgi
ti mochia claudias atque cornic
lias 7 tu aplus malis mulie
ribus digamia viderint ignos
centem Legant antequam reli
gio mea fulget in mundo, om
nibas semp habuisse mt matro
nas decus pillas Fortune mu
liebri sacra fieri solitu cum nulla
sacerdotem digamu nullu fla
mine bimaritu hierophantas
quoque atheniensiu usque hodie
cicute sorbitione castrari et
postquam in pontificatu fuerint
allecti viros ee desinere Sequitur 2

Explicit liber primus Incipit
secundus aduersus eundem
Iouinianum Sequitur aliud
Secunda propositio est
eos qui fuerint bap
tisati a dyabolo no
posse temptari Et
ne hoc quod stulte dice videtur
adiecit Quicumque autem temp
tati fuerint ondi eos aqua tm
7 no spu baptisatos Quod
in symone mago legimus Vnde
7 iohannes dicit Omnis qui
natus ex est ex deo peccatu
no facit qm semen ipsius in
eo manet 7 non pt peccare qr
ex deo natus est In hoc mani
festi st filii dei 7 filii dyaboli
Et in fine eple Omnis qui natus
est ex deo no peccat sed generatio
dei conseruat eu 7 malignus
no tangit illum Respondeo fortis
obiectio 7 que indissolubilis pma
manet nisi ipius iohis testimonio
soluetur Statim enim intulit fi
lioli custodite nos a simulacris
Si omnis qui natus est ex deo
no peccat 7 a dyabolo temptari n
pt quomodo precipit ut caueant
ne temptentur Et in eade rursus
epla Si dixerimus qm peccatum n
habemus ipi nos seducimus 7 veritas
in nos non est Si confiteamur
pcta nra fidelis est 7 iustus
ut remittat nobis pcta 7 emun
det nos ab omni pcto iniquitate
Si dixerimus qm n peccauimus me
dacem facimus eum 7 verbum eius
no est in nos Estimo qr io
hannes baptisatus ad baptisa
tos scripserit 7 quod omne pccm
ex dyablo sit Ille peccatorem
se confiteatur 7 sperat remissione
post baptisma pccorum 7 Io

uimanus meus d^t rre tamgas
me qm mudus sum Quid igit
sibi contraria apls loquit Minime
in eodem quippe loco car^c hec dix
erit statim consserint Filioli
mei hec scribo uob ut no pec
cetis sed et si quis peccauit ad
uocatum hem^s ad patrem xpm ih^m
iustum et ipse e propiciatio p pctis
nris Non p nris tantu sed et
p totius mudi Et in hoc scimus
qm cognouimus eum si ma
data eius obsruem^s Qui dicit
se nosse eum et mandata e^s no
custodit mendax e et in hoc ve
ritas no e Qui aute suat ver
bu eius vere in hoc caritas dei
pfecta est In hoc scim^s quoma
in ipo sum^s Qui d^t se i ipo
mane debet sicud ille ambula^t
et ille ambulare Propterea in
quit scribo uob filioli mei Ois
qui natus est ex deo no peccat
ut no peccetis et tam diu uob
suat iniquitate diu pmane
qm diu non peccauitis Jmmo
qui in gnatione domini perse
uerant peccare no pnt Que
eni comunicatio luci et tenebris
xpo et belie Quo dies et nox
misceri no queut sic iusticia
et iniquitas pctm et bona opa
xpc et antixpc Si suscepim^s
xpm in hospicio pectoris nri
illico fugam^s dyabolu Si
peccauim^s et p pcti ianua in
gressus fuit dya^s primus xp^c
recedit Unde et dauid p^s pctm
Redde michi ait leticia salu
taris tui scz qm peccando pdi
derat Qui dicit se nosse eu
et mandata eius no custodit
et in hoc ueritas non est Xpus ueritas
appellatur ymmo est Ego sum in
quit uia uita et ueritas Frustra nob
in eo applaudim^s cuius mandata
no facim^s Sciencti bonu et non
facienti illud pctm est Quomodo
corpus sine spu mortuu est sic
et fides sine opib^s mortua est
Nec grande putemus bum dm
nosse cu et demones credant et co
tremiscant Qui dicit se in eo ma
nere debet sicud ille ambulauit
et ille ambulare Eligat aduer
sariis e duobus q uolt Optione
ei damus Manet in xpo an no
manet Si manet ita q^o ambulet
ut xpus Si aut temerariu est
similitudine uirtutu domini polli
ceri no manet in xpo quia no in
greditur ut xpc Ille pctm non
fecit neqz in uentus est dolus in
ore eius Qui cu malediceretur
no maledixit et tamqm agnus
coram tondente sic no apuit os
suu ad quem uenit princeps mudi
istius et in uenit in eo nichil Qui
cu pctm no fecisset pro nob pctm eu
fecit deus Nos aut iuxta eplam
Jacobi multa peccam^s omes et
nemo mudus a pcto nec si uni^s
quidem diei fuit uita eius Quis
eni gloriabitur castu se hre cor a
quis confidat mudu se ee a pctis
Tenemur qz rei in similitudinem
puaricationis adam unde et dd
Ecce ait iniquitatibus concept^s
sum et in delictis pepit me mat
mea Et beatus Job Si fuero iu
stus os meum impia loquitur
et si sine crimine fuius in uenias
et si purificatus fuimus et lot mud

manibus ſatis me ſordes tinxiſ
ti ⁊ exectatu͂ ē veſtimentu͂ meū
deꝛu͂ ne penitus deſpẽꝛem⁹ arbi
trantes nos poſt pccã baptiſmi n͂
poſſe ſaluari ſtatim h͂c ↄ̃ꝑm tẽpat
Et ſiquis peccauit aduocatu͂
hemus apud prem ihm xp͂m iu
tu͂ ⁊ ipe ē ꝓpiciacio p pccīs nr̃is
no͂ p̱ nr̃is aute͂ tm̃ ſed eciã pro
totius mundi hoc ad credentes p⁹
baptiſma loquit̃ ⁊ aduocatum
p delict͂ eoꝝ dn̄m pollicetur
nec dicit Siquis peccauerītis
aduocatu͂ hētis apud prem xp̄m
⁊ ipe eſt ꝓpiciacio p pccīs nr̃is
ne eos dicẽs no͂ plena fide bap
tiſma conſecutos Sed aduo͂ tm͂
inquit hemus apd prem ⁊ ipe
eſt ꝓpiciacio p pccīs nr̃is Et
no͂ ſolu͂ pro i illoꝝ q̄ pec
catis ſed etiam p totius mundi
Jn toto aut͂ mundo ⁊ apli ſīt os
q̄ credentes ex quib͂ liquido co
pba͂ poſt baptiſma poſſe pc͂
cari Fruſtra eni͂ aduocatu͂
hem⁹ ihm xp̄m ſi peccari no͂
pt Petro aplo ad que dictu͂
fuerat qui lotus no͂ h͂t nc̄c ut
iteꝝ lauet ⁊ tu es petrus ⁊ ſup
hanc petrã edificabo eccleſiã
meã ab ancilla p̄territus negat
Et ipe dn̄s Symon ſymo Ecce
inquit ſathanas poſtulat nos
ut cribraret quaſi triticu͂ ego
aut͂ rogaui p te ne deficiet fides
tua Et in eodem loco vigilate
⁊ orate ne intretis in temptaci
onem Sp̄c aut͂ p̄mpt⁹ ē caro
infirma Quod ſi ante cruce͂
dictu͂ videris ſed p⁹ cruce͂ in
oracione dn̄ica dicim⁹ Dimitte

nos debita nr̃a ſicud ⁊ nos di
mitti⁹ debitorib͂ nr̄is Et ne nos
inducas in temptacoem ſ͂ libã nos
a malo Si no͂ peccamu⁹ p⁹ bap
tiſma cur nos poſcim⁹ pccã
dimitti que in baptiſmate iã
dimiſſa ſt͂ Quod oram⁹ ne
intremus in temptacoem ⁊ ut
liberem̃ a malo ſi dyabl⁹ temp
ptare no͂ pt baptiſatos aliud
eſt aut͂ ſi cathecuminos h͂ oro
ptinet ⁊ no͂ conuenit fidelibus
⁊ xp̄ianis ꝑ paul⁹ electionis
uas caſtigat corpus ſuu͂ ⁊ in
ſuitute redigit ne alys p̄dicās
ipe repb͂ inueniat̃ Et datus
eſt michi inquit ſtimul⁹ ange
lus ſathane qui me colaphi
ſet Et ad Chorinthios Timeo
aut͂ ne forte ſicud ſerpens de
cepit euã in aſtucia ſua cor
rumpant̃ ſenſus vri a ſimplicitate
que in xp̄o eſt Et in alio loco
Cui aut͂ aliquid donaſtis ⁊ ego
Nam et e⁰ qd donaui ſiquid
donaui ꝓꝑ vos in ꝑſona xp̄i ut
no͂ circumueniam̃ a ſathana non
eni͂ eius ignoram⁹ aſtucias
Et rurſum Temptacio nos no͂
appfendat niſi hu͂ana Fidelis aut͂
deus qui no͂ dimittet nos temp
tari ſup id q̄ poteſt͂ ſed faciet
cum temptacõe ⁊ euentu͂ ut
poſſitis ſuſtinere ⁊ qui ſibi vide͂
ſtare videat ne cadat Et ad
galathas Currebatis b͂n quis
vos nos impedivit veritati no͂
obedire Et alibi Volui⁹ venire
ad vos ego quidē paul⁹ ⁊ ſemel
⁊ iteꝝ ſed impedivit nos ſatha
nas Et ad maritos Et iteꝝ
ad ipm reuertimini Ne temptet
vos ſathanas ꝓꝑ incontinenciã

brum Et rursus dico aut spu
ambulate et desideria carnis no
pficientes Caro em concupiscit
adversus spm spc aut advs
carnem hec em in uice adver
santur sibi ut no quecuq volt
faciatis Et utiq compati nece
est ut cont se sbe bella paciar
Et ad ephesios no est nobis pug
na advs carnem et sanguine sed
adversus pncipes et ptates ad
vers rectores tenebraru istaru
advers spualia nequicie in
celestib Et estimat aliquis
securos et dormientes nos ee de
bere post baptisma nectno rad
hebreos Impossibile e em eos q
semel sut illuminati et gustauerut
donu celeste et pticipes facti
spus sancti gustauerut nichi
lomin bonu dei verbu virtutes
q sctli futuri et plapsi sunt
spus sancti gustauerut q bonu
dei verbu nectare no possunt
baptisatos Si aut baptisati
peccare no psut quo inic aplus
dt et plapsi sunt veru ne no
tan et nouatus hic rideant
qui contendunt no posse reno
vari p pniam eos qui cucifix
erunt sibimet filiu dei et osten
tu habuerunt consequr huc
errorem soluit et ait Confidimus
aut de vobis dilectissimi meliora
et viciniora salutis Tam et si
ita loquamur No em iniustus
deus ut obliuiscatur opis vri
et dilectionis quam ondisti in noie
ipius qui ministrastis scis et mi
nistratis et rena gradus i ius
ticia di si tanto pcta puniret
et bona opa non suscipet Locuti
sum inquit aplus ita ut nos a
pctis retraherem et desperacionis me
tu facerem cauciores Ceteru con
fido de vobis dilectissimi meliora
et viciniora salutis Neq enim
iniustic dei est ut obliuiscatur
bonoru opm et ministerij q pt
nomen eius exhibuistis et ex
hibetis in sanctos et tua memi
nerit peccatoru Sed aplus Jacobus
sciens baptizatos posse temptari
et ppa corruere volupte Beatus
aut vir qui suffert temptacoem
q cu pbatus fuerit accipiet
coronam vite quam repmisit deus
diligentibus se At ne putaret
scdm illud genesios ubi scribi
Abraham a deo fuisse temptatu
nos q temptari a deo Nemo
inquit cu temptatur dicat qm
a deo temptatur Deus em temptator
maloru est ipe aut neminem
temptat Unusquisq vero tep
tatur a concupia sua abstractus
et illectus deinde concupia cu cepit
pariet pctm pctm vero cu csuma
tum fuit generat mortem Liberi
arbitrij nos condidit deus nec
nec ad virtutem nec ad vicia necte
trahimur alioqui vero neitatis nec
corona e Sicud in bonis opib
pfector est deus no est enim
violentie neq carcetis s inspcat
et ad imitatis dei ut puenire va
leamus ad caliter sit in mal
at pctis semina mea sit in cetina
et pfecto dyabli Cu viderit nos
sup fundamentu xpi edificasse
fenu ligna stipulam tuc inport
incendiu Edificemus autem ar
gentu lapides preciosos et temp
tare no audebit quomqz et in hoc

certe non sit secura possessio Sed
quippe leo in insidiis ut in occult
interficiat innocentem Et vasa
figuli probat fornax homines aut
iustos temptatio tribulacionis
Et in alio loco scribitur Fili ac
cedens ad servitutem dei prepara
te ad temptacionem Rursum idem
Jacobus loquitur Estote factores
verbi dei et non auditores tantum
Si quis auditor est et non factor
iste similis est viro qui considerat
vultum nativitatis sue in speculo
Consideravit illud et statim rece
dens oblitus sit qualis sit Hec sic
monuit ut iungerent opera fidei si
post baptisma peccare non pote
rant Qui totam inquit legem
observaverit et peccaverit in uno factus
est omnium reus Quis mundus absque
peccato est Conclusit deus omnia
sub delicto ut omnibus misereatur
Petrus quoque novit inquit deus
pios de temptacione eripere et de filiis
doctoribus hii sunt fontes sine aqua
et nebule sine turbinibus exagitate
quibus caligo tenebrarum reservatur
Superba enim vanitatis loquentes
polliciantur in desideriis carnis
luxurie eos qui paululum effuge
rant et ad errorem conversi sunt
Nonne tibi videtur premisse ser
mo apostolicus novam impietatis fac
tionem aperuit enim quasi fontes
sunt qui aquam non habent doc
trinarum permittunt imbrem velud
nubes prophetice ad quos pervenit
vitus dei et turbinibus exagitantur
demonum atque viciorum loquuntur
grandia et totus eorum sermo super
bia est Immundus est autem apud
deum omnis qui exaltat cor suum
Ut qui paululum refugerunt a
peccatis ad suum revertuntur errorem

et suadent in luxuria laborum
carnis et deliciis Quis enim
non libenter audiat Manduce-
mus et bibamus et in eternum regnabimus
Sapientes et prudentes pravos
vocant eos vero qui dulces sunt
in sermonibus plus audiant
Johannes apostolus primo in iohe
salvator scribens angelo ecclesie
ephesi Scio inquit opera tua et
laborem et pacienciam tuam et quia
sustinuisti propter nomen meum et non
defecisti sed habeo adversum te
quod caritatem tuam primam re
liquisti Memor esto unde ceci
deris et age penitenciam et prima opera
tua fac Sin autem venio tibi et
movebo candelabrum tuum de loco
nisi penitenciam egeris Similiter ce
teras ecclesias smirnam pergamum
thiatiram philadelphiam lao
diciam ad penitenciam provocat et nisi
revertantur ad opera pristina co
minatur et in sardis paucos ha-
be dicit qui non coinquinaverunt
vestimenta sua et ambulaturi sunt
cum eo in albis quia digni sunt
Cui autem scribit Memento unde
cecideris et ecce missurus est dya-
bolus quosdam ex vobis ut temptemini
et scio ubi habitas ubi sedes est sathane
et in mente habe qualiter acceperis et
audieris et serva et penitenciam age et re
liqua utique ei dicens qui cre
diderit et baptisatus est et stans
quondam corruit periclitatum
Paulus de veteri testamento
exempla distuleram quia solent u-
triusque contra eos facere dicere lex
et prophete usque ad iohannem Ceterum
quis ignoret sub altera dispensacione
dei omnes retro fuisse sanctos
eiusdem meriti cuius nunc Christiani
sunt Quomodo autem abraham pla

cuit in coniugio sic mit virgines
placeant in perpetua castitate S[ed]
vivit ille legi et tempori suo s[er]
viamus et nos legi et tempori nostro
in quos fines seculorum devenne
runt david electus secundum cor domini
qui omnes eius faciet volunta
tes et qui in quodam psalmo dicebat
Judica me domine quoniam ego in inno
centia mea ingressus sum et in
domino sperans non infirmabor pro
ba me domine et tempta me ure
renes meos et cor meum postea
temptatus adulterio et post peccatum
penitens loquitur miserere mei deus
secundum magnam misericordiam tuam.
Magnum peccatum magna delevit ve
nia Salomon amabilis domino et cui
bis fuerat deus revelatus quia
amator mulierum fuit a dei amore
discessit Manassen impiissimum
regem post captivitatem Babilonie
in pristina dignitate liber dierum
restitutum refert Et Josias vir
sanctus in campo maggeddo ab e
gypcio rege confoditur Jhesus quoque
filius Josedech sacerdos magnus
quamquam in typo precesserit salva
toris qui nostra peccata portavit et
alienigena sibi ecclesiam de gentibus copu
lavit etiam tamen secundum literam pro
sacerdotum sordidatus induitur
et stat dyabolus a dextris eius et candi
da illa deinceps vestimenta red
duntur Superfluum est de moysi et
aaron scribere quod ad aquam con
tradictionis offenderint deum et terram
repromissionis non intraverint cu
bus Job angelos quoque et omnem
creaturam peccare posse comme
moret dicens Quid enim nunquid
homo coram domino mundus est
aut ab operibus suis sine macula

vir si contra servos suos non credit
et adversus angelos suos pravum
quid reperit quanto magis habitan
tes in domibus luteis de quibus enim
et nos ex eodem luto sumus Temp
tacio hominis est vita super terram
et cecidit lucifer qui mittebat ad
universas nationes et ille qui in para
diso deliciarum inter duodecim nutri
tus est lapides vulneratus a monte
domini ad inferna descendit unde
et salvator in evangelio videbam in
quit sathanam quasi fulgur de celo
cadentem Si altissima illa sublimi
tas cecidit quis cadere non possit
Si in celo ruine quanto magis in
terra Et tamen cum ceciderit lucifer
ymmo post casum coluber an
tiquus virtus eius in lumbis eius
et potestas eius super umbilicum ventris
obumbrantur in eo arbores magne
et dormit iuxta umbram et calamum et
carice Ipse est rex omnium qui in aquis
sunt ubi scilicet voluptas et luxuria
et prandio et ierugatio nuptiarum Quis
enim revelabit faciem vestitus eius
et portas vultus eius quis aperiet
Saginavit[2] in eo nationes et pavi
mentum feminarum gentes Ac ne forte ta
cita legentis cogitatio putaret
eas tantum feminarum gentes quos
et populus ethyopum significari quibus
draco in escam dandus sit statim
de his qui in mare huius seculi
transeunt et ad portum salutis pervenire
festinant dicitur Et in hamis piscato
rum caput eius Stat sicud in incudo
infatigabilis reputat ferrum ut
paleas quod putre est et omne aurum
maris sub eo est sicud lutum Fer
vescere facit abyssum sicud vas e
new estimat mare sicud delecium
et tartara abyssi ut captivum Ce

altum videt et arbitratur contumaciam
nis meus facile sibi eum posse
succumbere. Quid loquar de sanctis viris
et angelis qui cum creature dei
sint possunt tamen recipere peccatum. Filium
dei temptare ausus est. Et prima certamine
et secunda sua repulsus nichilominus
caput levat et tercio vulneratus usque
ad tempus recedit differens magis
temptacionem quam auferens et nos
nobis blandimur de baptismate quod
sicud peccata priora dimittit sic in
futurum servare non potest nisi baptizati
omni custodia servaverint cor suum.
Tandem pervenimus ad cibos et tercie
propositionis nobis opponitur difficultas ad
hoc esse creata omnia ut usui morta
lium deservirent et quomodo homo racionale
animal quasi quidam habitator et possessor
mundi deo subiaceret et suo veneratur
auctore ita cuncta animancia aut
in cibos hominum aut in vestitum aut
in scindendam terram aut subvectiones
frugum aut ipsius hominis creatum
unde et iumenta ab eo quod iuvent
appellantur. Quid est inquit homo
quod memores eius aut filius
hominis quoniam visitas eum. Minoras
ti eum paulominus ab angelis gloria
et honore coronasti eum et consti
tuisti eum super opera manuum tuarum.
Omnia subiecisti sub pedibus eius
oves et boves universas insuper et pe
cora campi volucres celi et pisces
maris qui perambulant semitas ma
ris. Esto inquit boves ad arandum
ad sedendum equus canis ad custodiam
capre ad lac oves ad lanicie con
dite sunt. Quid usus porcorum
absque esu carnium. Quid capree
cervi dammule apri lepores et
huiusmodi venacio quid anseres silves
tres et domestica quid anates quid
ficedule quid attagene quid fu
lica quid turdus quid avis indomi
ta gallina dissaurit. Si non co
meduntur hec omnia frustra a deo
creata sunt. Verum quid opus
est argumentis cum manifeste
scriptura doceat omne quod movetur
sicud olera herbarum data nobis
in escam. Et apostolus clamet omnia
munda mundis et nichil reiciendum
quod cum graciarum actione percipitur
et veteres in novissimo qui prohi
bebant nubere et vesci quos deus
creavit ad utendum. Ipse dominus
vini potator et vorator a pha
riseis appellatur publicanorum
convivia et peccatorum zachei prandium
non recusans vadens ad nupciarum
epulas. Porro aliud est sustulta
contencione dicatis eum usque ad
prandium ieiunaturum et imposte
rorum more dixisse hoc comedo
illud non comedo nolo vinum bibere
quod ex aquis creavi. In typo sangui
nis sui non obtulit aquam sed vinum
post resurrectionem piscem et favum
comedit non sesama nuces et scri
blitas. Petrus apostolus non
expectat stellam more iudaico
sed hora sexta in solarium pran
surus ascendit. Paulus in na
ve panem frangit non carnes.
Tymotheo dolenti stomachum
vinum suadent bibere non parca
tur de ciborum si placet abstinea
quia non et superstitio gentilium
castum matris deum observet
et ysidis. Sequitur iam vestigia
propositionis exposite et antequam
veniam docebam quod ex cibis deo
grata ieiunia et acceptabile
continenciam argumentis prior

argumenta componam et probabo
non Empedocli et Pytagore nos dog-
mata sectari qui propter ar E t e m
y y x w ci h omne quod movetur
et vivit edendum non putant et eos sce-
leris reos arbitrantur qui abiete(m)
quercum succiderint tamquam parrici-
de sint et benefici sed veneramur
conditorem nostrum qui in usus homi-
num cuncta creavit. Et quomodo boves ad a-
randum ad portandum equi canes
ad servandum capree ad lac oves
ad lanam condite sunt ita sues
et cervos et capreas et lepores et
cetera huiusmodi animalia non statim ad co-
medendum creata esse sed in alios
usus hominum. Si enim omne quod movetur
et vivit ad vescendum factum est et
paratum gule, reddant mihi cur e-
lephanti cur leones ursi leopardi
lupi cur vipere scorpii cimices
pulices quod cur vultur aquila
corvus accipiter cur cete delphi-
nes foces minute que cocleole co-
dite sint. Quis nostrum leonem
quis viperam quis vulturem quis
ciconiam quis milvum quis repta-
tes in littoribus vermiculos unquam
comedit. Sicud igitur pphys hos
hec sunt ita possimus dicere et ce-
teras bestias pisces aves non ad
esum sed ad medicinam creatas.
Denique carnes vipere unde tiria-
ca conficitur quantis rebus apte
sint novit medicina. Segmenta
eboris in medelas varias assu-
muntur. Fel hyene oculo restituit
claritatem. Stercus eius et canum
putrida curat vulnera. Et quod forsitan
legenti mirum sit hominum fimus
quantis curationibus proficiat Ga-
lienus i h a ti a oic docet. Aiunt
phisici quod pellis colubri qua ex-
uitur decocta in oleo mire dolo-
rem aurium mitigat. Quod ita in-
utile videtur nescientibus ut cimi-
ces. Si sanguissuga faucibus
adheserit fumo eius excepto statim
evomitur et difficultas urine horum
appositione laxatur. Porcorum et
anserum et gallinarum fasianorum
quod adipes quid commodi habeant
omnes medicorum declarant libri.
Quos si legeris videbis tot cura-
tiones in vulture esse quot membra
sunt. Pavonis fimus podagre fervorem
mitigat. Grues ciconie fel aqui-
le sanguis accipitris struthio came-
lus rane cameleontes hirudines
stercus et carnes quibus apte sint
dicerem si michi propositum esset de me-
dela corporum disputare. Legat qui
vult Aristotilem et Teofrastum
prosa Marcellum Sidetem et nostrum
Flavium exametris versibus dissen-
tes Plinium quoque Secundum et Dyoscoride(m)
et ceteros tam phisicos quam medi-
cos qui nullam herbam nullum
lapidem nullum animal tam rep-
tile quam volatile et natatile non
ad sue artis utilitatem referunt.
Igitur tu in diversis cur prius crea-
tus sit statim tibi respondebo puerorum
more certantium. Cur vipera cur
scorpius. Nec deus superfluorum indi-
gebit artificem quia plurime et bestie
et volucres sunt quas tue fauces
recusant. Sed ne contentiosum
hoc et pugna magis videatur
esse quam veri studii. Certo sues
et apros et cervos et reliqua animan-
tes creatas ut milites athle-
nante rethores metallorum quod fos-
sores et ceteri duro opere mancipati
habeant cibos quibus fortitudo
corporum necessaria est qui portant ar-
ma et sarcinam qui pugnis et cal-

tibus sua iniuria membra debilitant
qui remos trahunt quorum latera
ad clamandum dicendum quod sunt va
lida cum subvertunt montes et sub
sidio pruribus dormiunt. Ceterum
nostra religio non pugiles non athletas
non nautas non milites non fossores
sed sapiencie erudit sectatorem qui se
dei cultui dedicauit et scit cur cre
atus sit cur conuersetur in mundo
quo abire festinet. Unde et apostolus loquitur
quando infirmor tunc forcior sum
et si exterior homo noster corrumpitur sed
interior renouatur de die in die
et cupio dissolui et esse cum christo et
carnis curam ne feceritis in deside
riis. Numquid omnibus preceptum
est ne duas tunicas habeant ne
cibos in pera eis in zona virga
in manu calciamenta in pedibus
ut vendent omnia dentque pauperibus
et sequantur ihesum. Sed hiis utique
qui volunt esse perfecti. Alioquin iohannes
baptista aliud militibus ad precia
pitur publicanis. Dominus autem dicit
in ewangelio adolescenti qui se iactauerat
legis uniuersa complesse Si vis
perfectus esse vade vende omnia que
habes et da pauperibus et veni sequere
me. Nec graue onus nolenti videtur
imponere ipsa audientis voluntate
dimisit dicens Si vis perfectus esse.
Bonum est vinum non bibere et carnem
non manducare. Sed perfectum esse
melius audiui sagittarie qui cor
si adhuc paruulus es et cetera [illegible]
te delectant nemo eripit faucibus
tuis esculentas dapes manduca
et bibe et si tibi placet cum istis illude
consurgens et cantico manducemus
et bibamus cras enim moriemur
Manducet et bibat qui post cibum
expectat interitum et cui cum epy

curo dicit post mortem nichil est et mors
ipsa nichil est. Nos paulo credimus
intonanti esca ventri et venter escis
deus autem hunc et illam destruet
Hec pauca despiciens ut contingue
rem cum philosophie documentis
Ceterum quis ignoret et unaquaque
gente non communi lege nec hiis
quorum apud se copia est vesci so
lita verbi gratia arabes et sarra
ceni et omnis heremi barbari came
lorum lacte viuunt et carnibus. Si hae
seni enim qui glande castaneis cum
diabus siliquam et ordeo ali solent
aut raro apud eos aut penitus
non inveniuntur Et si inventi sunt
alimenta non habent que supra dixi
Et regione septentrionales populos
si adesum asinorum camelorum quod
compellas similiter quod putabunt
eorum vesci carnibus. At si [illegible]
comedere cogantur et coruum [illegible]
et frigia vermes et albos et obesos
qui in macello capite sunt et nascuntur
in lignorum carie pinguique rodi
tibus pater familias exigit et quo
apud nos attagen et ficetule muri
et sacrum in deliciis computantur ita
apud illos ... comedisse luxuria est. Cursum
orientales et libie populos quia per
desertum et calidam heremi vastitate
locustarum nubes reperiuntur locus
tis vesci moris est. Hoc verum esse
iohannes quoque baptista probat Com
pelle scitem et ponticum ut locus
tas comedat nephas putabit
Cogite syrum afrum et arabem
ut vermes ponticos glutiat
ita eos aspiciet ut muscas mil
lepedias et lacertas quicquid scri
cotodillis terrenis asseri etiam
lactis viridibus vesci solent ...

gipto et palestina propter boum rari
tatem nemo vaccam comedit
Taurorum carnes et boum vitulorum
que assumunt in arabia et in nostra
provincia scelus putant vitulos de
vorare unde et imperator valens
nuper legem in oriente dederat ne
quis vitulorum carnibus vesceretur
utilitati agriculture providens et pes
simam vulgi consuetudinem volens emendare
consuetudine paschalibus et lactentibus
vitulos consumentis Nomades
et trogodites et scite et hunorum nova
feritas semicrudis vescitur car
nibus Porro ichtiophagi gens
errans in littore maris rubri
super petras solis calore ferventes
assant pisces et solo alimento vi
tam tolerant Sarmate quadi vanda
li et innumerabiles alie gentes equorum
et vulpium carnibus delectantur Quid
loquar de ceteris nationibus cum ipse
adolescentulus in gallia viderim
atticottos scottos gentem britannicam
humanis vesci carnibus Et cum
per silvas porcorum greges et armen
torum pecudumque reperiant pas
torum nates et feminarum papillas
solere abscidere et has solas ciborum
delicias arbitrari Scottorum natio
uxores proprias non habet et quasi
platonis politiam legerit
et catonis sequatur exemplum
nulla apud eos coniux propria
est sed ut cuique libitum fuerit pe
cudum more lasciviunt Perse
medi indi ethiopes regna
non modica et romano imperio
paria cum matribus et aviis et fi
liabus et nepotibus copulantur
Massagete et derbices miserri
mos putant qui egrotatione
moriantur et parentes cognatos

et propinquos cum ad senectam venerint
iugulatos devorant rectius esse
dicentes ut a se potius quam a ver
mibus consumantur Tybareni quos
dilexerant senes suspendunt in
patibulo Hyrcani volucribus et
canibus semivivos proiciunt Caspii
bestiis mortuos Scite
eos qui a defunctis amati sunt
vivos infodiunt ossibus mortuorum
Bactri canibus ad hoc ipsum nutritis
obiciunt senes quod cum alexandri
prefectus emendare voluisset
pene amisit provinciam Lege egip
tiorum ut omnis lacte vescatur imm
pelle si potest pelusioten ut ma
ducet cepe Singule pene in egip
to civitates singulas bestias et
monstra venerantur et quodcumque
voluerint hoc inviolabile et sacrum
putant unde et urbes eorum apud eos
ex animalium vocabulo nuncupantur
leonto cino lico busiris thmuis
quod interpretatur hircus Et ut sciamus
quales deos semper egyptus rece
perit nuper abaridam amasio urbe
corporis antiquus antinous appellatus
est Quid dicam quod non solum in
esum sed et in sepulturis et in con
nubiis et in omni conversatione u
naqueque gens suo ritu et proprietati
bus vivit et hanc eam nature legem
putare quod didicit Verum fac
omnium carnium cunctis nationibus
esse commune et passim licere quod
passim gignitur Quid ad nos
quorum conversatio in celis est quando
super pitagoram et empedoclem
et omnes sapientie sectatores non ci
bemus tantum nascimur sed cum renasci
mur qui repugnante carnem
et ad libidinem incentiva rapien
tem in celestia subiugamus Esus car

mus et potus vini ventrisque saturitas
seminarium libidinis est. Unde et
comicus: Sine cerere inquit et libe
ro friget venus. Per quinque sensus
quasi per quasdam fenestras viciorum
ad animam introitus est. Non potest
autem metropolis et arx mentis capi
nisi per portas eius irruerit hostilis
exercitus. Horum perturbationibus anima
pergravatur et capitur affectu au
ditu odoratus sapore et tactu. Si cir
censibus quispiam delectatur si ad
lectorum certamine si mobilitate hys
trionum si formis mulierum si sple
ndore gemmarum vestium metallorum
et ceteris huiusmodi per oculorum fenestras
anime capta libertas est. Et impletur
illud propheticum: Mors intravit per
fenestras vestras. Rursum auditus
vario organorum cantu et vocum flex
ionibus delinitur et carmine poe
tarum et comediarum mimorum quoque ur
banitatibus et strophis et quicquid
per aures introiens virilitatem mentis
effeminat. Odoris autem suavitatis
et diversa thimiamata et amomum
et cyphi oenanthe muscus et peregrini
muris pellicula quod dissolutis
et amatoribus conveniat et nemo nisi
dissolutus negat. Porro ciborum
aviditas quod avaricie mater sit et animam
quasi quibusdam compedibus degra
vatam in terra teneat quis ignorat.
Propter brevem gule voluptatem
terras lustramus et maria et ut mul
sum vinum preciosumque cibos fau
ces nostras transeat totius vite ope
desudamus. Tactus autem alienorum
corporum et feminarum ardentior appeti
tus vicinus insanie est. Ob hunc
sensum cupimus estuamus gestimus
invidemus emulamur et completa
voluptate per quandam penitudinem

rursus attendimus querimus que fa
cere quod tunc fecimus iterum penitemus.
Igitur cum his portis quasi quidam
perturbationum cunei ad arcem nostre
mentis intraverint ubi est libertas
ubi fortitudo eius ubi de deo co
gitatio. Maxime cum tactus de
pingat sibi etiam preteritas volup
tates et recordacione viciorum co
gitat animam compati et quodammodo
exercere quod non agit. His igitur
racionibus invitati multi philosophorum
reliquerunt frequencias urbium et
ortulos suburbanos ubi ager
irriguus et arborum come et susurrus
avium fontis speculum rivus murmurans
et multe oculorum aurium
que illecebre ne per luxum et habun
danciam copiarum anime fortitudo
mollesceret et eius pudicicia con
stupraretur. Inutile quippe est
crebro videre per quem aliquando
captus sis et eorum te experimento
committere quibus difficulter care
as. Nam et pitagorici huiusmodi
frequenciam declinantes in soli
tudine et desertis locis habitare con
sueverant. Platonici quoque et stoici
in templorum lucis et porticibus ver
sabantur ut admoniti augustioris
habitaculi sanctitate nihil aliud quam
de virtutibus cogitarent. Sed et ipse
plato cum esset dives et thoros eius
diogenes lutatis pedibus con
culcaret ut posset vacare philosophie
elegit achademiam villam ab
urbe procul non solum desertam sed
et pestilentem ut cura et assiduitate
morborum libidinis impetus fran
gerentur discipulique sui nullam aliam
sentirent voluptatem nisi causarum
quas discerent. Quosdam legimus
effodisse sibi oculos ne per eorum
visum a contemplacione philosophie

reuocarentur Unde et Crates ille
thebanus in mari non paruo auri
pondere abiecto inquit pessum
male cupiditates ego vos mergam
ne ipse mergar a vobis Quod si quis
estimat et habundancia ciborum
pocionum que se perfrui et nescire posse
sapiens hoc est versari inter delicias
et deliciarum vicijs non teneri
seipsum decipit Cum enim procul ab
hijs remoti sepe capiamur natiue
illecebris et cogamur ea capere
quorum copiam non habemus quanto
magis si circundati retibus voluptatum
esse nos liberos arbitremur Sensus
enim illud cogitat quod videt audit
odoratur gustat attractat et ad
eius retrahit appetitum animus
capitur voluptate quod mens videat
et mens audiat et quod nec audire
quippiam nec videre possimus
nisi sensus mea que cernimus
et audimus fuit intentus Vetus
quoque sentencia est difficile ymmo
impossibile esse delicijs et voluptati
bus affluentes non ea cogitare que
gerimus Frustra que quidam si
mulant salua fide et pudicicia et
integritate mentis se abuti volup
tatibus corporis Nam sit corpus voluptatum
sine voluptate perfrui et apostolus
hoc reputans dixerit que autem
in delicijs est viuens mortua est
Sensus corporum quasi equi sunt
sine racione currentes Anima vero in
aurige modum retinet frena
currencium et quomodo equi absque
rectore precipites ruunt ita corpus
sine racione et imperio anime in sinum fer
tur interitum Alia quoque comparatio anime
et corporis a phisicis ponitur Corpus
puerorum anima pedagogum dicitur esse
eius Unde et historicus anime

anime inquit imperio corporis seruicio
magis utimur alterum nobis cum dijs
alterum cum beluis commune est Nichil
nisi vicia adolescentis et puerorum
prudencia pedagogi reperit omnes
conatus eius et impetus ad lasci
uiam properant Sine quatuor sen
sibus viuere possumus id est sine
aspectu auditu odoratu atque com
plexu Absque gustu autem et cibis
impossibile est humanum corpus sus
tinere Ideo quoque debet racio ut ta
les et tantas sumamus escas qui non
onerentur corpus nec libertas anime quod
graue est quam et comedendo et deam
bulando et dormiendo et digerendo
et postea inflatus venis incen
tiua libidinis sustinenda Luxu
riosa res vinum et contumeliosa ebrie
tas Quivis autem qui cum hijs miscetur
non erit sapiens Ne tales accipiamus
cibos quos aut difficulter digerere
aut comestos magno partos et perdi
tos labore doleamus Holerum et pomorum
et leguminum et facilior apparatus est
et arte impendijs que cocorum non
indiget et sine cura sustentat
humanum genus moderateque sumptus
quia nec auide deuoratur que irrita
menta gule non habet leuiori diges
tione concoquitur Nemo enim uno
et duobus cibis hijs quoque vilibus usque
ad inflacionem ventris oneratur que
diuersitate carnium et saporis delectacione
concipitur cum varijs odoribus fumant
patine ad esum sine completa esurie
quasi captiuos trahunt et mox
ubi saturitate nimia concitantur
multique impacta gule vomitu
remediantur et quod turpiter ingesserat
turpius egerunt Ypocrates in
aphorismis suis docet crassa
et obesa corpora que crescendi

menstruam impleuerint insi
to ablatione sanguinis minuatur
in paralisim et pessima morborum
genera erumpere et idcirco esse necessariam
detractionem ut rursum habeant
in quibus possint crescere. Non enim
manere in uno statu naturam corporum
sed aut crescere semper aut decrescere
nec posse viuere animal nisi cres
cendi capax sit. Unde et Galienus
uir doctissimus ypocratis interpres
athletas quorum uita et ars sagina
est dicit in exhortatione medi
cine nec uiuere posse diu nec sa
nos esse animasque eorum ita nimio
sanguine et adipibus quasi luto in
uolutas nichil tenue nichil celeste
sed semper de carnis eructatione et uen
tris ingluuie cogitare. Dyogenes
tyrannos et subuersores urbium
bellaque uel hostilia uel ciuilia
non pro simplici uictu olerum pomorumque
sed pro carnibus epularum deliciis
excitari. Quod quidem mirandum
sit Epicurus uoluptatis assertor
omnes libros suos repleuit oleribus
et pomis et uilibus cibis dicens esse
uiuendum quia carnes quia con
quisite epule ingenti cura ac mi
seria preparantur maioremque penam
habent inquirendo quam uoluptatem in ab
utendo. Corpora autem nostra cibo tan
tum et potu indigent ubi aqua et panis
sit et cetera huius similia ibi ne
satisfactum quicquid supra fuerit non
ad uite necessitatem pertinere sed ad ui
cium uoluptatis. Bibere et comedere
non ad deliciarum ardorem sed siti
fameque restingere restinguere. Qui
carnibus uescuntur indigeant etiam hiis
que non sunt carnium. Qui autem
simplici uictu utuntur eos carnes

non requirere. Sapientie quoque operam
dare non possumus si mense co
piam cogitemus que labore
nimio et cura diligenti ac ingen
ti indiget. Cito expletur necessi
tas. Frigus et fames simplici ues
titu et cibo expelli potest. Unde et apostolus
habentes inquit uictum et uestitum
hiis contenti simus. Delicie et e
pularum uarietas fomenta sunt
auaritie. Grandis exultatio anime
est cum paruo contentus fueris cibo
mundum habere sub pedibus et omnem
eius potentiam epulas libidines
propter que diuicie comparantur uilibus
mutare cibis et grossiori tunica com
pensare. Tolle epularum et libidinis
luxuriam nemo querit diuicias
quarum usus aut in uentre aut
subuentre est. Qui egrotauerit non
aliter recipit sanitatem nisi tenui
cibo et castigato uictu que die
a t h a i y t a dicuntur. Quibus ergo
cibis recipitur sanitas hiis et ser
uari potest ne quis putet morbos
oleribus concitari. Si autem mi
lonis crotoniate uires olera non
ministrant que nascuntur et aluntur
ex carnibus quid necesse est sapien
ti uiro et philosopho christi tanta hac
fortitudine que adlethis et
militibus necessaria est quam cum ha
buerit ad uicia prouocetur. Illi
arbitrentur carnes saginati co
geruas qui uolunt abuti libidine
et in coitum demersi uoluptatum
ad cogitatu semper exestuant. Christia
no sanitas absque uiribus magis
necessaria est. Nec turbare nos debet
si rari sunt huius propositi sec
tatores quia rari sunt et amati
boni et fideles et pudici et continen
tes semper quidem. Metius rara est
lege Fabricium contemneciam cur

paupertatem et in tanta brevitate paucos
invenies quos sequaris. Noli
timere ne si carnem non comederis
aucupes et venatores frustra arti
ficia didicerint. Legimus quosdam
morbo articulari et podagre humo
ribus laborantes proscriptione bonorum
ad simplicem mensam et pauperes
cibos redactos convaluisse. Ca
ruerant enim sollicitudine dispen
sande domus et epularum largita
te que et corpus frangunt et animam.
Perdet citius appetitu ciborum
qui consumpti relinquunt penam.
Sperne voluptates nocet empta
dolore voluptas. Et tu in amenis
simo agro in morsu voluptuosorum
bovem se crassum pinguem quem
describet lusit hiis versibus Me
pinguem et nitidum bene curata cute
vises. Cum ridere voles epicuri
de grege porcum. Sed gravissimus
cibis vitanda sacietas est. Nichil
enim tam obruit animum ut plenus
venter et exestuans et huc illuc
que se vertens et ructus vel intra
pectus ventorum efflatione re
spirans. Quale illud ieiunium
aut qualis refectio post ieiunium
cum pridianis epulis disten
dimur et guttur nostrum mediator
efficitur latrinarum. Dumque volumus
pluribus medie fame querere
tantum voramus quantum vix al
terius diei nox digerit. Itaque non
tam ieiunium appellandum est quam
crapula ac fetens et molesta di
gestio. Dicearchus in libris antiqui
tatum et descriptione Grecie refert
sub Saturno idest in aureo seculo
cum omnia humus funderet nullum co
medisse carnes sed universos vi
xisse frugibus et pomis que terra
gignebat. Persarum idem Cyri vitam
Xenofon octo voluminibus explicat po
lenta et cardamo et sale ac pane ci
bario asserens eos victitare. Lace
demoniorum mense frugalitatis quam
et supra scripsimus Xenofon et Theofras
tus et pene omnes scriptores Grecie
testes sunt. Cheremon stoicus vir
eloquentissimus narrat de vita anti
quorum Egypti sacerdotum quod omnibus
mundi negociis curisque postpositis
semper in templo fuerint et rerum natu
ras causasque ac cursus siderum contem
plati sunt. Nunquam mulieribus se com
miscuerint, nunquam cognatos et propin
quos ne liberos quidem viderint
ex eo tempore quo cepissent divino cultui
deservire carnibus et vino se semper
abstinuerint propter tenuitatem sen
sus et vertiginem capitis quam ex
parvo cibo paciebantur et maxime
propter appetitum libidinis qui ex hiis
cibis et ex hac potione nascitur.
Pane raro vescebantur ne onera
rent stomachum et si quando come
debant tunsum pariter hyssopum sole
bant in cibo ut etiam gravamen
illius calore decoquerent. Oleum
tantum in oleribus noverant verum
et ipsum parum propter nausiam et as
peritatem gustus leniendam. Quid
loquar inquit de volatilibus cum ovum
quoque pariter vitaverint et lac quorum
alterum carnes liquidas alterum sanguinem
esse dicebant colore mutato. Cubi
le eius de foliis palmarum quas
baias vocant contextum erat. Sca
bellum ad declive extensa parte obli
quum intra pro pulvillo capiti
subponebant biduum triduumque in
edia sustinentes et humores corporis
qui nascuntur ex ocio et commansione
unius loci nimia victus castigatione

sectabantur Josephus in secunda iudaice
captiuitatis hystoria et in xviii° anti
quitatum libro et contra Appione duobus
voluminibus tria describit dogmata
iudeorum phariseos saduceos esseos
quorum nouissimos miris effert lau
dibus quod in uxoribus et in vino et car
nibus se semper abstinuerint et cot
tidianum ieiunium verterint in naturam
Super quorum vitam et philo vir doc
tissimus proprium volumen edidit Eean
tes tiziennis et asclepiades cypri
us etate qua pigmalion in oriente
regnabat scribunt esum carni
non fuisse Eubulus quoque qui hys
toriam mitre multis voluminibus
explicauit narrat apud persas tria
genera magorum quorum primos qui
sunt doctissimi et eloquentissimi ex
cepta farina et olere nichil am
plius in cibo sumere Caput ecclesiam
volucribus et piscibus et quibusdam
pomis abstinere sollempne est
Bardesanes vir babilonius in duo
dogmata apud indos gymnosophistas
diuidit quorum unum appellat brag
manas alterum samaneos qui tan
te continentie sunt ut vel pomis
arborum iuxta gangen fluuium vel
publico orize vel farine alantur
cibo et cum rex ad eos venerit adorare
illos solitus sit pacemque provincie
in eorum precibus arbitratur sitam
Euripides in creta iouis prophetas
non solum carnibus sed et coctis cibis
abstinuisse refert Xenocrates
philosophus de triptolemi legibus apud ate
nienses tria tantum precepta in
templo eleusine residere scribit ho
norandos parentes venandos deos
carnibus non vescendum Orpheus
in carmine suo esum carnium peni
tus detestatur Pitagore socra

tes Antistenes et reliquorum singu
litatem referre nec confusionem
meam nisi et longum est et proprii operis
indiget Hic certe est antistenes
qui cum gloriose docuisset rethoricam
audisset et socrate dixisse fertur
ad discipulos suos abite et magistrum
querite ego enim iam repperi Statim
que venditis que habebat et publice
distributis nichil sibi plus quam pal
liolum reseruauit paupertatis eius
eius et laboris xenofon testis est
in simposio et innumerabiles libri
eius quorum alios philosophico alios
rethorico genere conscripsit Huius
dyogenes ille famosissimus sec
tator fuit potencior rege alex
andro et nature humane victor
Nam cum discipulorum antistenes
nullum reciperet et perseuerantem
dyogenem remouere non posset
nouissime clava minatus est
nisi abiret Cui ille subiecisse
dicitur caput atque dixisse nul
lus tam durus baculus erit qui
me a tuo possit obsequio separare
Refert satirus qui illustrium vi
rorum scripsit hystorias quod dyoge
nes pallio duplici usus sit propter frigus
peram pro cellario habuit clavamque
portarit ob corpusculi fra
gilitatem qua iam senex membra
sustentare solitus erat et HXE
EPOBIOC vulgo appellatus
sit in punctum horarum ponens
a quolibet accipiens cibum habi
tarit aut in portarum vestibulis
et porticibus ciuitatis Cumque se
torqueret in dolio volubilem
habere domum iocabatur et se cum
temporibus immutare frigore enim
os dolii vertebat in meridiem es
tate ad septemtrionem et ut cumque

se sol inclinaverat dyogenes simul
pro torum vertebatur. Quodam vero
tempore dum ad potandum cavum ligneum
vidit puerum concava manu bibere
elisisse illud fertur ad terram dicens
nesciebam quod et natura haberet po
culum virtutem eius et continentiam
mortis quoque indicat. Nam cum
ad agonem olimpiacum qui magna
frequentia grecie celebrabatur,
iam senex pergeret febrim in itine
re apprehendissemus decubuisse
in crepidine vie volentibus eum
abituris amicis aut in iumentum
aut in vehiculum tollere non acquievit
sed tussiens ad arboris umbram lo
cutus est abite queso et spectatum
pergite. hec me nox aut victorem
probavit aut victum. Si febrim vicero
ad agonem veniam si me vicerit
febris ad inferna descendam.
ibique per noctem eliso gutture non
tam mori se ait quam febrem mor
te excluderet. Unum tantum philosophi
exemplum posui ut formosuli
nri et trosuli et vix summis pedibus
ad umbrantes vestigia quorum
verba impugnans sit et sillogismi
mallabus qui paupertatem et tris
diuicia aut nesciunt aut contemp
nunt invitten saltim gentilium
paupertate. hec sunt que de castu
mentie philosophorum exemplis que
disserui. Nunc ad exordium que
buam ide adimam tussiens do
cebo primum adam in paradiso ac
cepisse preceptum ut certa poma
comederet ab una arbore ieiuna
ret. Beatitudo paradisi absque ab
stinentia tibi non placuit dedi
cari qui diu ieiunavit in paradi
so sine comedit et eiectus est
qui statim duxit uxorem. Qui ie

iunus in paradiso virgo fuerat satur
in terra matrimonio copulatur et tamen
eiectus non protinus accepit licentiam
carnium comedendarum sed tantum poma
arborum et fruges segetum et herbarum
olera ei traduntur in cibum ut
exul quoque paradisi non carnibus que
in paradiso non erant sed similitudine fru
gum paradisi vesceretur. Postea vero
videns deus quod diligenter appositum
esset ad adolescentiam et spiritus eius in
hiis permanere non posset qui erant
caro opera carnis diluvio condemp
navit et avidissimam hominum gulam
probans dedit eis licenciam come
dendarum carnium ut dum sibi intel
ligunt licere omnia non desiderent
magnopere quod licebat nec man
datum in causam verterent prevari
cationis. Quicquid tunc ex parte im
patu ieiunium fit nam cum alia
munda animalia dicantur munda et in archa
Noe decem mundis bina et de immundis
introducantur paria et utique in mun
dorum esum ablatus sit nec sine
causa dicetur in munda ex parte
ieiunium dedicatum est docens abs
tinentiam cibum in quorundam creatione.
Cur perdidit Esau primogenita
sua ratione pro cibo et impaciam
quam gule lacrimis emendare non po
tuit. Eiectus de egipto populus israel
et in terram repromissionis lacte et
melle manantem introducendus
egiptias carnes et pepones allia
que desiderat vtina ingemens ob
issemus percussi a domino in terra egipti
quando super ollas carnium sedebamus.
Et item quis nos vescat carnibus
venerunt in mente nobis pisces
quos in egipto comedebamus gratis
et cucumeres et pepones porri et ce
pe et allia. At nunc anima nostra arida

de ieiun(io)

nichil videntes nisi manna oculi
eorum angelorum cibum contempnentes
carnes egiptiacas suspirabant
Moyses quadraginta diebus ꝛ noc
tibus ieiunus in monte Syna erat
tunc ꝓbans non in pane solo viuere
hominem sed in omni verbo dei cum domino
loquitur populus autem saturatus ydola
fabricatur Ille vacuo ventre le
gem accipit scriptam digito dei is
te manducauit consurgensque lude
aurum conflat in vitulum ꝛ egiptum
bouem prefert domini maiestati Tot
dierum labor vnius hore saturitate
periit Frangit audacter moyses ta
bulas sciebat enim ebrios non pos
se audire temulentos Incrassatus
est ꝛ impinguatus ꝛ dilatatus et
ꝛ calcitrauit dilectus ꝛ dereliquit
deum qui fecit eum ꝛ abscessit a deo
saluatori suo Vnde in eodem deutro
nomio precipitur Ne cum manduca
ueris ꝛ biberis ꝛ domus optimas
edificaueris omnibus ꝛ bobus tuis multi
plicatis ꝛ argento ꝛ auro exaltetur
cor tuum et obliuiscaris domini dei tui
Denique manducauit populus ꝛ incras
satum est cor eius ne videret oculis
ꝛ audiret auribus ꝛ corde conciperet ꝛ
voltum ieiunauit moysi ꝛ iuxta
ebrietatem veritatem dei confabula
torum pastus ꝛ pinguior populus
sustinere non potuit Quam ob rem
ꝛ dominus noster ꝛ saluator non ob in dif
ferentia virginitatis ꝛ nuptiarum ut
quidam putant sed ob ieiunii meritum
consortia moysen ꝛ heliam transfigura
tos in monte secum ostendit in gloria
Quamquam moyses ꝛ helias typum
legis ꝛ prophetarum monstraue
rint sicut manifeste eorum scriptura
testatur dicebant ei exitum quem
impleturus erat in Iherusalem Passio
enim domini non virginitatis ꝛ nuptiarum
sed legis indicat ꝛ prophete Quod
si contentiose in moysi nuptias
in helia virginitatem dixerint
demonstrari breuiter audiant moysen
mortuum ꝛ sepultum heliam igneo
curru raptum ante immortalem
cepisse esse quam mortuum Sed nec
secunda conscriptio tabularum absque
ieiunio potuit impetrari quod ebrietas
perdiderat inedia recepit Ex quo
ostendit posse nos per ieiunium redire in
paradisum vnde per saturitatem fuimus
eiecti In oreb adusus amalech
oratione moysi ꝛ totius populi
usque ad vesperam ieiunio superatus
est Ihesus filius naue statum soli
imperauit ꝛ lune ꝛ media postquam
vnius diei victoris exercitus protelat
Saul sicut in regnorum primo libro
scribitur maledixit qui pa
nem ederint usque ad vesperam donec
ulciscar de inimico meo ꝛ non gustauit
omnis populus eius ꝛ tota terra pran
debat tamquam sint auctus stationis
semel domino destinante ut Iona
than qui causa victorie extiterat
deprehenderetur forte ꝛ ignorantia crimen
declinare non possit patris quod iure
contigeret manum ꝛ in precibus populi
saluaretur Helias quadraginta
dierum ieiunio preparatus deum videt
in monte oreb ꝛ audit ab eo Quid
tu hic helia Multo familiarior
ista vox quam illa in genesi Adam
vbi es Illa enim pastum terrebat
ꝛ perditum Hec ieiunanti famulo
blandiebatur Congregatum
samuel populum in masphat indicto
ieiunio roborat ꝛ fecit hostibus for
tiorem assiriorum impetum et

Fecit

fecit hostibus fortiorem assyriorum
impetum et potentiam senacherib
ezechie regis lacrime facilius et hu-
miliatio victus fregit prostravit et vi-
cit Et ecclesiasticus tuitus ninive
imminentem iram dei ieiuniorum
miseratione detorsit Quam et sodo-
ma placasset et gomorra si voluis-
sent agere penitentiam et lacrimas pe-
nitencie pacto tinate totiliare
ieiunio Achab rex impiissimus
ut sententiam dei subterfugeret et custo-
diam differret in posteros ieiunio
impetrat et sacro Anna uxor el-
chane mane cibo ventris filio me-
ruit implere Predictam in babi-
lone magi omnes incantatores et ario-
lis et aruspices ceditur daniel et tres
pueri revelationem merentur in ieiunio
et pasti leguminibus pulchriores sunt
et prudenciores hiis qui de mensa
regis carnibus vescebantur
Deinde scriptum est quod daniel tribus
ebdomadis ieiunaret panem suavem
non comedit caro et vinum non in-
troivit os eius oleo unctus non sit
et venit ad eum angelus dicens
daniel homo miserabilis es Qui
deo miserabilis apparuerat per
ieiunium leonibus in lacu fuerat
horribilis Quam pulchra res que
placat deum leones mitigat demo-
nes terret mittitur ad eum licet
homines inebriatos voluptatibus non inve-
nerimus abacuk messorum prandium
portans talem enim distophorum
inedia meruerat ebdomadis
daniel predicante filio post adul-
terium n z w je w a w r c r n
incipit ieiunio facere dicens Quia
cinerem sicut panem manducavi
et poculum meum cum fletu miscebam

et infirmata sunt in ieiunio genua
mea Et certe iam audierat ana-
than dominus abstulit a te hoc peccatum Sap-
son et samuel vinum et siceram non bi-
bunt erant enim filii repromissionis
et per abstinentiam ieiunii quod concep-
ti Aaron et ceteri sacerdotes ingres-
suri templum omne quod potest inebri-
are non potant ne moriantur
Ex quo intelligimus mori eos qui
in ecclesia non sobrie ministrant Quam
obrem et exprobratur istis potum
dabitis nazareis merum vinum Iona-
dab filius rechab precepit filiis suis
ut non biberent vinum usque in eternum
quibus cum offerret ieremias ut
biberent et illi bibere noluissent lo-
quitur dominus per prophetam Quia obedis-
tis precepto ionadab patris vestri
non deficiet vir de stirpe ionadab
filii rechab stans in conspectu meo
cunctis diebus In foribus eivam Anna
filia fanuelis vidua inducitur
semper quod ieiunans et domini virgi-
nem longam castitatem longa
quod ieiunia suscipere Precursor
eius et preto locustis alitur et
silvestri melle non carnibus Initium
quod deserti et incunabula monachorum
talibus inchoantur alimentis Quod
ipse dominus baptisma suum quadra-
ginta dierum ieiunio dedicavit et
acriora demonia docuit non nisi
oratione et ieiuniis posse superari Cor-
nelius centurio ut spiritum sanctum acci-
peret ante suum baptisma elemosinis
meruit crebrisque ieiuniis Pau-
lus apostolus post famem ac sitim ac
ceteros labores suos et pericula latronum
in naufragiis solitudinis crebra
ieiunia enumerat et discipulo thy-
motheo dolenti stomachum et infir-

nitates plurimas sustinenti suadē
bim modicū parum iam noli aqā
bibere Cui aut dixit iam noli aqā
bibere ondit cū aqua ante potas
se Quod nō concederet nisi crebe
infirmitates ꝛ dolor stomachi p̄
tulassent Reprobat quidē aplus
eos qui phibeant nuptias ꝛ non
iubeant cibis abstinere quos de
creauit adutendum cū graciarū
actione ꝫ marcionem designat ꝛ
tacianū ꝛ ceteros hereticos q̄ abstine
ciā indicant ppetuam ad destrue
da ꝛ contempnanda ꝛ abhominanda
opa creatoris Nos aut̄ ꝛ creatu
ras laudamus dei ꝛ in aciem
sagine abstinencia luxurie ieiu
pferimus saciati vir quippe in la
borib̄ laborat sibi ꝛ vim facit in
in titum suū ꝛ a diebus iohannis bapte
ieiunatoris ꝛ virginis regnum celo
rum patitur ꝛ violenti diripiunt
illud Timemus em̄ ne ab adueniu
etiam iudicis sicud in dieb̄ diluuij
ꝛ euersionis sodome ꝛ gomorre
dephendamur manducantes et
bibentes nubentes ꝛ nuptum tra
dentes Nam ꝛ diluuiū et ignis
de celo saturitatem pariter ꝛ nup
tias quas delere inuenit Nec
mirū si omē qd in macello venditur
aplus enim iubeat ꝛ comedi cū ydo
latis ꝛ adhuc in templis ydolorū
ēt ydolatria vescentibus prosu
ma abstinencia sunt cibis tm̄
abstinere gentiliū Quod si loquē
ad romanos Js qui manducat nō
manducante non spernat ꝛ qui nō
manducat manducantem nō iudicet
non inter ieiunia ꝛ saturitatem
equalia merita dispensat ꝫ contra
eos loquē qui in xpm̄ credentes
adhuc inadzabant ꝛ eos qui
ex gentilib̄ credideraunt monet
ne scandalizet illos cibo suo qui
adhuc in fide infirmiores erant
deniqꝫ ꝛ in consequentib̄ hoc p̄
sonat Scio ꝛ confido in domino ihū
qd nichil commune per ipm̄ est nisi
ei qui estimat quod commune
ee illi commune est Si em̄ ꝑ cibū
frater tuus contristatur iam nō ꝑ in
caritate ambulas Noli cibo tuo
illum perdere pro quo xpistus mortuus
est Non ergo blasphemetur bonū
nrm̄ nō est em̄ regnum dei esca
ꝛ potus Ac ne quis putaret de ie
iuniis hoc dici ꝛ nō de suspicione
in dicta statim edisserit Alius
credit manducare omnia Qui aūt
infirmus ē olera manducat Et
rursum Alius iudicat diem plus
qm̄ diem Alius iudicat omnem
die vnusquisqꝫ in suo sensu habū
dat Qui sapit diem dn̄o sapit ꝛ
qui manducat dn̄o nō manducat
ꝛ gratias agit deo Qui em̄ adhuc
infirmi erant in fide ꝛ alias car
nes in mundas alias arbitrabantur
mundas ꝛ inter diem ꝛ diē ee dā
estimabant hi gracia Sanctius
ee sabbatum ꝛ neomenias ꝛ sceno
phegias qm̄ reliquos dies Jubere
olera comedere que indifferenter
comedunt ab omnibus qui vero fir
miores erant fidei omnes carnes
ꝛ omīs dies equales ee credebant
Jllud autem quod ponē amplius
est dnm̄ voratorem ꝛ potatorem
vini a phariseis appellatum ꝛ qd
ad epulas ierit nupciarū et con
uiuia non despexit peccatorum
qd nobiscum faciat Jste enim
est dominus ut arbitraris vo
rator qui xl dieb̄ ieiunium
xpianorū sanxit quibeatos ap

pellat esurientes et sitientes q
esuriem se habere dicit non quem discipuli
suspicabantur sed quem impetum
non patitur Cum de die crastino
cogitare prohibeatur qui cum esurisse
et sitisse dicatur et ipse frequenter
ad prandia excepto misterio quod
in typum sive passionis expressit
et probandi corporis veritatem nec gule
scribitur siuisse nec vel Cum di
uitem purpuratum per epulas me
ruit cruciatum et lazarum pauperem
ob inediam in sinum esse dicat abra
ham Cum quando ieiunat unguentum
caput lauari faciem precipit
ut non glorie hominum sed domino ie
iunemus Cum comedit quidem
post resurrectionem piscis assi partem
et fauum non per esuriem et gut
turis suauitate sed ut veritate
sui corporis comprobaret Nam quo
ciens quoque mortuum suscitauit
iussit ei manducare dari ne
resurrectio fantasma putaretur
Et lazarus post resurrectionem ob hanc
causam scribitur cum domino uiuis
se conuiuium Nec hoc dicimus quod
negemus pisces et cetera si uolu
mus in cibo esse sumenda sed quo
in patriis virginitate ita saturitati
et carnibus ieiunia preponimus quod preferimus
Si autem petrus hora sexta pran
surus ascendit in cenaculum hoc
tunc esuries non facit pro indicium
ieiuniorum hoc enim modo et dominus
qui ad puteum samarie hora sexta
fessus sedit et bibere voluit omnibus
in cunctis velint nolint hoc tempore
bibendi potuit aut fieri vel
sabbatum esse vel dies dominicus et
post biduum triduumque ieiunium hora sexta
esurierit Numquam enim credi
derim apostolum stante uno diem

cenauerat epulisque distentus erat
altius diei esurisse in meridie Cum
si cenauit pridie et sequenti die
esuriuit ante prandium estiuo quod
numquam ad saturitatem comederit
qui tam cito potuit esurire Porro
si prophetiam legere deus quod non tale
ieiunium elegerit dominus in diebus ieiuniorum
uestrorum inueniuntur voluptates vestre
et subiectos pungitis et in iudicia et
lites ieiunatis et ceditis pugnis
Non tale ieiunium elegit dominus quale
elegerit docet frange esurienti pa
nem tuum et pauperes sine tecto in
duc in domum tuam si videris nudum
vesti eum et domesticos seminis tui
ne despicias Non ergo ieiunium reprobat
sed quale vellet ostendit neque enim
ventris esuries accepta est deo cum
lites et rapine et libidines deseru
it Si non vult ieiunium dominus quomodo in
leuitico precipit ut septimo men
se decima mensis omnis populus ieiu
net usque ad vesperam et qui non af
flixerit animam suam morietur
et exterminetur de populo suo Cur autem
sepulcra concupiscentie ubi carnibus
ditus populus ruit usque hodie in soli
tudine permanserant et crassius populus
ortigometram scribitur ad colerum
usque reputasse Cur homo dei ad
uenus propheciam manus arruerat
regis ieroboam quod manducauit
contra edictum dei illico percussus
est et leo qui asinum custodit in
tactum propheta levatam se de prandio
non pepercit Cum ieiunium et immacula
fecerat prius illico saturitatis pe
nas luit Sed et iohel clamitat
Sanctificate ieiunium predicate cura
tionem ut intelligatur ieiunium sanctifi
catis operibus et sanctificatum ieiunium
curacionem pariet patres Quod autem
bignuta ve nos predicat multa

virginum diaboli ita et vere ieiuniis
castum insidisset sibille et quorundam
aliorum meltum abstinentia magis
tum aput illos ieiunium panis
sagina carnium compensentur
Et sicut signa que faciebat moy
ses imitabantur signa egiptiorum que
non erat in veritate nam virga
moysi virgas magorum devorabat
ita et omnia que in emulacionem dei
facit dyabolus non religionis sed
supersticio sed ma arguit neglicencia
id volenciam facere quod bonum est
etiam secli homines non ignorant
Quarta propositio est que et extrema
duos esse ordines ovium et hircorum
alterum iustorum alterum peccatorum
alios stare a dextris alios a sinistris
et audire iustos venite benedicti
patris mei possidete paratum vobis
regnum a constitutione mundi Pec
catoribus vero dicit discedite a
me maledicti in ignem eternum qui
paratus est dyabulo et angelis eius
arborem bona non posse fructus
malos facere nec mala bonos
unde et salvator loquitur ad iudeos
vos de patre dyabolo estis et concupis
cencias patris vestri vultis facere Decem
virgines proponit stultas atque sa
pientes et quinque que oleum non
habuerint remansisse extrinsecus
alias vero quinque que sibi lumen
bonorum operum preparaverint talamum
intrasse cum sponso Ascendit ad
diluvium et ait Qui erant cum noe
iusti conservati sunt qui vero pec
catores omnes in commune perierunt
Apud sodomam et gomorram excep
tis duobus gradibus bonorum et malorum
nulla diversitas invenitur Qui
iustus eripitur qui peccator pari
voratur incendio Una salus lib

tatis unus interitus remanentibus
Ne paulum quidem angustia declinandi
iudicio est uxor loth Si autem
inquit in opponis quod iustus la
bor aut in pace aut in persecucio
nibus si nullus prestitus est nec
maiora premia suas hoc enim facere
non ut plus quidem mereatur sed
ne perdat quod accepit In egipto
que decem plagas equaliter omnes
senciunt peccatores Similes tenebre
domino et suo nobili et ignobili re
gi in minent et vulgo Sentis vero
dei et populo israel una erat lux Set
in mari rubro iusti pariter trans
seunt peccatores pariter obruuntur
Sexcenta hominum milia excepta
in bellica etate et sextum in deserto
equaliter ruunt et duo qui iusti pa
res erant pariter liberantur Per quadragin
ta annos cunctus israhel similiter
et laborat et moritur Homor manne
omnium etatibus una in cibo men
sura est vestitus patrum non deteritur
capilli similiter non augentur bar
ba in commune non crescit calcia
menta ex equo omnibus durant
Non in calcaneo pedes alibi in ore
cunctorum equaliter sapit ad unam
eandem mansionem pari labore et in
cede pergebant Omnis hebreus e
quale pascha habet equales ceno
phegias equale sabbatum equales
neomenias Septimo requecio
nis anno absque personarum discre
cione dimittitur et in iubileo uni
versa cunctis relaxantur atque
ad antiquam possessionem venditor
et redit Parabola autem in evangelio
seminantis in qua in terra bona
centesimus et sexagesimus et trice
simus fructus exoritur et econtrario
in terra mala spinis et sterilitas va
rietas iudicatur in duos ordines

diuidit bone terre et male et quo
apostolis prelectis filiis et uxoribus
in alio euangelio centies in alio sep
ties dominus promittit et in futuro vitam
eternam nulla distancia est inter
centum et septem sit et hoc in mundo
non facere preiudicium ubi humane
terre fertilitas predicatur presertim
cum euangelista marcus retrorsum inchoat
triginta et sexaginta et centum dic
dus Qui manducat meam carnem
et bibit sanguinem meum in me
manet et ego in eo Sine quo sine
aliqua differentia et gradibus et xpus
in nobis est ita et nos in ipso sine
gradibus sumus Omnis qui diligit
me seruabit sermonem meum seruabit
et pater meus diliget eum et ad eum
veniemus et mansionem aput illum
faciemus Qui iustus est diligit
Qui diligit venit ad eum pater
et filius et in eius habitat hospicio
Ubi autem huiusmodi habitator est
puto quod nichil de esse possit hos
piti Si autem dicit multe mansi
ones aput patrem meum non
in regno celorum diuersas significat
mansiones sed eciam per in toto
orbe mundi que constat una per
septem vado inquit et preparo vobis
locum non loca Sed hec repromis
sio proprie xii apostolorum est Ergo
paulus exclusus est de hoc loco
et electionis vas superfluus puta
bitur et indignus Johannes et
jacobus quia plus pecierunt
celis non impetrauerunt et tamen
non est eorum dignitas in minuta
quam reliquis apostolis equales fuerint
Nescitis quia corpora vestra tem
plum spiritus sancti Templum inquit est
non templa ut similiter habitatorem
in omnibus ostenderet deum Non

prophetis tantum rogo sed pro illis qui
credituri sunt in me ut sicud ego
pater in te et tu in me unum sumus ita
omnes unum sint in nobis Claritatem quam
dedisti michi dedi eis si dilexisti
eos sic et me dilexisti et quo nos
sumus pater et filius et spiritus sanctus unus
deus sic et unus ipse in ipsis sit
hoc est quod filii unum diuine consortes
nature sponsa soror mater et quecumque
alia putaueritis vocabula univ
ersalis congregatio est que numquam
est sine sponso fratre filio unam ut
fidem nec constuprata uarietate
dogmatum nec heresibus scinditur
virgo permanet quocumque ierit agnum
sequitur illum sola nouit canticum
xpi Si autem inquit in oppositus
stella ab stella differt in claritate
audies differre stellam ab stella
hoc est spirituales a carnalibus Omnia
membra equaliter diligimus nec oculum
preponimus digito nec digitum auricule
sed in singulorum amissione mem
brorum omnis dolor est Equaliter
intrauimus hoc seculum et equaliter de eo
egredimur unus adam terrenus
et alter celestis Qui in terreno fuerit
assumptus est et peribit Qui in celes
ti adeptus est et saluabitur Qui
fatue dixit fratri suo et racha reus
erit gehenne et qui homicida fuit
et adulter mittentur similiter in gehenna
In persecutione qui moritur qui suf
focatur qui decollatur qui fugit
qui in carcere clausus obierit varia
quidem mortis genera sed una coro
na victorum est Inter eum fratrem
qui semper cum patre fuerat et qui
postea penitens est receptus nulla
diuersitas est Operariis prime hore
et tercie et sexte et none et undecime
unus denarius equaliter redditur et

quo magis anniteris ab hys impetrare
premium qui nuper in tunica lineo ant
hys et huiusmodi diuinarum scripturarum
testimoniis que ad prauitatem dog
matis sui callidus disputator
inclinat quis non temptatur etiam
electos dei et quod iohannes apostolus antichristos
dicit venisse multos Hec uero est
antichristi predicacio que inter ipsum
iohannem et ultimum penitentem
nulla facit distanciam Similiter
miror quomodo serpens lubricus et protheus
noster in varias se mutet portenta
formarum Qui enim incontinentem et insatu
ritate expertus est subito in retra
bucione iustorum stoicus efficitur
Zelum iam sicio iudeam cipro propri
zenone commutat Sed non licet
argutiis paululum reclamare et omnia
sunt paria eiusdem quoque criminis reus
est qui panem esurienti subripuit
et qui hominem occidit tu quoque minorum
maiorum scelerum reus teneris Porro
aliud est si te dicas ne minima quidem
habere peccata et cur omnes apostoli et
prophete nostri id quod ipsi dispensacione
differunt peccatores se esse plangunt
solus de iusticia glorians ante in
do erris pede meo non solum calce
ato sed et ornato Tu ut perca tunica
et nigra sub bucula sordidatus
sollidatus et pallidus et callosa
opere gestitaris manu nunc lineis
et sericis vestibus et atrabaticarum ac
laudicie indumentis ornatus in
cedis Rubent bucce nitet cutis
come in occipitium frontemque tor
nantur protensus est aqualiculus insur
gunt humeri turget guttur et
de obeso faucibus vox suffocata vix
promitur Certe in tanta diuersitate
victus atque vestitus unum est aut
hic aut ibi est peccatum Non quo
in cibo aut in vestibus asseram
sed quod varietas et commutacio ut
deterius reprehensioni proxima sit
Qualis aut reprehenditur a vitu
te ad ritum est vicio mancipatur Et de
viciosum [illegible] peccato [illegible]
Quod peccatum est in bonam tuam
summam in sinistra parte et hircorum
grege ascribitur aut reuertens
igitur ad antiquum propositum ut
omnis esse possis ad dexteram aut
priorem summam peruersa prima
commutaris velis nolis cum quam
barbam rasseris inter hircos numerabe
ris Verum quid prodest lusu
boante susurrum et accusatoris doce
inconstancia tuum propositum
seriis diluenda sit Oues et ados
a dextera et a sinistra duos iu
storum et peccatorum esse ordines
non negamus Arborem bonam fruc
tus malos non facere nec malam
bonos nulli dubium est Decem
quoque virgines et sapientes et stul
tas in bonas malas quoque dividimus
in diluuio liberatos iustos et pecca
tores aquis obrutos non ignoramus
In sodoma et gomorra ereptum
iustum et impios igne consump
tos omnibus propalatum est decemque
plagis percussam egyptum et israel
fuisse sospitem nanimus quomodo
rubro transisse iustos et pharaone
cum suo exercitu dimersum etiam
infidelis cantant plurimi sexcen
ta milia in deserto cecidisse quia
incredula fuerint et duos tantum ter
ram repromissionis intrasse scrip
ture docent et reliqua que usque
ad oparios huiusmodi in duos bonorum
malorum ordines descripsisti Et
quale est quia inter bonos et
malos diuisio est tu asseras

inter ipsos bonos vel e contrario ma
los nullam esse distanciam michi
quod referre utrum in pecore aliquis
aries sit an ovicula vetus prima
sima licet an secundum utrumque sta
bilitum pectus sit et morbibus an
vegetum atque susultans maxime
cum Ezechiel oves tonabiles et diu
sitatem inter pecus et pecus sue
prophecie auctoritate demonstraret dicens
Ecce ego iudicabo inter pecus et
pecus et inter arietes et hircos et inter
pecus pinguiore et macilentum pro eo
quod lateribus et humeris impinge
rebatis et cornibus vestris ventilaba
bitis omnia infirma pecora donec
dispergerentur Et ut sciremus que ista
sint pecora intulit statim Vos
autem greges mei greges pascue mee
homines estis Dixi ipsum ergo erit pau
lus et ille penitens qui cum patribus
prave dormierat qui nec etiam
post penam receptus est et quia
semel adeptus est in eadem cum apostolo
claritate fulgebit et quo in uno a
gello usque ad messem et consummatoris
mundi zizania pariter frumenta
que succreverunt quia consequencia
pisces boni et mali sagena christi et
archa crucis continentur Cur
in typo ecclesie ista marcha noe
diversa animalia et pro qualitate meritorum
diverse sunt mansiones Cur as
titit regina ad dextris domini in ves
titu deaurato circumamicta vari
etate Cur joseph in forma christi
variam habuit tunicam cur apostolus
loquitur ad romanos unicuique sicut
deus divisit mensuram fidei Sicut
enim in uno corpore multa membra
habemus omnia autem membra non eundem
actum habent ita multi in uno cor
pore sumus in christo singuli autem alter al
terius membra Habemus autem

donationes secundum graciam que data
est nobis differentes sive propheciam secundum
racionem fidei sive ministerium in ministrando
sive qui docet in doctrina qui ex
hortatur in exhortando qui tribuit
in simplicitate qui preest in sollicitudine
etc. Et in alio loco alius iudicat
diem plus quam diem alius iudi
cat omnem diem unusquisque in suo
sensu habundet Et ad corinthios
Ego plantavi apollo rigavit sed
deus incrementum dedit Itaque neque
qui plantat est aliquid neque qui
rigat sed qui incrementum dat deus
Qui plantat et qui rigat unum sunt
unusquisque autem propriam mercedem
accipiet et secundum suum laborem dei
enim sumus adiutores dei agricultura
dei edificacio estis Et rursum a
libi Secundum graciam que data est
michi quasi sapiens architectus funda
mentum posui alius autem superedifi
cat Fundamentum enim aliud nemo
potest ponere preter id quod positum est
quod est christus ihesus Si quis autem
superedificat super fundamentum aurum
argentum lapides preciosos ligna
fenum stipulam uniuscuiusque opus ap
parebit Dies enim illud manifestabit
quia in igne revelabitur et uniuscuiusque
opus quale sit ignis probabit Si cuius
opus manserit quod superedificavit
mercedem accipiet Si cuius opus
arserit detrimentum sustinebit ipse
autem salvus erit sic tamen quasi per
ignem Si is cuius opus arsit et
periit et dampnum sustinuit laboris
sui perdet quidem opus pristinum
sed ipse salvabitur non tamen absque pro
bacione ignis Ergo is cuius opus
mansit quod superedificavit sine
ignis probacione salvabitur et inter
salvatum et salvatorum erit utique
aliqua diversitas Iteret non et in alio loco

Sic nos estimet homo quasi ministros xpi et dispensatores misteriorum eius. Hic iam queritur inter dispensatores ut fidelis quis inveniatur. Vis scire quam inter dispensatorem et dispensatorem sit multa distantia non dico de malis et de bonis sed de ipsis bonis qui ad dexteram stant. Audi consequentia. Nescitis quoniam qui in sacrificiis operantur de sacrificiis comedunt qui altario deserviunt de altario participantur. Sic et dominus disposuit his qui evangelium annunciant de evangelio vivere. Ego autem non abusus sum horum aliquo. Non scripsi autem hec ut sic fiat in me. Melius est enim mihi mori quam ut gloriam meam quis evacuet. Si enim evangelizavero non est mihi gloria. Necessitas quippe michi incumbit. Ve enim michi est nisi evangelizavero. Nam si voluntate hoc fecero mercedem habeo. Si autem nolens dispensatio michi credita est. Que ergo est merces mea ut evangelisans sine sumptu ponam evangelium xpi ut non abutar potestate que data est mihi in evangelio. Cum enim essem liber ex omnibus me servum feci ut plures lucrifacerem. Numquid potest dicere peccare eos qui vivunt de evangelio et de sacrificiis participantur utique non. Dominus enim disposuit ut qui predicant evangelium vivant de evangelio. Apostolus autem non abutitur hac licencia sed laborat manibus suis ne quem aggravet et die et nocte operatur et instruit hiis qui secum sunt utique. Ideo hoc facit ut plus laborans plus aliquid mercedis accipiat. Curramus ad reliqua. Divisiones autem graciarum sunt idem autem spiritus et divisiones ministeriorum et idem dominus et divisiones operationum idem autem deus qui operatur omnia in omnibus. Unicuique autem data est operatio spiritus in nota

id quod expedit. Et iterum. Sicut enim corpus unum est et membra plurima habet omnia autem membra corporis cum sint multa unum est corpus sic et xpistus. Verum ne dicas in uno corpore diversa membra unum habere meritum statim descibit esse et ait. Quosdam quidem posuit deus in ecclesia. Primum apostolos secundo prophetas tertio doctores deinde virtutes et gratias curationum opitulationes gubernationes genera linguarum. Numquid omnes apostoli numquid omnes prophete numquid omnes doctores numquid omnes virtutes numquid omnes gratiam habent curationum numquid omnes linguis loquuntur numquid omnes interpretantur. Emulamini autem dona maiora et adhuc excellentiorem viam vobis monstro. Cumque de caritatis virtutibus latius disputasset adiecit. Sive prophetie evacuabuntur sive lingue cessabunt sive scientia destruetur. Ex parte enim cognoscimus et ex parte prophetamus. Cum autem venerit quod perfectum est evacuabitur quod ex parte est. Et in consequentibus. Nunc autem manet spes fides caritas tria hec maior autem hiis est caritas. Sectamini caritatem emulamini spiritualia magis autem ut prophetetis. Et iterum. Volo autem omnes vos loqui linguis magis autem prophetare. Nam maior est qui prophetat quam qui loquitur linguis. Et rursum. Gratias ago deo quod omnium vestrum magis linguis loquor. Ubi diversa sunt dona et alius maior et alius minor est et omnes spirituales appellantur certe omnes sunt et stant a dextris et inter omnes tamen est aliqua diversitas. Loquitur quidem de humilitate paulus. Ego sum novissimus apostolorum qui non sum dignus vocari apostolus quia persecutus sum ecclesiam dei. Gratia

que in me est verum tamen in eo
quod se humiliat ostendit posse apostolos
alios minores alios esse maiores
et qui utique vas electionis dicitur et cete-
ris amplius laboravit non est in-
iustus deus ut obliviscatur o-
peris eius et dispar meritum equa-
li mercede compenset dehinc
legimus Sicut enim in adam omnes
moriuntur sic in christo omnes vivifica-
buntur unusquisque autem in suo or-
dine quando unusquisque in suo re-
surgit ordine utique diversa sunt
merita resurgentium Non omnis
caro eadem caro sed alia hominum
alia pecudum alia caro volucrum
alia autem piscium et corpora celestia
et corpora terrestria sed alia quidem
celestium gloria alia autem ter-
restrium alia claritas solis alia
claritas lune alia claritas stel-
larum Stella enim a stella differt
in claritate sic erit et resurrectio mor-
tuorum Quod tu stulte doctus
interpres sic exposuisti ut diceres
spirituales differre a carnalibus Ergo
spirituales et carnales in celesti erunt
Etiam non solum oves sed et hirci
tum conscendent regna celorum
Stella inquit a stella differt
in claritate non oves et hirci sed oves
et oves id est stella et stella Denique
inquit alia claritas solis alia cla-
ritas lune ne stellam et stellam
totum humane multitudinis asse-
reres genus solem posuit et lunam
quos certe ut hircos non potes
nuncupare Sic inquit erit resurrec-
tio mortuorum ut iusti in claritate
solis fulgeant et quasi in sequen-
ti gradu sint lune splendore
rutilent ut alius lucifer sic a-
lius arcturus alius orion alius
mazuroth et cetera stellarum

que sacro in iob volumine conti-
nentur Omnes enim ait manifestari
ante tribunal christi oportet ut re-
cipiet unusquisque que gessit per
corpus sive bonum sive malum ac
ne forsitan dicas ad tribunal
christi nos manifestari ut boni
bona mali recipiant mala in
eadem epistola dicit Qui seminat
parce parce et metet Certe et qui plus
et qui minus seminat in parte est
dextera et cum bonum sementis ge-
nus sit tamen mensura et numero
differunt Scribit ad ephesios
idem paulus ut nota fiet nunc
principibus et potestatibus in celis per
ecclesiam multiplex et varia sapientia
dei Cernis quod in diversis agminibus
ecclesie varia et multiplex dei
sapiencia predicetur Necnon
in eadem epistola Unicuique autem
nostrum data est gracia iuxta men-
suram gracie dei non quod christi
mensura diversa sit sed tantum
gracia eius infunditur quantum
valeamus haurire Frustra igitur
oves et hircos quinque et quinque vir-
gines egiptios et israhelitas et cetera
huiusmodi replicatis quia non est
in presenti retribucio sed in futuro
Unde dies iudicii in eo consummatione
promittitur quia nunc est iudicium Si-
ne causa enim appellatur dies ex-
tremi iudicii si modo iudicat deus
In presenti navigamus luctamur
atque pugnamus ut in fine premia
ad portum coronemur triumphemus
Tu autem perverse et lubrice presentis
seculi conversacionem in futurorum ex-
ponis cum utique hic in iusticia
sit ibi iusticia Donec intremus
in sanctuarium dei et intelligamus
in novissimis eorum Nam alius
sanctus alius peccator moritur in eodem

mari nauigantibus eadem et tran
quillitas et tempestas est Non alter
latro alter martir occiditur nec alios
de aliis adulteriis et prostibulis alios
de castis matrimoniis filij nascitur
Certe dominus et latrones equali iudi
cio crucifixi sunt Si idem est hominis
huius seculi futurique iudicium ergo
quia hic pariter crucifixi sunt et
in futuro similes habebuntur paulus
et qui cum eo vehebantur simul nauigauerunt
simul sustinent tempestates simul
nam fluctibus dissipata in litus
euadunt Negare non potest quin inter
vinctum et vincientes diuersa sint
merita et quando vnu apostoli mili
tumque naufragium est Refert
postea paulus reuelatum et eos
qui in naui fuerant dixit sibi a
domino donatos esse Numquid
is cui donatur et qui donantur
eiusdem meriti sunt Decem iusti
peccatricem poterant eruere ciuita
tem Loth cum filiabus ereptus
est de incendio liberati essent
et generi si exire voluissent et
certe multa distantia est inter
loth et generos suos Liberatur se
gor vna vrbs de pentapoli et
que eiusdem meriti erat atque v
ni sine subiacebat cum sodoma
et gomorra adama et seboim sancti
precibus custoditur Ecce diuersi
meritum loth et segor et tamen
de incendio pariter euadunt La
trunculi qui absente dauid vas
tauerunt siceleg et uxores eorum
et liberos prede duxerant die
tertia ceduntur in campo et quadra
ginti homines ascensis camelis
fugiunt Dic aliquam inter eos
qui cesi sunt et fugere potuerunt
esse distantiam Legimus in euan
gelio turrem siloe cecidisse super decem

et octo viros et obrutos occidisse
Certe iuxta sententiam saluatoris non
soli fuerunt peccatores sed in formi
dinem reliquorum puniti sunt ut
pestilencie flagello stultus sa
pientior fieret Si enim peccatorum
vnum est supplicium iniuste alius
occiditur et post per mortem al
terius commouetur Opponis mihi
gomor et manne vnamque mensu
ram et vestitum et barbam et ca
pillos et calciamenta ex equo istis
tare quasi non et nos christi corpus
equaliter accipiamus Vna est in
ministeriis sanctificatio domini
et serui nobilis et ignobilis regis
et militis quamquam pro accipientium
meritis diuersum fiat quod
vnum est Qui enim indigne mandu
cauerit et biberit reus erit violati
toris et sanguinis christi Numquid
quia et iudas de eodem calice bibit
de quo et christus et ceteri apostoli vni
tam reliquis erit meriti Ecce
si non nos recipere sacramentum
certe omnes equaliter cibum sumimus
trahimus aerem eodem humore
irrigamur hisdem cibis vescimur
Porro si alimenta coquorum arte
mutantur in melius et fit aliquid
suauius condituris huiusmodi ci
bi non nature satisfaciunt sed vo
luptati Eque esurimus eque al
gemus similes contrahimur fri
gore estibus et calore dissoluimur
Sol quoque ipse et luna et omnis as
trorum chorus et pluuie et vndi
equaliter nobis currunt et hisdem
omnes iuxta euangelium ymbribus
irrigamur boni et mali iusti et in
iusti Si pena ea que sunt futurorum
ergo sol iustitie equaliter iustis et
peccatoribus impiis et sanctis pa
ganis et iudeis atque gentibus orietur

cum dicat scriptura Timentibus
autem dominum orietur sol iusticie
Si timentibus orietur ergo con
temptoribus et pseudo prophetis occi
dit Oves que stant a dextris
vadunt ad regna celorum hedi
in tartarum detrudentur parabola
ista non omni inter se iuncta et
contrario destabit hircorum sed
inter oves et hircos tantam dis
tanciam facit Neque enim in omnibus
latis docentur omnia sed una que
similitudo ad id refertur cuius
similitudo est Sicud et decem vir
gines non tocius generis humani
sed sollicitorum et pigrorum eorum
sunt Quorum alii prestolantur
semper domini adventum alii sop
no et inercie se dantes futurum
iudicium non putant Unde et in
fine parabole dicitur vigilate quia
nescitis diem neque horam Si in
diluvio liberatus est noe et cum
orbis interiit omnis caro erant
et propter ea perierunt dant non eius
dem esse meriti dicis filios noe
et noe propter quem filii liberati sunt
aut maledictum cham in eodem
ponens loco in quo et patrem quia
non de diluvio similiter liberatus
est In passione Christi omnes decli
naverunt simul inutiles facti
sunt qui faciat bonum et non fuit us
que ad unum audebis ne igitur dice
re sic negasse petrum et ceteros a
postolos qui fugierunt quo cay
pham et phariseos et clamante
populum crucifige crucifige ta
lem et ut de apostolis taceam qui
dem ne tibi sceleris videbitur
reus anna et cayphas et iudas
proditor eius et pylatus qui no
lens compulsus est contra dominum
ferre sentenciam quanto maioris
meriti fuit iudas tanto maiores
pene potentes enim potenter tor
menta paciuntur Arbor mala bo
nos fructus non facit nec bona
malos Si hec ita est redde michi
quomodo paulus cum esset arbor
mala persequens ecclesiam Christi fe
cerit postea fructus bonos et iudas
cum esset arbor bona signa faciens
cum apostolis postea versus in
proditorem fecerit fructus malos
tam diu ergo nec arbor bona malos
fructus facit nec mala bonos quam
diu vel in bonitate sua vel in malicia
perseverant Porro quod omnis he
breus equaliter pascha facit et sep
timo anno liber efficiatur et in iubileo
idem in quinquaginta universa posses
sio redit ad dominos hec non de presen
ti dicitur sed de futuro Quia in
sex diebus huius seculi serviantes
in septimo vero die et tercio sabbato
liberi erimus Si tamen volumus
esse liberi dum adhuc servi sumus
in seculo Si autem nolumus perforabitur
nobis auricula in testimonium obe
diencie et cum uxore et liberis meis
quos pretulimus libertati id est cu
carni et operibus eius iugiter servimus
Parabola autem sementis que
centum partem unos fructus facit
et iuxta apostolum super fundamentum
vero alius edificat aurum argentum
lapides preciosos alius ligna fenum
stipulam cum et in domo magna
vasa diversa sint perspicue patet
et huic velle contradicere aptissime
imprudencie est Tamen hec equaliter
tet in mendacio et exemplum a
plorum in pudiciam centenarii et
sexagenarii et tricenarii afferat.

nimi sicud in matheo et marco aplis
qui sua universa dimiserant cen
tuplum repromissum in ewangelio
aut luce plura ibi c cio d i c d c
cio ii c et penitus in nullo ewangelio
pcentum scriptum ee septem se
qd autem falsari aut imperitie rez
teneri Nec nocere nobis quia in
alio ewangelio centum in alio trigin
ta incipit inciari cum omnis scriptura
maxime vetus minorem ppnat
nu et gradatim ad maiora co
scendat vt grecia vt dicit dicat dep
fuisse annorum quinq et septuagin
ta et centum Nec tamen quinq et
septuaginta plura poterunt ee q
centum quia priora sunt sunt no
naginta Si non accipis in bona
partem diversitatem numeri centum
et sexaginta et triginta nec in mala
partem accipies et idem in tantum
erit semus qd secus viam cecidit
et supra petras et super spinas si et illa
tria et hec vel in malam vel in bona
ptem singula sunt stultum fuit p
duobus rebus ipso species iniare
psertim cum in matheo et marco
et in luca narrata pabola salvator
semper intulerit Qui habet aures
audiendi audiat Ubi nichil est
qd intrinsecus latet frustra ad intel
ligenciam misticam provocamur
Si autem pater et filius mansio
facuit apud credentes et ubi xpc
est ibi nichil deee estimas puto
qd aliter cristus habitavit in co
rinthiis aliter in ephesiis hoc e
in hiis aput quos paulus aplc
pcta multa reprehendit et aliter
in hiis quibus sacramenta a secu
lis ignorata disseruit aliter in
typo et thymoteo aliter in paulo
Certe inter natos mulierum
non fuit maior iohanne baptista

Ubi autem maior dicitur incte
ceteros habuit minores et qui mi
est inquit in regno celorum ma
ior est illo Vides ergo qd et in
celis sit maximus et minimus et in
anglos quoq et invisibiles cre
aturis sit multiplex et infinita
diversitas Quare apli dicunt dne
auge nobis fidem si omnis una in
finita est Et dns ad discipulum
Quid dubitas modice fidei. In
yeremia quoq de futuro regno
legimus Ecce dies veniunt dicit dns
et feriam domui isrl et domui ia
cob fedus novum non secundum
pactum qd pepigi cum patribus
vris Et post paululum dabo
legem meam in visceribus eorum
et in corde eorum scribam illam et
ero eis in deum et ipsi erunt in ppm
et non docebit ultra vir proximum
suum et vir fratrem suum dicens cognosce
dominum Omnes enim cognoscent me
a minimo usq ad maximum Per
spicue ex contextu ipsius loci fu
turum cristi regnum ppha describit
Et qua consequentia erit ibi minimus
et maximus si omnes equales futuri
sunt utiq ea qua et in ewangelio de
Qui docuerit et fecerit vocabitur
maximus in regno celorum qui
autem docuerit et aliquid non fecerit
erit minimus In convivio salvator
precipit ut inferiorem accipere
ne cum maior venerit de superiori tur
piter detrudamur Si cadere non
possimus sed tamen p primam sub
levamur quid sibi vult scala illa
in bethel cum angeli descenderent
atq ascenderent Qui in dextra
ad terram venerunt certe inter oves
et ad dexteram stabant Dum ibi
cent Angeli de celis descendunt
et iovinianus de eorum possessione

secrarius est Quis aut ex sinu
tenere queat meo quod multas
mansiones aput patrem eternas
arbitrer in toto orbe diffusas Cum
manifestissime scriptura doceat
secundum evangelium Johannis non de
ecclesiarum in mundo sed celorum mansio
nibus eternis tabernaculis que
propheta desiderat dicens fuisse commo
rem Jn domo inquit patris mei
mansiones multe sunt Si quo
minus dixissem vobis quia va
do vobis parare locum et si abiero
et preparavero vobis locum iterum venia
et accipiam vos ad me ipsum ut
ubi ego sum et vos sitis locum
et mansiones que preparare se dicit
cristus in apostolis nidamlo utique
sunt patris id est in regno celorum
non in terra in qua presentes a
postolos relinquebat Simul que
sensus scripture intuendus Di
cerem inquit vobis quia vado et
preparabo vobis locum si non man
siones erunt multe aput patrem
hoc est si non unusquisque sibi non
ex largitate dei sed ex propriis opi
bus pararet et ideo non est meum
preparare sed vestrum quia et inde michi
perfuit paratus locus quem suo vitio
perdidit iuxta quem sensum et id
idem intelligendum quod ad filios
dicitur zebedei quorum alter
a sinistris alter sedere cupiebat
a dextris Calicem quidem meum
bibetis sedere aut a dextris me
is sive a sinistris non est meum
dare vobis sed quibus paratum est
a patre meo Non est dare filius
et quo patris est preparare Parate
inquit sunt in celo diverse et
plurime mansiones diversis pluris
que virtutibus que non propriae accipi

unt sed opera Frustra ergo me petitis
quod in vobis situm est quod pater
meus illis preparavit qui dignos
virtutibus ad tantam ascensioni sunt
dignitatem Porro quod ait iterum
veniam et accipiam vos ad me ipsum
ut ubi ego sum et vos sitis proprie ad
apostolos loquitur de quibus et in alio
loco scriptum est ut quo ego
pater et tu unum sumus sic et illi in
nobis unum sint qui credideraint
quippe perfecti sunt qui possunt
dicere pars mea dominus Si autem
non sunt plurime mansiones quorum
in veteri testamento et in novo
aliud ordinem pontifex tenet
aliud sacerdotes aliud levite aliud
editui aliud ianitores et in volumine
ezechielis ubi future ecclesie et
celestis ordo ierusalem descri
bitur Sacerdotes qui peccaverat
degradantur in edituos et ostia
rios et cum sint in templo dei hoc
est ad dextris non sunt inter arie
tes sed inter minimas oves In
flumio quoque illo qui de templo
egreditur et irrigat salsum mare
et vivifica vivificat multe species
piscium describuntur Quare in
regno celorum archangeli sunt
throni dominationes potestates che
rubyn et seraphyn et omne nomen
quod nominatur non solum in isto
seculo sed etiam in futuro Sive cau
sa diversitas nomini est ubi non
est diversitas meritorum Angelis
utique aliorum minorum angelorum
archangelos et potestates et dominatores
habent aliquam super que exerceant
potestatem et in que subiecta do
minentur hoc in celis est hoc in
in misterio dei xre nobis solito more

irrideas atque subsannes si imperatorem posuis et prefectos eius et comites et tribunos et centuriones et manipulos et reliquum ordinem militie. Illud autem quod ait Nescitis quia corpora vestra templum spiritus sancti valde frivolum est cum scriptura divina soleat et unum pluraliter et plura singulariter appellare et tamen stat in templo ipso multas esse mansiunculas esse exterius atrium esse interius esse vestibula esse sanctum esse sancta sanctorum sed et cubicula in templo sunt et cellariola sunt et toralia et vasorum receptacula ita et in templo corporis nostri diversa sunt membra. Nec eque deus in omnibus habitat nec eandem mensuram omnibus infundit. De spiritu Moysi aufertur et septuaginta presbiteris datur. Puto alia est habundantia fluminis alia rivulorum. Helie spiritus Heliseo duplex datus est unde et duplex gracia fecit signa maiora. Ille vivus mortuum. Iste obsesse civitati subatavit. Ille fame imprecatus est populo iste obsesse civitati sub una die hostiles copias prebuit. Licet ergo quod ait Nescitis quia corpora vestra templum est spiritus sancti de cuncta credencium dicat ecclesia qui pariter congregati unum Christi corpus efficiunt. Sit iam quis in corpore qui pedibus Christi dignus sit qui capite qui oculos eius sit qui manus. Quod et due mulieres in ewangelio penitens et sancta significant quarum altera pedes altera caput tenet. Tamen et si

non nulli estimant unam esse et que primum cepit a pedibus eam gradatim ad verticem pervenisse. Sed et illud quod obicit Non pro his tantum rogo sed pro illis qui credituri sunt per verbum eorum in me ut unum sint ita omnes unum sint in nobis et quod cunctus populus christianus unum sit in domino quasi filii unum divine consortes nature iam super diximus et nunc plenius inculcandum est. Nam nos secundum naturam sed secundum graciam esse in patre et filio. Neque enim eiusdem substancie est quod et manichei solent dicere anima humana et deus. Sed dilexisti inquit eos sicud et me dilexisti. Vides quod in consortium substantie eius assumimur non nature esse sed gracie et ideo nos diligit quia filium dilexit pater membra scilicet diligit in corpore. Quotquot enim receperunt eum dedit eis potestatem filios dei fieri qui credunt in nomine eius qui non ex sanguinibus neque ex voluntate carnis neque ex voluntate viri sed ex deo nati sunt. Verbum caro factum est ut nos de carne transeamus in verbum. Nec verbum desiit esse quod fuerat nec homo perdidit esse quod natus est. Gloria aucta est non mutata natura. Si vis scire quo cum Christo unum corpus efficiamur doceat te ipse qui condidit. Qui comedit carnem meam et bibit sanguinem meum in me manet et ego in illo. Sicut me misit vivens pater et ego vivo propter patrem et qui comedit me vivet propter me. Iste est

panis qui de celo descendit Sed
et iohannes evangelista qui de
pectore christi hauserat sapientiam
in eadem verba consentit dicens
In hoc intelligimus quod in eo ma
nemus et ipse in nobis quoniam
de spiritu suo dedit nobis Si quis
confessus fuerit quoniam ihesus
est filius dei deus in eo manet
et ipse in deo est Si credis in
christum quomodo et apostoli credi
derunt unum cum eis in christo corpus
efficeris Si autem temerarium
est fidem eorum tibi et opera
vendicare qui fidem eandem et opera
non habes eundem locum habere
non poteris Porro quod ecclesiam
sponsam sororem matrem et omnia
hec vocabula unius esse ecclesie
cunctos quoque credentes hiis nominibus
significari contra te facit Sic e
nim unus ordo est celestis et non
habet plurima membra in uno
corpore quid necesse est ut sponsa soror
vocetur et mater nisi aliorum spon
sa soror mater sit Stant quidem
omnes ad vocatum sed alius stat ut
sponsus alius ut frater alius
ut filius Filioli inquit mei quos
iterum parturio donec christus
formetur in vobis Putas ne
eiusdem esse meriti eos qui par
turiuntur et qui parturit Vnde
stulte asserere voluisti omnia mem
bra equaliter nos diligere nec
oculum preponere digito nec manum
auricule sed in singulorum amis
sione membrorum dolorem esse
communem Cum apostolus doceat ad
corinthios alia verecundiora
sunt maiore honestate circumdari
que vero per se honesta sunt non

indigere sollicitudine eiusdem
ne ordine arbitraris et isti os et
alium oculos et meatus per quos
sanguis et urina digeritur Lucerna
inquit corporis tui est oculus
si oculus tuus fuerit cecus totum corpus
tuum in tenebris est Si digitum
amputes si summitate auricule est
quidem dolor sed non tantum dampnum
nec tanta cum dolore deformi
tas quantum si oculos eruas trun
ces nares os dissices Sine aliis
aliis membris vivere possumus sine
aliis omnino non possumus Sunt
peccata levia sunt gravia Aliud
decem milia talenta debere aliud
quadrante Et de ocioso quidem
verbo et de adulterio rei tenebimur
sed non idem est suffundi et torqueri
erubescere et longo tempore cru
ciari Putas me esse quod loquimur
Audi apostolum iohannem Qui scit fratrem
suum peccare non ad mortem Cernis
quod si pro peccatis minoribus deprecemur
impetremus veniam si pro maioribus
difficilis impetratio sit et inter peccatum
et peccatum magnam esse distanciam
Vnde et ipse israhel quia peccaverat
ad mortem peccatum dicitur ad ieremiam
Noli orare pro populo hoc ne assumas
pro eis deprecacionem et non assistas
michi quia non exaudiam te Si at
omnes equaliter et in tormentis in seculo
et in celo et hic pro iudicium
futurorum est ergo equaliter iusti
et peccatores habebimus apud deum
quia nunc pari modo et generamur
et morimur Credis si duos esse contendo
adam alterum terrenum et alterum celes
tem et qui in terreno fuerint eos
esse a sinistris qui vero in celesti eos
ad dextris Responde michi iterum
ut de duobus testibus interrogem

Esau in terreno fuit an in celes
ti Nulli dubium est quin in terre
no eum fuisse videas Jacob
in quo fuit proximus in celesti Et
quomodo in celesti fuit cum adhuc
cristus non venisset in carne qui
secundus et celestis adam dicitur
Aut igitur omnes ante incarna
tionem cristi in veteri reputabis adam
et iusti quoque in terreno homine et
ad sinistram erunt inter hircos
tuos aut si impium est ibi ysaac
pone ubi ysmahel ibi iacob ubi
esau ibi fides ubi peccatores Nomi
nis adam certo tempore invalit
quo cristus natus est exiguum
et argumentum duorum adam non
proficiat omnibus et credis tuis quia in primo
adam et oves fuisse et oves conuin
cimus et in uno atque eodem homine
alios ad dexteris dei stetisse ali
os a sinistris Ab adam enim usque
ad moysen mors super omnes domina
ta est etiam super eos qui non
peccaverunt in similitudinem
prevaricationis adam Decet autem
quod inferis apparere coniugium et
homicidium rachab et adulterium
et ociosum sermone et impietate
uno supplicio repensari iam ut
supra tibi responsum est et
nunc breviter respondebo Aut
peccatorem te non negabis ut non
sis reus gehenne aut si peccator
fuis etiam delem crimine duceris
ad tartarum Os inquit quod
mentitur occidit animam Surrep
tor te aliquando ut hominem fuis
se mentitum Omnis enim homo
mendax ut sit solus deus verax
et iustificetur in sermonibus suis
et vincitur cum iudicaverit Aut
igitur homo non eris ne mendax
sis aut si quia homo es men
dax fuis cum parricidis et ad
ulteris punieris Nulla enim est
inter peccata diversitas et non tibi
habebunt tantas gratias quos
de humili in sublimi levas qua
tum irascentur quos pro leve
et cottidianum peccatum in exterio
res tenebras retrusisti Sic et
in persecutione qui suffocatur et
qui decollatur et qui fugerit et
qui in carcere tantum tristis obierit
in variis luctis generibus una co
rona victorie est et hoc probus
facit pugnare enim voluntas ex
qua ipsa mors nascitur coro
natur Cuium est opponere me
gentilium furori et dum non ne
gare Nam et illorum arbitrio
est aut decollare aut ure aut
recludere in carcerem aut varia
genera adhibere penarum Quod
si fugero et in similitudinem ab
iero eadem erit corona mori
entis quia eadem et causa mor
tis est tristis Illud vero quod
dicis inter eum fratrem qui semper
cum patre fuit et qui postea
penitens est susceptus nichil
penitus discrepare addicio Si
ius et dragmam unam que perdi
ta fuerat et inventam iterato
esse cum reliquis et ovem unam
quam nonaginta novem omnibus
derelictis bonus pastor inqui
sivit et retulit explesse nume
rum centenarium Sed aliud est peni
tentem esse et lacrimis veniam de
precari aliud semper esse cum pre
vidente et per ezechiel ad reportanda
oves et perditum quodam filium
loquitur pastor et pater Et susciata

bo pactum meum tecum et scia
es quia ego dominus et recorda
beris et confunderis ut non sit
tibi ultra aperire os pre confu
sione tua cum placatus fuero
tibi in omnibus que fecisti Ut
nichil minus habeant penite
tes sufficiat eis pro omni peccato
sola confessio Unde et in alio
loco dicitur ad eos Et recorda
bimini viarum vestrarum pessimarum
et omnium scelerum quibus polluti
estis et displicebitis vobis in
conspectu vestro in omnibus
malicijs vestris quas fecistis
et facietis quia ego dominus cum
benefecero vobis propter nomen
meum et non secundum vias vestras
malas neque secundum scelera vestra
pessima Arguitur quoque a patre
filius quod saluti fratris invideat
et cum angeli letentur in celo
ille livore cruciatur quinque duo
rum fratrum similitudo frugi et lux
uriosi non ad eadem tocius ge
neris humani sed vel ad iudei
pertineat populum quod personas vel ad
sanctorum vel penitencium super
qua parabola libellum damaso
quondam episcopo urbis ad invicem
dedicavi Porro si operarios prime
hore et tercie et sexte et none et
undecime unius denarius redditur
et ab eis incipit premium qui non
iussi in vinea laboraverant
et hic non unius etatis et unius
temporis homines describuntur sed ab ex
ordio mundi usque ad finem voca
cionis sacramenti sunt diverse
Prima hora vocatus est abel
et seth Tercia enoch et noe Sexta
abraham ysaac et iacob Nona
moyses et prophete Undecima gencium
populus cui primo redditur merces
quia maius fidem credentibus
difficultatem fidei magnitudine
meruit premiorum multi quod prophete
et reges quesierunt videre que
videmus et non viderunt Unus autem
denarius non unum est premium
sed una vita et una de gehenna
liberacio Ceterum quo ad indulgen
ciam principalem diversorum
terminum rei dimittitur carcere
et unusquisque pro labore et operibus
suis in hoc vel in illo statu vite
est ita et denarius quasi indul
gencia veri principis omnes per
baptismum mittat carcere ceteram
in labore est pro diversitate virtu
tum diversa nobis premia pre
pare Huc usque ad proposita videlicet
sequens sermo incomine adomnia
respondebit. Dominus ad discipulos
suos Cum volt inquit inter vos
maior esse sit omnium minimus Si omnes
in celo equales futuri sumus frustra
nos hic humiliamus ut ibi possimus
maiores De duobus debitoribus
quingentorum denariorum et quin
quaginta cui plus dimittitur
plus amat Unde et salvator dicto
inquit tibi dimittuntur ei peccata
multa quoniam dilexit multum
Cui autem minus dimittitur
minus diligit qui minus diligit et
minimus ei dimittitur utique in mino
ri gradu erit Pater familias pro
ficiscens tradidit servis suis substanciam
alii quinque talenta alii duo alii
unum unicuique secundum propriam virtu
tem Simile quid et in alio evangelio
scribitur Quod homo nobilis pro
ficiscens in regione longinquam
ut acciperet sibi regnum et reverteretur

Vocauit decem seruos suos ⁊ de
dit eis singulas mnas e quibus
vnus lucratus sit decem mnas
alius quinque ⁊ singuli iuxta vires
suas ⁊ emolimentum vel decem
vel quinque acceperunt ciuitates primum
considerandum quod si iusti non
spe puenctus laborant ut vult in
bono sed ne perdant quod habent
iste qui mnam ⁊ talentum infodit
ne perderet quod acceperat non peccauit
Magis quam laudanda cautio re
seruantis quam cassus labor eorum
qui sine laboris premio desuda
runt Deinde quod hoc ipsum ta
lentum timidi vel negligentis
serui non datur ei qui minus lucri
fecerat sed qui plus idem qui super
decem positus fuerat ciuitates
Si numerus non facit ordinem Quare
dixit dedit vnicuique secundum
vires suas Si i eadem lucrati sunt
quinque talentorum ⁊ decem cur ei
qui minus lucri fecerat non datur
⁊ ei qui plus non quinque traduntur
vrbes Quod autem dominus hic non
contentus sit que habemus sed
semper maiora desideret ipse demons
trat dicens Quare non dedisti
pecuniam meam ad trapezetas ⁊
ego veniens cum vsura exegis
sem Quod quidem ⁊ paulus a
plus sciens preteritorum obliuis
citur ⁊ ad ea que in ante sunt
se extendit idest cottidie proficiat nec
seruat insudario delicate gratiam
quam accepit sed auarus negatior
renouatur de die in diem ⁊ decres
cere se putat nisi semper creuerit
Sex vrbes fugitiuorum destribuit
in lege qui hominem interficerit no
lentes ⁊ ipse vrbes sacerdotes sunt
Interrogare libet fugitiuos istos
inter hircos tuos aut inter o
ues meas collocares Si hirci cen
sentur ut homicide ceteri
nec ministerium dei intrarent
ciuitates Si oues dixeris neque
non erunt tales oues que abs
que luporum metu tota libertate
pascantur ⁊ probabitur tibi oues
quidem eas esse sed erroneas
ad exitus ce verum non stare sed
fugere donec moriatur sacerdos
magnus ⁊ ad inferna descendens
liberet animas fugitiuorum Ga
baonite occurrunt filiis israhel
⁊ ceteris aliis gentibus in lignarios
⁊ aquarios reseruantur Taliter quam
apud dominum meriti sunt ut stirps
saul corporum in iniuria sit deleta
Inter quos eos collocabis inter
hircos Sed non sunt interfecti ⁊
sua domum benedicuntur inter
oues Sed dicit scriptura diuina
quod non sunt eiusdem meriti
cuius ⁊ iustitie Vides ergo quod
stetit quidem ad exitus sed multo
inferiori gradu Inter dauid virum
sanctum ⁊ saul regem pessimum
medius ionatha fuit quem nec
inter edos possimus ponere quia
propheta amore dignus est nec inter
arietes nec parem eum faciamus
dauid maxime cum ⁊ ipse inter
fectus sit Erit igitur inter oues
sed in inferiori ordine ⁊ quando
inter dauid ⁊ ionathan inter o
uem ⁊ oue cogeris sic sepe differen
tias Seruus qui cognouit volun
tatem domini sui ⁊ non preparauit
nec fecit voluntatem eius vapu
labit multis verberibus Qui autem
non cognouit nec fecit digna va
pulabit plagis paucis Omni enim

cui multum datum est multum
queretur ab eo et cui commendatur
multum plus exigetur ab illo
Inter servo et servo plus minus
ve constituitur et pro qualitate commis
si atque peccati plagarum quoque numerus
irrogatur. Tota iudee terre tri
buum quia descriptio future in celis
celeste typus est legamus ihesum
nave legamus ezechielis extre
mas partes et videbimus quomodo
in altero quasi phystoriam in
terra distribuitur in altero in cel
spalr repromitti Quid sibi volunt
in descriptione templi septem et
septem gradus Quid rursum
in psalterio post elementa cen
tesimi decioctavi psalmi quibus ins
titu erudimur alphabetum per
quindecim gradus usque illuc per
venimus ut possimus canere Ec
ce nunc benedicite dominum omnes
servi domini in atriis domus dei nostri
Quare due et semis tribus
trans iordanem habitant plurima sunt
iumenta et bini s. et semis re
liqui vel expellunt pristinos
habitatores de sedibus suis ut
cum ipsis habitant Cur leviti
ca tribus in terra partem non
accepit sed dominus pars eius est
Et inter ipsos levitas et sacer
dotes ad sancta sanctorum ubi che
rubin propiciatorium est ponti
fex solus ingreditur Quare
reliqui sacerdotes lineis tan
tum induuntur vestibus et non habent
indumentum auro et iacincto
cocco et purpura bysso contextum
Inferioris gradus levite et sacer
dotes plaustra et boves accipiunt
et maiores ordinis ipsi gestant

archana domini humeris suis Si
tollis ordinem tabernaculi templi
cete Si omnes qui adeptis sunt
unum ut vulgo dicitur encomia
ad miliciam probat nequaquam con
frustra presbiteri sine causa diaconi
sunt Quid perseverant virgines
Cur laborant vidue cur marite
se continent peccemus omnes
et post penitentiam erimus quod apostoli
sunt Verum iam cepimus terram
prospectare de pelago et post mon
tes gurgitum et spumeos fluctus
et navem vel in sublime erectam
vel in yma precipitem paulatim
fessis et languescentibus portus
capitur. Diximus de nuptiis vi
duis virginibus virginitatem
viduitati viduitatem pretulimus
matrimonio Exposita . I H E P I
K O H E H . apostoli dehnuisdi con
tristum est scolaris quod litteratura
venit in medium quod virgines fue
rint que viviure et e contrario quam
mecedum habeat molestias vin
culum coniugale Transivimus
ad secundam partitionem in qua negat
eos qui tota fide baptisma con
secuti sunt deinde posse peccare
et docuimus quod excepto deo omnis cre
atura subiecta sit vicio non quo universi
si peccaverint sed quo peccare pos
sunt et similium ruina stantium
metus sit Tertio venimus ad
ieiunia et quia adversarii duplex
propositio fuerat vel ad plurimos vel
ad divinarum scripturarum provocantis
exempla nos quoque ad utrumque
respondimus Quarta idem ex
trema divisio oves et edos dex
teram et sinistros iustos et peccatores
in duos ordines distribueret

volens ostendere nullam inter
iniustum et iustum peccatorem et
peccatorem esse distantiam et ut
hoc probaret infinita de scripturis
exempla congesserat quasi suo
sensui congruentia. Cum nos com
et argumentis et exemplis resto
divinis scripturarum veteremque sen
ſuam totam omnium ſensu qui
divina lectione contrivimus. Nunc
restat quod epicurum nostrum suba
tem in mortuis sub inter adolescen
tulos et mulierculas alloquamur.
Fuerunt vel tibi crassi nitidi de
albati adde si vis nota socrati
cam irrisionem omnes sues et
canes. Et quia canes aves vul
tures quoque aquile accipitres et
bubones numquam nos aristippi
multitudo terrebit. Quoscumque
formosos quoscumque calamistra
tos quos crine composito his
rubentibus buccis videro de tuo
armento sunt immo inter tuos
sues grunniunt. De nostro gre
ge tristes pallidi sordidati et
quasi peregrini huius seculi licet
sermone taceant habitu loquuntur
et gestu. Heu michi quia peregrinacio
mea prolongata est habitavi cum
habitantibus cedar videlicet
tenebris huius mundi quia lux
lucet in tenebris et tenebre eam
non comprehenderunt. Ne glorieris
quod multos discipulos habes
filius dei docuit in iudea et duo
decim illum tantum apostoli
sequebantur. Torcular inquit
calcavi solus et de gentibus non
est vir mecum. Ille in passione
solus remansit et petrus quoque
erga eum trepidavit constancia

phariseorum autem doctrine
omnis populus applaudebat
dicens. Crucifige crucifige talem
nos non habemus regem nisi
cesarem. Ideo vicia sequimur et
virtutes e contra. Nos christum io
vinianum non apostolum pau
lum. Ideo acquiescunt multi
sine tue iudicium voluptatis
est. Non enim tante loquentem
probant quantum suis favent vicijs
circulis platearum cottidie
fictus ariolus stultorum nates
vates verberat et obtorto fuste
dentes mordencium quatit nec
tamen deest qui semper pos
sit induci. Et pro magna sa
piencia reputas si plures por
ci post te currant quos iehe
ne sitadio nutrias. Post pro
conium tuum et balneas qui
viros et feminas lavant omnis
impaciencia qua ardente quibus
prius libidine quas verecun
die vestibus protegebat nudata
est et exposita quod ante in oc
culto erant nunc in propatulo est.
Vendisti tales discipulos non
fecisti. Hoc perfecit doctrina tua
ut peccatum penitenciam ne habe
ant virgines tue quas pruden
tissimo consilio quod nemo umquam
legerat nec audierat de a
postolo docuisti melius nubere
quam uri. Multos adulteros
verterunt in aptos maritos
non suasit hoc apostolus non
electionis vas virginitatem con
silium est coniugium vocat hoc pro
terit nomine culpam. Quadra
genti fere anni sunt quod christi
predicacio surget in mundo ex quo

Uniuersales hereses trinitatem
illius sciderunt uniuersus pe
ne error de caldeo et syro et gre
co symonem processerat Basilides
magister luxurie et turpissimorum
complexionum post tot annos
ita in iouinianum quasi incu
sorbum transformatus est et
latina quoque lingwa habeat et
heresim suam nulla nesciuit ??
in toto orbe prouincia que recipet
preconium voluptatis in qua
coluber tortuosus irrepet nisi
quam petri doctrina sup petram
fundauerat cristi uexillum et
predicationis austitas ydolorum
templa destruxerat e regione
luxurie penis et gutturis sub
uertere nititur fortitudinem
crucis Unde per ysayam loquitur
dicens Populus meus qui bea
ficant vos seducunt vos et semi
tas pedum vestrorum conturbat
Iterum et ieremia Fugite de
medio babilonis et seruate vnus
quisque animam suam et nolite
credere pseudo prophetis qui di
cunt pax pax et non est pax qui
semper ingeminant templum
domini prophete tui viderunt tibi
falsa et insipiencia non aperiet
iniquitatem tuam ut te ad pe
nitenciam prouocarent Cum
deuorant plebem meam ut cibum
panis deum non inuocauerunt
Jeremias captiuitatem annuncians
lapidatur a populo Ananias filius
azur frangebat ad presens liga
neas torques et in futurum fer
reas preparabat Semper pseudo
prophete dulcia polliceantur et
ad modicum placent amara est
vitas et quia eam predicant re

plent amaritudine Quare inimi cum
sinceritatis et veritatis domini pascha
celebratur et cum amaritudinibus
comeditur Egregia sane vox
et quam audiat sponsa cristi inter
virgines viduas celibes vnde
et ipsum nomen inditum est quod celo
digni sint qui coitu careant
Raro ieiunate crebrius nubite
non enim potestis implere opera
nupciarum nisi mulsum et carnes
et iudicum sumpseritis viribus
opus est ad libidinem cito caro
consumpta marcessit Nolite
metuere fornicacionem qui semel
in cristo baptisatus est cadere
non potest habet enim ad deperfu
mandas libidines solacia nup
ciarum qui si et cecideritis redinte
grabit penitenciam et qui in baptismate
sunt tis y c a o k p i t d eritis in
penitencia solide fidei neque tur
bemini putantes inter iustum
et penitentem aliquid inter esse
et humiliorem gradum dare quidem
veniam et coronam tollere vna
est retribucio Qui ad dexteram
steterit introibit in regna celorum
His consiliis subulci tui inuis
pastoribus diciores sunt et berra
plurimas secum caprinas trahunt
Equi insanientes in feminas fa
ciunt statim ut mulieres viderint
adhinniunt et impaciam suam per
nephas scripturarum consolantur
exemplis Sed et ipse muliercule
misere et non miserabiles proprioris
sui verba cantantes Quid enim
nisi semen requirit deus non solum
pudiciciam sed et verecundiam
perdiderunt maior quam prauitate de
fendunt libidinem quam exercent
habes preterea in exercitu tuo plures

ſub centuriatos habes ſcurras
et velites in preſidijs craſſos co
ptos nitidos clamatores qui te
pugnis calcibus que defendant
Tibi cedunt de via nobiles tibi
oſculantur divites caput Niſi
enim tu veniſſes ebrij atque ructa
tes paradiſum intrare non po
terant Macte virtutes ymmo vi
cijs habes Amaſtris tuis et ama
zonas exerta mamma et nudo bra
chia ac genu venientes contra ſe
viros ad pugnam libidinum pro
cantes Et quia opulentus pre
familias es in aviarijs tuis no
turtures ſed upupe nutriuntur que
tota fetida voluptatis luſtra circu
volent Me carpe me diſſeca ab
ice crimina que nolvis arguere
luxurie et delitiarum magis me
amabis ſi talis fuero ero enim de
armento tuo Sed ad te loquar
que ſcriptum in fronte blaſphe
mia Christi confeſſione deleſti urbs
potens urbs orbis domina urbs
apostoli voce laudata in terpretare voca
bulum tuum p ib xe ij Rome
roma n° ȝ fort d aut fortitudinis nomen eſt apud
grecos aut ſublimitatis apud he
breos Serva quod diceris virtus
te excelſa non faciat non
voluptas humilem maledictionem
quam tibi ſalvator in apokalipſi
comminatus eſt potes effugere
per penitentiam habes exemplum
niniuitarum Cave iovinianum nomen
quod de ydolo dirivatum eſt Squalet
capitolium templa iovis et cerimonie
conciderunt Cur vocabulum eius
apud te et vitia vigeant adhuc
ſub regulis et ſub numa pompi
lio facilius maiores tui pitagore
continentiam quam ſub conſulibus
cyprianj luxuriam ſuſceperunt

Explicit duo libelli adverſus
Iovinianum Beati Ieronimi pres
biteri Cardinalis et cetera

Nos W. [illegible] d' E[illegible] fil[iu]s [illegible] fil[iu]s [illegible]
[illegible] publ[i]c[u]s tenore
p[rese]ntiu[m] [illegible] nos i[n] mille [illegible] septingent[is] sexaginta
[illegible] marc[as] [illegible] argenteor[um] famosis [illegible]
[illegible]
[illegible] filio [illegible]
[illegible] obligati [illegible] bona fide [illegible] dolo malo
[illegible] fraude [illegible] quieta [illegible]
[illegible] solucio[n]e [illegible]
[illegible] possit [illegible] sexaginta [illegible]
[illegible] marc[as] [illegible] in festo [illegible]
[illegible] sexag[inta] [illegible] eiusdem [illegible] in festo
[illegible] demde [illegible]
[illegible] deinde [illegible]
[illegible] sexag[inta] [illegible]
[illegible] septingent[as] sexag[inta] [illegible]
[illegible] solucio[n]e [illegible]
[illegible]
[illegible] argenteis [illegible]
[illegible]
[illegible] fidei [illegible]
[illegible] solucio[n]e [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] milites [illegible]
[illegible] debitu[m] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] solucio[n]is [illegible] diebus [illegible]
[illegible]
[illegible] soluta [illegible]
[illegible] eande[m] soluc[i]o[n]e[m] [illegible]
[illegible] mobilia [illegible] immobilia [illegible]
[illegible]

[illegible] quatuor [illegible]
[illegible]
[illegible] bona fide
[illegible]
[illegible]
[illegible] sigillu[m] meu[m] [illegible] sigilla [illegible]
P[ri]vilegiu[m] [illegible]
Noverint univ[er]si [illegible]
[illegible] publ[i]c[u]s [illegible]
[illegible] sexag[inta] [illegible] sigillo
[illegible]
[illegible]
[illegible] sexag[inta]
[illegible] sexag[inta] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sexag[inta] [illegible]
[illegible]
[illegible]
P[ri]vilegiu[m] [illegible]
[illegible]
Noverint univ[er]si [illegible] tenore p[rese]nciu[m] publ[ic]e [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sexag[inta] [illegible]